

The Tenth International Congress of Educational Research

"Searching for Excellence in STEM Education"

27 - 30 April, 2018

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Organized by

Turkish Educational Research Association & Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

In collaboration with

International Association of Educators

European Educational Research Association

World Education Research Association,

International Association of Qualitative Inquiry & Ministry of National Education

2018

**10. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi
Kongre Bildiri Özet Kitabı**

ISBN: 978-605-68379-0-6

Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Konuklar;

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Eğitim Araştırmaları Birliğinin (EAB) işbirliğiyle düzenlenen ‘‘X. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi’’ dolayısıyla Ülkemize, Kapadokya’nın incisi güzel Nevşehir’e ve Üniversitemize hoş geldiniz.

Kapadokya Bölgesi, doğa ve tarihin dünyada belki de en güzel, en anlamlı şekilde bütünleştiği yerlerden biridir. Dünyanın Jeolojik oluşumu milyonlarca yıllık süreçte Peribacalarını meydana getirirken, medeniyetin binlerce yıllık tarihi içinde tekâmül eden insanlık da bu eşsiz yapıları ve kayalıkları, barınaklar, ibadethaneler inşa etmek maksadıyla kullanmış; bunları fresk ve taş işçiliğinin sanat tarihi bakımından en değerli örnekleriyle süsleyerek, az evvel bahsettiğim o doğal ve tarihi güzelliklerin ender buluşmasına bizlerin de tanık olmasını sağlamışlardır

Onuncusunu idrak ettiğimiz kongremiz, Millî Eğitim Bakanlığı, Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği, Dünya Eğitim Araştırmaları Birliği, Uluslararası Eğitimciler Birliği ve Uluslararası Nitel Araştırmalar Birliği desteği ile gerçekleştirilmektedir. Kongremizin ana teması ise ‘‘Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FTMM) Eğitiminde Mükemmellik Arayışı’’ şeklinde belirlenmiştir.

Kongreler ve bu kabil bilimsel etkinliklerin farklı ülkelerden bilim insanlarını bir araya getirmesi, bilimsel çalışmaların paylaşıldığı etkileşimli ortamlar hazırlaması, gelecek için yeni çalışmaların temellerinin atılması ve yeni fikirlerin neşet etmesine imkân sağlaması bakımından arz ettiği önem hepimizin malumudur. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ailesi olarak bizler de her nevi ilmi faaliyetinin içinde olmayı arzuluyor, elbette bu tür etkinliklerin bir parçası olmaktan her daim onur duyuyoruz.

Bu vesileyle kongrenin üniversitemiz tarafından gerçekleştirilmesinde emeği geçen, Eğitim Araştırmaları Birliği Derneği Başkanı Sayın Prof. Dr. Mustafa Yunus Eryaman, kongre düzenleme başkanları Doç. Dr. Abdulkadir Uzunöz, Öğretim Üyesi Dr. Necati Cerrahoğlu ve Öğretim Üyesi Dr. Martina Riedler’e, tüm katılımcılar adına teşekkür ediyorum. Ayrıca değerli katkılarından dolayı EAB konsey başkanlarına, çalışma gruplarına ve üyelerine de şükranlarımı sunuyorum, kongrenin nihai amaçlarına ulaşması ve ilgili alanlarda bilimsel çalışmalara ivme kazandırması temennisıyla hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü

Dear Participants and Guests;

Welcome to Nevşehir, which is the pearl of Cappadocia and welcome to our country owing to the “10th International Congress of Educational Research” which has been organized through the cooperation between Nevşehir Hacı Bektaş Veli University and Turkish Educational Research Association (EAB).

The region of Cappadocia is one of the places where nature and history mingle into each other in a most aesthetic and meaningful way. While the geological formation of the earth brought forth the fairy chimneys, mankind, who matured within thousands of years, used these unique structures and rocks in order to build dwellings and sanctuaries and enabled us to witness one of the rare meetings of natural and historical beauties with their frescoes and stone craftsmanship that are precious examples of art history.

Our congress, whose tenth one is being realised, has been organized by the supports of the Ministry of National Education, European Educational Research Association, International Association of Educators, World Education Research Association and International Association of Qualitative Inquiry. The main theme of the congress has been defined as “Search for Perfection in the Education of Science, Technology, Engineering and Mathematics”.

It is a commonly acknowledged fact that congresses and such scientific meetings are of utmost importance in that they enable scholars from various countries to congregate, pave way for the environments in which scientific studies are shared interactively, lay the foundations of new research topics and enable the formation of fresh ideas. As the family of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, we have always desired to be a part of all scholarly activities and have been proud to be a part of them.

Hereby, on behalf of all participants, I would like to thank to Prof. Dr. Mustafa Yunus Eryaman, who is the head of Educational Research Association, Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir Uzunöz, faculty members Dr. Necati Cerrahoğlu and Dr. Martina Riedler, who are the heads of the organizing committee, for their efforts to organize the congress in our university. I also express my gratitude to the presidents of the EAB council, works groups and members. I hope that the congress will meet its expected results and accelerate the research activities in the relevant fields.

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI

Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Saygıdeğer Katılımcılar, Değerli Konuklarımız,

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Eğitim Araştırmaları Birliğinin (EAB) işbirliğiyle düzenlenen X. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresine hoş geldiniz.

Kongremiz Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Eğitim Araştırmaları Birliğinin ortaklığında gerçekleşen bir kongre olmakla birlikte, Milli Eğitim Bakanlığı, Dünya Eğitim Araştırmaları Birliği, Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği, Uluslararası Eğitimciler Birliği ve Uluslararası Nitel Araştırmalar Birliği tarafından da desteklenen bir kongredir.

Bu yılki teması “Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FTMM) Eğitiminde Mükemmellik Arayışı” olan kongremize 14 farklı ülkeden katılan 900’ü aşkın akademisyen, 4 gün boyunca 502 sözlü ve 24 poster bildiri sunacaklardır. Kongremiz çerçevesinde ayrıca 2 çalıştay ve 2 özel oturum gerçekleştirilecektir. Bu büyük organizasyonun üniversitelerinin ev sahipliğinde gerçekleşmesini sağlayan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. Mazhar Bağlı’ya ve desteklerinden ötürü Milli Eğitim Bakanlığı sayın İsmet Yılmaz’a teşekkürü bir borç biliriz.

Kongremizin organizasyonunun Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nde gerçekleştirilmesinde emek sarf eden Kongre Düzenleme Kurulu Başkanları Doç. Dr. Martina Riedler, Doç. Dr. Abdulkadir Uzunöz ve Yard. Doç. Dr. Necati Cerrahoğlu’na, Kongre Bilim Kurulu ve Düzenleme Kurulu Üyelerine, Kongre Program Başkanlarına ve Üyelerine; hakem kurulunda yer alan ve değerlendirmeleriyle katkılarını esirgemeyen öğretim üyelerine şükranlarımızı sunuyoruz. Ayrıca kongremize destek veren bütün kurum, kuruluş ve sponsorlarımıza teşekkürlerimizi ifade etmek istiyorum.

Kongremize davetli konuşmacı olarak katılan Prof. Dr. Liesel Ebersohn, Prof. Dr. Hafize Keser, Prof. Dr. Erdiñ Çakıroğlu ve Doç. Dr. Semih Aktekin sunumlarıyla kongremize önemli katkılar sağlayacaklardır. Bu etkinliğe verdikleri katkıdan dolayı davetli konuşmacılarımıza şükranlarımızı ifade etmek istiyorum.

2008 yılında kurulan Birliğimiz 10. kuruluş yılını ulusal ve uluslararası düzeyde düzenleyeceği çeşitli etkinliklerle kutlayacaktır. Bu etkinliklerden başlıcaları şunlardır:

1. Polonya’nın Krakow şehrinde 17-19 Eylül 2018 tarihleri arasında 11. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi düzenlenecektir. Krakow Eğitim Üniversitesinde, Polonya ve Ukrayna Eğitim Araştırmaları Birlikleri ve Varşova Üniversitesi ile ortaklaşa düzenlenecek olan kongre Dünya Eğitim Araştırmaları Birliği, Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği ve Uluslararası Eğitimciler Birliği tarafından desteklenmektedir.
2. Dünyanın en iyi üniversiteleri arasında gösterilen İllinois Üniversitesinde 75 ülkeden 3000 akademisyenin katılımı ile düzenlenecek olan 14. Uluslararası Nitel Araştırmalar Kongresi çerçevesinde bir Türk Günü organize edilecektir.
3. 5-7 Ekim 2018 tarihlerinde Indiana Üniversitesi Bloomington kampüsünde Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi desteği ile Uluslararası Eğitim, Kültür ve Dil Konferansı düzenlenecektir
4. 2-11 Kasım 2017 tarihleri arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Eğitim Araştırmaları Birliği işbirliğinde I. Ulusal Görsel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu ve Çağdaş Sanat Sergisi Çanakkale’de gerçekleştirilmiştir. Sempozyumun ikincisi Aralık 2018’de Ankara Üniversitesinde gerçekleştirilecektir.
5. Birliğimiz, merkezi Londra’da bulunan Bloomsbury Yayıncılık ile 2 yıllık bölge editörlüğü anlaşması imzalamıştır. Anlaşma çerçevesinde 95 EAB üyesi öğretim üyesi "Bloomsbury Education and Childhood Studies" yayın serisinde görev alacaktır.

Yararlı ve üretken bir kongre geçirmenizi dilerken, birliğimizin 10 yıl etkinliklerine aktif katılımınızı bekliyor ve kongremizin ülkemiz ve dünya eğitim politikalarına katkı yapmasını umuyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN
Eğitim Araştırmaları Birliği Başkanı

Dear Congress Participants and Distinguished Guests;

As the president of the Turkish Educational Research Association, I wish to extend a warm welcome to all congress participants. We are delighted and honored to host the Tenth International Congress of Educational Research at Nevşehir Hacı Bektaş Veli University. I would like to express my special thanks to Prof. Dr. Mazhar Bağlı, the Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, for hosting the conference at his university; and to Mr. İsmet Yılmaz, the Minister of National Education, for his valuable contribution to the congress.

It is my great pleasure to inform you that more than 900 congress delegates from 14 countries will present 502 papers and 24 posters in four days. The congress will also host 2 workshops and 2 special sessions. The theme of this year's congress is "Searching for Excellence in STEM Education".

The congress is supported and sponsored by Turkish Ministry of National Education, International Association of Educators (INASED), World Education Research Association (WERA), European Educational Research Association (EERA), and International Association of Qualitative Inquiry (IAQI). I would like to express my special thanks to the chairs of the organization committee, Assoc. Prof. Dr. Martina Riedler, Assoc. Prof. Abdulkadir Uzunöz and Assist. Prof. Dr. Necati Cerrahoğlu and to all members of the organization and review committees for their invaluable support and cooperation in organizing the congress in Nevşehir. I also would like to thank to the supporting organizations and sponsors.

Today we have special guests as the keynote speakers of the congress: Prof. Dr. Liesel Ebersohn, Prof. Dr. Hafize Keser, Prof. Dr. Erdiñ Çakıroğlu and Assoc. Prof. Dr. Semih Aktekin. I would like to express my gratitude to them for their valuable contribution to the congress.

TERA will organize the following special events in order to celebrate the Tenth Anniversary of the Turkish Educational Research Association in 2018:

1. The Eleventh International Congress of Educational Research will take place at Pedagogical University of Cracow from September 17-19, 2018. The theme of the Congress is "Research, Innovation and Reform in Education". The congress is organized by the Turkish Educational Research Association and Polish Education Research Association in cooperation with Ukrainian Educational Research Association, Faculty of Education of the Pedagogical University of Cracow, and Faculty of Education of University of Warsaw.
2. "A Day in Turkish 2018" (ADIT2018) will be held at the University of Illinois at Urbana-Champaign on May 18, 2018. The theme of the ADIT-2018 is "Qualitative Inquiry for Immigrant, Refugee, Detained, and Undocumented Children and Families."
3. The 2018 TERA Sessions will be held on October 5-7, 2018 at Indiana University- Bloomington, USA in cooperation with Canakkale Onsekiz Mart University and Kastamonu University. The main theme of the 2018 TERA Sessions is New Trends in Educational Research in Turkey.
4. The First and Second National Visual Arts Education Symposiums will be held in Canakkale Onsekiz Mart University and Ankara University.
5. 95 TERA members will contribute to the a Book Project published by London Bloomsbury Publishing in cooperation with TERA.

I am wishing the best to all congress participants in Nevşehir and hoping to meet you this year at the special events of the the Tenth Anniversary of the Turkish Educational Research Association

Sincerely;

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN
President
Turkish Educational Research Association

Değerli Katılımcılar ve Saygıdeğer Konuklar,

İlki 2009 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nin onuncusunu Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde düzenliyor olmanın heyecanını yaşıyoruz.

Avrupa Eğitim Araştırmaları Birliği, Dünya Eğitim Araştırmaları Birliği, Uluslararası Eğitimciler Birliği ve Uluslararası Nitel Araştırmalar Birliği desteği ile düzenlediğimiz bu yılki kongremizin ana temasını "Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FTMM) Eğitiminde Mükemmellik Arayışı" olarak belirledik.

Kongremizin ev sahipliğini üstlenen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, bilim, kültür ve sanat alanlarında ulusal ve uluslararası düzeyde önemli katkı sunan bir üniversite olmanın yanı sıra, kongre kültürü ve organizasyon başarıları ile de öne çıkan bir üniversite olarak 12. yılını geride bırakmaktadır. Bu vesileyle, kongremizin gerçekleşmesi noktasında maddî ve manevî desteklerini esirgemeyen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. Mazhar Bağlı'ya şükranlarımızı sunmayı bir borç biliriz.

Kongremize davetli konuşmacı olarak katkı sunan Prof. Dr. Liesel Ebersohn, Prof. Dr. Hafize Keser, Prof. Dr. Erdinç Çakıroğlu ve Doç. Dr. Semih Aktekin'e kongremize verdikleri destekten dolayı şükranlarımızı ifade etmek istiyoruz.

Ayrıca; bildiri ya da posterleriyle Türkiye'den ve yurt dışından kongremize katılan değerli bilim insanlarına; kongremizin aksamadan gerçekleşebilmesi ve sonuçlandırılabilmesi yolunda değerli katkıları olan Kongre Düzenleme Kurulu Üyelerine, Kongre Program Başkanlarına ve Üyelerine; hakem kurulunda yer alan ve değerlendirmeleriyle katkılarını esirgemeyen öğretim üyelerine ve maddi destekleriyle işimizi kolaylaştıran tüm sponsorlarımıza Kongre Düzenleme Kurulu adına içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Saygılarımızla

Doç. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ

Doç. Dr. Martina RIEDLER

Dr. Öğr. Üye. Necati CERRAHOĞLU

Düzenleme Kurulu Eş Başkanı

Düzenleme Kurulu Eş Başkanı

Düzenleme Kurulu Eş Başkanı

Dear Distinguished Guests and Participants of the Congress

We are greatly honoured to welcome you all to the Tenth International Congress of Educational Research organized by Nevşehir Hacı Bektaş Veli University and Turkish Educational Research Association. Today we also celebrate the Tenth Anniversary of the foundation of Turkish Educational Research Association.

We have decided the theme of this year's Congress to be "Searching for Excellence in STEM Education." The congress will be organized with the contributions of European Educational Research Association, World Education Research Association, International Association of Educators and International Association of Qualitative Research.

Hosting the congress and providing great contributions to the fields of science, culture and art both at national and international levels, Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, prominent for its congress culture and organizational successes, has been on duty for 12 years. Thus, we, as the chairs of organization committee of the congress, really appreciate the moral and material support of the Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Prof. Dr. Mazhar Bağlı for our congress.

We also would like to thank the keynote speakers of the congress, Prof. Dr. Liesel Ebersohn, Prof. Dr. Hafize Keser, Prof. Dr. Erdiñ Çakıroğlu and Assoc. Prof. Dr. Semih Aktekin, for their valuable contribution to the congress.

Additionally, we, as the chairs of the organization committee, are very grateful to the academicians participating in the congress with their posters and oral presentations from Turkey and abroad, to the members of the congress organization committee, to the program chairs and the members of the congress scientific committee, to the academicians in the referee board, and to all the sponsors of the congress for their support which eases our job to a great extent.

Sincerely,

Dr. Abdulkadir UZUNÖZ

Dr. Martina RIEDLER

Dr. Necati CERRAHOğLU

Co-Chairs of the Congress Organization Committee

Dear Academicians and Participants,

We feel really excited to organize the Eighth International Congress of Educational Research, the first of which was in Çanakkale and was carried out with the participation of 700 academicians in 2009, once again in Çanakkale hosted by Çanakkale Onsekiz Mart University.

We have decided the theme of this year's Congress to be "Quality Assurance in Higher Education and Accreditation of Faculties of Education". The congress will be organized with the contributions of European Educational Research Association, World Education Research Association, International Association of Educators and International Association of Qualitative Research.

As known, Bologna process was started by the opinions of French, Italian, German and English Ministers of Education suggesting a shared higher education scope in 1998 with the Sorbonne Declaration. The two aims of the process, which was officially started in 1999 with the signatures of 29 Ministers of European countries in charge of higher education, are "Quality Assurance in Higher Education" and "Accreditation in Higher Education".

The mission of the European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), being one of the ten followers and contributors of the Bologna Process and one of the four featured organizations, was defined as to drive the development of quality assurance by representing agencies internationally, supporting them nationally, and providing them with comprehensive services and networking opportunities and to work as a pioneer to develop the quality assurance in the scope of European Higher Education.

And Accreditation in Higher Education is a system which aims to reveal whether a higher education institution or a program of higher education institution has certain performance standards at national and international level. Accreditation is a volunteer quality assurance system which not only enables the institution to assess its practices periodically, but also to be assessed by other independent accreditation agencies. In other words, Accreditation in Higher Education is a tool for the development of academic quality and for building responsibility for each participant's own actions.

As a result of these motives, we are proud to carry out the congress with the main theme of quality assurance and accreditation which are of the important principles of the Bologna Process. Also, we are proud to create an opportunity to discuss the issues such as developing the quality of higher education, enabling quality assurance in higher education, and achieving accreditation which is indicator of quality education in detail.

Hosting the congress and providing great contributions to the fields of science, culture and art both at national and international levels, Çanakkale Onsekiz Mart University (ÇOMU), prominent for its congress culture and organizational successes, has been on duty for 24 years. Thus, we, as Educational Research Association, really appreciate the moral and material support of the Rector of ÇOMU, Prof. Dr. Yücel ACER for our congress.

Additionally, we, as organization committee of the congress, are very thankful to the plenary speakers of the congress, to the scientist participating the congress with their posters and oral presentations from Turkey and abroad, to the members of the congress organization committee having great contributions to the congress, to the program chairs and the members of the congress, to the academicians in the referee board having great contributions in assessing the papers of the congress, and to all the sponsors of the congress for their material support which eases our job to a great extent.

Best regards

Dr. Enver YOLCU

Chair of the Organization Committee

Dr. Salih Zeki GENÇ

Chair of the Organization Committee

Presidents of the Congress

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI

Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN

President of Turkish Educational Research Association

ORGANIZATION COMMITTEE

Chairs of the Organization Committee

Doç. Dr. Abdülkadir UZUNÖZ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Yrd. Doç. Dr. Necati Cerrahoğlu

Turkish Educational Research Association

Yrd. Doç. Dr. Martina RIEDLER

International Association of Educators

ADVISORY BOARD

Prof. Dr. A. Göksel AĞARGÜN	Yıldız Teknik University
Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN	Pamukkale University
Prof. Dr. Adil TÜRKÖĞLU	Adnan Menderes University
Prof. Dr. Adnan BAKİ	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. Adnan TEPECİK	Başkent University
Prof. Dr. Ahmet İNAM	Orta Doğu Teknik University
Prof. Dr. Alberto CRESCENTINI	University of Applied Science of Southern Switzerland
Prof. Dr. Ali BALCI	Ankara University
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan University
Prof. Dr. Ali ŞİMŞEK	Anadolu University
Prof. Dr. Ali YAKICI	Gazi University
Prof. Dr. Ali YILDIRIM	Orta Doğu Teknik University
Prof. Dr. Annemie DESOETE	Ghent University, Belgium
Prof. Dr. Arslan KALKAVAN	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU	Adnan Menderes University
Prof. Dr. Ayşe AKYEL	Yeditepe University
Prof. Dr. Ayşegül ATAMAN	Lefke Avrupa University, KKTC
Prof. Dr. Ayşen BAKİOĞLU	Marmara University
Prof. Dr. Aytekin İŞMAN	Sakarya University
Prof. Dr. Ayten GENÇ	Hacettepe University
Prof. Dr. Bertram BRUCE	Illinois University
Prof. Dr. Bilal YÜCEL	Cumhuriyet University
Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK	Ankara University
Prof. Dr. Birsen TÖTÜNİŞ	İstanbul Aydın University
Prof. Dr. Brian CHALKLEY	Plymouth University
Prof. Dr. Bünyamin ÖZGÖLTEKİN	Trakya University
Prof. Dr. Candan ÖLKÜ	Mersin University
Prof. Dr. Cemal YILDIZ	Marmara University
Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN	Gazi University
Prof. Dr. Cengiz ÖZYÖREK	Ordu University
Prof. Dr. Christoph WULF	Freie Universität Berlin

Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN	Canakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. David BLOOME	The Ohio State University
Prof. Dr. Davide ANTOGNAZZA	University of Applied Science of Southern Switzerland
Prof. Dr. Durmuş YILMAZ	Konya Selçuk University
Prof. Dr. Emanuele BERGER	University of Applied Science of Southern Switzerland
Prof. Dr. Emine Rüya ÖZMEN	Gazi University
Prof. Dr. Emrullah İŞLER	Gazi University
Prof. Dr. Erdal ZORBA	Gazi University
Prof. Dr. Engin DENİZ	Yıldız Teknik University
Prof. Dr. Enver SARI	Ordu University
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU	Anadolu University
Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU	Gazi University
Prof. Dr. Ferhan ODABAŞI	Anadolu University
Prof. Dr. Feruzan GÜNDOĞAR	Marmara University
Prof. Dr. Filomena CAPUCHO	Catholic University
Prof. Dr. Gazanfer DOĞU	Abant İzzet Baysal University
Prof. Dr. Gölge SEFEROĞLU	Orta Doğu Teknik University
Prof. Dr. Gülten GÜLER	Uludağ University
Prof. Dr. Gülşah BAŞOL	Gaziosmanpaşa University
Prof. Dr. H. Şule AYCAN	Muğla Sıtkı Koçman University
Prof. Dr. Hacı Halil USLUCAN	Duisburg-Essen University
Prof. Dr. Hafize KESER	Ankara University
Prof. Dr. Hakkı YAZICI	Afyonkarahisar Kocatepe University
Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN	Gazi University
Prof. Dr. Hamidullah BALTABAYEV	Özbekistan Milli University
Prof. Dr. Hasan BACANLI	Üsküdar University
Prof. Dr. Hasan BOLAT	Samsun Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. Hasan COŞKUN	Gaziosmanpaşa University
Prof. Dr. Hayati AKYOL	Gazi University
Prof. Dr. Heike ROLL	Duisburg-Essen University
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN	Pamukkale University
Prof. Dr. Hüsnü BAYSAL	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. İbrahim ATALAY	Dokuz Eylül University
Prof. Dr. İbrahim YOLDAŞEV	Taşkent Pedagoji University
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. İsmet ÇETİN	Gazi University
Prof. Dr. Jelena PETRUCIOVA	University of Ostrava
Prof. Dr. Kamil ÖZERK	University of Oslo, Norway
Prof. Dr. Kasım KARAKÜTÜK	Ankara University
Prof. Dr. Katia F. CANTONE-ALTINTAŞ	Duisburg-Essen University
Prof. Dr. Kasım EĞİT	Ege University
Prof. Dr. Kemal YÜCE	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Kenan DEMİREL	Ordu University
Prof. Dr. Kerstin MERZ-ATALIK	Ludwigsburg University
Prof. Dr. Kwok Keung HO	Hong Kong Institute of Education
Prof. Dr. Liora BRESLER	Illinois University
Prof. Dr. Luca SCIARONI	University of Applied Science of Southern Switzerland
Prof. Dr. M. Akiş ZİYAGİL	Amasya University
Prof. Dr. M.Fatih KİRİŞÇİOĞLU	Gazi University
Prof. Dr. M.Hamil NAZİK	Gazi University
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ	Yıldız Teknik University
Prof. Dr. Mehmet GÜNDOĞDU	Mersin University
Prof. Dr. Mehmet GÜROL	Fırat University
Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN	Eskişehir Osmangazi University
Prof. Dr. Meral UYSAL	Ankara University
Prof. Dr. Metehan UZUN	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Murat ALTUN	Uludağ University
Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM	Hacettepe University
Prof. Dr. Mustafa ARSLAN	Yıldız Teknik University

Prof. Dr. Mustafa AYDOĞDU	Gazi University
Prof. Dr. Mustafa ÇAKIR	Anadolu University
Prof. Dr. Mustafa KAÇALIN	Marmara University
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN	Gazi University
Prof. Dr. Mustafa SAĞLAM	Anadolu University
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN	Muğla Sıtkı Koçman University
Prof. Dr. Nazım Hikmet POLAT	Gazi University
Prof. Dr. Nazire AKBULUT	Gazi University
Prof. Dr. Necdet HAYTA	Gazi University
Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL	Muğla Sıtkı Koçman University
Prof. Dr. Nizameddin MAHMUDOV	Taşkent Pedagoji University
Prof. Dr. Nuray SUNGUR	Kocaeli University
Prof. Dr. OĞuz ÖCAL	Gazi University
Prof. Dr. Okan YAŞAR	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Onur Bilge KULA	Hacettepe Üniverstesi
Prof. Dr. Osman İMAMOĞLU	Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. Peter McLAREN	University of California
Prof. Dr. Phil. Sigrid Tschöpe-SCHEFFLER	Fachhochschule Köln
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY	Marmara University
Prof. Dr. Rasim KALE	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. Rauf YILDIZ	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Recep DUYMAZ	Trakya University
Prof. Dr. Recep SONGÜN	Yaşar University
Prof. Dr. Remzi Y. KINCAL	Atatürk University
Prof. Dr. Rengin ZEMBAT	Marmara University
Prof. Dr. Reşide KABADAYI	Dokuz Eylöl University
Prof. Dr. Rifat MİSER	AnkaraUniversity
Prof. Dr. Roddy GALLACHER	Metropolitan University
Prof. Dr. Rupprecht BAUR	Duisburg-Essen University
Prof. Dr. Rüya GÜZEL ÖZMEN	Gazi University
Prof. Dr. Sabri YENER	Ordu University
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. Salih UŐUN	Muğla Sıtkı Koçman University
Prof. Dr. Selahaddin ÖĐÖLMÜŐ	Ankara University
Prof. Dr. Sema KANER	Ankara University
Prof. Dr. Servet BAYRAM	Marmara University
Prof. Dr. Sevilay Yadigar EĞİT	Ege University
Prof. Dr. Sevinç SAKARYA MADEN	Trakya University
Prof. Dr. Sinan OLKUN	TED University
Prof. Dr. Őuayıp KARAKAŐ	Gazi University
Prof. Dr. Tahir BALCI	Çukurova University
Prof. Dr. Tahsin AKTAŞ	Nevşehir Hacı BektaŐı Veli University
Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU	Michigan University
Prof. Dr. Tözün ISSA	Metropolitan University
Prof. Dr. Turan AKBAŐ	Çukurova University
Prof. Dr. Tölün POLAT	İstanbul University
Prof. Dr. Udo KERN	Universität Rostck
Prof. Dr. V. Doğan GÜNAY	Dokuz Eylöl University
Prof. Dr. Vedat ÖZSOY	TOBB ETÜ
Prof. Dr. Yang CHANGYONG	Southwest China Normal University
Prof. Dr. Yasemin BAYYURT	Boğaziçi University
Prof. Dr. Yavuz AKPINAR	Boğaziçi University
Prof. Dr. Yavuz BAYRAM	Ondokuz Mayıs University

Presidents of the Congress

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI

Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Prof. Dr. Mustafa Yunus ERYAMAN

President of Turkish Educational Research Association

ORGANIZATION COMMITTEE

Chairs of the Organization Committee

Doç. Dr. Abdülkadir UZUNÖZ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University

Yrd. Doç. Dr. Necati Cerrahoğlu

Turkish Educational Research Association

Yrd. Doç. Dr. Martina RIEDLER

International Association of Educators

Members of the Organization Committee

Prof. Dr. Salih Zeki Genç	Çanakkale Onsekiz Mart University
Prof. Dr. Bertram BRUCE	Illinois University
Prof. Dr. Francesco SIDOTI	Laquila University
Prof. Dr. Ursula NEUMANN	Hamburg University
Prof. Dr. Edwin KEINER	Nürnberg University
Prof. Dr. Davide ANTOGNAZZA	Southern Switzerland University
Prof. Dr. Yang CHANGYONG	Southwest China Normal University
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK	Recep Tayyip Erdoğan University
Prof. Dr. Ali MEYDAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assoc. Prof. Dr. Hakan DEDEOĞLU	Hacettepe University
Assist. Prof. Dr. Mehmet Hayri SARI	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assist. Prof. Dr. Vedat AKTEPE	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Assist. Prof. Dr. Gürkan ERGEN	Çanakkale Onsekiz Mart University
Assist. Prof. Dr. Enver YOLCU	Çanakkale Onsekiz Mart University
Dr. Levent ÇETİNKAYA	Eğitim Araştırmaları Birliği

Secretariat

Assist. Prof. Dr Selim Soner SÜTÇÜ	Başkent University
Res. Assist. Serhat GÜNDOĞDU	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Res. Assist. Ahmet Galip YÜCEL	Nevşehir Hacı Bektaş Veli University
Şerife AKBÖĞÜR	Çanakkale Onsekiz Mart University
Mustafa Remzi GENÇER	Çanakkale Onsekiz Mart University
İsmail EROL	Marmara University
İsmail KARSANTIK	Marmara University
Akan Bayrakdar	Gazi University

Programlar

- AB Eğitim Programları
- Çevre Eğitimi
- Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
- Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi
- Değerler ve Sevgi Eğitimi
- Din Eğitimi
- Eğitim Felsefesi
- Eğitim Politikaları
- Eğitim Programları ve Öğretim
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Sosyolojisi
- Eğitim Tarihi
- Eğitim Teknolojisi
- Eğitim Yönetimi
- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme
- Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
- Fen Bilimleri Eğitimi
- Güzel Sanatlar Eğitimi
- Halk Eğitimi ve Yaşam Boyu Öğrenme
- İlköğretim
- Matematik Eğitimi
- Medya Okur Yazarlığı
- Mesleki ve Teknik Eğitim
- Mühendislik Eğitimi
- Okul Öncesi Eğitimi
- Öğretmen Yetiştirme
- Özel Eğitim
- Sağlık Eğitimi
- Sosyal Bilimler Eğitimi
- Spor Bilimleri Eğitimi
- Türkçe Eğitimi
- Türkçe Konuşan Cumhuriyetlerin Eğitim Prog.
- Yabancı Diller Eğitimi
- Yükseköğretim

Programs

- EU Education Programs
- Environmental Education
- Child Development and Education
- Democracy and Human Rights Education
- Value & Pedagogy of Human Love
- Religious Education
- Philosophy of Education
- Educational Policy Studies
- Curriculum and Instruction
- Educational Psychology
- Educational Sociology
- History of Education
- Instructional Technologies
- Educational Administration
- Educational Measurement and Evaluation
- Counseling Psychology
- Science Education
- Fine Arts Education
- Public Education and Life Long Learning
- Elementary Education
- Mathematics Education
- Media Literacy
- Technical and Vocational Education
- Engineering Education
- Early Childhood Education
- Teacher Education
- Special Education
- Health Education
- Social Studies Education
- Physical Training and Sports Education
- Turkish Education
- Turkic Countries Educational Programs
- Foreign Languages Education
- Higher Education

Davetli Konuşmacılar / Key Note Speakers

Prof. Dr. Liesel EBERSOHN
Secretary General
World Educational Research Association

Prof. Dr. Hafize KESER
Director of the Educational technology
Ankara University

Prof. Dr. Erdinç ÇAKIROĞLU
Director of the Center for STEM Education
Middle East Technical University

Assoc. Prof. Dr. Semih AKTEKİN

General Manager

Ministry of National Education- Directorate General for Teacher Training and Improvement

---

ONUR KURULU / HONORARY COMMITTEE

Turkish Minister of National Education

Dr. İsmet YILMAZ

President of Council of Higher Education, Turkey

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

Undersecretary, Turkey

Doç. Dr. Yusuf TEKİN

Nevşehir Governor

İlhami AKTAŞ

Nevşehir Mayor

Hasan ÜNVER

**Rector of Nevşehir Hacı Bektaş Veli
Üniversitesi**

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI

**World Education Research Association
(WERA)- President**

Prof. Dr. Ingrid Gogolin

**European Educational Research Association
(EERA)- President**

Prof. Dr. Theo WUBBELS

ABSTRACTS/ÖZETLER

İçindekiler

(18076) Helping Students With Learning Disabilities-Different Learners	24
(16017) Çevre Sorunları Konusunda Bilgisayar Destekli Kavram Karikatürleri Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarına ve Çevre Sorunlarına İlişkin Tutumlarına Etkisi	24
(16107) Ortaokul Öğrencilerinin Geri Dönüşüm Bilgi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	25
(16177) Çizimlerle Çevre Kirliliği	25
(16466) “Su”Ya Yönelik Gerçekleştirilen Bir Doğa Eğitimi Projesinin Ortaokul Öğrencilerindeki Yansımaları	26
(16467) Ortaokul Öğrencilerinin Gözünden “Su”	26
(16606) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Gözünden Çevre Problemleri	27
(16607) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Problemlerine Yönelik Bilimsel Düşünme Alışkanlıkları	28
(16973) Öğretmen Adaylarının Millî Park Bilgi Düzeyi*	28
(17281) 8.Sınıf Öğrencilerinin Gözünden Anne Ve Babalarının Çevresel Farkındalıklarının Belirlenmesi	29
(17796) İmaj Coğrafyası ve İmaj Kent: Aksaray Örneği	29
(17984) Çevre- Ekonomi -Ekoloji İlişkisi: Çevresel Sürdürülebilirlik	30
(18032) Biyoloji Öğretmen Adaylarının Küresel Isınma Konusunda Çevre Etik Değerlerinin İncelenmesi.....	30
(18077) The Subsidies For Renewable Energy in Turkey and Some Eu Examples.....	31
(15718) Ebeveynin Çocuk Eğitimi Konusundaki Yeterliklerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	31
(15794) Taşınmalı Eğitimde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri.....	32
(15968) Okul Öncesi Dönemde Öğrencilerin Liderlik Becerilerini Kazandırmak İçin Yapılan Uygulamalı Çalışmalar	32
(16084) Sosyo-Kültürel Kuram Çerçevesinde İki Dillilik	33
(16769) Okul Reddi Ve Akran Zorbalığı Arasındaki İlişki.....	33
(16770) Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Sınıflarda Akran Kabulüne İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	34
(16800) Okul Öncesi Çocuklarda Davranış Problemlerinin Öğretmen ve Anne Baba Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi.....	35
(16803) Okul Öncesi Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri: Anne Baba Görüşleri	36
(16856) Çocuk Gelişimi Bölümü Önlisans Öğrencilerinin Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları İle Affedicilik Düzeylerinin İncelenmesi	36
(16915) 5-6 Yaş Çocuklarında Resim ve Akran İlişkileri	37
(17926) Dijital Öykü Temelli Eğitimin 60-66 Aylık Çocukların İlkokula Hazırbulunuşluğuna Ve Görsel Motor Algılamalarına Etkisi	37
(18007) Diyanet Çocuk Dergisindeki Şiirlerin Eğitsel İletiler ve Çocuğa Görelik Açısından İncelenmesi.....	38
(16085) Dil Ediniminde Sorun Yaşayan Çocuklarda İki Dillilik	38
(15810) Olumlu ve Olumsuz Yönleriyle Çokkültürlü Eğitim.....	39
(16428) İnsan Hakları Eğitiminin Mahiyeti ve İyileştirilmesi Üzerine Analitik Bir Değerlendirme	40
(16541) İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerileri İle Demokratik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	40
(16646) Öğretim Üyelerinin Akademik Etik Değer Kavramına İlişkin Görüşleri	41

(18085) An Ethnographic Research Study on the Life Experiences of Syrian Refugee Children in Temporary Education Centres in Turkey	41
(16121) Öğretmen Adaylarının Değer Önceliklerinin İncelenmesi	42
(16149) İlkokul Fen Bilimleri Dersinde Argümantasyon Temelli Öğretim Yönteminin Değer Eğitimine Etkisi	42
(16184) Öğretmen Adaylarının Değerler ve Değerler Eğitimine İlişkin Görüşleri	43
(16370) Barış Eğitiminde Teorik Zeminin İnşası Üzerine Bir Değerlendirme	44
(16465) Öğretmen Adaylarının Evlilik (Aile Birliğine Önem Verme) Değerine Yönelik Görüşleri	44
(16557) Değerler ve Merhamet	45
(16567) Değerleri Kazandırmada İlköğretim Resmi Programlarının, Örtük Programın ve Okul Dışı Etmenlerin Etkisi	45
(16614) Okullarda Verilen Değerlerin Aile İklimine Etkisine Dair Veli Görüşleri	46
(16681) Değerler Eğitiminin Paydaşı Olarak Aile: İlkokul Velilerinin Görüşlerine Göre Nitel Bir Analiz	46
(16715) Ulusal Bir Gazetede Yer Alan Haberlerin “Medya ve Değerler” Bağlamında İçerik Analizi	47
(17877) Sınıf Öğretmenlerinin Karakter Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin Analizi	47
(17890) Öğretim Programlarında Değerler Eğitimi Anlayışı: Bir İçerik Analizi	48
(15961) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kültürel Farkındalık Kazanmasında Program Kaynaklı Eksiklikler	48
(16090) Ortaokulve Lise Seviyesinde, Hadislerin Öğretilmesinde Çizgilerden Yararlanma: “Kırk Hadis Kırk Çizgi” Örneği	49
(16064) Resmî Ortaokul ve Liselerde Açılan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının İşlevselliğine Dair Okul Yöneticilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi	50
(16154) Türkiye’de Liselere Geçişte Son 20 Yılda Yapılan Sınav Değişiklikleri ve Teog’un Kaldırılmasında Öğretmen Görüşleri	52
(16215) Türkiye’de Eğitim Gören Uluslararası Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar: Kayseri İli Örneği	52
(16518) Tıms 2015 Sonuçlarına Göre 4+4+4 Reformunun Akademik Başarıya Etkisi	53
(16875) Mühendislik Eğitimi: Stem’den Fazlası Mı?	53
(17807) Bir Yönetici Olarak Üniversite Rektörlerinin Misyon ve Vizyon İfadelerinin Tematik Olarak İncelenmesi	54
(17889) Söze Nasıl Başlıyoruz? Eğitim Bilimleri Alanındaki Makalelerin Giriş Paragraflarına İlişkin Eleştirel Bir Analiz	55
(17956) Milli Eğitim Bakanlığı 2018 Yılı Öğretmen Performans Değerlendirme İş ve İşlemleri Taslak Yönetmeliği Üzerine Bir Değerlendirme - I	56
(17957) Milli Eğitim Bakanlığı 2018 Yılı Okul Yöneticileri Performans Değerlendirme İş ve İşlemleri Taslak Yönetmeliği Üzerine Bir Değerlendirme - II	56
(17986) Öğretmenlerin Tam Gün Eğitime İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Tekli Mi İkili Mi?	57
(15611) Değer Eğitimi Modeli Olarak Ahilik	58
(15998) Türkiye’de Son On Yılda Yazılmış Stem Çalışmalarına Bir Bakış	58
(16077) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin İncelenmesi	59
(16081) Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Öz Düzenleme Becerileri Açısından İncelenmesi	60
(16123) Öğretmen Adaylarının “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi” Kavramına İlişkin Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması	60

(16164) Lise Öğrencilerinin Çizimlerinden “Ödev” Kavramına İlişkin Düşüncelerinin Analizi	61
(16165) Öğretmen Adaylarının “Nükleer Enerji” Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının Belirlenmesi: Sosyal Alan Branşlarından Bir Örnek Çalışma	61
(16336) Öğretmenlerin Eğitim Programı Kavramına Yönelik Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması	62
(16337) Öğretmenlerin Sesi: Program Geliştirme Sürecine Öğretmen Katılımı	62
(16503) Araştırma Yeterlikleri Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması	63
(16556) Meram Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencileri İçin Örnek Bir Uygulama: Tez Hazırlama Eğitimi	64
(16578) Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı İle İlgili Yapılan Çalışmaların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	64
(16581) Meram Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Araştırma Görevlilerinin Akademik Bir Çalışma Olarak Kitap Yazma Deneyimi.....	65
(16644) 2015 Sonrası Hayat Bilgisi Programlarının Değerler Eğitimi Yaklaşımları Açısından İncelenmesi.....	66
(16666) Ortaokul Öğrencilerinin Ödev İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi	66
(16677) Eğitim Sisteminin Farklı Kademelerinde Değerler Eğitimi: İlkokul, Ortaokul Ve Ortaöğretim Öğretim Programları	67
(16679) Öğretmen Adaylarının Fetemm Farkındalık Düzeyleri İle Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri	68
(16680) Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilerde Okuma Alışkanlığı	68
(16694) Yenilenen Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarının Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi	69
(16709) Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ölçme Ve Değerlendirme Ders Başarısının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	70
(16733) Öğretmenlik Temalı Bir Yaratıcı Drama Dersinin Değerlendirilmesi.....	70
(16746) Yds Ve Yökdil Sınavına Hazırlananların Bu Sınavlara Yönelik Görüşleri Ve Çalışma Alışkanlıkları ..	71
(16749) Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programındaki Fen Etkinliklerine Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarının Araştırılması.....	72
(16750) Pısa 2015’e Katılan Öğrencilerin Pısa’ya İlişkin Görüşleri.....	72
(16775) İngilizce Dersinde Bilgisayar Destekli Dyned Programının Öğrencilerin Ders Başarısı İle Motivasyon Ve Tutumuna Etkisinin İncelenmesi	73
(16845) Ders Akademik Başarılarının Mesleki Programı Yordama Durumunun Değerlendirilmesi	73
(16847) Üniversite Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Öğrenmeye Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma .	74
(16871) İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi	74
(16889) Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin İncelenmesi.....	75
(16890) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Kullanımı Düzeylerinin İncelenmesi	76
(16891) Sınıf Öğretmenlerinin Kişilik Tipleri İle Sınıf Yönetim Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kayseri İli Örneği).....	76
(16892) Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin 5.Sınıf Bilişim Teknolojileri Ve Yazılım Dersi Alan Öğrencilerin Ders Başarılarına Etkisi.....	77
(16908) Ters Yüz Sınıf Modelinin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması	77
(16931) Yaşam Boyu Öğrenme Ve Öğretmenlik Mesleği	78
(16948) Türkiye ve Finlandiya’nın Öğretmen Yetiştirme Politikalarının Karşılaştırmalı İncelenmesi	78

(16964) Hızlı Prototipleme Öğretim Tasarımı Modeli: Bir Ders Uygulaması Örneği.....	79
(16987) Eğitim ve Öğretimde Etkinlikler Örneği	79
(17841) Ortaöğretimde Bilgisayar Destekli Coğrafya Öğretimi Üzerine Bir Çalışma	80
(17876) 2009 Yılı Hayat Bilgisi Programındaki Kişisel Niteliklerin Karakter Eğitimi Açısından Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi	81
(17893) Ortaokul Öğrencilerinin Motivasyonları İle Akademik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi.....	81
(17895) Ortaokul Öğrencilerinin Okul Bağlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi.....	82
(17948) Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki İngilizce Dersinden Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Çalışma	82
(15785) Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Bolu İli Örneği)	83
(16029) Ortaokul Öğrencilerinin Üst Bilişsel Farkındalıkları: Gelişimsel Bir Araştırma.....	83
(16515) Lise Öğrencilerinin Matematik Başarısının Yordayıcısı Olarak Matematik Öz-Yeterlilik Kaynakları... 83	
(16516) Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin Aynı Kurumda Çalışma Sürelerine Göre İncelenmesi	84
(16533) Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçları ve Karar Verme Stillerinin İncelenmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği	85
(16566) Ergenlerin Problem Çözme Becerileri ve Siber Zorbalıkla Başa Çıkma Davranışları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.....	86
(16580) Yalnızlık, Dürtüsellik ve Problemler İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkiler.....	87
(16828) Öğretmenlerin Yaratıcılıklarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	88
(16055) Formasyon Öğrencilerinin Öğretmen Olgusuna İlişkin Algılarının Belirlenmesi	88
(16468) Küreselleşme Hazırbulunuşluğu Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması	89
(18117) Batılı Çocukluğun İcadı ve İnşası Sürecinde Doğulu Çocukluğun Serüveni	90
(16776) Türkiye'deki Harf İnkılabı'nın Hatay'a Etkisi	90
(16796) Kâzım Karabekir Paşa'nın Doğu Cephesi'ndeki Eğitim Faaliyetleri ve Bu Faaliyetlerin Bölgenin Ve Ülkenin Eğitimine Katkısı Açısından Değerlendirilmesi.....	91
(16027) İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi	92
(16053) Eğitim Teknolojisi Alanında Yayımlanmış Makalelerin İncelenmesi	93
(16109) Eğitimde Fm Sistemin Yeri ve Önemi.....	93
(16110) İşitme Kayıplı Çocukların Eğitiminde İşitme Cihazlarının Rolü: İşitme Cihazları Nedir Ve Ne Değildir?.....	94
(16130) Ters Yüz Öğrenme Modeliyle Programlama Eğitiminin Öğrencilerin Bilişsel Yüklerine Etkisi	95
(16131) Ters Yüz Öğrenme Modeliyle Programlama Eğitiminin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi	96
(16173) Mimarlık Eğitim Teknolojilerinin Değerlendirilmesi.....	96
(16218) Factors Affecting Faculty Members' Technology Integration Behavior.....	97
(16240) Meslek Lisesi Öğrencilerinin Akıllı Cihaz Problemlerinin Kullanımının İncelenmesi	97
(16252) Medya Okuryazarlığı Çerçevesinde Ortaöğretim Öğrencilerinin Elektronik Oyunlara Yönelik Algıları	98
(16548) Robotik Eğitimine Yönelik Öğrenci Görüşleri.....	98
(16555) Lisans Derslerinin Yürütülmesinde Sosyal Ağların Kullanımı İle İlgili Öğrenci Görüşleri.....	99
(16633) Eğitim Videolarının Sınıflandırılması: Ön Analiz Sonuçları.....	99
(16720) Dersleri Sınıf Sınırlamasından Kurtarın, Oyunlaştırın, Bahçeye Taşıyın.....	100

(16741) Programlama Temelleri Dersinin Tersyüz Sınıf Modeliyle Öğretimine Yönelik Öğrenci Görüşleri	101
(16801) Yabancı Dil Eğitiminde Dijital Hikaye Kullanımı	101
(17120) The Relationship Between Learners' Self-Efficacy Beliefs and Their Online Reading and Listening Performance	102
(17444) İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Mikrodenetleyici Temelli Robotik Aktivitelere Girişte Elektrik Kavramlarının Önemi ve Bu Kavramların Öğretimine Yönelik Öneriler	102
(17502) Öğrenme Nesnelерinin İnterneti	103
(17997) Öğretmen Adaylarının Mobil Teknolojileri Öğrenmeye ve Kullanmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	103
(18097) 60 Yaş Üstü Bireylerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Sosyal Ağ Kullanımı	104
(18249) Moodle Öğrenme Yönetim Sisteminin Çevrimiçi Öğrenme Tutumu Üzerindeki Etkileri	104
(16074) Öğretmenlere Yönelik Hizmetiçi Eğitim Çalışmaları; Mevcut Durum, Sorunlar ve Öneriler.....	105
(16171) Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Dağıtımçı Liderlik ve Örgütsel Yaratıcılık Arasındaki İlişki.....	105
(16179) Mesleki ve Teknik Liselerdeki Yönetici ve Öğretmenlerin Öğrenen Örgüte Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi.....	106
(16356) Eğitim Fakültesi Öğrencileri İle Formasyon Eğitimi Öğrencilerinin Yaşam Becerileri Düzeylerinin Karşılaştırılması: Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği	107
(16568) Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları İle Çokkültürlü Eğitim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	108
(16570) Ortaokul Öğrencilerinin Şiddet Ve Okul İklimi Algılarının Değişimi: Boylamsal Bir Araştırma	108
(16695) Öğrenciler Arasındaki Zorbalığa İlişkin Temel Eğitim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Görüşleri	109
(16716) Öğrenen Örgüt Olarak Okul Kültürü	109
(16735) Temel Eğitim 1.Kademede Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sınıf İçi Disiplin Problemleri ve Disiplin Problemlerine Yönelik Uygulamaları	110
(16739) Temel Eğitim İkinci Kademede Görev Yapan Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarının Etkililiğine İlişkin Görüşleri.....	111
(16767) Özel ve Devlet Üniversitesi Öğrencilerinin Öğretmenliğe Hazır Olma ve Bireysel Yenilikçi Olma Durumları	112
(16768) Öğretmen Adaylarının Akademik Branş Memnuniyetlerinde Yaşam Doyumlarının Etkisi	112
(16782) Eğitim Örgütlerinde Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algılarının İşle Bütünleşme Algılarına Etkisi	113
(16786) Öğretmenlerde Algılanan Örgütsel Desteğin İşle Bütünleşme Üzerine Etkisi	114
(16806) Akademik Personelin İş Ortamlarında Karşılaştıkları Örgütsel Sapma Davranışlarına İlişkin Görüşleri.....	114
(16864) 4+4+4 Sistem Değişikliği Sonrası 5. Sınıf Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunların Öğrenci, Öğretmen Ve Veli Boyutunda İncelenmesi	115
(16905) Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Yöneticilerinin Personel Güçlendirme Rollerini	116
(16906) İlkokullarda Dağıtımçı Liderlik Davranışları ve Yöneticilerin Dağıtımçı Liderlik Davranışlarını Gösterebilme Düzeyleri	116
(16928) Özel Okullarda Örgütsel Güvenin Yordayıcısı Olarak Yetenek Yönetimi	117
(16941) Ortaokul Öğretmenlerinde Duygusal Emek	118
(16947) Okul Müdürlerinin Karizmatik Liderlik Özelliklerinin Okulların Kurumsal İtibarına Etkisi.....	119
(16976) Öğretmenlerin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları İle Algılanan Örgütsel Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	120

(16978) Okullar Acil Durumlara Hazır Mı?.....	120
(17091) Farklı Ülkelerde Eğitim Yönetimi Alanında Lisansüstü Program Uygulamaları	121
(17162) Özel Eğitim Öğretmenlerinin Alan Değiştirmeye Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	121
(17163) Yükseköğretim Kurumlarında Küresel Liderlik Algılarının İncelenmesi	122
(17398) Meb Teftiş Politikalarına İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri	123
(17423) Öğretmenlerin Performans Değerlendirmesinin Kurum Yöneticilerine Bırakılması İle İlgili Yönetici Ve Öğretmen Görüşleri.....	124
(17660) Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Yöneticilerin Empatik Eğilimleri	125
(17922) Okullarda Halkla İlişkilerin Örgütlenmesine Yönelik Bir Model Önerisi.....	125
(18037) Öğrencilerin Dünya Vatandaşı Özelliklerini Taşımalarına İlişkin Meslek Lisesi Yöneticilerinin Görüşleri	126
(18086) Öğretmen Adaylarının Sınıf İçi Oturma Düzeni ve Akademik Başarıları.....	127
(18118) Sizin Okulunuz Farabi'nin Hangi Şehrinde? Okulun Yurttaşlarının Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Analiz	127
(18130) Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Yenilenen Eğitim Binalarının Öğrenci ve Öğretmen Davranışlarına Olan Etkisi Hakkındaki Görüşleri.....	128
(16025) Dına Modele Göre Testin Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi ve Bireysel Dönüt Verilmesi: Tıms 2015 Matematik Örneği	129
(16026) Sınıflandırma Ve Yordama İçin Yapay Sinir Ağlarının Kullanımı: Tıms 2015 Matematik Örneği	129
(16125) Yapısal Eşitlik Modellemede Kovaryent Değişken(Lerin) Etkisi	130
(16128) Gruplar Arası Karşılaştırmalarda Ölçme Değişmezliğinin Cinsiyete Göre İncelenmesi: Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Üzerine Bir Çalışma	130
(16330) Mimarlık Öğrencilerini Eğitim Sonrası Değerlendirme Amaçlı Bir Çalışma.....	131
(16342) Teog Matematik Alt Testinin Coğrafi Bölgelere Göre Ölçme Değişmezliğinin İncelenmesi	132
(16686) Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Öğretmen Adaylarının Başarı Duygularının İncelenmesi .	132
(16693) Değişen Üniversite Giriş Sınav Sisteminin Ortaöğretim 12. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi	133
(16723) Eğitimde Kategorik Veriler Arasındaki İlişkilerin Hesaplanmasında Ki-Kare ve G Testi Kullanımı:"Sigara Kullanma Alışkanlığı" Örneği	134
(16780) Ancova-Mancova Analizleri ve Kullanıldığı Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme	134
(16781) Ölçek Geliştirme Sürecinde Madde Tepki Kuramı ve Klasik Test Kuramı Uygulamalarının Karşılaştırılması	135
(16822) Zeka Ölçeklerine Yapılan Eleştiriler Ve Sosyal Geçerlik	135
(16858) Rasch Analizi İle Bir Test Sınavının Değerlendirilmesi.....	136
(16872) Akademik Güdülenmenin Sınıflandırılması Üzerine Bir Çalışma: Yapay Sinir Ağı ve Lojistik Regresyon Analizi Yöntemlerinin Performansı	136
(17839) Ortaöğretim Coğrafya Dersi İçin Akademik Başarı Testi Geçerlik Güvenirlik Çalışması	137
(15652) Lise Öğrencilerinde Kariyer Kararı Yetkinlik Beklentisinin Bireysel Yönü: Kişilik Özellikleri ve Benlik Saygısı	137
(15688) Lise Öğrencilerinde Mesleki Kararsızlığın Amaçlar İçin Mücadele Etmeyle İlişkisi	139
(15770) Boşanma Göstergeleri Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması.....	140
(15972) Anaokulunda Çalışan Psikolojik Danışma ve Rehber Öğretmenlerin Okul Çalışanları, Veli ve Öğrenci Etkileşimi Açısından İncelenmesi.....	141

(15981) Dışavurumcu Etkinliklere Dayalı Yarı Yapılandırılmış Grupla Psikolojik Danışma Programının Ergenlerin Kendini Gizleme Düzeylerine Etkisi.....	142
(15983) Investigating the Self-Efficacy Perceptions of Prospective Primary School Teachers Towards Teaching Profession.....	143
(15984) Analysis of Metaphors Stated By Candidate School Counselors Regarding Concept of the Counselor	143
(16049) Topluluk Önünde Konuşmaya Yönelik Öz-Açıklamalar Ölçeği Türkçe Formu: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	144
(16153) Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı, Şiddet Eğitimleri ve Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	144
(16432) Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	145
(16461) Psikolojik Danışma Sürecine Farklı Bir Bakış: Psikolojik Danışmada Hata.....	145
(16469) Modern Bir Disiplin Anlayışı: Pozitif Disiplin.....	146
(16559) Köy İlkokullarına Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmeti Uygulamasının Okul Psikolojik Danışmanlarının Tükenmişlik ve Mesleki Doyum Düzeylerine Etkisi	147
(16586) Üniversite Öğrencilerinin Güvengenlik Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi	148
(16610) Empati ve Yaşam Doyumunun Affetmeyi Yordama Gücü	148
(16649) Kişilerarası İlişkilerde Affetme Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	149
(16656) Romantik İlişki Metafor Ölçeği (Rimö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	149
(16688) Mülteci Çocuklara Yönelik Okul Temelli Müdahale Programları	150
(16689) Mülteci Çocukların Eğitim Alanında Yaşadıkları Sorunlar.....	151
(16699) Öğretmen Adaylarının Mesleki Kararlarının Yapılandırıcı Yaklaşımına Göre İncelenmesi	151
(16706) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin ve İletişime Dair Görüşlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	152
(16713) Akademik Kendini Toparlama Gücünün Akademik Erteleme Davranışı Üzerinde Etkisi	153
(16759) Kariyer Seçimi ve Akademik Başarıda Bağlamsal Faktörler: Kız Olmak, Düşük Sosyo-Ekonomik Düzeye ve Farklı Kültürel Geçmişe Sahip Olmak FTMM Alanlarında Var Olmak İçin Engel Midir?.....	153
(16793) Ergenlerin Akran İlişkileri İle Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişkide Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Aracı Rolü.....	154
(16827) Okullarda Gözlem Dersine İlişkin Aday Psikolojik Danışmanların Görüşleri	155
(16886) Anne-Baba ve Benlik Kurgusu Gelişimi İlişkisinde Mutluluk ve İyi-Oluş Düzeylerinin Aracılık Etkisi: Kültürlerarası Karşılaştırma Çalışması	156
(16912) Sınav Kaygısının Öznel İyi Oluş, Benlik Saygısı ve Başarıya Değer Verme İle İlişkisi.....	157
(16943) The Relationship Between Self Sabotage, Self Compassion and Self Confidence in Academic Life...	157
(16944) Meslek Lisesi Öğrencilerinde Okul Reddini Yordayan Faktörler Olarak Okul Tükenmişliği ve Yalnızlık Değişkenlerinin İncelenmesi.....	158
(17794) Öğretmenlerin Çocuk İstismarı ve İhmaline Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi.....	158
(17894) Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık İle Yaşlı Bakım Programı Öğrencilerinin Özgeçmiş Düzeyleri Arasında Bir Karşılaştırma.....	159
(17902) Ergenlerde Kendine Zarar Verme Davranışının Benlik Saygısı, Stresle Başa Çıkma Becerileri ve Duyguları Düzenleme Becerileri Açısından İncelenmesi	160
(17903) Ergenlerde Kendine Zarar Verme Davranışının Bazı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi	160

(18008) Bilişsel Davranışçı Yönelimli Bireysel Psikolojik Danışma Uygulamalarının İngilizce Konuşma Kaygısını Azaltmadaki Etkisi	161
(18230) İlkokul, Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde Okul Çağrışımları ve Okula Yönelik Tutumlar Üzerine Bir Nitel Çalışma	162
(18257) Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Okulun Gerekliliği.....	163
(15786) Biyoloji Dersi Gören Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi Görünümleri.....	164
(15952) Ortaokul 8.Sınıf Öğrencilerinin Güneş Sistemi İle İlgili Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi.....	165
(15969) Impact on Academic Success of Science Teacher Candidates of Used in General Chemistry Laboratory Experiments of Case Study Method Combined With Predict-Observe-Explain Method	166
(15970) The Impact on Science Process Skills of Science Teacher Candidates of General Chemistry Experiments Prepared According to the Case Study Method Combined With Predict-Observe-Explain Method	167
(15979) Stem Alanlarına Yönelik Kariyer İlgili Ölçeği Geliştirme Çalışması*.....	167
(15995) Fen Bilimleri Dersine Yönelik Akademisyenlerin Algılarının İncelenmesi.....	168
(16050) 7. Sınıf Fen Bilimleri Dersi “Aynalarda Yansıma ve Işığın Soğrulması” Ünitesine Yönelik Başarı Testi Geliştirme Çalışması	169
(16054) “Aynalarda Yansıma ve Işığın Soğrulması” Ünitesine Yönelik Açık Uçlu Sorulardan Oluşan Bir Başarı Testi Geliştirme Çalışması	169
(16061) Determination of Sixth Grade Students Misconceptions on the Light and Sound Unit.....	170
(16086) Kavram Karikatürünün Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kuvvet Kavramını Anlama Düzeylerine Etkisi. 171	
(16087) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Elektromanyetik Dalgalar Konusunu Anlama Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma.....	171
(16093) Farklı Epistemolojik İnançlara Sahip Öğretmen Adaylarının Bilgi Kavramına İlişkin Metaforları	172
(16095) Öğretmen Adaylarının Bilim ve Bilim Adamı Kavramlarına İlişkin Metaforları	173
(16098) Tıms 2011’de Yayınlanan 8. Sınıf Fen Bilimleri Sorularının Fizik Konu Alanlarına Göre Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği	173
(16103) Beşinci Sınıf Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması	174
(16104) Jigsaw II Tekniğinin 9.Sınıf Öğrencilerinin Isı ve Sıcaklık Ünitesini Anlamalarına Etkisi	174
(16119) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi	175
(16126) Lise Öğrencilerinin Çizimlerinde “AIDS” Kavramına İlişkin Görüşlerinin Nitel Bir Analizi	175
(16127) 12. Sınıf Öğrencilerinin “Mikroskop” Kavramıyla İlgili Çizimlerinin Bilişsel Seviyelere Göre Analizi	176
(16132) Ortaokul Öğrencileri ile Depremden Korunma Yollarına İlişkin Uygulamalı Bir Çalışma	177
(16136) 8. Sınıf “Basit Makineler” Konusunun Fetemm Etkinlikleri ile İşlenmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri 177	
(16137) Stem (Fetemm) Eğitiminin İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programına Entegrasyonu Sağlanabilir Mi? : Örnek Etkinlikler.....	178
(16143) İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme ve Yenilenme Becerilerinin İncelenmesi	179
(16148) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarında Bilgisayar Okuryazarlığı ile Yaratıcılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	180
(16157) Öğretmen Adaylarının Biyoloji Laboratuvarı Uygulamaları Kapsamında Üç Boyutlu Tasarımları ve Görüşleri: Dna Modeli Örneği	180
(16158) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Biyoloji Laboratuvarı Uygulamaları Sonrasında Üç Boyutlu Tasarımları: Mantarlar Alemi	181
(16162) 6. Sınıf “Kuvvet ve Hareket ” Konusunun Fetemm Etkinlikleri İle İşlenmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri .. 181	

(16167) Bilimin Alana Özgü Yönleri Bağlamında Fen Bilimleri Öğretim Programlarının Analizi	182
(16175) Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Öz-Yeterlik Algıları	183
(16176) Fen Bilgisi Öğrencilerinin Bilimsel Yaratıcılıkları İle Genel Yaratıcılık Düzeyleri İlişkisi	184
(16182) Araştırma Tabanlı Fen Öğretimi Öz Yeterlik Puanlarının Çağdaş Öğretim Yöntemlerini Kullanma Durumlarına Göre Değişimi	184
(16187) Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FTMM) Eğitimi İle İlgili Yapılan Ulusal Çalışmalar	185
(16192) İşbirlikli Öğretim Yöntemi ve Öğrenme Amaçlı Mektup Yazma Aktivitesinin Öğretmen Adayların Genel Fizik Dersindeki Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi	186
(16196) Altıncı Sınıf Işık ve Ses Ünitesi İçin Oyun Temelli Etkinlikler ve Öğrenci Görüşleri	186
(16197) Işık ve Ses Ünitesine Ait Oyun Temelli Etkinliklerin Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Motivasyonlarına Etkisi	187
(16210) Öğretmen Adaylarının Fen Eğitiminde Mühendislik ve Mühendislik Tasarım Sürecine İlişkin Algılarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi	187
(16222) Çoktan Seçmeli Sorulara Verilen Yanıtların Yoğunlaşma Faktörü İle Analizi	188
(16227) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Evrensel Fen Okuryazarlık Düzeylerinin Türkiye İstatistik Bölge Birimlerine Göre Karşılaştırılması	188
(16228) Öğretmen Adaylarının Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Eğitimine İlişkin Metaforik Algıları	189
(16267) Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Yenilenebilir Enerji Kaynakları Konusundaki Tutumlarının İncelenmesi	190
(16381) Argümantasyon Uygulamalarını Etkileyen Faktörler Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması	190
(16398) Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FETEMM) Teması Kapsamında Yayımlanan Akademik Kitapların İncelenmesi	191
(16408) Türkiye’de Fen Eğitimi Alanında Günlük Yaşamla İlişkili Yürütülen Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	192
(16414) İletken Ve Yalıtkan Maddeler Konusunda Makey Makey Kiti Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri	192
(16459) Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Fen Eğilimi Öz-Değerlendirme Ölçeği’nin Geliştirilmesi	193
(16511) Özel Yetenekli Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersine İlişkin Tutumları İle Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	194
(16517) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Hava Kirliliğine İlişkin Bazı Kimya Kavramları Hakkındaki Farkındalıklarının İncelenmesi	194
(16563) Görme Yetersizliği Olan Öğrencilere Yönelik Geliştirilen Etkinliklerin Değerlendirilmesi: Isı Alış Verişi Ve Sıcaklık Değişimi	195
(16572) Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Astronomiye Yönelik İlgilerinin Karşılaştırılması	195
(16596) Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri Hakkındaki Görüşleri	196
(16604) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Olarak Kimya Bilgilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi	196
(16605) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Bilimleri Öğretimi Dersinde Yürüttükleri Uygulamalara Yönelik Öz-Değerlendirme Raporlarının İncelenmesi	197
(16608) Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında Yer Alan Yaşam Becerilerinin Aktarılabiliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri	198
(16611) Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Hakkındaki Görüşleri	199
(16625) Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Kimyasal Türler Arası Etkileşimleri Kavrama Durumları	199

(16629) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Madde ve Değişim Konusuna İlişkin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgilerinin Gelişiminin İncelenmesi	200
(16631) Öğretmen Adaylarının Materyal Geliştirme Sürecinde Rubrik Kullanılmasına İlişkin Görüşleri	200
(16634) Ortaokul 8. Sınıf Basit Makineler Ünitesinde Scamper Tekniği Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri	201
(16636) 8. Sınıf “Elektrik Yükleri ve Elektrik Enerjisi / Fiziksel Olaylar” Konusunda Fetemm Örnek Etkinliği Geliştirilmesi.....	201
(16637) Sınıf Öğretmen Adaylarının Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi ..	202
(16639) Sınıf Öğretmen Adaylarının Deneysel Raporu Yazmaya Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi	203
(16669) Fen Öğretmen Adaylarının Fen Öğrenme Becerileri.....	204
(16683) Ortaokul Öğrencilerinin Işık Ve Ses Konusunda Argüman Oluşturma Becerilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma	205
(16685) Fen Bilimleri Dersinde (4. Sınıf) Robotik Kodlama Uygulamalarının Akademik Başarı Ve Bilimsel Süreç Becerileri Üzerine Etkisi.....	205
(16711) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutumları İle Fen Okuryazarlıkları Ve Çevre Bilgi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	206
(16727) Improvement Of Middle School Students' Scientific Epistemological Beliefs And Metacognitive Awareness Through Scientific Argumentation	206
(16737) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Zihinlerindeki Atom Kavramının İncelenmesi	207
(16773) Fizik Öğretmen Adaylarının Simülasyon Programlarına Yönelik Görüşleri.....	208
(16778) Özel Yetenekli Öğrencilerin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	208
(16779) İletkenlik Kavramının Öğretimi, Uygulamaları Ve Kavram Yanılgılarının Giderilmesi	209
(16784) Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Stem Öğretimine Yönelimlerini Belirlemek Amacıyla Yapılan Bir Çalışma	209
(16785) Teknoloji Destekli Öğrenme Aktivitelerinin Öğrencilerin Fen Öğrenmeleri Üzerine Etkisinin Araştırılması.....	210
(16787) Otantik Öğrenme Aktivitelerinin Öğrencilerin Bilim İnsanımaçlarına Etkisi: Sempozyum Düzenleme Aktivitesi Örneği.....	210
(16791) Bilimsel Tartışma Etkinliklerinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Bilgi Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi	211
(16854) Stem Education In Turkey: A Content Analysis	212
(16861) Stem Temelli Etkinliklerin İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin Stem'e Yönelik Tutumlarına Ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi.....	212
(16888) Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğası İnanışlarının Analizi	213
(16894) Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Bitki Ve Hayvan Türleri Hakkındaki Bilgi Ve Algıları.....	214
(16896) Farklı Sınıf Seviyesindeki Öğrencilerin Sıvıların Kaldırma Kuvvetine İlişkin Kavramsal Anlamaları	214
(16917) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Etkinlikleri Tasarlama Ve Yürütme Süreçlerinin Modern Öğrenme Yaklaşımları Ve Bilimsel Süreç Becerilerini Kazandırma Yönleriyle Değerlendirilmesi	215
(16919) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz-Yeterliklerinin Belirlenmesi	216
(16920) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi	216

(16924) Fen Eğitimi Kapsamında Hazırlanan Projelerin Stem Etkinliklerine Dönüştürülmesi: Duman Şemsiyesi Örneği	217
(16970) Ortaokul Öğrencilerinin Temel Bilimsel Olgular Ölçeği Ve Fen Bilgisi Dersi Not Ortalamaları Arasındaki İlişki: Nevşehir Örneği	217
(17006) Çevre Bilimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevresel Tutumlarına Etkisi: Nevşehir Örneği	218
(17022) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Gdo'lu Besinler Konusundaki Alan Bilgileri İle Argümantasyon Becerileri Arasındaki İlişkiler	218
(17026) 4-6 Yaş Çocukların Canlı-Cansız Varlıklara İlişkin Kavramsal Örüntülerinin İncelenmesi	219
(17035) Nanotop Modelleme Etkinliğinin 7. Sınıf Öğrencilerinin Nanoteknoloji Farkındalıkları Ve Kavramsal Anlamalarına Etkisi.....	220
(17038) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (Tpab) Gelişimlerinin İncelenmesi	220
(17045) Mikro Öğretim Uygulamalarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Ve İnanç Gelişimine Etkisi: Yaşanan Problemler Ve Çözüm Önerileri.....	221
(17070) İköğretim Fen Bilgisi Dersi Kazanımlarına Yönelik Robotik Etkinlikler	222
(17139) Üniversite Öğrencilerinin Laboratuvar Araç-Gereçlerini Tanımalarına Yönelik Bir Araştırma	222
(17302) Argümantasyon Odaklı Fen Eğitiminin 6. Sınıf Öğrencilerinin Bilgiyi Doğrulama Becerileri Ve Öğrenme Yaklaşımına Yönelik Görüşleri	223
(17303) Araştırma Ve Sorgulamaya Dayalı Fen Eğitiminin 6. Sınıf Öğrencilerinin Sorgulayıcı Öğrenme Becerileri Ve Öğrenme Yaklaşımına Yönelik Görüşleri.....	223
(17332) Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf-İçi Değerlendirme Ortamına İlişkin Alguları İle Üst Bilişç Yönelimli Sınıf Çevresine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	224
(17357) Fen Öğretim Sürecinde Öz-Yeterlik (Fösö) Ölçeğinin Geliştirilmesi	225
(17359) Biyoloji Öğretmen Adaylarının Sınıf Ve Laboratuvar Kavramlarına İlişkin Zihinsel Alguları	226
(17381) Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Değerlendirmeye Yönelik İnançları	226
(17407) Ortaokul Öğrencilerinin Stem Disiplinlerine Ait Tutumlarına Estem Uygulamalarının Etkisi	227
(17429) Antecedents Of Pre-Service Science Teachers' Preferences Related To Sustainable Consumption: An Implementation Of Theory Of Planned Behavior	228
(17500) Fen Bilgisi Öğretmen Adayları İle Laboratuvar Güvenliği Ve Uyulması Gereken Kurallar Hususunda Ortak Norm Oluşturma	228
(17828) Stem Ve E-STEM Uygulamalarının Öğrencilerin Stem' E Karşı Tutumunda Bir Fark Oluşturup Oluşturmadığının Belirlenmesi	229
(17830) 2013, 2017 Ve 2018 Fen Bilimleri Öğretim Programlarının Genel Eğilimler Ve Yaklaşımlar Açısından Karşılaştırılması	230
(17834) 2017 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Tıms 2019 Fen Bilimleri Çerçevesiyle Uyumluluğunun Değerlendirilmesi.....	231
(17835) Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki Astronomiyle İlişkili İçeriklerin İncelenmesi Ve Formatör Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Bu İçerikler Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	232
(17850) İlköğretim Ve Ortaöğretim Düzeyi 2017 Ve 2018 Fen Programlarında Değerler Ve Değerler Eğitimi	233
(17851) Ortaokul Öğrencilerinin Okul Dışında Fene, Gelecekteki Planlarına, Bilim Ve Teknolojiye Ve Okula Yönelik Tutumları.....	233

(17878) Fen Eğitiminde Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Öğrenci Tutum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması.....	234
(17879) Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemlerinin Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarına Ve Kaygılarına Etkisi	235
(17886) Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerin Argümantasyon Yöntemi Hakkındaki Görüşleri	235
(17928) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Yaşam Temelli Olaylar Bağlamında Asit-Baz Kavramaları	236
(18033) Biyoloji Öğretmen Adaylarının Ortaöğretim Biyoloji Dersi Konularına Yönelik Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi	237
(18042) An Examination Of Pre-Service Primary Teachers' Scientific Epistemological Beliefs	238
(18215) Gender Differences In Optics Understanding And Confidence Of Prospective Teachers.....	238
(18218) Ortaokul Öğrencilerinin Işık Konusundaki Bağlam Temelli Yaklaşım Dayalı Sorular İle Geleneksel Soruları Cevaplama Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	239
(15873) Fen Öğretiminde Çizgi Film Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri: Bitki Ve Hayvanlarda Üreme, Büyüme Ve Gelişme Ünitesi.....	239
(15884) Öğretmen Adaylarının Yazdıkları Bilimsel Öykülerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	240
(16042) İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersi Kimyasal Bağlar Konusundaki Kavram Yanılgıları	241
(16072) 2017 Yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı İle 2013 Yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Fizik Konuları Bakımından Karşılaştırılması.....	242
(17080) Eğitim Fakültesi Genel Kimya Laboratuvar Deneylerinin Yeşil Kimya İlkelerine Uygun Hale Getirilmesi.....	242
(17983) Biyoloji Bilimi- Biyoloji Eğitimi: Mevcut Sorunlar-Öneriler	243
(16618) Güzel Sanatlar Eğitiminde Fanzin Etkisi.....	243
(16619) Sanat Eğitiminde (Fotokatür) Fotoğraf Ve Karikatür Etkinliği İle Yaratıcı Tasarım	244
(16684) Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Başarılarının Genel Özyeterlik Ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algılarına Göre Yordanması	244
(16718) Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Çevre Ve Doğa Eğitimi Açısından İncelenmesi	245
(16900) Şizofrenizm'in, Cai Guo Qiang'ın 'Odssey' İsimli Çalışmasında Yorumlanması	245
(16902) İnteraktif Sanat Ve Eğitim	246
(16990) Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin İlkokul Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumları	246
(17021) Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Kathe Kollwitz'in "Savaş" Adlı Yapıtı'na İlişkin Pedagojik Eleştiri Denemesi.....	247
(17447) 1982-2017 Yılları Arasında Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Adresli Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	247
(18062) Sanatla Bütünleşik Steam Eğitimi Yaklaşımlarına Yönelik Kuramsal Analiz	248
(16039) Enstrüman Eğitiminde Müzik Matematik İlişkisi.....	248
(16108) Piyano Eğitiminin Çocuğun Akademik Başarısına Olan Etkisinin İncelenmesi	249
(18055) Teknoloji, İnternet Ve Sosyal Medyanın Görsel Sanatlar Ve Grafik Tasarım Eğitimi Üzerindeki Etkileri	249
(18127) Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanlarının Afetlere Karşı Dirençlilik Düzeyi Ve Psikolojik İyi Oluş Halleri: İzmir İli Örneği	250
(15897) Branş Öğretmenlerinin Bitişik Eğik Yazı Uygulamalarına Yönelik Değerlendirmeleri	250

(15920) Cin Ali İle Büyüyen Çocukların Çocukları Da Cin Ali Okudular Ve 11. Kitabı Yazdılar.....	251
(15921) Cin Ali İle Büyüyen Çocukların Da Çocukları Cin Ali Okudular Ve Kitabını Yazdılar.....	252
(16083) Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaştıkları Problemler.....	253
(16139) Sınıf Öğretmenlerinin Ve İlkokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersi Kapsamında Deneysel Etkinliklere Yönelik Görüşleri.....	253
(16294) Ortaokul Öğrencilerinin Disiplinler Arası Kavramlara İlişkin Bilişsel Yapılarının Değerlendirilmesi.	254
(16323) İlkokul Öğrenci Velilerinin Okuma Becerilerine Yönelik Algıları	255
(16390) Yenilenen Sosyal Bilgiler Programına Dair Bir Değerlendirme	255
(16719) Stem Uygulamalarının Öğrencilerin Motivasyonlarına Olan Etkisinin İncelenmesi.....	256
(16721) Stem Etkinliklerinin İlkokul Öğrencilerinin Mühendislik Algılarına Etkisinin İncelenmesi	257
(16726) İlkokul Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının İç Ve Dış Yapısal Özellikler Açısından İncelenmesi	257
(16788) Anadili Türkçe Olmayan İlkokul Öğrencilerine İlkokuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri (Şanlıurfa İli Örneği)	258
(16802) İlkokul Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında 4. Sınıf Öğrencilerin Yerel Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi (Çanakkale İli Örneği)	259
(16811) Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevi Verme Kriterleri	260
(16814) Yerel Okuryazarlık Kavramı Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri (Çanakkale İli Örneği)	260
(16866) Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinin Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	261
(16957) Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	261
(16968) İlkokul Öğrencilerinin Dik Temel Yazıdaki Ve Bitişik Eğik Yazıdaki Yazım Yanlışlarının Karşılaştırılması	262
(17013) 5. Sınıf Türkçe Dersi Yazılı Kağıtlarındaki Metne Dayalı Anlama Sorularının Day Ve Park Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi.....	262
(17833) 6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceri, Değer Ve Yeterlilik Tercihleri: Kilis Örneği	263
(17838) 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Beceri, Değer Ve Yeterlilik Tercihleri: Kilis Örneği	264
(15948) Matematik Öğretmenlerin Geometrik Düşünme Düzeyleri İle Görsel Akıl Yürütme Becerileri Üzerine Bir Çalışma	264
(15977) Akademisyenlerin Ve Öğretmenlerin Gözüyle “İyi” Bir Matematik Probleminin Özellikleri.....	265
(16008) Matematik Öğretmeni Adaylarının İspat Yapma Becerisi İle Tümevarımsal Akıl Yürütmesi, Matematiksel Düşünmesi Ve Üst Biliş Becerisi Arasındaki İlişki.....	265
(16009) Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Kümeler Konusundaki Sembolik Önermeleri İspatlama Süreçlerinin Bilişsel Açından İncelenmesi	266
(16013) Opinions Of Pre-School Teachers And Parents About Mathematics Education	267
(16033) Meb Örgün Eğitimi Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarının Matematik Dersi Bağlamında İncelenmesi	267
(16058) Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarının Matematiksel Modelleme Bilgisi	268
(16062) İlkokul Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	269

(16065) Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin İşlemlerde Birim (Etkisiz) Eleman Özelliği Konusundaki Alan Bilgilerinin İncelenmesi	269
(16100) Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Diziler Ve Seriler Konusundaki Hata Ve Kavram Yanılgılarının Tespit Edilmesi	270
(16147) Understanding Technology Acceptance Of Pre-Service Mathematics Teachers.....	270
(16168) Matematik Öğretmeni Adaylarının İstatistiksel Bilgi Ve Becerilerinin Bilişsel Tanı Modeli İle İncelenmesi	271
(16204) Öğretmen Adaylarının İstatistik Ve Olasılık Konusundaki Becerilerinin Analizinden Elde Edilen Sonuçların Doğrulayıcı Faktör Analizi Ve Bilişsel Tanı Modelleri İle Karşılaştırılması	272
(16224) Matematik Öğretmeni Adaylarının Bazı Geometrik Şekillere Yönelik Geometrik Düşünce Düzeylerinin Belirlenmesi	272
(16229) Öğrencilerin Matematiksel Problem Çözme İle İlgili Üst Biliş Deneyimlerinin İncelenmesi.....	273
(16253) Öğretmenlerin Yazılı Sınav Sorularının Matematik Öğretim Programı Kazanımları Doğrultusunda İncelenmesi	274
(16299) Matematik Öğretmen Adaylarının İspat Yapmaya Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi	275
(16300) Okul Öncesi Öğretmenlerinin Matematik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri.....	275
(16403) Çözümlü Örnek Türlerinin Öğrencilerin Tam Sayı Problemleri Performansına Etkisi	276
(16479) Ortaokul Öğrencilerinin Matematikçi İmajlarının İncelenmesi	276
(16480) Öğretmen Adaylarının Sosyomatematiksel Normlar Üzerine Bilgi Değişimlerinin İncelenmesi	277
(16483) Changes Of Learning Styles In The Process Based On 4mat Learning Model	278
(16484) Öğretmen Adaylarının Limit Kavramına Yönelik Pedagojik Alan Bilgilerinin Öğrenci Hataları Bağlamında İncelenmesi	278
(16506) İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Duyuşsal Değişkenler Açısından Matematik Ve Aritmetik Performanslarının İncelenmesi.....	279
(16514) Matematik Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretimi Üzerine Görüşleri/Opinions Of Mathematics Teacher Candidates On Mathematics Teaching.....	280
(16549) Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine İlişkin Başarı Duyguları İle Ders Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	281
(16616) İlköğretim Matematik Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Grafik Analiz Programı Yardımıyla Trigonometrik Fonksiyonların Periyotlarına Ait Çıkarımlarının İncelenmesi	281
(16664) Ortaokul Öğrencilerinin Trigonometri İle İlgili Matematik Konularında Problem Çözme Yolları.....	282
(16665) Türkiye’de Ebeveyn-Çocuk İlişisini Araştıran Makaleler Üzerine İçerik Analizi	282
(16696) 5.Sınıf Matematik Dersinde Geometrik Kavramların Öğretilmesinde Eğitsel Oyunun Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi.....	283
(16700) Fetem Okullarının Deneyim Sürelerinin Öğrencilerin Matematik Ve Fen Başarılarına Etkisinin İncelenmesi	284
(16760) Are Pre-Service Teachers’ Background Characteristics Associated With Their Achievement In Special Quadrilateral Definitions?	284
(16799) Öğretmen Adaylarının Görüşleriyle Öz, Akran Ve Grup Değerlendirme	285
(16848) Ortaokul Öğrencileri Orantısal Akıl Yürütme Sürecinde Ne Tür Gereçlendirmelerde Bulunmaktadır?	286
(16958) Matematik Öğretmenlerinin Ders İmeci İle Hazırladıkları Stem Temelli Ders Planlarının İncelenmesi	286

(16963) Pre-Service Elementary Teachers' Views About Usage Of Geometric Nets	287
(17000) 7.Sınıf Cebir Kavramlarının Soyutlanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma	287
(17019) Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı Soruları İçin Yeni Bir Sınıflama Önerisi	288
(17028) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bölmenin Farklı Anlamalarını İçeren Kalanlı Bölme Problemlerini Çözme Becerilerinin İncelenmesi	288
(17041) Matematik Öğretmen Adaylarının Fen Ve Matematik Entegrasyonu Kapsamında Geliştirdikleri Eğitsel Oyunların İncelenmesi	289
(17042) Matematik Ve Fen Entegrasyonu Bağlamında Değer Eğitimi: Kimyasal Ürün Fabrikası Etkinliği	290
(17044) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Bilimsel Araştırma Yöntemleri Dersinde Yazdıkları Makalelerin Yöntemleri Ve Nitelikleri Üzerine Bir İnceleme	290
(17048) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Çokgenler Konusuna İlişkin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (Tpub) Gelişimlerinin İncelenmesi	291
(17431) Türkiye’de Stem Eğitimi Alanındaki Çalışmalara Genel Bir Bakış	292
(17837) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Tam Sayılarla Toplama Ve Çıkarma İşlemlerine İlişkin Alan Bilgilerinin Temsiller Bağlamında İncelenmesi	292
(17875) Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Seçmeli Matematik Uygulamaları Dersine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	293
(17882) Matematik Öğretmenlerinin Olasılık Ve Olasılık Öğretimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	294
(17883) Sınıf Öğretmenlerinin Sözel Bir Problemi Öğrenci Seviyesinde Çözme Anlayışlarının İncelenmesi... ..	295
(17887) 6. Sınıf Öğrencilerinin Çizgi Grafiklerini Günlük Yaşam Durumları İle Anlamlandırma Süreçleri Üzerine Bir Öğretim Deneyi Uygulaması	296
(17910) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Oyunlarda Yer Alan Olasılık Durumlarını Hesaplama Becerilerinin İncelenmesi	297
(17944) Matematik Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı (Eba) Kullanımının Ortaokul 5.Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısına Etkisi	298
(16552) Lise Öğrencilerinin Problem Çözmeye Yönelik İnançları İle Akademik Özyeterlik Algıları Arasındaki İlişki	298
(15929) Meslek Yüksek Okullarının İstihdama Katkısını Artırmaya Yönelik Model Önerisi	299
(15930) Mesleki Eğitimde Kalite Sorununun Çözümünde Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (Ftmm) Eğitimi Ve Türkiye Değerlendirmesi	300
(15931) Havacılık Sektörünün Artan Personel İhtiyacının Karşılmasında Meslek Yüksek Okullarının Rolü	301
(16241) Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Staj Verimliliklerinin İncelenmesi	301
(16602) Muhasebe Mesleğinde Kaliteli Mesleki Eğitime Ulaşmak: Muhasebe Yüksekokulu	302
(17901) Meslek Yüksekokullarında Yeni Eğitim Sistemi: İşyeri Eğitimi	303
(16536) Mimarlık Eğitiminde Dijital Araçların Yeri	303
(14633) Arttırılmış Gerçeklik Kullanımının Özel Ve Devlet Üniversitelerinde Mimarlık Bölümleri Yapı Eğitiminde Kullanımı	304
(15634) Okul Öncesi Dönem Resimli Çocuk Kitaplarında Mühendislik Öğeleri	304
(15898) Etkileşimli Araç Tasarımı Yoluyla Otomatik Kontrol Eğitiminin Geliştirilmesi	305
(15963) Ortaokul Öğrencilerinin Fen, Teknoloji, Matematik Ve Mühendislik Mesleklerine Yönelik İlgilerine Stem Uygulamalarının Etkisi	306
(16145) Önlisans Öğrencilerin Kodlama Eğitiminde Robotik Sistemlerinin Kullanımına Yönelik Görüşleri	307

(16150) Kodlama Eğitiminde Oyun Geliştirme Platformlarının Kullanımı	307
(16494) 6.Sınıf Öğrencilerinin Stem Yaklaşımı Uygulamasına Yönelik Görüşleri	308
(16535) İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının Yapay Sinir Ağları İle Öngörüsü	308
(16595) Türkiye’de Fen, Teknoloji, Mühendislik Ve Matematik (Fetemm) Eğitimi İle İlgili Yürütülen Araştırmaların Tematik Açıdan İncelenmesi	309
(17430) Öğretmen Adaylarının Stem Alanlarına Ve Kariyerlerine Yönelik Anlamsal Algıları	309
(15607) Erken Çocuklukta Sosyal Problem Çözme Ve Akran İlişkilerinin Medya Kullanımına Göre İncelenmesi	310
(15632) Manipülatif Materyallerin Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Matematik Becerilerine Etkisi	310
(15719) Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programına İlişkin Ebeveyn Görüşleri	311
(15768) Aile Katılım Çalışmalarıyla Desteklenen Sınıf İçi Fen Etkinliklerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri	312
(15892) Frostig Eğitim Programı Temelinde Geliştirilen Eğitim Materyali İle Uygulanan Eğitim Programının Okul Öncesi Çocukların Dikkat Düzeyleri Üzerine Etkisi	314
(15899) Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarını Tercih Nedenleri İle Sosyoekonomik Düzeyleri Arasındaki İlişki	314
(15903) Draw An Engineer: Engineers And Engineering From Preschool Children's Viewpoint	315
(15973) 3-6 Yaş Çocuğa Sahip Ebeveynlere Yönelik Duygusal İstismar Potansiyeli Ölçeğinin Geliştirilmesi .	315
(15974) Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Siber Zorbalık Duyarlılıklarının İncelenmesi	317
(16134) Çocuk Gelişimi Programı Öğrencilerinin Fen Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi	318
(16135) Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine Yönelik Sınıf İçi Uygulamalarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	318
(16172) Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocuk Sevme Düzeyleri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	319
(16301) Montessori Yaklaşımı Ve Meb Okul Öncesi Eğitim Programı İle Eğitim Alan Çocukların Matematiksel Kavram Becerilerinin İncelenmesi	319
(16438) Aile Katımlı Fen Etkinliklerine Katılan 60-72 Aylık Çocukların Bilime Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi	320
(16687) Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Fen Etkinliklerinde Kullandıkları Deney Yöntemi Uygulamalarının İncelenmesi	321
(16691) Pre-Service Early Childhood Educators’ Reports Of Perceived Stem Activity Implementation Barriers	322
(16692) A Systematic Review Of Programming Robots In Early Childhood: Integrating Technology And Engineering To Stem	322
(16747) Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitiminde Teknoloji Kullanımı: Sistematik Bir Derleme	323
(16755) Annelerin Erken Dönem Uyumsuz Şemaları İle Çocukların Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	324
(16756) Çocuk Resimlerinin Anlamları Ve Gelişim Aşamaları	324
(17008) Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminde Dış Mekan Uygulamaları Ve Açık Hava Etkinliklerine Yönelik (2007-2017) Araştırmalardaki Eğilimler: İçerik Analizi	325
(17416) Çocuk Çizimleri Çocukların Doğa İle İlişkisi Hakkında Ne Söylüyor? Bir Olgubilim Çalışması	325

(17945) Okul Öncesinde Matematik Öğretim Bilgisi Testinin Türkçeye Uyarlanması; Dilsel Eşdeğerlik Çalışması.....	326
(18057) Montessori Fen Ve Doğa Uygulamalarının Bilimsel Süreç Becerileri Bağlamında İncelenmesi.....	327
(18126) Propolis Katkılı Konsantre Bitki Boyaları İle Elde Edilen Oyun Hamurlarının Antifungal Ve Antibakteriyal Etkilerinin İncelenmesi	327
(18056) Sanat Eğitiminin Çocuk Gelişimindeki Yeri Ve Önemi.....	328
(15844) Öğretmen Ve Öğretmen Adaylarının Çokkültürlülük Ve Çokkültürlü Eğitim Algıları Üzerine Nitel Bir Araştırma.....	329
(15975) Öğretmenlerde Öz Denetim.....	329
(15989) Öğretmen Adaylarının Mesleki Gelişimi İçin Fakülte - Okul İşbirliği.....	331
(16018) Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Sosyobilimsel Konulara İlişkin Görüşleri	331
(16047) Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretim Anında Fark Edebilme Becerisi	332
(16113) Pre-Service Science Teachers' Expectations And Experiences Gained From Teaching Practice Course	332
(16114) Eğitim Fakültesi Ve Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Yeterlik Alanlarından Olan "Ulusal Ve Evrensel Değerlere Önem Verme" Durumlarının İncelenmesi	333
(16115) Eğitim Fakültesi Öğrencileri İle Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Yeterlik Alanlarından Olan "Kişisel Gelişimi Sağlama" Durumlarının İncelenmesi	334
(16129) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Suriyeli Öğrencilere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi.....	334
(16142) Bir Örnek Olay İncelemesi: Akran Değerlendirme	335
(16159) Öğretmen Adaylarının Probleme Dayalı Öğrenme Yöntemine Yönelik Tutumları Ve Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişki.....	336
(16174) Öğrencilere Göre "Öğretmen" Kavramı	336
(16201) Science Transferred From Text To Digital: Pre-Service Teacher Experiences While Converting Their Scientific Scenarios To Digital Media	337
(16397) Öğretmen Eğitimi Ve Mesleki Gelişimde Ders Araştırması/İmceci Modeli Kapsamında Gerçekleştirilen Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı İçerik Analizi	338
(16419) Stem Öğretmen Eğitimleri İçin Örnek Çalışma Materyallerinin Tasarlanması: Sınıf Öğretmenleri Örneği	338
(16502) Öğrenme Çevikliği Öz Değerlendirme Ölçeğinin Türk Dili Ve Kültürüne Uyarlanması	339
(16575) Eğitim Fakültesi Ve İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Konya Örneği	340
(16635) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Ve Uygulamalara Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi	341
(16657) A Longitudinal Study On Evaluation Of "University Within School": A Teacher Education Model ...	342
(16667) Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Öğretim Planlarındaki Etkinliklerin Dil Gelişimine Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi	343
(16674) Öğretmenlerin Öğrenme-Öğretme Sürecine İlişkin Sorunlarına Yönelik Yapılan Çalışmalar İçin İçerik Analizi Çalışması: Milli Eğitim Dergisi Örnekleme.....	344
(16678) Öğretmenlerin Mesleki Gelişimle İlgili Sorunlarına Yönelik Yapılan Çalışmalar İçin İçerik Analizi Çalışması: Milli Eğitim Dergisi Örnekleme	344
(16704) Ölçme Ve Değerlendirme Konusunda Öğretmen Adaylarının Algıları.....	345

(16734) Hafızalardaki İyi Öğretmen Özellikleri	346
(16738) Öğretmen Adaylarının Fen Bilimleri Öğretmenlerine Yönelik Görüşlerinin Zihin Haritalarıyla Araştırılması.....	346
(16743) 2017 Öğretmenlik Mesleği Yeterliklerine Yönelik Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik Algıları Ve Uygulama Öğretmenlerinin Yeterliklerine İlişkin Algılarının Karşılaştırılması	347
(16751) Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Örgütsel Sosyalleşme Taktiklerine Yönelik Bir İnceleme.....	347
(16824) Öğretmen Adaylarının Eğitim Ve Öğretim Programına İlişkin Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi	348
(16849) İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenleri	349
(16873) Devlet Üniversitelerinde Çalışan İngilizce Okutmanlarının Meslekî Gelişim Etkinliklerine Yönelik Tutumlarının Çalışması	349
(16938) Öğretmen Adaylarının Depresyon Analizi	350
(16940) Öğretmen Adaylarının Empatik Eğilimlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	350
(17032) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Öz-Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	351
(17049) Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmenliği Tercih Etme Nedenleri Ve Gelecekte Bir Öğretmen Olmanın Adaylara Hissettirdikleri	351
(17095) Reasons To Love The Profession For The Prospective Teachers Who Prefer Reluctantly The Teaching Profession.....	352
(17097) The Obstacle In Front Of The Professionalism Of Teaching Process: The Problem Of Preferring And Continuing The Profession Reluctantly	352
(17363) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Güdülenme Algıları: Erzincan Üniversitesi Örneği	353
(17428) Öğretmen Adaylarının Epistemolojik Ve Pedagojik İnançlarının İncelenmesi	354
(17443) Öğretmen Eğitiminde Kuram Ve Uygulama Arasındaki Köprü: Ders Videoları	354
(17847) Sınıf Eğitimi Lisans Programının Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimleri Açısından Yeterliliklerine Etkisi	355
(17849) Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinde Değerler.....	356
(17868) Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.....	356
(17905) Okul Deneyimi-1 Dersinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutumlarına Etkisi.....	357
(17952) 2017 Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemine Yönelik Öğretmen Algılarının İncelenmesi	357
(17954) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Araştırma Proje Önerilerinin İncelenmesi.....	358
(17955) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Proje Önerisi Hazırlama Sürecinde Karşılaştığı Sorunlarla Başa Çıkma Stratejileri	359
(15954) Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilerin Eğitimlerinde Dijital Teknolojiler: Smart-Asd Projesi	359
(15958) Görme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Bilişsel Becerileri Ve Psikolojik Deneyimleri Üzerine Bir Derleme.....	360
(16032) Kaynaştırma Uygulamalarında Karşılaşılan Güçlüklerin Belirlenmesi: Bir Sınıf Örneği	360
(16051) Görme Engelli Bireylerin Merkezi Sınav Düzenlemelerine İlişkin Görüşleri	361
(16063) İlkokul Öğrencilerinin Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Sosyal Kabul Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	362
(16160) Erken Yazma Müdahale Programının Yazmada Güçlük Yaşayan Bir İlkokul 3. Sınıf Öğrencisinin Doğru Ve Akıcı Yazma Becerisinin Geliştirilmesi Üzerindeki Etkisi: Bir Eylem Araştırması	362

(16186) Yetersizlikten Etkilenmiş Ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Cinsel İstismardan Korunmaları Hakkında Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi	363
(16194) Görme Yetersizliği Olan Öğrencilere Çapraz Baston Tekniğiyle Yürüme Becerisinin Kazandırılmasında İpucunun Sistemik Olarak Azaltılması İşlem Süreciyle Yapılan Öğretimin Etkililiği	364
(16207) Görme Engelliler Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Kullandığı Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Ve Yeterlik Algıları	364
(16332) Özel Eğitimde Öğretim Liderliği İle Öğretmen Niteliğini İyileştirme Ve Eğitim Sonuçlarının Değerlendirilmesi	365
(16343) Özel Eğitimde Kanıt Temelli Liderlik Uygulamaları Ve Etkili Liderlik	366
(16344) Ağır Ve Çoklu Yetersizliği (Açye) Olan Çocuklarda Olumlu Davranış Desteği	366
(16391) Üstün Zekalı Ve Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Üniversitelerin Rolü	367
(16647) Ortaokula Devam Eden Görme Engelli Öğrencilerin Yazma Kaygı Düzeyleri	368
(16648) Beklenmedik Başarısızlık Gösteren Üstün Zekalı Bireyler	368
(16697) Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilim Ve Sanat Merkezine Devamsızlık Nedenlerine İlişkin Görüşleri	369
(16698) Üstün Yetenekli Öğrencilerin Örgün Eğitim Kurumlarında Karşılaştıkları Güçlüklere İlişkin Görüşleri	369
(16707) Farklı Özel Eğitim Grubunda Yer Alan Bireylerin Zeka Ölçeklerinden Aldıkları Puanların İncelenmesi	370
(16752) İşitme Yetersizliği Olan Öğrencilere Kaynaştırma Ortamlarında Uygulanan Akıcı Okuma Çalışmalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi	370
(16754) İşitme Yetersizliği Olan Bireylerin Eğitimi Alanındaki Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi ...	371
(16817) Engelli Çocuğa Sahip Velilerin Yaşam Doyumları Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	371
(16838) Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Geçiş Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi Ve Türkiye'deki Geçiş Hizmetlerine İlişkin İlgili Yasal Düzenlemelerin İncelenmesi	372
(16926) Scientific Giftedness And Stem: A Thematic Review	373
(17014) Öğrenme Güçlüğü Olan Üstün Zekalı Bireyler: İki Kez Farklı Bireyler	373
(17018) Üstün Yetenekli Öğrencilerde Cinsiyetin Akademik Başarı/Beceri Üzerindeki Etkisi	373
(17029) Görme Yetersizliğinden Etkilenmiş Çocuklara Kardeşleri Aracılığıyla Sunulan Yüksek Kol Korunma Tekniği Öğretiminin Etkililiği	374
(17034) Türkiye'de Geçmişten Günümüze Özel Yetenekli Bireylerin Eğitiminin Dayandığı Eğitim Felsefesi .	375
(17036) Özel Yetenekli Bireylerde Felsefe Eğitimi	375
(17792) Görme Yetersizliğinden Etkilenen Öğrencilere Kesir Öğretiminde Doğrudan Öğretim Modelinin Etkililiği	376
(17918) Erken Çocukluk Döneminde Görme Yetersizliğinden Etkilenmiş Ve Normal Gelişim Gösteren Çocukların Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması	376
(16839) Türkiye Ve Dünya'da Duygu Ve Davranış Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Uygulama Örnekleri ..	377
(16455) Pes Planus Olan Öğrencilerin Fiziksel Uygunluk Düzeyi Ve Benlik Saygılarının Değerlendirilmesi ..	378
(16470) Sporda Kullanılan Ayakkabıların Düztabanlığa Etkisinin İncelenmesi	379
(16547) Türkiye'de Tıp Fakültesi Uzmanlık Öğrencilerinin Akademik Faaliyetlere Katılımı: Durum Tespiti Ve Öneriler	379

(16603) Türkiye’de Aile Hekimliği Dergilerinde Yayınlanan Aile Hekimliği Araştırmalarında Mali Destek Profili	380
(17039) Rize’de Öğrenim Gören Lise Öğrencilerinin Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi	381
(16710) Türkiye’de Tıp Fakültesi Ve Öğrenci Sayılarındaki Artışların Tıp Eğitiminin Kalitesine Etkisi.....	382
(16152) Merhaba! Benim Adım Yassı Stanley	382
(16155) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yassı Stanley Projesi İle İlgili Görüşleri.....	383
(16389) 4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Kitaplarında Yer Alan Ünite Sonu Değerlendirme Sorularının Analizi .	383
(16472) Hukuk Ve Adalet Dersi Öğretim Programı Ve Ders Kitabında Hukuk Okuryazarlığı Üzerine Bir İnceleme	384
(16473) Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Finansal Okuryazarlığın Sunumu	385
(16624) Ortaöğretim Felsefe Ders Kitaplarında “Sosyal Bilim”.....	385
(16672) Huzurevi Yaşantısının Sosyallığe Etkisine Yönelik Huzurevi Sakinlerinin Görüşleri.....	386
(16764) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Afetleri Konumlandırma Durumları	386
(16934) Sosyal Bilgileri Yerel Coğrafyaya İndirmek: “Şehrimiz ...” Dersi	387
(17015) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Mekansal Kavramları Anlama Düzeyleri.....	387
(17817) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 15 Temmuz Darbe Girişimi İlgili Düşünceleri.....	388
(17818) Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müzelerin Önemi: Kapadokya Sanat Ve Tarih Müzesi’nde Yaratıcı Drama Etkinliği Örneği	389
(17935) İlkokul Öğrencileri Değişim Ve Sürekliliği Algılama Becerilerini Nasıl Geliştirebilir? / How Primary School Students Can Improve Their Skill Of Perception Of Change And Continuity?	390
(17938) Coğrafya Ders Kitapları Ve Haritalar: Harita Bilgisi Mi Becerisi Mi?	391
(18078) Mekansal Düşünme Öğretimi Eğilimi Ölçeği Geliştirme Çalışması	391
(16357) Bireysel Ve Takım Sporü İle Uğraşan Sporcularda Hayal Etme Biçimlerinin İncelenmesi.....	392
(16358) Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Zihinsel Engellilere Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi.....	392
(16453) Türkiye’deki Profesyonel Futbol Faaliyetlerinde Disiplin İhlali Oluşturan Füller Ve Bunların Kulüplere Maliyeti	393
(16454) 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Galler Futbol Milli Takımının Hücumda Oynadığı Sistemlerin İncelenmesi	394
(16456) 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Birinci Olan Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 Takım Dizilişindeki Hücum Organizasyonlarının İncelenmesi.....	394
(16509) 2016 -2017 Tff 1. Futbol Liginde Başarılı Olan İlk Dört Takımın Analizi	395
(16643) Validty And Reliability Of High School Students Physical Activity Self-Efficacy Constructs	395
(16725) Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Formasyon Öğrencilerinin Öğrenme Stilllerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	396
(16742) Türk Futbolunda Taşlar Yerinden Oynuyor: Elektronik Bilet Uygulaması.....	396
(16765) Lise Öğrencilerinin Sağlıkla İlişkili Fiziksel Uygunluk Bilgi Testinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması	397
(16790) Voleybol Ve Tenis Branşlarındaki Bayan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi	398
(16812) Çanakkale’de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri Ve Beklentileri.....	398
(16923) Boş Zamanlarını Fitness Merkezlerinde Geçiren Erkek Ve Kadın Bireylerin Egzersiz Bağımlılıklarının Karşılaştırılması	399

(16995) Halk Oyunları Oynayan Ve Oynamayan Üniversite Öğrencilerinin Özgüven Düzeylerinin Karşılaştırılması	399
(16996) Beden Eğitimi Ve Spor Derslerinde Akıllı Tahta Kullanım Etkisinin Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Kademelerine Göre İncelenmesi	400
(17001) Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Öğrencileri İle Çalışan Hemşirelerde Fiziksel Aktiviteye Katılıma Engel Olan Unsurların İncelenmesi	401
(17009) Ortaokul Öğrencilerinin Egzersiz Davranışı Değişimbasamağı, Fiziksel Uygunluk Ve Akademik Başarılarının İncelenmesi.....	402
(17023) Sekiz Haftalık Halk Oyunları Çalışmasının Ritim Yeteneği Ve Çabukluk Üzerine Etkisi	402
(17031) Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Formasyon Öğrencilerinin Atılganlık Ve Sosyal Zekâ Becerilerinin İncelenmesi.....	403
(17056) Futbol Taraftar Davranışlarına Uefa Ölçeğinde İyi Örnekler Envanteri	403
(17057) Avrupa Birliği Ve Stk'ların Irkçılıkla Mücadele Konseptinde Futbol Taraftar Davranışları	404
(17059) Türk Spor Gazeteciliğinde Ertuğrul Özkök Etkisi.....	404
(17060) Türkiye'de Spor Gazeteciliğinin Performansı Ve Etki Gücü	405
(17062) Türkiye'de Spor Gazeteciliğinin Örgütlenme Sorunları	405
(17063) Türkiye'de Finansal Fair Play (Ffp) Uygulama Sonuçları	406
(17177) Uefa Avrupa Ligi Final Maçlarında Topa Sahip Olma Ve Pas Oranlarının Kazanmaya Etkisi	407
(17179) Şampiyonlar Ligi Final Maçlarında Kaleye Atılan Şutların Kazanmaya Etkisi	407
(17264) Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi	407
(17334) Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Etkinliği Üzerine Görüşlerinin İncelenmesi ...	408
(17344) 16-18 Yaş Aralığındaki Yüzme Ve Voleybol Branşıyla İlgilenen Sporcuların Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması	408
(17346) Orta Okul Ve Lise Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	409
(17437) Futbol Hakemlerine Uygulanan Spesifik Antrenmanların Aerobik Kapasite, Sprint Yeteneği Ve Yüksek Şiddetli İnterval Koşu Kapasitesine Etkisi.....	409
(17455) Amatör Futbolcularda Bacak Kuvvetinin Denge, Sürat Ve Çeviklik Performansına Etkisi.....	410
(17687) Öğrencilerin Rekreatif Tercihleri İle Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki	411
(17770) Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Güdülerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi	411
(17778) Fitnes Salonu Kullanıcılarında Duygusal Zeka Düzeyinin İncelenmesi.....	412
(17813) Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Öğretmeni Ve Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi	412
(17953) Ön Okul Çocuklarının Oyun Eğitiminin Motor Gelişim Açısından Araştırılması	413
(18058) Yüksek Öğretim Kurumlarında “Engellilerde Egzersiz Ve Spor Eğitimi Bölümü” Lisans Programı (İnönü Üniversitesi Örneği)	413
(18059) İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Engellilerde Egzersiz Ve Spor Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk Ve Kaygı Düzeylerinin Araştırılması	414
(17871) Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumu	415
(15896) Planlı Yazma Modeli (Alan Taraması).....	415
(15934) Türkçe Eğitimi Alanında Gerçekleştirilen Nitel Araştırmalara Yönelik Tematik İçerik Analizi	416
(16052) Türkçe Eğitimi Alanında Gerçekleştirilen Nicel Araştırmalara Yönelik Tematik İçerik Analizi.....	417

(16585) Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Kapsamında Verdikleri Okuma Ödevlerinin Türkçe Öğretimi Programında Yer Alan Okuma Becerisi Kazanımları Açısından İncelenmesi.....	418
(16587) 2015, 2017 Ve 2018 Türkçe Öğretim Programındaki Ders Kitaplarında Yer Alacak Okuma Ve Dinleme Metin Seçim Ölçütlerinin İncelenmesi.....	418
(16655) Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Öğretmenlerine İlişkin Metaforları	419
(16903) Okuma Alışkanlığı Üzerine Genel Bir İnceleme	419
(16932) Öğretmen Adaylarının Toplum Hizmet Uygulamaları Dersi Hakkındaki Görüşleri	420
(16951) Resimli Gazetenin Tema Ve İçerik Açısından İncelenmesi	420
(16972) Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının İncelenmesi	421
(16997) Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Fiilimsilerin İncelenmesi.....	422
(16998) Türkeyede Bulunan Terim Çeşitliliğinin 12.Sınıf Öğrencileri Üzerine Etkileri: Bir Durum Çalışması	422
(16999) Ortaöğretim Öğrencilerinin Dil Bilgisi Konularını Öğrenmeme Nedenleri İle İlgili Görüşleri: Bir Durum Çalışması.....	423
(17002) Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Etkinliklerinin Değerlendirilmesi: Çit 1 Örneği	423
(17145) Erken Çocukluk Dönemi Kitaplarında Çekim Eklerinin İncelenmesi Ve Dil Ediniminde Öncelikli Eklerin Belirlenmesi	424
(17284) Çinli Öğrencilerin Türkoloji Bölümünü Tercih Etmelerine Dair Görüşleri	424
(17285) Yabancı Öğrencilerin Türkçe Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi	425
(17911) Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi (Ege Üniversitesi Örneği).....	425
(17919) Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: Kırgızistan Örneği	426
(17939) Dinleme Stratejileri Ve Bu Stratejilerin Kullanımına Yönelik Etkinlikler	426
(15762) Azerbaycan'ın Ortaöğretim Kurumlarında Uyguladığı Kanıtlamalı Matematik Öğretimi Ve Türkiye İle Karşılaştırılması	427
(16221) “Kurbağa Prens” Adlı Eserin Türkçe Çevirileri Üzerine Bir İnceleme”	427
(16651) Yabancı Dil Eğitiminde Kapsamlı Okuma Yönteminin Uygulanması	428
(16671) The Relationship Among Turkish Efl Learners' Communication Anxiety, Willingness To Communicate And Speaking Proficiency.....	428
(16702) Yabancı Dil Öğrenme Sürecine Ana Dilinin Dâhil Edilmesinin Didaktik Ve Biliş- Duyuşsal Boyutu	429
(16703) Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Yönelimlerinin Değerlendirilmesi	429
(16724) The Relationship Between Teacher Trainees' Academic Self-Efficacy And Academic Achievement .	430
(16805) İngilizce Öğretmen Adaylarının Dil Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri Ve Akademik Öz Yeterlik İnançları	430
(16876) İngilizce Hazırlık Programı Öğrencilerinin Konuşma Etkinlerine Katılımlarını Etkileyen Faktörler ...	431
(16929) Dil Öğreniminde Otonom Öğrenme Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri	432
(17387) Yabancı Dil (İngilizce) Derslerinde Hedef Dil Kullanımının Yabancı Dil Öğretimine Etkisi	433
(17940) Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin Yabancı Dil Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi.....	434
(16088) Strateji Tabanlı Öğretim Ve İngilizce Dinlediğini Anlama Düzeyi.....	434
(16712) Kişoke Alim'in Romanlarındaki Söz Varlığının Çerkesce (Adıgece) Öğretimine Katkı Açısından İncelenmesi	435

(17923) Çevirinin Yabancı Dil Öğretiminde Rolü.....	435
(16185) Temel Tasar Ve Plastik Sanatlar Dersi Kapsamında Çalıştay Uygulaması.....	436
(16189) Mimarlık Eğitiminde İnsan Figürünün Önemi	436
(16302) Türkçe Öğretimi Dersini Alan Ve Almayan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dersle İlgili Beklenti Ve Önerileri.....	437
(16448) Akademisyenlerin Araştırma Etiği Konusundaki Görüşleri	438
(16462) Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Küresel Farkındalık Açısından Karşılaştırılması	439
(16628) Hassas Bir Araştırma Konusu Olarak Türkiye'deki Mühendislik Fakültelerinde Cinsiyetçilik Algıları.....	439
(16763) Ahi Evran Üniversitesi Öğrencilerinin Kırşehir'e İlişkin Niteleme Ve Görüşleri.....	440
(17240) Türkiye'de Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması Bağlamında Bologna Sürecinin Etkileri	440
(17449) Yaşanan Değişimler Karşısında Öyp Araştırma Görevlilerinin Mesleğe İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi	441
(17907) Sosyal Bilgiler Eğitimi'nde Yapılmış Doktora Tezlerinin Eğilimleri.....	442
(17908) Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Türkiye'de Yapılmış Olan Yüksek Lisans Tezlerinin Eğilimleri.....	442
(17099) Sinema Filmlerinde Gündem Kurma Modeli Ve Filmlerin Eğitim Amaçlı Kullanımı: “Başkanın Adamları” Filmi Üzerine Bir Çalışma	443
(17100) Türk Eğitim Sisteminde Disiplin Arayışları Ve Sakıncalı Düşünceler Filmi Üzerine Göstergebilimsel Bir Okuma.....	443
(17374) Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Erzincan İli Örneği.....	444
(18769) In-Service Training Of Fish Feed Manufacturers With Innovative Aqua-Feed Production And Protein Sources Alternative To Fish Meal.....	445
(18770) Education And Training Of Fish Farmers With New Technology Of Fish Culture Systems: Aquaponics	445
(18772) Education Of School Children From Elementary To High School Grade On Sustainable Marine Environment: How Does Anthropogenic Noise And Underwater Sound Pollution Affect Marine Live?	446
(16612) İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Dil Becerilerine Etkisi	447
(16613) İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Yansıtıcı Düşünme Becerilerine Ve Tutuma Etkisi	448
(16893) Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Öğrencilere İlişkin Algılarının Tamamlayıcı Bir Ölçme Aracı İle İncelenmesi: Kelime İlişkilendirme Testi.....	449

(18076) HELPING STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES-DIFFERENT LEARNERS

HİLAL ÇELİK¹, KEMAL ÇELİK¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

hilalcelik@comu.edu.tr

Dyslexia (specific impairment regarding reading/writing skills) is an increasing problem affecting children as well as adults (estimated prevalence 8-20%). The long-term effects are higher youth unemployment rates, functional illiteracy, high rate of unfinished vocational trainings. According to the European Dyslexia Association, 8% of the population suffers from dyslexia, although some experts claim that the percentage reaches 20%, of which between 2 and 4% are seriously affected. Dyslexia is a functional illiteracy. According to UNESCO, the number of functional illiterate rates varies from 10% upto 30% in European Union (EU). Today, experts estimate that up to 25 million workers in Europe are affected by this problem. On the other hand, dyslexia in the adulthood means a lifetime of under-achievement, frustration and often unemployment. Today is well known that the long-term effects of dyslexia on education and labour market are enormous, e.g. higher youth unemployment rates (12%). While this is the general situation of the problem, there is still no common frame of recognized curriculum in most EU countries. Experts believe that the problem may be more severe and less known in BG, RO, TR and GR, where the knowledge about methodologies to detect the problem is insufficient. There is lack of dyslexia experts and of specific didactic tools in Bulgarian, Romanian and Turkish and Greek. Although several projects within the EU concerning dyslexia have been realized, a general frame toward comparable standards in training is still missing. In this context, the lack of a quality common curriculum in EU is a problem, which leads to different implementations and rather poor results. Particularly in the Balkan countries, teachers and parents are often not able to pick up the symptoms that indicate dyslexia or other learning disorders, which, consequently, are diagnosed very late, or even not being identified and diagnosed as such. Because of this situation, many children are not diagnosed at an early stage or are totally undiagnosed. In this context currently there are no specific teacher training programs or teacher certification programs regarding teaching students with dyslexia. Another problem is that there is no minimum standard required and there is no protection of the profession "dyslexia therapist" in most of EU.

Findings from a project supported by the European Union for two years show that the problem is still not perceived as a serious problem in the target countries. But also, the innovative aspects of the project will provide pre-primary and primary teachers with skills, innovative methodologies and tools to support pupils at risk of dyslexia since the early identification of the problem.

Anahtar Kelimeler : Dyslexia, Innovative Teaching

(16017) ÇEVRE SORUNLARI KONUSUNDA BİLGİSAYAR DESTEKLİ KAVRAM KARİKATÜRLERİ UYGULAMALARININ ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK BAŞARILARINA VE ÇEVRE SORUNLARINA İLİŞKİN TUTUMLARINA ETKİSİ

H. GAMZE HASTÜRK¹, BUKET BALLIEL ÜNAL²

¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ -² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

gamzeyalvac@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, çevre sorunları konusunun öğretiminde bilgisayar destekli kavram karikatürlerinin kullanımının, öğretmen adaylarının akademik başarılarına ve çevreye ilişkin tutumları üzerindeki etkisini belirlemektir. Çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz dönemi sınıf öğretmenliği ABD'da öğrenim gören 104 (deney grubunda 53, kontrol grubunda 51) öğrenci ile 'Çevre Eğitimi' dersi kapsamında yürütülmüştür. Çalışmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel model kullanılmıştır. Araştırma sürecinde veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ve Güven (2013) tarafından geliştirilen 'Çevre sorunlarına yönelik tutum ölçeği' kullanılarak toplanmıştır. Çalışma 14 haftalık sürede gerçekleşmiş ve çevre sorunları, küresel ısınma, ozon tabakasının incilmesi, hava, su, toprak, ses, ışık, radyoaktif kirlilik, yenilenebilir-yenilenemez enerji

kaynakları ve geridönüşüm konularının işlenmesi sürecinde deney grubunda bilgisayar destekli kavram karikatürleri uygulamalarına yer verilmiştir. Kontrol grubunda ise dersler müfredata uygun olarak işlenmiştir. Çalışmanın sonucunda bilgisayar destekli kavram karikatürlerinin öğrencilerin akademik başarıları ve çevre sorunlarına yönelik tutumları üzerinde olumlu etki oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çevre Sorunları, Kavram Karikatürleri, Bilgisayar Destekli Öğretim

(16107) Ortaokul Öğrencilerinin Geri Dönüşüm Bilgi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

AREFE YURTTAŞ¹, ATİLA ÇAĞLAR²

¹ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI - ² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

arefeyurttas@gmail.com

Bilim ve teknolojinin hızlı ilerlemesi, sanayileşme ve hızlı nüfus artışının çeşitli çevre sorunlarını da beraberinde getirmesi, bu süreçte çevreyi korumanın önemini gündeme getirmiştir. Çevreyi korumak ve yaşanılır kılmak için en önemli unsurların başında az atık oluşturmak ve oluşan atıkları en iyi şekilde değerlendirmek gelir. Oluşan bu atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek tekrar üretime katılmasına geri dönüşüm denir. Geri dönüşüm konusundaki bilgi ve tutumların genç yaşlardan itibaren kazandırılmasında, okullarda verilen nitelikli çevre eğitiminin rolü ve önemi büyüktür.

Bu çalışmanın amacı ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin geri dönüşüm konusundaki bilgi düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemek ve erken yaşlardan itibaren verilen çevre eğitiminin bu öğrencilerin geri dönüşüm hakkındaki bilgilerinin ne düzeyde etkilediği ile ilgili durum değerlendirmesi yapmaktır.

Bu çalışmada araştırma yöntemi olarak tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Kastamonu il merkezindeki ortaokullarda 8. Sınıf düzeyinde öğrenim gören toplam 601 öğrenciden oluşmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde t testi ve annova testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin geri dönüşüm konusundaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu, bu konudaki bilgi düzeylerinin Fen Bilimleri dersi karne notu ve Fen Bilimleri dersini sevip sevmeme durumuyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çevre, çevre eğitimi, geri dönüşüm, fen eğitimi

(16177) ÇİZİMLERLE ÇEVRE KİRLİLİĞİ

BÜŞRA FAYETÖRBAY¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

busra.f.orbay@gmail.com

Çocuklarımıza daha iyi bir dünya bırakmak için ne yapıyoruz? Doğayı, doğal çevremizi başka bir deyişle yaşam alanımızı ne yazık ki bir önceki günü aratacak şekilde göz göre göre kirletiyoruz. Bu gerçekler göz önüne alındığında, çocukların çevre duyarlılığını erken yaşlarda kazanması ve sonucunda çevreyi kirletmeme durumu; yapılan yasal düzenlemelerin yanında çevre sorunlarının ana etmeni olan insanlara çevre eğitimi vererek bu konuda bilinçlendirmek ve bu çalışmaların sayısını artırmak önem arz etmektedir. İnsanların çevreyi tanıma ve gözlemlemeye başladığı kritik dönem olan ilkököl sıralarından itibaren verilen çevre eğitiminin ilkököl öğrencilerinde ne tür bir çevre algısı oluşturduğunu tespit etmek, öğretimi gözden geçirmek açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, ilkököl öğrencilerinin çevre konusunda çizdikleri resimlerle çevreye yönelik algılarını belirlemektir. Betimsel tarama modelinde olan bu çalışma Erzurum il merkezinde bir ilkökolden rastgele seçilen 61 öğrenci çalışma evrenini oluşturmaktadır. Çalışmada veriler öncelikle "Çevre kirliliği", daha

sonra "Temiz çevre" kavramlarıyla ilgili ayrı ayrı resimler çizmeleri istenmiştir. Daha sonra her bir öğrenciyle yapılan görüşmelerle çizdikleri resimleri açıklamaları ve "Sizce çevre kirliliği nedir?", "Çevre kirliliğine ne sebep olur? ", "Çevre kirliliği nasıl önlenir?" , "Temiz bir çevre için neler yapmalıyız? " gibi soruları cevaplamaları istenmiş ve verilen cevaplar kayıt altına alınmıştır. Veri toplama süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : çevre kirliliği, çizim, temiz çevre, çevre eğitimi.

(16466) “SU”YA YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN BİR DOĞA EĞİTİMİ PROJESİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDEKİ YANSIMALARI

NAZİHAN URSAVAŞ¹, AYŞE AYTAR¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ayse.aytar@erdogan.edu.tr

Bu çalışmada, TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları kapsamında desteklenen “Suyu Boşa Akıtma, Geleceğini Karartma: Ortaokul Öğrencilerinin Su Farkındalığı Eğitimi Araştırması” isimli projeye ilişkin ortaokul öğrencilerinin genel görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmaya, Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir ilden, denize kıyısı olmayan ilçelerde bulunan okullardaki belli kriterler çerçevesinde seçilmiş ve beşinci sınıfı bitirmiş 24 öğrenci dâhil edilmiştir. Çalışma tarama çalışması şeklinde tasarlanmış, veri toplama aracı olarak 24 öğrenciye 5 açık uçlu sorudan oluşan bir form uygulanmıştır. Söz konusu formda, öğrencilerin her güne ait en beğendikleri, en sıkıldıkları, en zorlandıkları etkinliklerin neler olduğuna, etkinliklere ilişkin önerilerini ve edindikleri bilgileri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Verilerin analiz sürecinde, betimsel analiz ve frekans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, tüm günler kapsamında öğrencilerin en beğendikleri etkinliğin drama (f=14) olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin en yüksek frekansla hiçbir etkinlikten sıkılmadıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir. Farklı iki günden birinde, 11 öğrenci zorlandıkları bir etkinliğin olmadığını öne sürerken; bir başka gün için “kamu spotu” etkinliğini zor olarak değerlendirmişlerdir. Öğrencilerin, her bir gün için etkinliklerden ne öğrendikleri sorusuna, en yüksek frekansla bulut yapma (f=10) ve sudan enerji elde etme(f=10) şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir. Genel olarak bulgular değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunun etkinlikleri beğendikleri ve yeni bilgiler edindikleri görülmüştür. Bu çalışma kapsamında, öğrencilerin öğrenmelerinde doğa eğitimine yönelik çalışmaların olumlu sonuçlar verdiği ve öğrencilerin eğlenerek öğrendikleri söylenebilir. Bu bağlamda, bu tür çalışmaların sıklığının artırılması, yalnızca projeler kapsamında değil, okul dönemlerinde de bu tür faaliyetlerde bulunularak öğrencilere tecrübe alanlarının genişletebilecekleri imkânlar sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Su, Su Farkındalığı, Doğa Eğitimi, Ortaokul Öğrencileri

(16467) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜNDEN “SU”

AYŞE AYTAR¹, NAZİHAN URSAVAŞ¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ayse.aytar@erdogan.edu.tr

Son yıllarda doğal kaynakların bilinçsizce kullanımından su da kendi payına düşeni almıştır. Her ne kadar zengin su kaynaklarına sahip olsak da, veriler Türkiye’nin su fakiri ülkeler arasında olduğunu göstermektedir. Canlılığın temel kaynağı olan su, canlı ve cansız yaşam arasındaki bağlantıyı sağlayan tek moleküldür. Bu nedenle, suyun korunması ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması oldukça önemlidir. Bunun yolu da suyun hayatımızdaki yeri ve önemini bilen su okuryazarı bireylerin ve gelecek nesillere aktarılması konusunda su farkındalığına sahip bireylerin yetiştirilmesinden geçmektedir. Bu bağlamda, mevcut çalışmada TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları kapsamında desteklenen “Suyu Boşa Akıtma, Geleceğini Karartma: Ortaokul Öğrencilerinin Su Farkındalığı Eğitimi Araştırması” isimli proje süresince ortaokul öğrencilerinin su konusundaki bilgi düzeyleri, farkındalıkları ve bakış açılarının gelişiminin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışmaya, Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir ilden, denize kıyısı olmayan ilçelerde bulunan okullardaki belli kriterler çerçevesinde seçilmiş ve beşinci sınıfı bitirmiş 24 öğrenci dâhil edilmiştir. Tek grup ön test ve son test olarak tasarlanmış yarı-

deneyisel bu çalışmada veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme (KİT), metaforlar ve sekiz adet açık uçlu sorudan oluşan bir form kullanılmıştır. Öğrencilere açık uçlu sorular kapsamında, suyun kavramsal anlamı, suyla ilgili yerel, ulusal ve küresel düzeyde yaşanan problemler, bu problemlerin edinildiği kaynaklar ve problemlere ilişkin çözüm önerileri vs. gibi konularda sorular yöneltilmiştir. Öğrencilerin KİT'e verdikleri cevaplar analiz edildiğinde, son testte kelime sayısında ve cevapların çeşidinde bir artış tespit edilmiştir. Öğrenciler ön testte daha çok deniz, göl, dere ve ırmak gibi yaşadıkları bölgeyi temsil eden su kaynaklarından söz ederken, son testte farklı olarak okyanus, bataklık, sazlık, delta, yer altı suları ve suyun kimyasal formülü (H₂O) kavramlarından söz etmişlerdir. Metafor sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin hem ön hem de son testte suyu hayat kavramına benzettikleri, bunun yanında öğrencilerin son testteki tanımlamalarının ön teste göre sayıca fazla, daha detaylı ve daha bilimsel olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler, su ile ilgili yerel sorunları edindikleri bilgi kaynağı olarak ön testte yakın çevrelerini işaret ederken, son testte kişisel tecrübelerini işaret etmişlerdir. Ulusal düzeydeki problemlerin kaynakları olarak ön testte öğrenciler kişisel tecrübeleri ve izledikleri haberlerden söz ederken, son testte haberlerden söz etmişlerdir. Küresel bağlamdaki sorunların öğrenildiği kaynaklar olarak ön testte haberler, son testte ise projeler ifade edilmiştir. Öğrenciler, su ile ilgili yerel ve ulusal düzeyde yaşanan problemlerin su kesintisi, su kirliliği ve su israfı; küresel düzeyde ise susuzluk olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin suya yönelik çözüm önerisi olarak sundukları fikirler, her iki testte de insanların bilgilendirilmesi teması altında toplanmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin su konusunda belirli bir düzeyde bilgi ve farkındalıklarının olduğu, mevcut durumun farklı etkinliklerle desteklendiğinde gelişebileceği tespit edilmiştir. Su farkındalığı ve okuryazarlığının geliştirilmesi amacıyla farklı yaşlardaki bireylerden oluşan daha geniş çalışma grupları ile okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarında çalışmalar yürütülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Su, Su Eğitimi, Su Okuryazarlığı, Su Farkındalığı, Doğa Eğitimi

(16606) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖZÜNDEN ÇEVRE PROBLEMLERİ

ONURHAN GÜVEN¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

onrhngvn@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre problemlerine yönelik algılarının ve bu problemlerin onlara göre önem sırasının belirlenmesidir. Ülkemizde çevre eğitiminin ağırlıklı olarak fen bilgisi dersinde verilmesinden dolayı çalışma fen bilgisi öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Ayrıca çevre problemlerinin her birinin ayrı ayrı önemi olmasına rağmen, öğretmen adaylarının çevre problemlerini hangi etmene göre (deneyimledikleri mi yoksa derslerde gördükleri mi) sıraladıkları, onlara bu konuda verilecek derslerin içeriğini şekillendirebileceğinden, verdikleri öneme göre sıralamaları istenmiştir. Çalışmaya fen bilgisi eğitimi 4. sınıfta öğrenim görmekte olana 57 öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmanın verileri açık uçlu soru ile toplanmıştır. Öğretmen adaylarının gördükleri, duydukları ya da deneyimledikleri çevre problemlerini, kendi düşüncülerini doğrultusunda 10'a kadar sıralı şekilde yazmaları istenmiştir. Toplanan veriler daha sonra betimsel analize tabi tutulmuştur. Analiz ile elde edilen bulgular neticesinde, öğretmen adaylarından 53'ü hava kirliliğini, 52'si su kirliliğini, 40'ı toprak kirliliğini, 26'sı küresel ısınmayı, 23'ü iklim değişikliğini, 20'si atıkları, yine 20'si ışık kirliliğini, 19'u sera gazlarını, 17'si radyoaktif kirliliği, 15'i ormansızlaşmayı, 13'ü erozyonu ve 10'u buzulların erimesini çevre problemi olarak yazmıştır. Öğretmen adaylarından 8'i aşırı nüfus artışı, 7'si kentleşme, 4'ü aşırı sanayileşme ve nükleer santraller gibi çevre problemlerine neden olan durumları yazmıştır. 6 öğretmen adayı deniz seviyesinin yükselmesi ve 1 öğretmen adayı hastalıklar gibi çevre problemlerinin neden olduğu durumları belirtmişlerdir. Bunların yanında öğretmen adayları kar yağmaması, madde döngüleri değişikliği, sahillerin kirliliği, görüntü kirliliği, tarım alanlarının tahrip edilmesi ve sıcaklık değişimi gibi çevre problemlerini yansıtan durumları ve iletişim kirliliği, kozmetik ürünlerin aşırı kullanılması, azot kirliliği, kalıtım kirliliği ya da sigara izmaritleri gibi kendi çıkarımları sonucu problem olarak gördükleri durumları yazmışlardır. Diğer bir amaç olan, öğretmen adaylarının hangi çevre problemine daha çok önem verdiğinin belirlenmesine yönelik bulgulara bakıldığında ise, sıralamanın hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, küresel ısınma, atıklar, iklim değişikliği şeklinde olduğu görülmektedir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının özellikle deneyimledikleri çevre problemlerine daha çok değindiklerini ve önem verdiklerini göstermektedir. Çünkü çalışmanın yapıldığı bölgede hava ve su kirliliği ile mevsimlerin değişmesi karşılaşılan problemlerin başında gelmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının çevre problemlerine ilişkin bazı kavramları karıştırdıkları ya da yanlışlara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Lisans eğitimleri sırasında adayların sahip

oldukları bu tür yanlışların giderilmesine yönelik uygulamaların yapılmasının bu bağlamda faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çevre eğitimi, çevre problemler, fen bilgisi öğretmen adayları

(16607) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE PROBLEMLERİNE YÖNELİK BİLİMSEL DÜŞÜNME ALIŞKANLIKLARI

ONURHAN GÜVEN¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

onrhngvn@gmail.com

Özel durum çalışması olarak tasarlanan bu çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre problemlerine yönelik bilimsel düşünme alışkanlıklarının derinlemesine anlaşılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, katılımcılar fen bilgisi eğitimi 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları arasından uygun örnekleme metodu ile seçilen 3 kadın öğretmen adayı olarak belirlenmiştir. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış mülakatlarla toplanmıştır. Mülakat sırasında öğretmen adaylarına on bir adet açık uçlu soru yöneltilmiş ve verdikleri cevaplardan hareketle detaylandırıcı sorular da kullanılmıştır. Verilerin analizi aşamasında, literatürde bulunan açık fikirlilik, şüphecilik, inancın askıya alınması, merak, nesnellik, otoriteden gelen argümana inanmama ve mantıksallık bilimsel düşünme alışkanlıkları ve her bir alışkanlığın anahtar özelliği tanımlanmış olduğundan tümdengelim analizi benimsenmiştir. Her bir düşünme alışkanlığına ve anahtar özelliğine kod verilmiş ve iki araştırmacı tarafından transkript edilen veriler kodlanmıştır. Daha sonra inanılabilirliği sağlamak amacıyla iki araştırmacı bir araya gelerek fikir ayrılığına düşülen kodlar üzerinde mutabakat sağlamıştır. Veri analizi sonucunda, öğretmen adaylarının çevre problemleri ile karşılaştıklarında tüm bilimsel düşünme alışkanlıklarını sergiledikleri, ancak otoriteden gelen argümana inanmama düşünme alışkanlığında sorun yaşadıkları ortaya konulmuştur. Öğretmen adaylarının nesnellik düşünme alışkanlığına en sık başvurdukları, ancak doğru şekilde başvurmalarının yanında aksi yönde bir tutum da sergiledikleri görülmüştür. Bunun yanında mantıksallık düşünme alışkanlığının öğretmen adayları tarafından hem en az, hem de doğru şekilde sergilenen düşünme alışkanlığı olduğu görülmüştür. Diğer düşünme alışkanlıkları (açık fikirlilik, şüphecilik, inancın askıya alınması ve merak) öğretmen adayları tarafından hem doğru şekilde, hem de aksi şekilde sergilenmiştir. Bu bulgular ışığında öğretmen adaylarının çevre problemleri ile karşılaştıklarında tamamen doğru olmasa da, bilimsel düşünme alışkanlıklarına sıklıkla başvurdukları, bir diğer deyişle bilimsel tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılabilir. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında, ülkemizde verilen öğretmen eğitimine, ortaokul fen bilimleri dersi öğretim programında kendine yer bulan bilimsel düşünme alışkanlıklarının, kazanım ya da içerik boyutunda eklenmesi ve özellikle çevre eğitimi ile ilgili derslerin bu alışkanlıklarla ilişkilendirilmesi önerilmektedir. Çünkü öğretmen adayları her ne kadar tüm düşünme alışkanlıklarına başvursa da, sıklıkla aksi yönde anahtar özellik sergiledikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Bilimsel düşünme alışkanlıkları, çevre eğitimi, fen bilgisi öğretmen adayları

(16973) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİLLÎ PARK BİLGİ DÜZEYİ*

HAMZA YAKAR¹, ÇAĞRI ÖZTÜRK DEMİRBAŞ¹, YURDAL DİKMENLİ¹, AHMET SAMİ KONCA¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

hmzyakar@gmail.com

Millî parklar, ulusal ya da uluslararası doğal ve kültürel koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır. Çevre eğitimi kapsamında millî parklar çok önemli bir yere sahiptir. Gelecek nesillere çevre bilinci kazandırmada ve bu anlamda bir farkındalık oluşturması açısından millî parkların değeri göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmen adayları gelecek nesilleri şekillendirecek olan bir misyona sahiptir. Lisans eğitimleri boyunca öğretmen adayları alan ve seçmeli dersler kapsamında birçok farklı yelpazede dersler almaktadır. Özellikle coğrafya ve çevre eğitimine yönelik farklı derslerde öğretmen adaylarına çevre bilincinin

kazandırılması hedeflenmektedir. Dolayısıyla, millî parkların bu derslerin içerisinde çevre eğitimi kapsamında önemli bir yeri vardır. İlk ve ortaokulda öğrencilere çevre eğitimi vermesi beklenenler Sınıf, Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarıdır.

Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının sahip oldukları millî park bilgi düzeylerini belirlenebilmektir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak, millî parklara yönelik yapılan çalışmalar ve lisans ders programlarının içerikleri incelenerek 20 sorudan oluşan “Millî Park Başarı Testi” hazırlanmıştır. Pilot uygulama sonrasında 5 test maddesi testten çıkartılarak, sonuçta 15 maddelik başarı testi öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Testin güvenilirlik katsayısı 0,763 olarak hesaplanmıştır. Hazırlanan başarı testi, Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören farklı sınıf düzeylerinde 751 öğretmen adayına uygulanmıştır. Araştırma sonucunda sınıf eğitimi öğretmen adaylarının millî park bilgi düzeylerinin sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

* Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi BAP biriminin EGT. A4. 17. 003 numaralı projesi kapsamında desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Millî park, öğretmen adayı, başarı testi, sınıf eğitimi, sosyal bilgiler.

(17281) 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜNDEN ANNE VE BABALARININ ÇEVRESEL FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ

GÜLDEM DÖNEL AKGÜL¹, ADEM KENAN¹, EDANUR KARAKAŞ¹
¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
adem.kenan@gmail.com

Bu çalışmada, 8.sınıf öğrencilerinin gözünden anne ve babalarının çevresel farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini Erzincan ilindeki farklı ilköğretim okullarında öğrenim gören 92 8.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Çevresel Farkındalık Ölçeği Görüşme Formu kullanılmıştır. Görüşme formunda öğrencilere evet-hayır şeklinde kapalı uçlu sorular ile birlikte açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Görüşme formunda öğrencilerin demografik bilgileri, doğal hayatı tanıma ve koruma eğilimleri, yaşam biçimleri ve çevre ilişkilerinin yanısıra öğrencilere göre ailelerinin doğayı koruma eğilimleri, ailelerinin geri dönüşüm konusundaki eğilimleri, ailelerinin enerji /su tüketim ve koruma eğilimleri, çevresel farkındalık konusunda ailelerinin göstermiş oldukları davranışları hakkındaki görüşleri, çevresel farkındalık konusunda ailelerinin göstermelerini arzu ettikleri davranışları hakkındaki görüşleri ele alınmıştır. Görüşme formu ile elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Yapılan çalışmada, öğrencilerin ve ailelerinin geri dönüşüm ve alternatif enerji kaynakları hakkında farkındalıklarının yeterince oluşmadığı, diğer taraftan öğrencilerin ve ailelerin enerji/su tüketimi konusundaki bilinçli davranışlarının, doğayı koruma eğilimlerinin ve çevreye karşı duyarlılıklarının oldukça yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Çevre eğitimi, çevresel farkındalık, fen eğitimi

(17796) İMAJ COĞRAFYASI VE İMAJ KENT: AKSARAY ÖRNEĞİ

KENAN ARIBAŞ¹, ERDAL YILDIRIM¹, ERHAN ÖZDEMİR²
¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
erdal.yildirm@gmail.com

Post-modern dönemin ışıldayan kavramı imajdır. Birey, toplum, ülke ve firmalar kendilerini bir başkasının anlayabilmesi, imaj flaşları imal ederek tanıtmakta veya itibar görmek için var olanı görsel şekillendirmeler ile gerçeküstü tanımlamalar ile ortaya koymaktadır. Bilgi teknolojilerinin gelişimi sonucu internet ve küresel değerler ile yoğrulan ifade biçimleri, doğurgan kavramların yeni algı alanların oluşturma biçim ve hızı ile

coğrafya sonsuz değişimin adresi durumundadır. Kültür, yerleşme ve ekonomik coğrafyanın alt dalları bu yeniden inşa edilen tanımların içinde farklı kurgular ile karşımıza çıkmaktadır. Yerleşme coğrafyasının konusu olan kent, mekân kullanım biçimleri, ekonomik özellikleri ve sorunları ile coğrafyacıların süzgeçlerinden geçmişlerdir. Kent planlamacıları ve kent peyzajcıları kent dokusunda eski ve yeni imaj alanlarını incelemekte ve yorumlamaktadırlar. Bu çalışmada da, kent imajcılarının ve peyzajcılarının kullandıkları tekniklere dayalı olarak Aksaray kent imajını oluşturan faktörlerin örnekler ile incelenip, çevreledikleri yapılar ve çevreleriyle uyumu, estetik ve fonksiyonel etkilerinin incelenmesi amaçlanarak kentin ihtiyaçları ve imajı arasındaki gerilim eleştirel bir yaklaşım ile ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler : imaj kent, imaj coğrafyası, davranış coğrafyası

(17984) ÇEVRE- EKONOMİ -EKOLOJİ İLİŞKİSİ: ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

AYSEL KEKİLLİOĞLU ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

akekillioglu@hotmail.com

İnsan-doğa dengesinin bozulmasına yol açan bir hızla büyüyen çevre kirliliğinin temel nedeni, kuşkusuz 19. yüzyılda başlayan ve hızla gelişen sanayileşme olgusudur. 20. yüzyıl ise, doğal çevrenin hızla gelişmesine ve yeni sosyal çevrenin doğmasına neden olmuştur. Bu büyük dönüşümün nedeni, sanayileşmenin iki önemli özelliği olan, kitle için üretim ve teknolojik gelişmedir. Ancak sanayileşme planlı olmamış, yalnız sanayileşme amaçlanmış, çevre faktörü göz ardı edilmiştir. Doğal kaynak ve çevre sorunlarının incelenmesinde egemen yöntem “sürdürülebilir gelişme”dir. Buradaki amaç gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye düşürmeden bugünkü neslin ihtiyaçlarını karşılayan bir gelişme modelidir. İnsanlığın ekonomik sistemiyle dünyanın biyofiziksel ekolojik sistemi aslında birbirine ayrılmaz şekilde bağlıdır. Ekolojik sistemin dikkatle yönetilmemesi halinde ekonomik sistem çöker. Bu durumun tersi de geçerlidir yani başarısız bir ekonomik sistem, çaresizliğe düşmüş insanların ekolojik sistemi mahvetmesine yol açar. Bu çalışma kapsamında; kavramsal çerçeveden oluşan I. Bölümde; çevre, çevre sorunları, Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir gelişme ve Çevre ekonomisi kavramlarına açıklık getirilme çalışılmıştır. Çevresel sürdürülebilirliğin genel çerçevesinin çizildiği II. Bölümde; Tarihçe, Çevre Politikaları, Çevresel Aktörler ve AB Çevre politikaları değerlendirilmektedir. Son olarak III: Bölümde ise Türkiye'nin çevresel sürdürülebilirliği, Sorun, Mevzuat, Politika bağlamında incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çevre, Eğitim, Kirlilik, Ekoloji, Ekonomi, Sürdürülebilirlik

(18032) BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜRESEL ISINMA KONUSUNDA ÇEVRE ETİK DEĞERLERİNİN İNCELENMESİ

MEHMET YILMAZ ¹, OSMAN ÇİMEN ¹, FERHAT KARAKAYA ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ferhatk26@gmail.com

İnsanoğlunun doğanın dengesini bozmadan ihtiyaçları oranında doğadan faydalanmak yerine, aşırı tüketim ve yok etme anlayışı, çevreyi oluşturan canlı ve cansız faktörler arasındaki dengeyi bozmaktadır. Bu dengenin bozulması çevre sorunlarının ortaya çıkmasına kaynak teşkil etmektedir. Nitekim son yıllarda hızlı nüfus artışı, küresel ısınma, hava-su-toprak kirliliği gibi çevresel sorunların yaşam üzerindeki olumsuz etkilerinin artışı görülmektedir. Çevre sorunlarının giderilmesi ve yeniden doğal dengenin kurulması için insanlara büyük sorumluluk düşmektedir. Bilim insanları tarafından çevre ve etik kavramlarının bir araya getirildiği çevre etiği ve yaklaşımları tanımlanmaya başlanmıştır. Çevre etiği, bireylerde çevreye karşı sorumluluk, davranış ve inançların kazandırılması gerektiğini vurgulayan değerler sistemidir. Çevreye yönelik etik değer yaklaşımları incelendiğinde, insan merkezci (antroposentrik), canlı merkezci (biyosentrik) ve çevre merkezci (ekosentrik) yaklaşımlar olmak üzere üç başlık altında toplandığı görülmektedir. İnsan merkezci yaklaşım (antroposentrik),

merkezine insanı alarak evreyi oluşturan öğelerin (canlı-cansız) insan için olduğunu savunmaktadır. Canlı merkezci (biyosentrik) yaklaşım, insancıl yaklaşıma tepki olarak ortaya çıkmıştır. Canlı merkezci yaklaşıma göre, her canlının kendine ait bir değerinin olduğu ve insan için yaratılmadıklarını vurgulamaktadır. Çevre merkezci (ekosentrik) yaklaşım ise, çevreyi oluşturan canlı ve cansız unsurlar birlikte düşünülmesi gerektiğini savunur. Çevre etiğinin farkında olan bireyler, oluşan sorunların çözümlerinde aktif rol oynayacaklardır. Bugün ve gelecekte çevre ve yaşam kalitesinin artırılmasında, oluşan çevre sorunlarının çözümlenmesinde çevre yönelik etik yaklaşımları benimsemiş bireylerin yetiştirilmesinde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Nitekim 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kabul edilen Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programının perspektifinde değerlerimizin eğitim sistemimizde önemi vurgulanmıştır. araştırmada, biyoloji öğretmen adaylarının küresel ısınma konusunda sahip oldukları çevreye yönelik etik değer yaklaşımların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, uygun örneklem yöntemi kullanılarak bir devlet üniversitesinde öğrenim gören biyoloji öğretmen adaylarından oluşturulmuştur. Veriler, küresel ısınmayla ilgili çıkan gazete haberleri kullanılarak elde edilmiştir. Biyoloji öğretmen adaylarından bu haberler ile ilgili düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Verilen cevaplar, içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş ve çevreye yönelik etik değer yaklaşımlarına göre sonuçlar frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları, biyoloji öğretmen adaylarının çevreye yönelik farklı etik değer yaklaşımlara sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Çevre, Etik değer yaklaşımları, Küresel ısınma, Biyoloji öğretmen adayları

(18077) THE SUBSIDIES FOR RENEWABLE ENERGY IN TURKEY AND SOME EU EXAMPLES

HİLAL ÇELİK¹, KEMAL ÇELİK¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

hilalcelik@comu.edu.tr

Today the goal of 17% of energy production from renewable sources by 2020, as required by Directive 2009/28/EC involves the development and enhancement of all sources and in this framework biomasses play a key role. Farms, agritourism and a agroforestry, have Access to a wealth of varied and substantial biomass used for energy purposes, such as bits of herbaceous crops and trees, mowing and pruning trees and shrub scutting coppice woodland, manure from livestock , food residues. The treatment and management of biomass and its use in systems of different types are therefore an essential starting point for a culture and practice of the use of renewable energy sources in agricultural enterprises. In addition to the biomass agricultural enterprise can benefit and modular inserting meditated and sustainable solar thermal systems for water heating, photovoltaic panels as a cover of stables, warehouses and workshops with photovoltaic panels wind, geothermal and hydropower , in are as that have such resources. But one of the biggest criticism of renewable energy industry is that it has been proped up by government subsidies. There is no any doubt that without state help, it would have been much harder for the nascent technology to mature. But what is more important is whether there has been a decent return on taxpayers investment. In this research, th economic support of some EU Member States and Turkey's examples was examined to renewable energy sector

Anahtar Kelimeler : Renewableenergy, Subsidie, EU

(15718) EBEVEYNİN ÇOCUK EĞİTİMİ KONUSUNDAKİ YETERLİKLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

RÜŞTÜ YEŞİL¹, ENVER ŞAHAN², MUSTAFA ASLANDEREN²

¹ KTMÜ (KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ) - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

ryesil40@gmail.com

Sosyal, ekonomik ve kültürel alanda aile kurumunun birçok işlevi bulunmaktadır. Ancak eğitim işlevi, bunlar arasında çoğu zaman en önemlisi olarak kabul edilir. Ailenin eğitsel fonksiyonu bireylerde sosyalleşme, kültürlenme ve siyasallaşma olarak kendini gösterir. Ebeveyn, bireylerin ilk öğretmenleridir. Bu nedenle

ebeveynin çocuk eğitimi konusundaki yeterliklere sahiplik düzeyleri çok önemlidir. Bu araştırmanın temel amacı, ebeveynin çocuk eğitimi konusundaki yeterliklerini belirlemektir. Böylelikle, ebeveynin çocuk eğitimi konusundaki yeterliklerini iyileştirmek amaçlı eğitsel çalışmalar için bilimsel veriler temin etmek amaçlanmıştır. Araştırma, betimsel ve nicel bir çalışmadır. Tarama modelinde yürütülmektedir. Araştırmanın çalışma grubu, tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, çocuğu ilköğretim gören toplam 660 veliden toplanacaktır. Veri toplama araçları velilere dağıtılmıştır. Veriler, beşli likert tipi bir veri toplama aracı ve Kişisel Bilgi Formu yardımıyla toplanmaktadır. Araştırma, verilerin toplanması evresindedir. Daha sonra, toplanan veriler üzerinden; ilk olarak veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışması, daha sonra da araştırmanın amaçları doğrultusunda veri analizi yapılacaktır. Veri analizinde başlıca aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, Anova testi ve Pearson r korelasyon testi analizleri yapılacaktır. Yapılan analizler sonunda elde edilen bulgular alanyazın çerçevesinde tartışılarak ebeveynin çocuk eğitimi konusunda yeterli ve yetersiz kaldıkları yönlerde ve çözümlere ilişkin önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Çocuk eğitimi, aile, ebeveyn, yeterlik

(15794) TAŞIMALI EĞİTİMDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİ GÖRÜŞLERİ

FATİH PALA¹, ONUR KAĞAN KANCA¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

e-r-z-u-r-u-m-25@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, taşımali eğitimde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin değerlendirilmesidir. Araştırmada öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini belirlemek üzere Öğretmen Görüşme Formu, Öğrenci Görüşme Formu ve Veli Görüşme Formu kullanılmıştır. Ölçme araçlarının geçerliği için literatür taraması ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme formlarıyla elde edilen verilerin analiz edilmesi sürecinde kodlayıcılar arası uyuma bakılmıştır. Görüşme formuyla elde edilen veriler tablo ve frekanslarla bulgular kısmında verilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada öğrenci, öğretmen ve veliler taşımali eğitimden kaynaklanan beslenme, ulaşım, ders performansı ve ders dışı faaliyetler konularında birçok sorun olduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Taşımali eğitim, öğretmen, öğrenci, veli

(15968) OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÖĞRENCİLERİN LİDERLİK BECERİLERİNİ KAZANDIRMAK İÇİN YAPILAN UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

ÖZGE YAZICILAR^{1, 2}

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ozge.yazicilar@itk.k12.tr

İnsanlar grup halinde yaşayan sosyal nitelikli canlılar olmalarına rağmen, oluşturdukları grupları yönetecek ve onları ileriye götürecek liderlere ihtiyaç duymaktadırlar. Liderlik becerisi geliştirme bir lüks olmadığı gittikçe daha da açık hale gelmekte ve liderlik becerisi geliştirme stratejik bir gereklilik haline almaktadır (Fulmer&Goldsmith 2000). Birçok araştırmacı liderliğin doğuştan olmadığını, kazanıldığını ileri sürmektedir (Bennis,1999). Liderlik becerilerini geliştirme öğrencileri topluma hazırlamanın bir parçasıdır. Liderlik eğitimi okulda tüm öğrenciler için olmalıdır. Bu noktada öğrencilere yönelik liderlik becerisi eğitimleri okullar için bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu anlamda okul öncesinde öğrencilerle liderliğin önemi, lider becerilerini kazanma, liderlik bilinci kazanma ve grup çalışması içinde liderliği geliştirmeleri amaçlanmıştır. Hedefler doğrultusunda öğrencilerin liderin görevini söyleme, liderin ekip çalışması içinde yerini fark etme, lidere duyulan, ihtiyacı fark etme, liderlik edilen durumların sonuçlarını görme, liderlik becerilerini geliştirme, liderlikte ekip çalışmasının gerekliliğini fark etme gibi davranışları kazanması için etkinlikler yapmak hedeflenmiştir. Liderliğin önemi, liderlik bilinci, liderlik özelliklerini kavrama, liderlik becerilerini kazanma ve grup çalışması içinde liderliği geliştirme hedeflerine yönelik sınıf içi etkinlikler yapılmış; öğrencilerin liderlik becerilerinin gelişimine katkı

sağlanmıştır. Yapılan her etkinlik sonrasında öğrencilere tartışma ortamı sunularak öğrencilerin çalışmayı değerlendirmeleri sağlanmıştır. Yapılan empati çalışmalarıyla öğrencilerin kendini lider yerine koyarak, lider gibi düşünceleri sağlanarak fikir üretmeleri gözlenmiştir. Oynanan oyunlarla öğrencilerin grup içinde lider olarak karar alma, sorumluluk üstlenme davranışları geliştirmeleri sağlanmış ve gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendi aralarındaki oyunlarında zaman zaman çıkan anlaşmazlıkların azaldığı gözlenmiş ve nedenleri irdelenmiştir. Öğrenciler artık seçtikleri ebeveyn oyunun bir lideri gözleriyle bakmayı öğrenmişlerdir. Aynı zamanda liderin nasıl özelliklere sahip olması gerektiğini ve neden lidere ihtiyaç duyulduğunu de bildikleri için öğrendiklerini günlük yaşantılarına geçirmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin liderlik bilincinin farkındalık kazandığı ve arttığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi, Liderlik

(16084) SOSYO-KÜLTÜREL KURAM ÇERÇEVESİNDE İKİ DİLLİLİK

SEDA ESERSİN¹, NURDAN CANKUVVET AYKUT¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

sedaesersin@anadolu.edu.tr

İki dillilik, küreselleşen ve giderek küçülen günümüz dünyasında daha fazla odağa alınarak incelenmesi gereken olgulardan biridir. Tanımı ve dinamiklerine ilişkin alanyazının henüz ortak bir yargıya varamadığı iki dilliliğin bilişsel yönden bireye pek çok avantaj sağladığı hemen hemen tüm otoriterler tarafından kabul görmüş bir gerçektir. Tek dil edinim süreci hakkında bile pek çok farklı kuramsal çerçevenin olduğu alanyazın değerlendirildiğinde, iki dilliliğe ilişkin kuramsal bir çerçeve kurmanın zor olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise temelde, iki dillilik kavramının dinamiklerin etkileşimleri ve bu etkileşimlerin değişkenliğidir. Maruz kalma süreci, maruz kalınan uyarının niteliği, birincil bakıcının tercih ettiği dil, ev içinde konuşulan dillerin birbirleriyle olan akrabalığı ve yaşanan ülkede konuşulan baskın dil gibi birçok dinamik iki dillilik tanımı ya da türleri hakkında alanyazını fikir ayrılıklarına sürüklemiştir. İki dilliliğin edinim sürecindeki uyarın çeşitliliğinin önemi ve bunun bilişsel süreçler üzerindeki etkileri, üzerinde uzlaşılan çok az noktadan biridir. Pek çok bilişsel süreç için bir avantaj oluşturan iki dillilik, örneğin problem çözümlerinde çocuğa sistematik bir farkındalık sağlayarak, çocuğun birçok duruma tek dilli akranlarından daha fazla uyum gösterebilmesine yardımcı olmaktadır. İki dillilik için maruz kalma süreci ve uyarın çeşitliliğinin önemi düşünüldüğünde iki dilli bireylerin içinde bulunduğu sosyo-kültürel bağlamın gelişimlerine olumlu katkıda bulunabileceği bir zeminde olması gerekliliğinden bahsedilebilir. Çünkü ne kadar uyarana maruz kalırsa bir çocuk o dili ya da dilleri o kadar kolay edinecektir. Bu bağlamda sosyo-kültürel kuramın varsayımlarının ve özellikle de aracılık kavramının iki dillilik olgusunu değerlendirmek için uygun bir kuramsal çerçeve sunduğu düşünülmektedir.

Tüm bu bilgiler ışığında mevcut bildirinin amacı, iki dilliliğe ilişkin alanyazının sosyo-kültürel kuramın varsayımları temelinde derlenmesi ve yeniden düşünülmesidir. Bu amaç dahilinde, kültürel zenginliğimizi oluşturan, otuz bir farklı dilin konuşulduğu ülkemizde iki dillilik olgusunda sosyo-kültürel etkileşimin öneminin vurgulanması planlanmıştır. Bu bağlamda dil edinimi ve bilişsel gelişim açısından avantajlı bu durumun bir dezavantaja dönüşmemesi adına ilgili alan uzmanlarına yönelik önerilerde bulunulması da hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Aracılık, dil edinimi, iki dillilik, sosyo-kültürel kuram

(16769) OKUL REDDİ VE AKRAN ZORBALIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

EMİNE ARSLAN KILIÇOĞLU¹, ZEKERİYA ÇALIŞKAN², RUKİYE ARSLAN³

¹ KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ - ² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

³ BATMAN ÜNİVERSİTESİ

e.arslanarlan@gmail.com

Günümüzde çok sayıda okul reddi ve akran zorbalığı sorunuyla karşılaşıldığı bilinmektedir. Ailelerde genellikle, bu durum okula alışmama olarak ifade edilmektedir. Okula gitmek istemeyen çocuklar üzerine yapılan

tartışmalar geçen yüzyıldan bu yana literatürde yer bulmaktadır. Alan yazına bakıldığında, okul reddinin çocuklarda, özellikle sosyal ve eğitim başta olmak üzere kısa ve uzun dönemde gelişimi olumsuz etkilediği bildirilmektedir. Okul reddi olan çocukların uzun süreli izlem çalışmaları, genel toplum ya da kontrol gruplarına göre daha yüksek oranda ruhsal bozuklukların bulunduğunu ya da ruhsal yardıma gereksinim duyma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Çocukların sosyal beceri ve ilişkilerinin nasıl geliştiğini açıklamak için, öncelikle onların akran etkileşimlerine taşıdıkları tutumlarını ve geçmişlerini göz önünde bulundurmamız gerekir. Çocukların mizaçları farklı farklıdır, akranlarıyla karşılaştıklarında kimisi utangaç kimisi coşkuludur. Çocuklar aynı zamanda iletişim becerileri farklılıkları, çocukların akran karşılaşmalarını etkilemektedir. Okul reddinin yaygınlığına ilişkin bulgular değişiklik göstermektedir. Bunun başlıca nedeninin tanımlamada kullanılan ölçütlerdeki farklılıklar olduğu düşünülmektedir. Genel olarak, okul reddinin yaygınlığı tüm okul çağındaki çocuklar için yaklaşık %1 ve kliniğe başvuran tüm çocuklar için %5 olarak bildirilmektedir. Okul reddinin sıklığı ile ilgili olarak ülkemize ait ayrıntılı veriler bulunmamaktadır. Okul reddinin erkek ve kız çocuklarda eşit oranda görüldüğü bildirilmektedir. Okul yaşamının herhangi bir döneminde ortaya çıkabilmektedir. Tüm sosyoekonomik düzeylerde görülebildiği bildirilmektedir. Okul reddi, birçok ruhsal bozukluğun belirtisi olarak karşımıza çıkabilir. Okul reddinin anksiyete bozukluklarının olmadığı durumlarda ortaya çıkması, ya da anksiyete bozukluğu olan tüm çocukların okulu reddetme davranışı göstermemesine karşın, literatürde okul reddi ile anksiyete bozuklukları arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu destekleyen bilgiler bulunmaktadır. Ayrılma anksiyetesi bozukluğu (AAB), yaygın anksiyete bozukluğu, sosyal fobi, özgül fobi ve anksiyete ile giden uyum bozukluğu en sık görülen tanılardır. AAB'nin, okul reddi olan çocuk ve ergenlerde en sık görülen anksiyete bozukluğu olduğu, ayrıca okul reddinin de AAB'nin en sık gözlenen belirtisi olduğu bildirilmiştir. Okul reddi ile akran zorbalığı arasındaki ilişkiye ilişkin ortak süreçlerin olduğu bilinmektedir. Her iki durumda da çocuk, okul, akran, kültür gibi ortaklıkların olduğu süreçlerin bilinmesi ile okul reddi ve akran zorbalığı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesinin daha kapsamlı olacağı düşünülmektedir. Çocuklar doğdukları andan itibaren sosyal etkileşimin içindedirler. Bu etkileşim ilk olarak anne ya da bakım yapan birey, baba daha sonra akrabalar olarak ilişkilerini genişletirler. Okul çağına geldiğinde çocuk yaşam alanı ile birlikte ilişkiye girdiği çevreyi de genişletmiş olur. Önceden anne ya da bakım verene karşı önemli olan ilişkiler yerini akranları ile olan ilişkilerine bırakır. Akran kavramını açıklamamız gerekirse, akran, yaş grubu arkadaşlarıyla bağlantılı çocuk ya da ergenlerde aynı yaş gruplarını ifade eden bir kavramdır. Akranları ile olumlu ilişkiler geliştirme çocuğun sosyal gelişimi için oldukça önemlidir. Yapılan bir araştırmaya göre, çocukluk döneminin gelişimsel görevlerinden birini, yaşlıları ile iyi geçinmek olduğunu tanımlamaktadır. Bu gelişim görevinin tamamlanması, çocuğun gelecekteki gelişimini ve başarısını olumlu etkileyecektir. Çocukluk döneminde sosyal onay ihtiyacının karşılanmasında, akranları tarafından kabul edilmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı; okul reddi ile akran zorbalığı ile arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler : Okul Reddi, Akran Zorbalığı, çocukluk dönemi

(16770) OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ BULUNAN SINIFLARDA AKRAN KABULÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

EMİNE ARSLAN KILIÇOĞLU¹, ZEKERİYA ÇALIŞKAN², RUKİYE ARSLAN³

¹ KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ - ² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

³ BATMAN ÜNİVERSİTESİ

e.arslanarlan@gmail.com

Normal gelişim gösteren çocuklarda okul öncesi yılları, çocukların en fazla öğrenme yaşadıkları ve gelişimlerinde önemli bir pay sahibi olan yıllar olarak görüldüğünden, bu yıllar özel gereksinimli çocuklar söz konusu olduğunda daha da önem kazanmaktadır. Özel olmaları, akranlarından günlük yaşamda gerekli olan becerileri öğrenmelerini ve doğal ortamlarda ve zamanlarda bu becerileri kullanmalarını sağlayacaktır. Kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli bireylere faydalı olduğu gibi normal gelişim gösteren çocuklara da faydalı olduğu düşünülmektedir. Özel gereksinimli birey, normal gelişim gösteren akranlarıyla yaşam boyu iletişim halinde olacaktır. Bu süreklilik iki grup açısından da önemsenmesi gereken iyi ilişkilerle geleceğe taşınması beklenen akran ilişkilerine bakışın önemini vurgulamaktadır. Özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren akranlarıyla aynı ortamlarda eğitim öğretim almalarının, normal bireylerin toplumsal sorumluluklarının farkına varmalarına da katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu bakış açısıyla normal gelişim gösteren bireylerin akranlarıyla olan ilişkilerinin, aynı sınıfta olan özel gereksinimli bireylerle de devam etmesi

düşünülmektedir. Normal gelişim gösteren bireylerin çoğu sosyal ilişkilerinde zaman zaman problemler yaşayabilmektedirler. Kabul gören grupta olan çocukların birçok arkadaşı varken, akranlarınca kabul görmeyen çocuklar kendilerini yalnız ve mutsuz hissedebilmektedirler. Bu durumda akranlarınca kabul görülmemesi nedenleri bazen davranışları olurken, bazense bireylerin farklılıkları olabilmektedir. Bu farklılıklar özel gereksinimli bireylerle yaşanan akran ilişkilerinde daha fazla ön plana çıkmaktadır. Kendilerini dışlanmış, mutsuz, sıkılmış, keyifsiz ve arkadaşlarından uzakta hissedebilmektedirler. Yalnızlık duygusunu yaşayan çocuklar akran ilişkilerinde olumsuzluklar yaşayabilmektedirler. Yalnız çocuklar, akranlarıyla etkileşime girmekle kazanacakları ve yaşamları boyunca gerekli olan sosyal becerileri öğrenme fırsatını kaçırabilmekte ve yetişkinlik döneminde de bu nedenden ötürü yalnızlık yaşamaya devam edebilmektedirler. Akran ilişkilerinin olumlu gelişmesi akran kabulü ile ilgili süreci nitelikli hale getirirken olumsuz gelişmesi ise akran zorbalığının yaşanmasına sebep olmaktadır. Akran ilişkileri çocukların kurmuş oldukları sosyal ağlardan ebeveynleri ile olan ilişkilerinden kardeşlerinden ve öğretmenlerinden etkilenebilmektedir. Büyümekte olan çocuğun hayatında, akran ilişkileri önemli bir yer tutmaktadır. Bu yüzden sosyal kabul görmek onlar açısından önemli bir hale gelmektedir. Akran kabulünü etkileyen etmenler arasında çocukların sosyal becerilere sahip, olmak akranlarınca kabul görmeyi de olumlu şekilde etkileyebilmektedir. Bir başka deyişle, sosyal becerilerin yüksek olması akran kabulünü arttırabilmektedir. Özel gereksinimli bireyin kaynaştırma eğitimi sürecinde normal bireylerle birlikte aynı ortamları paylaşmaları sosyal beceri kazanımına da katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı; okul öncesi eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıflarda akran kabulüne ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada Konya ilinde, sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan okul öncesi eğitimi öğretmenleri ile yüz yüze yapılan görüşmelerde araştırmacılar tarafından hazırlanan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıflarda akran kabulüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel olarak çözümlenecektir. Araştırma da elde edilen bulgular, araştırma kapsamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi Eğitim, Kaynaştırma Eğitimi, Akran Kabulü

(16800) OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARDA DAVRANIŞ PROBLEMLERİNİN ÖĞRETMEN VE ANNE BABA GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

AYGÜL NALBANT ¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

aygul.nalbant@bozok.edu.tr

Okul öncesi eğitim, çocukların temel eğitime hazırlanması ve bedensel, bilişsel, sosyal, psikomotor ve dil becerilerini geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi eğitim çocukların var olan potansiyellerinin açığa çıkartılması kadar, yaşadıkları ve yaşayabilecekleri davranış ve uyum sorunlarına erken müdahale edilmesine de olanak sağlamaktadır. Okullar, gerek öğretmenler, gerekse diğer yetişkinler tarafından çocukların düzenli olarak gözlenmesi, davranış sorunlarının belirlenmesi ve önlenmesi için uygun ortamlardır. Çocuğun tanıştığı ilk formal kurum olan okul, psikososyal, sosyoekonomik, ve kültürel yoksunlukların belirlenmesini kolaylaştırmaktadır. Anne babanın ebeveynlik kapasitesi, çocuk yetiştirme biçimleri ve aile içi sorunlar çocuklardaki davranış sorunlarının ortaya çıkmasında önemli faktörlerdir. Çocuğun aileden getirdiği sorunlarla okuldan kendisinden beklenen eğitimsel ve gelişimsel görevler birleştiğinde yeni sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ailenin davranış örüntüleri ile okulun beklentilerinin çatışması da bu sorunları daha da karmaşıklaraştırmaktadır.

Okul öncesi dönem, çocuklardaki davranış sorunlarının belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması açısından son derece önemlidir. Okul öncesi çocuklarda görülen davranış sorunlarının ayrıntılı olarak tanımlanabilmesi ve değerlendirilebilmesi için öğretmenin ve anne babanın görüşleri alınmalıdır. Anne ve eğitimcilerden alınan bilgilerin çocuğun sorunlarını değerlendirmede karşılaştırmalı olarak kullanılması gerekmektedir. Çocuklarda görülen davranış sorunlarının öğretmenler ve aileler tarafından nasıl algılandığının öğrenilmesi; çocuğa karşı sürdürülecek psikososyal hizmetlerin belirlenmesi ve hizmetlerin yürütülmesinde okul aile işbirliğinin sağlanması için de gereklidir.

Bu çalışmada da okul öncesi çocuklarda davranış bozukluklarının öğretmen ve aile görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Yozgat ilinde bulunan anaokullarına devam eden çocukların öğretmen ve anne babaları dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Behar'ın (1976) geliştirdiği

Kanlıkılınçer (2005) tarafında uyarlanan Okul Öncesi Davranış Sorunları Tarama Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi sürdürülmektedir. Bulgular literatür ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, davranış sorunları, okul öncesi öğretmenleri, aile

(16803) OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ: ANNE BABA GÖRÜŞLERİ

AYGÜL NALBANT¹, GÜNEŞ SALI¹, GÖKÇE SANCAK AYDIN¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

aygul.nalbant@bozok.edu.tr

Çocukların psikososyal gelişimlerinde altı yaş öncesi döneminin önemi tartışılmaz. Bu dönemi içine alan okul öncesi eğitimin çocukların psikososyal ve eğitimsel gelişimleri üzerinde etkisi büyüktür. Çağdaş eğitim anlayışında okul öncesi eğitim ısrarla vurgulanmakta, okullaşma oranını arttırmak ve eğitimde kaliteyi yükseltmek amaçlanmaktadır. Okul öncesi eğitimde en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Ancak bu dönemdeki gelişim döneminin sonraki gelişim dönemleri üzerindeki belirleyici etkisi, ailesel faktörler, toplumların içinde bulunduğu sorunlar, yaşanan hızlı değişimler ve sorunların giderek daha da karmaşıklaşması diğer öğretim kademelerinde olduğu gibi okul öncesinde de rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine olan ihtiyacı artırmıştır. Ayrıca gelişimsel rehberlik anlayışı çerçevesinde; çocuğun zihinsel, duygusal, sosyal-psikolojik ve fiziksel kapasitesine en uygun gelişim düzeyi gösterebilmesi için okul öncesinden itibaren rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi gerekmektedir. Okul öncesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine duyulan ihtiyaç ve verilen önem Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2012 yılında yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programında da vurgulanmıştır.

Okul öncesinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ve ihtiyaçlarına yönelik araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu araştırmada okul öncesi kurumlarına devam eden çocukların anne babalarının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde hangi alanlara ihtiyaç duydukları araştırılacaktır. Araştırma Yozgat ilinde bulunan okul öncesi kurumlarda gerçekleştirilecektir. Araştırmada anne babaların rehberlik ve psikolojik danışma alanında ihtiyaç duydukları hizmetleri belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorular formu kullanılacaktır. Elde edilen verilerin içerik analizleri gerçekleştirilecek ve bulgular literatür ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma, aile

(16856) ÇOCUK GELİŞİMİ BÖLÜMÜ ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUKLUK DÖNEMİ ÖRSELENME YAŞANTILARI İLE AFFEDİCİLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

NAZAN KAYTEZ¹, F. ABİDE GÜNGÖR AYTAZ²

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

nznunal@hotmail.com

Çocukluk dönemi örselelenme, çocuğa bakmakla yükümlü olan kişilerin, kaza sonucu olmayan aktif eylemleri sonucu çocuğun bedensel, duygusal, cinsel veya zihinsel gelişimine verdiği zararlarıdır. Bu zararların çocuğun ruhsal dünyasındaki yıkıcılığı çocuğun yaşamının devamında, yoğun ya da hafif düzeyde etkisini sürdürmektedir. Yapılan pek çok çalışma çocukluk dönemi örselelenme yaşantılarının uzun vadedeki etkilerini ortaya koymaktadır. Çocukluk dönemi örselelenme yaşantılarının pek çok araştırmacı tarafından da ifade edilen uzun vadedeki etkileri konuyla ilgili farklı yöndeki çalışmaları da beraberinde getirmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde çocukluk dönemi örselelenme yaşantılarının benlik saygısı, umut, depresyon gibi farklı değişkenler açısından incelendiği, affedicilik açısından ise incelenmediği görülmüştür. Oysa kişinin affedilik düzeyinde geçmişte yaşanan olayların önemli etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle çalışmada

çocuk gelişimi bölümü önlisans öğrencilerinin çocukluk dönemi örselenme yaşantıları ile affedicilik düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çankırı Karatekin Üniversitesi Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Çocukluk Dönemi Örselenme Yaşantıları Ölçeği (Kaya, 2014)" ve "Affedicilik Ölçeği (Sarıçam ve Akın, 2013)" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde uygun istatistiksel yöntemler kullanılacak, araştırma sonuçları kongre günü sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : ihmâl, istismar, affedicilik, sosyo-demografik değişkenler

(16915) 5-6 YAŞ ÇOCUKLARINDA RESİM VE AKRAN İLİŞKİLERİ

NURSEL ÇERİ¹, AYŞEGÜL ULUTAŞ¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

aysegulum44@gmail.com

Erken çocukluk dönemi yaşamda ilklerin yaşandığı, ilklerin öğrenildiği bir dönemdir. Bu dönemde öğrenilen kazanılmışlıklar gelecekteki hayatın temelini oluşturmaktadır. Çocuk, çizdiği resimler aracılığıyla iç dünyasını, bilinç dışı isteklerini, duygularını aktarır. Resim, çocuğun kendi duygu ve düşüncelerinin bir ürünü olduğu için okulöncesi dönemde çok önemlidir. Çocuk resmi, çocuğun zihinsel-duyumsal devimsel gelişim evrelerine bağlı olarak onun iç dünyasındaki gizli duygularını yansıtır, yaşanmış bir deneyimini anlatır. Başka bir deyişle resim yapma çocuğa kendisini ifade etme olanağı sağlar. Bu yüzden de çocuk psikolojisinin vazgeçilmez aracıdır. Bu çalışmada 5-6 yaş çocukların resimlerinde akran ilişkilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma olgubilim (fenomenoloji) desenindedir. Araştırmanın çalışma grubunu 25 çocuk oluşturmaktadır. Katılımcı çocukların Malatya il sınırları içerisinde ikamet etmesi, normal gelişim göstermesi, anne-babasının birlikte yaşamasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın verileri çiz ve anlat tekniği ile toplanmıştır. Araştırmaya katılan çocuklara boya kalemleri ve beyaz kâğıtlar dağıtılarak 'kendi arkadaşlarını çiz' yönergesi verilmiştir. Resimlerini tamamlayan çocuklarla bireysel olarak görüşülmüş ve çizdikleri resimler konusunda konuşmaları sağlanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada; resimlerin akran ilişkilerini yansıtmada başarılı oldukları, arkadaşlık ilişkilerinde zayıf özgüvenin ve utangaçlığın göze çarptığı, çocuklar arasında otorite sahibi olma yarışının olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : resim, akran ilişkileri, çocuk

(17926) DİJİTAL ÖYKÜ TEMELLİ EĞİTİMİN 60-66 AYLIK ÇOCUKLARIN İLKOKULA HAZIRBULUNUŞLUĞUNA VE GÖRSEL MOTOR ALGILAMALARINA ETKİSİ

AYŞEGÜL ULUTAŞ¹, ESRA DEMİR², FİLİZ AKDOĞAN¹, BURCU COŞANAY¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ

aysegulum44@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, dijital öykü temelli eğitimin 5 yaş çocuklarının ilkökula hazırbulunuşluğuna ve görsel motor algılamalarına etkisini incelemektir. Ön test-son test-izleme testi kontrol gruplu deneme modelinde yürütülen bu araştırmanın çalışma grubunda, 2016-2017 öğretim yılında Malatya il merkezinde bağımsız anaokuluna devam eden 40 çocuk (20 kontrol-20 deney) yer almıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Genel Bilgi Formu", "Metropolitan Okul Olgunluğu Testi" ve "Bender Gestalt Görsel Motor Algılama Testi" kullanılmıştır. Ölçekler deney ve kontrol grubundaki çocuklara ön test olarak bireysel uygulanmıştır. Dijital Öykü Temelli Eğitimde haftada iki gün ve her bir gün 50 dakika olmak üzere toplam sekiz hafta süresince uygulanmıştır. Programın uygulanmasından sonra ölçekler son test olarak bireysel uygulanmıştır. Ayrıca eğitim programının kalıcılığını test etmek için deney grubundaki çocuklara son testten yaklaşık üç hafta sonra ölçekler izleme testi olarak bireysel uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 22 paket programı ile yapılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediğinden Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; deney ve kontrol grubundaki çocukların ilkökula

hazırbulunuşluk ve görsel motor algılama becerisi ön test ve son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark ($p<.05$) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, Dijital Öykü Temelli Eğitimin çocukların ilkokula hazırbulunuşlukları ve görsel motor algılamaları üzerinde olumlu yönde etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : dijital öykü, hazırbulunuşluk, görsel motor algı

(18007) DİYANET ÇOCUK DERGİSİNDEKİ ŞİİRLERİN EĞİTSEL İLETİLER VE ÇOCUĞA GÖRELİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

SERKAN FURTUN¹, MERVE HÜLYA KİBAR FURTUN¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

serkan.furtun@erdogan.edu.tr

Çocuk dergileri hem sınıf ortamındaki eğitim öğretim sürecine yardımcı olma hem de çocuklar tarafından sınıf dışında eğlenerek öğrenme amacıyla kullanılan eğitim materyalleridir. Çocuklar kaliteli zaman geçirme ve boş vakitlerini değerlendirme konusunda dergilerden yararlanabilmektedirler. Bu durum çocuk dergilerinin, çocuğun, eğitiminde, gelişmesinde ve topluma katılmasında bilgi, beceri ve yetenekleriyle kendisini gösterebileceği bir eğitim aracı olduğunun göstergesidir. Dolayısıyla çocuk için oldukça fazla öneme sahip olan bu eserlerin biçim, içerik ve eğitsel iletiler açısından çocuğa göre hazırlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın amacı, Diyanet İşleri Başkanlığınca hazırlanan Diyanet Çocuk Dergisinin 2017 yılında yayınlanmış sayılarında bulunan şiirleri eğitsel iletiler ve çocuğa görelilik açısından değerlendirmektir. Araştırmaya konu olan dergilerden nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği ile veri toplanmış ve bu verilerin işlenmesinde de betimsel analiz kullanılmıştır. Bu doğrultuda örneklem olarak çalışmanın yapıldığı tarihten bir önceki yıl seçilen 2017 yılında, yayınlanan on iki dergi içerisinde kırk adet şiir tespit edilmiştir.

Sonuç olarak dergilerde şiir türü, diğer türlere oranla çok az yer bulmuştur. Bununla birlikte şiirlerde genellikle tek bir mesaj üzerinde yani çocukta dini gelişime yönelik eğitsel iletilerin üzerinde fazlaca durulduğu; şiirlerin estetik değer eğitimi ya da çok yönlü değer eğitiminden uzak kaldığı tespit edilmiştir. İmla, noktalama ve anlatım konusunda yeterli düzeyde olan şiirlerde dil ve anlatımı zenginleştirici ifadelere gerektiği kadar yer verilmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Diyanet Çocuk, Çocuğa Görelilik, Çocuk Dergileri, Şiir

(16085) DİL EDİNİMİNDE SORUN YAŞAYAN ÇOCUKLARDA İKİ DİLLİLİK

SEDA ESERSİN¹, NURDAN CANKUVVET AYKUT¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

sedaesersin@anadolu.edu.tr

Dil edinimi pek çok farklı dil bileşeninin bir arada öğrenilmesi sonucu gerçekleşen uzun bir süreçtir. Tipik gelişen çocuklar anadillerini edinirken evrensel basamakları takip ederken, bazı çocuklarda sorunlar görülebilmektedir. Tek bir dilin varlığında bile sorunlar yaşanabilen dil edinim süreci, edinilecek iki ayrı dil sistemi olması durumunda ciddi bir biçimde sekteye uğrayabilir. İki dillilik durumunda iki ayrı dil sisteminin varlığı ve bu sistemlere ait uyaranların karmaşıklığı çocuğun bu dillerin yapısına ilişkin bir bilişsel şema oluşturmasını zorlaştırmaktadır. Tipik gelişimde iki dille maruz kalan çocuklar ne kadar zengin bir uyaran girdisine sahip olursa o kadar başarılı bir edinim süreci geçirirken, herhangi bir dil bozukluğu durumunda iki dilliliğin edinim sürecindeki uyaran çeşitliliği çocuk için bir dezavantaj oluşturmaktadır. İki dilliliğin dil edinimi üzerindeki tüm bu etkileri bilişsel süreçlerle ilişkilidir. Tipik gelişimde iki dilli çocuklar, tek dilli çocuklara bilişsel süreçler açısından daha avantajlı bir konumdayken, sorun olan çocuklarda iki ayrı dil sistemine dair bilişsel süreçler çocuk için zorlayıcı olabilmektedir. Bu tür durumlarda dil ortamlarının yapılandırılması ve hangi

dilin edinilmesi isteniyorsa o dile ait uyaranların kontrollü bir biçimde sağlanması gerekmektedir. Bu yapılmadığında, tipik gelişiminde bilişsel süreçleri daha yoğun desteklendiği için bir avantaj olan iki dillilik, herhangi sorun olduğunda çocuk için ciddi bir dezavantaja dönüşebilir.

İki dilliliğin dil ediniminde sorun yaşayan çocuklardaki etkilerini betimlemeyi amaçlayan bu bildiriye, çoğunlukla avantaj sağladığı kabul edilmiş olan iki dilliliğe ilişkin alanyazının derlenmesi hedeflenmektedir. Bu hedef çerçevesinde mevcut derlemede, iki dilliliğin bilişsel süreçlerle olan ilişkisine ve bu süreçlerin dil edinimi üzerindeki etkisine değinilecektir. Dil ediniminde sorun yaşayan çocuklarda iki dilliliğin olumsuz etkilerini betimlemeyi amaçlayan bu çalışmada, ilgili uzmanlık alanlarına yönelik önerilerde bulunulması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : İki dillilik, iki dilli dil bozukluğu, uyaran, dil edinimi, gecikmiş konuşma

(15810) OLUMLU VE OLUMSUZ YÖNLERİYLE ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM

YAHYA HAN ERBAŞ¹

¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

yahyahan@gmail.com

Öğretmen eğitim programlarının etkililiğini ve gelecek öğretmenlerin insan çeşitliliğine karşı hazır olma durumunu incelemek, mevcut sınıfları oluşturan nüfus çeşitliliği nedeniyle her zamankinden daha önemli hale gelmiştir. Bu inceleme Türkiye de dahil olmak üzere tüm ülkeler için gerekebilir. Türkiye Cumhuriyeti'nde birlikte yaşayan farklı insan gruplarının sayısı tarihinin en üst noktalarına ulaştığı bu günlerde, bu farklı insan gruplarının yaşantılarının müfredata entegrasyonu Türk eğitim sistemi açısından giderek önem kazanmaktadır.

Türkiye'deki bazı güncel araştırmalar öğretmen eğitim programlarının, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının etnik, dil, din vs. açısından çeşitlilik arz eden popülasyonlarla çalışmasını sağlamak için hazır olmalarını önermektedir. Bununla beraber, yine bir çok araştırmacı çokkültürlülük ve çok kültürlü eğitimin, Türkiye'nin küreselleşme çabalarının bir parçası olarak, Türk eğitim sistemi için kültür sentezini oluşturmak ve çeşitli grupların yerel, ulusal, ulusötesi veya uluslararası statüsü ne olursa olsun diğerleriyle interaktif bir diyalog kurmalarına yardımcı olmak için en uygun yaklaşım olabileceğini savunmaktadırlar.

Bu nitel çalışma Marmara Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinde yüksek lisans eğitimi alan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çokkültürlülüğün ve çokkültürlü eğitimin Türkiye bağlamındaki görüşlerini ve algılamalarını incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışma için, "Çokkültürlü Eğitim" olarak adlandırılan bir lisansüstü dersin öğretmen ve öğretmen adaylarının düşünce, inanç, anlayış ve algılamalarına etkileri araştırılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler, yazılı dokümanlar, odak grup görüşmesi, sınıf gözlemi ve saha notlarından toplanmıştır.

Katılımcıların görüşlerini incelediğimizde, çokkültürlülük ve çokkültürlü eğitim hakkında olumlu ve olumsuz düşüncelerin bulunduğu yani sıra, bu tür bir eğitimin Türkiye için neden gerekli olduğuna dair belirttikleri düşünceler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çokkültürlülük, Çokkültürlü Eğitim, Öğretmen Eğitimi, Nitel Örnek Olay İncelemesi

(16428) İNSAN HAKLARI EĞİTİMİNİN MAHİYETİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ ÜZERİNE ANALİTİK BİR DEĞERLENDİRME

CELAL YEŞİLÇAYIR¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

cyesilcayir@gumushane.edu.tr

İnsan hakları ile eğitim arasında yadsınamaz bir ilişki söz konusudur, çünkü bireyde insan hakları bilincinin oluşabilmesi ancak eğitim sayesinde mümkündür. Küresel anlamda *insan hakları eğitimi* konusunda son yıllarda önemli bir mesafe kat edildiği görülmektedir. Bununla birlikte dünya genelinde ve ülkemizde yaşanan insan hakları ihlalleri, insan hakları eğitiminin gereği gibi işlenmediği kanaatini uyandırmaktadır. Söz konusu sorunsala istinaden bu bildiride insan hakları eğitiminin mahiyeti eleştirel bir bakış açısıyla ele alınarak, bu eğitimin iyileştirilmesine yönelik bazı öneriler sunulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda bildirinin giriş bölümünde insan hakları eğitiminin niçin elzem olduğu ve insan hakları ile eğitim arasında niçin vazgeçilmez bir bağın olduğu konularına yer verilecektir. Gelişme bölümünde ise temel olarak “İnsan hakları eğitimi niçin etkili bir biçimde icra edilememektedir?” sorusuna yönelik cevaplar bulunmaya çalışılacaktır. Bu çerçevede eğitim sistemimizde yerleşik hale gelmiş ötekileştirici ve dışlayıcı unsurların olup olmadığı tartışmaya açılacaktır. Örneğin Milli Eğitim Mevzuatının temel amacının niçin *insan hakları* olmadığı gibi birtakım sorgulamalar ele alınacaktır. Özellikle eğitim bağlamında insan hakları ihlallerinin temelini oluşturan söz konusu sorunlar tespit edildikten sonra sonuç bölümünde insan hakları eğitiminde iyileştirici bakış açıları ortaya konulmaya çalışılacaktır. İnsan Hakları Eğitiminin iyileştirilmesine/reformuna yönelik öneriler arasında “öğretmen yetiştirirken üzerinde durulması gereken insanî unsurlar” ve “bütün derslerin insan hakları bilinci çerçevesinde işlenmesi” gibi hususlar irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler : insan hakları, eğitim, ötekileştirme, reform

(16541) İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİ İLE DEMOKRATİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

MEHMET CİHAH YAĞLI¹, SALİH ZEKİ GENÇ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

cihat.yagli@gmail.com

Günümüz eğitim kurumlarının önemi, eğitimin yaşam boyunca devam etmeye başlamasıyla birlikte artmaya başlamıştır. Öte yandan çağdaş dünyanın gereksinimleri günümüz bireylerinin düşünme becerilerine sahip olmalarını bir zorunluluk haline getirmiştir. Öğretimde bilgi alıp verme yerine, düşünmeyi öğrenme önem kazanmaktadır. Bu yüzden modern okullarda düşünen, eleştiren, üreten, bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler yetiştirilmeye çalışılmakta, öğrencilere düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik eğitim programları hazırlanmaktadır (Seferoğlu ve Akbıyık, 2006:193).

Günümüz toplumunun, ihtiyaçları çerçevesinde, eleştirel düşünme yetisine sahip, demokratik değerleri benimsemiş, önce kendine sonra da çevresindekilere saygı duyan bireylere ihtiyaç duyduğu gözlenmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ile demokratik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırmanın yönteminde betimsel ve ilişkiisel tarama modelleri kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çanakkale'nin Çan ilçesindeki 4. sınıflarda öğrenim gören 100 adet öğrenci oluşturacaktır. Araştırmanın katılımcıları belirlenirken uygun örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; kişisel bilgiler formu, eleştirel düşünme becerileri ölçeği ve demokratik tutum ölçeği kullanılacaktır. Veri analizlerinde betimsel istatistik, çok değişkenli varyans analizi (MANOVA), korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular çerçevesinde ulaşılan sonuçlar paylaşılarak tartışılacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Eleştirel düşünme, demokrasi, ilkokul

(16646) ÖĞRETİM ÜYELERİNİN AKADEMİK ETİK DEĞER KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ŞENDİL CAN¹, CÜNEYD ÇELİK¹, UĞUR DOĞAN¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

cuneydcelik@mu.edu.tr

Çeşitli meslek dallarında çalışan bireylerin, mesleki davranışlarını şekillendiren etik değerler olduğu gibi eğitim-öğretim ya da bilimsel uğraşlarla içli dışlı olan akademisyenlerin de davranışlarını şekillendiren akademik etik değerler bulunmaktadır. Bu değerleri Bilimsel araştırmaya, Mesleğe, Çalışılan kuruma, Topluma ve öğretim sürecine yönelik değerler gösterilebilir. Mevcut araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji deseni ile yürütülmüştür. Çalışmanın amacı, öğretim üyelerinin sahip olduğu akademik etik değerlerin, hangi alana yoğunlaştığını ve bu değerleri uygulayanlarda nasıl bir etki bıraktığını tespit etmektir. Bu amaçla, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı Bahar yarıyılında 10 öğretim üyesi ile yarı-yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Yarı-yapılandırılmış görüşme sırasında öğretim üyelerine 3 ana soru ve ihtiyaç halinde destekleyici sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Bulgulara göre öğretim üyelerinin akademik etik değere kavramını ağırlıklı olarak bilimsel çalışmaya ve öğretim sürecine yönelik olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcılar, inandıkları akademik etik değer doğrultusunda üzerine düşen sorumluluğu eksiksiz yapması durumunda, mesleki ve yaşam doyumu, mutluluk ve yayınlanan çalışmaya güven duyguları ortaya çıkmaktadır. Elde edilen sonuçlar literatürde yapılan ilgili araştırma sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Akademik etik değer, Öğretim üyesi, fenomenoloji, yarı-yapılandırılmış görüşme

(18085) AN ETHNOGRAPHIC RESEARCH STUDY ON THE LIFE EXPERIENCES OF SYRIAN REFUGEE CHILDREN IN TEMPORARY EDUCATION CENTRES IN TURKEY

MUSTAFA YUNUS ERYAMAN¹, SÜMEYYE EVRAN²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yunuseryaman@gmail.com

Even though the school attendance for Syrian refugee children in Turkey is gradually increasing, more than 40 percent of them (around 380,000) are still not receiving an education. Since the establishment of "Temporary Education Centres" (GEM) to enable Syrian refugee children to continue their education, 291,000 Syrian children have been receiving education in 20 provinces in 404 GEMs (Directorate General of Migration Management, 2016). In the GEMs, Syrians receive extra Turkish classes in addition to education in their own language and curriculum. The Ministry of National Education aims to gradually transfer Syrian students to the formal schools after they receive basic Turkish and academic courses. This ethnographic research study explored the life experiences of Syrian Refugee Students in the Temporary Education Centers in Turkey. The study was conducted at a GEM located in Istanbul. A purposeful sampling strategy was used in this study. 15 Syrian refugee students participated in the study. 6 participants (3 male and 3 female students) were chosen as key informants and individually interviewed over a period of three months.

Anahtar Kelimeler : Ethnographic Research, Life Experiences, Syrian Refugee Children, Temporary Education Centres

(16121) ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞER ÖNCELİKLERİNİN İNCELENMESİ**AHMET OĞUZ AKTÜRK¹, AYŞE SÜMEYYE GÖK², GÖKHAN IZGAR¹**¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ* - ² *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**aoakturk@konya.edu.tr*

Her bireyin değerler sisteminin başlarına yerleştirdiği birkaç değeri vardır. Yani kişi oldukça az sayıda değerini değer sıralamasının başına koyar. Kişinin çok önem verdiği değerler davranışlarının en önemli belirleyicileridir. Yüksek bir değer olarak ‘kişi olmak’ insan hayatı için önemli bir amaçtır (Gökalp, 2014). Bir karar verme durumunda birey seçeneklerin kendi değerleri ile ilgili yönleri hakkında bilgi sahibi olursa ve seçenekler arasında, her birini uygulamaya koymada yaşanacak güçlükler bakımından önemli fark olmazsa, birey en çok benimsediği değerine/değerlerine uygun olan seçeneğe yönelir (Kuzgun, 2006). Bu araştırmanın genel amacı, öğretmen adaylarının değer önceliklerinin ortaya çıkarılması ve bu değer önceliklerinin cinsiyete, aile tipine, bilgisayar kullanım düzeyine, internet kullanım düzeyine, yerleşim yerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesidir. Tarama modeline göre yürütülen bu araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören 226 okul öncesi öğretmeni adayı oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu” ve “Schwartz Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin çevirisi ve güvenilirlik çalışmaları Kuşdil ve Kağıtçıbaşı (2000) tarafından yapılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, ikili gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için bağımsız örneklem t-testi ve ikiden fazla olan gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için de tek yönlü ANOVA testi analizi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarından toplanan verilerin analizi sonucunda; öğretmen adaylarının birey düzeyli değer tiplerinden iyiliksever, evrenselcilik, güvenlik değer tiplerinden aldıkları puanların aritmetik ortalamalarına göre bu değer tiplerindeki algılarının “çok önemlidir” aralığında olduğu görülmüştür. Özyönelim, geleneksellik, başarı, güç, uyma, uyarılım ve hazcılık değer tiplerinden aldıkları puanların aritmetik ortalamalarına göre bu değer tiplerindeki algılarının “önemlidir” aralığı ile “çok önemlidir” aralığı arasında olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre öğretmen adaylarının birey düzeyli değer önceliklerinden ilk üçünün sırasıyla, “Güvenlik”, “İyiliksever” ve “Evrenselcilik” olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının birey düzeyli değer tiplerine göre değer önceliklerinde cinsiyete göre gruplar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmazken; aile tipine göre “İyiliksever”, “Evrenselcilik”, “Güvenlik”, “Geleneksellik”, “Başarı” ve “Uyma” değer tiplerinde, bilgisayar kullanım düzeyine göre tüm değer tiplerinde, internet kullanım düzeyine göre “uyarılım” değer tipi dışındaki tüm değer tiplerinde, yerleşim yerine göre “Evrenselcilik”, “Özyönelim”, “Başarı”, “Güç”, “Uyarılım” ve “Hazcılık” değer tiplerinde gruplar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Değer öncelikleri, öğretmen adayları, tarama modeli

(16149) İLKOKUL FEN BİLİMLERİ DERSİNDE ARGÜMANTASYON TEMELLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN DEĞER EĞİTİMİNE ETKİSİ**SEVİL BÜYÜKALAN FİLİZ¹, İŞİL COŞKUN**¹ *GAZİ ÜNİVERSİTESİ**isil.celik.coskun@gmail.com*

Toplumlar teknoloji ve bilimde ilerleyebildiği, çağı takip edebildiği sürece ayakta kalırlar. Ancak bu ilerleyişi sağlarken sahip olduğu kültürün değer unsurlarını kaybeden, onları korumak için çaba göstermeyen toplumlar yok olmaya mahkumdur. Bilişsel düzeydeki öğrenmelere ek olarak, duyuşsal içerikli öğrenmeler de, öğrencilerin gelecekteki yapacakları çalışmalar için ön belirleyici olmaktadır. Bu bağlamda öğrenciler için akademik ilerlemenin yanı sıra değer eğitimi de son derece önemlidir. Bu çalışmada ilkökul dördüncü sınıf fen bilimleri dersinde argümantasyon temelli öğretim yönteminin değer eğitimine etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bilimsellik ve bilimsel etik değerlerinin argümantasyon yöntemi ile öğretimi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kocaeli ili Körfez ilçesine bağlı bir devlet okulunda öğrenim gören 21’i deney ve 21’i kontrol grubunda olmak üzere 42 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma yöntemi ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen olarak belirlenmiştir. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen örnek olay durum formları ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonunda argümantasyon yöntemi ile değer öğretiminin gerçekleştirilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılacak olan farklı araştırmalar için, argümantasyon yöntemi ile farklı değerlerin öğretiminin uygulanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri, Argümantasyon, Değer Eğitimi

(16184) ÖğRETMEN ADAYLARININ DEğERLER VE DEğERLER EğİTİMİNE İLİşKİN GÖRÜşLERİ

HASAN BASRİ MEMDUHOęLU¹, FATİH OğUZ ÇELİK²
¹ YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EğİTİM BAKANLIğI
fthoguz02@gmail.com

Değerler, genel bir çerçeve olarak insan davranışlarını belirleyen ilkeler, davranışları yönlendiren genel kılavuzlar olarak tanımlanmaktadır (Zengin, 2017). İnsan davranışlarını ise aile, toplum, medya, iletişim araçları, inanç sistemleri gibi değişkenler farklı şekillerde yönlendirmektedir. Değerlerin, bireylerin ve toplumların sergiledikleri eylemlere yön veren öğeler içerisinde var olduğu düşünöldüğünde, insanların sağlıklı değerlerle yetiştirilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bireylerin istenilen değerleri sergilemeleri ve bireylerde değerler açasından ortak bir anlayış geliştirilmesi toplumsal yaşam ortamlarının niteliğini artıracaktır (Kurtulmuş, Tösten & Gündaş, 2009). Değerler, toplumu oluşturan bireylere, nelerin önemli olduğunu, nelerin tercih edilmesi gerektiğini ve kısaca nasıl yaşanılası gerektiğini belirtir. Eğitim kurumlarının genel hedefleri incelendiğinde birçoğunun temiz olma, sağlığına dikkat etme, düzenli olma, adil olma, yaratıcı olma, girişimci olma, vatansaver olma gibi birçoğ değer içerdieği görölmektedir. Eğitim kurumları bu ve buna benzer değerler ile öğrencilere nelerin önemli olduğunu ve nasıl yaşanması gerektiği konusunda rehberlik eder (Akbaş,2008).

Eğitim kurumlarında değerlerin aktarılmasına kılavuz olacak öğretmen adaylarıyla yürütölen bu çalışmada Eğitim Faköltesinde öğrenim gören son sınıf öğretmen adaylarının değerler ve değerler eğitimi hakkındaki göröşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntemle yürütölen araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Van Yüzöncü Yıl Üniversitesi Eğitim Faköltesi son sınıflarında farklı branşlarda öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmaya 21 öğretmen adayı katılmıştır. Bu araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış göröşme teknieği kullanılmıştır. Göröşme sonrası elde edilen veriler, betimsel analiz teknieği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların göröşlerini belirtmek için de ilgili bölümlerde ifadeleri aynen aktarılmıştır.

Araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun sevgi, saygı ve sorumluluk gibi değerlere öncelik verdikleri, ailenin değerleri aktarmada en etkili ortam olduğu göröşünde birleştikleri ve eğitim faköltelerinde zorunlu değerler eğitimi dersinin olması gerektiği göröşünde oldukları bulguları elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre değerler eğitiminde aile ortamının önemi ve ebeveynlerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiği vurgulanmış, eğitim faköltelerinde değerler eğitimi gibi bir dersin gerekliliğinin altı çizilmiş ve okul deneyimi, öğretmenlik uygulaması gibi uygulamalarda değerler eğitimi etkinliklerine yer verilmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayları, değerler, değerler eğitimi

(16370) BARIŞ EĞİTİMİNDE TEORİK ZEMİNİN İNŞASI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

CELAL YEŞİLÇAYIR¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

cyesilcayir@gumushane.edu.tr

Yaşadığımız dünyanın çatışmacı ve savaşçı bir yapıda olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Belki de bu durumun yansımaları olarak son yıllarda dünya genelinde barış eğitime yönelik ilgi artmaktadır. *Barış eğitimi* “ortaya çıkabilecek olası çatışma, kavga ve anlaşmazlıkları önceden önleyici pedagojik bir tutum/anlayış” olarak tanımlamak mümkündür. Bununla birlikte barış eğitiminin okullarda uygulanması konusunda faydalanabilecek teorik temellerin belirsizliği ve azlığı dikkat çekmektedir. Söz konusu eksikliğe istinaden bu bildiride barış eğitimi konusunda eğitimcilerin faydalanabileceği teorik ve kuramsal bir bakış açısının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bunlardan belki de en önemlisi barış ve eğitimi konusunda bir bilincin gelişmesine duyulan ihtiyaçtır. Bildirinin giriş kısmında barış eğitiminin önemi ve bu konuda nasıl farkındalık yaratılabileceği hususu üzerinde durulacaktır. Bununla birlikte düşünce tarihi içinde barışın inşası konusunda teorik anlamda birçok eser kaleme alınmıştır. Düşünürlerin insanların barış içinde yaşamaları hususunda ileri sürdükleri teoriler günümüzün barış eğitiminde örnek oluşturabilecek önemli unsurları içinde barındırmaktadır. Bildirinin gelişme bölümünde barış eğitiminin teorik alt yapısının kurgulanmasına yönelik düşünce tarihinden hangi kazanımların elde edilebileceği irdelenecektir. Son tahlilde ise giriş ve gelişme bölümünde ortaya konulan düşüncelerin ülkemiz özelinde uygulanabilirliği tahlil edilerek barış eğitimi konusunda birtakım somut önerilerin ortaya konması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler : barış eğitimi, teorik zemin, düşünce tarihi, barışın inşası

(16465) ÖĞRETMEN ADAYLARININ EVLİLİK (AİLE BİRLİĞİNE ÖNEM VERME) DEĞERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

MEVLÜT GÜNDÜZ¹, VEDAT AKTEPE², ZUHAL BAŞPINAR¹

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

mevlutgunduz@sdu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, kültürümüzde çok önemli bir yeri olan evlilik değerinin, toplumumuz açısından değer eğitimi bağlamında analizini yapmaktır. Bu çalışma, Türk toplumunun evliliğe yönelik değer yargılarının farklı bir açıdan tespit edilmesine olanak sağlayacak ve toplumun evliliğe bakışına olumlu katkıda bulunacaktır. Bu araştırma, 2016–2017 eğitim-öğretim yılında, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve mezun olup KPSS’ye hazırlanan 184 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmadaki veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile elde edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini artırmak için kullanılan stratejinin nasıl kullanıldığı belirgin halde verilmiş ve bu şekilde diğer araştırmacıların da bu stratejiyi benzer bir biçimde kullanabilmesine olanak tanınması öngörülmüştür. Araştırmacılar izlediği aşamaları ayrıntılı ve açık bir biçimde rapor ederek araştırmanın dış güvenilirliğini; araştırma sonuçlarını kendi bakış açısıyla okuyucuyu ikna etme çabası güderek de araştırmanın iç güvenilirliğini önemli ölçüde artırmıştır. Araştırmada toplanan verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda değerlerimizin insan yaşantısının her anında, atılan her adımda karşımıza çıktığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplarda, hem erkek hem de bayan öğretmen adaylarının en sık verdikleri cevaplar genelde aynı cevaplar olmuştur. Ayrıca verilen bu cevapların kültürümüz ve değerlerimiz ile paralel doğrultuda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cevaplardaki farklılıklar ise, cinsiyet, medeni durum, o anki ruh hali ve almış oldukları değer eğitimlerindeki farklılıklar gibi değişkenlerden kaynaklanan farklılıklardır. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının vermiş oldukları cevaplarda, almış oldukları değer eğitiminin ve kültürlerinin evlilikle ilgili görüşlerine yansıtıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Değer, Değer eğitimi, Evlilik, Türk kültürü, Eş seçimi

(16557) DEĞERLER VE MERHAMETGÜLDENER ALBAYRAK¹¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ*guldenere@yahoo.com*

Bu araştırmanın amacı, değerler ve pozitif psikoloji kavramlarından biri olan merhamet kavramının incelenmesidir.

Toplumsal anlamda değerler, toplum tarafından en yararlı ve doğru olarak kabul edilen genelleştirilmiş davranış ilkeleridir. İnsani değerler ya da temel değerler dediğimiz bu değerler, insanın en iyi yönlerini ve davranışlarını ortaya çıkarmayı ve onun kişiliğini bütünüyle geliştirerek, insani mükemmelliğe erişmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Değer, bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır. Psikolojide değer, genellikle erken yaşlarda gelişim sürecinde edinilen bireysel davranış tercihleri olarak tanımlanmaktadır. Buna göre psikolojide değerler, hayatta önemli olanın ne olduğuna ilişkin kavramlardır. Değer kavramı; bilişsel, etkin ve davranışsal unsurlar üzerinde güdüleyici etkiye sahip tutumlardan daha dinamik bir içeriğe sahiptir. Değerler neyin doğru ve neyin yanlış, neyin iyi ve neyin kötü olduğunu belirleyen ölçütlerdir. Değerler esas itibarıyla soyut öğeler olup dışarıdan gözlenmesi güçtür, ancak davranışlar içinde sezilebilir.

Merhamet, bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma olarak tanımlanmaktadır. Bir başka şekilde söyleyecek olursak merhamet; herkese anlayış, sevgi ve şefkat ile yaklaşma, herkesi korumaktır. Başkasının acısını giderme isteğini, acının kaynağını anlamayla ilgili bilişsel süreci ve merhametli eylemlerde bulunmakla ilgili davranışsal süreci içerisinde barındırır. Bir insanın merhamet gösterebilmesi için; güdü, duygu, düşünce, davranış gibi birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerin bireylerde geliştirilmesi yolu ile bireylerin merhamet düzeyinin arttırılabileceği düşünülmektedir. Bu araştırma, betimsel bir araştırmadır. Alan yazın incelenerek, bulgular elde edilmiştir. Bu araştırmada, değer kavramı, pozitif psikoloji kapsamında merhamet kavramı, merhamet kavramını oluşturan faktörler, merhamete özgü özelliklerin, bireylere nasıl kazandırılacağı ile ilgili yapılabilecek çalışmalar tartışılmaktadır. Bulgular, alan yazın temelinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Değerler, Merhamet, Merhameti Oluşturan Faktörler

(16567) DEĞERLERİ KAZANDIRMADA İLKÖĞRETİM RESMİ PROGRAMLARININ, ÖRTÜK PROGRAMIN VE OKUL DIŞI ETMENLERİN ETKİSİ

SERKAN DEMİR¹, ZEYNEP ALTUN KART¹, SALİÇ AKTAŞ¹¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*zeynep050@hotmail.com*

DEĞERLERİ KAZANDIRMADA İLKÖĞRETİM RESMİ PROGRAMLARININ, ÖRTÜK PROGRAMIN VE OKUL DIŞI ETMENLERİN ETKİSİ Bu araştırmanın amacı ilköğretim resmi programlarının, örtük programın ve okul dışı etmenlerin (aile, medya, okul dışı sosyal çevre) değerleri kazandırma etkililiğini öğretmen görüşlerine göre incelemektir. Araştırmanın modeli betimsel araştırma kapsamındaki genel tarama modelidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Doç. Dr. Seval Fer ve Derya Kuş tarafından geliştirilen ‘İlköğretim Programlarında Yer Alan Değerleri Kazanma Yolları Anketi’ kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Aksaray ve Şanlı Urfa illerinde görev yapan 150 öğretmen oluşturmaktadır. Toplanan veriler istatistik açıdan sınılanmış ve sınamaya sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı olarak; araştırmaya katılan öğretmenler hem kişisel-evrensel hem de ulusal değerlerin kazanılmasında okul dışı etmenlerin daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre değerlerin kazanılmasında en etkili yolun aile ortamı olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın değerlerin kazandırılması sürecinde resmi ve örtük program konusunda yapılacak çalışmalara ve değerlerin kazandırılmasına yönelik yapılacak etkinliklerin düzenlenmesinde yetkililere, uygulayıcılara ve araştırmacılara katkıda bulunulması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Değerler, örtük program, okul dışı etmenler

(16614) OKULLARDA VERİLEN DEĞERLERİN AİLE İKLİMİNE ETKİSİNE DAİR VELİ GÖRÜŞLERİ

FATİH ABUKAN¹, EMİNE ALTUNAY ŞAM²
¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² AMASYA ÜNİVERSİTESİ
fatihabukan19@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı okullarımızda öğrencilerimize verilen değerler eğitiminin aile ikliminde öğrencilerimiz tarafından davranış haline getirilebilme durumunu veli görüşleriyle tespitine yöneliktir. Nitel desenli bu çalışmamız özel durum çalışması yöntemiyle yapılmıştır. Çalışma grubu Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Çorum Merkez Yavuz Sultan Selim Ortaokulu yedinci sınıfta öğrencisi olan dokuz veliden oluşmaktadır. Çalışma grubu seçilirken amaçlı örneklem kullanılmış olup öğrenci velileri üçerli guruplar halinde akademik başarı açısından başarılı, orta düzeyde başarılı ve başarı seviyesi düşük öğrencilerin velilerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler kayıt altına alındıktan sonra içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda okullarımızda verilen değerler eğitiminin öğrenciler tarafından genellikle davranış haline getirilebildiği anlaşılabılır. Özellikle akademik başarı yüksek olan öğrencilerin velileri, çocuklarının okuldan aldıkları temel değerleri davranış haline getirebildiklerini ve anne babalarını hatalı gördükleri zamanlarda uyararak hatalarından vazgeçmelerini istediklerini belirtmişlerdir. Bu öğrenci velilerine göre çocukları eğitimi hem iyi bir insan olabilmek hem de iyi bir kariyer yapabilmek için bir fırsat olarak görmektedirler. Akademik başarı açısından orta seviyeli öğrencilerin velileri de buna benzer ifadeler kullanmalarının yanı sıra çocuklarının özellikle sorumluluk, öz disiplin, çalışkanlık gibi temel değerler konusunda nadiren hatalı davranışlarının olabildiğini söylemişlerdir. Akademik başarı seviyesi daha düşük olan öğrenci velileri ise okullarda verilen temel değerlerin ev ortamında genellikle davranış haline getirilebildiğini düşünmekle birlikte bazen çocuklarının sorumluluk, çalışkanlık, öz disiplin gibi temel değerleri yaşama yansıtma konusunda sıkıntılar gösterebildiklerini söylemişlerdir. Çalışmanın sonunda öğrenci velilerinin değerler eğitiminde okullarımıza ve özellikle öğretmenlerimize güvendikleri, öğrencilerin birçok değeri içselleştirirken kendilerine öğretmenlerini örnek aldıklarını ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere dayalı olarak geliştirilen en önemli öneriler; değerler eğitimine yönelik faaliyetlerde okul aile işbirliğinin daha çok artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmasının yanı sıra eğitimcilerin ve ailelerin değerlerin kazandırılması dair görüşlerinin alınmasına yönelik düzenlemeler yapılması yönündeki önerilerdir.

Anahtar Kelimeler : Değerler eğitimi, aile, veli, eğitim.

(16681) DEĞERLER EĞİTİMİNİN PAYDAŞI OLARAK AİLE: İLKOKUL VELİLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE NİTEL BİR ANALİZ

RAMAZAN ERTÜRK¹
¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
koroglu522@hotmail.com

Araştırmada ilkökul öğrenci velilerinin değer kavramı ve değerler eğitimine yönelik algılarını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Yeniçağa Mehmet Çelik İlkokulunda eğitim öğretim gören her sınıf düzeyinden seçilen 32 ilkökul öğrencisinin velisi oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde araştırmanın yöntemine uygun olarak hız ve pratiklik kazandırmak için kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırma verileri, standartlaştırılmış açık uçlu soru tekniğine uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme, araştırmacı tarafından velilerle her birine yarım saatlik bir zaman ayrılarak birebir yapılmış ve velilerin verdikleri cevaplar yazılı kayıt altına alınmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Velilere görüşme formunda yönlendirilen sorulardan her biri tema olarak alınmış ve verilen cevaplara göre alt temalar (kodlar) belirlenmiştir. Velilerin verdikleri cevapları daha iyi yorumlayabilmek için frekanslardan yararlanılmıştır. Veliler değer kavramını tanımlamada kullandıkları baz kavramlar önemsemek, sevgi, saygı hayata yön vermek hayattaki her şey inanç, sevmektir. Velilerin öncelik sırasına göre en önemli gördükleri ilk beş değer; saygı, sevgi, dostluk, paylaşma, yardımlaşma, hoşgörü olarak saptanmıştır. Veliler, değerler eğitiminde ailelere düşen görevleri; ailelerin eğitim alması, çocuklara model olmak, çocuklara sevgiyle yaklaşma, düşünceler saygı gösterme, çocuklarla birlikte değer etkinliklerine katılma, çocuğu takip etmek, çocuklara değerlerle ilgili örnek olaylar

anlatmak, çocuklara karşı saygılı ve hoşgörülü olmak ve değerleri sözlü anlatmak olarak ifade etmişlerdir. Velilerin öğrencilerinde/çocuklarında eksik gördüğü değerlerden bazıları sabır, saygı, çevre duyarlılığı, özgüven, sorumluluk ve sevgi olarak saptanmıştır. Veliler çocuklarına vermeye çalıştıkları değerler sevgi, saygı, ahlak, dini ve ahlaki değerler, ailevi değerler, kültürel değerler, hoşgörülü olma, alçak gönüllü olmak, güven, sadakat, adalet manevi değerler, dostluk, paylaşma, temizlik, anlayışlı olma, paylaşma, vatan millet sevgisi, birlik beraberlik , tutumlu olma, doğruluk, merhametli olma, şefkat ve dürüstlük olarak ifade etmişlerdir. Değerler eğitimiyle ilgili velilerin okullarda yapılmasını istediği çalışmalardan bazıları değerler eğitimiyle ilgili kurslar ve seminerler düzenleme, değerler eğitimiyle ilgili tiyatroların sunulması, öğrencilerin değerleri konu alan oyunlar hazırlayıp oynamaları, konferanslar düzenlenmeli, gazeteleri çıkarma, geziler düzenleme ve rehberlik etmedir. Araştırmanın bulguları doğrultusunda okullarda değerler eğitimine önem verilmeli öğrencilerin değerler konusunda eğitilmeleri için etkinlikler çeşitli etkinlikler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : değer, değerler eğitimi, ilkokul öğrenci velisi.

(16715) ULUSAL BİR GAZETEDEN YER ALAN HABERLERİN “MEDYA VE DEĞERLER” BAĞLAMINDA İÇERİK ANALİZİ

EYÜP DEMİR¹, ÖZGÜR SALİH KAYA²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
eyupdemirr@gmail.com

Bir ülkenin eğitim sistemi o ülkenin önem verdiği ve eğitim sistemine de yansımış olan değerlerle başlar. Ülkemizde de sadece bilginin yeterli olmayacağına anlaşılmaması neticesinde değer boyutunda içeren yeni programlar hazırlanmış ve 2005 yılından itibaren yürürlüğe konmuştur. Değerler sisteminin oluşmasında ve değerler eğitiminde okulun yanı sıra aile arkadaş çevresi ve medyanın da toplumsal değerlere sahip çıkıyor olması gerekir. Türk Dil Kurumu tarafından internet ortamında yayımlanan Güncel Türkçe Sözlükte, Medya sözcüğünün kısaca “iletişim ortamı” ve “kitle iletişim araçları” olarak ifade etmiştir. Bu araştırma günlük gazete tirajlarında ilk beş sırada olan “Haber Türk” adlı gazetede 20 gün süreli haberleri incelenerek medyanın değer aktarımı üzerindeki etkisi olabilecek haberler derlenmiştir. Haber içerikleri hangi kitle iletişim aracından bahsettiği, olumlu- olumsuz değer aktarımında bulunup bulunmadığı, çocuk-geç-yetişkin yaş gruplarından hangilerini etkilediği baz alınarak tasnif edilip değerlendirilmiştir. Sonuçlara bakıldığında haberlere yansıyan medya araçlarından en çok telefon(%27.28) ve çoğunlukla internet(%72.72) kullanılmıştır. Haberlerin çoğunluğunda değerler olumsuz etkilenmiştir(%72.72). Son olarak bu olumsuz etki çocuk (%36.84), genç(%31.57), yetişkin(%31.57) grubu neredeyse aynı derecede etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler : Medya, değer, gazete, kitle iletişim

(17877) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARAKTER EĞİTİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN ANALİZİ

ALEV ORHAN¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
alevorhan@cumhuriyet.edu.tr

Yalnızca akademik başarı odaklı eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı birçok eğitimcinin hemfikir olduğu tartışılmaz bir konudur. Günümüz eğitiminde ise giderek etkisini arttırmaya başlayan karakter eğitiminin yaklaşımının temelinde; bireylerde var olduğu düşünülen iyi ve doğrunun ortaya çıkarılması ve bireyin kişilik değerlerinin farkına varılarak iyi olanların teşvik edilmesi yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin karakter eğitimi hakkındaki sahip oldukları görüşleri ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Sivas merkezde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan 12 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel boyutta sınıf öğretmenlerinin karakter eğitimine ilişkin düşüncelerini almak için yarı yapılandırılmış mülakat soruları üzerinden görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilere içerik analizi yapılmış ve veriler kodlanmıştır. Araştırma sonunda

sınıf öğretmenlerinin karakter eğitimi hakkındaki görüşleri içerik analizi sonucunda; öğretmen algısı, öğretmenin rolü, okul yöneticisinin rolü, ailenin rolü, kitle iletişim araçlarının rolü, din eğitiminin rolü, akademik başarı ile ilişkisi ve öğretmen önerileri şeklinde kodlara ayrılarak ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Karakter eğitimi, sınıf öğretmenliği

(17890) ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA DEĞERLER EĞİTİMİ ANLAYIŞI: BİR İÇERİK ANALİZİ

ADEM BELDAĞ¹, AHMET NALÇACI²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

abeldag@gmail.com

Günümüzde her alanda devam eden gelişme ve değişimin genelde topluma özelde ise bireye yaşam kalitesi, zamanı iyi kullanma, bilgiye hızlı ulaşma gibi birçok olumlu yansıması bulunmaktadır. Ancak bu hızlı değişimin birtakım olumsuz etkileri de vardır. Bu olumsuzluklar yeni nesli dikkat çekici bir şekilde etkilemektedir. Özellikle kitle iletişim araçları üzerinden birey, birtakım olumsuzluklara da maruz kalmaktadır. Toplumsal sorunlarla başa çıkmada hükümetler birçok önlem almaktadır. Bu önlemlerin en hızlı ve toplu bir şekilde uygulanacağı yer olarak okulları görmektedirler. Eğitim-öğretim süreci içerisinde bireylere birtakım değerler kazandırılarak sorunlarla bireyin baş etmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Her ne kadar eğitim sürecinin değerlerden bağımsız düşünülmesi mümkün olmasa da değer kazandırma sürecinin öğretmen ve okulun inisiyatifine bırakmadan sistemli ve planlı bir şekilde kazandırılma zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda Türkiye’de 2005 yılından itibaren özellikle Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile başlayıp Hayat Bilgisi Öğretim Programı ile devam eden süreçte değerler eğitimi başlığı öğretim programlarına girmeye başlamıştır. Değerler eğitimine olan bu ilgi ve ihtiyaç kendini 2017 öğretim programları güncelleme sürecinde de göstermiş ve bu başlık bütün öğretim programlarında (temel eğitim ve ortaöğretim) yer almıştır. 2017 yılında kademeli geçiş göz önünde bulundurularak uygulanmaya başlanan öğretim programları 2018-2019 eğitim-öğretim yılında uygulanmak için yeniden revize edilmiştir. Bu revizyondan değerler eğitimi başlığı da etkilenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, değerler eğitimi anlayışının 2005, 2017 ve 2018 temel eğitim (ilkokul-ortaokul) öğretim programlarında nasıl yer aldığına ilişkin bir değerlendirme yapmaktır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu doğrultuda veri toplamak için doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışmanın kuramsal evrenini temel eğitim (ilkokul-ortaokul) öğretim programları oluşturmaktadır. Veriler içerik analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Bulgular doğrultusunda sonuçlar ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Değer, Değerler Eğitimi, Öğretim Programı

(15961) DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KÜLTÜREL FARKINDALIK KAZANMASINDA PROGRAM KAYNAKLI EKSİKLİKLER

EMİNE ZEHRA TURAN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

zturan@nevsehir.edu.tr

Ülkeler arasında toplumsal hareketlilikler yoluyla farklı kültürlerin birbiriyle karşılaştığı ve sonuçta bir çeşit çok kültürlülük durumunun karakteristik hale geldiği görülmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinde farklı kültürlerden haberdar olmak önemli olmakla birlikte, bir takım kolaylıklar da sağlamaktadır. Bu kolaylıklar arasında başka ülkeleri tanıma, başka dinlere karşı saygı duyma, başka milletlerin yaşam tarzları hakkında bilgi sahibi olma gösterilebilir.

İlahiyat Fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kültürel farkındalık kazanmaları için programda yer alan derslerin farklı bir bakış açısı kazandırmayı hedeflemesi gerekmektedir. Nitekim Dinler Tarihi ve Kültürlerarası Din ve Ahlak Öğretimi dersleri bu kapsamda ele alınabilir. Bu çalışmada İlahiyat Fakültesi DKAB lisans programında okuyan öğretmen adaylarının kültürel farkındalık kazanmasında program kaynaklı eksiklikleri belirlemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda İlahiyat ve DKAB programları incelenmiş ve öğrencilerin görüşleri dikkate alınmıştır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması modelindedir. Durum çalışması doğal ortamlarda tek veya küçük bir grubun sosyal olgusunu anlamayı amaçlayan bir araştırma stratejisidir. Buradaki amaç, örneğin detaylı bir şekilde betimlenmesini sağlamaktır. Araştırmanın grubunu, 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenim görmüş olan gönüllü 25 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Uzman görüşü alındıktan sonra görüşme formuna son hali verilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, DKAB Öğretmen Adaylarının Kültürel Farkındalık Kazanmasında Program Kaynaklı Eksiklikleri belirlemektir. Bu çerçevede özellikle şu sorulara cevap aranacaktır:

Kültürel farkındalık nedir?

Kültürlerarası din ve ahlak öğretimi dersi sizce yeterli midir? Niçin?

İlahiyat/DKAB programlarında yer alan Dinler Tarihi dersleri sizce yeterli midir? Niçin?

Türkiye’de yaşayan azınlıkların çocukları hakkında nasıl bir din eğitimi programı olabilir?

Küreselleşen dünyada dinler arası ilişkiler nasıl olmalıdır?

Dinler hakkında ki önyargıları kaldırmak için din adamları ile birlikte neler yapılabilir?

Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öğrenciler her soruya birden fazla cevap verdikleri için, frekans hesaplarında öğrenci sayısı değil de, verilen cevap sayısı dikkate alınarak yüzdeler çıkartılmıştır. Görüşme tekniği ile elde edilen nitel veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzdeleri elde edilmiştir ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Kültürel Farkındalık, DKAB, Öğretmen Adayı, Program

(16090) ORTAOKULVE LİSE SEVİYESİNDE, HADİSLERİN ÖĞRETİLMESİNDE ÇİZGİLERDEN YARARLANMA: “KIRK HADİS KIRK ÇİZGİ” ÖRNEĞİ

MUSTAFA IŞIK¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
mustafaisik@nevsehir.edu.tr

Hadis, Hz. Peygamber’in sözü anlamında olup; hadis ilmi, temel İslam bilimlerinden biridir. Hadis Tarihi sürecinde, hadislerin öğretilmesini sağlamaya yönelik bazı ilimler doğmuştur. *Garibu'l-Hadis*, *Fıkhu'l-Hadis*, *Esbabu Vurûdi'l-Hadis* gibi. Bu ilimler, doğdukları ve geliştikleri süreçte, gerekli vazifeyi icra etmişler; bir kısmı da icraya devam etmektedir. Ancak aradan geçen yüzyıllar yeni ihtiyaçlar doğurmuş ve yeni imkânlar ortaya koymuştur.

Esasen “görmenin duymaya üstünlüğü” olgusu, yeni değildir. Nitekim bir Arap atasözünde “Duymak, görmek gibi değildir; görmek bir başka” anlamında “*Leyse'l-haber, ke'l-iyân*” denilmektedir. Günümüz sosyal medyasında kullanılan emoji’lerin yeni olmadığı; ilk çağlardan günümüze ancak mağara duvarlarında gelebilen resimlerlerin güncelleşmiş şekli olduğu dillendirilmektedir.

Ayrıca, 1983 yılında Howard Gardner tarafından ortaya atıldığı “Çoklu Zekâ Teorisi” kapsamında, ‘Görsel-Uzamsal Zekâ’ konumuza girmektedir.

21. yüzyıl kuşakları görselliğin sınır tanımadığı bir ortamda yetiştikleri için; internetin sunduğu sınırsız imkânları kullanırken, görselle artan ilgi oranında yazıya ilgi azalmaktadır. Biz ‘dijital kuşak’ olarak adlandırılan genç nesillere hadis öğretmede karikatür/çizgiler kullanabiliriz. Dijital kuşaklar, okuyarak öğrenemez çünkü bunlar daha çok görsel öğrenmektedirler. Bunlar ‘twitter kuşağı’ olup kapasiteleri 140 karakterlik kısa mesajlardır. Bu kuşaklar, okuyarak değil seyrederek (görsel okuyarak) öğrenmektedirler. Bu nedenle, görsel yöntemlerle bu nesile ulaşmamız gerekir. Neticede, hadis öğretiminde çizgileri kullanmak bir avantajdır diye düşünüyoruz.

Bunun için gerekli resmî alt-yapı da bulunmaktadır. Çizgilerin kullanımı 2000’li yıllarda Eğitim Bakanlığı Müfredatı’na dâhil edilmiştir. Çizgiler ağırlıklı olarak, fizik, tarih, coğrafya vb. derslerin öğretiminde, orta öğretim müfredatında kullanılmaktadır. Çizgilerin eğitime uygulanması konusunda bazı üniversitelerde, yüksek lisans programlarında tezler hazırlanmıştır.

Görsel okuryazarlık ilk kez John DEBES (1968) tarafından; “İnsanın görenek ve diğer algılama deneyimleriyle bütünleştirerek geliştirebileceği bir grup görme yetisi” olarak tanımlanmıştır. Teknolojinin de etkisiyle görselliğin önde gittiği dünyamızda okumadan anlatan, okunandan fazla etki bırakan çizginin hadislere uygulanması gerekmektedir. Sonuçta görsel okuma da eğitim/öğretimde bir okuma şeklidir.

‘Görsel okuryazarlık’ muhatapları olan genç nesiller, tarih, coğrafya, fizik gibi derslerde, görsel okumadan yararlanmaktadırlar. Soyut kavramların öğrenilmeye başlandığı 13 yaş ve sonrası müfredatına hadislerin görsel okunmasını dâhil etmek gerekir. Çünkü konunun dillendirilmeye başladığı 2000 başlarında ilköğretimde olan kuşaklar bugün üniversite sıralarındadır.

Çağdaş çizgi sanatçısı Hasan Aycın, 2005 yılında ‘Kırk Hadis Kırk Çizgi’ albümünü yayınlamıştır. Bu albüm, böyle bir çalışmanın somut bir örneğidir. Bu sunumda, hadislerin daha iyi anlaşılması ve ifade edilmesi için, bu albümden bazı kareler sunacağız.

Anahtar Kelimeler : hadis, öğretim, çizgi hadis, görse

(16064) RESMÎ ORTAOKUL VE LİSELERDE AÇILAN DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARININ İŞLEVSELLİĞİNE DAİR OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

MEHMET ALTINÖZ¹

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

mehmetaltinoz8791@hotmail.com

Problem Durumu: 14 Mart 2014 tarihli 28941 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Millî Eğitim Temel Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile dershaneler kapatılmış olup ortaya çıkan ek eğitim-öğretim ihtiyacı, Millî Eğitim Bakanlığının 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren resmi ortaokul ve liselerde açtığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) ile giderilme yoluna gidilmiştir.

DYK; resmî/özel örgün eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim kurumlarına devam etmekte olan kursiyerleri, örgün eğitim müfredatındaki derslerle sınırlı olarak destekleme ve yetiştirme amacıyla açılan kurslardır [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2016]. DYK’ler, millî eğitim müdürlüklerinde kurulan komisyonlar tarafından planlanmakta ve okul veya kurum müdürünün teklifi ve millî eğitim müdürünün onayı ile açılmaktadır.

Sadece resmi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında açılabilen kurslar, ders saatleri dışında olmak koşulu ile saat 22.00’ye kadar yapılabilmektedir. İhtiyaç duyulması halinde cumartesi, pazar günleri ile yarıyıl ve yaz tatillerinde de kurslar açılabilir. Kurstaki derslerin açılması veli ve öğrenci talebine göre

düzenlenmektedir. Kurslarda görev almak isteyen kadrolu veya ücretli öğretmenler, e-kurs modülü üzerinden şahsen başvuruda bulunmakta, öğretmen görevlendirilmesi, kurs merkezi müdürlüğü tarafından veli ve öğrencilerin tercihleri de dikkate alınarak yapılmaktadır.

2015-2016 eğitim öğretim yılında yaklaşık 9 milyon öğrencinin başvurduğu ve yaklaşık 630 bin öğretmenin görev aldığı kursların öğrenciler ve öğretmenler tarafından benimsendiği, bu kurslar sayesinde toplumda okul dışı kurumlara olan ihtiyacın azaldığı görülmektedir (MEB, 2016). Bununla birlikte bu kursların işleyişine, işlevselliğine dair sorunlar da bulunmaktadır. Hem öğrencileri hem öğretmenleri ve hem de velileri gözlemleme imkânı olan ve kursların idare eden okul yöneticilerinin gözüyle bu sorunların neler olduğunun ve nasıl giderilebileceğinin belirlenmesi önem arz etmektedir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, örgün eğitim öğrencileri için resmî örgün eğitim kurumlarında açılan DYK'lerin işlevselliğine ilişkin kurslardan sorumlu okul yöneticilerinin görüşlerinin incelenmesidir.

Araştırmada, amaca yönelik şu ana sorulara cevap aranacaktır:

DYK'leri nasıl tanımlıyorsunuz?

DYK'leri gerekli görüyor musunuz?

DYK'lerle ilgili temel sorunlar nelerdir?

DYK'lerin daha işlevsel hâle gelmesi için önerileriniz nelerdir?

Araştırma Modeli: Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma olay ve olguların üzerinde araştırma yapılan kişilerin bakış açısıyla incelenmesidir (Ekiz, 2013). Nitel çalışmalarda araştırmacı; kavramları, olguları, ilişkileri; gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi veri toplama araçları yardımıyla açıklamaya, anlamaya çalışır (Merriam, 1998). Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu biliminde temel amaç, bir olgu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmanın yanı sıra bireylerin bu olgu ile ilgili yaşadıklarını ortaya çıkarmaktır (Aydın, 2015). Olgu bilim deseni incelenen olgunun özüne inebilmek için olgu hakkına farklı bireylerin görüşlerinin analiz edilmesi gerekir (Patton, 2002).

Çalışma Grubu: Araştırma kapsamında, Hatay ili Antakya ilçesindeki okullarda görev yapmakta olan ve okulunda DYK açılmış olan 10 ortaokul ve 10 da lise okul yöneticisi ile görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle yürütülmüş olan bu çalışmanın verileri, yüz yüze görüşme yoluyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir.

Verilerin Analizi: Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler nitel araştırma yöntemleri doğrultusunda kodlanarak temalar altında toplanmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur.

Beklenen (Geçici) Sonuçlar: Bu çalışmada öğrencilerin devamsızlık yapmaları, kursa yönelik kaynak eksikliği, öğrencilerde kursa yönelik motivasyon düşüklüğü, kursun ücretsiz olmasının ilgiyi azaltması, ailelerin kursa yönelik ilgisizliği, hafta içi okul sonrası derslerden verim alınamaması, seçilebilecek ders sayısının çok sınırlı olması, kursların öğrencilerde ve öğretmenlerde yorgunluğa neden olması, Millî Eğitim Bakanlığınca mahalle mektebi uygulamasına geçilecek olması nedeniyle ortaokul düzeyinde kurslara ihtiyacın azalması vb. sorunların tespit edileceği beklenmekte olup bu sorunlara okul müdürlerinin görüşleri doğrultusunda çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : örgün eğitim, okul yöneticisi, destekleme ve yetiştirme kursu

(16154) TÜRKİYE'DE LİSELERE GEÇİŞTE SON 20 YILDA YAPILAN SINAV DEĞİŞİKLİKLERİ VE TEOG'UN KALDIRILMASINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

SEVİL BÜYÜKALAN FİLİZ ¹, GAMZE ASLAN ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

gamzeaslan38@gmail.com

Bu çalışmada liselere geçişte uygulanmakta olan sınav sistemindeki değişiklikler ele alınmıştır. Bu bağlamda liselere geçişte son 20 yılda yapılan sınav değişikliklerinden bahsedilmiştir. Son 20 yılda uygulanmış olan LGS, OKS, SBS ve TEOG sınavlarından bahsedilmiştir. Bu sınavlardaki derslere, soru dağılımlarına, sınavlar arasındaki benzerlik ve farklılıklara yer verilmiştir. Bunun yanında 2017-2018 eğitim öğretim döneminde kaldırılan TEOG sınavı ve yerine gelen sistem ile ilgili olarak Kayseri İli merkez ortaokullarında görev yapmakta olan 15 öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenler Matematik, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Beden Eğitimi, Teknoloji Tasarım, İngilizce, Rehberlik branşlarında görev yapmaktadır. Görüşmede yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorulara yer verilmiştir. Görüşme sonuçlarından elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin genel çoğunluğu TEOG sınavının kaldırılmasını olumsuz değerlendirmiştir. Bunun yanında yeni uygulanacak olan sınavın uygulanmaya başlamasıyla birlikte sonuçlarının görülebileceğini ifade etmişlerdir. Genel olarak sınav değişikliklerinin çok sık yapılmasının olumsuz sonuçlara yol açtığı da ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : TEOG, Sınav Değişiklikleri, Liselere Geçiş

(16215) TÜRKİYE'DE EĞİTİM GÖREN ULUSLARARARI ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR: KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ

METE SİPAHİOĞLU ¹, EMRE TOPRAK ², ERAY DEMİRÇELİK ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

metesipahioğlu@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, orta ve yükseköğretim kurumlarında eğitim görmekte olan uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları problemleri tespit etmek ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri getirmektir. Özellikle son yıllarda sayıları belirgin şekilde artış gösteren uluslararası öğrencilerin, ülkelerin iktisadi, siyasi ve sosyal ilişkilerinde sağladıkları beşerî sermaye kaçınılmazdır. Bu anlamda Türkiye'nin son dönemlerde gerçekleştirdiği hamlelerle uluslararası bir vizyon geliştirmesi ve küresel ölçekte sürdürülebilir bir eğitim kalitesine ulaşması; mevcut öğrencilerin durumlarının tespiti ve varsa sorun alanlarının iyileştirilmesiyle de doğrudan ilişkilidir. Araştırma Kayseri ili 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde uluslararası öğrencilerin sorunlarını tespit etmek amacıyla tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilerin temel problem alanlarına ilişkin alanyazın taraması yapılmış ve 13 farklı kategoride sorun alanı tespit edilmiştir. Araştırma evreninde ilköğretimden yükseköğretime farklı eğitim kurumlarından çok sayıda öğrenci bulunmaktadır. Bütün öğrencilere ulaşmak zaman ve ekonomik olarak güç olduğundan, örneklere giren katılımcılar Kayseri'de öğrenim gören ve uluslararası öğrenci sayısı en fazla olan bir ortaöğretim kurumundan ve Erciyes Üniversitesi sürekli eğitim merkezinden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak bu sorun alanlarına ilişkin problem cümlelerini içeren ve Michigan Yabancı Öğrenci Problem Envanteri'nden yararlanarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu, Kayseri ili 2016-2017 eğitim-öğretim yılı içerisinde 52 farklı ülkeden orta ve yükseköğretimde eğitimine devam etmekte olan 196 uluslararası öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın temel bulgularına ilişkin istatistiksel veriler devam etmekte olup; bildiri tam metninde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Uluslararası öğrenci, öğrenci sorunları, Kayseri ili.

(16518) TIMSS 2015 SONUÇLARINA GÖRE 4+4+4 REFORMUNUN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

YUSUF CANBOLAT¹

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

yusuf.can.bolat@hotmail.com

Türkiye’de 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılmış ve üç kademeye ayrılmıştır. 4+4+4 olarak bilinen bu kapsamlı reform, yalnızca zorunlu eğitim süresinin artırılmasını değil öğretim programlarından haftalık ders çizelgelerine, eğitim ortamlarından öğretmen istihdam politikalarına geniş bir yelpazede eğitim sistemini köklü bir biçimde etkilemiştir. Bu nedenle 4+4+4 reformunun eğitimin bütün boyutlarını olduğu gibi akademik başarıya olan etkilerini ortaya koymak oldukça önemlidir. Öğrencilerin çok yönlü bilgi ve becerilerinin belirlemeyi amaçlayan Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS -Trends in International Mathematics and Science Study) bu anlamda önemli bir veri seti sunmaktadır. TIMSS araştırması 4. ve 8. sınıf düzeyinde dört yılda bir yapıldığı için 2011 yılında yapılan araştırmada 4. sınıf olan evren, 2015 yılında 8. sınıf evreni olarak araştırmaya katılmıştır. Dolayısıyla TIMSS verileri, 2011 yılında 4+4+4 reformu uygulamaya konulmadan önce 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 2015 yılında 8. Sınıfta öğrenimine devam ederken, dört yıldaki gelişimini, aynı evren grubu üzerinde araştırılmasına imkân tanımaktadır. Bu doğrultuda, araştırmanın amacı 4+4+4 reformunun ilk dört yılında, TIMSS verileri aracılığıyla, öğrencilerin fen bilimleri ve matematik alanında akademik başarılarındaki değişimleri ortaya koymaktır. Boylamsal tarama niteliğindeki bu araştırmanın örneklemini 2011-2012 eğitim öğretim yılında 4. Sınıfta, 2014-2015 eğitim öğretim yılında 8. Sınıfta okuyan 238 okuldan 6.079 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre her iki alanda ve yılda ortalamanın altında puana sahip Türkiye, fen bilimleri alanında uluslararası ortalamaya yaklaşırken, matematik alanında bu fark artmaktadır. Bu sonuç, TIMSS sonuçlarına göre, 4+4+4 reformunun uygulandığı ilk dört yılda, yeni sisteme göre öğrenim gören öğrencilerin fen bilimleri puanlarında iyileşme sağlanmasına karşın matematik alanında göreceli bir düşüşün gerçekleştiği anlamı taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler : 4+4+4, TIMSS, Akademik başarı

(16875) MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ: STEM’DEN FAZLASI MI?

OSMAN ÇEKİC¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

osmancekic@gmail.com

Bireylerin gündelik hayatlarında büyük yer tutan teknoloji, uluslar ve devletler için de gelişmişliğin ve büyümenin göstergesi olmasından dolayı da büyük önem taşımaktadır. Fen(Science), Teknoloji (Technology), Mühendislik (Engineering) ve Matematik (Math) dörtlüsünden oluşan STEM çalışmaları bu önemi nedeniyle büyük ilgi görmüştür. STEM alanlarından mezun olan üniversite öğrencileri kendi alanlarında yüksek gelirlerle iş bulduklarından, lisansüstü çalışmalardan kaçınmaktadır. Bu problem gelişmiş ülkelerin hemen hepsinde görülmesine karşın, özellikle ABD vatandaşlarının bu alanlara yönelmediği ve ABD de STEM alanında lisansüstü eğitim alan bireyler arasında göçmenlerin ve başka ülke vatandaşlarının ağırlıkta olduğu görülmektedir.

2000 li yıllarda STEM programları ve bunlar arasından mühendislik alanına ilginin artırılması, bu alanına bir çalışma alanı olarak yapılanması ve lisansüstü eğitim verilmesi amacıyla, ilk olarak 2006 yılında Purdue University de olmak üzere ve sonrasında Virgini Tech., ve Ohio State gibi ABD nin önde gelen üniversiteleri Mühendislik Eğitimi adı altında bölümler açmış ve hem mühendislik hem de Eğitim temeli olan öğretim üyelerini istihdam ederek mühendislik eğitimini bir çalışma ve doktora alanı olarak ortaya çıkarmışlardır. Türkiye de de STEM konularının konuşulduğu şu dönemde eğitimcilerin bu konulara uzak kalması düşünülemez.

Bu araştırma, STEM olgusundan öteye geçerek, mühendislik eğitimi alanında lisansüstü programlara yer veren yükseköğretim kurumları ve bu kurumların ilgili bölümlerinin bir anatomisini çıkarmak ve STEM den daha

detaylı ve bir parçası olan mühendislik eğitimi uygulamalarının nedenleri ve sundukları hizmetlerle birlikte istihdam alanlarını incelemek amacıyla yapılmış nitel bir çalışmadır.

Problem Durumu: Amerika Birleşik Devletlerinde Mühendislik Eğitimi adı ile faaliyet gösteren program ve bölümlerin nasıl bir anatomisi vardır?

Alt Problemler: Bu genel problem cümlesi göz önünde tutularak aşağıdaki sorulara cevaplar aranacaktır:

Mühendislik eğitimi bölümleri;
hangi amaca hizmet etmek için kurumuştur?
öğretim üyesi profili nasıldır?
hangi alanlarda çalışmalar yapmaktadır (Lisans ve Lisansüstü)?
kaynaklarını nereden ve nasıl sağlanmaktadır?
yönetimsel açıdan nasıl organize edilmiştir?
Türkiye de STEM ve mühendislik eğitimi için nasıl örnekler ve dersler sunmaktadır?

Yöntem: Bu araştırma, Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi şeklinde desenlenmiştir. Öncelikle, ilk kurulan beş mühendislik eğitimi programı belirlenmiş ve bu programların WEB sayfaları taranmıştır. Bu tarama sırasında bölümlerin, vizyon ve misyonları, tanıtım metinleri, öğretim üyesi profilleri, verilen dersler, öğrenci profilleri, projeler ve kaynaklar gibi temel konular derlenmiş ve bu içerikler analiz edilerek benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Eksik bilgiler görüldüğünde, ilgili bölümlerle iletişime geçilmiş ve her bölüm için benzer bilgilerin tam olmasına dikkat edilmiştir. Doküman analizi, kolay ulaşılamayacak kişi ve kurumlara erişebilme kolaylığı, geniş bir zaman dilimine dayalı analiz, geniş bir örneklem oluşturma, bireysellik ve özgünlük sağlama, daha düşük maliyette araştırma yapma olanağı sunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bulgular: Elde edilen veriler halen analiz aşamasındadır. Bulgular bölümler bazında organize edilecek ve benzerlikler ve farklılıklar belirlenerek programların bir anatomisi çıkarılacaktır.

Sonuç ve Öneriler: Bulgulardan çıkartılan sonuçlar tartışılacak ve Türkiye ölçeğinde mühendislik eğitimi programlarının var olabilirliği ve olası etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : STEM, Mühendislik Eğitimi, Eğitim

(17807) BİR YÖNETİCİ OLARAK ÜNİVERSİTE REKTÖRLERİNİN MİSYON VE VİZYON İFADELERİNİN TEMATİK OLARAK İNCELENMESİ

SÜLEYMAN DOĞAN¹, MERYEM EMEKÇİ²

¹ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

suleyman965@yahoo.com

Bu çalışmada liderlik vasfı taşıyan yöneticinin yol haritası hükmünde olan misyon ve bu haritanın amaca götüren yolda varış noktası olan vizyon ifadeleri irdelenmiştir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'de bulunan üniversitelerin misyon ve vizyon ifadelerinde kullandıkları öğeleri tematik açıdan incelemek, sunulan öğelerden hangi öğelerin daha sık kullanıldıklarını, birbirlerine olan benzerliklerini veya farklılıklarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de 112 devlet ve 67 vakıf üniversitesinin web sayfalarında yer alan misyon ve vizyon ifadeleri çalışmanın evrenini belirlemiştir. Fakat yapılan çalışmada 10 devlet ve 7 vakıf üniversitesinin web sayfalarında misyon ve vizyon ifadeleri bulunmadığı için, ulaşılan 102 devlet ve 63 vakıf üniversitesinin misyon ve vizyon ifadesi incelenmiştir. Üniversitelerin misyon ve vizyonunda kullanılan öğeler tematik inceleme yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde kullanılan tematik inceleme yöntemi, ifadeleri değişkenlik içerebilen bireyleri sorgulamak yerine, yazılı dokümanlarla daha net ve güvenilir sonuçlara ulaşılacağı için tercih edilmiştir.

Ayrıca üniversitelerin web sayfalarında yer alan misyon ve vizyon ifadeleri üniversiteden üniversiteye değişkenlik göstermektedir. Bazı üniversiteler misyon ve vizyon ifadelerini bir cümle kadar kısa tutarken bazı üniversiteler ise içeriği uzun ve kapsamlı tutmuşlardır. Her üniversitenin kendi web sayfasında

bulunan misyon ve vizyon ifadelerinde en çok tekrarlanan sözcükler tematik incelemede kullanılacak veri olarak belirlenmiştir. En sık kullanılan kavramlar sayılmış ve sıralarına göre açıklanmıştır.

Analiz sonucunda üniversitelerin misyon ifadelerinin açıklamasında en çok kullanılan öğeler sırasıyla ; Bilim ve teknoloji ışığında araştırma yapan,değişime ve dönüşüme açık olan, topluma ve tüm insanlığa fayda sağlayan, evrensel değerlere sahip nitelikli bireyler yetiştirme gibi öğelerdir.Vizyon ifadelerinde en çok kullanılan öğeler ise ; Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak,uluslararası lider bir üniversitesi olmak , evrensel düzeyde fark yaratacak nitelikli mezunlar yetiştirmektir.

Anahtar Kelimeler : Misyon, Vizyon , Rektör.

(17889) SÖZE NASIL BAŞLIYORUZ? EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDAKİ MAKALELERİN GİRİŞ PARAGRAFLARINA İLİŞKİN ELEŞTİREL BİR ANALİZ

ALİ FARUK YAYLACI¹, ADEM BELDAĞ², ELİF AKTAŞ²

¹ DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ - ² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

abeldag@gmail.com

Son dönemlerde akademik yayınların nicelik olarak artışı dikkat çekici boyutlardadır. Bununla birlikte metinlerin nitelikleri de tartışmalı bir husustur. Akademik yayınlardaki nicel birikim, bu yayımları konu edinen ve çeşitli açılardan ele alan çalışmaların yapılmasına da imkân sağlamaktadır. Özellikle son dönemlerde gerek nicel gerekse nitel çalışmalarla ilgili olarak eğilimleri ortaya çıkarmaya, büyük resmi görmeye yönelik çalışmalarda da artış gözlenmektedir. Bununla birlikte akademik dergilerde yayımlanan makalelerin metin yapılarının incelendiği, kullanılan söylemin ve dilin eleştirel bir bakışla ele alındığı çalışmaların yetersizliğinden bahsedilebilir. Akademik bir metin yazmanın kendine özgü kuralları ve zorlukları vardır. İncelenen konunun genelden özele ilerleyen bir anlatımla bağlamsal olarak ifade edilmesi, yöntem ve bulgulardan ya da ulaşılan sonuçlardan bahsedilmeden önce kuramsal arka planın özlü bir biçimde bütüncül ve tutarlı bir giriş ile ifade edilmesi, bu çerçevede örnek olarak verilebilir. Çalışmanın dayandığı kuramsal çerçevenin açıklanabilmesi bu noktada önem taşımaktadır. Aslında edebî metin yazarlarının söze başlamada yaşadıkları sıkıntı akademik metin yazarları için de geçerlidir. Söze nasıl başlandığı metnin bütününe niteliği açısından da fikir vericidir. Bu bağlamda bu çalışmada eğitim bilimleri alanında yayın yapan uluslararası indekslerde taranan bir dergide yayımlanan makalelerin giriş paragrafları söylem ve akademik açıdan eleştirel bir analize tabi tutulmuştur. Böylece, eğitim bilimleri alanlarında yayımlanan makalelerde yazarların hareket etmiş oldukları düşünsel bağlamın irdelenmesi amaçlanmıştır. Nitel bir karakter arz eden çalışmada elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. Bu doğrultuda amaçlı örneklem yoluyla belirlenen makalelerin giriş paragrafları, içerik ve söylem açısından incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan formda yer alan inceleme ölçütleri, 6 başlık altında toplanmıştır. Literatür taranarak hazırlanan forma uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Buna göre amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen makaleler; dilin işlevleri, üslup/biçem, düşünceyi geliştirme yolları, anlatım biçimleri, anlatım bozuklukları, metinsellik ölçütleri kategorileri ışığında incelenmiştir. Ulaşılan sonuçların eğitim bilimleri alanında akademik çalışmalarını yayımlayan akademisyenlerin yazın dili ve düşünsel arka planları hakkında önemli noktalara işaret etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Akademik literatür inceleme, Akademik metin, Söylem analizi, İçerik analizi

(17956) MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 2018 YILI ÖĞRETMEN PERFORMANS DEĞERLENDİRME İŞ VE İŞLEMLERİ TASLAK YÖNETMELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME - I

MEHMET KÜÇÜK¹, NERMİN KARABACAK¹, RUKEN AKAR VURAL², ŞENOL SEZER³

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

³ ORDU ÜNİVERSİTESİ

mehmetkucuk@gmail.com

MEB’de yeni bir uygulama olan performans değerlendirme sisteminin tarihi temelleri eskiye dayanmaktadır. Bu uygulama, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu hükümlerine dayandığı kanunun tarihi dayanak alınarak yürürlüğe konmuştur (MEB, 2017). Öğretmen performans değerlendirilmesi 2010 ve 2012 Kalkınma Planlarında da yer aldığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, performans değerlendirme kuramsal çerçevesi temelinde 2016-2017 öğretim yılında bu sistemin pilot uygulamasını başlatmıştır. 2017 öğretim yılında bu sistemin (Ankara, Antalya, Balıkesir, Erzurum, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Malatya, Mardin, Samsun, Trabzon) toplamda 12 ilde pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri’nde (MEBBİS) hazırlanan Performans Değerlendirme Modülü üzerinden 23 Ekim 2017’de başlatılmıştır. Pilot uygulama sürecinde, hazırlanan modelin testi, performans değerlendirme ölçeklerinin güvenilirlik çalışması ve değerlendirme sürecinde karşılaşılabilecek sorunların tespitine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu sistemin amacı, eğitim öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türden resmi eğitim kurumlarında görev yapan aday öğretmen ve öğretmenlerin performans değerlendirmeleri ve sınavları ile ilgili usul ve esaslarını düzenlemektir (MEB, 2017). Performans değerlendirmesi ile aday öğretmen ve öğretmenlerin; (i) Görevindeki gayret, verimlilik ve başarısının tespit edilmesi, (ii) Bilgi ve beceri düzeyinin belirlenerek, gerekli eğitim ihtiyacının tespit edilmesi ve buna yönelik tedbirlerin alınması, (iii) Ödüllendirilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı 2018 Yılı Öğretmen Performans Değerlendirme İş ve İşlemleri Taslak Yönetmeliğinin Değerlendirmesini öğretmenlerin (sınıf öğretmeni, branş öğretmeni, rehber öğretmeni) kendi bakış açılarından ortaya koymaktır. Nicel paradigma kapsamında betimsel tarama yönteminde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim - öğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan aday öğretmenler, sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri ve rehber öğretmenler oluşturmaktadır. 2018 yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgilere göre Rize ilinde toplamda 4906 öğretmen bulunmaktadır. Bu çalışmada Rize örneği kullanılacağı için bu öğretmen gruplarından gönüllü katılımcı öğretmenlerle araştırma yürütülecektir. Bu öğretmen grubuna, araştırmacılar tarafından hazırlanan öğretmen performans değerlendirme anketi uygulanacaktır. Bu yolla toplanan veriler, bilgisayar destekli veri analiz programında analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen, performans değerlendirme, taslak yönetmelik

(17957) MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 2018 YILI OKUL YÖNETİCİLERİ PERFORMANS DEĞERLENDİRME İŞ VE İŞLEMLERİ TASLAK YÖNETMELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME - II

MEHMET KÜÇÜK¹, NERMİN KARABACAK¹, RUKEN AKAR VURAL², ŞENOL SEZER³

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

³ ORDU ÜNİVERSİTESİ

mehmetkucuk@gmail.com

MEB’de yeni bir uygulama olan performans değerlendirme sisteminin tarihi temelleri eskiye dayanmaktadır. Bu uygulama, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu hükümlerine dayandığı kanunun tarihi dayanak alınarak yürürlüğe konmuştur (MEB, 2017). Öğretmen performans değerlendirilmesi 2010 ve 2012 Kalkınma Planlarında da yer aldığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, performans değerlendirme kuramsal çerçevesi temelinde 2016-2017 öğretim yılında bu sistemin pilot uygulamasını başlatmıştır. 2017 öğretim yılında bu sistemin (Ankara, Antalya, Balıkesir, Erzurum,

Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Malatya, Mardin, Samsun, Trabzon) toplamda 12 ilde pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama, Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri'nde (MEBBİS) hazırlanan Performans Değerlendirme Modülü üzerinden 23 Ekim 2017'de başlatılmıştır. Pilot uygulama sürecinde, hazırlanan modelin testi, performans değerlendirme ölçeklerinin güvenilirlik çalışması ve değerlendirme sürecinde karşılaşılabilecek sorunların tespitine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu sistemin amacı, eğitim öğretim hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına bağlı her derece ve türden resmi eğitim kurumlarında görev yapan aday öğretmen ve öğretmenlerin performans değerlendirmeleri ve sınavları ile ilgili usul ve esaslarını düzenlemektir (MEB, 2017). Performans değerlendirmesi ile aday öğretmen ve öğretmenlerin; (i) Görevindeki gayret, verimlilik ve başarısının tespit edilmesi, (ii) Bilgi ve beceri düzeyinin belirlenerek, gerekli eğitim ihtiyacının tespit edilmesi ve buna yönelik tedbirlerin alınması, (iii) Ödüllendirilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı 2018 Yılı Okul Yöneticileri olan öğretmenlerin Performans Değerlendirme İş ve İşlemleri Taslak Yönetmeliğinin Değerlendirmesini ortaya koymaktır. Bu çalışma nicel paradigma kapsamında betimsel tarama yönteminde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim - öğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda üzerinde (i) kurum müdürlüğü, (ii) müdür başyardımcılığı ya da (iii) müdür yardımcılığı görevi bulunan öğretmenler oluşturmaktadır. Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgilere göre 2018 yılında Rize ilinde toplamda okul yöneticisi konumunda 890 öğretmen bulunmaktadır. Bu çalışmada Rize örneği kullanılacağı için bu öğretmen gruplarından gönüllü seçilen 225 katılımcıyla yürütülecektir. Bu öğretmen grubuna, araştırmacılar tarafından hazırlanan, öğretmen performans değerlendirme anketi uygulanacaktır. Bu yolla toplanan veriler, bilgisayar destekli veri analiz programında analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen, performans değerlendirme, taslak yönetmelik, okul yöneticileri

(17986) ÖĞRETMENLERİN TAM GÜN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: TEKLİ Mİ İKİLİ Mİ?

MEDİHA SARI¹, FATMA BAŞARIR²

¹ ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

msari@cu.edu.tr

Türkiye eğitim sisteminde son yıllarda en çok tartışılan konulardan biri, okullarda sabahçı-öğlenci şeklinde iki devre olarak uygulanan eğitimin tek devreye indirilerek tam gün (tekli) eğitime geçiş süreciyle ilgilidir. Kamuoyunda ve eğitim camiasında bu geçişi destekleyenler olduğu kadar, karşı çıkanlar olduğu da görülmektedir. Tam gün eğitimi destekleyen kesime göre ikili eğitimde çok erken saatlerde uyanıp, uykusunu alamadan, doğru düzgün kahvaltı yapmadan okula giden çocuklar eğitimden verim alamamaktadır. Bu eğitim biçiminde teneffüsler de çok kısa tutulduğundan çocuklar yeterince dinlenmeden ya da ihtiyaçlarını karşılayamadan bir sonraki derse başlamak zorunda kalmaktadır. Tam gün eğitimde ise okul saatleri genellikle 8.00'den sonra başladığından ve dersler öğleden sonraya da yayıldığından, öğrencilerin daha az yorulacakları eğitime devam edecekleri ve böylece öğrenme-öğretme süreçlerinin verimliliğinin artacağı belirtilmektedir. Öte yandan tam gün eğitime karşı olup tekli eğitimi savunanlar ise çocukları tüm gün okulda tutmanın bir zaman kaybına yol açtığından, çocukların ödevlerini yapmak için zamanları kalmayacağından, sınıf mevcutlarının artacağından, laboratuvar, merdiven, koridor, okul bahçesi gibi alanlara düşen öğrenci sayısının ikiye katlanacağından, öğrencilerin öğlen yemeği ihtiyaçlarına yönelik sorunlar yaşanacağından, okulun temizlik işlerinin zorlaşacağından, öğretmenlere okuldan sonra ertesi gün için planlama ve kişisel gelişim zamanı kalmayacağından, şu anda okulların gerekli olanaklara sahip olmadığından ve bakanlığın çok büyük bir bütçe ayırması gerektiğinden vb. gerekçelerden söz etmektedirler. Daha çok medya araçları üzerinden yapılan bu tartışmalar devam ederken, bu konuda yapılmış bilimsel çalışmalara rastlanamamıştır. Oysa öğretmen, öğrenci, veli, idareci, servis şoförü, hatta okulun çevresindeki esnafı bile yakından ilgilendiren bu tür kararların sahadan (okullardan) toplanacak bilimsel verilere dayandırılması büyük önem arz etmektedir. Çünkü en nihayetinde verilen tüm kararların uygulandığı yer okul, uygulayıcılar da öğretmenlerdir. Böyle bir gereksinim ve sorumlulukla yapılması düşünülen bu çalışmada, verilen kararları bizzat uygulayan öğretmenlerin görüşlerine başvurularak her iki eğitim biçimine yönelik üstünlük ve sınırlılıklar belirlenmeye çalışılacaktır. Çalışmada olgubilimsel (fenomenolojik) yaklaşım kullanılmıştır. Katılımcılar biri tekli biri de ikili eğitim yapılan iki devlet ilkokulunda çalışmakta olan 50 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yazılı görüş formu kullanılmıştır. Halen devam etmekte olan veri toplama sürecinin ardından, veriler içerik analizleri ile çözümlenecektir. Bunun için ham veri metinleri oluşturulacak, kodlama,

temalandırma ve kodlayıcı güvenilirliği çalışmaları yapılacaktır. Veri analizlerinin bitiminde elde edilen bulgular tablolaştırılarak sunulacak, ulaşılabilen alanyazın doğrultusunda tartışılıp yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler : Tekli eğitim, İkili eğitim, Sınıf öğretmeni

(15611) DEĞER EĞİTİMİ MODELİ OLARAK AHİLİK

RÜŞTÜ YEŞİL ¹, MEHMET KART ²

¹ KTMÜ (KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ) - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
mehmetkartt@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, her yönüyle üstün niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesinde başarılı bir modeli ortaya koyan, tarihi süreci içerisinde faaliyetleri ve ürünleri ile bunu ispat etmiş olan Ahilik Teşkilatı'nın uygulamaları yardımıyla oluşturduğu değerler eğitimi modelinin çerçevesini çizerek; günümüz şartlarına uyarlanmış, Türk toplumuna özgü bir değerler eğitimi modelinin kurgulanmasına katkı sunmaktır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden “doküman analizi” tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, Ahilik konusu ile ilgili alanyazında yer alan bilimsel nitelikli eserler, tezler, araştırma raporları, sempozyum ve kongre bildirimleri türündeki çalışmalar, araştırmanın amaçları doğrultusunda incelenerek analiz edilmiştir. Bu bağlamda, Ahilik Teşkilatı'nın yansıttığı değerler eğitimi modeli, bir eğitim modeli bileşenleri bakımından ortaya konulmuştur. Ahilik sisteminde uygulanan eğitim, belirli bir noktada tamamlanan bir anlayış yerine, modern eğitim sistemlerinde hayat boyu öğrenme olarak bilinen yaklaşıma benzer şekilde, ömür boyu süren bir faaliyet olarak icra edilmiştir. Ahilik Teşkilatı; insanı, en yüce ve benzersiz bir varlık olarak kabul edip, yalnızca mesleki bilgi boyutunu önceleyen tek düze bir eğitim anlayışını yeterli görmemiş; ahlaki, dini ve toplumsal bilgileri de kazandırmayı amaçlayan çok boyutlu bir eğitim modelini uygulamıştır. Ahilik Teşkilatı'nın, bireylerin eğitiminde, günümüz değerler eğitimi yaklaşımlarına benzerlik gösteren, tümevarım, gözlem ve model alma yoluyla öğrenme, sohbet ile eğitim, örnek olma ve soru cevap tekniği gibi yöntemleri etkili biçimde kullanarak, değerlerin muhatapları tarafından benimsenip davranışa dönüştürülmesi sürecini başarıyla uyguladığı araştırma sonucunda görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Ahilik, Ahilik Değerleri, Ahilik Eğitim Modeli, Değerler Eğitimi, Eğitim Modeli.

(15998) TÜRKİYE'DE SON ON YILDA YAZILMIŞ STEM ÇALIŞMALARINA BİR BAKIŞ

ALİ ORHAN ¹

¹ BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
ali_orh_an@hotmail.com

Teknolojinin hızlı bir şekilde geliştiği günümüzde toplumların eğitimden ve eğitilmiş bireyden beklentileri değişmiştir. Artık okullarda, sadece temel bilgileri öğrenerek mezun olan öğrenci yerine problem çözme, eleştirel düşünme, işbirliği gibi yeni çağın becerilerine sahip öğrencilerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu özelliklere sahip bireylerin yetişmesi için öğretim kurumlarının kendini değiştirmesi ve yeni yaklaşım ve öğretim uygulamalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir (MEB, 2009). STEM eğitimi de bu ihtiyaçlara cevap verebilecek yeni yaklaşımlardan biridir. STEM eğitiminin amacı öğrencileri bütüncül bir yaklaşımla eğitmek ve onlara 21. yüzyıl becerilerini kazandırmaktır. Son yıllarda STEM üzerine ülkemizde yapılan çalışmaların sayısında bir artış gözlemlenmektedir (Ceylan, 2014). Ülkemizdeki uygulamaları çok yeni olan STEM üzerine yapılmış bu çalışmaları analiz etmek, STEM çalışmalarının ülkemizde ne durumda olduğunu ortaya çıkaracaktır. Çünkü bir alanı tanımanın en basit yolu o alanda yapılmış olan çalışmaları incelemektir (Staton-Spicer & Wulff, 1984). Ayrıca bu çalışmalar alana bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşılmasına olanak sağlamaktadır (Kılıç Çakmak, 2016). Bu çalışmalar ile alanda ya da o konu üzerine en çok nelerin çalışıldığı ya da hangi yöntemlerinin kullanıldığı belirlenmekte ve böylece de alan yazındaki boşluklar rahat bir şekilde ortaya konabilmektedir (Şimşek vd., 2008). Dolayısıyla bu çalışmada son 10 yılda STEM üzerine yazılmış tez ve makalelerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle STEM üzerine yapılmış çalışmaların genel eğilimi belirlenecektir. Çalışmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri kaynağı olarak tezler için YÖK tez veri tabanı, makaleler için ise ERIC ve google scholar veri tabanı kullanılmıştır. STEM ve FeTeMM

anahtar kelimeleriyle bütün veri tabanlarında aramalar yapılmış ve bulunan tez ve makaleler bilgisayara kaydedilmiştir. Daha sonra bu kaynaklar karşılaştırılmış ve birbirinin aynısı olanlar çıkarılmıştır. Ayrıca makalesi yazılmış tezlerin olması durumunda tez çalışmadan çıkarılmış ve sadece makale çalışmaya dahil edilmiştir. Böylelikle çalışmaya 15 tez ve 29 makale dahil edilmiştir. Tezlerin 11'i yüksek lisans 4'ü ise doktora tezidir. En çok tez 2017 (%66,67) yılında yazılmıştır. Tezlerin 11 tanesinin erişimi sınırlıdır. Ancak bütün tezlerin özet bölümlerinde çalışma için gerekli bilgiler bulunduğu için hepsi çalışmaya dahil edilmiştir. Makalelerde ise sırasıyla en çok makale 2016 yılında (%55,17) ve 2017 yılında (%27,59) yazılmıştır. Çalışmaya dahil edilen tez ve makaleler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Makalelerin yöntem açısından incelenmesinde araştırmacı tarafından hazırlanan "Makalelerde Kullanılan Yöntemleri Belirleme Formu" kullanılmıştır. Makaleler arasından rastgele seçilmiş 5 tez ve 8 makale iki ayrı kişi tarafından analiz edilmiş ve kodlayıcılar arasındaki uyuma bakılmıştır. İki kodlayıcı arasındaki uyum katsayısı 0.95 bulunmuştur. Daha sonra geriye kalan makale ve tezler iki kişi tarafından kodlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre tezlerde sırasıyla en çok nicel araştırma yöntemlerinin (%42,86), karma yöntemlerin (%35,71) ve nitel araştırma yöntemlerinin (%21,42) kullanıldığı görülmüştür. Tezlerde veri toplamak amacıyla ise sırasıyla en çok ölçek ve anketler (%41,67), testler (%27,09), dokümanlar (%14,58) ve görüşmeler (%10,41) kullanılmıştır. En çok ortaokul (%53,85) ve üniversite öğrencileriyle (23,08) çalışılan tezlerde veri analiz yöntemlerinden en çok nicel yöntemler (%75,67) kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Nicel veri analiz yöntemleri arasında sırasıyla en çok ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler (%21,62), t testi (%29,73) ve ANOVA (%18,92) kullanılmıştır. Nitel veri analiz yöntemlerinden ise en çok içerik analizi yöntemi (%18,92) kullanılmıştır. Makalelerde ise sırasıyla en çok nitel araştırma yöntemlerinin (%69,24), nicel araştırma yöntemlerinin (%23,08) ve karma yöntemlerin (%7,69) kullanıldığı görülmüştür. Makalelerde veri toplamak amacıyla ise sırasıyla en çok dokümanlar (%31,71) ölçek ve anketler (%29,27), görüşmeler (%24,04) ve testler (%4,88) kullanılmıştır. En çok üniversite (%46,15) ve ortaokul öğrencileriyle (23,08) çalışılan makalelerde veri analiz yöntemlerinden en çok nitel yöntemlerin (%46,81) kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel veri analiz yöntemlerinden en çok içerik analizi yöntemi (%27,66) kullanılmıştır. Nicel veri analiz yöntemleri arasında ise sırasıyla en çok ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler (%10,64), t testi (%8,51) ve Mann-Whitney U (%6,38) ve kruskal wallis testi (%6,38) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : STEM, içerik analizi, genel eğilimler, betimsel analiz

(16077) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BENİMSEDİKLERİ EĞİTİM FELSEFELERİNİN İNCELENMESİ

CEVAT EKER¹, KAZIM YILDIRIM²

¹ BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ - ² SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

cevateker@gmail.com

Bu araştırma ile, sınıf öğretmeni adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerini belirlemek ve çeşitli değişkenler (cinsiyet ve sınıf) açısından irdelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016- 2017 eğitim-öğretim yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında 4. Sınıfta öğrenim gören 90 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan "Felsefi Tercih Değerlendirme" ölçeği ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler; yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama " Tek Faktörlü Anova" ve "İlişkisiz Grup t Testi", gibi istatistik analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının sırasıyla en çok "İlerlemecilik.", "Daimicilik" ve "Yeniden kurmacılık" eğitim felsefelerini benimsedikleri, " Esasicilik" eğitim felsefesinin ise en az benimsendiği belirlenmiştir. Erkek öğretmen adaylarının benimsedikleri eğitim felsefesi Daimicilik ve Esasicilik boyutlarında kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek iken; İlerlemecilik ve Yeniden Kurmacılık boyutlarında kadın öğretmen adayları, erkek öğretmen adaylarından daha yüksek puan almıştır. Öğretmen adaylarının benimsedikleri eğitim felsefesinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan "İlişkisiz grup t testi" testi sonucuna göre ise kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Sınıf değişkeni açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim felsefesi, Felsefi Tercihler, sınıf öğretmeni adayları

(16081) HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARININ ÖZ DÜZENLEME BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

CEVAT EKER¹

¹ BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

cevateker@gmail.com

Öğrencilerin kendi öğrenme etkinliklerini düzenleme gereksinimleri ve öğretmenlerin öğrenme için gerekli becerileri kazandırma düşüncesi, öz düzenleme kavramının önem kazanmasını sağlamıştır. Öz düzenleme becerisi, öğrencinin bir hedefe ulaşmak için, kendi duygu, düşünce ve davranışlarını yönlendirmesi süreci olarak düşünüldüğünde, Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarında bu becerilerin kazandırılması önemli görülmektedir. Bu çalışma ile, Hayat Bilgisi dersi Öğretim Programı kazanımlarını öz düzenleme becerileri açısından incelemek amaçlanmıştır. Dersin kazanımları, Zimmerman(1998) ve Pintrich(2000)'de öz düzenlemeye dayalı öğrenme modeli kapsamında ortaya koydukları, öz düzenlemeye dayalı öğrenme becerileri açısından incelenmiştir. Çalışmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Çalışmada incelenen doküman, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanan 1.,2., ve 3. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programıdır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kazanımların kaynakları yönetme stratejileri, zaman ve çalışma ortamının düzenlenmesi stratejileri, yardım arama stratejilerinde yoğunlaştığı, Üst biliş ve bilişsel stratejilerini kazandırmaya yönelik kazanımların sayısının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda öz düzenleme becerilerinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik kazanımların öğretim programında daha fazla yer almasına yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı, Öz düzenleme, Kazanımlar

(16123) ÖĞRETMEN ADAYLARININ “ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI DERSİ” KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ: BİR METAFOR ANALİZİ ÇALIŞMASI

GÜLAY EKİCİ¹, MEHMET HAYRİ SARI²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

gulayekici@yahoo.com

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 85 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* kavramıyla ilgili metaforları yarı yapılandırılmış bir formla belirlenmiştir. Bu formda öğretmen adaylarından “*öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* ..... gibidir/benzer; Çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu formülle kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik değeri % 90 olarak bulunmuştur.

Araştırmada, öğretmen adayları *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* ile ilgili toplam 74 çeşit metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersini* birbirinden farklı metaforlarla açıkladıkları belirlenmiştir. Öğretmen adayları *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* kavramıyla ilgili en fazla *ehliyet kursu, maraton koşusuna hazırlanmak, el feneri, yap boz vb* metaforları belirtmişlerdir. Geliştirilen bu metaforlar toplam 7 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından “*Dersin amacı, Dersin işleniş şekli, Dersin sonuçları, Dersin süreç gerektirmesi, Dersin eğlendirmesi ve mutlu etmesi, Dersin emek gerektirmesi ve Dersin gerekliliği*” olarak sıralanmaktadır. *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi* için genelde cansız metaforların geliştirildiği belirlenmiştir. Kategoriler ve kategoriler kapsamında belirtilen metaforlar incelendiğinde, *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin* bir öğretmen adayına yol gösterici, dersi eğlenceli hale nasıl getirebileceği, öğretmen adaylarına yol gösterici özelliği olduğu, materyallerin hazırlanması için bir süreç ve

emek gerektirmesine yönelik vurguları içermektedir. Öğretmen adaylarının *öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine* yönelik olarak olumlu bakış açılarını belirtmelerine ve dersi sevdiklerini ifade etmelerine rağmen, sistematik düşünemedikleri ve bilgilerini bir materyal hazırlanması noktasında kullanmakta zorlandıkları şeklinde olumsuz yönünde de görüşler belirttikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi, metafor, nitel araştırma modeli

(16164) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ÇİZİMLERİNDEN “ÖDEV” KAVRAMINA İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİNİN ANALİZİ

GÜLAY EKİCİ¹, BURCU TURGUT², HASAN AKDENİZ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

burcuturgut@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin çizimlerinden ödev kavramına ilişkin düşüncelerini analiz etmektir. Çalışma nitel araştırma modeli kapsamında durum çalışması deseni kullanılarak hazırlanmıştır. Amaçlı çalışma grubu seçilen araştırma toplam 225 lise öğrencisinin katılımıyla hazırlanmıştır. Verilerin toplanmasında çizme-yazma tekniği kullanılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik % 96 olarak bulunmuştur. Bu süreçte verilerin analizinde NVivo9.3 programından yararlanılarak içerik analizi yapılmıştır.

Çalışmada öğrencilerin oldukça orijinal çizimler yaptıkları ve çok fazla yazıyla açıklama ihtiyacı duymadıkları belirlenmiştir. Bu kapsamda lise öğrencilerinin ödev kavramıyla ilgili düşünceleri çizme-yazma tekniğiyle toplam 6 kategori kapsamında analiz edilmiştir. Bu kategoriler şu şekilde sıralanmaktadır; “*Sürekli çalışma gerektirmesi, Ödevin aydınlatıcı/temizleyici etkisi, Kontrol altına alıcı etkisi, Ödev yapabilmeyenlerin gerekleri, Paylaşım gerektirmesi, Oyunu hatırlatması*”dır. Öğrencilerin özellikle “*Sürekli çalışma gerektirmesi*” kategorisine ait çok fazla görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda ise ödev yapabilmek için geç saatlere kadar çalışmak gerektiği, masa başında oturmak gerektiği ve ödev yapmanın kişiyi kontrol altında tuttuğu belirtilmektedir. Ayrıca öğrenciler çizimlerinde ve yazımlarında ödevin öğrencilerin akademik gelişiminde etkisi olduğu, paylaşma duygusunu geliştirdiği, bir konuyla ilgili teknolojiyi de kullanarak geniş kapsamlı bilgi elde edebileceklerini ifade ettikleri belirlenmiştir. Sonuç olarak; öğrencilerin ödevle yönelik hem olumlu hem de olumsuz düşüncelere sahip olduklarını söylemek mümkün.

Anahtar Kelimeler : Ödev, çizme-yazma tekniği, içerik analizi

(16165) ÖĞRETMEN ADAYLARININ “NÜKLEER ENERJİ” KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARININ BELİRLENMESİ: SOSYAL ALAN BRANŞLARINDAN BİR ÖRNEK ÇALIŞMA

GÜLAY EKİCİ¹, BURCU TURGUT²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

burcuturgut@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, sosyal alan branşlarında kayıtlı öğretmen adaylarının *nükleer enerji* kavramıyla ilgili geliştirdikleri metaforları belirlemektir. Nitel araştırma modeli kapsamında olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 71 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmada öğretmen adaylarının *nükleer enerji* kavramıyla ilgili metaforları yarı yapılandırılmış bir formla belirlenmiştir. Bu formda öğretmen adaylarından “*nükleer enerji ..... gibidir/benzer; Çünkü.....*” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu formülle kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik değeri % 94 olarak bulunmuştur.

Araştırmada belirtilen metaforlar incelendiğinde, öğretmen adayları *nükleer enerji* kavramıyla ilgili toplam 54 çeşit metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforlara göre öğretmen adaylarının *nükleer enerji* kavramını birbirinden farklı metaforlarla açıkladıkları belirlenmiştir. Öğretmen adayları *nükleer enerji* kavramıyla ilgili en fazla *iki ucu keskin bıçak, bomba, aslan, güneş* vb metaforları belirtmişlerdir. Geliştirilen bu metaforlar toplam 4 farklı kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler en fazla metafor kapsamaları bakımından “*Zararları açısından nükleer enerji, Kullanımında dikkat edilmesi gereken boyutlar, Gücü temsil etmesi açısından nükleer enerji, Gerekliliği açısından nükleer enerji*” olarak sıralanmaktadır. *Nükleer enerji* kavramı için *aslan, sinsi arkadaş, öğretmen, insan beyni* vb gibi canlı metaforlar geliştirilmekle birlikte genelde cansız metaforların geliştirildiği belirlenmiştir. Canlı metaforlarda da nükleer enerjinin gücü yönünde vurgular dikkat çekmektedir. Kategoriler kapsamında belirtilen metaforlar incelendiğinde, nükleer enerjinin tüm dünya için hem gerekli hem de çok tehlikeli bir enerji türü olduğu belirtilmektedir. Ancak dikkatli kullanıldığında dünyanın güçlü ülkelerinden biri olunabileceği, dikkatli kullanılmadığında ise çok büyük zararlarla karşılaşılabilceği belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Nükleer enerji, metafor, nitel araştırma modeli

(16336) ÖĞRETMENLERİN EĞİTİM PROGRAMI KAVRAMINA YÖNELİK ALGILARI: BİR METAFOR ANALİZİ ÇALIŞMASI

GÖKHAN BAŞ¹, CİHAD ŞENTÜRK²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
gokhanbas51@gmail.com

Bu araştırmanın amacını, öğretmenlerin “eğitim programı” kavramı hakkındaki metaforik algılarını incelemek teşkil etmiştir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Niğde il merkezinde bulunan 10 resmi liseden gönüllü olarak araştırmaya katılan öğretmenler ($n = 261$) oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında; üzerinde “Eğitim programı ..... gibidir, çünkü .....” ifadesinin yer aldığı ve öğretmenlerin demografik özelliklerine yönelik veri elde etmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan içerik analizi tekniği işe koşulmuştur. Araştırmada, öğretmenlerin eğitim programına yönelik metaforik algılarının beş kavramsal kategori (rehber, problem, sistem, karmaşık yapı ve ihtiyaç) altında toplandığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin eğitim programı kavramına yönelik iyi yapılandırılmış toplam 48 metafor ürettikleri sonucuna varılmıştır. Yapılan bu araştırmada araştırmada; öğretmenlerin eğitim programı kavramına ilişkin metaforik algılarının genelde olumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Türkiye’de, eğitim programı kavramına ilişkin öğretmenlerin metaforik algılarını ortaya koymaya yönelik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu düşünüldüğünde, bu çalışmanın alanyazına önemli katkılar sunacağı öngörülebilir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim programı, metafor analizi, nitel araştırma, fenomenoloji deseni, öğretmenler

(16337) ÖĞRETMENLERİN SESİ: PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNE ÖĞRETMEN KATILIMI

GÖKHAN BAŞ¹, CİHAD ŞENTÜRK²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
gokhanbas51@gmail.com

Öğretmenler, program geliştirme sürecinin önemli unsurlarından biridir. Öğretmenlerin, yalnızca programın uygulanması aşamasında değil, aynı zamanda programın hazırlanması ve geliştirilmesi aşamasında da önemli rolleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin program geliştirme sürecine katılımcı rolleri oldukça önemli görülmektedir. Zira, öğretmenlerin program geliştirme sürecine katılımları olmadan, programın uygulamada başarılı olma şansının bulunmadığı söylenebilir. Bunun yanı sıra, uygulayıcıların, yani öğretmenlerin görüş ve beklentilerinin yansıtılmadığı bir programın uygulanabilirliğinin düşük olacağı da belirtilebilir. Alanyazında öğretmenlerin program geliştirme sürecine katılımlarının önemli olduğuna ilişkin pek çok şey söylenebilir, de, bu

konuda yapılan çalışmaların sayısının oldukça az olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla, bu araştırmanın amacını öğretmenlerin program geliştirme sürecine katılım durumlarını incelemek teşkil etmiştir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Niğde il merkezinde bulunan 5 resmi liseden (fen lisesi, Anadolu lisesi ve meslek lisesi) gönüllü olarak araştırmaya katılan öğretmenler ($n = 27$) oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanması sürecinde yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde ise, betimsel analiz tekniği işe koşulmuştur. Araştırmada, öğretmenlerin program geliştirme sürecine yönelik katılım durumlarının iki ana kavramsal kategori (merkezi program geliştirme süresine katılım ve okul temelli program geliştirme sürecine katılım) altında toplandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Program geliştirme, öğretmen katılımı, nitel araştırma, durum çalışması, lise öğretmenleri

(16503) ARAŞTIRMA YETERLİKLERİ ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

MUHAMMET FATİH ALKAN¹

¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

mfatihalkan@hotmail.com

Eğitim ve araştırma, üniversitelerin iki temel işlevidir. Özellikle geleceğin araştırmacılarını yetiştiren ve lisansüstü eğitim sunan çeşitli enstitüler, bilimsel araştırma yöntemleri, istatistik vb. dersler aracılığıyla öğrencilerinin araştırma yeterliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda lisansüstü öğrencilerin araştırma yeterliklerinin belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmada Böttcher ve Thiel (2018) tarafından geliştirilen Araştırma Yeterlikleri Ölçeği'nin Türki dili ve kültürüne uyarlanması amaçlanmaktadır. Araştırma Yeterlikleri Ölçeği beş kuramsal boyut altında yüklenen toplam 32 maddeden oluşmaktadır. Maddeler 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen ölçek üzerinde puanlanmaktadır. Ölçeğin birinci boyutu "problem durumuna ilişkin alanyazın taraması becerileri" olarak adlandırılmış ve katılımcıların araştırma konusu ile ilgili mevcut durumu alanyazın bağlamında ortaya koyma yeterliklerine ilişkin algılarını belirlemeye dönük dört madde içermektedir. İkinci boyut "yöntemsel beceriler" olarak adlandırılmıştır. Bu boyutta araştırma sürecini planlamaya ve kullanılacak yöntemlere ilişkin katılımcıların yeterlik algısını belirlemeyi amaçlayan sekiz madde yer almaktadır. Üçüncü boyut "araştırma bulgularını yansıtma becerileri" olarak isimlendirilmiştir. Bu boyutta bireylerin elde ettiği bulguları yorumlama ve alanyazın bağlamında tartışma becerilerine ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlayan altı madde yer almaktadır. Dördüncü boyut "iletişim becerileri" olarak adlandırılmıştır ve bu boyutta bireylerin gerçekleştirdikleri araştırmalarını raporlamalarına ilişkin yeterlik algılarını belirlemeyi amaçlayan beş madde yer almaktadır. Son olarak, beşinci boyut "içerik bilgisi" olarak adlandırılmıştır. Bu boyutta araştırmacıların kendi alanlarına ilişkin temel kuram bilgileri, yöntem bilgileri ve yayın süreci bilgilerini belirlemeyi amaçlayan dokuz madde yer almaktadır. Uyarlama aşamasında öncelikle yazarlardan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Daha sonra ölçek maddeleri üç çevirmen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çeviriler araştırmacı tarafından incelenmiş ve dikkatli bir şekilde sentez edilerek Türkçe form oluşturulmuştur. Elde edilen Türkçe form dilbilgisi ve görünüş geçerliği açısından dört uzmana sunulmuş ve gelen dönütler üzerine üç maddede kısmi düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra hedef kitle içerisinde yer alan ve lisansüstü eğitimlerine devam eden dört öğrenciye Türkçe form uygulanmıştır. Bu uygulamadan sonra katılımcılardan formun ve yönergelerin anlaşılabilirliği, açıklığı gibi konularda görüşleri alınarak son hali verilmiştir. Veri toplama süreci devam etmekte olan bu çalışmada yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile test edilecektir. Güvenirlik çalışması için ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı incelenecektir. Elde edilen bulgulara göre ölçeğin Türkçe formu üzerinde yorumlar ve tartışma gerçekleştirilerek çeşitli öneriler getirilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Araştırma yeterlikleri; lisansüstü öğrenciler; ölçek adaptasyonu; doğrulayıcı faktör analizi.

(16556) MERAM TIP FAKÜLTESİ AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ İÇİN ÖRNEK BİR UYGULAMA: TEZ HAZIRLAMA EĞİTİMİ

NAZAN KARAOĞLU¹, RUHUŞEN KUTLU¹, FATMA GÖKŞİN CİHAN¹, MEHMET SİNAN İYİSOY¹, MEHMET UYAR¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*
drnkaraoglu@gmail.com

Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) ile başlamakta ve Aile Hekimliği Anabilim Dalı ile bazı diğer tıp disiplinlerinde yapılan rotasyonlar ile tamamlanmaktadır. Aile Hekimliği uzmanlık öğrencileri eğitim süreçleri içinde bir tez projesi hazırlamak ve eğitim sürelerinin sonunda bu tezi savunup onay almak zorundadır. Ardından yapılan uzmanlık sınavı ile de uzmanlık ehliyeti alınmış olmaktadır. Pek çok disiplinde olduğu gibi aile hekimliği disiplininde de en zorlu aşamalardan biri tez sürecidir. Tez için araştırma konusunu belirleme ile başlayan süreç genelde yapılandırılmış bir süreç olarak gelişmemekte, hem uzmanlık öğrencisi hem de tez danışmanı için zorlayıcı, zaman alıcı ve yorucu bir şekilde geçmektedir. İlave olarak çok sayıda uzmanlık öğrencisine karşın az sayıda olan öğretim üyelerinin, poliklinik hizmetleri, mezuniyet öncesi tıp eğitimi faaliyetleri ve uzmanlık öğrencilerinin seminer, makale, olgu sunumu gibi eğitim faaliyetlerinden de sorumlu olması iyice zorlaştırmaktadır. Tez süreci hakkındaki bilgi genelde akranlardan ve kliniğin üst kademlilerinden öğrenilmektedir. İşte bu nedenlerle Meram Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı olarak tez süreci için bir taslak program oluşturuldu. Bu taslak program haftada dört gün öğle arası birer saat olmak üzere 12 saatlik bir interaktif eğitim olarak gerçekleştirildi. Temel ihtiyaç duyulan konular makale tarama ve eleştirel değerlendirme, tez yazım kuralları, yayınlarda etik kurallar ve etik kurul başvuruları, araştırma yöntemleri, anket/ölçek hazırlama, temel istatistik kavramlar, veri girişi ve istatistik analizler, özet/rapor yazma, poster hazırlama, sunum hazırlama ve makale yazma olarak belirlendi. Bu konular hakkında teorik içerik ve pratik bilgiler verilmesinin yanı sıra pratikte en sık karşılaşılan sorunlar, dikkat edilmesi gereken noktalar, püf noktaları vurgulandı. Aile Hekimliği Anabilim Dalı'nın üç öğretim üyesinin yanı sıra istatistik ve araştırma yöntemleri için alan uzmanlıklarının daha faydalı olabileceği düşünülerek davet edilen bir istatistik uzmanı ve halk sağlığı uzmanı eğitici gruba katıldı. Programa katılım zorunlu idi ve katılan öğrencilerin her ders için imzaları alındı. Böylelikle çok özel durumlar halinde derse katılamayanların belirlenip bir sonraki eğitim programında eksik derslerini tamamlamalarının sağlanması amaçlandı. Uygulama ilk olması nedeniyle farklı yıllarda olan uzmanlık öğrencilerinin hepsi programa dahil edildi. Bu durum doğal olarak programın bazıları için erken iken tezini bitirmiş ya da bitirme aşamasında olanlar için geç bir zamanlama olmasına yol açtı. Ancak bu durumun düşündüğümüzün aksine olumlu bir etkisi oldu. Çünkü deneyim paylaşımı, karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri ile sorulan sorular eğiticiler için de katılımcılar için de iyi bir öğrenme ve paylaşım ortamı oluşturdu. Bu bildirinin amacı uzmanlık öğrencilerine ilk kez uygulanan bu programı tanıtmaktır. İlk uygulama olması nedeniyle yapılan eğitimin, bu eğitimleri alan uzmanlık öğrencilerinin tez hazırlama süreçleri üzerine olası etkisi henüz bilinmemektedir. Ancak bu programın tez süreci hakkında farkındalığı ve tezlerin kalitesini artıracaklarını, kurumumuzdaki diğer disiplinlere örnek olacağını ummaktayız.

Anahtar Kelimeler : Uzmanlık eğitimi, tıp eğitimi, akademik çalışma, araştırma, tez

(16578) HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZLEM KAF¹, NURGÜL ÇAKMAK²

¹ *ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ* - ² *HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ*
nurgul.cakmak@hku.edu.tr

Bireylerin yaşamları ile iç içe olan bilim, sanat ve teknoloji sürekli bir gelişim içerisindedir. Dolayısıyla toplumun eğitim ihtiyaçları da değişmektedir. Yüksel (1998)'in de belirttiği gibi "Toplumun ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim sisteminde okullarda uygulanan eğitim programlarının toplumda meydana gelen değişmelere uygun olarak sürekli geliştirilmesi gerekmektedir." İlkokulun ilk üç yılında verilen en önemli derslerden biri olan hayat bilgisi dersi de 1926 yılından itibaren bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerle değişen hedef ve kaynaklara yönelik olarak belirli aralıklarla güncellenmiştir. Eğitim programlarında 2005 yılında yapılan köklü değişikliklerle birlikte Hayat

Bilgisi Dersi Öğretim Programı da yapılandırmacı anlayışa uygun olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle birlikte Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile ilgili çalışmaların yapıldığı dikkat çekmektedir. Alan yazında varolan bu çalışmaların incelenmesi ile bu alandaki çalışmaların amaç ve yöntemlerinin eğilimlerini ortaya çıkararak eksikliklerin belirlenmesini sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada 2006– 2017 yılları arasında Hayat Bilgisi dersi öğretim programı ile ilgili yapılan araştırmaların çeşitli değişkenler açısından dağılımının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve veriler doküman incelemesi yoluyla edinilmiştir. Araştırmada 2006 yılı ve sonrasında yayınlanan 18 makale ve 14 tez ele alınmıştır. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma amacı doğrultusunda, program öğeleri, Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programları, araştırma yöntemi ve veri toplama araçları ve örneklem türü olmak üzere dört tema ve bu temaların içerdiği kategoriler belirlenmiştir. Veriler incelenerek, bu kategorilere uygun olarak düzenlenmiştir. Son olarak düzenlenen veriler sayısallaştırılarak tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonunda, incelenen makale ve tezlerin çoğunun Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının tüm öğelerini birlikte ele aldığı görülmüştür. Kazanım, öğrenme-öğretme süreci ya da ölçme değerlendirme öğelerinden sadece bir ya da ikisini ele alan sınırlı sayıda çalışma bulunurken, sadece içerik öğesini ele alan herhangi bir çalışmayla karşılaşmamıştır. İncelenen makale ve tezler daha çok 2005 ve 2009 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarına yönelik yapılmıştır. 2015 ve 2017 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarına yönelik oldukça sınırlı sayıda çalışma bulunmuştur. Makalelerin çoğunda nitel araştırma yöntemi uygulanmış ve bu makalelerin çoğunda ise doküman analizi yapılmıştır. İncelenen tezlerde ise daha çok nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır ve bu tezlerin çoğunda veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Bununla birlikte incelenen makale ve tezlerde karma yöntemi sınırlı sayıda uygulanmıştır. Son olarak incelenen makale ve tezlerin çoğunun çalışma grubu/örneklemini öğretmenlerden oluşturulduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerle yapılan sınırlı sayıda çalışma bulunurken, öğrenci velileriyle ve okul yöneticileriyle yapılan herhangi bir çalışmayla karşılaşmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Hayat Bilgisi dersi, öğretim programı, programın öğeleri

(16581) MERAM TIP FAKÜLTESİ AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN AKADEMİK BİR ÇALIŞMA OLARAK KİTAP YAZMA DENEYİMİ

NAZAN KARAOĞLU ¹, ZEYNEP ÖLGÜN ¹, TEVHİD AYDIN ¹, LATİFE UZUN ¹, FATMA GÖKŞİN
CİHAN ¹, RUHUŞEN KUTLU ¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*

dr.zeynepolgun@hotmail.com

Tıp disiplininde uzmanlaşma süreci mezuniyet sonrası mesleki gelişimin en önemli aşamalarındandır. İlgili tıp disiplininin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumların kazanılmasının yanı sıra bu süreç bilimsel bakış açısı kazanımı, mesleki etik ve profesyonellik gibi içselleştirilmiş davranışların kazanıldığı bir eğitim sürecidir. Günümüz tıp eğitiminde geline son nokta mezuniyet öncesi süreçte Harden'in önerdiği "SPICES" modeli yani öğrenci merkezli (student centered), problem çözmeye yönelik (problem based), entegre müfredatla (integrated curricula), toplum yönelimli (community based) seçmeli derslerin olduğu (electives with a core) ve sistematik bir müfredatla (systematic curricula) yürütülen eğitimidir. Aslında bu aşamaların hepsi uzmanlık eğitimi süreci için ve özellikle aile hekimliği gibi zaten temel yeterlilikleri benzer özellikler taşıyan bir disiplin için de geçerlidir. Bugün artık öğrenenin öğrenme sorumluluğunu almasının kalıcı öğrenmedeki etkisi bilinmektedir. Eğitimcilerin araştırma görevlilerini akademik aktivitelerde desteklemesi de mesleki zorunlulukları arasındadır. İşte bu sunulan örnek olgunun amacı da aile hekimliği araştırma görevlilerinin kendi öğrenme sorumluluklarını almasını, işbirlikçi öğrenmeyi, takım çalışmasını ve rol modeli deneyimlemelerini sağlayarak mesleki bilgilerinin yanı sıra profesyonel kimliklerinin de gelişmesine yardımcı olmaktır.

Aile hekimliği disiplini doğum öncesinden başlayan, hayat boyunca devam eden, ölüm ve sonrasına uzanan bir süreçteki hastaları ve bu süreçlere ait durumları yönetebilmek için gereken bilgi, beceri ve tutumları kazanmayı gerektirir. Bu aşama zorludur çünkü sınırsız tıp bilgisi ile ayrılmamış hasta, hastalık ve durumlarla baş edebilmek gerekir. Özellikle ilk yıllarda olmak üzere bir hızlı başvuru kaynağına duyulan ihtiyaç ile öncelikle kendi anabilim dalımızda kullanılmak üzere bir algoritmalar kitabı oluşturulması planlandı. Kitabın amacını, yazım aşamasında hangi kurallara uyulması gerektiğini ve örnek bir algoritmayı içeren bir bilgi formu oluşturuldu. En çok ihtiyaç duyulan, en sık karşılaşılan durumlar listesi araştırma görevlileri tarafından araştırma

görevlisi sayısı kadar belirlendi. O sırada doğum sonrası izin gibi özel durumları olanlar takıma dahil edilmedi. Anabilim dalının üç öğretim üyesi editör ve editör yardımcıları, üç gönüllü araştırma görevlisi onlara yardımcı olarak belirlendi. Konuları hazırlayacak araştırma görevlileri bu üç ekibe paylaştırıldı. Belirlenen zaman aralığında dağıtılan konu başlığının en önemli yanlarını, ip uçlarını, dikkat edilmesi gereken durumları ve aile hekiminin yaklaşımını içeren bir algoritmayı ve bunlara dayanak oluşturan üç güvenilir kaynağı içerecek şekilde en fazla dört sayfalık bir belge halinde hazırlanması istendi. Sürecin her aşamasında ilgili editörlerden danışmanlık alındı. Hazırlanan belgeler baş editör ve yardımcı üç araştırma görevlisi ile geçirilerek gerekli düzeltmeler yapıldı. Çok karmaşık, anlaşılabilir bir belge ise hazırlayan kişiye tekrar yönlendirilerek gözden geçirmesi istendi. Sürecin son basamağı ise araştırma görevlilerinin hazırladığı ilk belgeler ile düzeltmeler sonrası son hallerinin hazırlayanlara tekrar gönderilmesi oldu.

Sonuç olarak; bu takım çalışması ile anabilim dalının motivasyonu artarken, kendileri ve başkaları için kullanılabilir bir kaynak oluşturma sorumluluğu ile araştırma görevlileri akademik bir çalışmayı deneyimlemiş, mentorları ile birebir çalışma imkanı bulmuş ve konuları hazırlarken o konuyu derinlemesine öğrenmiş oldular.

Anahtar Kelimeler : Aile hekimliği, araştırma görevlisi, akademik çalışma, takım çalışması, aktif öğrenme

(16644) 2015 SONRASI HAYAT BİLGİSİ PROGRAMLARININ DEĞERLER EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

CİHAT YAŞAROĞLU¹

¹ BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ

cyasaroglu@bingol.edu.tr

Eğitimin olduğu her yerde, değerler eğitiminin de olduğu söylenebilir. Eğitim, aynı zamanda çeşitli değerlerin öğrencilere kazandırılması süreci olarak tanımlanabilir. Ancak formal eğitim için programların önemi dikkate alındığında eğitim sistemine tabi olan öğrencilerin değerler eğitiminden eşit fırsatlardan yararlanmaları için programlarda değerlerin yer alması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2015 yılından sonra geliştirilmiş Hayat bilgisi dersi öğretim programları olan 2015, 2017 ve 2018 öğretim programlarında değerler eğitimi ile ilgili başlıklar ve kazanımlar incelenerek, karşılaştırmalı olarak değerlerin ne ölçüde yer aldığı ve daha çok hangi değerler eğitimi yaklaşımı ile ilişkili olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizi kullanılmıştır. Bu amaçla üç Hayat bilgisi programı karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Karşılaştırmalar yapılırken, müstakil değer başlığının olup olmaması, başlıklar altında yer alan değer ifadelerinin daha çok hangi yaklaşımların benimsendiği belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda karakter eğitimi yaklaşımının daha çok vurgulandığı, son programlarda değerlerin daha çok vurgulandığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim programı, değerler eğitimi yaklaşımları, hayat bilgisi dersi

(16666) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖDEV İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

HÜSEYİN ŞİMŞEK¹, BİLAL ÖZÇAKIR¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

bilalozcakir@gmail.com

Öğrenme zaman ve mekân sınırlaması olmadan yaşam boyu süren bir etkinliktir. Düzenli öğrenme mekânı olan okullar insan öğrenmesinde önemli bir yer tutar. Ancak her şeyin okulda öğrenilmesi imkânsızdır. Okul öğrenmeleri yanında ödevler yoluyla öğrenme etkinliği devam eder. Ödevler, öğrenilenleri pekiştirme, bir sonraki günün derslerine hazırlanma ya da yeni bilgiler edinme amacıyla öğretmenler tarafından verilmektedir. Çoğunlukla ev ödevi olarak da adlandırılan bu görev, öğrenciler için okul dışı öğrenme görevlerindedir. Bu sayede öğrencilerin öğrenmelerinde süreklilik kazandırılmaktadır. Ödevlerin katkısına ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. En yaygın görüş ödevin öğrenmeyi destekleyici olduğu kadar başarıyı da olumlu yönde

etkilediğine ilişkindir. Ancak bu konuda ve özellikle de ortaokul düzeyindeki öğrencilerin ev ödevlerine bakışı ve ödevlerin başarılarına katkısı üzerinde çok az çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada, ilköğretimin ikinci kademesini oluşturan ortaokul öğrencilerinin, ödevlere bakışı ile ödev yapma davranışlarının derslerdeki başarıları ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmaya, Kırşehir ilindeki dört farklı ortaokulda öğrenim gören 5, 6, 7 ve 8. sınıflardan 385 öğrenci katılmıştır. Bu çalışma, nicel desende tasarlanmış ve betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonunda, kız ve erkek öğrencilerin ödevin gerekliliği, ödevlere karşı istek ve ödevlerde aile yardımına ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Erkek öğrencilerde ödevi gerekli görmeme ve ödevlere karşı istekli olmama durumlarının daha fazla olduğu görülmüşürken, yine erkek öğrenciler için aile yardımının da kız öğrencilerden daha fazla olduğu görülmüştür. Bunun yanında, öğrencilerin not ortalamaları arttıkça ödev yapmaktan alınan doyum, ödevin başarıya olan etkisi ve ödevlere karşı olan ilgi doğru orantılı olarak artmakta, aile yardımında ise bir düşüş olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, öğrencilerin ödev ayırdıkları sürelerin de ödevlere karşı olan istekle doğru orantılı olarak arttığı da görülmüştür. Bunların sonucunda, ortaokul öğrencilerinin cinsiyet, not ortalaması, ödevlere ayrılan süre ve sınıf seviyesinden yola çıkılarak, ev ödevi yapmaya ilişkin görüşlerine göre eğiticilere ve velilere ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Ev Ödevi, Başarı, Ortaokul, Ders Çalışma

(16677) EĞİTİM SİSTEMİNİN FARKLI KADEMELERİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ: İLKOKUL, ORTAOKUL VE ORTAÖĞRETİM ÖĞRETİM PROGRAMLARI

RAMAZAN ERTÜRK¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

koroglu522@hotmail.com

Araştırmada ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim programlarında yer alan değerleri incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırmalarda kullanılan döküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İlkokul Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda yer alan bazı değerler adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, doğal çevreye duyarlılık, kültürel mirasa duyarlılık, doğruluk, dostluk, dürüstlük, estetik, güven, merhamet, misafirperverliktir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda adalet, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, barış, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, özgürlük, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, vatanseverlik ve yardımseverlik değerleri yer alırken, Trafik Güvenliği ve İlk Yardım dersinde bilimsellik, sabır, çalışkanlık, saygı, dayanışma, sorumluluk, doğal çevreye duyarlılık ve yardımseverlik değerleri yer almaktadır. Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretim programında hedeflenen 6, 7 ve 8. amaçlar evrensel, millî, manevi ve ahlaki değerleri doğrudan ele almakta ve programda adalet, arkadaşlık, eşitlik, dürüstlük, saygı, vatanseverlik, yardımseverlik, dostluk, özgürlük değerleri öne çıkmaktadır. Müzik Dersi Öğretim Programı'nda; arkadaşlık, çalışkanlık, duyarlılık, dürüstlük, estetik, eşitlik, iyilikseverlik, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk gibi değerlere yer verilmiştir. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında dürüstlük, saygı, sevgi, sorumluluk, paylaşma, vatanseverlik, adalet, yardımseverlik, aile birliğine önem verme, özgürlük ve eşitlik gibi değerler yer alırken; İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programı'nda insani, millî ve manevî, evrensel değerlere yer verilmiştir; adalet, arkadaşlık, dostluk, eşitlik, paylaşma, sevgi, aile birliğine önem verme, duyarlılık, güven, sabır, sorumluluk, saygı, özgürlük değerlerine yer verilmiştir. Adalet, paylaşım, bilimsellik, esneklik, estetik, eşitlik, sabır, saygı, sorumluluk ve tasarruf gibi değerler, Matematik öğretim programında yer almaktadır. Ortaöğretim Biyoloji Coğrafya Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Felsefe Fen Lisesi Biyoloji Fen Lisesi Fizik Fen Lisesi Kimya Fen Lisesi Matematik Fizik Görsel Sanatlar Kimya Matematik Müzik Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü Tarih T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Türk Dili ve Edebiyatı Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi derslerinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen değerler ile bunlara ilişkin tutum ve davranışlar şu şekildedir: Adalet değeri altında, adil olma, eşit davranma, paylaşma; dostluk değeri altında, diğerkâmlık, güven duyma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma; dürüstlük değeri altında, açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, etik davranma, güvenilir olma; öz denetim değeri altında, davranışlarının kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu alabilme ve öz güven sahibi olma; sabır değeri altında, azimli olma tahammül etme; saygı değerinde alçakgönüllü olma başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma diğer insanların kişiliklerine değer verme; sevgi temasının altında aile birliğine önem verme fedakârlık yapma; sorumluluk temasının altında kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma; vatanseverlik temasının altında, çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme; yardımseverlik temasının altında, cömert olma, fedakâr olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma yer almaktadır. ilköğretim ve ortaöğretim müfredatında değerler eğitimi öğretim programı

anlamında önem verilmiştir. Ancak derslerin içeriği bu değerleri hissettirmeye uygun olmalı, öğretmenlerin değerler eğitimi hususunda yeterliklerinin olması iyi olabilir.

Anahtar Kelimeler : Değerler Eğitimi, Öğretim Programı, İlkokul, Ortaokul, Ortaöğretim.

(16679) ÖĞRETMEN ADAYLARININ FETEMM FARKINDALIK DÜZEYLERİ İLE BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIM SEVİYELERİ

ZEYNEP DEMİRTAŞ¹, SUBHAN EKŞİOĞLU¹

¹ SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

zeynept@sakarya.edu.tr

Bir eğitim yaklaşımı olarak ifade edilen ve fen, teknoloji, mühendislik, matematik alanlarının ortak adı olan FeteMM, bu alanlardaki bilgi ve yeteneklerin bireylere bütüncül bir şekilde kazandırılmasını önermektedir. Bugün ve gelecekte bireysel ve toplumsal ihtiyaçların karşılanması adına bireylerin sahip olması gereken 21. yüzyıl becerileri ön plana çıkmaktadır. Bu beceriler kapsamında bireylerin, uyum sağlama yeteneği ve işbirliği, etkili iletişim ve girişimcilik, farklı problemleri çözüme gücü, özyönetim becerisi ve kendini geliştirme ile bağımsız, esnek, çok yönlü ve sistemli düşünme becerilerinin geliştirilmesi vurgulanmaktadır. Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarındaki bütüncül eğitim anlayışının ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanılmasının bu becerileri kazanmada ve/veya kazandırmada birbiriyle ilişkili ve önemli olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki açıdan hem kendilerini geliştirmeleri hem de ileride öğrencilerinin bu yönde gelişimlerine katkı sağlamaları açısından bu konularda bilinçli olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada, öğretmen adaylarının FeTeMM farkındalık düzeyleri ile bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının bazı demografik özelliklerine göre FeTeMM farkındalık düzeyleri ile bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım seviyeleri arasında farklılıklar olup olmadığı belirlenmiştir. Araştırma Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde dört programda (Fen bilgisi, matematik, bilgisayar ve öğretim teknolojileri, sınıf eğitimi) öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının FeTeMM farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla Buyruk ve Korkmaz (2016) tarafından geliştirilen, 17 madde ve iki faktörden oluşan FeteMM farkındalık ölçeği (FFÖ) kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım seviyelerini belirlemek için Kutluca, Arslan ve Özpinar (2010) tarafından geliştirilen 30 madde ve dört faktörden oluşan ölçek kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama süreci devam etmektedir. Verilerin analizi, yapılacak normallik ölçümlerine göre parametrik ve non-parametrik testler kullanılarak gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik, Bilgi, İletişim, Bilgi ve İletişim Teknolojileri.

(16680) ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE OKUMA ALIŞKANLIĞI

DİLEK ÜNAL¹, ZEYNEP DEMİRTAŞ¹, DUYGU GÜR-ERDOĞAN¹

¹ SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

zeynept@sakarya.edu.tr

Genel olarak üstün zekâli ve yetenekli çocuklar, akranlarına göre okumaya erken başlarlar ve okumaya karşı ilgileri yüksektir. Üstün zekâli ve yetenekli öğrenciler geniş bir hayal dünyasına sahiptirler, kolaylıkla kavramlar oluşturur ve bunları ilişkilendirirler. Kelime hazineleri zengindir, okumayı severler ve çoğu zaman kendi başlarına okumayı öğrenirler. Bu bağlamda araştırmada üstün zekâli ve yetenekli öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda öğrencilerin kitap okumayı sevme durumları, kitap okuma süreleri, hangi tür kitapları tercih ettikleri ve nasıl seçim yaptıkları, kitaplara nasıl ulaştıkları, süreli yayınlara olan ilgileri, ne kadar kitaba sahip oldukları ve çevrelerindeki bireylerin kitap okuma durumları belirlenmiştir. Araştırmada çalışma grubunu, Sakarya Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda, her bir sınıf düzeyinde öğrenim gören iki kız ve iki erkek öğrenci olacak şekilde rastgele seçilen 20 öğrenci oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde gerçekleştirilen

araştırmada veriler odak grup görüşmesiyle elde edilmiştir. Veriler, uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan form ile elde edilmiştir. Yapılan görüşmelerde üstün zekâlı ve özel yetenekli çocukların okuma alışkanlıkları ve okuma düzeyleri, okumaya yönelik olumlu ve/veya olumsuz düşünceleri ve bu düşüncelerin hangi faktörlerden ne şekilde etkilendiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarında, katılımcıların kitap okuma alışkanlığına sahip olduğu, genellikle okudukları kitapları kendilerinin seçtiği, kendilerine ait kitaplıklarında 100-200 arasında kitaplarının olduğu, daha çok fantastik, bilim kurgu ve macera türünde kitapları tercih ettikleri, aile ve arkadaş çevrelerindeki kişilerin de kitap okumayı sevdiğileri, kitap seçimi ve kitabın içeriği ile ilgili çevrelerindeki kişilerle paylaşımında bulunmaları konularında kız ve erkek öğrenciler arasında bazı farklılıkların olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Üstün Zekâ, Özel Yetenek, Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrenciler, Kitap Okuma, Okuma Alışkanlığı.

(16694) YENİLENEN ORTAÖĞRETİM BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLER EĞİTİMİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

RABİA SARICA¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

rabiasarica@gmail.com

Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda öğretim programı geliştirme, yenileme ve güncelleme çalışmalarına ağırlık vererek devam etmektedir. Bu çalışmaların temel amacının içinde bulunulan çağın teknolojik, bilimsel, sosyokültürel vb. gelişmeleriyle birlikte bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılamak olduğu ifade edilmektedir. 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren şu ana kadar 51 öğretim programının yenileme çalışması tamamlanmıştır. Bunlardan biri de lise seviyesinde yapılan Beden Eğitimi ve Spor Dersi öğretim programıdır. Programlar kademeli olarak uygulamaya konulmakla birlikte 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren tüm seviyelerde yenilenen programların uygulanacağı belirtilmektedir. Geliştirilen öğretim programlarının hepsinde önemli bir ortak özellik dikkat çekmektedir. Bu özellik, değerler eğitimidir. Talim ve Terbiye Kurulu tarafından, müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmaları ile ilgili olarak hazırlanan kılavuzda program yenileme çalışmalarındaki en önemli farklılıklardan birinin değerler ve değer eğitimi olduğu belirtilmekte ve değerler eğitiminin ayrı bir konu alanı olarak görülmeyip tüm programların bütünleyici bir bileşeni olduğu bildirilmektedir (MEB, 2017). Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı yenilenen ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programlarının değerler eğitimi çerçevesinde incelenmesidir. Bu amaçla lise 9-12. sınıflar Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışma nitel bir araştırma olarak tasarlanmış ve veri toplama tekniği olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Beden Eğitimi ve Spor dersi 9-12. sınıfların öğretim programlarının tümünde adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik değerlerinin ortak olduğu görülmektedir. Çalışmanın bulgularında bu değerler ve bunlarla ilişkili diğer alt değerler, tutum ve davranışların sınıf, öğrenme alanı, alt öğrenme alanı içerisindeki dağılımları sunulmuş ve kazanımlar bu değerler bağlamında tek tek incelenmiştir. Tüm seviyedeki öğretim programlarında bu değerlere yer verilmeye çalışıldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programında yer alan değerlerin arttırılması ve çeşitlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Programı, Beden Eğitimi ve Spor , Değerler Eğitimi

(16709) BOZOK ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME DERS BAŞARISININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

GÖZDE SIRGANCI¹, GÜNEŞ SALI¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

gozdesirganci@gmail.com

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin başarılı olması için öğretmenlerin belirli alanlarda uzmanlaşma, mesleki bilgi birikimi ve yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Bu yeterliliklerden birisi de ölçme ve değerlendirmedir. Ölçme ve değerlendirme eğitimi, öğretmen adaylarına lisans eğitimlerinde ölçme ve değerlendirme dersleri kapsamında verilmekte ve bu becerileri kazanmaları için öğretmen adaylarının dersi başarılı bir biçimde tamamlamaları önem kazanmaktadır. Bu ders kapsamında öğretmen adaylarının ölçülmek istenen özelliği tanımlama, tanımlanan bu özelliğin öğrencideki var olma derecesini/büyükliğini belirlemek için gerekli olan uyarıcıları (bilişsel anlamda sorular) oluşturma ve uyarıcıların ortama dahil edilmesine bağlı olarak ortaya konan tepkileri (sorulara verilen cevapların) sayılarla veya sembollerle gösterebilme ve elde edilen ölçme sonuçları üzerinde gerekli olan istatistiksel yöntemleri/teknikleri kullanarak analiz edebilme ve ulaştığı sonuçları yorumlayacak bilgi ve beceri birikimine sahip olma becerilerini kazanması beklenmektedir. Yapılan araştırmalar öğrencilerin derslerde başarılı olmasını önemli ölçüde etkileyen bilişsel, duyuşsal, toplumsal ve fizyolojik çok sayıda faktör olduğunu ve bu faktörlere bağlı olarak öğrenci başarısının arttığını ya da azaldığını göstermektedir (Kalender, 2010; Poyraz, 2012; Yenilmez ve Duman, 2008; Yavuz, 2009). Bu kapsamda ölçme ve değerlendirme dersinde başarılı olması gereken öğretmen adaylarının başarı düzeylerini etkileyen faktörlerin tespit edilmesi de önemli görülmektedir. Alanyazında araştırma yöntemleri dersi ile istatistik ve ölçme ve değerlendirme dersleri alan öğrencilerin araştırma yeterliklerinin daha yüksek olduğuna yönelik araştırma bulgularının olduğu görülmektedir (Piburn, 1992; Büyüköztürk, 1996; Saracaloğlu, Varol ve Ercan, 2005). Bu çalışmada Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme dersindeki akademik başarıları ile öğrenim gördükleri bölüm ve bilimsel araştırma yöntemleri ders başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma grubunu 2014-2015 ve 2015-2016 dönemleri arasında bilimsel araştırma yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme derslerini alan fen bilgisi (20), okul öncesi örgün öğretim (38), okul öncesi ikinci öğretim (37) ve sınıf (23) öğretmenliği öğrencileri olmak üzere toplam 118 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin analizinde doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Regresyon analizinde kategorik değişkenler analize yeniden kodlanarak (dummy) dahil edilir. Bu çalışmada bölüm değişkeni yeniden kodlanarak analize dahil edilmiş, ve okul öncesi örgün öğretim bölümü referans değişken olarak alınmıştır. Bulgular incelendiğinde ölçme ve değerlendirme ders başarısının yordanmasına ilişkin kurulan çoklu regresyon modelinin bir bütün olarak anlamlı olduğu görülmektedir; $F(4,113)=7,804$ $p<.05$. Bilimsel araştırma yöntemleri ders başarısı ve öğrenim görülen bölüm birlikte ölçme ve değerlendirme ders başarısındaki değişikliğin %22'sini açıklamıştır ($R^2=0.216$). Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde bilimsel araştırma dersi başarı puanlarının ve bölümlerin ölçme ve değerlendirme ders başarısı üzerinde anlamlı yordayıcılar oldukları bulunmuştur ($p<.05$). Bilimsel araştırma dersi başarı puanlarındaki bir standart sapmalı artışın ölçme ve değerlendirme ders başarısında 0.47 puanlık bir artışa neden olduğu ve referans grup olan okul öncesi örgün eğitim öğrencilerinin ölçme ve değerlendirme başarı puanlarının okul öncesi ikinci öğretim ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinden anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : ölçme ve değerlendirme, bilimsel araştırma yöntemleri, regresyon analizi

(16733) ÖĞRETMENLİK TEMALİ BİR YARATICI DRAMA DERSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DÜRDANE LAFÇI-TOR¹, PINAR ÖZDEMİR-ŞİMŞEK², YASEMİN ACAR-ÇİMEN¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

durdaneltor@gmail.com

“Öğretmen eğitimi” konusu günümüzde en çok ele alınan konulardan birisidir, çünkü nitelikli bir eğitim-öğretim sürecini sağlamada en etkin rolün öğretmende olduğu kanısı yaygındır. Bir öğretmenin etkililiği de hem hizmet öncesi süreçte geçirdiği etkili ve verimli bir eğitim-öğretim sürecine hem de mesleğini kazandığı andan itibaren

kendini geliştirmesine bağlıdır. Fakat bir öğretmen adayı her ne kadar yükseköğrenimi boyunca genel kültür, öğretmenlik alan bilgisi ve pedagojik formasyon dersleri almış olsa da, mesleğe başladıktan sonra toplumun, mesleğin ve idari yapının gerçekleriyle karşılaştığı için mesleği icra etmede sıkıntılarla karşı karşıya gelebilmektedir (Korkmaz, Akbaşlı & Saban, 2004; Sarı & Altun, 2015). Öğretmenlerin ilk yıllarında mesleklerine uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerçekleriyle karşılaşacakları dramatik anlar, doğaçlamalar ve farklı drama teknikleri kullanılarak gerçekleştirilecek bir yaratıcı drama uygulamasının etkili bir yöntem olacağı varsayılmıştır. Bu çalışmanın genel amacı Almanca öğretmen adaylarının öğretmenlik temalı yaratıcı drama dersine ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu kapsamda öğretmenlik teması odaklı 8 haftalık yaratıcı drama ders programı geliştirilmiş ve 2016-2017 güz yarısında sınıf öğretmenleri ile uygulanmıştır. Araştırma grubunu Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği programında öğrenim gören 12 üçüncü sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Dersin değerlendirilmesi nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sürecin değerlendirilmesi için katılımcı günlükleri kullanılmıştır. Uygulamanın bitiminde, yaratıcı drama uygulamasının güçlü, zayıf yönlerini belirlemek ve uygulamayı etkileyen fırsatların ve tehditlerin tespiti için GZFT tekniği kullanılmıştır. Bunların yanı sıra, dersin amaç, içerik, yöntem ve sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini almak üzere yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen tüm veriler içerik analize tabi tutulmaktadır ve analiz süreci devam etmektedir. Şu ana kadar elde edilen bulgular yaratıcı drama yöntemi ile gerçekleştirilen uygulamaların öğretmenlik mesleği hakkında farkındalık kazandırmada etkili bir yöntem olduğunu göstermektedir. Ayrıca, yaratıcı drama dersinin kişiyi aktifleştiren, düşündürten ve sosyalleştiren etkili bir yöntem olduğu vurgusu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcı Drama, Öğretmenlik mesleği

(16746) YDS VE YÖKDİL SINAVINA HAZIRLANANLARIN BU SINAVLARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ VE ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI

MURAT TUNCER ¹, EGEMEN AKMENÇE ², FERDİ BAHADIR ³, MANOLYA ŞİMŞEK ², MELİH DİKMEN ¹

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ³ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
egemenakmence@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil sınavlarına yönelik eğitim alan öğrencilerin sınavlara yönelik görüşlerini, çalışma şekillerini süreç içerisinde karşılaştıkları sorunları veya eksiklikleri belirlemek ve bu süreç sonundaki beklentilerini incelemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırma, özel bir dil kursunda yabancı dil sınavına yönelik eğitim almakta olan 27 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. İlgili kavramsal çerçeveye dayanarak araştırmacılar tarafından veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Veriler içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin büyük çoğunluğunun akademik kariyer amacıyla bu eğitimi aldığını göstermektedir. Ayrıca katılımcılara göre sınav hazırlık sürecindeki en etkili faktör öğretmen ve daha sonra bireysel çalışmalardır. Öğrencilerin sınavda en çok zorlandıkları soru tipi paragraf soruları olduğu görülmektedir. Bu konuda yaptıkları çalışmalar ağırlıklı olarak kelime ve çeviri çalışmalarıdır. Kelime ezber yöntemi konusunda pek çok katılımcının bir yöntemi olmamasıyla birlikte yazarak ve tekrar tekrar okuma alınan cevaplar arasındadır. Son olarak katılımcıların bireysel mi yoksa grup çalışmasının daha etkili olduğu konusunda hem fikir olmadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Yabancı Dil Sınavı, Yökdil Sınavı, Yabancı Dil Sınavına Hazırlık, Öğrenci Görüşleri

(16749) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDAKİ FEN ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK İNANÇLARININ ARAŞTIRILMASI

MURAT TUNCER ¹, MANOLYA ŞİMŞEK ², MELİH DİKMEN ¹, EGEMEN AKMENÇE ², FERDİ BAHADIR ³

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ³ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
manolyaaydin@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programlarındaki fen etkinliklerine yönelik öz-yeterlik inançlarının belirlenmesidir. Bu temel amaç bağlamında, öğretmenlerin cinsiyetlerine, mezun oldukları alana, eğitim verdikleri yaş grubuna ve çalıştığı kuruma göre, okul öncesi eğitim programındaki öz yeterlik inançları incelenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama deseninin kullanıldığı bu araştırma, 2015-2016 öğretim yılının bahar döneminde Diyarbakır ili merkez ilçelerinde görev yapan 194 okul öncesi öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak Koç, Sak ve Kayrı (2015) tarafından geliştirilen, 2013'te yenilenen okul öncesi eğitim programının etkinliklerine yönelik hazırlanan Okul Öncesi Eğitim Programındaki Etkinliklere Yönelik Öz-yeterlik İnanç Ölçeğinin fen etkinlikleri alt boyutu kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet, öğretmenlik deneyimi, eğitim verilen yaş grubu, çalışılan okul öncesi kurumu ve sınıflarındaki öğrenci sayılarına göre fen etkinliklerine yönelik öz-yeterlik inanç puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ölçek maddeleri tek tek incelendiğinde farklılaşmaların olduğu görülmüştür. Okul öncesi öğretmen adaylarının sınıflarında fen merkezi bulunmasına ilişkin verdikleri yanıtlarda, fen merkezi bulunanların lehine, fen etkinliklerine yönelik öz yeterlik inanç puanlarının farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi eğitim programı, Fen etkinlikleri, Öz-yeterlik

(16750) PISA 2015'E KATILAN ÖĞRENCİLERİN PISA'YA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MANOLYA ŞİMŞEK ¹, MURAT TUNCER ², MELİH DİKMEN ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² FIRAT ÜNİVERSİTESİ
manolyaaydin@gmail.com

Araştırmanın amacı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organization for Economic Co-Operation and Development-OECD) tarafından finanse edilen Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı – PISA 2015 sınavına giren öğrencilerin görüşlerine göre PISA'yı; hazırlık sürecine, sınav süresine, önem derecesine, soru türlerine, fen ve matematik okuryazarlığına ve okuma becerilerine göre değerlendirmektir. Nitel araştırma yöntemi benimsenerek yapılan bu çalışmada, veri toplamak amacıyla, karşılıklı etkileşim ve çağrışımlar sonucu katılımcıların birbirlerinin zihinlerindeki duygu ve düşünceleri tetikledikleri ve zengin bir bilgi akışının sağlandığı odak grup görüşmesi tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma grubunu, Diyarbakır'da bir meslek lisesinde öğrenim gören altı kadın öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler PISA sınavına hazırlık sürecinde, sınav içeriği, uygulama ve sınav soru türleri hakkında bir haftalık düzenli bir çalışma ile bilgilendirilmişler ve akıllı tahtada benzer soru tiplerini çözerek sınava hazırlanmışlardır. Öğrencilerin bu süreci, sınavı tanımak ve hazırlanmak için yeterli buldukları görülmüştür. Öğrencilerin üç alandan en çok matematikte zorlandıkları ve sınav süresini yetersiz buldukları belirtilmiştir. Öğrencilerin okuma becerilerindeki paragraf sorularını uzun buldukları ve matematik sorularını anlamada süre sıkıntısı yaşadıkları ifade edilmiştir. Bununla birlikte, özellikle açık uçlu soruların cevaplarını yazmada süreci yetersiz buldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : PISA 2015, Odak Grup Görüşmesi, Nitel Araştırma

(16775) İNGİLİZCE DERSİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ DYNE D PROGRAMININ ÖĞRENCİLERİN DERS BAŞARISI İLE MOTİVASYON VE TUTUMUNA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

SEMRA DEMİR BAŞARAN¹, MERVE GÖKMEN²
¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 sdemir@erciyes.edu.tr

Eğitimde kullanılan geleneksel eğitim modellerinin giderek artan nitelikli eğitim talebini karşılayamaması, iletişim alanında yaşanan gelişmelerin etkisi, daha fazla kişiye nitelikli, ekonomik ve bireye özgü eğitim verilmesi amacıyla yapılan çalışmalar, teknoloji destekli eğitimi kalıcı hale getirmiştir. Yabancı dil öğretiminde de teknoloji kullanımının önemi büyük ve günümüzde kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Yabancı dil eğitiminde kullanılan geleneksel ders araç-gereçlerinin modern teknolojinin olanaklarıyla desteklenmesi dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmektedir. Çoklu ortamda etkileşimli İngilizce dil eğitiminin gerçekleştirilmesini sağlayan ve yapay zekâ barındıran dil eğitim sistemi Dyned, İngilizceyi kalıcı hafızaya yerleştirerek en kısa zamanda akıcı konuşma becerisini de kazandırmaktadır. Beyin temelli öğrenme yaklaşımıyla insan beyninin, dil becerisini edinme şekline uygun olarak öğretmeye odaklanan Dyned, dil öğrenme sürecini kolaylaştıran materyallere, öğrenci sunumlarına yönelik içeriği ile öğretmen ve sınıf çalışma zamanının verimli olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, İngilizce dersinde bilgisayar destekli Dyned programının öğrencilerin ders motivasyonuna ve başarısına etkisini incelemektir.

Bu araştırmada eşleştirilmiş öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmada, biri deney diğeri kontrol olmak üzere iki grup oluşturularak deney grubunda bilgisayar destekli Dyned programına, kontrol grubunda ise geleneksel yaklaşıma dayalı öğretim uygulamaları yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının oluşturulmasında amaçsal örnekleme stratejilerinden biri olan tipik durum örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın deneklerini, 2017–2018 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde, Kayseri ilinde yer alan bir lisede öğrenim görmekte olan dokuzuncu sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen akademik başarı testi ve Gardner (1985) tarafından geliştirilen Motivasyon ve Tutum Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonundan yararlanılmıştır. Dyned eğitim yazılımının İngilizce dersinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerine etkisini belirlemek için öğrencilere uygulanan akademik başarı testi sonucu elde edilen veriler referans alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS (22.0) istatistik paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların akademik başarıları ile motivasyon ve tutumlarında uygulama öncesi ve sonrası anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmıştır.

Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, Dyned eğitim yazılımı desteği ile İngilizce dersi alan deney grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanları ile geleneksel yöntemle İngilizce dersi alan kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarından anlamlı düzeyde farklı ve yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, kontrol grubunun akademik başarı ön ve son testleri arasında anlamlı bir fark çıkmazken, motivasyon ve tutumlarında azalma yaşanmıştır. Deney grubunda ise, akademik başarı ile motivasyon ve tutum ön ve son testleri arasında anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Akademik Başarı , Bilgisayar Destekli Dil Öğretimi, Dyned , Motivasyon ve Tutum

(16845) DERS AKADEMİK BAŞARILARININ MESLEKİ PROGRAMI YORDAMA DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

FERDİ BAHADIR¹, MURAT TUNCER², EGEMEN AKMENÇE³, MELİH DİKMEN², MANOLYA ŞİMŞEK³
¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ - ² FIRAT ÜNİVERSİTESİ - ³ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 ferdibahadir@hotmail.com

Bu araştırmada ders akademik başarılarının mesleki program açısından beklenen durumu ne ölçüde yordadığı araştırılmıştır. Bu amaçla Erzincan Üniversitesi Refahiye Meslek Yüksekokulu Posta Hizmetleri ve Raylı Sistemler programlarına kayıtlı öğrencilerin ders akademik başarıları program-ders açısından tartışılmıştır. Posta Hizmetleri programı birinci ve ikinci sınıfına kayıtlı 132, Raylı Sistemler programı birinci ve ikinci sınıfına

kayıtlı 60 öğrencinin ders akademik başarıları regresyon analizi stepwise metodu ile analiz edilmiştir. Posta Hizmetleri birinci sınıf öğrencilerin ders akademik başarılarının genel not ortalamalarını yordayıcılığı noktasında dokuz model oluşmuş, genel not ortalamasını yordayıcılık oranı bakımından sırasıyla Genel İşletme (%64), Ayrım Sevk Dağıtım (%13), Genel Matematik (%8), Bilgi ve İletişim Teknolojisi (%5), Muhasebe (%3), Mektup Posta Hizmetleri (%2), Yabancı Dil(%1), Tarih (%1) ve Türk Dili (%1) derslerinin yer aldığı belirlenmiştir. İkinci sınıf öğrencileri açısından bir değerlendirme yapıldığında ise 11 model üretilmiş olup sırasıyla yordayıcılık gücü bakımından Tebligat (%50), Kayıtlı Gönderiler (%16), Ticaret Hukuku (%12), İletişim (%6), Ofis programları (%4), İşletme Yönetimi (%3), Posta Hizmetleri Mevzuatı (%1), Genel İşletme (%1), Ayrım Sevk Dağıtım II (%1), Mektup Posta Hizmetleri (%1), Posta Taşımacılığı (%1) değerlerine ulaşılmıştır. Genel bir değerlendirme yapıldığında birinci sınıf için elde edilen yordayıcılık değerlerinin mesleki program niteliğini yeterince yansıtmadığı, buna karşın ikinci sınıf dersleri itibarıyla mesleki program niteliğinin oluşmaya başladığı görülmektedir. Bu bulgulara göre birinci sınıf öğretim programının mesleki karakteri yansıtmak biçimde yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Mesleki program, Ders Akademik Başarısı, Yordayıcılık, Ders-program uyumu

(16847) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİ VE ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

MELİH DİKMEN¹, MURAT TUNCER¹, MANOLYA ŞİMŞEK²

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

mdikmen@firat.edu.tr

Bu araştırmanın amacı bireylerin sahip oldukları baskın öğrenme stili ile öğrenmeye yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma Fırat Üniversitesinde öğrenim gören 164 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak, Kolb tarafından geliştirilen Evin Gencel tarafından Türkçeye uyarlanan Kolb öğrenme stili envanteri ile Kara tarafından geliştirilen Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, öğrencilerin en fazla Özümseyen, sonra sırasıyla Ayrıştırıcı, Yerleştiren ve Değiştiren öğrenme stillerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre baskın öğrenme stilleri arasında anlamlı düzeyde farklılığa rastlanılmamıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte değişkenine göre öğrenme stillerinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrenmeye yönelik tutum ölçeğinin tamamı açısından cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı düzeyde farklılık görülmezken, ölçeğin beklenti alt boyutunda kadınların lehine anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrenmeye yönelik tutumun, yaş ve öğrenim görülen fakülte değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, değiştiren öğrenme stiline sahip bireylerin öğrenmeye yönelik tutumlarının diğer öğrenme stiline sahip olan bireylerden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğrenme, Öğrenme stilleri, Tutum, İlişkisel analiz

(16871) İNSAN HAKLARI, YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ŞABAN BERK¹, SEVAL SELMA PURCU¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

disikartal_81@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, ilk kez 2015-2016 öğretim yılında ilköğretim programlarında yer alan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Çalışmanın problemini bir senedir uygulanan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programının henüz değerlendirilmemiş olması oluşturmaktadır. Program geliştirilmesinin son aşaması olan ve programın beklentileri karşılayabilme düzeyini belirlemede anahtar rol oynayan değerlendirme yapılmadan programa ilişkin bir yargıda

bulunmak olası değildir. Dolayısıyla bu çalışma ile elde edilecek veriler programın değerini belirlemekle kalmayıp, iyileştirme ve geliştirme çalışmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan ve ilkokul dördüncü sınıfı okutan sınıf öğretmenleri, örneklemini ise bu evrenden tesadüfi olarak seçilen 115 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programının yapısal boyutlarını (öğelerini) içeren ve bir öğretim programının öğelerinde olması gereken nitelikler ve derse özel ilke ve kavramları içeren; araştırmacılar tarafından geliştirilen veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracında kazanımlar açısından 10, içerik açısından 13, eğitim durumları açısından 10, ölçme değerlendirme açısından 11 ve diğer konular 6 olmak üzere toplam 50 madde bulunmaktadır. Araştırmada basit seçkisiz örnekleme ile 115 öğretmene ulaşılarak veri toplama aracı uygulanmıştır. Araştırmada nicel veri toplama aracından elde edilen bilgiler kodlanarak analiz için elektronik ortama aktarılmıştır. Çözümlemede istatistiksel paket programından yararlanılmıştır. Uygulama sonucu elde edilen veriler, araştırmanın amaçlarına uygun olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programında kazanımların ölçülebilir nitelikte olmadığı, öğretim programının bireysel farklılıkları dikkate almadığı, kazanımlar doğrultusunda oluşturulan içeriğin öğrenci seviyesine uygun olmadığı ve öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenmediği, öğretmenlere uygulamaya konulan öğretim programı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmediği ve bu nedenle de dersi işleyecek öğretmenin dersi işlerken zorluklarla karşılaştığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca dersi okutan öğretmenlerin, dersin öğretim programını yeteri kadar incelemedikleri saptanmıştır.

İlk kez 2015-2016 yılında uygulamaya konulan İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi Öğretim Programını uygulayıcı olan öğretmenler tarafından anlaşılabilirliği için öğretmenlerin hizmet içi eğitime tabi tutulması gerekmektedir. Programın içeriği, öğrencilerin seviyesine uygun ve öğrenmeyi kolaylaştıracak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Programların uygulayıcısı olan öğretmenlerin, dersin öğretim programını incelemeleri için gerekli önlemler alınmalıdır. Programın geliştirilmesi için değerlendirme çalışmalarına önem verilmeli ve sonuçlar doğrultusunda iyileştirme ve geliştirmeler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi Dersi, Öğretim Programı, Program Değerlendirme

(16889) PEDAGOJİK FORMASYON PROGRAMI ÖĞRETMEN ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

EMİN TAMER YENEN¹, MEHMET ÖZCAN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
emintameryenen@nevsehir.edu.tr

Araştırmanın amacı Eğitim Fakültesi dışındaki bölümlerden mezun olan pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin cinsiyet, yaş, lisans düzeyinde alınmış alan eğitimi ve medeni durum değişkenlerine göre belirlenmesidir. Çalışma grubu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nin pedagojik formasyon programı derslerine devam eden 278 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel nitelikte bir çalışmadır. Araştırmanın verileri Owen Korkut ve Bugay'ın (2014) geliştirdiği "İletişim Becerileri Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Ölçek 25 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır ve 5'li Likert tipte hazırlanmıştır. Kişisel verilerin analizinde, yüzde ve frekans teknikleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde normallik testi yapılmış ve dağılımların normal olduğu tespit edildiğinden, cinsiyet, alan eğitimi türü ve medeni durum değişkenlerine ilişkin karşılaştırmalarda bağımsız gruplar t-testi, yaş değişkenine ilişkin karşılaştırmada varyans analizi kullanılmıştır. Cinsiyet ve alan eğitimi türü değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilirken, yaş ve medeni durum değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Cinsiyet değişkeninde kadınlar lehine, alan eğitimi türü değişkeninde de sözel alan mezunları lehine anlamlı farklılık saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Pedagojik formasyon, öğretmen adayı, iletişim becerileri

(16890) EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

MEHMET ÖZCAN¹, EMİN TAMER YENEN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

emintameryenen@nevsehir.edu.tr

Günümüzde toplumları ve bireyleri en çok etkileyen teknolojik gelişmelerden biri de internet ve sunduğu olanaklardır. Öncelikli kullanımı araştırma yapma, bilgi edinme, bireyler arası iletişim ve ticari işlemler olmasına rağmen, bazı kullanıcılar için internet hayatın odak noktası olmuştur. Anand (2003) internetin öneminin artmasıyla birlikte internet kullanımının da kaygı verici düzeyde arttığını ve internetin bağımlılık boyutunda kullanılmasının ise toplumda yaygınlaştığını söylemiştir.

Bu araştırma nicel bir araştırma olup tarama modelindedir. Çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyi cinsiyet ve genel akademik not ortalaması değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, matematik öğretmenliği, beden eğitimi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde eğitim gören 180 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılan internet bağımlılığı ölçeği Young (1996) tarafından geliştirilmiş ve Bayraktar (2001) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Bu ölçek toplam 20 maddelik, 5'li likert tipindedir. Ölçeğin Alpha değeri açısından güvenilirlik katsayısı .91; Spearman-Brown değeri açısından güvenilirlik katsayısı .87 olarak belirlenmiştir.

Verilerin analiz sürecinde parametrik istatistik tekniklerinin öncül kriteri olan normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov testi ve varyansların homojenliği testi olan Levene istatistiği uygulanmıştır. Bu analizler sonucunda; cinsiyet değişkeninde bağımsız örneklem t testi, genel akademik not ortalaması bağımsız değişkeninde tek yönlü Anova testi kullanılmıştır. Ayrıca betimsel istatistiklerden faydalanılmıştır ve araştırmanın anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir.

Araştırmada öğrencilerin internet bağımlılığı ortalama puanı 5 üzerinden 2.38 ve nadiren düzeyindedir. Bu sonuca göre eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyinin düşük olduğu, bunun nedeninin ise öğretmen adaylarının interneti yeterli düzeyde kullandıkları ve bağımlılık düzeyinde kullanılmaya dikkat ettikleri sonucuna ulaşılabilir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim fakültesi, öğretmen adayı, internet bağımlılığı

(16891) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KİŞİLİK TİPLERİ İLE SINIF YÖNETİM STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)

İZZETTİN YILMAZER¹, FERHAT SEVGİ²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

izzettin.yilmazer@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin kişilikleri ile sınıf yönetim stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bu ilişkinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Veriler "Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi" (SDKT) ve "Öğretmen Disiplin Stilleri Envanteri" (TDSI) aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Kayseri İl'inde 37 ilkökullü görevli 457 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin kişilik tipleri sırasıyla; Yumuşak Başlılık, Dışa Dönüklük, Deneyime Açıklık, Sorumluluk, Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm olarak tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin en çok kullandığı disiplin stilleri sırasıyla; Destekleyici, Görüşmeci, Uzlaşmacı, Zorlayıcı, Boş verici olarak tespit edilmiştir. Yumuşak başlılık kişilik tipi ile dışa dönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk kişilik tipleri arasında pozitif anlamlı duygusal dengesizlik/ nevrozizm kişilik tipi arasında negatif anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Destekleyici disiplin stili ile sorumluluk, yumuşak başlılık, deneyime açıklık, dışadönüklük kişilik tipleri

arasında pozitif anlamlı, duygusal dengesizlik/nevrotizm kişilik tipi arasında negatif anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Destekleyici disiplin stili ile uzlaşmacı, zorlayıcı disiplin stilleri arasında pozitif anlamlı, boş verici disiplin stili arasında negatif anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf Öğretmeni, Kişilik Tipleri, Disiplin Stilleri.

(16892) ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİĞİNİN 5.SINIF BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN DERS BAŞARILARINA ETKİSİ

İZZETTİN YILMAZER¹, ALEV KOCAKAYA²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

izzettin.yilmazer@gmail.com

Bu araştırma, altı şapkalı düşünme tekniğinin bilişim teknolojileri ve yazılım dersini alan öğrencilerin ders başarılarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda, araştırmada altı şapkalı düşünme tekniğinin etkisini belirlemek için öntest-sontest kontrol gruplu seçkisiz desen kullanılmıştır. Altı şapkalı düşünme tekniği kullanılarak işlenen Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi hakkında öğrenci görüşlerini betimlemek ve sayısal verilerle ifade etmek amacıyla da nicel araştırma yöntemlerinden biri olan tarama araştırması yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler ise, t testi ve yüzde frekans dağılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu araştırmanın evrenini Kayseri ili Melikgazi ilçesinde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören bütün 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Melikgazi ilçesinde bulunan Şükrü Başyazıcıoğlu Ortaokulu'nda öğrenim gören 45 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubunda 22; kontrol grubunda ise 23 öğrenci yer almaktadır. Kontrol grubuna öğrencilerin aktif olarak öğretim sürecine katılmadığı, dersin öğretmen merkezli işlendiği geleneksel öğretim yöntemleri; deney grubuna ise öğrencinin öğrenmenin merkezinde yer aldığı farklı düşünme becerilerini geliştiren çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerinden biri olan altı şapkalı düşünme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sekiz hafta sürmüştür. Araştırma sonucunda, altı şapkalı düşünme tekniği kullanılarak gerçekleştirilen Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersinde, öğrenci başarısının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi, Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Ders başarıları

(16908) TERS YÜZ SINIF MODELİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

YUSUF CANBOLAT¹, GÜRCÜ ERDAMAR (KOÇ)²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

yusuf.can.bolat@hotmail.com

Teknolojinin eğitim ortamlarında daha sık kullanılmasıyla ortaya çıkan harmanlanmış öğrenme (blended learning) geleneksel öğretim sürecinin yanı sıra uzaktan öğrenme yöntemlerinin de kullanılmasını öngörmektedir. Harmanlanmış öğrenmenin bir türü olan ters yüz sınıf modeli (flipped classroom) öğretmen tarafından kaydedilen ders anlatımlarının, öğrenciler tarafından ders öncesinde izlenmesi ve sınıf içi öğretimin bu öğrenmeler temelinde gerçekleştirilmesidir. Bu yöntem, öğrencilerin bilgi ve kavrama düzeyinde öğrenmelerini sınıfa gelmeden gerçekleştirmelerini, böylece sınıf içi öğrenme öğretme sürecinin uygulama, analiz ve sentez düzeyindeki daha üst öğrenme hedeflerine odaklanmasına imkân tanımaktadır. Son yıllarda, giderek yaygınlaşan bu yeni modelin öğrencilerin akademik başarısına etkisi konusundaki tekil araştırmaların sayısı artmaktadır. Ancak, gerçekleştirilen araştırma bulguları temelinde, modelin akademik başarıya etkisini ortaya koyan sentez çalışmalarının sayısı sınırlıdır. Ters yüz sınıf modelinin farklı öğretim kademelerinde ve derslerde akademik başarıya etkisini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada meta analiz yöntemi kullanılmıştır. İngilizce, matematik, fizik, biyoloji temel dersleriyle birlikte on farklı derste ters yüz edilmiş sınıf modelinin akademik başarıya etkisini araştıran çalışmada ilgili alan yazında, deneysel yöntemlerle gerçekleştirilen makale ve tezler incelenmiştir. Bu çalışmaların etki büyüklüklerinin birleştirilmesi amaçlanmış ve etki büyüklüğünün

ders, öğrenim kademesi, örneklem büyüklüğü, çalışmanın gerçekleştirildiği ülke değişkenlerine göre farklılaşma durumları incelenmiştir. 20 farklı çalışmayı sentezleyen araştırmaya deney grubunda ters yüz sınıf modeli, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi kullanılan çalışmalar dâhil edilmiştir

Anahtar Kelimeler : Ters yüz sınıf modeli, Harmanlanmış öğrenme, Meta analiz, Akademik başarı

(16931) YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

OKAN SARIGÖZ¹

¹ MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

okan.sarigoz@gmail.com

Yaşam boyu öğrenme, bireylerin hayatları boyunca devamlı öğrenmelerini, hiçbir zaman yaşamdan kopmamalarını ve beşikten mezara kadar etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlayabilmek amacıyla geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre bireyler hayatta ihtiyaç duydukları bilgilere ulaşabilmek için gerekli olan temel bilgileri çocukluk yaşlarından itibaren gerekli kurum veya kuruluşlarda edinmelidirler. Yaşam için gerekli olan bu temel ve ciddi beceriler her topluma ve her öğrenci seviyesine göre dikkatle belirlenmelidir. 2006 yılında Avrupa Parlamentosu yaşam için gerekli olan 8 yeterlik belirlemiştir. Bu yeterlikler; Anadilde iletişim kurabilme, Yabancı dillerde iletişim kurabilme, Matematik, temel bilim ve teknoloji yeterliliklerine sahip olma, Dijital yeterlik, Öğrenmeyi öğrenme, Toplum ve yurttaşlık yeterlikleri, Girişimcilik sezgileri ve Kültürel Farkındalık ile İfade gücü yeterliğidir. Avrupa Parlamentosu becerileri belirlerken bireyin bu 8 temel beceriyi kazandığında çoğunlukla bir kılavuza ihtiyaç duymayacağını belirtmektedir. Bu araştırmanın amacı, Yaşam Boyu Öğrenme yeterliklerine göre öğretmenlik mesleğinin nasıl yapılması gerektiğini belirleyebilmektir. Nitel olarak yapılan araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, artık öğrencilerin okul öncesinden itibaren Yaşam Boyu Öğrenme becerilerine veya yeterliklerine göre yetiştirilmesi gerektiği böylelikle öğrencilerin konuları daha iyi kavrayacağı, doğru ve kesin bilgiye kendilerinin ulaşacağı ve daha çabuk deneyim kazanacakları gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yaşam Boyu Öğrenme, Öğrenmeyi Öğrenme, Beşikten Mezara Öğrenme, Öğretmenlik Mesleği

(16948) TÜRKİYE VE FİNLANDİYA’NIN ÖĞRETMEN YETİŞTİRME POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

OKAN SARIGÖZ¹

¹ MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

okan.sarigoz@gmail.com

Hala istediğimiz seviyeye getiremediğimizi düşündüğümüz öğretmen yetiştirme eğitimine Türkiye ciddi anlamda 16 Mart 1848 yılında İstanbul’da Darül Muallimin okulunun açılmasıyla başlamıştır. Daha sonra Türkiye’de 1870 yılında Kız Öğretmen Okulu olan Darül muallimat, 1877 yılında Büyük Darümuallimin denilen idadi ve ali kısımları da bulunan öğretmen okulları açılmıştır. 1926 yılında Köy Öğretmen Okulları köy ilkokullarının öğretim süresini 3 yıl kabul edilerek açılmıştır. 1937 yılında köylerdeki okullara öğretmen yetiştirebilmek amacıyla eğitim yurtları açılmış ve bu yurtlar daha sonra Köy Enstitüleri adını almışlardır. 1953 yılına gelindiğinde Köy Enstitüleri bu defa İlköğretmen Okullarına dönüştürülmüştür. 1942 yılında Yüksek Köy Enstitüleri kapatılmış ve öğretmen yetiştirme görevi bu defa Gazi Orta Öğretmen Okuluna verilmiştir. Daha sonra 1974-1975 yıllarında Eğitim Enstitüleri açılarak öğretmenler buradan mezun olmaya başlamışlardır. 1982 yılında yüksek öğretmen okullarının üniversitelere bağlanmış ve 1989-1990 yıllarından itibaren eğitim yüksekokullarının süreleri dört yıla çıkarılarak eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. 1917 yılında bağımsızlığını ilan eden Finlandiya’nın öğretmen yetiştirme politikası ise ciddi anlamda 1968 yılında çok amaçlı okul projesiyle hayata geçmiştir. Bu proje bireysel öğrenme ihtiyaçlarını ve bireyi ön plana çıkaran bir politikadır. Türkiye’nin eğitim politikasına genel olarak bakıldığında bireyin bilgi edinmesi ve bilgiye verilen önem varken Finlandiya’nın eğitim politikalarına genel olarak bakıldığında toplumu bilinçlendirmek ve bireyi

bilinçlendirmek vardır. Türkiye’de öğrenciler merkezi sınavlarla bir üst kademeye yerleştirilirken, Finlandiya’da öğrenciler öğretmenlerin değerlendirmeleri üzerine bir üst seviyeye yerleşmektedirler. Bu nedenle Finlandiya öğretmen eğitimine çok fazla önem vermektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’nin öğretmen yetiştirme politikası ile Finlandiya’nın öğretmen yetiştirme politikasını karşılaştırmalı olarak inceleyebilmektir. Nitel olarak yapılan araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada her iki ülkenin de öğretmen yetiştirmeye önem verdikleri ve modernleşen dünyanın gereksinimlerine göre öğretmen yetiştirme politikalarını devamlı yeniledikleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Yetiştirme, Okul, Türkiye, Finlandiya

(16964) HIZLI PROTOTİPLEME ÖĞRETİM TASARIMI MODELİ: BİR DERS UYGULAMASI ÖRNEĞİ

YELİZ ABBAK¹

¹ *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*

yelizabbak@erciyes.edu.tr

Öğretim, önceden belirlenmiş olan hedefler doğrultusunda öğrenmenin bilinçli bir şekilde yürütülmesidir. Öğretim tasarımı ise belirli bir hedef kitlenin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirilmiş olan işlevsel öğrenme sistemleridir. Gelişen teknoloji ile birlikte, artan ve değişen öğrenme ihtiyacı, yaşam boyu öğrenme gibi hayatın her alanında ve anında öğrenmenin devam etmesi gerektiğini belirten kuramlar, eğitime duyulan gereksinimi daha da artırmıştır. Bu noktada öğretim tasarımları eğitim dinamiği içerisinde, öğrenmeye yol gösterme işini üstlenen ve öğrenmeyi gerçekleştirebilecek ya da destekleyecek her türlü kolaylığı, teknolojiyi kullanmayı amaç edinen konumdadır denilebilir.

Genel olarak bakıldığında çeşitli teori ve teknolojik gelişmeler tarih boyunca öğretim tasarımı modellerinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bu nedenle birçok öğretim tasarımı modeli geçmişten günümüze kadar kullanılmış ve yenilenip geliştirilerek de kullanılmaya devam etmektedir. Dünyada yaygın olarak bilinen öğretim tasarımları modelleri genel olarak altı başlık altında toplanabilir. Bunlar a) çekirdek modeller b) doğrusal modeller c) esnek modeller d) etkileşimli modeller e) sezgisel modeller f) bileşik modellerdir. Öğretim tasarımı modelleri, aşırı sistematik olması, yaratıcılığı engellemesi ve tasarımcıyı özgür bırakmaması nedeniyle eleştirilmektedir. Bu çalışmada, diğer modellere kıyasla öğrenenlerin yaratıcılığını ön plana çıkarması, çağdaş teknolojiden yararlanmaya fırsat vermesi, derse katılım olanağını artırması, öğrenme ihtiyaçlarını ivedilikle karşılaması, zamandan ve maliyetten tasarruf sağlaması nedeniyle sezgisel öğretim tasarımlarından “Hızlı Prototipleme Modeli” tanıtılacaktır. Bu amaçla çalışma için yoğun bir yurtiçi ve yurt dışı literatür taraması yapılarak model açıklanmaya çalışılmıştır. Nitekim alan yazın incelendiğinde öğretim tasarımı modelleri ile ilgili bir takım bilgiler olmakla birlikte bu modellerin kullanımı ve uygulanması ile ilgili belirsizliklerin olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu belirsizliğin giderilmesi için bu çalışmada öğretim tasarımı modelinin tanıtılması ile ilgili bilgiler verildikten sonra öğretim tasarımının her adımı sunulacak ve ardından bir ders için senaryo aracılığı ile tasarımın uygulanması örneklendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Öğretim, öğretim tasarımı, hızlı prototipleme, tasarım modelleri

(16987) EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETKİNLİKLER ÖRNEĞİ

AYDIN YÜCEL¹

¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

felsefeydin@gmail.com

Öğrencilere ve öğretmenlere verilen müfredat öğretim programları için pusula görevini görmektedir. Ancak bu yolda, öğrenciler öğrendiklerinin karşılığını bulmalı ve onu yaşayarak öğrenmelidirler. Öğrencinin işin içinde olmadığı veya pratiğe dönüştürmediği her eğitim kaynak ve zaman kaybına açık olması aşıkardır. Öğrencilerin öğrendiklerini somutlaştırdıkları her etkinlik veya program bilginin kalıcılığına ve öğrencinin bilgisinin de

kümülatif olarak ilerlemesine neden olacaktır. Bilgiye ulaşma, bilgilerin beceriye dönüştürülmesi ve hayatta karşılığını bulacak hale getirilmesi için, eğitim sürecinde uygun etkinliklerle desteklenmiş programlara ihtiyaç vardır.

Faaiyetler öğrencilerin hayal dünyalarını zenginleştirir, onları sınırlandırdığımız alandan özgür ifade alanına taşır. Bu süreçte öğrencilere tahmin edemediğimiz olumlu nitelikler de kazandırabiliriz. Etkinlikler öğrencilerin müfredatta belirtilmeyen fakat öğrencide istendik davranışların, kazanımların yaşanmasına, nitelik kazanmalarına ve beceri geliştirmelerine ortam hazırlamaktadır.

Bu çalışmada örneklem olarak seçilen Anadolu Lisesinde yapılan etkinliklerin öğrenci ve akademik başarı ile ilişkisi nedir?, muhtemel veya yaşanmış disiplin olayları ile ilişkisi var mıdır? Öğretmen-öğrenci ilişkileri üzerinde etkisi var mıdır? Alt problemlerine cevap aranmıştır. Araştırma yöntemi nitel bir araştırma olup görüşleri alınan tüm katılımcılar ilgili konu hakkında cevap verebilecek yetkinlikte olduğu varsayılmıştır. Araştırmanın sınırlılığı tüm görüşmecilerin örneklem alınan okulda olması ve okulda en az beş yıl geçmişi olan kişiler olmasıdır. Görüşmelerde İdareci, öğretmen, veli ve öğrenciler eşit sayıda olup araştırma konusun olan faaliyetlerinin öncesi ve sonrası karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırma için resmi izin ve görüşmecilerin rızası alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Etkinlik, Öğretim, Eğitim Programları, Müfredat

(17841) ORTAÖĞRETİMDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ COĞRAFYA ÖĞRETİMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

SALMAN ÖZÜPEKÇE ¹, MEHMET ŞENTÜRK ¹, YAVUZ TOPKAYA ¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
mehmetsenturk61@gmail.com

Eğitim faaliyetleri, insanlık tarihi ile başlamış ve çeşitli değişikliklerle süreklilik arz ederek devam etmiştir. Teknolojik gelişmeler, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da etkili olmaktadır. Özellikle bilgisayar ve internet gibi teknolojik gelişmeler eğitim yöntemlerini etkilemektedir. Bu araçların kullanımıyla eğitim ortamları şekil değiştirmiştir. Bu araştırmanın amacı, bilgisayar destekli olarak yapılan coğrafya öğretiminin öğrencilerin öğrenme düzeylerindeki etkisini ortaya koymaktır. Araştırmada hem nicel hem nitel yöntemlerle veri toplandığından karma desenedir. Araştırmada “Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Model” kullanılmıştır. Deney öncesi hem de deney sonrası ölçmeler yapılmıştır. Deney grubundaki öğrenciler için hazırlanan açık uçlu sorulara, nitel analiz uygulanmıştır. Araştırmanın kavramsal yapısı açık olduğundan, verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada tutum ve başarı testlerinin geliştirilmesine yönelik olarak farklı türlerde okullardan 10. Sınıf öğrencisi olan toplam 442 kişi üzerinde uygulama yapılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, bilgisayar destekli coğrafya eğitimi gören öğrencilerin daha başarılı ve öğrenilenin daha kalıcı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrenciler kullanılan yöntemi ilgi çekici bulurken derslerde bilgisayardan daha çok yararlanılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Buradan hareketle yeni kuşağın eğitime daha istekli ve verimli katılımında bilgisayar destekli öğrenme modelinin klasik yöntemlere göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Ortaöğretim, coğrafya eğitimi, Bilgisayar destekli öğrenme

(17876) 2009 YILI HAYAT BİLGİSİ PROGRAMINDAKİ KİŞİSEL NİTELİKLERİN KARAKTER EĞİTİMİ AÇISINDAN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

ALEV ORHAN¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

alevorhan@cumhuriyet.edu.tr

Araştırma, ilköğretim hayat bilgisi programındaki kişisel niteliklerin karakter eğitimi açısından öğrenci görüşleri doğrultusunda ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaçla, Kılınç (2011) tarafından geliştirilen “İlköğretim 1., 2., 3. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Hazırlanmış Olan Karakter Kazanımlarına Yönelik Tipik Performans Ölçeği (KKTPÖ)” ve 2009 yılı Hayat Bilgisi Programı taranarak madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzundaki ifadeler için uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri neticesinde 17 maddelik “Karakter Kazanımlarına Yönelik Anket (KKYA)” oluşturulmuştur. Değerlendirme, ilköğretim 3.sınıf öğrencilerinin hayat bilgisi dersi programı dikkate alınarak oluşturulan karakter kazanımına yönelik anketten aldıkları ortalama puan değerleri üzerinden yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2011 – 2012 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 1296 ilköğretim üçüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. 17 maddelik KKYA içerisinde, birinci madde “Özsaygı”, ikinci madde “Özgüven”, üçüncü madde “Özgüven”, dördüncü madde “Özgüven”, beşinci madde “Toplumsallık” altıncı madde “Sevgi”, yedinci madde “Sevgi”, sekizinci madde “Yardıms severlik”, dokuzuncu madde “Yardıms severlik”, onuncu madde “Doğruluk”, onbirinci madde “ Doğruluk”, onikinci madde “Dürüstlük”, onüçüncü madde “Dürüstlük”, ondörtüncü madde “Adalet”, onbeşinci madde “Vatanseverlik”, onaltıncı madde “Vatanseverlik”, onyedinci madde “Kültürel Değerleri Koruma ve Geliştirme” ile ilişkilidir. Araştırmada verilerin analizi için SPSS 18 paket programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ölçekte yer alan her bir madde öğrencilerin verdikleri cevaplara göre incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim programları ve öğretim, hayat bilgisi dersi programı, karakter eğitimi

(17893) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MOTİVASYONLARI İLE AKADEMİK ÖZ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

ADNAN TAŞGIN¹, NESLİHAN ATEŞ¹, FEYZANUR COŞKUN¹

¹ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

adnantasgin@gmail.com

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin motivasyonları ile akademik öz yeterliklerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama türünde bir çalışmadır. Araştırmanın çalışılabilir evrenini Türkiye’de bir ildeki ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise uygun örnekleme yöntemine göre belirlenmiş 343 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları “Motivasyon Ölçeği” ile “Akademik Öz Yeterlik Ölçeği” dir. İçsel-dışsal motivasyon ölçeği, içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olmak üzere iki boyut ve bu boyutlara ait üçer alt boyuttan oluşmaktadır. İçsel motivasyona ait alt boyutlar “uzmanlık”, “merak”, “mücadele” ve dışsal motivasyon alt boyutları ise “öğrenmede kolaycılık”, “öğretmene bağımlılık” ve “öğretmeni memnun etme” şeklindedir. Ölçek 5’li likert tipinde ve 28 maddeden oluşmaktadır. Akademik öz yeterlik ölçeği ise “yetenek (11 madde)”, “ortam (7 madde)” ve “ eğitimin kalitesi (3 madde) olmak üzere 3 alt boyuttan ve 21 maddeden oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen verilere göre akademik öz yeterliğe ilişkin toplam varyansın %26’sının motivasyonla açıklandığı belirlenmiştir (R=. 505, R2=.255). Beta katsayılarına göre ise içsel motivasyonun akademik öz yeterliğin önemli yordayıcısı olduğu ve anlamlı katkısı olduğu tespit edilmiştir. ($\beta=0,456$, $p<.05$).

Anahtar Kelimeler : Motivasyon, akademik öz yeterlik, ortaokul öğrencileri

(17895) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUL BAĞLILIĞINI YORDAYAN DEĞİŞKENLERİN İNCELENMESİ

ADNAN TAŞGIN¹, ÇİĞDEM DİLEK¹

¹ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

adnantasgin@gmail.com

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin okul bağlılığını yordayan değişkenlerin incelenmesidir. Araştırmanın problemi: “Öğrencilerin demografik özellikleri ve okul motivasyonları, okul bağlılığının anlamlı yordayıcısı mıdır?” olarak belirlenmiştir. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden korelasyonel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemine göre belirlenmiş ortaokul öğrencilerinin oluşturması planlanmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Öğrencinin Okula Bağlılık Ölçeği” ile “Okul Motivasyonu Ölçeği” kullanılacaktır. Okula bağlılık ölçeği; “öğrenme için aile desteği”, “öğretmen-öğrenci ilişkileri”, “geleceğe yönelik akademik istekler ve amaçlar”, “okul çalışmalarının kontrolü ve ilişkililiği”, “Öğrenme için akran desteği” ve “dışsal motivasyon” olmak üzere 6 alt boyuttan ve 35 maddeden oluşmaktadır. Okul motivasyonu ölçeği 14 maddeden ve hedef, performans ve okula bağlılık olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Veriler, öncelikle eksik ya da hatalı değer, aykırı değer ve normallik değerleri açısından incelenecektir. Daha sonra bağımlı değişkenlerin yordanması amacıyla çoklu hiyerarşik regresyon analizi yapılacaktır. Araştırma süreci devam ettiği için, araştırma verileri analiz edildikten sonra bulgulara ve sonuçlara yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Okul bağlılığı, okul motivasyonu, çoklu hiyerarşik regresyon

(17948) TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ İNGİLİZCE DERSİNDEN BEKLENTİLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA

SELDA ÖZER¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

sozer@nevsehir.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Turizm Fakültesi öğrencilerinin Mesleki İngilizce dersine yönelik beklentilerinin belirlenmesidir. Araştırma nitel olarak desenlenmiş bir olgubilim çalışmasıdır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi’nde öğrenim gören ve araştırmacının Mesleki İngilizce dersine girdiği Turizm İşletmeciliği ve Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü öğrencileri çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmaya 2017-2018 Güz yarıyılında bahsi geçen bölümlerde Mesleki İngilizce dersini ilk kez alacak öğrencilerden, yarıyılın ilk haftasında derse gelen öğrenciler katılmıştır. Araştırmada gönüllülük esası dikkate alınmıştır. Öğrencilere “Mesleki İngilizce dersinden beklentileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuş ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Veriler nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde, önce veriler içerisindeki kavramları anlamlandırmak amacıyla kodlama yapılmıştır. Daha sonra, ortaya çıkan kodların benzerlik ve farklılıkları saptanmış, birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek temalar belirlenmiştir. Veriler, kodlara ve temalara göre düzenlenmiş ve açıklanarak yorumlanmıştır. Son olarak, araştırma bulguları doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Turizm Fakültesi, Mesleki İngilizce, Beklenti, Nitel Çalışma.

(15785) ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ (BOLU İLİ ÖRNEĞİ)

YÜCEL YÜKSEL¹, GÜLNİHAL AYTEKİN YÜKSEL²
¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
 yucelyuksel66@gmail.com

Bu araştırmanın amacı Bolu ili genelinde öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini farklı değişkenlere göre incelemektir. Araştırmanın örneklemini Bolu ilinde yer alan 5 lise oluşturmaktadır. Araştırmada Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde t- testi ve tek faktörlü varyans analizi (F) hesaplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin yaşı arttıkça tükenmişliğin arttığını ancak 50 yaş ve üzeri öğretmenlerde tükenmişliğin daha az olduğu, eğitim düzeyi düştükçe tükenmişliğin arttığı, çalışılan okul türünün tükenmişliği etkilediği ve meslek liselerinde çalışan öğretmenlerde tükenmişliğin daha yüksek olduğu, yine dul ve boşanmış öğretmenlerde evli ve bekar öğretmenlere oranla tükenmişliğin daha yüksek olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Mesleki Tükenmişlik, Öğretmen

(16029) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÜST BİLİŞSEL FARKINDALIKLARI: GELİŞİMSEL BİR ARAŞTIRMA

OKAN YETİŞENSOY¹, MUSTAFA ÖZGÖL¹, MESUT ÖZTÜRK¹
¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
 okanyetisensoy@bayburt.edu.tr

Üst biliş bireyin kendi bilgi, beceri ve öğrenme sürecinin farkında olması biçiminde tanımlanmaktadır (Akın, 2013). Bu tanıma göre üst biliş kişinin gelişimine bağlı olarak gelişen bir özellik olarak açıklanabilir (Öztürk, 2017). Yapılan bazı çalışmalarda üst bilişin ortaokul yıllarında gelişmeye başladığı belirtilmiştir. Hal böyle iken alan yazında üst bilişsel farkındalığı gelişimsel olarak inceleyen çalışmaların çok az olduğu görülmüştür. Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin üst bilişsel farkındalıklarını gelişimsel olarak incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nicel araştırma desenlerinden gelişimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Gelişimsel araştırma bir grubun bir konu hakkındaki görüş, fikir veya becerilerinin gelişimsel olarak nasıl farklılaştığını incelemede kullanılır (McMillan & Schumacher, 2006). Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin üst bilişsel farkındalıklarını gelişimsel olarak incelemeyi amaçladığından bu model kullanılmıştır. Çalışmaya Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alan bir ilde öğrenim gören 68 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Çalışmada Aydın ve Ubuz (2010) tarafından geliştirilen "Biliş üstü yetiler envanteri" ölçeği kullanılmıştır. Öğrenciler 5. sınıfa devam ederken (2015 yılı nisan ayı) ve 7. sınıfa devam ederken (2017 yılı mayıs ayı) ilgili ölçek uygulanmıştır. Çalışmada toplanan verilere betimsel ve kestirimsel istatistik uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda ortaokul öğrencilerinin üst bilişsel farkındalıklarının sınıf düzeyine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Bu farklılık 7. sınıf öğrencileri lehine anlamlı düzeydedir.

Anahtar Kelimeler : Ortaokul öğrencileri, üst biliş, gelişimsel araştırma

(16515) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK BAŞARISININ YORDAYISICI OLARAK MATEMATİK ÖZ-YETKİNLİK KAYNAKLARI

BAHADIR ÖZCAN¹, HAKKI KONTAŞ¹
¹ ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
 bhdozcan@yahoo.com

Gerek ulusal, gerekse uluslararası sınav sonuçları Türk öğrencilerin matematik başarısının beklenen düzeyde olmadığını göstermektedir. İçinde bulunulan bağlama göre bazı bilişsel ve duyuşsal özellikler matematik

başarısını etkilemektedir. Araştırma sonuçları, bireyin duygusal boyutunun başarıyı etkileyen önemli bir boyut olduğunu göstermektedir. Öz-yeterlik inancı kişinin bir faaliyeti seçmesini, öğrenmesini, hedef yönelimlerini, çeşitli alanlardaki başarısını, öğrenme, çaba ve azmini içerir. Öz yetkinlik inançları, bireyler tarafından dört kaynaktan gelen bilgilerin yorumlanmasıyla gelişmektedir. Bu öz-yetkinlik kaynakları; doğrudan öğrenme deneyimleri, dolaylı öğrenme deneyimleri, sosyal cesaretlendiriciler ve fizyolojik durumdur. Türkiye’deki öz-yetkinlik araştırmalarının temel odağı öğreten öz-yetkinliğidir ve araştırmalar genelde öğretmen ve öğretmen adayları öz-yetkinliğine odaklanmıştır. Öğrenen öz-yetkinliğiyle ilgili araştırmaları matematik başarısının anlaşılmasına daha fazla katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacını, öz-yetkinlik kaynaklarının lise öğrencilerinin matematik başarısını yordama düzeyi oluşturmaktadır. Ayrıca, bu çalışma bünyesinde matematik öz-yetkinlik kaynaklarını ölçen “Matematik Öz-yetkinlik Kaynakları Ölçeği”nin lise öğrencilerine uyarlamasının yapılması da amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın katılımcıları 129’u kız 152’si erkek toplam 281 lise 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Matematik öz-yetkinlik kaynakları ile ilgili verilerin toplanmasında, Usher ve Pajares (2009) tarafından geliştirilen ve Türk kültürüne Kontaş ve Özcan (2017) tarafından uyarlanan Matematik Öz-yetkinlik Kaynakları Ölçeği kullanılmıştır. Matematik başarısı ise öğrencilerin bir önceki dönem karnelerindeki matematik notunun öğrencilere sorulması suretiyle elde edilmiştir.

Araştırma sonucunda Matematik Öz-yetkinlik Kaynakları Ölçeği’nin lise öğrencilerine uyarlama sürecinde yapılan doğrulayıcı Faktör Analizinden (DFA) elde edilen $\chi^2= 593.78$ ve $sd=246$ bulunmuştur ($p<.001$). Bu değerlerin birbirine oranı ise $\chi^2/sd=2.41$ ’dir. Bu da iyi uyumu göstermektedir. Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA) değeri .07, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) .98, normlaştırılmamış uyum indeksi (NNFI) .98 ve standardize edilmiş artık ortalamaların karekökü (SRMR) ise .05 olarak bulunmuştur. Matematik Öz-yetkinlik Kaynakları Ölçeğinin güvenilirliğini değerlendirmek için 232 kişiden elde edilen veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı doğrudan öğrenme deneyimi boyutu için $\alpha=.87$, dolaylı öğrenme deneyimi boyutu için $\alpha=.85$, sosyal cesaretlendiriciler boyutu için $\alpha=.95$ ve fizyolojik durum boyutu için $\alpha=.94$ olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular ölçme aracının geçerliğinin ve güvenilirliğinin lise öğrencileri içinde kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, “Matematik Öz-yetkinlik Kaynakları Ölçeğinin lise öğrencileriyle yapılacak öz-yetkinlik kaynakları araştırmalarında kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Öz-yetkinlik kaynakları, matematik başarısı, lise öğrencileri

(16516) ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİKLERİNİN AYNI KURUMDA ÇALIŞMA SÜRELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

BAHADIR ÖZCAN¹

¹ ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

bhdozcan@yahoo.com

Öğretmenlerde tükenmişlik uzun dönemli mesleki stresten kaynaklanmaktadır. Bütün öğretmenler işlerinde farklı nedenlerden kaynaklanan stres yaşamaktadırlar. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yaşadıkları bu stresle başarılı bir şekilde başatmaktadır. Tükenmişlik, kronik bir stresle baş etmedeki başarısızlığın son noktası olarak ortaya çıkmaktadır. Tükenmişlik genellikle duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık boyutlarını içeren bir sendrom olarak tanımlanmaktadır. Bazı araştırmacılar duygusal tükenme boyutunu, tükenmişliğin temel boyutu olarak görürken, diğerleri ise düşük enerji düzeyini ve kronik bitkinliği içeren fiziksel çökkünlüğü temel boyut olarak görmektedir. Öğretmenlerde tükenmişliğin duyarsızlaşma boyutu kişinin öğrencilerine ve meslektaşlarına karşı olumsuz ve küçümseyici tutum ve duygularını içermektedir. Kişisel başarısızlık boyutu ise öğretmenlerin kendilerini ve yaptıkları işi anlamsız ve önemsiz bulma eğilimini ifade etmektedir. Araştırmacılar bu üç boyutun tek bir boyut olarak ölçülemeyeceğini belirtmektedir ve duygusal tükenmişliği ve duyarsızlaşmayı tükenmişliğin temel öğeleri olarak kabul etmektedir. Bu araştırmada da tükenmişlik üç boyutta ele alınmıştır. Farklı kültürlerde yapılan araştırmalar, öğretmen tükenmişliğinin öğretmenlerin sağlık durumları, güdüleri, iş doyumları ve iş performansları üzerinde bir etkiye sahiptir. Öğretmenlerin performanslarını, mesleki ve yaşam doyumlarını ve sağlıklarını etkileyen tükenmişlik, Türkiye’deki öğretmenlerin hangi özelliklerine göre farklılaştığının belirlenmesi önem arz etmektedir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) öğretmenlerin aynı kurumda uzun süre çalışmasının performansını olumsuz yönde etkilediği kabulünden yola çıkarak okullar için

belirli çalışma süreleri belirlemektedir. Bireyin performansını olumsuz yönde etkileme potansiyeline sahip olan tükenmişlik sendromunun öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki geçirdikleri süreye bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi MEB'in bu uygulamalarıyla ilgili değerlendirme fırsatı sunacaktır. Bu bağlamda öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin çalıştıkları kurumdaki çalışma sürelerinden etkilenip etkilenmediğinin anlaşılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin okulda çalışılan süre ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

Araştırmanın katılımcılarını farklı kademe okullarda çalışan 194'ü kadın 188'i erkek toplam 382 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan demografik bilgi formu ve Engin (1992) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Maslach Tükenmişlik Ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçekte tükenmişlik; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık boyutlarında ölçülmektedir. Araştırmada tükenmişliğin demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasında t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken, duygusal tükenme düzeyi cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu, erkeklerin duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin okulda çalışılan süreye göre incelenmesinden elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık ve duygusal tükenme düzeyleri okulda çalışılan süreye bağlı olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgu, öğretmenlerin duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık ve duygusal tükenme düzeyleri üzerinde bir kurumda çalışılan sürenin anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu araştırmada, tükenmişliğin duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık boyutunun cinsiyete göre farklılaştığını, fakat okuldaki çalışma süresinin tükenmişliğin üç boyutu olan duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık ve duygusal tükenmede bir farklılaşmaya yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin aynı kurumdaki çalışma süresi tükenmişlik aracılığıyla öğretmenlerin performansını düşürmeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mesleki Tükenmişlik, Öğretmenler, Aynı Kurumdaki Çalışma Süresi

(16533) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARI VE KARAR VERME STİLLERİNİN İNCELENMESİ: ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

TOLGA ZAMAN¹, FATİH SAĞLAM², EBRUCAN İSLAMOĞLU³

¹ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ - ² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

³ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

zamanolga@gmail.com

Üniversite öğrencileri, üniversite hayatı boyunca yaşadığı çevre, sınavlar, maddi sıkıntılardan dolayı psikolojik sorunlarla baş etmek zorunda kalırlar. Bu durum öğrencilerin karar verme stillerini etkileyebilir. Bu araştırmada, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin psikolojik ihtiyaç ve karar verme stillerine etki edebilecek faktörleri belirleme amacını taşımaktadır. Çalışmaya 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin 8 farklı fakültesinde öğrenim gören 384 öğrenci basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve fakültelelere tabakalı rasgele örneklemenin orantılı dağıtım yöntemi ile dağıtılmıştır. Çalışmanın verileri, öğrencilerin sosyo-demografik bilgileriyle beraber psikolojik ihtiyaçları ve karar verme stilleri ile ilgili soruları da içeren anket formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi, ikili ve çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır.

Çalışma sonucunda, öğrencilerin aylık harcamalarına göre Genel Psikolojik İhtiyaç toplam puanları arasında fark vardır. Bunlar çoklu karşılaştırma testi DUNN testi yapılarak aralarında farklı olan kategoriler bulunmuştur. Bu kategoriler 401TL-600TL ile 600TL üzeri harcaması olanlar ve 200 ve altı harcama yapanlar arasında anlamlı bir fark çıkmıştır ($p < 0.05$). Öğrencinin kaldığı yerler bakımından Genel Psikolojik İhtiyaç puanları arasında fark vardır ($p < 0.05$). KYK, özel yurt, otel/pansiyon ve diğer yerlerde kalanlar ile aile yanında kalanlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Aylık harcamalarının Özerklik İhtiyaçları puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. 201TL-400TL ve 200TL ve altı olanlar ile 401TL-600TL ve 600TL üzeri aylık harcaması olan öğrenciler arasında anlamlı bir fark çıkmıştır ($p < 0.05$). Öğrencilerin aylık harcamalarının panik karar verme stili ve kaçınan karar verme stili üzerinde etkin rol oynadığı tespit edilmiştir.

Karşılaştırma testi sonucunda panik karar verme stili için aylık 600TL üzeri ve 401-600TL harcama yapanlar ile 201-400TL ve 200TL'den az harcama yapanlar arasında önemli fark bulunmuştur ($p < 0.05$). 600+ ve 401-600TL harcama yapanların 201-400TL ve 200TL'den az harcama yapanlara göre karar verirken daha çok panik yaptıkları söylenebilir. Kaçınan karar verme stili için ise 401-600TL arasında harcama yapanlar diğer kategorilerden farklı bulunmuştur ($p < 0.05$). 401-600TL arasında harcama yapanların diğer kategoridekilere göre karar verirken daha çok kaçınan tavır sergiledikleri söylenebilir. Öğrencilerin sigara kullanımının dikkatli karar verme stili üzerinde önemli derecede etkili olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Sigara içmeyenlerin içenlere göre karar verirken daha dikkatli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin genel psikolojik ihtiyaçları, Özerklik, İlişki ve Yeterlilik ihtiyaçları ile karar verme stilleri arasındaki ilişkiler %95 önem seviyesinde istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p < 0.05$).

Anahtar Kelimeler : Psikolojik ihtiyaç, Karar verme stili, Özsaygı

(16566) ERGENLERİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ VE SİBER ZORBALIKLA BAŞA ÇIKMA DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

HÜSEYİN GÜLEN¹, ADEM PEKER²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

adem.peker@atauni.edu.tr

Teknolojide yaşanan gelişmeler ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojileri de çok hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu gelişmeler neticesinde bireylerin bilgiye ulaşması ve bireylerin birbirleri ile ilişkiler kurması daha kolay hale gelmiş, bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlanmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda iletişim kurma, sosyalleşme, bilgiye kolay ulaşma gibi olumlu yönleri olduğu gibi bazı olumsuz sonuçların doğmasına da sebep olduğu görülmektedir. Bu olumsuz sonuçların başında internet sayfalarındaki ergenlerin ruh sağlığına uygun olmayan materyaller, internete, tablete, cep telefonlarına veya bilgisayar oyunlarına bağımlılık ve bu cihazların yaydığı radyasyon gibi birçok olumsuzluk sıralanabilir. Diğer olumsuzluklara da; bilgisayar, cep telefonu, e-posta gibi bilgi iletişim teknolojilerini kullanarak yapılan siber zorbalık davranışları örnek olarak gösterilebilir. Siber zorbalık, e-postaların, blogların, web sitelerinin, sohbet odaları, cep telefonları, anında mesajlaşma, video görüntüleri, kısa mesajlar, ve çevrimiçi oyunların kullanımı da dahil olmak üzere farklı teknolojilerin kullanılmasıyla oluşmaktadır. Alanyazında siber zorbalıkla ilgili çeşitli araştırmalar yapılmak ile birlikte siber zorbalıkla başa çıkma ile araştırma sayısının oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada, problem çözme becerilerinin, siber zorbalıkla başa çıkma davranışları üzerinde yordayıcı etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bilgilerin, gençlerin siber zorbalık olayı ile karşılaştıkları zaman kullanacakları stratejileri belirlemesi ve bu olayın üstesinden gelecek modellerin oluşumunda alana katkı sağlaması ön görülmektedir.

Araştırma 2015-2016 öğretim yılında Kars il merkezindeki 9., 10., 11. ve 12. sınıflarda öğrenim gören random örnekleme yöntemi ile belirlenen 412 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin yaklaşık olarak % 63'ü, kız % 37'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Problem Çözme Becerileri Ölçeği (PÇBÖ), Ergenlere Yönelik Siber Zorbalıkla Başa Çıkma Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler üzerinde Pearson Korelasyon Analizi, Hiyerarşik Regresyon Analizi kullanılmıştır. Analizler SPSS 22.00 programında yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, problem çözme becerileri ile siber zorbalıkla başa çıkma (SZBÇ) davranışları arasındaki korelasyon değerlerinin düşük düzeyde, negatif yönde ve anlamlı olduğu gözlenmektedir. Araştırmanın diğer bir sonucunda SZBÇ'nin sosyal destek arama alt boyutunu, PÇBÖ'nün sadece kendine güvenli yaklaşım boyutunu negatif bir düzeyde ve anlamlı bir oranda yordadığı tespit edilmiştir ($R^2=.014$, $F(1-410)=5.92$). SZBÇ'nin yardım arama alt boyutunu, PÇBÖ'nün sadece planlı ve aceleci yaklaşım boyutunu negatif bir düzeyde ve anlamlı bir oranda yordadığı belirlenmiştir (1.Model: $R^2=.027$, $F(1-410)=11.55$, 2.Model: $R^2=.048$, $F(2-409)=10.39$). SZBÇ'nin mücadele etme alt boyutunu PÇBÖ'nün sadece kaçınan ve planlı yaklaşım boyutunu negatif bir düzeyde ve anlamlı bir oranda yordadığı bulunmuştur (1.Model: $R^2=.047$, $F(1-410)=20.12$, 2.Model: $R^2=.070$, $F(2-409)=15.37$). SZBÇ'nin çevrimiçi güvenlik alt boyutunu PÇBÖ'nün

sadece düşünen ve kaçınan yaklaşım boyutunu negatif düzeyde ve anlamlı bir oranda yordadığı saptanmıştır (1.Model: $R^2=.041$, $F(1-410)=17.33$; 2.Model: $R^2=.062$, $F(2-409)=13.48$).

Anahtar Kelimeler : Problem Çözme Becerileri, Siber Zorbalıkla Başa Çıkma, Ergenler

*Bu çalışma "Ergenlerin Problem Çözme Becerileri ve Siber Zorbalıkla Başa Çıkma Davranışları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı tezin bir bölümünü içermektedir.

** Bu çalışma Atatürk Üniversitesi BAP birimi tarafından 2015/209 no 'lu proje kapsamında desteklenmiştir.

(16580) YALNIZLIK, DÜRTÜSELLİK VE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ERCAN ARAS¹, ADEM PEKER², RAGİP ÜMİT YALÇIN²

¹ İĞDIR ÜNİVERSİTESİ - ² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

adem.peker@atauni.edu.tr

İnternetin çeşitli eğlence imkanları sunması, iletişim sağlamada hızlı ve ucuz olması büyük yararları arasında gösterilmektedir. Bu yararlarına rağmen internette aşırı zaman harcamanın da arttığı gözlenmektedir. İnternet'in aşırı kullanımı ciddi sonuçlara neden olabileceği belirtilmektedir. Bu zararlı sonuçlar problemlü internet kullanımı, internet bağımlılığı ve patolojik internet kullanımı olarak adlandırılmaktadır. Problemlü internet kullanımının sosyal çekilme, arkadaşlara, aile üyelerine ve diğerlerine yalan söyleme; internetle olan ilgisini gizleme; depresyon ve kaygı gibi ruh halleri ciddi psiko-sosyal işlev bozukluğuna neden olabileceği ifade edilmektedir. Problemlü internet kullanımı belirtileri arasında kontrol kaybı, internette harcanan zamanın artması, çevrimiçi davranışa ilişkin kontrolün azalması, çevrimiçi erişimin bozulduğu durumlarda olumsuz duygu durumunun yaşanması olarak gösterilmektedir. Olumsuz zihinsel sağlık göstergeleri arasında depresyon, kaygı, hiperaktivite ve davranış sorunları yer almaktadır. Genel nüfusta problemlü internet kullanımının sıklığının % 2 ila % 20 arasında değiştiği gözlenmektedir.

Araştırmacılar tarafından problemlü internet kullanımına neden olacak değişkenler incelenmeye çalışılmıştır. Ancak, problemlü internet kullanımına neden olacak bilgi alanında büyük bir boşluk halen devam etmektedir. Mevcut bilgilerdeki bu boşluk göz önüne alındığında, bu çalışmanın problemlü internet kullanımına neden olacak faktörleri belirlemede literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada, sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin yalnızlık, dürtüsellik ve problemlü internet kullanımı arasındaki ilişkiler incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini 2016-2017 öğretim yılında İğdir Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören birinci ve ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma random örnekleme yöntemi ile belirlenen 312 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında kızların oranının yaklaşık olarak % 71, erkeklerinin oranının ise % 29 olduğu görülmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Problemlü İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ), Yalnızlık Ölçeği ve Dürtüsellik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler üzerinde Pearson Korelasyon Analizi, Hiyerarşik Regresyon Analizi kullanılmıştır. Analizler SPSS 22.00 programında yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Yalnızlık ile PİKÖ arasında .11, Dürtüsellik ile PİKÖ arasında .12 oranında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu gözlenmektedir. Regresyon analizi sonucunda PİKÖ'yü yalnızca dürtüsellüğün yordadığı saptanmıştır ($p<.05$; $R^2=.015$, $t: 2.18$, $F(1-310)=4.74$). Sonuç olarak bu çalışmadaki bulguların araştırmacılara ve müdahale hizmetlerine yararları olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yalnızlık, dürtüsellik, problemlü internet kullanımı

(16828) ÖĞRETMENLERİN YARATICILIKLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

GÜNEŞ SALI¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

gunes.sali@bozok.edu.tr

Okulöncesi öğretmenlerinin yaratıcılıklarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada betimsel yöntemlerden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacının çalışma grubunu 65 okulöncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veriler Genel Bilgi Formu, Torrance Yaratıcı Düşünce Ölçeği Şekil Form A Testi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde Kolmogorov Smirnov (K-S) Testi, Tek Değişkenli Kovaryans Analizi (ANCOVA) ve standart çoklu regresyon analizi yapılmıştır. ANCOVA sonuçları yaratıcılık alt boyutlarından akıcılık ($F(1,127)=3.33, p=.070$), orijinallik ($F(1,127)=3.51, p=.063$), başlıkların soyutluğu ($F(1,127)=.008, p=.931$) ve erken kapamaya direnç ($F(1,127)=1.29, p=.258$) alt boyutlarından alınan yaşa göre düzeltilmiş puanlarında branşa göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Ancak zenginleştirme ($F(1,127)=15.28, p<.001$) alt boyutunda branşa göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin zenginleştirme ($D:13.06$) puanlarının, sınıf öğretmenlerinin zenginleştirme ($D:10.85$) puanlarından anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan çoklu regresyon analizinde, yaratıcılığın alt boyutlarının tamamının empatik beceriyi yordadığı görülmüştür ($F(5,124)=69.01, p<.001, R=.858, R^2=.736, R^2_{adj}=.725$). Verilerin test edilmesinde .05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcılık, okulöncesi öğretmeni, sınıf öğretmeni

(16055) FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMEN OLGUSUNA İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ

RECEP ÖZKAN¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

recepozkan33@hotmail.com

Bu araştırma formasyon öğrencilerinin öğretmen olgusuna ilişkin sahip oldukları zihinsel imgelerin belirlenmesini amaçlamaktadır. Formasyon öğrencilerinin öğretmen olgusuna yönelik algılarının belirlenmeye çalışıldığı bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Formasyon öğrencilerinin öğretmen olgusuna ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
3. Metaforlar cinsiyet düzeyi bakımından farklılık göstermekte midir?
4. Metaforlar bölüm düzeyi bakımından farklılık göstermekte midir?

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada formasyon öğrencilerinin öğretmen olgusuna ilişkin algıları ortaya çıkarılarak yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılanların öğretmen olgusuna ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeleri belirlemek amacıyla; her bir katılımcıya “öğretmen. . . dır/gibidir; çünkü . . .” cümlesinin yer aldığı önceden hazırlanmış bir form dağıtılmış ve bu formdaki “öğretmen. . . dır/gibidir; çünkü . . .” yazan boşlukları tamamlamaları istenmiştir. Bu amaçla verilen formdaki “öğretmen... dır/gibidir” bölümüne sadece tek bir zihinsel imge yazmaları, “çünkü ....” yerine ise ürettikleri metafora yoğunlaşarak düşüncelerini yaklaşık 20 dakika içinde dile getirmeleri istenmiştir. Araştırmaya, programa katılan BESYO, edebiyat, matematik ve tarih bölümlerinden öğrenciler katılmıştır.

Çalışma Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2015-2016 eğitim-öğretim dönemi yaz ve güz dönemlerindeki formasyon programına katılan farklı branşlardaki öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. 139 erkek, 93 öğretmen olmak üzere toplam 232 kişinin katılımıyla çalışma gerçekleştirilmiştir.

Verilerin analizinde katılımcıların öğretmen olgusuna ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar; kodlama ve ayıklama, sınıflama, geçerlilik güvenilirlik ve nicel verilerin analizi olmak üzere dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

1. Aşamada öğrencilerinden toplanan formlar öncelikle cinsiyete göre sıralanmış, her bir forma sıra numarasını ve cinsiyeti belirtir kodlar verilmiştir. Kodlama aşamasında cinsiyet ayrımı yapılmadan sıra numarası ve cinsiyeti belirtilmiş ve bölümle birlikte kodlama yapılmıştır. Örneğin: besyobranşı için erkeklerde bes24e, kadınlarda bes25k şeklinde. Kodlama aşamasından sonra metafor imgesini içermeyen, birden fazla metafor yazılan ya da boş bırakılan, çünkü kısmına ise bir cümleden az açıklama yazılmış ya da boş bırakılmış formlar analiz dışında bırakılmıştır. Bu nedenle de incelemeye alınan formların kodlarındaki sıralamada farklılıklar olmaktadır. Örneğin 24k kodundan sonra 25k kodlu form araştırma dışı bırakıldığı için 24k sıralamasından sonra 25 sıra numarası verilmeden 26e kodlu form gelmektedir.

2. Aşamada, metaforlar ortak özellikleri dikkate alınarak benzer olanların aynı kavramsal kategori altında sınıflanması yapılmıştır. Örneğin ağaç-meyveli ağaç= ağaç metaforu olarak ele alınmış. Elde edilen metaforlar soyut ve somut olmak üzere iki kategoriye ayrılmış ve her bir kategoride üretilen metaforların açıklamalarından hareketle olumlu olumsuz şekilde yorumlama yoluna gidilmiştir.

3. Aşama olan geçerlilik güvenilirlik aşamasında; bulgular bölümünde tabloların yorumlanmasında öğrenciler tarafından üretilen metaforlara ilişkin açıklamaları derlenerek yazılmış ve bu açıklamalar ise araştırmanın temel veri kaynağı kabul edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamaya yönelik olarak da, bütün formların bilgisayara işlenmesinden sonra elde edilen veriler, önce araştırmacının kendisi tarafından kategorilere ayrılmıştır. Ortaya çıkan kategorilere, iki eğitim bilimlileri uzmanı ve iki Türk dili ve edebiyatı uzmanının da görüşleri alınarak son şekli verilmiştir.

4. Nicel veri analizi aşamasında ise uzmanların görüşleri doğrultusunda son şekli verilen kategoriler tablolaştırıldıktan sonra sayısal veriler üzerinden yorumlamaları yapılmıştır.

Soyut kategorisinde; toplamda erkekler 65, kadınlar ise 41 farklı metafor üretmişlerdir. Erkekler en çok anne, arkadaş ve baba metaforlarını üretirken, kadınlar ise rehber, her şey, anne metaforlarını üretmişlerdir. Kadınlar altışar kişiyle en çok aile, eğitici ve her şey, erkekler ise en çok on bir kişiyle yol gösteren ve on kişiyle rehber metaforlarını üretmişlerdir.

Somut kategorisi soyut kategorisine göre çok az sayıda metafor üretilen kategoridir. 19 erkek, 12 kadın katılımcıdan, erkeler 15, kadınlar ise 11 metafor üretmişlerdir. Erkeler ve kadınların ürettikleri metafor sayıları arasında fazla bir fark olmadığı görülmektedir. Bu kategoride en fazla erkeklerde 3 kişiyle *kitap* metaforu üretilmiştir. Hem erkek hem de kadınlarda üretilen diğer metaforların tamamı birer kişi tarafından üretilmiştir. Bölümler bazında bakıldığında, Besyo branşında erkeler 13 kişiyle 11 ayrı metafor, kadın 4 kişiyle 4 ayrı metafor üretmişlerdir. Diğer branşlarda ise katılımcılar birer metafor üretmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen, metafor, formasyon, besyo, edebiyat, matematik, tarih.

(16468) KÜRESELLEŞME HAZIRBULUNUŞLUĞU ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI

GİZEM ENGİN¹

¹ EGE ÜNİVERSİTESİ

gizemozen@hotmail.com

Küreselleşme kavramının kapsamı ve etki alanının genişliği düşünüldüğünde eğitim-öğretim sürecinde değişikliklere sebep olacağı anlaşılmaktadır. Çocuklardan ulusal değerleri bilmeleri ve benimsemeleri aynı zamanda dünyadaki değişimleri takip edip, uyum sağlayarak dünya vatandaşı olmaları istenmektedir. Küreselleşen dünyada öğretmenlerden öğrencilerinin gereken yeni yeterliklerle donanmalarına yardımcı olmaları beklenmektedir. Bu çalışmada Kerkhoff Vessa (2016) tarafından geliştirilen “The Teaching for Global Readiness Scale” adlı ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek eleştirel uygulamalar, durumsal

uygulamalar, bütünleştirici uygulamalar, dönüştürücü uygulamalar olmak üzere 4 boyuttan ve toplamda 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek sahibinden uyarılma için izin alındıktan sonra ölçek maddeleri Türkçe 'ye çevrilmiş 3 uzmandan dil geçerliği konusunda görüş alınmıştır. 202 sınıf öğretmene ölçek formu internet aracılığı ile ulaştırılmış ve doldurmaları sağlanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde ölçeğin orijinal yapısı korunarak Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda χ^2/sd , RMSEA, AGFI, GFI, NNFI, CFI, RMR değerlerinin uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Toplanan veriler üzerinde alt boyutlar ve ölçeğin tamamı için güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan tüm bu analizler ışığında "Küreselleşme Hazırbulunuşluğu Ölçeği'nin" geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Küreselleşme, Küresel Eğitim, Küresel Konular, Ölçek Uyarılma

(18117) BATILI ÇOCUKLUĞUN İCADI VE İNŞASI SÜRECİNDE DOĞULU ÇOCUKLUĞUN SERÜVENİ

FİLİZ GÖKTUNA YAYLACI ¹, ALİ FARUK YAYLACI ²
¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ - ² DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
 ali.yaylaci@dpu.edu.tr

Çocukluğun nasıl anlaşıldığı ve çocuğun nasıl tanımlandığı birçok etken açısından merkezi bir konumdur. Çocukların sosyal, ekonomik ve siyasal bağlamlarda nasıl konumlanacakları ve çocukların günümüz dünyasında deneyimledikleri sorunların aşılabilmesi için geliştirilecek politikalar önemli ölçüde çocukluk kavramsalının nasıl ifade edildiği ile ilişkilidir. Alanyazında, Aristocu çocukluk anlayışının egemenliğinden, Aries örneğinde olduğu gibi modern çocukluk olgusunun icadı ve inşa edilmesinden ya da Postman örneğinde olduğu gibi çocukluğun özellikle teknolojik gelişmelerle ilişkili bir biçimde belirsizleşmesinden ya da yok oluşundan bahseden önemli çalışmaların varlığına karşın Türkiye'de çocukluk olgusunun özellikle icat ve inşa süreçleri çerçevesinde yeterince ele alınmadığı söylenebilir. Aynı zamanda eleştirel niteliklerine karşın anılan çalışmaların çocukluğun inşa sürecini Avrupa ve Batı dünyası özelinde irdeleyişinden dolayı bir tür sınırlılık taşıdıkları söylenebilir. Bu bağlamda Batılı çocukluğun icat ve inşa sürecinin yanında Doğulu çocukluğun serüveninin kuramsal açıdan incelenmesi ve değerlendirilmesi önemli bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma söz konusu gereksinimden hareketle Batılı çocuğun serüvenini, Doğulu çocuğun nasıl bir anlam ifade ettiğini, farklılıklar ve benzerliklere odaklanarak incelemeyi amaçlamaktadır. Böylesi bir inceleme günümüz dünyasında çocukların eğitim süreçleri açısından da önem taşımaktadır. Çocukların eğitimleri için yetişkinler çok sayıda yaklaşım, kuram, öğretim programı vb. geliştirirken kimi zaman bir nesne olarak ele aldıkları çocuğu kavramsal açıdan inceleme ve çocukluğun anlamsal serüvenini değerlendirebilme konusunda güçlü bir eğilim göstermemişlerdir. Bu çalışmanın kuramsal bir girişim olarak çocuğu ve çocukluğu doğu ve batı dünyasının farklı serüvenleri çerçevesinde anlamaya katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çocukluk Kavramı, Çocukluğun İcadi, Doğu Düşüncesinde Çocuk

(16776) TÜRKİYE'DEKİ HARF İNKILÂBİ'NİN HATAY'A ETKİSİ

MUHAMMET ERAT ¹
¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
 muherat@comu.edu.tr

Türkiye'de Batılılaşma hareketleri açısından bir dönüm noktası sayılabilecek olan Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun 1839'da ilanı ile birlikte Tanzimat dönemi başlamıştır. Bu dönemde devletin niçin geri kaldığı, bunun sebeplerinin ne olduğu hakkında yapılan tartışmalar, özellikle 1860'ların başından itibaren kendini gazete ve dergi sayfalarında göstermeye başlamıştır. Bu tartışmalarda, devletin geri kalmasının nedenleri olarak siyasi, iktisadi, askerî ve sosyal sebepler ilk sıraları alırken, dil ve harf konusundaki tartışmalar da ilk kez gündeme gelmiştir.

Tanzimat'la beraber başlayan ve II. Abdülhamid döneminde de devam eden Arap harflerinin ıslahı, Latin harflerinin kabulü tartışmaları, II. Meşrutiyet döneminde yoğunluk kazanmıştır. Bu dönemde artık Latin harflerinin kabul edilmesi gerektiği görüşü daha açık bir şekilde sık sık gündeme gelmiştir.

Cumhuriyet döneminde ise Latin harfleri meselesi 1923 yılından itibaren yeniden gündeme gelmiştir. 1928 yılına kadar bazen basında, bazen meclis kürsüsünde tartışmaların odağında harf tartışmaları yer almıştır. İlk zamanlar Latin harflerini savunanlar azınlıkta olsa da, 1925'ten sonra Arap harflerini savunanların azalmaya başladığını görülmektedir. 1928 yılında Dil Encümeni'nin kurulması ve Atatürk'ün Sarayburnu konuşması ile birlikte Latin harflerine geçiş süreci hızlanmıştır. Yapılan bu çalışmalar sonucunda "*Türk Harflerinin Kabul ve Tabiki Hakkındaki Kanun*", 1 Kasım 1928 tarihinde TBMM'de kabul edilmiş ve 3 Kasım'da da *Resmi Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'deki alfabe değişikliği, Türkiye sınırları dışında kalan birçok Türkü de etkilemiştir. 1928'lerde Türkiye sınırları dışında bulunan Hatay'daki Türkler de, Türkiye'deki bu değişiklikten etkilenmiştir. Ancak Hatay'da yaşanan bu etkilenme hemen sonuç vermemiş ve Latin harflerine geçiş uzun bir süre almıştır.

Hatay'da yeni Türk harflerinin tanıtılmasında ve halk arasında tartışılmasına zemin hazırlayan şahısların başında Abdurrahman Faik Bey gelmektedir. Faik Bey'in *Yeni Mecma*'da, yeni Türk harfleri hakkında yazdığı yazılar ve Sarı Ziya isimdeki bir zatın ve diğer bazı aydınların Latin harflerini halka öğretmek için açtığı gece dersleri iyi neticeler vermiştir.

Bu arada Antakya Lisesi'nde yeni Türk harfleriyle öğretim kabul edilmiş ve Türkiye'den gelen kitaplar ders kitabı olarak okutulmaya başlanmıştır.

1937'de Hatay davasının Türkiye'nin lehine gelişmesinin hızlandığı bir sırada, yeni kabul edilen "*Sancak Statüsü*"nün getirdiği şartlar gereğince Sancak Kültür Dairesi, halka okuma-yazma öğretmek için okullarda gece kursları düzenlemiştir. Hataylılar bu kurslara, büyük rağbet göstermiştir.

Büyük çabalardan ve yıllarca süren uğraşından sonra Fransızlar, 1933 yılında Hatay'daki Türk İlkokullarında eğitimin yeni Türk harfleriyle yapılmasını kabul etmişlerdir. Bunun üzerine alfabeler İstanbul'dan getirilmiş ve okullara dağıtılmıştır.

Halk dili bakımından Doğu Anadolu'nun, folklor bakımından da bütün Anadolu'nun ayrılmaz bir parçası olana Hatay'da, 1928-1939 yılları arasında halkın önemli bir kısmı yeni Türk alfabesiyle okuma-yazmayı öğrenmiş ve bu oran gün geçtikçe de artmıştır.

Anahtar Kelimeler : Hatay, Latin Harfleri, Türkiye, Eğitim, Alfabe

(16796) KÂZIM KARABEKİR PAŞA'NIN DOĞU CEPHESİ'NDEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ VE BU FAALİYETLERİN BÖLGENİN VE ÜLKENİN EĞİTİMİNE KATKISI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

MUHAMMET ERAT¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

muherat@comu.edu.tr

Doğu Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir Paşa, Millî Mücadele yıllarında gösterdiği askerî başarıların yanısıra eğitim sahasında da büyük başarılar imza atmıştır. Kâzım Karabekir, Millî Mücadele yıllarından çok önce, askerlik hayatının ilk yıllarından başlayarak çocuklara yönelik birçok faaliyetin içinde yer almıştır. Karabekir, özellikle yetim ve bakımsız çocuklara yardımda bulunmak için her fırsatı değerlendirmiştir. Yoksul ve bakımsız çocukları devlet korumasına alarak ülkenin diğer çocukları gibi başarılı ve gelecek için güçlü kılacak maddî ve fikri bir talim ve terbiye ile donatmak, O'nun öteden beri takip ettiği bir davadır. Yoksullara yardım etmek zevki kendisinde çok küçük yaşlardan itibaren yer etmiş bir olgudur. Kâzım Karabekir, bu konudaki görüşlerine kısaca "Çocuk Davamız" ismini vermiş ve bu konuda çeşitli yayınlar da yapmıştır.

15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa, 3 Mayıs 1919'da Erzurum'a geldikten sonra bir yandan askeri faaliyetlerle ilgilenirken, diğer taraftan da eğitim faaliyetlerine de özel önem göstermiştir. Emrindeki ordu mensuplarına bu konuda önem verirken aynı zamanda, yetim çocuklarına da zaman ayırmış ve onlara çeşitli alanlarda eğitim vermeye çalışmıştır. Doğu Cephesi Kâzım Karabekir Paşa, özellikle 1920 yılı sonları ve 1921 yılı başlarında, Ermenilere ve Gürcülere karşı elde etmiş olduğu askeri ve siyasi başarılarından sonra eğitim ve kültür faaliyetlerine hız vermiştir. Bu bağlamda çeşitli alanlarda birçok mektep ve kurslar açmıştır.

Bütün doğu bölgesini gezen Kâzım Karabekir Paşa, buraların ilimde ve eğitimde geri kaldığını gördüğünden, bölgenin merkezi olan Erzurum'da bazı eğitim kurumlarını açmanın gerekli olduğuna inanmaktadır. Karabekir, ülkenin dört bir taraftan işgale uğradığı bir zamanda, kuracağı ilim yuvaları sayesinde halkı aydınlatmayı ve gidişin Türkün değil geleceğini, hatta varlığını dahi yok etmeye doğru gittiğini halka göstermek istemiştir.

Kâzım Karabekir, bunun yanı sıra halkı ve çocukları maddî ve manevî yönlerden tatmin edecek faydalı ve zevkli meşgul edecek kalkınma bayramları tertip etme yoluna gitmiştir. Bu amaçla Ağaç bayramı, İdman bayramı ile Kitap bayramı ve Atış bayramı tertip ettirmiştir.

Doğu Cephesi Komutanı, askeri başarılarından sonra Sarıkamış'ı "Çocuklar Kasabası" haline getirmeye karar vermiştir. O'na göre Erzurum'da yapılan bu faaliyetlerden sonra askerî zaferin kazanılması ile de artık çocuklara yönelik eğitim hareketlerinin bir yerde odaklanması gerekli idi. Bu maksatla kendisi Sarıkamış şehrinin en uygun bur konumunda olduğunu düşünüyordu.

Doğu Cephesi'nde Kâzım Karabekir Paşa'nın himayesinde hayatları koruma altına alınan çocukların sayısı altı bin civarındadır. Ancak bu çocukların sadece dört bini iyi bir eğitim almış ve bir sanatı öğrenerek yakınlarının yanında çalışmaya başlamıştır.

Kâzım Karabekir Paşa'nın Doğu Cephesi'nde sahip çıktığı binlerce çocuk çeşitli alanlarda birçok beceriye sahip olmuş ve bu öğrendiklerini sonraki hayatlarında yansıtmıştır. Bu çocukların arasından ileriki yıllarda üst düzey askeri ve idari görevlerde bulunan kişiler de çıkmıştır. Karabekir'in Doğu Cephesi'nde görev yaparken gerçekleştirdiği eğitim-kültür faaliyetleri, bölgenin kalkınmasına da etkide bulunmuştur. Ayrıca halkın bilinçlenmesine ve gençlerin bir meslek sahibi olmasına da büyük katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler : Kâzım Karabekir, Doğu Cephesi, Eğitim, Çocuk, Mektep, Kurs, Asker

(16027) İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ FAKTÖRLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

EMİNE ZEHRA TURAN¹, GÖKÇE BECİT İŞÇİTÜRK¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

zturan@nevsehir.edu.tr

Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte akıllı telefonlar hayatlarımızda önemli yer tutar hale gelmiştir. Bilgiye ulaşmada öncelikli araçlardan biri haline gelen akıllı telefonların yoğun kullanımı akıllı telefon bağımlılığı kavramının da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışmada, akıllı telefonlardan yoksun kalma korkusu olarak bilinen nomofobinin İlahiyat Fakültesi öğrencileri arasındaki yaygınlığının çeşitli faktörler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilen ve Yıldırım, Şumuer, Adnan ve Yıldırım (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmış Nomofobi ölçeği(NMP-Q) ve demografik bilgi formu aracılığıyla toplanan veriler, betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi(ANOVA) ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Nomofobi, akıllı telefon, İlahiyat Fakültesi,

(16053) EĞİTİM TEKNOLOJİSİ ALANINDA YAYINLANMIŞ MAKALELERİN İNCELENMESİ

ŞULE ÇEVİKER AY ¹, ALİ ORHAN ²

¹ DÜZCE ÜNİVERSİTESİ - ² BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

ali_orh_an@hotmail.com

Dijital yerliler olarak adlandırılan günümüz öğrencisi, teknolojiyle dolu bir dünyanın içine doğmakta ve teknolojiyle iç içe bir yaşam sürmektedir (Prensky, 2001). Dolayısıyla bu öğrencilerin geleneksel yöntemlerle eğitilmesi çok zordur. Çünkü bu öğrenciler sadece bilginin pasif alıcısı olduğu bir konum üstlenip, geleneksel sınıflarda ders aldıklarında çok çabuk sıkılmaktadırlar. Dolayısıyla diğer branşlarda olduğu gibi İngilizce öğretimi ve teknoloji de her zaman iç içe olmuş (Shinghal, 1997), elektronik sözlükler, bilgisayar destekli dil öğretim programları ve videolar gibi teknolojiler uygun yöntem ve aktivitelerle sınıf içinde kendine yer bulmuş, başarılı olmuş ya da olamamıştır (Basheer Nomass, 2013). Bu sebeple bu yeni eğitim teknolojilerinin İngilizce öğretiminde kullanımının, dil becerilerinin gelişimini ne ölçüde ve ne yönde etkilediğinin hala tartışmalı olduğu görülmektedir (Lamy & Zourou, 2013) ve bu konu üzerine hem ulusal hem de uluslararası alanyazında birçok çalışma vardır. Bu çalışmalardaki eğilimi ve bu çalışmaların niteliğini araştırarak çalışmalar önemlidir (Dunkin, 1996). Çünkü bir alanı tanımının en basit yolu o alanda yapılmış olan çalışmaları incelemektir (Staton-Spicer ve Wulff, 1984). Dolayısıyla bu çalışmada SSCI veritabanında taranan ve yabancı dil öğretimi ve eğitim teknolojileri ile alakalı dergilerde, 2017 yılında yayınlanmış makaleleri yöntem bakımından analiz etmek amaçlanmıştır. Böylelikle İngilizce öğretiminde teknoloji kullanımıyla alakalı makalelerin genel eğilimi belirlenecektir. Betimsel tarama yönteminin kullanıldığı çalışmada veri kaynağı olarak SSCI veri tabanında taranan A sınıfı ve yüksek etki faktörüne sahip dergiler kullanılmıştır. Dergilerin seçiminde kullanılan kriterler şu şekildedir: 1) SSCI veri tabanında taranması ve A sınıfı olması 2) Yüksek etki faktörüne sahip olması 3) Makalelerin İngilizce olması 4) Yabancı dil öğretimi ve eğitim teknolojileri hakkında olması. Bu kriterleri sağlayan 2 dergide yayınlanmış 70 makale araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen makaleler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Makalelerin yöntem açısından incelenmesinde araştırmacı tarafından hazırlanan "Makalelerde Kullanılan Yöntemleri Belirleme Formu" kullanılmıştır. Makaleler arasından rastgele seçilmiş 10 makale iki ayrı kişi tarafından analiz edilmiş ve kodlayıcılar arasındaki uyuma bakılmıştır. İki kodlayıcı arasındaki uyum katsayısı 0.93 bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre makalelerde sırasıyla en çok nicel araştırma yöntemlerinin (%47,29), nitel araştırma yöntemlerinin (%32,43) ve karma çalışmaların kullanıldığı görülmüştür (%20,27). Makalelerde veri toplamak amacıyla ise sırasıyla en çok ölçek ve anketler (%26,43), testler (%25), dokümanlar (%24,29) ve görüşmeler (%13,57) kullanılırken, en çok üniversite öğrencileri (%65,63) ve yetişkinler (%12,50) ile çalışılmıştır. Veri analiz yöntemi olarak ise en çok nicel yöntemlerin (%66,91) kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitel veri analiz yöntemleri ise %33,09 oranında kullanılmıştır. Nicel veri analiz yöntemleri arasında en çok parametrik testler (%31,64) kullanılırken, nitel veri analiz yöntemlerinden ilk sırayı içerik analizi almıştır (%25,74).

Anahtar Kelimeler : eğitim teknolojisi, betimsel analiz, İngilizce,

(16109) EĞİTİMDE FM SİSTEMİN YERİ VE ÖNEMİ

MERVE ÇİNAR ¹, NURDAN CANKUVVET AYKUT ¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

m_cinar@anadolu.edu.tr

İşitsel deneyim temelinde gelişen dinleme ve öğrenme becerileri, çocuğun dil, biliş, sosyal-duygusal gelişimini ve akademik başarısı belirlemektedir. Günümüzde çağdaş eğitim pratiklerinde, dinleme ve öğrenme becerilerinin desteklenmesinde sıklıkla işitmeye yardımcı teknolojiler kullanılmaktadır. Bu teknolojiler; arka plan gürültü, yankılanma ve konuşmacıya olan mesafenin arttığı sınıf ortamlarında dinlemeyi kolaylaştırarak çocukların akademik başarılarını desteklemenin yollarından biri olarak kabul edilmektedir. Sınıf ortamlarında dinleme koşullarını iyileştirmek için kullanılan en etkili uygulamalardan biri FM sistemidir.

FM sistem teknolojisi, mikrofon içeren vericiden ve radyo dalgaları yoluyla vericiden doğrudan sinyali alan bir alıcıdan oluşur. Eğitim ortamlarında öğretmenin kullandığı mikrofon tarafından alınan sesler verici aracılığıyla

mesafe, arka plan gürültü ve yankılanma gibi sorunlarla karşılaşmadan çocuğun kulağına doğrudan ulaşmaktadır. Dinlemeyi zorlaştıran tüm bu olumsuz etkileri devre dışı bırakan FM sistem; bu özelliği sayesinde çocukların öğrenme becerilerini desteklemektedir. Kişiyeye özel ya da açık alan sistem olarak kullanılabilen bu sistem, eğitim ortamlarında sıklıkla tercih edilen akıllı tahta gibi kaynakları verimli kullanmaya da olanak sağlamaktadır. FM sistem tüm bu özellikleri sayesinde tipik gelişim gösteren çocuklardan gelişimsel yetersizliği/gecikmesi olan çocuklara kadar oldukça geniş bir popülasyona hitap etmektedir. Örneğin işitme kayıplı çocuklarda işitme cihazı ya da koklear implant ile birlikte kişisel olarak kullanılabilen FM sisteminin gelişimsel yetersizliği olan (otizm, dil ve konuşma gecikmesi, dikkat dağınıklığı, öğrenme güçlüğü vb.) çocuklarda açık alan sistem olarak kullanılmaktadır. FM sistem, özellikle gelişim açısından risk altında olan bu çocukların dil, biliş, sosyal, duygusal ve akademik becerilerini destekleyerek eğitim hayatlarına belirgin biçimde dokunmaktadır. Bu noktada ülkemizin eğitim kalitesini artırmada kilit bir noktada yer alabilecek FM sisteminin, mevcut politikalar tarafından henüz desteklenmediği göze çarpmaktadır. Kaynaştırma eğitiminin bir devlet politikası olduğu ülkemizde, FM sistem kullanımının politikalar yoluyla desteklenmesinin eğitim kalitemizin artırılması yolunda önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

Bu çerçevede bildirinin amacı, tipik gelişen ve gelişim açısından risk altında olan çocukların dinleme ve öğrenme becerilerini destekleyen, akademik başarılarını artıran, politikalar tarafından desteklenmesi gerektiği düşünülen FM sisteminin tanıtılmasıdır. Bu amaç dahilinde FM sisteminin özellikleri, kullanım alanları ve çocukların gelişimine yaptığı katkıya ilişkin alanyazının derlenmesi planlanmıştır. Klinik deneyimlerde göz önünde bulundurularak bildiri içeriğinde eğitim hayatında FM sisteminin yeri ve önemi vurgulanarak ilgili alan uzmanlarına ve politikalara yönelik öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : FM sistem, gelişimsel yetersizlik, işitmeye yardımcı teknolojiler, kaynaştırma eğitimi, sınıf ortamı

(16110) İşitme Kayıplı Çocukların Eğitiminde İşitme Cihazlarının Rolü: İşitme Cihazları Nedir ve Ne Değildir?

MERVE ÇINAR¹, NURDAN CANKUVVET AYKUT¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

m_cinar@anadolu.edu.tr

Çevremizle iletişim kurmamızı sağlayan işitme duyusunun hassasiyetinin azalması veya kaybolması olarak tanımlanan işitme kaybı, dil öncesi dönemde ortaya çıktığında çocuğun gelişimi önündeki en ciddi engellerden biridir. İşitme kaybının gelişim üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek için işitme kaybının müdahalesinde öncelikle işitme cihazları kullanılmaktadır. Peki “İşitme cihazı kullanan her çocuk konuşur mu?”, “İşitme cihazlarının işitme kayıplı çocukların eğitimindeki rolü nedir?” Bu soruların cevabını verebilmek için işitme cihazlarının ne olduğunu daha da önemlisi ne olmadığını anlamak gerekmektedir. İşitme cihazları, kaybın olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla kullanılan işitmeye yardımcı teknolojilerdir. Sesleri yükselterek (amplifiye ederek) işitme kayıplı kişinin sesleri duyması için dizayn edilen işitme cihazlarının seçimi çocuğun yaşına, işitme kaybının derecesine ve tipine göre farklılık göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, her çocuk için kullanılması gereken işitme cihazı tipi farklılık göstermektedir.

İşitme cihazlarının işitme kayıplı çocukların eğitimindeki rolünü kapsamlı bir biçimde anlayabilmek için “Ne değildir?” sorusu da cevaplanmalıdır. İşitme cihazları, işitmeyi duyusunu “iyileştiren” teknolojiler değildir. Bu teknolojiler, işitme kaybının derecesiyle orantılı olarak seslerin şiddetini artırıp duyulabilir seviyelere çekmektedir. Ancak bu yükseltme kaybın derecesiyle orantılı olup, aynı zamanda konuşma sesinin yanı sıra ortam gürültüsünü de kapsamakta ve bu durum konuşma sesini maskeleymektedir. Dolayısıyla işitme cihazları kullanıyor olsalar dahi sesi duymakta ve anlamakta zorluk çeken işitme kayıplı çocuklar, sözel dil becerilerini geliştirebilmek için yoğun bir işitsel-sözel eğitime gereksinim duymaktadır. Gözlemlenen karşılaştırılan işitme cihazları çocuklarda zaman zaman konuşmayı kendiliğinden sağlayan bir teknoloji olarak düşünülmektedir. İşitme kaybı ve müdahalesine ilişkin yeterli bilgi sağlanmadığında, işitme cihazları engeli ortadan kaldıran bir araç olarak düşünülmekte ve bu durum çocukların işitme cihazı kullansalar bile sözel dili geliştirememeleriyle sonuçlanmaktadır.

Bu çerçevede bildirinin amacı, işitme kayıplı çocukların eğitiminde işitme cihazlarının rolünün betimlenmesidir. Bu amaç dahilinde işitme cihazlarının özellikleri, sınırlılıkları, bu sınırlılıkları aşmada işitsel-sözel eğitimin önemine ilişkin alanyazının raporlanması hedeflenmektedir. Derleme türü bu çalışmada eğitim ortamlarındaki işitme kayıplı çocuklara ilişkin yazarların klinik deneyimleri temelinde öneriler sunulması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : işitme cihazı, işitme kaybı, işitme kayıplı çocukların eğitimi, işitmeye yardımcı teknoloji

(16130) TERS YÜZ ÖĞRENME MODELİYLE PROGRAMLAMA EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL YÜKLERİNE ETKİSİ

CELAL KARACA¹, MEHMET AKİF OCAK²
¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ
karaca42@gmail.com

İnsanın öğrenme yapısıyla ilgili yapılan çalışmalarda bellek kavramı önemli bir yer tutmaktadır. Bellek, Türk Dil Kurumu tarafından; yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihinde saklama gücü, dağarcık, akıl, hafıza, zihin olarak tanımlanmaktadır. Öğrenmeyle ilgili önemli bir değişken olan bilişsel yük, bireyin öğrenme sürecini etkileyen önemli unsurlardan biridir. Bilişsel yük, öğrenme sürecinde öğrenenin bilişsel sistemi üzerinde oluşan ve öğrenme sürecini olumsuz yönde etkileyen baskıdır. Bilişsel yükün gereğinden fazla olması öğrenenin performansını düşürmekte, öğrenme sürecini ve akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Bilişsel yük kuramına göre iyi tasarlanan öğrenme ortamı öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyecektir. Clark (2008), öğrenme ortamlarında bilişsel yüke neden olan faktörleri 4 başlıkta açıklamıştır. Bunlar: Karmaşık ders içeriği, ön bilgi ve deneyim, bilginin sunulma hızı ve kontrolü ile kullanılan öğretim yöntemidir. Öğretimi yapılacak konunun zor olması öğrenen bilişsel yükünü artırmaktadır. Eğer öğrencinin öğretimi yapılan konuyla ilgili ön bilgisi ve tecrübesi varsa bu bilişsel yüklenmeyi azaltmaktadır. Konunun sunulma hızı öğrencinin kontrol edebileceği hızdan yüksekse bu durumda da fazla bilişsel yük oluşmaktadır. Diğer yandan, kullanılan öğretim yöntemi de bilişsel yüklenmeyi etkileyen bir unsurdur.

Alan yazında özellikle son birkaç yılda çalışmaların yoğunlaştığı ters yüz öğrenme, harmanlanmış öğrenmenin bir çeşididir. Bu modelde uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitimin avantajlı yönlerinden yararlanılması hedeflenilmektedir. Ters yüz öğrenme, ders öncesinde öğrencilere sağlanan çeşitli ders materyalleri ile öğrencinin ders öncesi teorik konuları öğrenerek sınıfa gelmesi ve sınıf içerisinde öğretmen rehberliğinde daha üst düzey öğrenmeleri gerçekleştirmesi olarak ifade edilebilir. Geleneksel yüz yüze öğrenme ortamlarında öğrenme, sınırlı bir zaman diliminde sınırlı ortam ve materyallerle gerçekleşmektedir. Fakat öğrenme hızları ve stilleri farklı bireylerin, aynı ortam ve aynı sürede eşit verim alması mümkün değildir. Ters yüz öğrenmede daha alt düzeydeki öğrenmelerin gerçekleştiği teorik kısım ters çevrilerek sınıf dışına taşınmakta, ev ödevleri ise sınıf içerisine alınmaktadır. Böylece öğrenci sınıf dışında kendine uygun zamanda ve sürede video, podcast, animasyon, sunum gibi daha zengin ders materyalleriyle öğrenme sürecini kendi yönetirken, sınıf içerisinde ise daha geniş zamanda aktif öğrenme etkinlikleriyle daha üst düzey öğrenmeler gerçekleştirmektedir.

Bu çalışmanın amacı ters yüz öğrenme yönteminin öğrencilerin bilişsel yüklenmelerine etkisini belirlemektir. Çalışma yükseköğretim düzeyinde algoritma ve programlama dersi için Aksaray Üniversitesi Makine Mühendisliği ve Bilgisayar Programcılığı bölümlerinde eğitim gören 220 kişilik örnekleme gerçekleştirilmiştir. 8 hafta boyunca devam eden çalışma yarı deneysel desene sahiptir. Bilişsel yük ölçümleri için Paas ve Van Merriënboer (1993) tarafından geliştirilen, 9'lu derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Her hafta yapılan ders sonunda deney ve kontrol grupları tarafından ilgili ölçek doldurulmuştur. Elde edilen verilere SPSS 24 programıyla, bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Her iki bölümde de ters yüz öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubundaki bilişsel yükün, geleneksel yüz yüze eğitimin uygulandığı kontrol grubundaki bilişsel yükten düşük olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, iyi yapılandırıldığında ters yüz öğrenmenin bilişsel yükü azaltan bir yöntem olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Ters Yüz Öğrenme, Programlama Eğitimi, Bilişsel Yük, Yükseköğretimde Kalite

(16131) TERS YÜZ ÖĞRENME MODELİYLE PROGRAMLAMA EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNA ETKİSİ

CELAL KARACA¹, MEHMET AKİF OCAK²
¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ
karaca42@gmail.com

Bilgisayarların ve teknolojik cihazların insan hayatına girmesiyle birlikte bilgisayar yazılımlarına ihtiyaç duyulmaya başlamıştır. Bu ihtiyaç geçmişten günümüze artarak devam etmektedir. Artan bu ihtiyacın karşılanabilmesi için bu yazılımların geliştirildiği programların eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Programlama eğitimi ile ilgili alan yazındaki araştırmalar incelendiğinde bu konudaki akademik başarının istenilen durumda olmadığı görülmektedir. Yapılan birçok çalışmada bilgisayar bilimlerimde öğrenim görmeye başlayan öğrencilerin programlama derslerinde tökezledikleri ifade edilmektedir. Yapılan bir araştırmada, programlama dersini alan her üç öğrenciden birinin programlama derslerinden başarısız olduğu belirtilmektedir. Yine bir diğer araştırmada, tüm dünyada programlamaya giriş dersine kayıt olan öğrencilerin %20 - %40 oranlarında bilişime yönelik dersleri veya bölümü bıraktığını ifade etmektedir. Birçok öğrenci programlama öğretiminde yaşanan sıkıntılardan dolayı programlama dilleri dersini zor ve sıkıcı bir ders olarak görmekte ve bu dersten başarısız olmaktadır.

Bu araştırmanın amacı ters yüz öğrenme yönteminin öğrenci motivasyonuna etkisini belirlemektir. Çalışma yükseköğretim düzeyinde algoritma ve programlama dersi için Aksaray Üniversitesi Makine Mühendisliği ve Bilgisayar Programcılığı bölümlerinde eğitim gören 220 kişilik örnekleme gerçekleştirilmiştir. 8 hafta boyunca devam eden çalışma yarı deneysel desene sahiptir. Çalışmada Keller ve Subhiyah (1987) tarafından geliştirilen 5'li likert tipindeki ders motivasyon ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Dikkat (Attention), Uygunluk (Relevance), Güven (Confidence) ve Doyum (Satisfaction) alt boyutlarında toplam 34 madde içermektedir. Uygulama sonunda deney ve kontrol grupları tarafından ilgili ölçek doldurulmuştur. Elde edilen verilere SPSS 24 programıyla, bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Ayrıca ölçeğin alt boyutlarına ait tüm betimsel veriler deney ve kontrol grupları için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Makine Mühendisliği bölümü T testi sonucundaki anlamlılık değeri 0.027 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç deney ve kontrol grupları toplam motivasyon puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Fakat dikkat(p=0.000) ve doyum(p=0.000) boyutlarında öğrenci motivasyon puanları anlamlı çıkmıştır. Bilgisayar Programcılığı programı T testi sonucundaki anlamlılık değeri ise 0.000 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç deney ve kontrol grupları toplam motivasyon puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir. Dikkat, uygunluk, güven ve doyum boyutlarında ise öğrenci motivasyon puanları açısından anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Ters Yüz Öğrenme, Programlama Eğitimi, Öğrenci Motivasyonu, Yükseköğretimde Kalite

(16173) MİMARLIK EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

SELİM KARTAL¹
¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
selimkartal@anadolu.edu.tr

Günümüz iş hayatında birçok meslek grubunda olduğu gibi mimarlık mesleği de teknolojik gelişmelere paralel olarak bilgisayar ve donanımlarına bağımlı hale gelmiştir. Tasarım ve sunum amaçlı yapılan bilgisayar tabanlı programlara gün geçtikçe yenileri eklenmektedir. Her ne kadar günün şartlarında fayda sağlayabilseler de bir sonraki dönem için yeni özelliklere ihtiyaç duymaktadırlar. Devamlılığını korumak için sürekli gelişim içinde olan programların hepsi olmasa da bazıları eğitim sistemi içinde ki yerini almıştır. Bu programlar meslek hayatında aranan kriterler arasında yer aldığı için mimarlık eğitiminde önem arz etmektedir. Bu sebepten dolayı öğrencileri eğitim sonrası meslek hayatına en iyi şekilde hazırlamak için mimarlık eğitim sisteminde kullanımlarını öğretmek amaçlı dersler verilmektedir. Mimarlık eğitim teknolojilerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan bu çalışmada, eğitim sistemi içinde bilgisayar ve donanımlarına ne kadar yer verildiği araştırılmıştır. Bu çalışmada öncelikli olarak internet sitelerinde yer alan iş ilanlarında aranan kriterler arasında en çok hangi programların istenildiği daha sonra ise mimarlık eğitimi veren üniversiteler de eğitim-öğretim müfredatında hangi programların öğretildiğine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Elde edilen veriler

doğrultusunda tercihen Autocad, 3ds Max, Revit, Sketchup ve Photoshop mesleki programlarını en iyi şekilde kullanabilen adaylar aranırken mimarlık bölümlerinde ise genel olarak Autocad programının öğretildiği ikinci program olarak ise üniversiteden üniversiteye farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu çalışma ile mesleki hayatta istenen programların ne kadarının üniversitelerde öğretildiği ortaya konmuş olunacaktır. Ayrıca elde edilen verilerin mimarlık bölümleri için yol gösterici bir veri olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Mimarlık Eğitim Teknolojileri, Bilgisayar ve Donanım, Autocad,3ds Max

(16218) FACTORS AFFECTING FACULTY MEMBERS' TECHNOLOGY INTEGRATION BEHAVIOR

HATİCE ÇİLSALAR¹, EVRİM BARAN²

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ - ² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
haticecilsalar@gmail.com

The technology-rich educational environment in higher education compels faculty members to integrate technology into their classrooms. Developing and supporting their technology integration behavior is needed to perform and maintain its continuity. To understand the factors affecting faculty members' technology integration, mixed-method designed was employed in the context of a faculty technology mentoring program at a public university in Turkey. One main research questions guided this study: How do self-efficacy, subjective norm, facilitative conditions, student influence, and attitude toward technology integration predict faculty members' technology integration intention? Data sources included the piloted survey comprised of the dimensions of the decomposed theory of planned behavior. The piloted survey was implemented with 167 faculty members. The multiple linear regression analysis revealed that attitude, self-efficacy, and student influence were predicting factors of the behavioral intention. The model explained 50% of the variance with the variables that determined within the piloting phase. In line with the results, the study recommends some practical and theoretical implications.

Anahtar Kelimeler : Technology Integration, Faculty Members, Higher Education, Planned Behavior

(16240) MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKILLI CİHAZ PROBLEMLİ KULLANIMLARININ İNCELENMESİ

FEYZİ KAYSİ¹, EMRAH AYDEMİR², MEHMET YAVUZ³

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ³ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
emrah.aydemir@ahievran.edu.tr

İletişim alanı kuşkusuz teknolojik gelişmeler ve ilerlemelerden etkilenen en önemli alanlardan biridir. Bu alanda cep telefonları ya da yeni adıyla akıllı telefonlar, insanların günlük hayatta vazgeçilmezleri arasına girerek kendilerine önemli bir yer edinmiştir. Bu cihazlar günlük hayatta birçok kolaylık sağlamanın yanı sıra kişilerarası ilişkilere, fiziksel ve ruhsal sağlığa yönelik çeşitli olumsuz etkileri de neden olabilmektedir. Yapılan araştırmalarda gençlerin %76'sı mobil telefona sahip olması ile birlikte bu oranın %40'ı ikinci bir mobil telefonu var. Bu çalışmanın amacı meslek lisesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin akıllı telefon problemleri kullanımını incelemektir. Böylece akıllı telefonların lise düzeyindeki öğrenciler tarafından problemleri kullanım durumları bağımlılık, sosyal ilişkiler ve sonuçlar olarak üç boyutta ortaya çıkarılabilecektir. Katılımcılara amaçlı örnekleme türlerinden kolay erişilebilir örneklem ile ulaşılabilecektir. Katılımcıların çalışmaya gönüllü katılımı sağlanacak ve geçerlik ve güvenilirliği sağlanmış Akıllı Telefon Problemleri Kullanım Ölçeğine cevap vermeleri istenecektir. Toplamda 300 kişiye uygulanacak olan ölçekte beşli likert ile elde edilen veriler istatistiksel analiz programlarıyla analiz edilecektir. Bu kapsamda cinsiyet ve öğrenim görülen program değişkenleri için bağımsız gruplar t-testi ve Anova analizleri yapılacaktır. Dağılımın homojen olmadığı durumlarda Kruskal Wallis ve Mann Whitney U analizleri de yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Cep Telefonu, Akıllı Telefon, Problemleri Kullanım, Meslek Lisesi

(16252) MEDYA OKURYAZARLIĞI ÇERÇEVESİNDE ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ELEKTRONİK OYUNLARA YÖNELİK ALGILARI

LEVENT ÇETİNKAYA¹

¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ

cetinkayalevent@gmail.com

Bu çalışma, ortaöğretim öğrencilerinin medya okuryazarlığı çerçevesinde elektronik oyunlara yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2016–2017 öğretim yılı bahar döneminde, Türkiye’de bulunan 3 farklı okul türünde (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi ve Meslek Lisesine) öğrenimlerine devam eden 263’ü kız (% 41.2) 375’i erkek (% 58.8) toplam 638 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaşı, 14 ile 18 yaş aralığındadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek seti kullanılmıştır. Ölçekte yer alan maddeler beşli likert tipi derecelenmeli 6 alt boyutta 63 önermeden oluşmaktadır. Öğrencilerin medya okuryazarlığı çerçevesinde elektronik oyunlara yönelik algılarını değerlendirmek için açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Cinsiyet, okul, elektronik oyun oynama sıklığı, oyunda kalma süresi, kısıtlama, medya kullanımı, elektronik oyuna başlama yaşı ve elektronik oyunların temin etme biçimine göre farklılaşım farklılaşmadığını test etmek için bağımsız gruplar için t-Testi, Kruskal-Wallis H testi ve Varyans Analizi kullanılarak test edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda; öğrencilerin cinsiyet, okul, oyun oynama sıklığı, oyunda kalma süresi, kısıtlama, medya kullanımı, elektronik oyuna başlama yaşı ve elektronik oyunları temin etme biçimleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Elektronik oyunlar, Medya okuryazarlığı, Farkındalık, Kaygı, Elektronik oyunlarda tercihler

(16548) ROBOTİK EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

MUSTAFA SIRAKAYA¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

mustafasirakaya@gmail.com

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda bireylerden sadece tüketen değil aynı zamanda üreten olmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda öğrencilere problem çözebilme, işbirlikli çalışabilme, eleştirel düşünebilme, analiz ve sentez yapabilme, bilgi ve teknoloji okuryazarı olma, medya okuryazarı olma gibi niteliklerin kazandırılması hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için eğitim sistemlerinde güncellemeler yapılmakta, çeşitli yöntem ve tekniklere başvurulmaktadır. Son yıllarda başvuru alan yöntemlerden biri de eğitimde robotik uygulamaların kullanılmasıdır. Gerek ülkemizde gerekse dünyada bahsedilen niteliklerin öğrencilere kazandırılmasında, robotik setlerinin kullanıldığı çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Robotik setlerin eğitsel kullanımıyla ilgili etkinlik ve çalışmaların sayısı giderek artmasına rağmen, öğrencilerin bu konudaki görüşlerini belirlemeye yönelik yeterli çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile ortaokul öğrencilerinin, robotik eğitimi hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla daha önceden kodlama eğitimi almış olan 21 ortaokul öğrencisine, 6 hafta süren robotik eğitimi verilmiştir. Eğitimde robot geliştirme ortamı olarak Arduino kullanılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin robotik eğitimi hakkında görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Ayrıca gönüllü öğrencilerle odak grup görüşmesi yapılarak, daha derinlemesine veri toplanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, ortaokul öğrencilerinin robotik eğitimi almaktan dolayı memnun oldukları, eğitim sürecini eğlenceli buldukları anlaşılmıştır. Ayrıca robotik eğitiminin günümüz öğrencilerinden beklenen problem çözme, yaratıcılık gibi beceriler üzerinde olumlu katkı sağladığını düşündükleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : robotik eğitimi, arduino, öğrenci görüşleri

(1655) LİSANS DERSLERİNİN YÜRÜTÜLMESİNDE SOSYAL AĞLARIN KULLANIMI İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

AHMET ONUR ÇOBANOĞLU¹, SALİH ZEKİ GENÇ²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ao_cobanoglu@hotmail.com

Bilimin sınırı yoktur. Teknoloji ise bilim ile sınırlandırılır. Bilim eğitime yönelik yapılacak çalışmalar teknolojinin gelişmesine katkıda bulunur. Teknolojinin eğitimde kullanılması ise daha bilimsel bir eğitim ortamının oluşmasını sağlayacaktır. Çağımızda eğitimin resmi, hem bilimle hem de teknolojiyle helezoni bir ağ şeklinde iç içe geçmiş olarak çizilebilir. İç içe geçmiş, birbirini besleyen ve aynı zamanda da birbirinden beslenen bilim, teknoloji ve eğitim; insanoglu var olduğu sürece kendini geliştirmenin yollarını arayacak ve bulacaktır.

Dönem, yenileşim dönemidir. Yenilenen çağa uyum sağlayabilmek için eğitim öğretim ortamlarında da yeni programların uygulanması gerekmektedir. Değişen şartlarla ahenk içinde olurken maddi ve manevi değerlerden uzaklaşmadan eğitim öğretim faaliyetlerin sergilendiği yeni ortamların oluşturulması ve yöntem-tekniklerin kullanılmasına başlanması gerekmektedir.

Dijital teknolojinin en çok kullanılan uygulamaları kuşkusuz ki sosyal medya uygulamalarıdır. Enformasyon yayımını; karşılıklı ve aynı anda bilgi paylaşımına dönüştüren sosyal medya uygulamaları hem dünyada hem de ülkemizde milyonlarca kişi tarafından kullanılmaktadır. Bilgisayar ve internet teknolojisinin gelişimine uygun olarak son yıllarda kullanıcılarına sağlanan olanaklarla zenginleşen sosyal ağların kullanımı her geçen gün yaygınlaşmaktadır.

Bu çalışmanın amacı lisans derslerinin yürütülmesinde sosyal medyanın eğitsel kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini ve değerlendirmelerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde 2017-2018 öğretim yılında, 4.sınıfta okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada, sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini tanımlamak amacıyla Sacide Güzin Mazman (2009) tarafından "Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı" isimli yüksek lisans tezi için geliştirilen ölçekten faydalanılmıştır. Araştırmada "Sosyal Ağların Eğitimde Kullanımı İle İlgili Öğrenci Görüşleri Ölçeği" olarak belirtilen ölçek, bu ölçekten çalışmaya ilişkin boyutları içeren maddelerinden oluşmaktadır. Araştırmaya ilişkin sonuçlar, bulgular doğrultusunda tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, öğretim, teknoloji, sosyal medya, sosyal ağlar, yükseköğretim, üniversite

(16633) EĞİTİM VİDEOLARININ SINIFLANDIRILMASI: ÖN ANALİZ SONUÇLARI

ERMAN KÖSE¹, ELİF TAŞLIBEYAZ¹, SELÇUK KARAMAN²

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ - ² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
erman_kose@yahoo.com

Videonun eğitim alanında kullanılmaya başlandığı zamanlardan günümüze kadar gelen süreçte, video kullanma sıklığı ve tercih edilme sebepleri oldukça artmıştır. Bu yaygınlaşan sebepler arasında en çok öne çıkanlar; ders tekrarı, kolay elde etme, çevrimiçi dersleri kolaylaştıran teknolojik gelişmeler gösterilebilir. Eğitime yönelik video türlerinin yaygınlaşması, videoların tanımlanması ve özelliklerinin açıklanmasında belli bir sınıflama kataloğunun oluşturulması ihtiyacını doğurmuştur. Bu konuda bazı çalışmalar yapılmasına rağmen hala tutarlı ve kapsamlı bir sınıflama kataloğunun yapılandırılmadığı görülmüştür. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, eğitimsel videoların sınıflanmasında videoların sahip olduğu özellikleri içine alabilecek ve bu konudaki ihtiyacı karşılayabilecek bir sınıflama kataloğu oluşturmaktır. Bu kataloğun oluşturulabilmesi için, son on yılda eğitimsel videolarla yönelik olarak yapılan çalışmaların araştırılması ve elde edilen çalışmalardaki video türlerinin betimleyici içerik analizi yöntemi ile analiz edilmesi planlanmıştır. Sonuçta; ilk analiz sonuçlarında elde edilen 13 çalışmadan çıkan sonuçlara göre örnek bir video sınıflama kataloğu oluşturulmuştur. Bu katalogda yer alan

boyutlar; etkileşim, senaryo, bağlantı, çekilen ortam, video ekranının odaklandığı yer, video depolama, videoya erişim, video kontrol boyutlarıdır.

Anahtar Kelimeler : Video, Video türleri, Eğitim videoları, sınıflama, içerik analizi.

(16720) DERSLERİ SINIF SINIRLAMASINDAN KURTARIN, OYUNLAŞTIRIN, BAHÇEYE TAŞIYIN

ÖMER FARUK İSLİM¹, FİLİZ İSLİM²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

omerfarukislim@ahievran.edu.tr

Eğitim sistemlerinin temel yapı taşı olarak nitelendirebileceğimiz okulların tarihi neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanoğlu, tarihin başlangıcından bu yana genç nesilleri toplumun ihtiyaçlarına göre eğitmeye çalışmıştır. Belki ilk olarak tek bir sınıf olarak başlamış olsa da zaman içerisinde eğitim ihtiyaç duyan birey sayısındaki artışa paralel olarak okullar, aynı anda çok sayıda bireye eğitim vermek amacıyla ortaya çıkmış, sınıf sayıları artmış ve seviyelerine göre ayrılmışlardır. Her ne kadar ilk ortaya çıkan okullar daha farklı olsa da yüzlerce yıldır okulların ve sınıfların yapısında çok büyük değişimler yaşanmamıştır.

Özellikle öğrenci merkezli olarak ve öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak üzere tasarlanan özel sınıf ya da laboratuvarlar dışında, neredeyse dünyanın her yerinde, merkezinde bir tahta ya da projeksiyon cihazı ile ders anlatan öğretmenin olduğu, öğrencilerin ise sıralar halinde bu öğretmenin etrafına dizildiği sınıflar bulunmaktadır. Ancak bu sınıflar, öğrenmenin önemli bir bileşeni olarak kabul edilen aktif katılımı kısıtlamaktadır. Bu kısıtlamayı ortadan kaldırmak isteyen öğretmenler ise klasik sınıf ortamı ya da derse özgü olarak hazırlanmış, özelleşmiş sınıflarda öğrencilerin aktif katılımlarını, grup çalışmaları ile işbirlikli öğrenme uygulamaları yapmaktadırlar. Bu uygulamaları yapabilmek için de farklı teknolojileri işin içine dahil etmektedirler.

Bu çalışma İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinde yürütülmüştür. Çalışmanın verileri 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde Bilgisayar-II dersine kayıtlı olan 50 öğretmen adayından toplanmıştır. Bilgisayar-II dersi, eğitim fakültelerinde tüm bölümlerde zorunlu ders olarak okutulan, öğretmen adaylarının teknoloji okur-yazarı olmalarını, farklı teknolojileri tanımalarını ve bu teknolojileri kullanabilmelerini hedefleyen bir derstir. Bu dersi alan öğretmen adaylarına oyunlaştırma kavramından bahsedilerek o haftaki ders içeriğini bir oyun şeklinde öğrenecekleri belirtilmiş ve 3 kişilik gruplar oluşturmaları ve en azından bir grup üyesinin telefonuna QR kod okuyucu kurmaları istenmiştir. Daha sonrasında her gruba sırası ile bir QR kod gösterilmiş, bu kodda yer alan şifreyi çözerek okul bahçesinde gizlenmiş farklı QR kodları bulmaları istenmiştir. Her grubun ilk başlama saati ile gizlenmiş son kodu bulma saatleri de kayıt altına alınarak her grubun parkuru tamamlama süreleri belirlenmiştir. Tüm kodları bulan her gruba küçük bir ödül verilirken, yarışma birincisi olan gruba daha büyük bir ödül verilmiştir. Grupların parkuru tamamlamaları yaklaşık olarak 45 dakika sürmüş olup, parkuru tamamlayamayan gruplar da olmuştur.

Bu çalışmaya ait veriler, uygulamanın tamamlanmasının ardından katılımcıların hazırlamaları istenen yansıma raporlarından elde edilmiştir. Tüm katılımcıların uygulamaya ait olumlu ve olumsuz görüşleri, uygulamanın onlara kazandırdıkları, bu ve benzeri uygulamaları öğretmen olduklarında kullanmak isteyip istemediklerini belirten bir yansıma raporu yazmaları istenmiştir. Toplanan yansıma raporlarının içerikleri analiz edilmiştir. Çalışmanın ön bulguları neredeyse tüm katılımcıların uygulamadan son derece zevk aldıklarını, oyun oynarken öğrenmenin daha zevkli olduğunu, bu tarz uygulamaların grup çalışması, iş birliği ve aktif katılımı teşvik ettiğini, gelecekte kendi sınıflarında da benzer uygulamalar yapmak istediklerini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler : Eğitsel Oyunlar, Oyunlaştırma, Hazine Avı, QR Kod

(16741) PROGRAMLAMA TEMELLERİ DERSİNİN TERSYÜZ SINIF MODELİYLE ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

DİDEM ALSANCAK SIRAKAYA ¹, MUSTAFA SIRAKAYA ¹

¹ *AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ*

mustafasirakaya@gmail.com

Tersyüz sınıf modeli harmanlanmış öğrenmenin yeni şekli olarak uygulanmakta olan ve son yıllarda gündeme gelen bir öğretim yöntemidir. Eğitim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte popülerlik kazanan yöntem temelde ders öncesi ve ders sırasında yapılan uygulama ve etkinliklerin yer değiştirmesi olarak ifade edilmektedir. Öğrenciler ders öncesinde ders ile ilgili bilgileri teorik olarak edinmekte, derse hazırlıklı bir şekilde gelmekte ders esnasında ise öğrencilerin teorik bilgileri uygulamaya dönüştürmesi sağlanmaktadır. Ders öncesinde bilgilerin edinilmesi kısmında öncelikli olarak video olmakla beraber farklı materyal türleri kullanılabilir, ders esnasında ise aktif öğrenme, grup çalışması, problem çözme ve soru-cevap gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Böylece sınıf içindeki zamanda daha fazla uygulama ve etkinlikler gerçekleştirilerek daha etkili bir ders süreci gerçekleştirilebilmektedir. Bu yöntem birçok farklı disiplinde farklı konuların öğretimine yönelik olarak uygulanmıştır. Bu çalışmada ise programlama öğretiminde tersyüz sınıf modeli kullanılmıştır. Programlama öğretimi sürecinde birçok farklı sorun ile karşılaşmaktadır. Yapılan araştırmalarda farklı öğretim yöntemleri uygulanarak programlama öğretimine yönelik sorunlara çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu anlamda tersyüz sınıf modeli programlama öğretimine yönelik alternatif bir öğretim yöntemi olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin teorik bilgileri ve küçük uygulamaları ders öncesinde videolar aracılığı ile öğrenmeleri derste daha etkili uygulamalar yapılmasına fırsat sağlayacaktır. Böylece tersyüz sınıf modelinde ders esnasındaki zamanda öğrenciler edindikleri temel bilgilerin üzerinde daha üst düzey öğrenmeler gerçekleştirebilirler. Bu nedenle bu çalışmada programlama öğretiminde tersyüz sınıf modeli uygulanmış ve öğrencilerin yönetime yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 güz döneminde Ahi Evran Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Teknolojileri bölümünde eğitim gören ve Programlama Temelleri dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Uygulama 6 hafta boyunca yürütülmüştür. Uygulama kapsamında ders sürecinde tersyüz sınıf modeli uygulanmış öğrenciler ders öncesinde ders hocası tarafından paylaşılan videolar aracılığı ile dersin teorik bilgisini edinmiştir. Ders sırasında ise öğrenciler teorik bilgilere yönelik uygulamalar yapmıştır. Derste dersin hocası rehberliğinde edindikleri bilgileri içeren uygulamalar yapmışlardır. Sürec sonunda ise öğrencilerin tersyüz sınıf modeline yönelik görüşleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Veri analizi devam etmekte olup verilerin analizinde frekans, yüzde analizi yapılacaktır. Ayrıca görüşme verileri için içerik analizi yapılacaktır. Yapılan veri analizi sonucunda elde edilen bulgular alanyazın kapsamında değerlendirilerek sunulacaktır. Uygulama süreci ve sonuçlarından hareketle araştırmacılara yönelik önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : tersyüz sınıf modeli, programlama öğretimi, öğrenci görüşleri

(16801) YABANCI DİL EĞİTİMİNDE DİJİTAL HİKAYE KULLANIMI

GÖKÇE BECİT İŞCİTÜRK ¹

¹ *NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ*

gokcebi@nevsehir.edu.tr

Günümüzde teknolojiye yaşanan hızlı gelişmelerin sınıf içi etkinliklere yansımaları yöntem, teknik ve öğretim materyallerinin çeşitlenmesi olarak görülmektedir. Bu noktada ortaya çıkan öğretim materyallerinden biri de dijital hikayelerdir. Dijital hikayeler genel olarak hikaye anlatma sanatının, ses, görsel ve video gibi çeşitli çoklu ortam araçları ile birleştirilmesi ile ortaya çıkan anlatımlar olarak tanımlanmaktadır. Dijital hikayeler, öğretmen ve öğrencilere basit çoklu ortam araçlarını kullanarak, ses, resim, video gibi öğelerin bir araya getirilmesi ile kendi hikayelerini anlatma olanağı vermektedir. Dijital hikayelerin eğitim amaçlı kullanıldığı çalışmalar incelendiğinde, okul öncesi dönemden üniversiteye kadar eğitim öğretimin her kademesine kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil eğitimi de dijital hikayelerin etkin olarak kullanılacağı bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Dijital hikayelerin yabancı dil eğitiminde kullanılabilmesi için öğretmenlerin bu alanda bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Bu gereksinim doğrultusunda Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı birinci sınıfında öğrenim görmekte olan ve Bilgisayar-II dersine kayıtlı olan öğrencilere dijital hikaye hazırlama, kullanma ve değerlendirme konularında uygulamalı

eğitim verilmiştir. Eğitim sürecinde öğrencilerin ikişer kişilik gruplar oluşturarak, ilköğretim seviyesindeki çocuklara kazanımlara uygun olarak İngilizce öğretimi konusunda dijital hikayeler hazırlamaları ve sınıf ortamında sunmaları istenmiştir. 4 haftalık sürecin sonunda hazırlanan dijital hikayeler sınıfta sunulmuş ve bu hikayeler “Dijital Hikayeler için Dereceli Değerlendirme Ölçeği” (Özcan, Kukul & Karataş, 2016) bağlamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : dijital hikaye, yabancı dil öğretimi

(17120) THE RELATIONSHIP BETWEEN LEARNERS’ SELF-EFFICACY BELIEFS AND THEIR ONLINE READING AND LISTENING PERFORMANCE

SELİM SONER SÜTÇÜ¹

¹ BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

ssoner@baskent.edu.tr

The purpose of this study is to examine the relationship between the learners’ beliefs of self-efficacy in English, which are strong predictors of performance in different language skills, and their online reading and listening (receptive skills) performance. The study was carried out at School of Foreign Languages, English Language Department at a foundation university in Ankara during the academic year of 2017-2018 Fall Semester. The participants completed a 5-point likert -type scale on students’ beliefs of self-efficacy in English developed by Yanar & Bümen (2012) at the end of the academic term. The reliability (Cronbach alpha) of the scale was found 0,97. Students also used an online program in parallel with their coursebook as a self-study. Students’ scores from the reading and listening parts of the online program and the data attained from the learners’ beliefs of self-efficacy in English scale were analysed. The findings support the existence of a positive relationship between students’ self-efficacy beliefs and performance.

Anahtar Kelimeler : Online programs, Self-efficacy beliefs, EFL, Language proficiency

(17444) İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK MİKRODENETLEYİCİ TEMELLİ ROBOTİK AKTİVİTELERE GİRİŞTE ELEKTRİK KAVRAMLARININ ÖNEMİ VE BU KAVRAMLARIN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖNERİLER

FATMA KESKİNKILIÇ¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

fatma@ahievran.edu.tr

Alanyazında yapılan araştırmalar incelendiğinde; ülkelerin ekonomik kalkınmalarını büyük oranda teknolojik yeniliklerin belirlediği günümüz koşullarında geleceğin mühendislerini, fen bilimi uzmanlarını yetiştirmenin, bilim ve teknoloji okuryazarlığını yaygınlaştırmanın daha önce olmadığı kadar önem arz ettiği vurgulanmaktadır. Aynı zamanda Fen-teknoloji-mühendislik ve matematik alanlarına yönlendirilecek bir neslin gelişiminden daha da önemlisinin bu alanlarda tüm toplumun okuryazarlığının geliştirilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir. Bunun bir sonucu olarak ülkeler öğretim programlarına FeTeMM eğitim yaklaşımını entegre etmeye çalışmaktadır. Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik konularının birlikte disiplinler arası bir anlayışla uygulanmasına olanak sağlayan Robotik setler FeTeMM eğitiminin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir. Özellikle maddi açıdan diğer hazır robot kitlelerine nazaran daha erişilebilir olan mikrodenetleyici temelli robotik setler FeTeMM eğitiminde sıklıkla tercih edilmektedir. Bu çalışmada eğitsel robotik etkinliklerde kullanılan Arduino mikrodenetleyicisi temel alınarak, bu mikrodenetleyici ile yapılabilecek ilköğretime yönelik robotik etkinlikler incelenecek; etkinliklerde ihtiyaç duyulan elektrik kavramları ve bu kavramların ilköğretim programında hangi sınıf düzeyinde yer aldığı belirlenecektir. Bu kavramların öğretimine yönelik alternatif etkinlik önerilerinde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Eğitsel robotik, Stem, Arduino

(17502) ÖĞRENME NESNELERİNİN İNTERNETİ

CUMALİ YAŞAR¹, ASLI ÖZDİL¹, ÖZDEN ŞAHİN İZMİRLİ¹, GÜNEY HACİÖMEROĞLU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

cumali.yasar@gmail.com

Bilgisayar programlarının gelişmesi ve çok hızlı bir biçimde kullanılmaya başlaması nesneye dayalı programlama ile başlamıştır. Nesneye dayalı programlama fikri programlarda kullanılan komutların tek bir objeyi tanımlaması ile başlamıştır. Yazılım açısından nesne kavramı fonksiyonların birleşim kümesi olarak tanımlanmıştır. Ancak oluşturulan fonksiyonlar bir bütünün parçaları şeklinde özetlenebilir. Kalem bir nesnedir. Kalem boyunu tanımlayan ifade bir fonksiyondur. Kalem rengini tanımlayan ifade bir fonksiyondur. Kalem tipini belirleyen ifade bir fonksiyondur. Web 2.0 teknolojisi ile kelimelerin anlamsal nesnelere olarak tanımlanmaya başlanmıştır. "Benim kartalım var" cümlesindeki kartal bir nesne olarak tanımlandı. Bu kelimenin fonksiyonları olarak teker, yakıt türü, rengi, genişliği, yüksekliği, tipi fonksiyon olarak tanımlandığında bu kelimenin bir kuş değil araç olduğu ortaya çıkmaktadır.

Web 4.0 ile nesnelere internet kavramının en uç noktaya vardığı teknoloji olarak ifade edilmektedir. Artık makinelerin bir birleriyle anlaşması yapılabilmektedir. Buzdolabında yumurtanın azaldığını kişinin mobil cihazına mesaj olarak göndermesi yapılabilmektedir.

Öğrenme nesnelere "öğrenme, eğitim ya da eğitim için kullanılacak dijital ya da dijital olmayan herhangi bir varlık" olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme nesnelere; öğrenmeyi gerçekleştirecek olan insan ya da makinenin nesneye ait fonksiyonların bileşimi olarak ifade edebiliriz. Bu fikir yazılım mühendisliği dünyasında modüler tasarım ve programlama ve daha da önemlisi nesne yönelimli tasarım ve programlama bağlamında iyi bir şekilde kullanılmıştır.

Öğrenim materyallerinin üstverileri IEEE tarafından standart hale getirilmiştir. Öğrenme Ortamı karşılıklı etkileşimde bulunan bileşenlerden oluşan bir karmaşık sistemdir. Sistemin bileşenleri ise; öğrenci (veya öğrencinin modeli), öğrenme yönetim sistemi, öğrenme nesnelere ve öğretmen.

Anahtar Kelimeler : Öğrenme Nesnelere, LOM, internet

(17997) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MOBİL TEKNOLOJİLERİ ÖĞRENMEYE VE KULLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

AHMET DÖNGER¹, ZEKİ ÖZKARTAL²

¹ HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ

² AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

ahmetdonger@gmail.com

Bilginin son hızla üretildiği günümüz dünyasında en son ve en doğru bilgilere ulaşmak genellikle bilişim teknolojileri sayesinde olmaktadır. Özellikle son günlerde birçok kişinin bilgiye en hızlı ve en pratik şekilde ulaşması ise çoğunlukla internet ve cep telefonları sayesinde olmaktadır. Ülkemizdeki birçok bireyin özellikle de üniversite öğrencilerinin hemen hepsinin yanında rahatlıkla internete girebileceği ve istediği düzeyde araştırma yapabileceği düzeyde gelişmiş bir mobil telefon bulunmaktadır. Dolayısıyla öğretmen adayları mobil telefonları ve internet sayesinde gerek mobil telefonlardan bilgisayarlarına bağlanarak gerekse de direkt mobil telefonlarından istedikleri bilgi ya da bilgilere çeşitli arama motorlarından anında ulaşabilmektedirler. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının mobil teknolojileri kullanmaya ve öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmaktır. Araştırmada mobil öğrenme tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarında, öğretmen adaylarının kendilerince yeteri düzeyde mobil teknolojileri kullanabildikleri, rahatlıkla aradıkları bilgilere ulaşabildikleri ve mobil gelişmeleri yakından takip ettikleri belirlenmiştir. Araştırmada cinsiyete bağlı olarak mobil teknolojileri öğrenme konusunda bayan öğretmen adayları ile erkek öğretmen adayları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı da belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada, öğretmen adaylarının mobil teknolojileri kullanabildikleri ancak bazı durumlarda istedikleri

bilgi paylaşımlarını yapabilmek için temel bilgi veya beceri seviyelerinin yetersiz kaldığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mobil teknoloji, Cep telefonu, Bilişim teknolojileri, İnternet

(18097) 60 YAŞ ÜSTÜ BİREYLERİN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE SOSYAL AĞ KULLANIMI

HAFİZE KESER¹, HAYAT BOZ¹

¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ

keser@ankara.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, 60 yaş ve üstü bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerini ve sosyal ağları kullanım durumlarını, kullanırken yaşadıkları sorunları ve geliştirdikleri çözüm yollarını belirlemektir. Betimsel tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmaya Ankara'nın yedi farklı ilçesinde ikamet etmekte olan 60 yaş ve üstü 200 yetişkin katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve toplam 32 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların yaklaşık beşte dördünün 60-70 yaş aralığında ve kadın-erkek katılımcı oranının birbirlerine yakın olduğu, yaklaşık beşte birinin okumaz-yazmaz, beşte birinin bekar ve onda dokuzunun ise herhangi bir işte çalışmadığı belirlenmiştir. Bu araştırma grubunun tamamına yakını cep telefonu kullanmakta, bunu bilgisayar kullanımı izlemektedir. En fazla kullanılan sosyal ağın Facebook olduğu ve bunun da en çok bilgi edinme amacıyla kullanıldığı, Instagram ve Twitter'ın ise en az kullanılan sosyal ağ olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların çocuk ve torunlarının bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı öğrenme kaynağı olarak ilk sırada yer aldığı, katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojileri kullanma becerisinde kendilerini yetersiz gördükleri ve bu konuda eğitim almayı talep ettikleri, bu eğitim ihtiyacının özellikle akıllı telefon kullanımı konusunda talep edildiği tespit edilmiştir. Aile ile geçirilen zamanın azalması ve gözlerde sorun oluşturmasının yanı sıra, internete giremediklerinde yaşanan huzursuzluk ise bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının zararlı sonuçları olarak belirtilmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımından dolayı yaşanan olumsuz durumların çözümü için yakınlarından yardım alma ya da gelen mesajlara cevap vermeme yollarını tercih ettikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bilgi ve iletişim teknolojileri, Yaşlılık, Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı, sosyal ağ kullanımı, yaşlılık ve bilgi iletişim teknolojileri

(18249) MOODLE ÖĞRENME YÖNETİM SİSTEMİNİN ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENME TUTUMU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

ULAŞ YABANOVA¹, ZEKİ KAYA²

¹ Dumlupınar Üniversitesi - ² Gazi Üniversitesi

ulasyabanova@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, Moodle öğrenme yönetim sisteminin çevrimiçi öğrenme tutumu üzerindeki etkilerini ortaya koyabilmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Bankacılık ve Finans Bölümü ile Sigortacılık ve Risk Yönetimi Bölümünde okuyan 139 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 2017 yılı güz döneminde verilen "Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri" dersi incelenmiştir. Deney grubunu dersi uzaktan eğitim yöntemi ile Moodle üzerinden alan Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencileri, kontrol grubunu ise dersi geleneksel yöntemlerle alan Sigortacılık ve Risk Yönetimi Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin çevrimiçi öğrenme tutumlarının belirlenmesi amacıyla "Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği" (Usta, Uysal ve Okur, 2016) kullanılmıştır. Elde edilen veriler t-testi ve Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; Moodle öğrenme yönetim sistemi ile uzaktan eğitim yöntemiyle ders alan öğrencilerin tutumları, geleneksel yöntemlerle ders alan öğrencilere göre anlamlı bir farklılık oluşturacak düzeyde yüksektir.

Anahtar Kelimeler : Çevrimiçi öğrenme, Moodle Öğrenme Yönetim Sistemi, Tutum, Uzaktan Eğitim

(16074) ÖĞRETMENLERE YÖNELİK HİZMETİÇİ EĞİTİM ÇALIŞMALARI; MEVCUT DURUM, SORUNLAR VE ÖNERİLER.

MUHAMMET BAŞ¹, FATİH BALAMAN¹

¹ MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

mubas01@yahoo.com

Eğitim sisteminde öğretmen nitelikleri, üzerinde sürekli tartışılan konuların başında gelmektedir. Çünkü öğrencilerin başarılarında ve nitelikli bir eğitimin gerçekleşmesinde, eğitimin temel öğelerinden olan öğretmenlerin sahip oldukları nitelikler büyük önem taşımaktadır. Ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli bireyleri yetiştirme sorumluluğunu taşıyan öğretmenlerin mesleklerini icra ederken sahip oldukları niteliklerinin değişme ve gelişmelere paralel olarak iyileştirilmesi de öğretmenlik mesleğinin vazgeçilmez bir gereğidir. Başka bir ifade ile gelişen bilim, teknoloji ve değerler sistemine bağlı olarak eğitim bilimi, eğitim teknolojisi, eğitim programları, öğretme öğrenme süreç ve yöntemleri, eğitim sisteminin yapı ve işleyişinde meydana gelen değişimler, öğretmenlerin hizmet içinde sürekli eğitimini ve öğrenmesini zorunlu hale getirmektedir.

Öğretmenlerin mesleki gelişim etkinlikleri yaşanan gelişim ve değişimleri takip etmesini kolaylaştıracak bir yol olarak görülmektedir. Mesleki gelişim gerekliliğini zorunlu kılan nedenler ise; bugünün en geçerli bilgisinin bile değişim ve yenilenme sürecinde hızla geçerliliğini yitirmesi, öğretmenlerin tüm alanlarda yaşanan gelişmelerin bir yansıması olan değişen görev, rol ve sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için hizmet öncesi eğitiminin yetersiz kalması ve her meslek alanında olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de yalnız okulda kazandırılan bilgiler ile çözülemeyecek sorunlarla karşılaşma ihtimalinin olmasıdır. Sonuç olarak öğretmenlerin mesleki gelişimleri, en temel gereksinimlerinden biridir. Bunların yanı sıra mesleki gelişim çalışmalarının, öğretmen açısından birçok katkısının olduğu bilinmektedir. Kendisini geliştiren ve sürekli yenileyen öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin önemini daha iyi kavrayacakları ve öğretmene sunulacak mesleki gelişim olanakları ile öğretmenlerin kendi mesleklerini daha etkin olarak içselleştirilmesini ve uygulamalarını sağlayacağı belirtilmektedir. Etkili veya başarılı öğretmen tanımları incelendiğinde de mesleki gelişime vurgu yapıldığı görülmektedir.

Sürekli kendini geliştiren, yaşam boyu öğrenme ve gelişme felsefesine sahip ve gelişimi isteğe bağlı bir süreç değil olağan ve zorunlu bir süreç olarak algılayan öğretmen olarak, kendisini geliştirmeye ilgili fırsatları araştıran ve değerlendiren, kendisini mesleki ve kişisel açılarından sürekli olarak geliştiren öğretmen olarak açıklanmaktadır.

Alanyazında hizmetiçi eğitimin tanımıyla ilgili farklı tanımlamalar yapılsa da bir çok tanım da bazı ortak yönler bulunmaktadır. Hizmetiçi eğitim, kamu hizmeti görevlilerinin hizmete yatkınlığını sağlamayı, verimlilik düzeylerini yükseltmeyi, gelecekteki görev ve sorumluluklarını daha iyi yerine getirebilmeleri için onların bilgi, deneyim ve becerilerini artırmayı amaçlayan eğitim etkinlikleridir. Doküman incelemesi yöntemi ile tasarlanan bu çalışmada hizmetiçi eğitimin tarihsel süreci, amacı, hizmetiçi eğitim faaliyetlerinden beklentiler, hizmetiçi eğitim modelleri, hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin başarısız olma nedenleri ve soruna yönelik çözüm önerileri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Hizmetiçi eğitim, mesleki gelişim, performans geliştirme,

(16171) ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DAĞITIMCI LİDERLİK VE ÖRGÜTSEL YARATICILIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

REZZAN UÇAR¹, FATİH OĞUZ ÇELİK²

¹ VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

fthoguz02@gmail.com

Problem Durumu: Her alanda yaşanan değişim karşısında eğitim liderliği de gittikçe karmaşıklaşmakta ve geleneksel liderlik eğiliminden uzaklaşarak liderliğin örgüt çalışanları arasında dağıtımı (Hulpia, Devos ve Rosseel, 2009) ön plana çıkmaktadır. Dağıtımci liderlik; uygulamaların örgüt üyeleri arasında paylaştırıldığı

(Harris, 2008), yönetim ve yönlendirme işinde herkesin söz sahibi olduğu (Spillane ve Healey, 2010) bir liderlik anlayışıdır.

Dağıtımçı liderlikte ulaşılmak istenen amaç; bireylerin girişimlerini, fikirlerini ve uzmanlıklarını paylaşımlarından ortaya çıkan ilave dinamikler yaratmaktır. Bu şekilde bireysel hareketlerin toplamından daha büyük bir sonuç elde edilmektedir (Jappinen, 2017). Dağıtımçı liderlikte, herkes birlikte çalıştığından bireyler ortak bilgi ve uzmanlıkları kullanarak, tek bir kişiden beklenenden daha fazla yaratıcılıklarını gösterme imkanı bulmaktadır (Fletcher, 2005).

Yaratıcılık, örgütün kendini sürekli olarak yenileme ve değişim yapma yeteneğini geliştirerek, daha verimli ve etkin iş yöntemlerine yol açarak örgütün varlığını sürdürme ve başarılı olma şansını yükseltmede etkili bir rol oynamaktadır (Bakan ve Büyükbeşe, 2013). Örgütsel yaratıcılık; karmaşık sosyal bir sistemde birlikte çalışan insanların faydalı, yeni bir üretimi, hizmeti, fikri, prosedürü veya süreci yaratması olarak (Woodman, Sawyer ve Griffin, 1993) değerlendirilmektedir. Örgütsel yaratıcılığın oluşması ve geliştirilmesi örgüt çalışanlarının yaratıcılığını sergileyebilecekleri bir yönetsel anlayışın sergilenmesi ve yaratıcılığa uygun çalışma ortamının oluşturulması ile mümkün olabilir (Çekmecelioglu, 2002).

Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de gelişmeleri takip etme, değişime uyum sağlama, paydaşları biraraya getirme, onlarda isteklilik oluşturma ve yaratıcılıklarından faydalanma liderlik uygulamalarına bağlıdır. Bu bakımdan eğitim liderliği, eğitim örgütlerinin tüm paydaşlarının birlikte hareket etmesi ve yaratıcılıklarının ortaya çıkması açısından önemlidir (Uçar, 2015). Araştırma sonuçları da uygun liderlik yaklaşımının örgütsel yaratıcılığı artırdığını göstermektedir (Cengiz, Acuner ve Baki, 2006; Küçükaskan, 2005; Yılmaz ve Karahan, 2010). Bu bağlamda dağıtımçı liderlik ile örgütsel yaratıcılık arasında ilişki olabileceği değerlendirilmektedir. Ancak alan yazında yöneticilerin dağıtımçı liderlik davranışları ile örgütsel yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yeterli sayıda araştırmaya rastlanamamıştır. Bu bakımdan araştırma okul müdürlerinin dağıtımçı liderlik davranışları ile okullardaki örgütsel yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirleme amacı bakımından önemlidir. Araştırmanın bu alandaki önemli bir boşluğu dolduracağı ve ilgili alan yazına katkıda bulunacağı umulmaktadır.

Yöntem: Tarama modelindeki araştırmanın evreni 2017-2018 eğitim öğretim yılında Van İli merkez Edremit, İpekyolu ve Tuşba ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerdir. Evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 381 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Uçar (2015) tarafından geliştirilen "Dağıtımçı Liderlik Ölçeği" ve Balay (2010) tarafından geliştirilen "Örgütsel Yaratıcılık Ölçeği" yoluyla elde edilmiştir.

Bulgular Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Dağıtımçı liderlik, örgütsel yaratıcılık, öğretmen.

(16179) MESLEKİ VE TEKNİK LİSELERDEKİ YÖNETİCİ VE ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENEN ÖRGÜTE YÖNELİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YAŞAR ERDİ¹, ORHAN ÖZKAN¹, MURAT GÜRKAN GÜLCAN², MERVE ULUS¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

yasarerdi@hotmail.com

Bu araştırma Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki yönetici ve öğretmenlerin öğrenen örgüte yönelik (Kişisel hakimiyet, Zihni modeller, Paylaşılan vizyon, Takım halinde öğrenme ve sistem düşüncesi alt boyutlarında) algılarının değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemi ve olgubilim (fenomenoloji) çalışma deseni kullanılan araştırmanın katılımcılarını Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesindeki 2 yönetici ve 10 öğretmen olmak üzere toplam 12 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma verileri betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma sonuçları okulun olumlu bir atmosfere sahip olduğunu, okulda panel, seminer gibi kişisel gelişimi destekleyici çeşitli etkinliklerin düzenlendiğini, fakat bu etkinliklerin bazı öğretmenler tarafından faydasız olarak görüldüğünü göstermektedir.

Araştırma sonucunda okulda, kendini geliştiren bireylere değer verildiği, ama okulda mesleki gelişimi sağlayacak yeterli kaynak desteği olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları katılımcıların okullarının gelecekte başarılı olacağına inandıklarını ve okullarının eleştiriye açık bir yapısı olduğunu düşündüklerini göstermektedir. Ayrıca katılımcılar okulun tutarlı bir yapısının olduğunu ve okulda kendilerini değerli hissettiklerini düşünmektedirler.

Araştırma sonuçlarında okulun amaçlarının doğru belirlendiği, bu amaçların kişisel hedeflerle uyumlu olduğu ve katılımcıların okulda uzun süre görev yapmak istedikleri ama okulda yeni uygulamalar üretilmediğine dair görüşler tespit edilmiştir. Katılımcılar okulda etkili bir iletişim ortamı olduğunu ve okuldaki öğretmenlerin yapıcı tutuma sahip etkin bireyler olduklarını düşündükleri söylemişlerdir. Araştırma sonuçlarında okuldaki sorunları iç ve dış sebeplerden kaynaklanabileceği, bu sorunların kaynağının araştırıldığı, ayrıca okulda tek dögümlü bir öğrenme ortamı olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları okuldaki olayların analizinde neden-sonuç ilişkisi üzerine odaklandığı ve olayların bütünü görülemediği tespit edilmiştir. Katılımcılar, takım çalışmasında yer almak istediklerini ancak takım içerisinde bazen kendilerini rahat ifade edemediklerini ve takım çalışmasının başında temel iletişim kuralları açıklanmadığını söylemişlerdir. Araştırma sonuçları ilgili alan yazınla ilişkili bir biçimde tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Öğrenen Örgüt, Öğrenen Örgüt Alt Boyutları, Öğrenen Örgüt Disiplinleri.

(16356) EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ İLE FORMASYON EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM BECERİLERİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

FATİH BALAMAN¹, YAVUZ BOLAT¹, MUHAMMET BAS¹

¹ MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

mubas01@yahoo.com

Çalışmada Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2016-2017 öğretim yılında öğrenim gören lisans öğrencileri ile aynı dönemde pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin yaşam becerileri düzeyleri karşılaştırılmıştır. Bu amaçla çalışmaya 75 pedagojik formasyon ve 242 lisans olmak üzere toplam 317 öğrenci katılmıştır. Çalışmada 5 faktörden oluşan Yaşam Becerileri Ölçeği kullanılarak öğrencilerin yaşam beceri düzeyleri belirlenmiş, her bir faktör ayrı ayrı ve toplam puan üzerinden gruplar karşılaştırılmıştır. Ayrıca her bir grup için ayrı ayrı cinsiyet, yaş, anne-babanın birlikte veya ayrı olma durumu ve yaşamın çoğunluğunu geçirdiği yer değişkenlerine göre grupların yaşam beceri düzeylerinin değişip değişmediği analiz edilmiş, bu sonuçlara göre gruplar karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler üzerinden gerçekleştirilen Betimsel İstatistik, ANOVA, Bağımsız Gruplar t Testi sonuçlarına göre; formasyon öğrencilerinin “Yaşam Becerileri”, “Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri”, “Empati Kurma ve Öz-Farkındalık Becerileri”, “Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri”, “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünce Becerileri”, “İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri” düzeylerinin lisans öğrencilerine göre anlamlı şekilde fazla olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanında her iki grubun da yaşam beceri düzeylerinin cinsiyete göre değişmediği, formasyon öğrencilerinin yaşam beceri düzeylerinde yaş değişkeninin etkisi yokken lisans öğrencilerinin yaşam beceri düzeylerinde bu değişkenin etkisinin olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca anne-babanın birlikte veya ayrı olmasının lisans öğrencilerinin yaşam beceri düzeylerinde anlamlı etkisi varken formasyon öğrencileri üzerinde etkisinin olmadığı, yaşamın çoğunluğunu nerede geçirdiği değişkeninin ise her iki grubun yaşam becerileri düzeylerinde anlamlı etkisinin olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yaşam Becerileri, Stres, Duygu, Farkındalık, Empati

(16568) ÖĞRETMENLERİN MÜLTECİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK TUTUMLARI İLE ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YENER AKMAN¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yenerakman26@gmail.com

Bu araştırmanın amacı 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde kamu okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumları ile çokkültürlü eğitim algıları arasındaki ilişkinin irdelenmesidir. İlişkisel tarama modelinde betimlenen çalışmada genellenebilirlik amaçlanmadığından evren ve örneklem belirlenmemiştir. Araştırma, çalışma grubu üzerinde gerçekleştirilen bir iç geçerlik araştırması olarak planlanmıştır. Veri toplama sürecinde “Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği” ve “Çokkültürlü Eğitim Tutum Ölçeği” kullanılacaktır. Araştırmanın bağımlı değişkenini Mülteci öğrencilere yönelik tutum ve bağımsız değişkenini de çokkültürlü eğitim tutum oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından okullarda öğretmenlere uygulanarak, e-posta yolu ile ve sosyal paylaşım sitelerinden toplanacaktır. Verilerin analizi SPSS 22.0 ve Lisrel 8.8 programları ile gerçekleştirilecektir. Analiz sürecinde, öğretmenlerin değişkenlere yönelik görece algılarının nasıl olduğunun belirlenmesinde aritmetik ortalama, değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Momentler Korelasyon analizi, değişkenler arasındaki etki değerinin saptanmasında çoklu doğrusal regresyon analizi ve veri kümesinin geçerliliğinin sınanmasında doğrulayıcı faktör analizi uygulanacaktır.

Veri toplama süreci devam ettiği için araştırmanın bulguları, sonuçları ve önerilerine daha sonra yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Mülteci öğrenci, çokkültürlü eğitim, öğretmen

(16570) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ŞİDDET VE OKUL İKLİMİ ALGILARININ DEĞİŞİMİ: BOYLAMSAL BİR ARAŞTIRMA

YENER AKMAN¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yenerakman26@gmail.com

Bu araştırmanın amacı kamu ortaokullarında 6., 7. ve 8. sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin şiddet ve okul iklimi algılarının iki farklı zaman diliminde nasıl bir değişim gösterdiğinin incelenmesidir. Öğrencilerin görüşleri, çalışma bölgesinin şiddet ve okul iklimi algıları bağlamında değerlendirilmiştir. Çalışmada tarama araştırma türleri arasında yer alan boylamsal araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Boylamsal araştırmalar, bir ya da daha fazla olgunun zaman içerisinde nasıl değişim gösterdiğini en az iki kere inceleyen bir araştırma türü olarak ifade edilebilir. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili Çubuk ilçesinde yer alan kamu ortaokullarda öğrenim gören 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Çalışma verileri “Şiddet Ölçeği” ve “Okul İklimi Ölçeği” ile toplanmıştır. Öğrencilerin algılarının belirlenmesine yönelik ilk veriler 2009-2010 eğitim-öğretim yılında ve karşılaştırma verileri ise 2016-2017 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Çalışma sonuçları karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, öğrencilerin şiddet algıları cinsiyet, aile geliri, anne ve baba eğitim düzeyine; okul iklimi algıları ise cinsiyet, alınan belge türü ve anne eğitim düzeyine göre farklılaşmalar göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Şiddet, okul iklimi, ortaokul öğrencileri, boylamsal

(16695) ÖĞRENCİLER ARASINDAKİ ZORBALIĞA İLİŞKİN TEMEL EĞİTİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

SİBEL GÜVEN¹, ŞERİFE KESKİN²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
s_guven@comu.edu.tr

Öğrenciler arası zorbalık olaylarının son zamanlarda oldukça yaygınlaşması ve meşrulaştırılması sonucunda alanyazında öğrenciler arası zorbalık ve şiddet ile ilgili araştırmalar önem kazanmaya başlamıştır. Zorbalık, okullarda yaşanan oldukça yaygın bir şiddet türüdür ve güçlü olan öğrencilerin güçsüz olan öğrencilere acı veren nitelikte fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel saldırılarda bulunması olarak ele alınmaktadır. Zorbalık olgusunun çocuklar üzerindeki psikolojik ve sosyolojik etkileri sadece okul yıllarıyla sınırlı kalmayıp yaşamın sonraki dönemlerinde de devam etmekte, yetişkinliğe de taşınma riski yüksek görünmektedir. Bu nedenle MEB, TÜBİTAK ve UNESCO gibi kurumlar tarafından desteklenen proje çalışmaları başlatılmış ve eğitim ortamlarından şiddetin önlenmesine yönelik strateji ve eylem planları hazırlanmıştır. Bunlarla birlikte okulların, şiddetin olmadığı güvenli öğrenme ortamları haline getirmenin, kamunun temel bir eğitim politikası haline gelmeye başladığı görülmüştür.

Buradan hareketle bu araştırma, temel eğitim ikinci kademe öğretmenlerinin okul zorbalığına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacı ile tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Çorum ili merkezinde bulunan 12 okulda görev yapan 94 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler, Çınkır ve Kepenekçi (2003)'in yaptığı araştırmalarından hareketle 7 bölümden oluşan zorbalık ölçeği kullanılarak toplanmış, buradan elde edilen verilen SPSS 21 programı kullanılarak tablolatırılmıştır. Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre temel eğitim ikinci kademe öğretmenleri, zorbalık türlerinden, bedensel zorbalık olarak öğrencilerin en çok itme hareketini kullandıklarını; sözel zorbalık olarak ad takma, alay etme, küfür ve laf etme eylemlerinde bulduklarını, duygusal zorbalık olarak ayırım yaptıklarını ve cinsel zorbalık olarak ise herhangi bir olay ile karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler okul içinde zorbalığın en çok okul bahçesinde, koridorlarda ve tuvaletlerde meydana geldiğini, zorba öğrencilerin genelde yaşça büyük, erkek ve başarısız çocuklardan oluştuğunu bu nedenle genelde güçlü görünmek için zorbalık hareketlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin zorbalığın giderilmesine yönelik görüşleri ise; öğretmenlerin genelde bireysel olarak önlemler aşdığı, okul yönetiminin ise sözel olarak uyarılarda bulunduğu yönündedir.

Anahtar Kelimeler : zorbalık, temel eğitim, öğretmen görüşleri

(16716) ÖĞRENEN ÖRGÜT OLARAK OKUL KÜLTÜRÜ

MURAT GÜRKAN GÜLCAN¹, AHMET ÇETİN²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ahmetefecetin@gmail.com

Okulların öğrenebilme yeteneğini geliştirebilmeleri ve bunu sistemli bir şekilde devam ettirebilmeleri; örgütsel öğrenme kültürünü kurum kültürü içinde sağlam bir şekilde oturtabilmeleriyle doğru orantılıdır (Uysal, 2008). Bir okulun öğrenen okul olabilmesi için; açıkça belirtilen amaçlarla beklenen öğrenmeyi tanımlayabilmesi, değişim kültürü oluşturabilmesi, toplumda değişim sürecinde doğru hizmeti gerçekleştirebilmesi, farklı gruplarla işbirliği içerisinde olabilmesi ve üretim sürecinden ve çıktılardan dönüt olarak kendisini sürekli olarak yenilemeye çabalaması gibi bazı değerleri buldurması gerekir (Başaran,1994).

Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'na ait bir örgütün çalışanlarının (öğretmenlerinin) mevcut ve tercih edilen örgüt kültürü algılarının tespit edilmesi ve örgüt ortamının araştırma sonuçları temel alınarak yapılandırılması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda, örgütsel kültürün belirlenmesine ilişkin Örgüt Kültürü Değerlendirme Ölçeği (ÖKDÖ) bize kapsamlı bir örgütsel kültür profili sunmaktadır. Ölçekte, örgüt kültürünün altı boyutu değerlendirilmektedir. Boyutlar, örgütlerin nasıl işlediği ve örgüt kültürlerinin hangi değerleri temel aldığına dair teorik bir çerçeveye

dayandırılmaktadır. ÖKDÖ, var olan örgüt kültürünün özelliklerini ve ayrıca örgüt kültürünün gelecekte hangi özelliklere sahip olması gerektiğini saptamaktadır.

Rekabetçi Değerler Modeli olarak adlandırılan ÖKDÖ'nün dayandırıldığı teorik çerçevede, örgütleri tanımlayan temel değer yönelimleri açıklanmaktadır. Bu değer yönelimleri genellikle birbirleriyle rekabet ya da çelişki halindedir. Araştırmada bu değerlerin ve bu değerlerden doğan örgütsel kültürlerin zamanla nasıl değiştiği ve Rekabetçi Değerler Modelinin yapı, kalite, liderlik ve yönetim becerileri gibi çeşitli örgütsel fenomenleri anlamlandırmada nasıl uygulanabildiği açıklanmaktadır.

Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı'na ait bir örgütün çalışanlarına örgüt kültürlerini analiz etmek amacıyla Quin ve Cameron (2017) tarafından hazırlanan Örgüt Kültürü Değerlendirme Ölçeği uygulanmıştır. Söz konusu ölçek bir örgütün kültürünü oluşturan temel özelliklerine odaklanmaktadır. Bu temel özellikleri Quin ve Cameron'un rekabetçi değerler modeli üzerinden değerlendiren ölçek, örgüt çalışanlarının mevcut durumda hissettikleri kültür algısını ortaya koymakta ve bunun yanında da tercih edilen örgüt kültürü özelliklerini betimlemektedir.

Rekabetçi değerler modeli temelde örgütsel tutarlılık ve uyum ile örgütsel ayrışma ve bağımsızlık arasındaki farka odaklanarak örgüt kültürünün yapısını deşifre eder (Quin & Cameron, 2017).

Uygulama yapılan örgütte çıkan sonuçlara göre, örgütsel öğrenme açısından değerlendirildiğinde bazı noktalarda tedbirlerin alınması ve farklı uygulamalara gidilmesi gerekmektedir. Öncelikli olarak örgüt çalışanlarından beklenen sonuç odaklı performans anlayışı, örgüt çalışanlarının da beklentisinin bu yönde olduğunu göz önünde bulundurarak yerini biraz daha süreç odaklı performans anlayışına bırakmalıdır. Esneklik ve inisiyatif verme açısından elde edilen değerler arasında çok fazla bir fark yoktur ve mevcut durumun sürdürülmesi faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Örgüt Kültürü, Örgütsel Öğrenme

(16735) TEMEL EĞİTİM 1.KADEMEDE GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SINIF İÇİ DİSİPLİN PROBLEMLERİ VE DİSİPLİN PROBLEMLERİNE YÖNELİK UYGULAMALARI

SİBEL GÜVEN¹, CEM ALBAYRAK²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

s_guven@comu.edu.tr

Çoğu zaman ceza, dayak, disiplin kurulu gibi kavramlarla yan yana fazla gelmesi nedeni ile itici ve soğuk olarak düşünülen disiplin kavramı, öğrenci başarısını etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Eğitim örgütlerinde amaçların gerçekleştirilmesi kurum içerisinde faaliyet gösteren bireylerden kaynaklanan ve kurumun amaçlarını gerçekleştirmesini engelleyen birçok istenmeyen sorunlar oluşabilir. Yöneticiler ve öğretmenler bu tür sorunların çözüme ulaşmasında disiplin kuralları denen yapıları kullanırlar. Sınıf öğretmenlerine, ilköğretim okulu müdürleri ile müfettişlerine, sınıf öğretmeni yetiştiren kurumların akademik personellerine, öğrencilerine düşünce ve fikir kazandırması bakımından katkı sağlayacağı düşünülen bu araştırmanın amacı, temel eğitim birinci kademe görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları disiplin problemleri, nedenleri, baş etme yöntemleri ve etkililiği hakkındaki görüş ve önerilerini incelemektir. Nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseninde gerçekleştirilmiş olan bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Savur ilçesinde görev yapan 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu 26-30 yaş aralığında (%50), 11-15 yıllık mesleki kıdeme sahip (%25), Eğitim Fakültesi mezunu (%100) sınıf öğretmenleridir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %85'i kadrolu öğretmen geri kalan %25'i ise sözleşmeli olarak çalışmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, açık-uçlu sorulardan oluşan Yazılı Görüş Alma Formu, verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar incelendiğinde; sınıf öğretmenlerinin sınıflarında en çok izin almadan konuşma, derse karşı ilgisizlik ve sınıfta dolaşma davranışlarıyla karşılaştıkları, disiplin problemlerinin daha çok aile ve öğrenci özelliklerinden kaynaklandığını düşündüklerini ifade ettikleri görülmektedir. Sınıf öğretmenlerin disiplin problemleriyle baş

etmede en çok kullandıkları yöntemler, çoğunlukla sözel olarak uyarma ve ceza verme yöntemleri olarak sıralanmıştır. Sorunun nedenini araştırma ve öğrenciyi ödüllendirme uyarma disiplin problemleriyle baş etmede kısmen etkili; derste değişiklik yapma, kuralları öğrencilerle birlikte belirleme ve öğrenciyi sevgi gösterme ise etkili bulunan yöntemler olmuştur. Sınıf öğretmenlerin disiplin problemlerini önlemeye yönelik getirdiği öneriler arasında ise aile ve rehber öğretmenlerle işbirliği yapılması ilk sırada yer almıştır. Yine araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak; öğretmenlere öğrenciyi tanıma, öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri, sınıfta motivasyon sağlama, aileyle işbirliği yapma, önleyici disiplin ve öğrenciyi davranışının sorumluluğunu almaya teşvik eden disiplin stratejileri hakkında uygulama ağırlıklı hizmet içi eğitimler yapılması gibi öneriler getirilmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : disiplin, sınıf öğretmeni, betimsel analiz

(16739) TEMEL EĞİTİM İKİNCİ KADEMEDE GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN VE OKUL YÖNETİCİLERİNİN DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARININ ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

SİBEL GÜVEN¹, YAVUZ AKMAN²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

s_guven@comu.edu.tr

Merkezi sınavla bir üst öğretime yerleştirmenin olduğu ülkelerde öğrenci velileri; öğrencilerini , bu sınavlarda başarılı olmaları için çeşitli adlar altındaki takviye kurslarına göndermektedir. Ülkemizde de öğrenciler daha küçük yaşlarda üst öğrenim hazırlıklarını yapmaktadır. Öğrencileri bir üst öğrenime hazırlamak için Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda zamanla pek çok kurs açılmıştır. 2014 yılında “Örgün ve Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi” ile Örgün ve Yaygın Eğitime devam eden öğrencilere verilecek Destekleme ve Yetiştirme Kursları usul ve esasları belirlenmiş, yönerge ile kursların açılması kolaylaştırılmış , açılacak ders saatleri ve ders türleri belirlenmiş , kurs giderleri Millî Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında bir önceki yönerge revize edilmiş , uygulamada görülen aksaklıklar giderilmiş ve taleplere göre değişiklikler yapılmıştır. Öğrenciyi; öğretmen ve ders seçme olanağı tanınmıştır. Öğretmenin kurs ders ücretinde artış yapılmış , ek hizmet puanı da verilmeye başlanmıştır. Öğretmenin , istediği okulda ders veriyor olması , öğrencinin istediği dersi istediği öğretmen de ve kendi okulunda alması, velinin kurslara hiçbir ücret ödememesi destekleme ve yetiştirme kurslarına ilgiyi artırmıştır. destekleme ve yetiştirme kurslarının yeni olması ,kurslar hakkında yeterince çalışma yapılmaması beni heyecanlandırmış , konu belirlememde de önemli rol oynamıştır. Bu nedenle bu araştırma, temel eğitim ikinci kademe destekleme ve yetiştirme kurslarının etkililiği konusunda öğretmen görüşlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için, iki bölüm ve 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup, bu görüşme formu 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı Yozgat ili Sorgun ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 25 resmi ortaokulda 19 okul müdürü 18 müdür yardımcısı ve 131 öğretmene uygulanmıştır. Nitel yolla elde edilen veriler okul müdürlerine, müdür yardımcılara ve branş öğretmenlerine uygulanan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşmeden elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiş ve bulgu olarak yorumlanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Destekleme ve yetiştirme kursları öğrenci başarısını artırdığı için okullarda açılmalıdır. Destekleme ve yetiştirme kursları öğrencilerin hafta içi kazanmış oldukları kazanımları pekiştirmesi , eksik konuları tamamlaması , daha az ve daha fazla istekli öğrenciyle etkinliklerin yapılması öğrencilerin başarısını olumlu etkilemektedir. Destekleme ve yetiştirme kursları yönergesinde belirtilen ders saatlerinin yeterli olduğu, Destekleme ve yetiştirme Kurslarının açılmasıyla dersane ve etüt merkezine giden öğrenci sayılarının azaldığı görülmüştür. Dersane, özel okul, özel ders gibi fırsat eşitsizliklerini destekleme ve yetiştirme Kursları ortadan kaldırmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Destekleme ve Yetiştirme Kursları, Etkililik, Temel Eğitim İkinci Kademe

(16767) ÖZEL VE DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİĞE HAZIR OLMA VE BİREYSEL YENİLİKÇİ OLMA DURUMLARI

DEMET ZAFER GÜNEŞ¹, DUYGU GÜR-ERDOĞAN², GÜLDEN KAYA UYANIK³

¹ İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ - ² SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

demet.gunes@izu.edu.tr

Öğretmenlik mesleği bilişsel ve duyuşsal anlamda çok büyük beceri, sabır, azim ve sürekli yeni bilgiler edinerek kendini yenilemeyi gerektiren bir meslektir. Öğrencilerin akademik başarının artırılmasının yanı sıra, topluma kazandırılması, duyuşsal ve sosyal anlamda gelişmelerinin sağlanmasında öğretmenler çok önemli bir role sahiptir. Sonuçta toplumda istenen nitelikli bireylerin yetişmesinde öğretmenlerin sahip olduğu önem öğretmenlik mesleğini ve bu mesleği yapacak olan öğretmenleri yetiştiren öğretmen eğitimi programları önemli görülmektedir. Meslek öncesi eğitimin, öğretmen adaylarının teorik ve pratik açıdan önemli bilgiler edindiği bir basamak olduğu ifade edilmektedir. Ülkelere göre farklılık gösterse de, Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin kazandırılmasında önemli bir basamak olan öğretmen eğitimi 4 yıl sürmektedir. Bu 4 yıllık süreçte üniversitelerden mezun olan öğretmen adayları tam olarak yeterlilik gösteremeyebiliyorlar. Bu durumda da öğretmen adayları kendilerini mesleğe hazır hissetmedikleri gözlenmektedir. Ancak öğretmen adaylarının, mesleklerinde karşılaştıkları sorunlarla ne kadar iyi baş edebilecekleri ve öğretmenlik kariyerinde ne düzeyde başarılı olabileceklerini etkileyen etmenler arasında öğretmenliğe hazır olmaları durumlarının önemli olduğu söylenebilir. Öğretmenlik mesleğine hazır olan öğretmen adaylarının mesleki gelişime daha açık, yenilikçi ve değişime hazır olması beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada öğretmen adaylarının bireysel yenilikçi olma durumları üzerinde öğretmenlik mesleğine hazır olma durumlarının etkisi ve bu iki değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Çalışma, Türkiye’de yer alan bir özel ve bir devlet üniversitesi eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Çalışmada Yıldırım ve Kalman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan 20 maddelik ve 4 faktörlü “öğretmenlik mesleğine hazır olma ölçeği” ve Kondakçı, Zayim ve Çalışkan (2013) tarafından geliştirilen “Değişime hazır olma ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarının bireysel yenilikçi olma durumlarının öğretmenlik mesleğine hazır olma durumları ile ilişkisi ortaya çıkarılacak, bu durum literatürde yer alan çalışmalar ile tartışılacak ve bu doğrultuda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Bireysel yenilikçilik, Öğretmenliğe hazır olma, öğretmen aday

(16768) ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK BRANŞ MEMNUNİYETLERİNDE YAŞAM DOYUMLARININ ETKİSİ

DEMET ZAFER GÜNEŞ¹, GÜLDEN KAYA UYANIK , ÖZLEM CANAN GÜNGÖREN³

¹ İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ - ³ SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

demet.gunes@izu.edu.tr

Bir insanın yaşamından mutlu olması ve yaşadığı hayatın anlam ifade edebilmesi için yaşam doyumuna sahip olması önemlidir. Yaşam doyumunu hayatın tümünü kapsayan bir kavramdır ve bireyin hayatındaki tüm faktörlerden etkilenir. Aynı zamanda yaşam doyumunun bireyin hayatında yer alan tüm memnuniyetleri ile yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Bununla birlikte bir bireyin yaşam doyumunu günlük yaşamda mutluluk, pozitif kişilik yapısı, iş memnuniyeti, eğitim memnuniyeti gibi yaşamda yer alan bir çok yapıdan etkilenebilir. Özellikle son dönemde gençlerde ve üniversite öğrencilerinde yaşama yönelik memnuniyetsizlik olduğu dikkate çekmektedir. Bu noktada özellikle gelecek nesillerin mimarı öğretmenlerin hayata yönelik memnuniyetlerini ve iş yaşamlarını etkileyecek olan akademik branş memnuniyetlerini ve yaşam doyumlarını belirlemek, bu konuda gerekli araştırmaları yapmak önemli görülmektedir. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının akademik branş memnuniyetlerinde yaşam doyumlarının etkisi araştırılmıştır. Çalışma, bir özel ve bir devlet üniversitesi eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Dağlı ve Baysal (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan tek faktörlü ve 5 maddeli yaşam doyum ölçeği ve Gür-Erdoğan ve Arsal (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan tek faktörlü ve 6 maddeden oluşan akademik branş memnuniyeti ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarının seçmiş oldukları akademik branşlarından memnun olma durumlarının yaşam doyumlarına göre farklılıkları ortaya çıkarılacak, bu durum literatürde yer alan çalışmalar ile tartışılacak ve bu doğrultuda öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Yaşam doyumu, akademik branş memnuniyet, öğretmen adayı

(16782) EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL ADALET ALGILARININ İŞLE BÜTÜNLEŞME ALGILARINA ETKİSİ

AYŞE AKDENİZ¹, AYŞE OTTEKİN DEMİRBOLAT¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ayseakdeniz26@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Ankara ili Çankaya ilçesinde resmi ortaokullarda görevli öğretmenlerin örgütsel adalet algı düzeyleri ile işle bütünleşme algı düzeylerini belirlemek ve adalet algı düzeylerinin, işle bütünleşme algı düzeylerini ne derecede yordadığını saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları (işlem adaleti, dağıtım adaleti, etkileşim adaleti) hangi düzeydedir?
 Öğretmenlerin işle bütünleşme algıları hangi düzeydedir?
 Öğretmenlerin adalet algı düzeyleri ile işle bütünleşme algı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 Öğretmenlerin örgütsel adalet algı düzeyleri işle bütünleşme algı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?
 Öğretmenlerin örgütsel adalet algı düzeyleri (işlem adaleti, dağıtım adaleti, etkileşim adaleti) cinsiyet, kıdem, eğitim durumları, okul türü, kurumdaki çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 Öğretmenlerin işle bütünleşme düzeyleri cinsiyet, kıdem, okul türü, eğitim durumları, kurumdaki çalışma süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
 Bu çalışmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama deseninden yararlanılmıştır. Bu çalışmada, öğretmenlerin örgütsel adalet algılarının işle bütünleşme üzerine etkisi ilişkisel tarama deseniyle incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan resmi ortaokullarda görevli öğretmenler oluşturmuştur. Öğretmenlerin seçiminde basit seçkisiz örneklem yöntemi kullanılarak 349 öğretmen araştırmaya katılmıştır.

Araştırmada; işle bütünleşme düzeyine ilişkin verileri toplamak için Schaufeli ve Bakker (2003) tarafından geliştirilen “Utrecht İşle Bütünleşme Ölçeği (UWES)” kullanılmıştır. Ölçek 17 madde ve zindelik (vigor), adanma (dedication) ve yoğunlaşma (absorption) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Öğretmenlerin okullarına ilişkin adalet algı düzeylerini ölçmede Niehoff ve Moorman (1993) tarafından geliştirilen Polat (2007) tarafından eğitim örgütlerinde görevli öğretmenlere uyarlanmış “Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma), bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü ANOVA analizi, Pearson Moment Çarpım Korelasyon Katsayıları ve Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerinin işle bütünleşme alt boyutlarının genelde “katılıyorum” düzeyinde, örgütsel adalet algıları alt boyutlarının ise “kararsızlık” ve “katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. İşle bütünleşme boyutları ile örgütsel adalet algısı boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu, en güçlü ilişkinin ise işlem adaleti ile adanma ve yoğunlaşma boyutları arasında olduğu bulunmuştur. Araştırma kapsamında işle bütünleşme ve örgütsel adalet algıları boyutları ile demografik özelliklerin bazı noktalarında anlamlı ilişkiler saptanmış ve yorumlanmıştır. Örgütsel adalet algısı boyutlarında, demografik değişkenlere göre farklılık gözlenmezken, öğretmenlerin yalnızca etkileşim adalet algılarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre etkileşim adalet algılarının yüksek olduğu görülmüştür. Örgütsel adalet algısının diğer yaş, kıdem ve eğitim durumu değişkenlere göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. İşle bütünleşme boyutlarından zinde olma ve yoğunlaşma boyutunda cinsiyete göre farklılık bulunmuş, adanma boyutunda farklılık gözlenmemiştir. Mesleki kıdem değişkeninde adanma ve yoğunlaşma alt boyutlarında farklılık tespit edilirken, zinde olma boyutunda farklılık bulunmamıştır. Ayrıca, örgütsel adalet algısı boyutlarının, işle bütünleşme boyutlarının tümünde yordayıcı etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : örgütsel adalet, işle bütünleşme, öğretmen

(16786) ÖĞRETMENLERDE ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEĞİN İŞLE BÜTÜNLEŞME ÜZERİNE ETKİSİ

AYŞE AKDENİZ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ayseakdeniz26@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Ankara ili Çankaya ilçesinde resmi ortaokullarda görevli öğretmenlerde algılanan örgütsel desteğin işle bütünleşme üzerine etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğretmenlerin algılanan örgütsel destek hangi düzeydedir?

Öğretmenlerin işle bütünleşme algıları hangi düzeydedir?

Öğretmenlerin algılanan örgütsel destek düzeyleri ile işle bütünleşme algı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Öğretmenlerin algılanan örgütsel destek düzeyleri işle bütünleşme algı düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

Bu çalışmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama deseninden yararlanılmıştır. Bu çalışmada, öğretmenlerin algılanan örgütsel desteğin işle bütünleşme üzerine etkisi ilişkisel tarama deseniyle incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan resmi ortaokullarda görevli öğretmenler oluşturmuştur. Öğretmenlerin seçiminde basit seçkisiz örneklem yöntemi kullanılarak 349 öğretmen araştırmaya katılmıştır.

Araştırmada; işle bütünleşme düzeyine ilişkin verileri toplamak için Schaufeli ve Bakker (2003) tarafından geliştirilen “Utrecht İşle Bütünleşme Ölçeği (UWES)” kullanılmıştır. Ölçek 17 madde ve zindelik (vigor), adanma (dedication) ve yoğunlaşma (absorption) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Öğretmenlerin Algılanan Örgütsel Destek düzeyleri Önderoğlu (2010) tarafından Türkçe’ye uyarlaması yapılan “Algılanan Örgütsel Destek Ölçeği” ile tespit edilmiştir. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma), bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü ANOVA analizi, Pearson Moment Çarpım Korelasyon Katsayıları ve Çoklu Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmada öğretmenlerinin işle bütünleşme alt boyutlarının genelde “katılıyorum” düzeyinde, örgütsel adalet algıları alt boyutlarının ise “kararsızlık” ve “katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. İşle bütünleşmeni boyutları ile algılanan örgütsel desteğin boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırma kapsamında işle bütünleşme ve algılanan örgütsel desteğin boyutları ile demografik özelliklerin bazı noktalarında anlamlı ilişkiler saptanmış ve yorumlanmıştır. Algılanan örgütsel desteğin işle bütünleşmenin boyutlarının tümünde yordayıcı etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : algılanan örgütsel destek, işle bütünleşme, öğretmen

(16806) AKADEMİK PERSONELİN İŞ ORTAMLARINDA KARŞILAŞTIKLARI ÖRGÜTSEL SAPMA DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

İLKNUR MAYA¹, KADİR TUNÇER¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

kadirtuncer@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı akademik personelin iş ortamlarında karşılaştıkları örgütsel sapma davranışlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, örgütün performansını azaltan olumsuz işyeri davranışları olarak tanımlanan örgütsel sapma davranışlarının, akademik örgütler olan üniversitelerdeki varlığının ve nedenlerinin, bu davranışlara karşı verilen tepkilerin ve bu davranışların engellenmesine yönelik çözümlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında görev yapmakta olan 12 akademik personel oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum analizi kullanılmıştır. Veri toplama aracı

olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi içerik analizi tekniği kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre katılımcıların örgütsel sapma davranışlarının bireye yönelik boyutunda en sık karşılaştıkları davranış dedikodu (9/12), örgüte yönelik boyutunda ise en sık karşılaştıkları sorumluluktan kaçma (5/12) davranışdır. Katılımcılar örgütsel sapma davranışlarına tepki olarak en sık sözlü tepki (5/12) verdiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara göre örgütsel sapma davranışlarının ortaya çıkmasının en önemli nedeni kurumun olumsuz davranışlara göz yumması (3/12) olmuştur. Örgütsel sapma davranışlarının engellenmesine yönelik çözüm önerilerinde ise katılımcılar en sık adil yönetim (6/12) kavramının gerekliliğinden bahsetmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Sapma, örgütsel sapma davranışı, akademik personel, üniversite

(16864) 4+4+4 SİSTEM DEĞİŞİKLİĞİ SONRASI 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIĞI SORUNLARIN ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE VELİ BOYUTUNDA İNCELENMESİ

MEHMET CİHAN ÖZDEMİR , ADİL ÇORUK ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

adilcoruk@hotmail.com

2010 yılında gerçekleştirilen 18. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlar doğrultusunda ve 6287' nolu İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir. Bu sistemle 5+3 kesintisiz 8 yıl olarak uygulanan zorunlu eğitim sistemi 4+4+4 olarak kesintili olarak uygulanmaya başlamış ve ilköğretim ilk 4 yıl ilkokul, ikinci 4 yıl ortaokul, üçüncü 4 yıl lise olarak düzenlenmiştir (Güven, 2012). 4+4+4 düzenlemesi birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Özellikle ilkokula başlama yaşı en fazla üzerinde durulan konulardan birisi olmuştur. Daha önceden birinci kademe olan, yapılan düzenlemeyle birlikte sistemin ikinci kademesine geçen beşinci sınıf öğrencilerinin sorunlarına ise çok fazla odaklanılmadığı görülmüştür. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı 4+4+4 eğitim sistemi değişikliğiyle 5. sınıf öğrencilerinin yaşadıkları sorunları öğretmen, öğrenci ve veli bakış açısıyla ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2017 yılları arasında Çanakkale ili merkezine, Çan ilçesine ve Biga ilçesine bağlı okullarda görev yapan 32 tane öğretmen, bu okullarda öğrenim gören 45 tane 5. sınıf öğrencisi ve bu öğrencilerin velilerinden 15 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış sorular öğretmenler ve velilere yüz yüze görüşme esnasında sorulmuş, öğrencilere ise bu sorular form yardımıyla sınıf ortamında uygulanmıştır. Bu sayede birincil kaynağa ulaşılmıştır. Görüşmelerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler, yeni sistemle birlikte değişen ders içeriklerinin yetersiz geldiğini düşünmektedirler. Bunun yanı sıra öğrencilerin İngilizce ve Matematik dersi gibi bazı branş derslerinin başarısında düşme yaşadıklarını, ilkokul kademesinden yeni çıkan öğrencinin bazı branş derslerinde zorlandıklarını, akranlarıyla ilgili sıkıntılar yaşadıklarını ve branş öğretmenlerine alışmakta sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yeni sistemle birlikte okulu değişen öğrencinin okula, yöneticilere ve öğretmenlere alışamama sorununu orta çıkan diğer sonuçlardır. Veliler ise veli bilgilendirme toplantılarının yapılmaması ve okul yerlerinin değişmesi gibi sorunlara değinmişlerdir. Gerek öğretmen, gerek öğrenci ve gerekse veli aynı zamanda seçmeli ders sorununa da dikkat çekmişlerdir. Bu doğrultuda sistemle ilgili yapılacak olan değişikliklerin ilgili paydaşların görüşlerinin de alınarak ve yeterli bilgilendirme yapıldıktan sonra uygulamaya geçirilmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca 5. sınıf öğrencilerine yönelik oryantasyon etkinliklerinin yapılması, seçmeli derslerin daha işlevsel hale getirilmesi ve ders saatlerinin sayısının azaltılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : 4+4+4 Eğitim Sistemi, 5. Sınıf Öğrencileri, Sorunlar

(16905) ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE OKUL YÖNETİCİLERİNİN PERSONEL GÜÇLENDİRME ROLLERİ

MUKADDER BOYDAK ÖZAN ¹, EFRİM ÖZTÜRK ¹, ZÜLKÜF NANTO ¹

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ

ozturkefrim@gmail.com

Okul, girdisi, çıktısı ve çalışanlarının tümü insan olan sosyal bir kurumdur. Okulları, değişen dünya şartlarına uygun olarak dönüştürmeyi, geliştirmeyi ve bu kurumların çağın şartlarına uygun olarak hizmet edebilmelerini sağlayacak olan kişi ve kişiler, okulun personelleridir. Okul personelini ise bu amaca uygun olarak güçlendirecek kişilerin başında okul yöneticileri gelmektedir. Bu çalışmanın amacı, okul yöneticilerinin personel güçlendirmede etkili olan rollerini tespit ederek, yeterliliklerini geliştirebilme yollarını belirlemektir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Çalışmada okul yöneticilerini en iyi şekilde gözlemleyebilme imkânına sahip olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Tesadüfi küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Elazığ il merkezinde bulunan ilkokullarda görevli 38 öğretmen oluşturmuştur. Uzman görüşleri alınarak hazırlanan üç sorudan oluşan görüşme formu öğretmenlere uygulanmış ve bu görüşme formları, araştırmanın temel veri kaynağı olarak kabul edilmiştir. Bu bölümün güvenilirliğini ölçmek için, uzman görüşüne başvurulmuştur. Verilerin analizinde nitel araştırmaların çözümlemesinde kullanılan “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen görüşler N Vivo (demo) paket program ile analiz edilmiştir. Öğretmen görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplandırmalar yapılarak temalar oluşturulmuş ve görüşler, uygun temalara yerleştirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, katılımcıların hepsi okulun gelişmesi için personel güçlendirmenin gerekliliğine inanmaktadır. Personel güçlendirme için yapılabileceklerle ilişkin görüşler, en çok “sorumluluk verme” (n=13, %33) ve “sorumluluk alma” (n=13, %33) temalarında toplanırken; personel güçlendirmede okul yöneticisinin sahip olması gereken özelliklere ilişkin görüşler ise sıra ile daha çok “vizyoner” (n=15, %16) ve “örnek olma” (n=13, %14) temalarında toplanmıştır. Ayrıca katılımcı görüşlerine göre okul müdürlerinin yöneticilik rollerinin gelişebilmesi için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimin gerekli olduğuna yönelik görüşlerden (n=37, %97), 12 tanesi (%32) bu eğitimin “stajlarla” yapılması gerektiğine yönelikken, 11 tanesi ise (%30) eğitimlerin “değişime yönelik” hazırlanmaları gerektiği ile ilgilidir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, çağın şartlarına ayak uydurabilecek bir okul için en başta personelin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu güçlendirme çalışmaları, yönetici açısından gerekli sorumlulukların personele verilmesi ve uygun bir vizyon ve misyonun belirlenerek uygulamaya geçilmesi yolu ile yapılabilirken, öğretmen açısından sorumluluk almaktan korkmadan, işbirliği içinde çalışarak gerçekleştirilebilecektir. Personel güçlendirmede okul yöneticilerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Katılımcı görüşlerine göre çağı takip eden, vizyoner, ileri görüşlü, çağın şartlarına göre kendini sürekli yenileyen ve personelini bu konuda teşvik eden müdürlerin bu sayede personellerini daha da güçlendirebilecekleri söylenebilir. Araştırma kapsamındaki öğretmenlerin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin yönetim yeterliliklerini geliştirebilmeleri için alacakları hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerin daha çok diğer ülkelerdeki gibi staj, kurs ya da lisansüstü eğitim yoluyla olabileceği ve bu eğitimlerin değişime ve sorunlara yönelik olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : okul, personel güçlendirme, yönetici

(16906) İLKOKULLARDA DAĞITIMCI LİDERLİK DAVRANIŞLARI VE YÖNETİCİLERİN DAĞITIMCI LİDERLİK DAVRANIŞLARINI GÖSTEREBİLME DÜZEYLERİ

MUKADDER BOYDAK ÖZAN ¹, ZÜLKÜF NANTO ¹, EFRİM ÖZTÜRK ¹

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ

ozturkefrim@gmail.com

Dünyada yaşanan hızlı değişim, tüm örgütleri etkilediği gibi, eğitim-öğretimin en önemli kurumlarından biri olan okulları da etkilemektedir. Bu şartları yakalayabilmek için önce değişimin hızına ayak uydurmak gerekir. Bilgiye

ulaşım, bilgiyi aktarım ve okuldaki iş ve işlemlerin hızlı bir şekilde yürütülebilmesi için tek bir yönetim organizasyonundansa görev paylaşımı yapılan, her personelin uzmanlık alanına göre yönetimin içinde olduğu bir yapının daha etkili olacağı söylenebilir. Bu durumda devreye yöneticilerin dağıtımçı liderlik özellikleri girmektedir. Dağıtımçı liderlik, genel olarak birbiri ile etkileşim ve iletişim içinde olan bireylerden oluşan grubun ortaya koyduğu liderlik biçimidir. Bu bakımdan okul, dağıtımçı liderlik davranışlarının en etkin şekilde gösterilebileceği kurumlardan biridir. Araştırmanın amacı, ilkokullarda kullanılan dağıtımçı liderlik davranışlarının özelliklerini ve okul müdürlerinin bu liderlik türünü kullanabilme düzeylerini belirlemektir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Çalışmada ilkokul yöneticilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde evrenden örneklem alma yoluna gidilmiştir. Tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Elazığ il merkezindeki 5 eğitim bölgesinde bulunan ilkokullarda görevli 32 yönetici oluşturmaktadır. Uzman görüşleri alınarak hazırlanan üç sorudan oluşan görüşme formu yöneticilere uygulanmış ve bu görüşme formları, araştırmanın temel veri kaynağı olarak kabul edilmiştir. Bu bölümün güvenilirliğini ölçmek için, uzman görüşüne başvurulmuştur. Verilerin analizinde nitel araştırmaların çözümlenmesinde kullanılan “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen görüşler N Vivo (demo) paket program ile analiz edilmiştir. Yönetici görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplandırılmalar yapılarak temalar oluşturulmuş ve görüşler, uygun temalara yerleştirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, okul yöneticilerinin 17 tanesi (%53) her okulda dağıtımçı liderliğin uygulanamayacağı, özellikle personelin kişisel özelliklerinin (n=7, %21) bunda belirleyici olduğuna yönelik görüş belirtmişken; 15 tanesi ise (%47) özellikle eğer uygun koşullar sağlanırsa (n=7, %21) her okulda dağıtımçı liderliğin uygulanabileceğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Diğer bir bulguya göre, okul yöneticilerinin dağıtımçı liderliğin hakim olduğu bir ortamı oluşturabilme şekillerine yönelik görüşler en çok “paylaşım” (n=9, %28) ve “ortak karar” (n=7, %22) kategorilerinde toplanmıştır. Okullarda dağıtımçı liderliğin uygulanma durumunda ise olumlu yansımaların başında “verimli zaman” (n=10, %31) ve “kolay yönetim” (n=8, %25) kategorilerine yönelik görüşler belirtilmişken; olumsuz yansımalara yönelik görüşler ise “görevi suiistimal” (n= 15, %47) ve “her kafadan bir ses” (n=10, %31) kategorilerinde toplanmıştır.

Sonuç olarak, katılımcı görüşlerine göre her okulun, personelinin, çevresinin ve yapısının aynı olmadığı için her okulda dağıtımçı liderlik tekniklerinin uygulanmasının mümkün olmadığı, ancak uygun ortam oluşursa bu tekniklerin uygulanabileceği; okul yöneticisinin dağıtımçı liderliğin gelişebileceği bir ortamı yaratmak için ise daha çok paylaşımın olduğu bir ortamı oluşturması gerektiği ve aldığı kararlarda personeline de danışması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, dağıtımçı liderliğin olumlu sonuçlarının olduğu kadar olumsuz sonuçlarının da olabileceğine yönelik görüşler belirten katılımcılara göre, dağıtımçı liderlikte zaman verimli kullanılıp, yönetim işi kolaylaşıp, paylaşım ve iletişim güçlenirken, bir yandan da işlerin aksama, görevin suiistimal edilmesi ve çok başlılık gibi riskler de ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Okul, Dağıtımçı Liderlik, Yönetici

(16928) ÖZEL OKULLARDA ÖRGÜTSEL GÜVENİN YORDAYICISI OLARAK YETENEK YÖNETİMİ

SUAT DAĞ¹, S. BİLGE KESKİNKILIÇ KARA²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

bilge.kara@izu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerini yetenek yönetimi uygulamalarının ne düzeyde ve nasıl yordadığını belirlemektir. Araştırmada yordayıcı ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul ilinde bulunan özel ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz yöntemle belirlenmiş 402 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Örgütsel Güven Ölçeği ve Özel Okullar için Yetenek Yönetimi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi için Pearson Korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda örgütsel güvenin yöneticiye güven alt boyutu ile yetenek yönetiminin yetenek belirleme ve yetenek kültürü alt boyutları arasında pozitif yönde orta kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yöneticiye güven alt boyutu ile yetenek geliştirme alt boyutu arasında pozitif yönde düşük kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Örgütsel güvenin diğer bir alt boyutu olan, meslektaşlara güven ile yetenek belirleme ve yetenek kültürü arasında pozitif yönde düşük kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Örgütsel güvenin paydaşlara güven

alt boyutu ile yetenek yönetiminin yetenek belirleme, yetenek geliştirme ve yetenek kültürü arasında pozitif yönde düşük kuvvetli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu olarak, yetenek yönetiminin öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Buna göre özel okullarda yetenek yönetimi uygulamalarının öğretmenlerin örgütsel güven düzeylerini %13,4 oranında açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

*Bu bildiri, Suat Dağ tarafından İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü için hazırlanmış olan yüksek lisans tezinin bir bölümünden türetilmiştir

Anahtar Kelimeler : Yetenek yönetimi, Örgütsel güven, okul yönetimi

(16941) ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNDE DUYGUSAL EMEK

OSMAN ÇEKİÇ¹, YAVUZ TOMBAK²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

osmancekic@gmail.com

İşverenlerin, çalışanlarından sergilemelerini istediği duyguları ve bu duygular sergilenirken nelere dikkat edileceğine ilişkin normları belirlemesi düşüncesine dayanan duygusal emek (Dieffendorff & Croyle, 2008), işverenin belirlemiş olduğu duygu gösterim kurallarının, çalışanın duygularına bakılmaksızın onlar tarafından uygulanmasını zorunlu kılar. Bir başka ifadeyle, sunulan hizmetin gerçekleştirilmesi esnasında kurumun belirlediği davranış gösterimleri, çalışanın duyguları ne kadar farklı olursa olsun yerine getirilmelidir (Beğenirbaş ve Çalışkan, 2014).

Yukarıda da belirtildiği gibi duygusal emek gösterimleri öğretmenlik mesleğinde de belirgin bir şekilde görülen gösterimlerdir. Öğretmenlerin hangi düzeyde bu gösterimleri sergiledikleri ve hangi duygusal emek gösterimini tercih ettikleri araştırmacı için merak uyandıran bir konu olmuştur.

Araştırmanın Amacı: Araştırma ortaokul öğretmenlerinin duygusal emek gösterimlerine ilişkin algı düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç dâhilinde şu sorulara cevap bulunmaya çalışılacaktır:

Ortaokul öğretmenlerinin ;
duygusal emek gösterimlerine ilişkin algı düzeyleri ne seviyedir?
cinsiyetlerine göre duygusal emek gösterimi algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
mezun oldukları okullara göre duygusal emek gösterimi algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
kıdemlerine göre duygusal emek gösterimi algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
duygusal emek gösterimleri ve alt boyutları arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Yöntem: Ortaokul öğretmenlerinin duygusal emek gösterimlerine ilişkin algı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu yüzden sadece ortaokul öğretmenlerini kapsayan bu çalışmanın önemli olacağı düşünülmüştür. Bu çalışmada kullanılan araştırma yöntemi nicel araştırma yöntemidir. Nicel araştırma yöntemi olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür.

Araştırmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili merkez ilçelerinde (Altındağ, Çankaya, Gölbaşı, Keçiören, Mamak ve Yenimahalle) bulunan ortaokullar arasından basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 53 ortaokuldaki 1034 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem sayısının büyüklüğü yeterli olup Ankara ve benzer illere genelleme yapabileceği olanağı sunmaktadır. Bu çalışma da Grandey'in (1999), geliştirdiği ve doktora tez çalışmasında kullandığı, Köksel'in de (2009) iki uzmanla beraber Türkçeye çevirmesiyle elde edilen "duygusal emek ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek 26 maddeden oluşmaktadır.

Veriler tanımlayıcı istatistikler ve gruplar arası farklılıkları belirlemek amacıyla t testi ve tek yönlü ANOVA kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Duygusal emek gösteriminde erkek öğretmenlerin algı düzeylerinin kadın öğretmenlere göre nispeten daha fazla olduğundan söz edilebilir. “Yüzeysel davranış”, “derinlemesine davranış”, “samimi davranış” gösterimleri alt boyutları arasında ise cinsiyet farklılığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamlılığın sebebi olarak araştırmanın bu alt boyutlarının okullarımızdaki kadın ve erkek öğretmenleri için benzer anlamlar ifade etmediği söylenebilir.

Yüzeysel davranış sergilemeye bakıldığında eğitim fakültesi mezunlarının rol yapma yeteneğinin diğer fakülte mezunlarına göre daha fazla oldukları görülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli bir unsur da yüzeysel davranış sergilemenin öğrenciler üzerindeki etkisidir. Zira Akbıyık (2013) konuyla ilgili çalışmasında yüzeysel davranmanın karşı tarafı negatif yönde etkilediğini belirtmektedir.

Bulgular ışığında sonuçlar tartışılmış ve duygusal emek ve eğitim kurumlarındaki önemi üzerine öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Duygusal Emek, Yüzeysel Davranış Gösterimi, Derinlemesine Davranış Gösterimi, Samimi Davranış Gösterimi

(16947) OKUL MÜDÜRLERİNİN KARİZMATİK LİDERLİK ÖZELLİKLERİNİN OKULLARIN KURUMSAL İTİBARINA ETKİSİ

RAMAZAN YİRCİ ¹, CÜNEYT DEMİR ²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

cuneyt2540@gmail.com

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin görüşlerine göre okul müdürlerinin karizmatik liderlik özelliklerinin okulların kurumsal itibarına etkisinin olup olmadığının incelenmesidir.

Araştırmada betimsel tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modellerinden genel tarama modelleri içinde yer alan ilişkisel tarama modeli ise iki veya daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2010). Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Onikişubat ilçe merkezinde devlet ilkokullarında, ortaokullarında ve liselerinde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, evrenden basit tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilen devlet okullarında (28) görev yapmakta olan 582 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Karizmatik Liderlik Ölçeği ve Kurumsal İtibar Ölçeği kullanılmıştır. Karizmatik liderlik ölçeği geneli için güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha değeri .96 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin geneli için güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha değeri .96 olarak hesaplanmıştır. Karizmatik Liderlik Ölçeği ve Kurumsal İtibar Ölçeği için gerekli izinler alınmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin normal dağıldığı tespit edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesinden dolayı parametrik testlerden bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi testleri uygulanmış ve son olarak okul müdürlerinin karizmatik liderlik özelliklerinin okulların kurumsal itibarına etkisini belirleyebilmek amacıyla Pearson Korelasyon Analizi ve Regresyon Analizi uygulanmıştır.

Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri ile okulların kurumsal itibarı arasında yapılan analizler sonucu anlamlı düzeyde korelasyonel ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin genelinde, alt boyutlarında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri arttıkça okulların kurumsal itibarının da arttığı, okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri azaldıkça okulların kurumsal itibarının da azaldığı söylenebilir. Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri ile okulların kurumsal itibarı arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiş, karizmatik liderlik özelliklerinin kurumsal itibarın bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özellikleri okulların kurumsal itibarındaki değişimin %55'ini açıkladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Karizma,Liderlik, Kurum, İtibar

(16976) ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞLARI İLE ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

RAMAZAN YİRCİ ¹, ORHAN SARIBIYIK ²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

orhan_saribiyik@hotmail.com

Bu çalışmanın temel amacı öğretmenlerin sergiledikleri örgütsel vatandaşlık davranışları ile algılanan örgütsel destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Türkoğlu ilçesinde devlete bağlı ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenen 314 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için Örgütsel Vatandaşlık Davranışlar Ölçeği ve Algılanan Örgütsel Destek Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t-test, varyans analizi, korelasyon ve regresyon analizinden yararlanılmıştır. Analizler sonucunda öğretmenlerin demografik özelliklerine göre örgütsel vatandaşlık davranışları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Algılanan örgütsel destek düzeyinde ise cinsiyet değişkeninde erkek öğretmenlerin lehine kadın öğretmenlerin aleyhine, çalışılan kurum değişkeninde ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin lehine lise öğretmenlerinin aleyhine sonuçlar bulunmuştur. Hizmet yılı, eğitim düzeyi ve branş değişkenleri arasında ise algılanan örgütsel destek bakımından anlamlı fark bulunamamıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışı ile örgütsel destek düzeyleri arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Örgütsel Vatandaşlık, Algılanan Örgütsel Destek

(16978) OKULLAR ACİL DURUMLARA HAZIR MI?

S. BİLGE KESKİNKILIÇ KARA ¹, BUSE ŞENTÜRK TÜYSÜZER ²

¹ İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

bilge.kara@izu.edu.tr

Öğrencilerin eğitim yılı içerisinde günlerinin büyük bir bölümü okulda geçmektedir. Okulda geçen bu sürenin öğrenciler eğitsel etkinlikler açısından verimli ve etkili geçmesinin yanında güvenli olması da önem taşımaktadır. Öğrencilerin yangın, deprem, sel, şiddet, saldırganlık gibi acil durumlardan korunması ve olası bu durumlarla karşılaşıldığında en az düzeyde etkilenmeleri için önlemlerin alınması ve bu durumlara hazırlıklı olunması okul yöneticilerinin sorumluluğundadır. Doğal felaketler ve diğer acil durumlar herhangi bir zamanda olabilir ve okulda olduklarında okul yöneticileri ve öğretmenler onları güvenli ve etkili bir şekilde ele almaya hazır olmalıdır. Okullarda olası acil durum yönetimi anlayışının ve buna bağlı uygulamaların olmaması müdahaleyi zorlaştırabilir ve o an okulda içinde bulunanların yaşamlarını tehlikeye sokabilir. Bu araştırmanın amacı, kamu ilkokul ve ortaokullarının acil durumlara hazır olma durumlarını incelemektir. Araştırma tarama türünde desenlenmiş betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın katılımcılarını İstanbul ili Arnavutköy, Başakşehir ve Küçükçekmece ilçelerine bağlı ilkokul ve ortaokulda görev yapan 21 yönetici oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan gözlem ve görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizi devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Acil durum, afet, okul güvenliği

(17091) FARKLI ÜLKELERDE EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ PROGRAM UYGULAMALARI

CEMALETTİN İPEK¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

cemalettinipek@yahoo.com

Ülkemizde lisansüstü programlarda yakın zamanlara kadar eğitim yönetimi alanında tek bir program uygulanmaktaydı. Bu programın adı genelde Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi olarak geçmekteydi. Bilindiği gibi geçen yıllarda, YÖK tarafından yapılan bu düzenleme ile bu programın adı kısaltılarak eğitim yönetimine dönüştürüldü. Günümüzde de birkaç üniversite dışında eğitim yönetimi alanındaki lisansüstü programlar eğitim bilimleri anabilim dalı içinde bu isimle (eğitim yönetimi) açılmaktadır. Oysa eğitim yönetimi alanı okul yönetimi, üniversite yönetimi, eğitim liderliği, personel ve öğrenci işlerinin yönetimi gibi birçok alanı kapsamaktadır. Bu alanların her biri kendi başına bir alt uzmanlık alanıdır ve bu alanın her birine yönelik olarak başta ABD olmak üzere farklı ülkelerde ayrı ayrı lisansüstü programlar açılmaktadır. Ülkemizde ise bu alanlardan sadece yükseköğretim (üniversite) yönetimi konusunda bağımsız lisansüstü programlar açılmaya daha yeni başlanmaktadır. Bu programın açılmasında, ülkemizde üniversite yönetimi alanında yeni uygulanmaya başlanan doçentlik düzenlemesinin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Bu bildiriye, başta ABD olmak üzere, Avrupa ve Uzakdoğu'daki farklı ülkelerdeki üniversitelere eğitim yönetimi alanında açılmış olan hangi lisansüstü programların olduğu belirlenmeye çalışılacaktır. Bu amaçla incelenecek ülkelerdeki Üniversitelerde uygulanmakta olan lisansüstü programlara web sayfaları üzerinden ulaşılabilecektir. Bu yolla ulaşılabilecek veriler tablolaştırılarak yorumlanmaya çalışılacak ve ülkemizde eğitim yönetimi alanında mevcut lisansüstü uygulamalar değerlendirilerek, bu alanda yeni lisansüstü programlarının açılmasına yönelik öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Lisansüstü eğitim, eğitim yönetimi, yüksek lisans, doktora

(17162) ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN ALAN DEĞİŞTİRMEYE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

İSMAİL KARSANTIK¹, İSMAİL EROL²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

ismailkarsantik@gmail.com

Eğitim sistemimizde 4+4+4 sistemine geçildikten sonra oluşan norm fazlası sınıf öğretmenlerinin istihdamının sağlanması ve özel eğitim alanındaki öğretmen ihtiyacının giderilmesi amacıyla sınıf öğretmenliğinden özel eğitim öğretmenliğine geçişlerin önü yasal olarak açılmıştır. Özel eğitim öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu ise alandaki atamaların azalması, puanlarının yükselmesi ve okullardaki özel eğitim uzman sayısında düşüşe neden olmasından dolayı bu uygulamaya sıcak bakmamaktadırlar. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere öğretmenlik yapılması için temel bilgi, beceri ve uzmanlık bilgisine sahip olan özel eğitim öğretmenlerinin yanında; özel eğitim müfredatı dışında eğitim alan sınıf öğretmenlerinin eğitim vermesinin bazı olumsuz sonuçları olacağı düşünülmektedir. Başka bir bakış açısı ile bazı özel eğitim öğretmenleri de alandaki öğretmen eksikliğinden dolayı, alana en yakın branş olan sınıf öğretmenlerinin alan değiştirilerek istihdam edilmesini olumlu karşılamaktadırlar. Bu sebeple özel eğitim alanında gerekli uzmanlık eğitimini almadan ve beklenen niteliklere sahip olmadan sınıf öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin öğretimine katılmasının hem öğrencilerin akademik başarısı hem de kendilerinin iş tatmini ve motivasyonları bakımından nasıl bir etkiye yol açacağı bilinmesi özel eğitim öğretmenleri tarafından önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı; özel eğitim öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerinin alan değiştirmesine yönelik görüşlerini incelemektir. Çalışma, nitel araştırma desenine uygun olarak hazırlanmıştır. Nitel çalışmaların temel özelliği, her bireyin kendi yaşantısından yola çıkarak gerçeği nasıl şekillendirdiği üzerine yoğunlaşmasıdır. Bu nedenle nitel çalışmalar yürüten araştırmacılar, bireylerin yaşantılarını nasıl yorumladıklarıyla, kendi algılarını şekillendirme biçimleriyle ve deneyimlerini anlamlı hale getirmeleriyle ilgilenerek insanların kavrama süreçlerini anlamlandırmaya çalışırlar (Merriam, 2009). Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji yaklaşımının benimsendiği mevcut çalışma alan değiştirerek sınıf öğretmenliği yapan 22 öğretmenin katılımı ile

gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen altı sorudan oluşan kişisel ve demografik bilgi formu ile sekiz sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi yönteminden yararlanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları göstermektedir ki sınıf öğretmenliğinden özel eğitim öğretmenliğine geçiş yapan öğretmenlerin mezun oldukları yükseköğretim programları ve opsiyonlarına (yan alanlarına) göre TTKB'nin 80 sayılı çizelgesindeki atanmalarına esas alanların herhangi birine alan değiştirerek atanmasını yasal anlamda olumlu karşılarken bu durumun özel eğitim alanında nitelik kaybına yol açacağı belirtilmiştir. Alan değişikliğinin alan gaspı anlamına geldiğini ifade eden bazı katılımcılar aynı zamanda bu durumun öğrencilerin akademik ve sosyal hayatlarına olumsuz yansıtacağını da belirtmektedir. Diğer yandan özel eğitim alanında tecrübe sahibi olmayan öğretmenlerin sınıf öğretmenlerine böyle bir imkan verilmesinin kendi motivasyonlarını ve iş doyumlarını düşüreceğini de belirtmektedir. Çalışmanın diğer bir bulgusu ise her iki alanın benzer ve farklılıklarına ilişkindir. Katılımcıların çoğunluğu her iki alanda da gelişimsel bir süreç izlendiğini belirtmiş ve farklılık olarak ise öğretim yöntemlerinin değişmesine işaret etmiştir. Sonuç olarak katılımcılar, sürekli gelişen bilim dünyasına ayak uydurmanın önemli olduğunu vurgulamış ve önemli olanın icra edilen meslekle ilgili gelişmelerin yakından takip edilmesi olduğunu belirtmiştir. Bu konuda çeşitli hizmet içi eğitim ve kongrelerin yapılabileceğine değinen katılımcılar sonuçların hedeflenen başarı payları ile değerlendirebileceğini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler : Alan değiştirme, Branş, özel eğitim, sınıf öğretmenleri

(17163) YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA KÜRESEL LİDERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

İSMAİL EROL ¹, İSMAİL KARSANTIK ²

¹ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ - ² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ismailkarsantik@gmail.com

Bilginin kolay ve rahat ulaşılabilir olması, teknolojinin çok hızlı bir şekilde ilerlemesi, internet ve sosyal medyanın insanlar üzerinde çok büyük etkiler bırakması ve ulaşımdaki hızlı gelişmeler ile artık dünyamız büyük bir köy olarak adlandırılmaktadır. Örgütlerde çalışan personel ve idarecilerin bu gelişmeler neticesinde çeşitlenmeye başlaması, kurumların bünyesindeki kültür yapısında zenginlikler ve çalışanların farklı kökenlere sahip olması liderlik özelliklerine de farklı nitelikler ve olması gereken özellikler eklemiştir. Lane vd. (2004) kültür ve benzeri unsurlar ile liderlik kavramlarının etkileşim halinde olmasının karmaşık yapıların oluşmasını sağladığını belirtmektedir. Mendenhall vd. (2003) ise küreselleşmenin sonucu oluşan bu karmaşık yapıları yönetebilecek ve onlara liderlik edecek bireylerin yetiştirilmesinin önemine değinmiştir. Bu karmaşık yapılara liderlik edecek bireylerin becerileri de yerel örgüt liderleri ile karşılaştırıldığında farklılaşmaktadır. Küresel liderler; düşünceli, bilişsel ve davranışsal esnekliğe sahip, kültürlerarası empati kurabilen, çağın gereksinimlerine ayak uydurabilen, yenilikleri kurumlarındaki farklı yapılara adapte edebilen, kültürlerarası iletişim becerilerine sahip, farklı kültür ve etnik özelliklere sahip bireylerin aynı çatı altında sorunsuzca çalışmasını sağlayabilen, kurumunu uluslararası boyutta saygın tutabilen ve dünyadaki güncel uygulamaları kurumuna uyarlayan kişilerdir (Paige, 1993; Hammer vd., 2007). Uluslararası alanyazında küresel liderlik kavramını ele alan birçok çalışma bulunmasına karşılık ülkemizde bu konu ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Ülkemizin konumu ve politik duruşunun yanı sıra kültürümüzün yeniliklere ve gelişime açıklığı düşünüldüğünde küresel liderlik kavramı ayrı bir önem kazanmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızın amacı yeni nesilleri şekillendiren öğretmenlerimizi yetiştiren yükseköğretim kurumlarımızdaki öğretim elemanlarının küresel liderliğe olan bakış açılarını incelemektir. Çalışmaya 4 farklı bölümden toplam 20 öğretim elemanı katılmıştır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak 8 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularını belirlemek amacıyla ilgili literatür incelenmiş ve soru havuzu oluşturulmuştur. Pilot çalışma sonrası öğretim elemanlarından gelen dönütler ve alanda uzman kişilerin görüşleri dikkate alınarak, sorularda düzeltmeler yapılmıştır. Veri toplama aşaması tamamlandıktan sonra veriler içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler bölüm yöneticilerinin çoğunlukla, öğretim elemanlarının kültürlerine saygılı ve herhangi bir etnik ayırım yapmadan insani değerleri temel alan yaklaşımlar sergilediklerini göstermektedir. Diğer yandan örgüt içerisindeki kültürel bağın sağlanmasında bölüm yöneticilerine çeşitli roller düştüğü de elde edilen bulgular arasındadır. Bu rollerden bazıları; bölüm öğretim elemanlarının birlikte yer alabileceği kongreler ve seminerler düzenlemek, kurum kültürünü geliştirmek, kültürel özdeşleşmeye rehberlik etmek, karar almaya katılımı eşit bir şekilde sağlamak ve liderlerin kendilerini çağın gerektirdiği şekilde geliştirmesi olarak vurgulanmaktadır. Bölüm yöneticilerinin sahip

olması beklenen küresel liderlik becerileri ise; anlayışlı olması ve görüşlere saygı duyabilmesi, kendini güncelleyebilmesi, karşısındakini dinleyebilmesi, gelişmeleri yakından takip edebilmesi ve kurumunu ilgilendiren konuları personel ile paylaşabilmesi olarak belirtilmektedir. Sonuç olarak çalışmada, çağımızın gerektirdiği şekilde rekabet edebilen ve sürekli gelişime önem veren yükseköğretim kurumlarında, küresel liderlik yeterliklerine ve becerilerine sahip yöneticilere duyulan ihtiyacın önemine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Küresel Liderlik, yükseköğretim, küreselleşme

(17398) MEB TEFTİŞ POLİTİKALARINA İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

NECDET KONAN ¹, BÜŞRA BOZANOĞLU ², REMZİ BURÇİN ÇETİN ²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

bu-bozanoglu@hotmail.com

Eğitim olgusunun sistemli bir yapıda ele alınması zorunluluğu ve teknolojik gelişmelerin insan faktörünün bile ötesine geçtiği günümüz dünyasında eğitimin denetlenmesi bir ayrıcalık olmaktan çıkmış olup sistemin kendi varlığını sürdürmesi açısından bir gereklilik haline dönüşmüştür. Buna göre eğitim denetiminin aslında yönetsel açıdan sistemin sorgulanmasından öte devamının teminatı şeklinde ele alınması söz konusudur. Ancak eğitim sistemimizin bütününde var olan tartışmaların, özellikle denetim olgusuna kadar indirgenmiş olması söz konusu mekanizmanın nasıl kurgulanması ve dahası nasıl işlemesi hususunda tarafların uzlaşmadığının bir göstergesidir.

MEB, üzerinde çokça tartışılan teftiş mekanizmasını son olarak 20.08.2017 tarih ve 30160 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği ile güncellemiş ve bir önceki uygulamanın çeşitli boyutlarını yeniden ele almıştır. Buna göre daha önce Müsteşara bağlı olarak konumlandırılan Teftiş Kurulu Başkanlığının yeniden Bakana bağlanması, Bakanlık tarafından veya Bakanlığın denetiminde sunulan hizmetlerin rehberlik ve denetimini sağlamak amacıyla gerekli görülen illerde Bakan onayı ile Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı Çalışma Merkezi kurulabilmesi, okul ve kurumların denetiminin üç yılda bir periyodik olarak yapılması esasları gibi bir dizi değişikliği içermektedir. Bu çalışmanın temel amacı söz konusu yönetmelik değişikliğinin ardından, MEB teftiş politikalarına ilişkin okul yöneticileri ve öğretmen görüşlerini açığa çıkarmaktır.

Bu amaçla nitel bir araştırma yürütülmesi planlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Malatya’da görev yapan ve amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 17 okul yöneticisi ve 16 öğretmen olmak üzere toplam 33 katılımcı oluşturmuştur. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen “*MEB Teftiş Politikalarına İlişkin Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri*” yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır.

Araştırma kapsamında ülkemiz eğitim sisteminde geçmişten günümüze değin sürdürülen eğitim teftişi politikalarının yönetici ve öğretmen görüşleri bağlamında bir analizinin yapılması planlanmaktadır. Araştırma sonunda elde edilen bulgular ve sonuç alan yazın eşliğinde tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim denetimi, teftiş, teftiş politikaları, denetmen, müfettiş

(17423) ÖĞRETMENLERİN PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİNİN KURUM YÖNETİCİLERİNE BIRAKILMASI İLE İLGİLİ YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

İLKNUR MAYA ¹, YELİZ KAÇAR ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

ylzkacar@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, eğitimin en önemli kaynaklarından biri olan öğretmenin kendisini geliştirmesi için yapılan öğretmen performans değerlendirmesinin kurum yöneticilerine bırakılmasını yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre belirlemektir. Bu çalışmada karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Hedef evrenin Çanakkale olduğu araştırmada, örneklem olarak Çan ilçesi seçilmiştir. Bu ilçede görev yapan 18 kurum yöneticisi ile yüz yüze görüşme, 348 öğretmene de anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Araştırma verilerine ait nicel kısım Aygün (2008) tarafından geliştirilen, Öğretmen Performans Değerlendirme Ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. 40 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçek, dört boyuttan oluşmaktadır. Nicel veriler SPSS.19 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Değişkenlerin analizinde Mann Whitney U testi, One Way Anova ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Nitel kısım ise Öğretmen Performans Değerlendirmesi ile ilgili dokuz maddelik görüşme soruları uygulanarak elde edilmiştir. Nitel soruların analizinde betimsel analiz metotları kullanılmış ve bulgular, frekans tabloları oluşturularak değerlendirilmiştir.

Araştırma bulgularına göre: öğretmen performans değerlendirme sürecinde değerlendirmeyi yapacak olan kişiler okul müdürü, öğretmenin kendisi, müfettiş, zümre, öğrenci ve veli şeklinde sıralanmıştır. Öğretmen performans değerlendirme süresi üç ayda bir şekilde olacak şekilde kısa sürelerde yapılmalıdır.

Performans değerlendirme ölçeğinin amaç ve felsefe boyutu değerlendirme süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir. Cinsiyet, branş, öğrenim durumları, kıdem, yaş dağılımları değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir.

Performans değerlendirme ölçeğinin uygulanma biçimi boyutu cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir. Branş, öğrenim durumları, kıdem, yaş dağılımları, değerlendirme süresi değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir.

Performans değerlendirme ölçeğinin değerlendirme sonuçları boyutu değerlendirme süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir. Cinsiyet, branş, öğrenim durumları, kıdem, yaş dağılımları değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir.

Performans değerlendirme ölçeğinin değerlendirme öneriler boyutu değerlendirme süresi değişkenine göre farklılık göstermektedir. Cinsiyet, branş, öğrenim durumları, kıdem, yaş dağılımları değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir.

Öğretmen performans değerlendirmesinin en önemli amacı öğretmenin kendini geliştirmesine fırsat vermesidir. Performans değerlendirme sayesinde öğretmenlerin görev ve sorumluluk bilinci artacaktır. Performans değerlendirme; öğretmen çalışmalarının yakından izlenmesi ve incelenmesini sağladığı için olumlu olmasıyla beraber okul ortamında objektif uygulama yapılmadığı zaman çatışma çıkmasına sebep olabilir. Performans değerlendirme sonucunda değerlendirme sonuçlarının kullanılacağı yerler net şekilde belirtmeli, performans değerlendirme sürecine öğretmenin kendisi mutlaka dâhil edilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Performans, Performans Değerlendirme, Öğretmen Performans Değerlendirmesi

(17660) OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDAKİ YÖNETİCİLERİN EMPATİK EĞİLİMLERİ

İLKNUR MAYA ¹, BURÇİN ŞENKAYA ¹
¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
bendeubrcnklc@gmail.com

Bireylerin, topluma uyumlu bir yaşam sürmeleri nedeniyle hayatları boyunca başka bireylerle iletişim halinde olması temel ihtiyaçlarından biridir. İletişimde taraf olan bireylerden biri hislerini, fikirlerini ve taleplerini diğerine iletme ve idrak edilme isteği içerisinde. Bireylerin, duygularını tam manasıyla aktarmalarıysa çok sık görülen bir durum değildir. Bu bağlamda empatinin temelinde, bireylerin duygularını karşı tarafa aktarma güdüsü içerisinde gerçekleştirmiş olduğu ses tonlamaları, beden dili ve mimik hareketleri yatmaktadır. Bu hareketleri tam olarak anlayan ve karşısındakinin hissiyatını hisseden bireyler, empati kurma kabiliyetine sahip bireylerdir. Bireylerin empati kurabilmeye ilişkin eğilimleri, empatik olabilmek potansiyeline karşılık gelmektedir.

Empatik eğilim, sorunları olan bireylerin hislerini idrak edebilme, o kişilerin duygusal yaşamlarının tesiri altında kalıp onlara yardımcı olma isteğini içerisinde barındırmaktadır. Empatik beceri kavramı ise, kişilerin empati kurabilme kabiliyetini ortaya koymaktadır. Empati kurabilme, bireylerin toplumsal yaşantılarında ve beşeri ilişkilerinde kendilerine avantaj sağlamasının yanı sıra kimi meslek gruplarında özellikle öğretmenlerde öğrenciyi anlama, hislerini tam manasıyla idrak etme ve öğrencinin her açıdan değerlendirilerek yönlendirilmesine olanak sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışmada, İzmir ilinde yer alan okul öncesi eğitim kurumlarında görevli yöneticilerin empatik eğilim düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma İzmir ilinde faaliyet gösteren 812 resmi statüde ve 517 özel statüde olmak üzere toplam 1329 okul öncesi eğitim kurumunda görevli yönetici evreni içerisinde oluşan, 384 yönetici örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçekler, Dökmen (1988)'in Empatik Eğilim Ölçeği ile okul öncesi eğitim kurumlarında görevli yöneticilerin kişisel bilgilerinin tespit edilmesi için Kişisel Bilgi Formu ölçekleridir. Araştırmada toplanan verilerin güvenilirliklerinin tespiti için yapılan analizler neticesinde, güvenilirlik katsayısı 0.87 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında görevli olan yöneticilerin, empatik eğilim düzeyleri ile yöneticilerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalışma yılı, okul türü, görev türü ve kurum türünün empatik eğilim düzeylerini farklılaştıran unsur olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırma neticesinde yöneticilerin empatik eğilimlerinin genel olarak yüksek düzeyde olduğu ayrıca kadın yöneticilerin empatik eğilim düzeylerinin erkek yöneticilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler : Yönetici Empatik Eğilim Okul Öncesi

(17922) OKULLARDA HALKLA İLİŞKİLERİN ÖRGÜTLENMESİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

ADİL ÇORUK ¹
¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
adilcoruk@hotmail.com

Okul sosyal bir örgüttür. Girdisi ve çıktısı insandır. Girdiyi çevreden alır, belirli bir eğitim sürecinden sonra ürünü tekrar çevreye verir. Bu yüzden çevreyle sıkı bir ilişki içinde bulunmak durumundadır. Okul halkla ilişkiler açısından toplumun en uygun, fakat en kritik yerinde bulunmaktadır. Okullar açısından bakıldığında halkla ilişkilerin can alıcı noktası, okulu anlatmak ve yapılanları açıklayıp inandırmaktır. Halkla ilişkiler, okulların çevreyle ilişkilerinde destek sağlama alanı bulmaktadır (Yıldırım, 2007). Okullar açısından halkla ilişkiler; okul ve hedef kitlesi arasında karşılıklı anlayış, işbirliği ve güvenin sağlanması ve okulun amaçlarının başarılması için örgüt içindeki ve dışındaki tüm planlı iletişim çabalarını içermektedir (Çakmak ve Kilci, 2011).

Eğitim sistemi içerisinde halkla ilişkiler, kurumun toplum ve çevredeki yerini, başarı ve başarısızlığını halka duyurur. Eğitim kurumun tanıtılması, çevreye benimsetilmesi ve çevrenin desteğinin sağlanması halkla ilişkilerin doğru kurulması ile sağlanabilecektir. Diğer bütün örgütlerin halkla ilişkilere duyduğu gereksinim kadar okullar da halkla ilişkileri geliştirme gereksinimi duymaktadır. Çünkü okulların müşterisi halktır. Halkın eğitimden beklentisi, her zaman okullar üzerinde yoğunlaşmıştır. Halk, okula madde ve insan girdisi sağlamaktadır ve sağladığı girdilerin takibini yapmaktadır (Tan, 2002; Altun ve Kirkit, 2005).

Belirlenen bir kurumsal amacı gerçekleştirmede en önemli kolaylığı sağlayan örgütlenme; görev, yetki ve sorumluluklara açıklık getiren, personelle ilgili düzenlemeleri bu doğrultuda yapan, dolayısı ile hizmette tekrar ve boşlukların oluşmasını önleyen temel bir yönetim sürecidir (Ertekin, 2000). Halkla ilişkiler çalışmalarını belli bir yöntem ve sistem içerisinde yürütmeyi düşünen ve amaçlayan her kurum ve kuruluş, örgütlü bir birim oluşturmak veya dışarıdan bu hizmeti veren bir kuruluştan destek almak yoluna gitmelidir. Bu çalışmanın amacı okulların iç hedef kitle ve dış hedef kitle ile daha sağlıklı iletişim kurulabilmesi ve kurumsal imaj ve itibarını daha olumlu hale getirebilmesi için halkla ilişkilerin gerekliliğini ortaya koymak ve buna yönelik bir model önerisi geliştirmektir.

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Bu çalışmada halkla ilişkilerin örgütlenmesine yönelik model önerisi geliştirmek amacıyla literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada öncelikle halkla ilişkiler ile ilgili araştırmalar incelenmiş, daha sonra farklı kurum ve kuruluşlarda halkla ilişkiler faaliyetlerine yönelik uygulamalar gözden geçirilmiştir. Bu çerçevede sırasıyla ilgili kaynaklar tespit edilmiş, konuyla ilişkili çalışmalar okunmuş ve çalışmada kullanılabilmesi düşünülen kısımları not alınmıştır. Daha sonra alınan notlar değerlendirilmiş ve örgütlenme ilkeleri de göz önünde bulundurularak okul örgütüne yönelik bir örgütlenme model önerisi geliştirilmiştir. Geliştirilen model önerisi eğitim sektörü dışındaki farklı sektörlerle karşılaştırması yapılarak eksik kaldığı düşünülen noktalarda ilgili kaynaklar yeniden gözden geçirilerek model üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonraki süreçte uzman görüşlerinin alınması yoluna başvurulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler de modele eklenerek geliştirilen model önerisi okul yöneticilerinin görüşlerine sunulmuştur. Okul yöneticilerinden uygulama sürecinde karşılaştıkları durumlar çerçevesinde modelin olumlu ve sınırlı yönleri hakkında dönütler istenmiştir. Gelen dönütler çerçevesinde modele son hali verilmiştir. Çalışmanın okulların işleyişine katkı sağlayacağı ve buna yönelik çalışmaların yapılmasına öncülük edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Okul, Halkla İlişkiler, Örgütlenme, Model Önerisi

(18037) ÖĞRENCİLERİN DÜNYA VATANDAŞI ÖZELLİKLERİNİ TAŞIMALARINA İLİŞKİN MESLEK LİSESİ YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

HATİCE ÖNCÜ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

haticeoncu50@gmail.com

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin dünya vatandaşı özelliklerini taşımalarına ilişkin meslek lisesi yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Kendi kültürünü kaybetmeden, evrensel değerlere açık ve dünyanın yaşadığı sorunların farkında olan bireyler, birer Dünya Vatandaşı olarak tanımlanabilir. Küreselleşen dünyamızda bilgi, teknoloji ve sosyo-kültürel anlamda uluslar arasında çok hızlı bir iletişim ve etkileşimin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu durum meslek hayatıyla da birebir ilişkilidir. İş hayatına yaşatlarına nispeten erken adım atan meslek lisesi öğrencilerinin dünya vatandaşı olma durumlarının hangi düzeyde olduklarını saptamak adına bu çalışma yapılmıştır. Değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurabilen, bu yenilikleri hızlı kavrayıp hayata geçirebilen ve yeni bilgiyi yakalayıp ona uyum sağlayabilen bireyler olarak yetişen öğrencilerin ancak dünya vatandaşı olabileceğinden söz edebiliriz. Tabii ki eğitim bu konuda en büyük rolü oynar. Araştırmanın çalışma grubunu Kahramanmaraş il merkezindeki meslek liselerinde görev yapan 15 yönetici oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubuna giren okul yöneticileri “Amaçlı örnekleme yöntemlerinden” maksimum çeşitlilik yoluyla belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim şeklinde desenlenmiştir. Araştırmada verileri toplamak için araştırmacılar tarafından uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen ve 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen

veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenecektir. Araştırma bulgularının çözümlenmesi işlemine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Dünya Vatandaşı, Meslek Lisesi, Yönetici Görüşleri, Öğrenci

(18086) ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ OTURMA DÜZENİ VE AKADEMİK BAŞARILARI

ELİF GÜVENÇ¹, OSMAN ÇEKİCİ¹, İLKNUR PAÇALI¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

osmancekic@gmail.com

Öğrencilerin sınıf içi oturma düzenlerinin başarı durumunu etkileyip etkilemediği tartışılan bir durumdur. Okul yapılarında gerçekleştirilen en önemli aktivite olan öğrenme, öğrencinin motivasyonu ve fiziksel koşullarla ilişkili olan karmaşık bir süreci kapsamaktadır. Öğretim kaynakları, öğretmenin kalitesi ve eğitim programı çocuğun eğitiminde önemli bir yere sahiptir ve bu unsurlara ek olarak okul yapısının fiziksel koşulları da öğrenme ve öğrenci başarısını etkilemektedir (Lyons, 2001). Sınıfta gerçekleştirilen faaliyeti göremeyen, arkadaşları ile otururken sırasında sıkışan, derse aktif bir şekilde katılmayan bir öğrenci için oturma düzeninin şekli, onun derslerine karşı başarısızlık ya da isteksizlik yaşamasına sebep olabilir (Karaçelik, 2016). Bu noktada eğitim sistemi içerisinde okulun fiziksel koşullarının öğrencinin başarısını doğrudan veya dolaylı olarak etkilediği saptanmıştır (Lackney, 1999; Lyons 2001; Edward, 2006; Vandier 2011). Konu ile ilgili yapılan çalışmalar ile birlikte oturma düzeni; etkili ve kalıcı bir öğrenmenin oluşabilmesi, öğrencilerin istekli ve aktif bir şekilde derse katılımının sağlanabilmesi açısından önemli görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin sınıf içi oturma düzenlerinin başarı durumuna olan etkisini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu, 2017-2018 eğitim- öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü 1. 2., 3. ve 4. sınıf kademelerinde öğrenim gören 24 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış ve bu doğrultuda oturma yeri kriter alınarak her sınıftan farklı yerlerde oturan 3 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda görüşmelerden elde edilen veriler yazılı hale getirilmiş ve içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrenci başarısı ve sınıf içi oturma düzeni arasındaki ilişki tespit edilerek ortaya konulacaktır. Araştırma halen devam ettiği için sonuç, tartışma ve öneriler kısmı daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Oturma düzeni, öğrenci başarısı, öğretmen adayı, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği.

(18118) SİZİN OKULUNUZ FARABİ'NİN HANGİ ŞEHRİNDE? OKULUN YURTTAŞLARININ GÖRÜŞLERİNE DAYALI NİTEL BİR ANALİZ

ALİ FARUK YAYLACI¹

¹ DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

ali.yaylaci@dpu.edu.tr

Yıkıcı rekabetin, güçlü olanın ayakta kalacağına ilişkin evrimci varsayımın ve performans odaklı yaklaşımların örgüt kuramı ve uygulamalarını etkisi altına aldığı bir dünyada okullar var olma mücadelesi vermektedir. Popüler, moda ve ana akım yaklaşımların biçimlendirdiği bu dünyada klasik felsefenin kendine özgü entelektüel bakışının bir örgüt olarak okulun işleyişine ve iyileştirilmesine katkı sağlayabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Örgütsel yurttaşlık anlayışı bu katkı için anlamlı ve verimli bir zemine işaret etmektedir. Örgütsel yurttaşlık davranışları yaklaşımından yola çıkmakla beraber daha çok siyasal yurttaşlık ve devlet anlayışına ilişkin düşünsel mirastan esinlenen örgütsel yurttaşlık sisteminde, örgütlerin birer devlet, üyelerinin ise o devletin yurttaşları olarak görülmesi temel hareket noktasıdır. Örgüt ve üyeleri arasında devlet ve yurttaş

ilişkisinde olduğu gibi karşılıklı haklar ve sorumluluklar dengesine dayalı bir ilişki kurulması ise temel hedef niteliğindedir. Eğitim örgütlerinin bir çeşit devlet olarak görülmesi anlayışı, devlet ve yurttaş kavramlarının tarihsel serüveni ile birlikte özellikle klasik felsefedeki devlet ve yurttaşlık anlayışlarının izlerini de yansıtmaktadır. Bu çerçevede özellikle siyaset felsefesinde kendine özgü ve anlamlı bir konuma sahip olan Farabi'nin Faziletli Şehir adlı eserinde ifade ettiği ideal devlet/şehir anlayışı ve devlet/şehir türlerine ilişkin sınıflandırmasının örgütlerin anlaşılmasına ve iyileştirilmesi açısından önemli bir açılım sağlayacağı inancı bu çalışmanın temel motivasyonu olmuştur. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı, okul yöneticileri, öğretmenler ve öğretmen adaylarının bir devlet olarak okulu düşündüklerinde ifade ettikleri görüşlerin Farabi'nin ideal devlet/kent anlayışı ve devlet sınıflandırması temelinde irdelenmesidir. Bu doğrultuda nitel bir çalışma olarak desenlenen araştırmanın çalışma grubunu 20 okul yöneticisi, 20 öğretmen ve 20 üniversite öğrencisi öğretmen adayı olmak üzere 60 katılımcı oluşturmuştur. Çalışmada bir devlet olarak düşünüldüğünde okulun sahip olması gerektiği ifade edilen özellikler Farabi'nin devlet/şehir sınıflandırmasına dayalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Devlet, Eğitim Yönetimi, Farabi, Örgütsel Yurttaşlık, Vatandaşlık

(18130) OKUL YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN YENİLENEN EĞİTİM BİNALARININ ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARINA OLAN ETKİSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

TUGAY TUTKUN¹, ADİL ÇORUK¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

tugay@comu.edu.tr

Eğitim binaları, sahip oldukları özellikler açısından öneme sahiptir. Bu özellikler sadece binaların fiziksel özelliklerinden ibaret değildir. Binaların sahip olduğu kültürel, estetik, teknolojik, güvenlik vb. özellikler eğitim-öğretim faaliyetlerinin niteliği ile ilişkilendirilmektedir. Bu özelliklerin en başında eğitim-öğretim faaliyetlerinin işlevlerini yerine getirebilme yeterliği yer almaktadır. Okulun, bireyin çevresiyle etkileşimi sonucu yapacağı öğrenmeler için derslik, kütüphane, etkinlik salonu, bahçe vb. uygun ve elverişli eğitim ortamlara sahip olması bir zorunluluktur. Öğrencilerin fiziksel mekân yeterliği yüksek, yeni ve modern okullarda eğitim alması öğrenme kalitesini etkileyecektir. Okul binalarının hem öğrenciler hem de çalışanlar için fiziksel olarak ta güvenli ortamlar olması gerekmektedir. Bu bağlamda MEB'e bağlı okullar eskimiş olmaları, dayanıklılığının yeterli görülmemesi, kapasitelerinin ve fiziksel niteliklerinin arttırılmak istenmesi gibi gerekçeler ile zaman zaman yenilenmekte; önceki okul binası yıkılarak, yerine yenisi yapılmaktadır. Bu yenileme çalışmalarını neticesinde okulun içinde bulunduğu ve etkilendiği çevre, öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları, kurumsal iklim ve kültür, veli ve öğrencilerin beklentileri, ulaşım imkânları gibi okulun verimliliğini etkileyen birçok unsurun genel olarak değişmesi beklenmezken okulun sahip olduğu; donanım, araç-gereç, fiziksel mekânlar gibi unsurların olumlu yönde değişmesi beklenmektedir. Bununla birlikte yenilenen okulun sosyal-kültürel çevresi değişmemiş olsa da binaların yenilenmesi ve modernleşmesinin, eğitim kalitesini doğrudan etkileme gücüne sahip öğretmenlerin ilgi ve tutumlarına, beraberinde öğrencilerin derslere ve öğrenme sürecine karşı ilgi ve tutumlarına olumlu yönde etki etmesi beklenebilir. Öğretmen ve öğrencilerde meydana gelecek bu değişim elde edilen eğitim, öğretim ve öğrenme kalitesinin de artış göstermesine sebep olacaktır. Nitel verilerin kullanıldığı, nasıl ve neden sorularını cevaplandırmak amacıyla yapılan ve bir durum çalışması olan bu çalışmada yenilenen okullarda çalışan yönetici ve öğretmenlerin okul binası yenilendikten sonra öğrencilerin yaptığı öğrenmelerin kalitesine ilişkin görüşleri irdelenmektedir. Araştırmanın çalışma grubu Çanakkale ilinde yenilenen iki okulda çalışan yöneticiler ve öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerinin çözümlenmesinde, nitel bir analiz yöntemi olan "içerik analizi" kullanılmıştır. Bu bağlamda, elde edilen veriler öncelikle yazılı hale getirilmiş, daha sonra yazılı veriler hazırlanan araştırma soruları çerçevesinde temalar oluşturularak sınıflandırılmıştır. Son olarak ortaya çıkan temalar çerçevesinde katılımcı ifadeleri yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : okul yenileme, öğrenme niteliği

(16025) DINA MODELE GÖRE TESTİN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ VE BİREYSEL DÖNÜT VERİLMESİ: TIMSS 2015 MATEMATİK ÖRNEĞİ

MAHMUT SAMİ KOYUNCU¹, AYŞENUR ERDEMİR¹, SİNEM ŞENFERAH¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ms_koyuncu@hotmail.com

Çalışmanın amacı, testin psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde ve öğrencilere bireysel dönüt verilmesinde DINA (deterministic inputs, noisy "and" gate) modelin nasıl kullanılacağını göstermektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada TIMSS 2015 Türkiye örnekleminde yer alan 8.Sınıf Matematik testinin Kitapçık-1'deki çoktan seçmeli madde yanıtları kullanılmıştır. Kitapçık-1'i alan 435 öğrenci vardır. DINA model parametreleri RStudio yazılımı kullanılarak kestirilmiş ve Klasik Test Kuramı (KTK) ve Madde Tepki Kuramı (MTK) parametreleri ile karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır. Ayrıca, bireyselleştirilmiş geribildirim için hazırlanan tanılayıcı profil rapor örneği verilmiştir. Çalışma sonucunda, DINA modelin iyi düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiştir (SRMSR, MADcor, MADQ3 ve RMSEA < 0.05). DINA modele göre incelenen madde parametrelerinin KTK ve MTK parametreleri ile benzer olduğu bulunmuştur. DINA, KTK ve MTK ile elde edilen güvenilirlik değerleri sırasıyla (Pc)= 0.913, KR-21=0.79 ve Marjinal Güv.=0.70 şeklindedir. DINA modele göre elde edilen güvenilirlik değeri KTK ve MTK'den daha büyüktür. Bu sonuçlar doğrultusunda testin psikometrik özelliklerinin belirlenmesinde DINA modelin kullanılabilmesi önerilmektedir. Ayrıca KTK ve MTK'den farklı olarak ayrıntılı bireyselleştirilmiş geribildirim için Bilişsel Tanı Modelleri (BTM) çerçevesinin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Bireyselleştirilmiş Geri bildirim, DINA, Güvenirlik, TIMSS 2015

(16026) SINIFLANDIRMA VE YORDAMA İÇİN YAPAY SINIR AĞLARININ KULLANIMI: TIMSS 2015 MATEMATİK ÖRNEĞİ

MAHMUT SAMİ KOYUNCU¹, SİNEM ŞENFERAH¹, AYŞENUR ERDEMİR¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ms_koyuncu@hotmail.com

Çalışmanın amacı, Yapay Sinir Ağları(YSA) analiziyle TIMSS 2015 Türkiye örneklemin de 8.sınıf matematik başarı puanının öğrenci anketi kapsamında seçilen değişkenlerle yordanmasının, öğrencilerin başarı durumuna göre yapılan sınıflamada bağımsız değişkenlerin önem düzeyinin ve sınıflama doğruluğunun incelenmesidir. Çalışmada TIMSS 2015 Türkiye örneklemin de 8.sınıf düzeyinde öğrenci anketi kapsamında seçilen değişkenlerle başarı puanını yordanması ve başarı durumuna göre sınıflamanın belirlenmesi amaçlandığı için, ilişkisel düzeyde bir yordayıcı korelasyonel çalışmadır. Çalışmada 8.Sınıf Matematik başarısının yordanmasında TIMSS 2015 Türkiye örnekleminde 8.Sınıf düzeyinde yer alan 6970 öğrenci, başarı durumuna göre yapılan sınıflandırma ise başarılı grupta yer alan 3616, başarısız grupta yer alan 1176 olmak üzere toplam 4792 öğrenci verisi kullanılmıştır. Öğrencilerin gruplara ayrılmasında TIMSS Uluslararası yeterlik düzeylerinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda, eğitim uygulamasının performansını ölçmede kullanılan test seti için elde edilen doğru sınıflama yüzdesinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca oluşturulan YSA modelinin başarısız öğrencileri sınıflandırmasında daha iyi sonuçlar verdiği bulunmuştur. YSA ile başarı puanı yordamasında ise gerçek puanlar ile kestirilen puanlar arasında yüksek korelasyon olduğu görülmüştür. Ayrıca başarı sınıflamasında en önemli değişken "matematikte kendine güvenme" olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda da eğitim alanında yapılacak yordama, grup üyeliğinde değişkenlerin önem derecesinin belirlenmesinde ve sınıflama doğruluğunda Yapay Sinir ağlarının kullanılabilmesi araştırmacılara önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yapay Sinir ağları, Yordama, Sınıflandırma, TIMSS 2015

(16125) YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMEDE KOVARYENT DEĞİŞKEN(LERİN) ETKİSİ

MEHMET ŞATA¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
mehmetwsata@gmail.com

Türkiye’de ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında (özellikle uyarlama çalışmalarında) ilgili psikolojik yapının geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi kullanılmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizinde gözlenen değişkenler olarak yalnızca ölçme aracına verilen yanıtlar (tepkiler) analize alınarak, ilgili psikolojik yapı için model-veri uyumu incelenmektedir. Buradaki temel varsayım analize dahil edilen tüm bireylerin aynı evrenden geldiği ve ölçme aracının tüm yanıtlayıcılar için aynı yapıyı temsil ettiğiidir. Şayet bu varsayım karşılanmadığında elde edilen sonuçlar yanıltıcı/tutarsız olacaktır. Bu nedenle ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında bu varsayımların test edilmesi gerekir. Aksi halde yapının eksik temsil edilme durumu dolayısıyla da geçerliğin olumsuz yönde etkilenmesi söz konusu olacaktır.

Bu araştırma, doğrulayıcı faktör analizinde kovaryentin etkisinin belirlenmesine yönelik olduğundan, betimsel bir araştırmadır. Çalışmanın veri kümesi, Tekbıyık ve Akdeniz (2010) tarafından geliştirmiş olan “Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Güncel Fizik Tutum Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Yapısal eşitlik modelinde kovaryentin etkisinin incelendiği bu çalışmada, sadece ölçek maddelerine verilen yanıtlarla yapılan standart doğrulayıcı faktör analizi ile kovaryent değişkenlerin de modele dahil edilerek yapılan MIMIC model analizi arasında anlamlı bir farklılığın bulunduğu tespit edilmiştir. Standart DFA modeli kullanılarak yapılan analizde model veri uyumunun daha kötü olduğu bulunmuştur. Ayrıca parametre kestirimi ve yapılan standart hata oranının daha büyük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında sadece ölçek maddelerine verilen yanıtlar değil aynı zamanda bireye ilişkin değişkenlerin de (kovaryent değişkenler) dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Kovaryent değişkenlerin analizlere dahil edilmesi sonucu yapının eksik temsil edilme ihtimaliyeti azalır ve geçerlik için kanıtlar sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Kovaryent değişken, MIMIC model, Geçerlik

(16128) GRUPLAR ARASI KARŞILAŞTIRMALARDA ÖLÇME DEĞİŞMEZLİĞİNİN CİNSİYETE GÖRE İNCELENMESİ: AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

MEHMET ŞATA¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
mehmetwsata@gmail.com

Sosyal bilimlerde ve davranış bilimlerinde ölçme araçları genellikle insan davranışlarının farklı yönlerini değerlendirmek için kullanılmaktadırlar. Bu ölçme araçlarının geçerli olabilmesi için, ölçme aracının farklı gruplar arasında yapısının özdeş olup olmadığını test etmek gerekmektedir. Psikolojik yapıların karşılaştırma grupları (cinsiyet, yaş, etnik grup vb.) arasında ölçme değişmezliğini sağlamak, geçerlik incelemelerinden gelen sonuçları genelleştirmek için gerekli koşullardan birisidir. Bir ölçme modelinin birden fazla grupta aynı yapıya sahip olması demek, söz konusu ölçeğin maddelerinin faktör yüklerinin, faktörler arası korelasyonların ve hata varyanslarının aynı olması demektir (Byrne, 1998). Değişmezlik çalışmaları ile yeni bir ölçme aracı geliştirilmez. Ölçmelerin değişmezliği gruplar arası karşılaştırmalarda bu karşılaştırmanın anlamlılığında bir koşul olarak ortaya çıkar (Bollen, 1989).

Farklı grupların aynı ölçme aracı ile karşılaştırıldığı çalışmalarda, ölçme aracından kaynaklanabilecek farklılıklar bulunmamaktadır şeklindeki bir varsayım, karşılaştırmanın ve yorumların eksik kalmasına neden olabilmektedir. Bir ölçme aracı modeli, farklı gruplarda da aynı özelliği ölçer varsayımı ile geliştirilmektedir. Şayet bu varsayım sağlanırsa yapılan karşılaştırma ve puanlara ait analizlerin doğruluğu anlamlı olacaktır. Yapılan bir ölçmedeki ölçme sonuçları bireylerin farklı özellikler taşıması nedeniyle farklı olabilir. Ancak bu farklılığın sadece birey

özelliklerine bağlanması ve bu biçimde açıklanması çoğu zaman doğru değildir. Ölçme sonuçlarındaki farklılık aynı zamanda ölçme aracının kendinden kaynaklanıyor olabilir. Bu bağlamda Şata, Çelik, Ertürk ve Taş (2016) tarafından Türk kültürüne uyarlanması yapılmış olan ve bireylerin akıllı telefon bağımlılığını belirlemeye amaçlayan “Akıllı telefon bağımlılığı ölçeği (ATBÖ)”nin cinsiyete göre ölçme değişmezliğinin test edilmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırma, ATBÖ maddelerinin cinsiyete göre ölçme değişmezliğinin test etmeye yönelik tasarlanmış betimsel bir araştırmadır. Bu araştırmanın verisi, ATBÖ kullanılarak 373 ortaöğretim öğrencisinden (175 kız ve 198 erkek) toplanmıştır. Araştırma verisi, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

Ölçme değişmezliğinin incelenmesine dayalı olarak bu araştırmada; akıllı telefon bağımlılığı için tasarlanan ölçme modeli çerçevesinde; biçimsel değişmezliğin, metrik değişmezliğin, ölçek değişmezliğinin ve katı değişmezliğinin sağlandığı gözlenmiştir. Bu araştırmada gerçekleştirilen ölçme değişmezliği testlerinin sonuçları, akıllı telefon bağımlılığı ölçeğinde yer alan maddelerden oluşan ölçme modelinden elde edilen ölçümlerin psikometrik niteliklerin, cinsiyet grupları arası genellenebileceğini göstermektedir. Bu bağlamda akıllı telefon bağımlılığını belirleyen ölçme aracının cinsiyete göre yanlı davranmaksızın bu yapıya ilişkin özellikleri belirlemede geçerli ve güvenilir ölçümler sağlayabildiğine kanıt sağlar niteliktedir. Ölçmelerin değişmezliğinin test edildiği ölçme modelinin kız ve erkek öğrenci grupları için aynı şekilde ölçüm yaptığını ve dolayısıyla da ölçme aracından elde edilen puanlara dayalı olarak kız ve erkek öğrencilerin belirtilen ölçme modeli çerçevesinde karşılaştırılmasının uygun olacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Ölçme Değişmezliği, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Çok Gruplu Doğrulamalı Faktör Analizi

(16330) MİMARLIK ÖĞRENCİLERİNİ EĞİTİM SONRASI DEĞERLENDİRME AMAÇLI BİR ÇALIŞMA

SELİM KARTAL¹, MEHMET İNCEOĞLU¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

selimkartal@anadolu.edu.tr

Mimarlık mesleği dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemi gittikçe artan meslek grupları arasında yer almaktadır. Günümüz iş hayatında yasal sorumluluklar çerçevesinde gerek işveren kurumlar gerekse yüklenici firmalar kendi bünyelerinde mimar, mühendis ve gerekli teknik elemanı bulundurmaları zorundadırlar. Ayrıca hızlı büyüme ve artan yapılaşma sonucunda piyasada mimar ihtiyacı günden güne artmaktadır. Mimarlık mesleğinin öneminin giderek arttığı bu dönemde mimarlık eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu çalışma ile mimarlık bölümlerinin verdiği eğitim ile öğrencileri ne kadar meslek hayatına hazır hale getirdiğinin değerlendirilmesi yapılmış olunacaktır. Ayrıca işverenlerle yapılan karşılıklı konuşmalar sonucunda eğitim sonrasında meslek hayatına yeni başlayan mimarların zorluk çektiği konular tespit edilmiş olacaktır. Elde edilen veriler doğrultusunda hem eğitim sistemindeki eksikliklerin tespit edilmesi hem de mimarlık bölümlerinin gerekli eksikliklerini gidermesi için bu çalışmanın önem arz ettiğini düşünmekteyim.

Anahtar Kelimeler : Mimarlık Eğitimi, Mimar, Eğitim sonrası meslek hayatı

(16342) TEOG MATEMATİK ALT TESTİNİN COĞRAFİ BÖLGELERE GÖRE ÖLÇME DEĞİŞMEZLİĞİNİN İNCELENMESİ

ÇİĞDEM AKIN ARIKAN ¹, FERİDE ÖZYILDIRIM GÜMÜŞ ²
¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ - ² AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

feridezyldrm@gmail.com

Ulusal ya da uluslararası düzeyde gerçekleştirilen, seçme ve ya yerleştirme amaçlı kullanılan ölçme araçlarının geçerliği ve güvenilirliği sağlanırsa, elde edilen sonuçların karşılaştırılması mümkün olur. Ölçme aracından alınan puanlarla farklı gruplarda karşılaştırma yapılabilmesi için ölçme araçlarının belirtilen gruplar arasında ölçme değişmezliğini sağlaması gerekir. Ölçme değişmezliği ölçülen bireylerin karakteristikleri ile ilgili değil, ölçme aracıyla ilgilidir (Başusta ve Gelbal, 2015). Bir başka ifade ile bir testin değişmezlik özelliğini sağlayabilmesi için benzer yapıları ölçülen, ancak bazı özellikler bakımından farklı gruplarda yer alan bireylerin, ilgili ölçme aracından belirli bir puanı alma olasılıklarının eşit olma ihtimali olarak tanımlanmaktadır (Millsap ve Kwok, 2004). Eğer kullanılan ölçme aracı her grupta aynı özelliği aynı şekilde ölçmüyorsa, gruptan gruba ölçülecek özellik ölçme aracından kaynaklanan sebeplerden dolayı farklı şekilde ölçülüyorsa, ölçme değişmezliği sağlanmamış olur. Bu durum elde edilen sonuçların geçerliği üzerinde bir soru işareti oluşturmaktadır; çünkü ölçüklerin yapı geçerliği ve geçerliğin gruplar arasında eşitliği hakkında kesin bilgi sahibi olunmadan karşılaştırmalar yapılmaktadır (Gregorich, 2006).

Bu nedenle bu çalışmada daha önceki yıllarda seçme ve yerleştirme amaçlı kullanılan geniş ölçekli ulusal boyuttaki bir testin, coğrafi bölgelere göre değişmezlik özelliği gösterip göstermediği incelenecektir. Bu amaçla ölçme değişmezliği için dört aşamalı model ve hipotez test etme süreci test edilecektir. Bu modeller yapısal değişmezlik, metrik değişmezlik, skalar değişmezlik ve katı değişmezlik (Wu, Li ve Zumbo, 2007).

Araştırma kapsamında 2015-2016 akademik yılına ait birinci ve ikinci dönem uygulanan TEOG sınavının matematik alt testine ait veriler kullanılacaktır. Her bir coğrafi bölgede rastlantısal yollarla belirlenecek 7000 öğrenci, toplamda 49000 öğrenci ile çalışma yürütülecektir. Araştırma kapsamındaki verilerin analizi için SPSS 23 ve LISREL programlarından yararlanılacaktır. İlk olarak matematik alt testi için faktör analizi yapılacaktır. Daha sonra coğrafi bölgelere göre çoklu gruplu doğrulayıcı faktör analizi (ÇGDFA) yardımı ile değişmezliği incelenecektir. ÇGDFA yapılmadan önce analiz için gerekli varsayımları karşılayıp karşılanmadığı gözlenecektir. Bu amaçla kayıp veri, uç değerler, normallik ve çoklu bağlantı varsayımları incelenecektir. Değişmezlik testleri için çoklu grup doğrulayıcı faktör analiziyle modellerden elde edilen CLI ve TLI değerleri arasındaki farklar incelenecek ve değişmezliğin sağlanıp sağlanmadığına karar verilecektir. Elde edilen sonuçlara göre geniş ölçekli bir test olan TEOG testine ait matematik alt testinin ölçmede değişmezlik özelliğini farklı yöntemlere göre karşılayıp karşılamadığı raporlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler : değişmezlik, geniş ölçekli test

(16686) ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME DERSİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ BAŞARI DUYGULARININ İNCELENMESİ

CEREN MUTLUER ¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

cmutluer@yandex.com

Bir alanda kişinin başarılı olabilmesi, özyeterlik inancı, genel yeteneği, başarı duygusu gibi değişkenlerle ilişkilidir. Bu değişkenler arasından başarı duygusu diğer değişkenleri etkileyen önemli bir kavramdır. Kişilerin çeşitli alanlarda başarıyla ilgili duyguları hem sonuç, hem de süreç odaklı bir bakış açısıyla incelenmeli ve buna göre, okullar gibi başarı odağının belirgin olduğu ortamlarda, öğrencilerin öğrenme süreci üzerinde hissettikleri kontrol ile bu sürecin sonunda ulaşacakları başarı durumunu ne oranda değerli olarak algıladıkları, başarıyla ilgili duyguların kaynağı olarak değerlendirilmelidir (Pekrun, 1992). Lisans öğrencilerinin başarı duyguları ezber odaklı derslerde yüksek olurken, ezberden uzak daha sayısal işlem ve buna dayalı yorum yapabilme becerisi gerektiren derslerde öğrencilerin başarı duygularının daha düşük olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise

öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme dersindeki başarı duyguları incelenmek istenmiştir. Araştırmada öğretmen adaylarının başarı duyguları, cinsiyet, not ortalaması, yaş, lisedeki bölüm (eşit ağırlık, sayısal, sözel), sınıf, lisans bölümü değişkenleri göre nasıl değiştiği araştırılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde formasyon alan 284 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada tarama araştırma deseni uygun görülmüştür. Veri toplama aracı olarak Pekrun, Goetz, Frenzel (2007) tarafından geliştirilen ve Elmalı Özsaray (2016) tarafından uyarlanan 'Başarı Duyguları Ölçeği' izin alınarak uygulanmıştır. Bu çalışma için veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Adayları, Ölçme ve Değerlendirme, Başarı Duyguları, Pedagojik Formasyon Eğitimi

(16693) DEĞİŞEN ÜNİVERSİTE GİRİŞ SINAV SİSTEMİNİN ORTAÖĞRETİM 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

RABİA SARICA¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

rabiasarica@gmail.com

2017-2018 eğitim-öğretim yılında hâlihazırda Yükseköğretime Giriş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) adı verilen iki aşamalı bir sınav sisteminden oluşan üniversite giriş sınav sistemi değiştirilerek Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) adını almıştır. Üniversite giriş sınav sisteminin sadece ismi değil aynı zamanda sınavdaki oturum sayısı, sınav tarihleri, soru sayıları ve soruların branşlara göre dağılımları da değiştirilmiştir. Buna göre sınavın iki oturumdan oluşacağı ve bu oturumların Haziran ayında aynı gün içinde yapılacağı ifade edilmiştir. Öğrencilerin temel yeteneklerini ölçmek amacıyla hazırlanan 40 Türkçe ve 40 Matematik olmak üzere 80 sorudan oluşan ve Temel Yeterlilik Testi (TYT) adı verilen ilk oturumdan alınan puanların geçerliliği 2 yıl olarak belirtilmektedir. İlk oturumdan 150 puan alan öğrenciler ön-lisans programlarını tercih edebilecek fakat lisans tercihi yapmak isteyen öğrencilerin bu sınavdan 180 ve üzeri puan alması gerekmektedir. İkinci oturum sınavının ise lise müfredatına dayalı olarak hazırlanacak olan Türk Dili ve Edebiyatı-Coğrafya 1, Sosyal Bilimler, Matematik ve Fen Bilimleri testlerinden oluşacağı belirtilmektedir. İkinci oturum sınavında 40 adet Türk Dili ve Edebiyatı-Coğrafya 1, 40 adet Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya 2, Felsefe Grubu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi), 40 adet Matematik ve 40 adet Fen Bilimleri sorusu sorulacağı ifade edilmiştir. Yerleştirme puanı ise birinci oturum olan TYT sınavının %40'ı ve ikinci oturum sınavının %60'ı alınarak oluşturulacak olan puana ortaöğretim başarı puanının eklenmesi ile hesaplanacak ve öğrenciler bu puana göre yükseköğretim kurumlarına yerleştirileceklerdir. Yapılan değişikliklerle birlikte sınavın daha sade bir hale getirildiği ve öğrenciler üzerindeki sınav kaygısını azaltacağı ifade edilmiştir (YÖK, 2017). Bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere yeni adı YKS olan üniversite giriş sınav sisteminde içerik ve format olarak köklü değişikliklerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu noktada yapılan değişikliklerin birinci dereceden muhatabı olan öğrenciler tarafından nasıl algılandığı önemlidir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı lise 12. sınıf öğrencilerinin değişen sınav sistemi ile ilgili olarak duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmak ve bu çerçevede üniversite giriş sınav sistemini değerlendirmektir. Çalışma nitel bir araştırmadır, veriler açık uçlu ve kapalı sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre eğitim-öğretim dönemi içerisinde yapılan değişikliklerin öğrenciler üzerinde zaman zaman baskı ve kaygı oluşturduğu fakat sınav içerisinde yer alan oturum sayısının azaltılmasının öğrenciler tarafından olumlu karşılandığı söylenebilir. Öğrencilerin olumlu ve olumsuz olarak algıladıkları diğer durumlara çalışmanın bulgularında yer verilmiştir. Yeni sınav sisteminin, yapılan değişikliklerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ve sınav sistemi ile ilgili düşüncelerinin ortaya çıkarılarak sınav sistemini bu çerçevede değerlendirmenin paydaşlar açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Üniversite giriş sınav sistemi, Yükseköğretim Kurumları Sınavı, YKS

(16723) EĞİTİMDE KATEGORİK VERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN HESAPLANMASINDA Kİ-KARE VE G TESTİ KULLANIMI:“SİGARA KULLANMA ALIŞKANLIĞI” ÖRNEĞİ

ZAFER ERTÜRK¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

zerturk35@gmail.com

Araştırma ve deneylerde üzerinde durulan konu ile ilişkili özellik veya özelliklerden yeni bilgiler elde etmek amacıyla yapılacak olan istatistik analizlerin doğru ve güvenilir bir şekilde yapılabilmesi için çalışmada yer alan nesnelere sayıların ve rakamların uygun bir şekilde verilmesi gerekir. Yani ölçmede kullanılan sayıların nesnelere verilmesi işlemi, nesnelere özelliğine göre farklı şekillerde yapılmaktadır.

Ölçmenin, işleminin yapılışına göre değişkenler genel olarak ölçülebilen değişkenler, sıralı değişkenler ve kategorik değişkenler olmak üzere üç gruba ayrılırlar. Ölçülebilen değişkenler ise kendi arasında sürekli değişkenler ve kesikli değişkenler olmak üzere iki grup altında incelenir. Sürekli değişkenler, belirli bir tanım aralığındaki mümkün olan her değeri alabilen ve birbirinden kesin sınırlarla ayıramazken, kesikli değişkenler ise sadece tam sayılı değerleri alırlar ve birbirinden kesin sınırlarla ayrılırlar. Ağırlık, boy, vücuttaki yağ miktarı sürekli değişkenlerdir. Sıralı değişkenler, rakamlar veya sayıların özelliğe sahip oluş derecelerine göre nesnelere küçükten büyüğe ya da büyükten küçüğe doğru verilmesi ile elde edilir. Örneğin; ailelerin gelir durumu (yüksek, orta ve düşük), bir testin zorluğu (zor, kolay ve çok kolay). Kategorik değişkenler ise, birey ya da nesnelere keyfi olarak verilir. Cinsiyet, medeni durum, öğrenim durumu vb kategorik değişkenlere örnek olarak verilebilir.

Eğitimdeki kategorik veriler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde yaygın olarak ki-kare testi kullanılmaktadır. Bunun yanında, Fisher’in kesin olasılık testi, Oran testi, G testi Log-doğrusal modeller de kullanılabilir. Bu çalışmada kategorik verilerin analizinde sıklıkla kullanılan ki-kare testi ile birlikte G testi de kullanılarak, iki yöntemin karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Araştırma nicel araştırma modelinde olup, iki yöntemin karşılaştırılması amaçladığından kuramsal bir araştırmadır. Araştırmada ölçme aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan “Sigara Kullanma Alışkanlığı” anketinden yararlanılmıştır. Araştırma grubunu ise Ankara’da yaşayan çeşitli mesleklere sahip 250 kişi oluşturmaktadır. Verilerin analizinde anketteki sorulara verilen kategorik değişkenlerin frekanslarından yararlanılmıştır.

Veri analizi devam etmekte olup, elde edilen bulgular literatürün de incelenmesi ile paylaşılacaktır. Analiz yöntemlerinin karşılaştırılması ile çalışmanın araştırmacılara alternatif istatistik yöntemleri kullanmaları konusunda yön göstereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ki Kare Testi, G Testi, Kategorik Veri

(16780) ANCOVA-MANCOVA ANALİZLERİ VE KULLANILDIĞI ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

EMİNE BURCU TUNÇ¹, MÜGE ULUMAN , MÜNEVVER BAŞMAN², AKİF AVCU¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

burcupehli vantunc@gmail.com

Varyans analizi ve regresyon analizinin birleşimi olan Kovaryans (Ancova-analysis of covariance) ve Çok Değişkenli Kovaryans (Mancova-multivariate analysis of covariance) analizleri deneysel desenlerde F testinin gücünün artırılması, eşdeğer olmayan gruplarda kıyaslama yapılabilmesi ve birden fazla bağımlı değişken ortalamasının denkleştirilmesi gibi eğitim bilimleri ve sosyal bilimlerde sıklıkla başvurulan farklı amaçlara hizmet etmektedir. Bu çalışmada, karıştırıcı değişkenlerin istatistiksel modele dahil edilmesine olanak sunan tek değişkenli kovaryans analizi ile çok değişkenli kovaryans analizinin temel kavram ve uygulama süreçlerinin açıklanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, ele alınması gereken varsayımlar, bulguların tablolaştırılması ve

yorumlanması noktaları ele alınacaktır. Betimsel araştırma modelinde olan bu çalışmada aynı zamanda Eğitim Bilimleri alanındaki çalışmalar incelenerek, Ancova ve Mancova analizlerinin kullanımına ilişkin eksiklikler belirlenecek, bundan sonra yapılacak çalışmalar için önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Ancova, Mancova, Kovaryans analizi, Çok değişkenli Kovaryans Analizi

(16781) ÖLÇEK GELİŞTİRME SÜRECİNDE MADDE TEPKİ KURAMI VE KLASİK TEST KURAMI UYGULAMALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

MÜNEVVER BAŞMAN , AKİF AVCU ², MÜGE ULUMAN ¹, EMİNE BURCU TUNÇ ²

² MARMARA ÜNİVERSİTESİ

burcupehlivantunc@gmail.com

Psikolojik yapılar doğrudan gözlenebilir olmadığından ve gizil nitelik taşıdığından dolayı ölçekler yardımıyla ölçülebilmektedir. Psikolojik yapıların doğru bir şekilde ortaya konulması için ölçme sürecinin uygun olarak işlemesi gerekmektedir. Bu süreçlerden biri de verilerin analizidir. Psikolojik yapıları ortaya koyabilmek için yapılan analizler Klasik Test Kuramına ya da Madde Tepki Kuramına dayalı olabilmektedir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı Beş Faktörlü Kişilik Ölçeğinin psikometrik özelliklerini Klasik Test Kuramı ile Madde Tepki Kuramı açısından incelemektir. Temel araştırma niteliğinde olan bu araştırma kapsamında Çok Boyutlu Madde Tepki Kuramı Analizi ile Doğrulayıcı Faktör Analizi kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesinde Öğretmenlik Sertifikası Programına Kayıtlı 879 öğrenci oluşturmaktadır. Verilerin analizinde Doğrulayıcı Faktör Analizi için MPLUS programı, Çok Boyutlu Madde Tepki Kuramı analizi için ise R programındaki “*mir*” paket programı kullanılacaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, Doğrulayıcı Faktör Analizinde ve Çok Boyutlu Madde Tepki Kuramı Analizinde ölçeğin faktör yapılarının, her faktörde bulunan maddelerin, model uyumunun Klasik Test Kuramına ve Madde Tepki Kuramına göre benzerlikleri ve farklılıkları ele alınarak karşılaştırmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Ölçek geliştirme, Klasik Test Kuramı, Madde Tepki Kuramı, KTK, MTK, Doğrulayıcı Faktör Analizi, DFA, Çok Boyutlu Madde Tepki Kuramı

(16822) ZEKA ÖLÇEKLERİNE YAPILAN ELEŞTİRİLER VE SOSYAL GEÇERLİK

ÖMER FARUK TAMUL ¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

omerfaruktamul@anadolu.edu.tr

Yapılan bu çalışmada da günümüzde kullanılmakta olan zekâ ölçeklerine yapılan eleştirilere yer verilmiştir. bu eleştiriler kapsamında sosyal geçerlik türünün zeka ölçeklerinin geliştirilme ve standardizasyon sürecindeki önemi açıklanmıştır.

Günümüzde geliştirilen psikolojik ölçme araçları genellikle iki amaca hizmet etmektedir. Bunlardan ilki klinik uygulamalarda tanılama, araştırma ve yerleştirme iken ikincisi ise eğitimsel amaçlar dâhilinde ölçme, seçme ve bireyin ileriye dönük eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir (Özgüven, 2015; Seçer, 2015). Ölçme araçlarının özellikle tanılama amacına hizmet edebilmesi için bazı psikometrik özellikleri taşıması gerekmektedir (Seçer, 2015).

Araştırmalar göstermektedir ki ölçeğin doğru sonuçlar vermesi psikometrik özelliklerine bağlı iken, geliştirilen ürünün yaygın olarak kullanılması toplum tarafından benimsenmesi ile ilgilidir. Wolf ‘a (1978) göre geliştirilen yeni bir yöntem ya da uygulamanın toplum tarafından ne derece kabul edilebilir olduğunun tespit edilebilmesi için sosyal geçerlik düzeyine bakılması gerekmektedir. Sosyal geçerlik çalışmaları uygulamanın etkililiğinden çok sürdürülebilir olması ile ilgilidir (Schwartz ve Baer, 1991). Bunun için geliştirilen uygulamanın amacının toplumsal açıdan önemli olması, yönteminin uygun olması ve uygulamadan sonra elde edilen sonuçların toplum için anlamlı olması gerekmektedir (Kazdin, 1977; Wolf, 1978).

Sosyal geçerlik çalışmalarına genel olarak bakıldığında sosyal bilimlerin çeşitli alanlarında kullanıldığı görülmektedir. Reklam sektöründe ya da piyasaya yeni bir ürün sürecekle olan üreticiler sosyal geçerlik çalışmalarından sık sık yararlanmaktadır. Böylece üreticiler, insanların neye ihtiyaç duydukları ve nasıl bir ürün bekleediklerini belirleyip, buna göre hareket edebilmektedir. Bu nedenle yeni geliştirilen bir zekâ ölçeğinin de hedef kitlenin ihtiyaçlarına karşılık verebilmesi için sosyal geçerlik yöntemini kullanması gerekmektedir. Bunun sonucunda zekâ ölçeklerine yapılan eleştiriler daha net belirlenerek sorunlar giderilebilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal geçerlik, Zeka ölçekleri, Geçerlik

(16858) RASCH ANALİZİ İLE BİR TEST SINAVININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ŞİRİN ÇETİN¹

¹ ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

cetinsirin55@gmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı bir test sınavının değerlendirilmesinde Rasch modelinin etkinliğini araştırmaktır. Bireylerin aldıkları eğitim öğretim sonrasında yetenek ve bilgi düzeylerini ölçmek eğitimde önem arz etmektedir.

Yöntem: Bu çalışmanın verileri YDS sınavına hazırlanan kişilerin gramer düzeyini değerlendirmek üzere 200 kişiye uygulanan bir test sınavından elde edilmiştir. 26 çoktan seçmeli maddeden oluşan testte 6 kelime bilgisi, 10 Gramer bilgisi, 10 Cloze tests olmak üzere 3 ayrı bölüm bulunmaktadır. Test sınavının değerlendirilmesi madde yanıt modellerinden biri olan Rasch ile analiz edilmiştir. Araştırmanın analizi STATA/MP (deneme version 15.1) ve RUMM 2030 (RUMM Laboratory Pty. Ltd) paket programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışmada Rasch analizi ile test sınavına katılan kişilerin yetenek düzeyleri ile madde zorluk düzeyleri aynı eksen üzerinde yerleştirilerek kişilerin maddelere doğru yanıt verme olasılıkları hesaplanmıştır.

Sonuç: Bu çalışma özellikle zor olarak ifade edilen sınavların bireylerin yetenek ve maddelerin zorluk düzeylerini karşılaştırılabilirliğini gösterdiği için önemlidir. Sonuç olarak test sınavlarının değerlendirilmesinde Rasch modelinin etkin olarak kullanılabilceği öne sürülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Madde yanıt teorisi, Eğitimde Rasch analizi, Rasch Analizi ile sınav değerlendirilmesi

(16872) AKADEMİK GÜDÜLENMENİN SINIFLANDIRILMASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA: YAPAY SİNİR AĞI VE LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ YÖNTEMLERİNİN PERFORMANSI

EMRE TOPRAK¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

emrettoprak@gmail.com

Bu araştırmada yapay sinir ağı ve lojistik regresyon analizi yöntemlerinin öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerini sınıflandırma performansları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kayseri ilinde farklı lise türlerinde öğrenim gören 598 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin sınıflandırılmasında bilişsel esneklik düzeyleri ve bireysel yılmazlık düzeyleri verilerinden faydalanılmıştır. Yöntemlerin sınıflandırma performansları, sınıflandırmalarda elde edilen doğru tahmin yüzdelerinden hareketle ele alınmıştır. Birinci sınıflandırmada tek değişken olarak bilişsel esneklik düzeyi verileri, ikinci sınıflandırmada tek değişken olarak bireysel yılmazlık düzeyi verileri, üçüncü sınıflandırmada ise bilişsel esneklik düzeyi verileri ve bireysel yılmazlık düzeyi verileri birlikte kullanılmıştır. Araştırmada yapay sinir ağı modelinin oluşturulmasında çok katmanlı algılayıcı model ve regresyon analizi çeşitlerinden lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik güdülenme

düzeylerinin sınıflandırılması düşük düzey ve yüksek düzey olmak üzere 2 alt gruba yönelik olarak yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin akademik güdülenme düzeyini bilişsel esneklik düzeyi verileri ile iki alt gruba sınıflandırmada yapay sinir ağının %81,0'lik, lojistik regresyon analizinin %74,7'lik bir performans gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik güdülenme düzeyini bireysel yılmazlık düzeyi verileri ile iki alt gruba sınıflandırmada yapay sinir ağının %83,2'lik, lojistik regresyon analizinin %80,1'lik bir performans gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik güdülenme düzeyini bilişsel esneklik düzeyi verileri ve bireysel yılmazlık düzeyi verileri ile birlikte iki alt gruba sınıflandırmada yapay sinir ağının %83,9'luk, lojistik regresyon analizinin %79,8'lik bir performans gösterdiği belirlenmiştir. Bu sonuçlar yapay sinir ağının öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerini iki alt gruba sınıflandırmada lojistik regresyon analizine göre daha başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanında yöntemlerin her ikisinin de yüksek düzeyde akademik güdülenmeye sahip öğrencileri düşük düzeyde akademik güdülenmeye sahip öğrencilere göre daha yüksek performansla sınıflandırdığı görülmüştür. Araştırmadan elde edilen sonuçlar iki alt gruba sınıflandırma yapma, bir ve iki değişken ile sınıflandırma yapma, orta büyüklükte bir örneklem üzerinde çalışma ile sınırlıdır. Farklı araştırma planları ile örneklem büyüklüklerinin sınıflamaya etkisi, alt grup sayısının sınıflandırmaya etkisi çalışılarak alanyazına katkı sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Yapay sinir ağı, lojistik regresyon analizi, sınıflandırma performansı.

(17839) ORTAÖĞRETİM COĞRAFYA DERSİ İÇİN AKADEMİK BAŞARI TESTİ GEÇERLİK GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

SALMAN ÖZÜPEKÇE ¹, YAVUZ TOPKAYA ¹, MEHMET ŞENTÜRK ¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

mehmetsenturk61@gmail.com

Bilgisayar, hayatın her alanında yer sahibi olduğu gibi eğitim faaliyetlerinde de yer almaktadır. Bilgisayarın eğitim üzerindeki etkisi de artık yadsınamaz bir gerçektir. Bu çalışma, bilgisayar destekli coğrafya öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesini amaçlamaktadır. Testlerin geliştirilmesi için öncelikle konuyla ilgili literatürün taranmıştır, daha sonra alanda uzman araştırmacıların görüşleri ve pilot çalışmalar sonucunda taslak formlar hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak formlar, İzmir ilinde, farklı türlerdeki liselere kayıtlı 442 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Ölçek geliştirme aşamasında ve çalışma gruplarının oluşturulmasında, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Testlerin hazırlanması öncesinde, belirtke tabloları oluşturulmuştur. Testlerde yer alan maddelerin Bloom'un bilişsel alan basamaklarına göre düzeyleri bu tabloya göre belirlenmiştir. Testlerin geliştirilme aşamalarında, coğrafya öğretmenlerinden yardım da alınmıştır. ÖSYM arşivleri ve internet ortamlarındaki coğrafya forumları incelenmiştir. Pilot çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre, geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Testlerde yer alan maddelerin ayırt edicilikleri belirlenmiş ve uygun olmayan maddeler testlerden çıkartılmış ve testlere son şekilleri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ortaöğretim, Coğrafya, Başarı Testi

(15652) LİSE ÖĞRENCİLERİNDE KARIYER KARARI YETKİNLİK BEKLENTİSİNİN BİREYSEL YÖNÜ: KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE BENLİK SAYGISI

AHMET KARA ¹, FATMA ALTINSOY ²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ahmetkara9126@gmail.com

Kariyer kararı yetkinlik beklentisi, bireyin kendini doğru bir şekilde değerlendirebilme, mesleklerle ilgili bilgi toplama, amaç belirleme, kariyer planı yapma ve problem çözme gibi bazı kariyer görevlerini yerine getirebileceğine inanma düzeyi olarak tanımlanmaktadır (Işık, 2010). Alanyazında kariyer karar verme yetkinlik beklentisini etkileyen birtakım bireysel faktörler vardır. Bu bireysel faktörlerden birisi de kişilik özelliğidir.

Kişilik, bireyin doğuştan sahip olduğu özellikleri ile yaşantı sonucu kazandığı ve onu diğerlerinden farklı kılan özelliklerin tamamı olarak ifade edilmektedir (McCrae ve Costa, 1989). Öte yandan beş faktörlü kişilik modelinde kişilik özellikleri, dışa dönüklük, nevrotiklik, yumuşak başlılık, sorumluluk ve deneyime açıklık alt boyutlarından oluşmaktadır (Costa & McCrae, 1992). Aslan (2016) tarafından Türk kültürüne özgü kişilik özelliği ise dışa dönüklük, sorumluluk, uyumluluk, duygusal tutarsızlık, gelişime açıklık ve olumsuz değerlik olmak üzere altı boyutla açıklanmaktadır. Kariyer karar verme yetkinlik beklentisini etkileyen diğer bireysel faktör ise benlik saygısıdır. Benlik saygısı, bireyin kendisine karşı geliştirdiği olumlu veya olumsuz tutum olarak ifade edilmektedir (Kundakçı, 2005). Ayrıca bireyin kendisini kabul etmesi, kendini sevmesi, kendini onaylaması ve çevresinden kendisini değerli ve önemli olduğuyula ilgili duyularını alması benlik saygısının yüksek olduğunu göstermektedir (Gürler, 2017).

Lise öğrenciler, mesleki gelişim dönemlerinden araştırma basamağında yer almaktadır (Super, 1980). Bu basamakta yer alan lise öğrencilerden yapması beklenen birtakım gelişim görevleri bulunmaktadır. Bu gelişim görevlerinden en önemlisi meslek seçimidir. Meslek seçiminin nihai amacı, bireyin mutlu olabileceği bir geleceği oluşturmasıdır (Super, 1980). Bu geleceği oluştururken bireyin öncelikle kendini ve mesleğini tanıması önemlidir. Bunun için birey, kendini ilgi, yetenek, değer, kişilik özellikleri açısından değerlendirebilmesi, mesleğiyle ilgili bilgi toplaması, geleceğe yönelik planlar yapması, problem çözme ve sorumluluk alma becerisi kazanması gerekmektedir. İşte bu noktada kariyer kararı yetkinlik beklentisi önem arz etmektedir. Ayrıca Super'ın yaşam boyu yaşam alanı kuramında benlik kavramı meslek seçiminin merkezindedir. Super benlik kavramını, meslek seçiminin meslek adıyla ifade edilmesi olarak açıklamaktadır. Bundan dolayı lise öğrencileri mesleklerini seçerken mesleğe uygun olup olmadıklarını araştırmaları gerekmektedir. Bunun için lise öğrencileri öncelikle kişilik özelliklerini ve benlik yapılarını keşfetmeleri son derece önemlidir. Öte yandan Alanyazında kariyer kararı yetkinlik beklentisi, kişilik özellikleri ve benlik saygısını ele alan çalışmaya rastlanmamıştır. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinde kariyer kararı yetkinlik beklentisini kişilik özellikleri ve benlik saygısı açısından incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma, lise öğrencilerinin kariyer kararı yetkinlik beklentileri ile kişilik özellikleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla ilişkisel desende yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, yaşları 14 ile 17 arasında değişen ($X=15.02$, $Sd=.83$) 221 lise öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, Kariyer Kararı Yetkinlik Beklentisi Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği ve Kendine Saygı Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizi çoklu regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Çalışma bulguları incelendiğinde; kişilik özellikleri ve benlik saygısı ile kariyer kararı yetkinlik beklentisi arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur [$R=.68$, $R^2=.47$, $F=26.97$ $p<.01$]. Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t -testi sonuçları incelendiğinde; kişilik özelliklerinden sorumluluk ($\beta: .24$) ve gelişime açıklık ($\beta: .13$) kariyer kararı yetkinlik beklentisi üzerinde önemli bir yordayıcısı olduğu görülmektedir ($p<.05$). Ayrıca benlik saygısı ($\beta: .41$) kariyer kararı yetkinlik beklentisi üzerinde önemli bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($p<.01$). Sorumluluk, gelişime açıklık ve benlik saygısı, kariyer kararı yetkinlik beklentisine ait toplam varsayın yaklaşık %47'sini açıklamaktadır. Sorumluluk, gelişime açıklık ve benlik saygısı ile kariyer kararı yetkinlik beklentisi arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki vardır.

Sonuç ve Tartışma: Bu çalışma, lise öğrencilerinde kişilik özelliklerinin ve benlik saygısının kariyer karar yetkinlik beklentisini açıklama düzeyini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarında kişilik özelliklerinden en çok sorumluluk daha sonra gelişime açıklığının kariyer kararı yetkinlik beklentisi anlamlı ve önemli yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca benlik saygısının kariyer kararı yetkinlik beklentisinin anlamlı ve önemli yordayıcısı olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Kariyer Kararı Yetkinlik Beklentisi, Kişilik, Benlik Saygısı, Lise Öğrencileri

(15688) LİSE ÖĞRENCİLERİNDE MESLEKİ KARARSIZLIĞIN AMAÇLAR İÇİN MÜCADELE ETMEYLE İLİŞKİSİ

FATMA ALTINSOY ¹, AHMET KARA ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

² ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

ahmetkara9126@gmail.com

Meslek seçimi ortaöğretim öğrencileri için kırılma noktası olmakla birlikte önemli bir karar aşamasıdır. Karar verme kadar kararsızlıkta önemlidir. Mesleki kararsızlık, bireyin mesleğe veya yöneleceği alana ait seçimlerinde farklı nedenlerden kaynaklı mesleki bir yön verememe veya meslek kararında güçlük yaşama durumu olarak tanımlanmaktadır (Çakır, 2015). Literatürde mesleki karar vermeyi etkileyen istihdam, kültür gibi çevresel faktörlerin yanında bireysel faktörlerinde olduğu görülmektedir. Bireysel faktörlerden bir de amaçlardır. Amaçlar, bireyin davranışlarını geleceğe taşıırken arzu edilen sonuca ulaşmaları ve standartlar belirlemelerine katkı sağlayan dinamiklerdir (Locke ve Latham, 2002). Amaç belirlemek kadar amaca ulaşmak için mücadele etmekte önemlidir. Bu bağlamda amaçlar için mücadele, planlanmış hedefler aracılığıyla istenen sonuçlar için kaynakların yönetilerek uygulamaya koyulmasıdır (Spence ve Grant, 2007). Bununla birlikte amaçlar için mücadele etmenin bazı bileşenleri bulunmaktadır. Bunlar; amacın önemine inanma, amaca ulaşmak için mücadele ve amacı bırakma olarak sıralanmaktadır (Eryılmaz, 2015; Locke ve Latham, 2006).

Lise öğrencilerin için mesleki karar verme en önemli mesleki gelişim görevlerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu karar verme sürecinin başarılı bir şekilde üstesinden gelmek, lise öğrencilerin ileride meslek gelişim sürecini yapılandırmasını kolaylaştıracaktır. Bunun için lise öğrencileri için mesleki karar vermelerini kolaylaştıracak faktörlerin belirlenmesine ihtiyaç vardır. İşte bu noktada amaçlar için mücadele etme kavramı önemlidir. Ayrıca literatürde amaçlar için mücadele etme ile mesleki kararsızlık araştırmalarına rastlanmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinde mesleki kararsızlık ile amaçlar için mücadele etme arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma, lise öğrencilerinde mesleki kararsızlık ile amaçları için mücadele etme arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla korelasyonel desende yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 238 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçları ise Mesleki Karar Envanteri (MKE) ve Amaçlar İçin Mücadele Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde çoklu regresyon analizi tercih edilmiştir.

Bulgular: Çalışma bulguları incelendiğinde; mesleki kararsızlık ile amaçlar için mücadele etme arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur [$R=.53$, $R^2=.28$, $F=30.82$ $p<.01$]. Amaçlar için mücadele etme ölçeğinin alt boyutlardan amaç mücadelesine devam etme ($\beta: .20$), amaca bağlanma ($\beta: .20$) ve amacı bırakma ($\beta: -.27$) mesleki kararsızlık üzerinde önemli bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($p<.01$). Amaç mücadelesine devam etme, amaca bağlanma ve amacı bırakma, mesleki kararsızlığa ait toplam varsayın yaklaşık %28'ini açıklamaktadır. Amaç mücadelesine devam etme ve amaca bağlanma ile mesleki kararsızlık arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunurken; amacı bırakma ile anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç ve Tartışma: Bu çalışmada lise öğrencilerinde mesleki kararsızlık ile amaçlar için mücadele etme arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarında lise öğrencilerinin mesleki kararsızlık üzerinde en çok amacı bırakma sonrasında amaç mücadelesine devam etme ve amaca bağlanma anlamlı ve önemli yordayıcıları olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Mesleki Kararsızlık, Amaçlar, Amaçlar için Mücadele Etme, Lise Öğrencileri

(15770) BOŞANMA GÖSTERGELERİ ÖLÇEĞİ: GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI

MUSTAFA KEMAL YÖNTEM¹, TAHSİN İLHAN¹

¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

muskemtem@hotmail.com

Bu araştırmada Gottman Çift Terapisi temel alınarak boşanma göstergelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve madde analizi süreçleri yürütülmüştür. Araştırma grubu Türkiye'nin 51 ilinden 330 kadın (%62.03) ve 202 (%37.08) erkek olmak üzere 532 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 18 ile 81 arasında değişmektedir. ($X = 35.53$, $Ss=8.49$). Katılımcıların ailelerinin aylık gelirleri ise 500 TL ile 50000 TL arasında değişmektedir ($X = 4120$, $Ss=344.43$). Aile yapıları ise 448 kişi çekirdek, 84 kişi geniş aile olarak belirlenmiştir. Katılımcıların 321'i severek/anlaşmalı (%60.33), 211'i görücü usulü ile (%39.37) evlenmiştir. Katılımcıların 401'i evli (%75.37) 130'u boşanmıştır (%24.63). Evli katılımcıların 235'i boşanmayı hiç düşünmediğini (%56.08), 140'ı nadiren düşündüğünü (%33.41), 44'ü ise sık sık düşündüğünü (%10.50) ifade etmiştir. İşlem aşamasında öncelikle Türkiye'nin 4 farklı ilinden boşanmış kişilerden oluşan 10 kişi ile mülakat yapılarak nitel veri toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Nitel çalışmada elde edilen bulgular ve ilgili alanyazın doğrultusunda boşanma göstergeleri ölçeğinin madde havuzu oluşturulmuştur. Son olarak oluşturulan ölçek formu PDR alanında en az doktora yeterlik derecesine sahip ve aile danışmanlığı dersi almış ve ölçek geliştirme konusunda tecrübeli 5 uzmanın görüşüne sunulmuş ve uzmanların her bir maddeyi 1 ile 10 arasında puanlamaları istenilmiştir. Ortalaması 9 ve üzerinde olan maddeler uygun olarak kabul edilmiştir. Ölçeğin elde edilen son hali dil açısından anlaşılabilirliğinin incelenmesi amacı ile 10 evli kişiye bireysel olarak uygulanmıştır. Ölçeğin faktör yapısını ortaya koymak amacıyla öncelikle veri seti ikiye ayrılmıştır. Ardından veri setinin ilk yarısına açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Daha sonra ortaya çıkan faktörlerin doğrulanması amacıyla diğer yarısıyla doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme aşamasına ait veriler Ağustos 2016 ve Ocak 2017 tarihleri arasında yüz yüze, posta ve google drive yolu ile toplanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla Temel Bileşenler Yöntemine dayalı Açımlayıcı Faktör Analizleri gerçekleştirilmiştir. Açımlayıcı Faktör Analizinde veri setinin yarısı kullanılmıştır. Veri setinin uygunluğuna karar vermek için Kaiser Mayer Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik testleri yapılmış ve nitelikli sonuçlara erişilmiştir ($KMO=0.90$; $\chi^2(946) = 11188.02$, $p<0.001$). 96 madde üzerinde varimax döndürme döndürme yöntemi ile gerçekleştirilen temel bileşenler analizi sonucunda yapının beş faktörlü biçimde incelenmesine karar verilmiştir. Gerek elde edilen yamaç birikim grafiği ve faktör öz-değerleri gerekse kuramsal gerekçeler bu düşüncüyü desteklemiştir. Analiz sonucunda faktör yük değeri .40 ve üstünde olan 54 maddeye ulaşılmıştır. Ortaya çıkan faktörlerin özdeğerleri sırası ile 17.86, 5.70, 3.91, 3.12, 2.04 şeklindedir. Açıklanan toplam varyans ise %60.43 düzeyindedir. Açımlayıcı Faktör Analizinin ardından veri setinin diğer yarısı ile Doğrulayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Test edilen modele ilişkin uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir düzeydedir ($\chi^2 = 3394.94$; $df = 1362$; $CFI= 0.95$; $NFI=0.92$; $IFI= 0.95$; $RMSEA=0.07$; $GFI=0.77$). Maddelerin ortak faktör varyansları .42 ile .78 aralığında; düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları .50-.86 aralığında değişmektedir. Ayrıca yüzde 27 alt-üst grup farkının manidarlığı bağımsız örneklem t testi ile incelenmiştir. Ölçeğin tamamına ilişkin Cronbach α iç tutarlık katsayısı .95 iken alt ölçeklere ilişkin cronbach α iç tutarlık katsayıları .78 ile .96 arasında değişmektedir. Bununla birlikte boşanmış ve evli bireyler arasında ölçek puanlarının farkının anlamlılığını test etmek amacı ile t testi yapılmış ve evli ve boşanmış bireylerin boşanma göstergeleri puanlarının anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna varılmıştır ($t(584)=7.65$, $p<0.001$). Bu uygulama sırasında boşanmış bireylerin boşandıkları eşleri ile olan ilişkilerini göz önünde bulundurarak soruları yanıtlamaları istenilmiştir. Sonuç olarak geçerlik ve güvenilirliğe ilişkin bulgular ulaşılan nihai formun boşanma göstergelerini güçlü biçimde ölçebileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Boşanma, Boşanma Göstergeleri, Gottman Çift Terapisi

(15972) ANAOKULUNDA ÇALIŞAN PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBER ÖĞRETMENLERİN OKUL ÇALIŞANLARI, VELİ VE ÖĞRENCİ ETKİLEŞİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

SERHAT GÜNDOĞDU¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

gundogduserhat50@gmail.com

Amaç. Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokullarında görev yapan psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin mesleki ve kişisel deneyimlerinin; veli, okul çalışanları ve öğrenci ile etkileşimi açısından incelenmesidir.

Bu amaç çerçevesinde;

Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin mesleki deneyimleri nasıldır?

1.a) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin okul çalışanları ile mesleki deneyimleri nasıldır?

1.b) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin veliler ile mesleki deneyimleri nasıldır?

1.c) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin öğrenciler ile mesleki deneyimleri nasıldır?

Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin kişisel deneyimleri nasıldır?

2.a) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin okul çalışanları ile kişisel deneyimleri nasıldır?

2.b) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin veliler ile kişisel deneyimleri nasıldır?

2.c) Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin öğrenciler ile kişisel deneyimleri nasıldır?

Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin okul çalışanları ve velilerden beklentileri belerdir

Sorularına yanıt aranmıştır

Gereç/Yöntem.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokullarında görev yapan psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin mesleki ve kişisel deneyimlerinin; veli, okul çalışanları ve öğrenci ile etkileşimi açısından incelenmesini amaçlayan bu araştırmanın çalışma grubunu Adana ilinin merkez ilçelerinde (Seyhan, Çukurova, Yüreğir, Sarıçam) görev yapan 10 kadın ve 8 erkek olmak üzere toplam 18 psikolojik danışma ve rehberlik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubuna Adana ili merkez ilçelerinde görev yapan psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin hepsi dahil olmuştur.

Çalışmanın verileri 5 Eylül - 14 Eylül 2013 tarihleri arasında, katılımcılarla yüz yüze görüşülerek araştırmacı tarafından toplanmıştır. Veriler çalışma grubundaki öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla elde edilmiştir. Görüşmeler öğretmenlerin çalıştıkları okullarda kendi ofislerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür. Görüşmeler yazı ile kayıt altına alınmıştır. Elde edilen kayıtlar araştırmacı tarafından bilgisayara aktarılmıştır. Bilgisayara aktarılan ham veriler nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden içerik analizi tekniği ile araştırmacı tarafından yapılmıştır. Daha sonra ortaya çıkan kodlar başka bir öğretim elemanınca incelenmiş ve ortak tema oluşturulmuştur. Çalışmanın analiz süreci devam etmektedir.

Bulgular. Bulgular araştırma soruları kapsamında üç bölüm olarak sunulacaktır. Bunlar Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin mesleki deneyimleri, psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin kişisel deneyimleri ve psikolojik danışma ve rehberlik öğretmenlerinin veliler ile okul çalışanlarından beklentileri şeklindedir.

Öğretmenlerinin bazıları anaokulunda çalışmaya başladıktan sonra mesleki ve kişisel olarak belirsizlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler bu belirsizlikten kurtulmak için çeşitli çözüm yolları arayışına girmişlerdir. Aynı zamanda öğretmenler anaokulunda kabul edilip edilmeme duygusu yaşamışlardır. İş yükü olarak burada daha yoğun çalışıldığını belirtenler olmuştur. Öğretmenlerin bazıları hangi amaçla okulda bulduklarına ilişkin belirsizlik olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bazıları kendilerini okula ait hissederken bazıları okula ait hissetmemektedirler. Bazı öğretmenler diğer öğretmenlerle işbirliği içinde uyumlu bir şekilde çalıştıklarını belirtirken bazı öğretmenler de okul öncesi öğretmenleri ile çatışma yaşadıklarını belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin rehberlik ve psikolojik danışma öğretmenine karşı tutumlarının önemli olduğu belirtilmiştir. Bazı öğretmenler velilerin yeterince ilgi göstermediğini ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler de buranın daha rahat olduğunu ve çalışma gruplarının sorunsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Çocuklarla çalışmak için yeniden yapılanma süreci yaşayanlar olmuştur. Bazı öğretmenler değişik kaynak arayışına gitmişlerdir. Belli

bir programın olmamasından dolayı ne yapılacağını bilmeyen öğretmenler bulunmaktadır. Öğretmenlerin okul çalışanı ve velilerden bazı beklentileri de olmuştur.

Sonuç: Öğretmenlerin deneyimlerine ve kişisel özelliklerine göre anaokulunda çalışma süreci farklılık göstermektedir. Okul yöneticilerinin, okul öncesi öğretmenlerinin ve velilerin gerekli ilgiyi göstermeleri halinde rehber öğretmenlerin daha uyumlu ve verimli bir şekilde çalışma ortamına kavuşacakları sonucuna varılabilir. Psikolojik danışma ve rehber öğretmenlerin okul aidiyetlerinin sağlanması durumunda verimli ve uyumlu bir çalışma ortamının olacağı sonucuna varılabilir.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi eğitimi, okul öncesi rehberlik hizmetleri, rehber öğretmen

(15981) DIŞAVURUMCU ETKİNLİKLERE DAYALI YARI YAPILANDIRILMIŞ GRUPLA PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMININ ERGENLERİN KENDİNİ GİZLEME DÜZEYLERİNE ETKİSİ

MERVE ÇALIK¹, EYÜP ÇELİK¹

¹ SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

merve_pdr35@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programının ergenlerin kendini gizleme düzeylerine etkisini incelemektir. Araştırma Sakarya ili Geyve İlçesi Doğanstepe Yatılı Bölge Ortaokulu 6. ve 7. sınıf düzeyinde, öğrenim gören 10'u kız, 8'i erkek olmak üzere toplam 18 ortaokul öğrencisiyle yürütülmüştür. Deneysel bir çalışma olan bu araştırmanın bağımlı değişkenini Kendini Gizleme Ölçeği (KGÖ) puanları, bağımsız değişkenini ise “dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programı” oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak Deniz ve Çok (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kendini Gizleme Ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırma, deneysel modellerden gerçek deneme modeli türlerinden öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. KGÖ' den alınan puanlara göre oluşturulan deney grubuna araştırmacı tarafından 10 oturumluk “dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programı” uygulanırken kontrol grubuna yönelik herhangi bir işlem yapılmamıştır.

“Dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programı” uygulanmadan iki hafta önce deney ve kontrol grubunda bulunacak tüm katılımcılara Kendini Gizleme Ölçeği (KGÖ) uygulanmıştır. Programın uygulaması tamamlandıktan 2 hafta sonra deney ve kontrol gruplarına sontest, 4 ay sonra ise izleme testi uygulanmıştır. Bu ölçümlerden elde edilen verilerin analizinde hem deney hem de kontrol grubunun öntest, sontest ve izleme testi puanlarının aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığı non-parametrik testlerden olan Wilcoxon Signed Rank testi ile incelenmiştir. Deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin Kendini Gizleme Ölçeği'nden aldıkları öntest, sontest ve izleme testi puanları arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olup olmadığı da Mann-Whitney U Testi ile incelenmiştir.

Araştırma sonucunda “Dışavurumcu etkinliklere dayalı yarı yapılandırılmış grupla psikolojik danışma programı”nın kendini gizleme düzeyinin azaltılmasında anlamlı düzeyde etkili olduğu ve bu etkinin izleme ölçümlerinde de değişmediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Ergenlik, Dışavurumcu etkinlikler, Grupla psikolojik danışma, Kendini gizleme

(15983) INVESTIGATING THE SELF-EFFICACY PERCEPTIONS OF PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TOWARDS TEACHING PROFESSION

SÜLEYMAN BALCI¹

¹ *KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ*

meb.suleyman@gmail.com

Purpose of this study is to investigate the self-efficacy perceptions of prospective primary school teachers towards teaching profession. In this study in order to collect necessary data concerning the self-efficacy perceptions of prospective primary school teachers towards teaching profession, Teaching Self-efficacy Scale were used. This scale is a Likert type scale consisting of 24 items. Participants of this study are senior students of primary school teaching department.

In order to examine whether there is any significant differences regarding the self-efficacy perceptions of prospective primary school teachers towards teaching profession in terms of gender, independent samples t-test were used. According to findings of the study, the self-efficacy perceptions of prospective primary school teachers towards teaching profession are not significantly different in terms of gender. Moreover, results have shown that the self-efficacy perceptions of prospective primary school teachers towards teaching profession is generally positive and this result can be considered as a positive feature for professional development.

Anahtar Kelimeler : Teaching Profession, Self-Efficacy Perception, Prospective Primary School Teachers

(15984) ANALYSIS OF METAPHORS STATED BY CANDIDATE SCHOOL COUNSELORS REGARDING CONCEPT OF THE COUNSELOR

SÜLEYMAN BALCI¹

¹ *KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ*

meb.suleyman@gmail.com

Metaphors, which were produced by individuals within the process of restructuring their thoughts about the formations, ensure them remarkably important contribution. Purpose of this study is to investigate metaphors produced by candidate school counselors regarding concept of the counselor. Participants of this study are candidate school counselors who were attending third year at guidance and counseling department of an education faculty in 2016-2017 academic calendar. In order to determine the participants, purposeful sampling technique were used and metaphors stated by candidate school counselors were analyzed qualitatively. An open-ended question were asked to participants and their responses were taken in written form for collecting data. Subsequently, after analyzing their written responses, content of written responses were clustered into groups and themes. Moreover, frequency value of each group and each theme were calculated. At last, themes about metaphors of participants were interpreted by supporting discussions from literature. As result of the analysis of metaphors stated by candidate school counselors, it is determined that concept of the counselor have been explained with more than one meaningful metaphors.

Anahtar Kelimeler : Metaphor, Candidate School Counselors, Concept of Counselor

(16049) TOPLULUK ÖNÜNDE KONUŞMAYA YÖNELİK ÖZ-AÇIKLAMALAR ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMU: BİR GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

AHMET AKIN¹, MERVE ÇALIK², SÜMEYYE ÖZKAYA, HİFA ŞEYMA DEMİRBACAK³

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ - ² SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

merve_pdr35@hotmail.com

Topluluk önünde konuşmanın korku verici sosyal bir durum olduğu çok yaygın bir şekilde ifade edilir. Bazı çağdaş teoriler sosyal kaygıda bilişsel süreçlerin önemli olduğunu söylemelerine rağmen, topluluk önünde konuşma sırasında yaşanan korku dolu düşünceleri değerlendirebilecek bir ölçme aracı yoktur. Bu çalışmanın amacı bu ihtiyacı karşılayacak Topluluk Önünde Konuşmaya Yönelik Öz-Açıklamalar Ölçeği Türkçe Formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Topluluk Önünde Konuşmaya Yönelik Öz-Açıklamalar Ölçeği 10 maddeden oluşan ve pozitif- negatif şeklinde iki alt boyutu olan bir ölçektir. Araştırma yaşları 18 ile 35 arasında değişen 229 (erkek: 104, kadın: 125) üniversite öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde 10 maddeden oluşan iki boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 66.52$, $sd=33$, $RMSEA= .067$, $CFI= .97$, $IFI= .97$, $NFI= .94$, $SRMR= .045$, $GFI=.94$). Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayıları pozitif alt boyut için .83, negatif alt boyut için .90 olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .56 ve .79 arasında sıralandığı görülmüştür. Bu sonuçlar Topluluk Önünde Konuşmaya Yönelik Öz-Açıklamalar Ölçeği Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Topluluk önünde konuşma, Öz-açıklama, Geçerlik, Güvenirlik

(16153) MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI, ŞİDDET EĞİTİMLERİ VE ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SAİDE UMUT ZEYBEK¹, TUĞBA DENİZ ÖNCÜL¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

saideumutzeybek@gmail.com

Toplumsal cinsiyet, bireylerin toplumsallaşma yoluyla kazandıkları kişilik özellikleri, rol ve sorumluluklar olarak tanımlanır. Bu nedenle toplumsal cinsiyet, toplumun bireylerden bir kadın ya da erkek olarak nasıl görünmesi, nasıl algılanması, nasıl düşünmesi ve nasıl davranması gerektiğini belirten değerler, beklentiler, yargılar ve rolleri ifade etmektedir (Dökmen, 2004; Bhasin, 2003; Akın ve Demirel, 2003; Kottak, 2002; Staggenborg, 1998). Toplumsal cinsiyet ile ilgili yapılan araştırmalarda, bu kavramı etkileyen pek çok değişken olabileceği bilinmektedir. Alanyazın ışığında bu kavramlardan ikisinin de bu araştırmaya konu olan şiddet eğilimleri ve algılanan sosyal destek kavramları olabileceği düşünülmektedir. Buradan yola çıkılarak araştırmanın amacı, meslek yüksekokulu öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı, şiddet eğitimleri ve algıladıkları sosyal destek kavramları arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu çalışma, 2017-2018 Eğitim Öğretim yılı, bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu'nun farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yürütülecektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, üç farklı ölçme aracının kullanılması planlanmaktadır. Bunlar; Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (Altınova ve Duyan, 2013), Şiddet Eğilimi Ölçeği (Haskan ve Yıldırım, 2012), ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Yıldırım, 1997) olacaktır. Gerekli izinlerin alınmasının ardından yapılacak uygulamalar sonrasında elde edilen veriler analiz edilecektir. Veri analizlerinde, betimleyici istatistik teknikleri, Pearson korelasyon ve doğrusal regresyon analizi teknikleri kullanılması planlanmaktadır. Bulgular ilgili alanyazın ışığında tartışılarak, alan uygulayıcılarına ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Meslek Yüksekokulu, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Şiddet Eğilimleri, Algılanan Sosyal Destek

(16432) SOSYAL MEDYA KULLANIM BOZUKLUĞU ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

AKİF AVCU¹, ERDEM SEVİM², ENVER ULAŞ¹
¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ - ² HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ
 erdemsvm@hotmail.com

Son yirmi yılda sosyal medya giderek popüler bir boş zaman etkinliği haline gelmiştir. Çoğu kişinin sosyal medya kullanımı sorunlu olmasa da, az sayıda kullanıcı için sosyal medya kullanımı aşırı ve/veya kompulsif nitelikte olabilmektedir. Aşırı ve kompulsif nitelikteki kullanım bireyler üzerinde olumsuz etkilere sahip olabilmektedir. Özellikle, kimlik biçimlenme sürecinin kritik bir aşamasında olan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu akademik faaliyetleri kolaylaştıran bir dizüstü bilgisayara ve sosyal medya ortamlarına her ortamda bağlanmalarına olanak tanıyan akıllı bir telefona sahiptir. Bununla birlikte, internetin bağımlılık derecesindeki kullanımının ciddi bir zihinsel sağlık sorunu haline dönüşmesi ve üniversite öğrencilerinde olumsuz etkilerinin olabileceği çeşitli araştırmalarla doğrulanmıştır (Valkenburg & Peter, 2011).

Zihinsel Bozuklukların Teşhis ve İstatistik El Kitabı'nın (DSM-5) son hali, İnternet oyun bozukluğunu bu el kitabının ekinde (APA, 2013) geçici bir bozukluk olarak görmektedir. Diğer taraftan sosyal medya kullanım bozukluğu ise hala DSM-5'de herhangi bir statüye sahip değildir. Sosyal medya kullanım bozukluğu DSM-5'te yer almamasına rağmen, bunu meşru bir zihinsel bozukluk olarak görmenin yanlış olduğunu destekler nitelikteki görgül kanıtlar giderek artmaktadır (Pantic, 2014).

Bu sebeple bu çalışmada, ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere van den Eijden, Lemmens ve Valkenburg (2016) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Ölçeği'nin (The Social Media Disorder Scale) Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmaktadır. Ölçek; evet ve hayır şeklinde cevaplanmakta ve toplam 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma sürecinde öncelikle sorumlu yazardan ölçeğin uyarlanması için gerekli izinler alınmış ve çeviri işlemlerine başlanmıştır. Çeviri işlemleri için İngilizce ve Türkçe'yi iyi derecede bilen altı uzman, ölçeğin orijinal halini Türkçe'ye çevirmiş ve yapılan çeviriler gözden geçirilerek araştırmacılar tarafından Türkçe formu oluşturulmuştur. Oluşturulan Türkçe form iki çeviri uzmanı tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiş ve orijinal haline uygun olduğu görülmüştür. Dilsel eşdeğerlik kapsamında ölçeğin İngilizce formu ve Türkçe formu üç hafta ara ile Marmara Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği 4. Sınıf öğrencilerine (N=36) uygulanmış ve iki form arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.77$; $p<.01$). Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları için ise veri toplama ve analiz süreçleri devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal medya, doğrulayıcı faktör analizi, bağımlılık

(16461) PSİKOLOJİK DANIŞMA SÜRECİNE FARKLI BİR BAKIŞ: PSİKOLOJİK DANIŞMADA HATA

GALİP YÜKSEL¹, ABDULLAH MÜCAHİT ASLAN¹
¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ
 abdullahmucahit71@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, psikolojik danışma/psikoterapi sürecinde hata kavramı ve kaynaklarını açıklamaktır. Hata, Türk Dil Kurumu'na göre istemeyerek ve bilmeyerek yapılan yanlış, kusur, yanılma, yanılğı olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda hata, öğrenme sürecinin bir parçasıdır ve her yeni deneyim, hataları beraberinde getirmektedir. Bu anlamda önemli olan hata yapmak değil, hatalardan öğrenilebilecek dersler çıkarmak ve bunları tekrarlamamaktır. Araştırmalar çocuklarda en yararlı öğrenme faaliyetinin hatalardan ders çıkarmak olduğunu göstermektedir. Psikolojik danışma süreci de terapistler, psikolojik danışmanlar tarafından hataların yapılabileceği, hatalara açık bir süreçtir. Psikolojik danışma sürecinde yapılan hatalar genellikle psikolojik danışmanların/terapistlerin bilgi düzeyindeki yetersizlikler, formal değerlendirme süreçlerinden yeterince yararlanmamaları, kişisel ve kültüre bağlı önyargıları, süreci kavramsallaştırmada ve karar vermede yaptıkları hatalar gibi pek çok faktörden kaynaklanmaktadır. Ancak psikolojik danışma ve psikoterapi literatürüne bakıldığında, psikolojik danışmanlar ya da terapistler tarafından psikolojik yardım sürecinde yapılan hataya ilişkin ciddi bir boşluğun olduğu göze çapmaktadır. Özellikle klinik alanyazınla karşılaştırıldığında henüz

oldukça geride olduğu söylenebilir. Bu durumun ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerin başında ise hatalarını paylaşmayı göze alabilenlerin sayısının azlığı gelmektedir. Ancak psikolojik yardım sürecinde yapılan hataların paylaşılması; bu hataların nasıl önlenebileceği, terapötik sürecin nasıl daha etkili hale getirilebileceği ve geleceğin psikolojik danışmanlarının yetiştirilmesinde nelere odaklanılması gerektiği konularında yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle ilgili eğitim programlarında yapılacak düzenlemeler sonucunda yetişecek psikolojik danışmanların hatalarla nasıl başa çıkacaklarına ilişkin donanık hale gelecekleri düşünülmektedir. Hatalı olmanın tatsız belirtilerini yaşamadığımız sürece, insan beyninin modellerini gözden geçirmede bilinmektedir. Bu kapsamda yapılan çalışmada hata türleri, hataların nedenleri ve hataların önlenmesinde nelerin yapılabileceği ele alınmıştır. Ayrıca psikolojik yardım sürecindeki hatalara ilişkin olarak yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Son olarak araştırmacılara ve ruh sağlığı çalışanlarına çeşitli öneriler sunulmuştur. Böylece yapılan bu çalışmanın yurt dışındaki hataya ilişkin henüz yeni oluşan literatüre yer verilerek yurt içi literatürde farkındalığın oluşturulması, tartışmaya açılması ve yeni çalışmalar için bir başlangıç oluşmasında önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Psikolojik Danışma Süreci, Psikolojik Danışmada Hata, Psikoterapide Hata

(16469) MODERN BİR DİSİPLİN ANLAYIŞI: POZİTİF DİSİPLİN

ŞERİFE IŞIK ¹, ABDULLAH MÜCAHİT ASLAN ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

abdullahmucahit71@hotmail.com

Her toplumda insanlar belirli eylem ve davranışları genelde bir takım kurallar çerçevesinde gerçekleştirirler. Hiç bir faaliyet gelişmesi güzel ve kuralsız yapılamaz. Bu anlamda belli kurallar düzeni olarak ifade edilen disiplinin olmaması mümkün gözükmemektedir. Disiplin anlayışları ise eğitim anlayışındaki değişimlere paralel olarak zamanla değişmekte ve gelişmektedir. İnsanların gelişme ve iyileşme ile ilgili olumlu duygu, düşünce, durum ve özelliklerini analiz ederek bunlar için en uygun ortamları belirlemeye ve açıklamaya çalışan pozitif psikolojinin en büyük katkılarından biri de modern disiplin anlayışıdır. Modern disiplin anlayışında çocukların ilgi, istek ve beklentilerine önem ve yön verilmektedir. Disiplin kuralları, daha esnek ve mantıklıdır. Çocuğun aktif olması, olumlu davranışlarının ödüllendirilmesi esastır. Cezaya yer verilmemektedir. Uygulamada eşitlik ve adalet ilkesine uyulurken bireyde demokratik anlayışı geliştirmek amaçlanmaktadır. Pozitif disiplin modern disiplin uygulamalarından birisi olarak kabul edilmektedir. Pozitif disiplin yaklaşımı modern anlayışın genel özelliklerini taşımasının yanı sıra karşılıklı saygı, empati ve nezakete dayalı olan, çocuğa başa çıkma becerileri ve yaşam becerilerini öğretmeyi, çocukların güçlü yanlarına ilişkin farkındalıklarını artırmayı, çocukların öz-disiplin anlayışlarını geliştirerek yetişkinlerin zorlaması olmadan kendi davranışlarını yönetebilmelerini amaçlayan cezayı bir disiplin aracı olarak görmeyen Adleryan temelli bir yaklaşımdır. Pozitif disipline sahip olan bir ebeveyn, demokratik bir tarza sahip olarak evde çocukla olan ilişkilerini düzenleyebilecektir. Pozitif disipline sahip olan öğretmen ve yöneticiler ise sınıfta ve okulda pozitif disiplin tekniklerini ve yapılarını kullanarak eğitim-öğretim faaliyetlerini, okulun iklimini etkili bir şekilde yapılandırabileceklerdir. Bu anlamda pozitif disipline anlayışının başta ebeveynler olmak üzere, öğretmenlere, yöneticilere ve çocuğun yetişmesinden sorumlu tüm kişilere kazandırılması gerektiği düşünülmektedir. Ancak bu denli önemli olmasına karşılık yapılan literatür taramasının sonunda, yurt dışı literatüre kıyasla yurt içi literatürde pozitif disipline yaklaşımına ilişkin teorik ve uygulamalı çalışmaların henüz az sayıda olduğu görülmüştür. Buradan hareketle yapılan bu çalışmada, pozitif disipline yaklaşımının kavramsal olarak incelenmesi ve böylece tanıtılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ise pozitif disipline yaklaşımının kuramsal temellerine, kavramsal açıklamalarına, tekniklerine ve ilgili araştırmalara yer verilmiş olup daha sonra uygulamaya dönük olarak gerek araştırmacılara gerek alandaki uygulayıcılara gerekse politika yapıcılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Pozitif Disiplin, Eğitim Psikolojisi, Eğitim, Disiplin

(16559) KÖY İLKOKULLARINA PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETİ UYGULAMASININ OKUL PSİKOLOJİK DANIŞMANLARININ TÜKENMİŞLİK VE MESLEKİ DOYUM DÜZEYLERİNE ETKİSİ

GÜLDENER ALBAYRAK¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

guldenere@yahoo.com

Bu araştırmada, köy ilkokullarına psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) hizmeti uygulamasının, okul psikolojik danışmanlarının tükenmişlik ve mesleki doyum düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

İlkokulda öğrencilere kazandırılacak olan bilgi ve beceriler, diğer üst kademeler için temel oluşturmaktadır. Bu nedenle okullarda verilen eğitim-öğretim hizmetleri büyük bir öneme sahiptir. Öğretimin yanı sıra rehberlik hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde verilmesi, öğrencilerin fayda görmesi dolayısıyla da eğitimin kalitesini yükseltme açısından büyük önem taşır.

Ülkemizde kırsal alanlara verilen eğitim-öğretim hizmetleri, mekân, öğretmen, personel, ödenek yetersizliği gibi birçok nedenden ötürü aksayabilmektedir. Ülkemizde her okulda, okul psikolojik danışmanı bulunmamaktadır. Günümüze kadar bu ihtiyaç, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin (RAM) verdiği hizmetler, başka okulda görevli okul psikolojik danışmanın haftanın belli günleri görevlendirmesi gibi yollarla giderilmeye çalışılmıştır.

Sağlıklı çalışma ortamına sahip okul psikolojik danışmanları, verdikleri hizmetler nedeniyle kendilerini işlerinde verimli, üretken, işe yarar hisseder. Dolayısıyla okuldaki PDR hizmetlerinin kalitesi artmış olur. Araç-gereç-donanım, mekân, PDR anlayışına sahip okul toplumunun olmaması, yönetmeliklerle gelen yeni yükümlülükler, alan dışı görev talepleri, RAM'ın talepleri vb. birçok nedenden dolayı, birçok okul psikolojik danışmanı, kendini verimsiz hissetmektedir. Bu ise tükenmişlik yaşamalarına, mesleki açıdan doyum almamalarına neden olabilmektedir.

Tükenmişlik, insanda ortaya çıkan fiziksel bitkinlik, uzun süren yorgunluk, çaresizlik ve umutsuzluk duyguları, yaptığı işe, hayata ve diğer insanlara karşı gösterdiği olumsuz tutumları kapsayan fiziksel ve zihinsel boyutlu bir sendromdur. Mesleki doyum, bireylerin beklentileri ile mesleğin sağladığı olanakların (yetenek-bilgi-beceri, çalışma ortamı, kazanç düzeyi, ödül ve takdir, sağlanan güvence, ilerleme olanağı, yetki ve sorumluluklar, çalışma süresi vb.) birbirine uygun olmasıdır.

Okullardaki öğrencilerin psikolojik, eğitsel ve mesleki sorunlarının çözümü için görev yapan okul psikolojik danışmanlar, bu görevlerini yerine getirirken, öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler veliler vb. gibi değişik kesimlerle yoğun duygusal bir etkileşim içerisinde ve tükenmişliğe neden olabilecek pek çok sorun yaşamaktadır. Hem mesleklerini icra etmeye çalışırken karşılaştıkları zorluklar, hem de yönetim ve öğretmenlerle yaşanan sorunlar okul psikolojik danışmanları da tükenmişlik riski taşıyan gruba dâhil etmektedir.

Bu çalışmada, çalışma grubu, Tarsus Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı olarak görev yapan ve programa gönüllü olarak katılmak isteyen 66 (36 kadın, 30 erkek) okul psikolojik danışmanından oluşturulmuştur. Deney grubundaki okul psikolojik danışmanları, rastgele eşleştirildikleri köy ilkokulunun ihtiyaçlarına göre yıl boyunca 4 ziyarette bulunarak farklı konularda, farklı PDR hizmetleri vermiştir. Araştırma deseni olarak kontrol gruplu ön-test son-test model kullanılmıştır. Uygulama öncesi ve sonrası ön test ve son test uygulaması gerçekleştirilmiştir. Okul psikolojik danışmanlarının tükenmişlik düzeyleri Maslach ve Jackson, (1981) tarafından geliştirilen ve Ergin (1992) tarafından uyarlanan Maslach Tükenmişlik Envanteri, Kuzgun, Aydemir-Sevim ve Hamamcı (1999) tarafından geliştirilen Mesleki Doyum Ölçeği ile ölçülmüştür. Ayrıca nitel boyutta okul psikolojik danışmanların süreçle ilgili değerlendirmeleri de alınmıştır.

Verilerin analizine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Köy ilkokulları, Psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti, Okul psikolojik danışmanı, Tükenmişlik, Mesleki doyum.

(16586) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GÜVENGENLİK DÜZEYLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

İZZET PARMAKSIZ¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

izparm44@gmail.com

İnsan bulunduğu toplumun sosyal bir unsurudur ve bunun sonucu olarak fiziksel, duygusal, bilişsel ihtiyaçlarını karşılamak, kendini geliştirmek, birçok açıdan gelişmek ve yaşamını devam ettirmek için diğer insanlarla iletişim kurar. Çünkü sosyal bir varlık olarak yaşamını sürdüren insanın toplumdaki diğer fertlerle iletişim halinde olması bir zorunluluktur. Bireyin toplumda kendini var etmesi için güvengen davranış özelliklerine sahip olması gerekir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin güvengenlik düzeylerinin demografik değişkenlerle ilişkisini ele alan bir çalışmadır. Çalışma gönüllü olan 107 (%44.03%) kadın, 136 (%55.97) erkek toplam 243 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmada Voltan-Acar Kendini Belirleme (Güvengenlik) Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Veriler üzerinde güvengenliği yordarken ikili karşılaştırmalar için t testi, çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi (Anova) kullanılmıştır. Elde edilen puanların dağılımı okul başarısı ve ebeveyn tutumları bağımsız değişkenleri için uç değerler çıkarıldıktan sonra çarpıklık ve basıklık değerleri açısından incelenmiştir. Çarpıklık değerleri tüm değişkenler için -1.17 ile 0.85 arasında, basıklık değerleri de tüm değişkenler için -1.17 ile 0.53 arasında değişmektedir. Elde edilen veriler SPSS 22 paket programında çözümlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre cinsiyet, şiddete maruz kalma, sağlık sorunu, madde kullanımı ve gelir düzeyi değişkenlerinin öğrencilerin güvengenlik düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı fakat ebeveyn tutumları, yaşanan yer, kendini beğeni, genel olumlu algı, aile yapısı, kardeş sayısı, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve okul başarısı değişkenlerinin öğrencilerin güvengenlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturduğu saptanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular, öğrencilerin güvengenlik düzeylerinin hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesinde, güvengenlik düzeyi düşük olan öğrencilere yönelik müdahale yöntemlerinin geliştirilmesinde, uygulamaya geçirilmesinde ve böylece öğrencilerin kişilik gelişimlerinin ve sosyal becerilerinin istenilen yönde desteklenmesinde alan çalışanlarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Güvengenlik eğitimle kazanılan bir nitelik olduğu varsayıldığı için ve bu durum da alan yazınla desteklendiğinden bu araştırmanın bulgularından faydalanılarak bireylerin yaşam kalitelerini artırmak ve sosyal tecrübelerini doyumlu hale getirmek için güvengen özellikleri geliştirmeye yönelik psiko-eğitim programları hazırlanıp uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler : Güvengenlik, Güvengen Davranış, Kendini Belirleme, Atılganlık

(16610) EMPATİ VE YAŞAM DOYUMUNUN AFFETMEYİ YORDAMA GÜCÜ

ÖZGÜR SALİH KAYA¹, EYÜP DEMİR²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ozgurpedere15@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin empati eğilimleri ve yaşam doyumu değişkenlerinin affetmeyi yordama düzeyini incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmaya Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 2017-2018 güz yarıyılında eğitim gören 332 öğrenci katılmış, öğrencilerin 192'si kadın, 140'ı erkektir. Öğrencilerin yaşları 18-24 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20,32'tür. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Toronto Empati Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği Türkçe Formu, Affedicilik Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde pearson momentler çarpımı korelasyonu, bağımsız örneklem t testi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan korelasyon analizi sonucunda empati ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .39$). Empati ve affetme arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .39$). Yaşam doyumu ve affetme arasında ise pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır ($p < .01$, $r = .38$). Ebeveynlerin birlikte olma durumuna göre yapılan mann-whitney u testi sonucunda ise yaşam doyumu ve affetmenin anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). Ebeveynleri birlikte olan katılımcıların yaşam doyumu düzeyinin daha yüksek olduğu ve daha çabuk affettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Affetmenin empati ve yaşam doyumu tarafından yordanıp yordanmadığını incelemek için çoklu regresyon analizi sınanmıştır. Yapılan analiz sonucunda modelin uyum değerleri kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. Sonuç olarak empati ve yaşam

doyumunun affetme toplam varyansının %21'ini açıkladığı görülmektedir ($F(2,329)=44.39$, $p<.001$), empati ($\beta=.29$, $p<.001$) ve yaşam doyumunun ($\beta=.26$, $p<.01$) modele katkısı anlamlıdır.

Anahtar Kelimeler : Empati, yaşam doyumunu, affetme

(16649) KİŞİLERARASI İLİŞKİLERDE AFFETME ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

ÖZGÜR SALİH KAYA¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ozgurpedere15@gmail.com

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinde affetmeyi ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak için Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi ve benzer ölçekler geçerliği analizleri uygulanmıştır. Ölçeğin açıklayıcı faktör analizi için toplam 284 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için ise toplam 320 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Yapı geçerliği analizi bulgularına göre ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut, affetmenin ilişkisel; ikinci boyut, soruna yönelme; üçüncü boyut ise olumluya odaklanma olarak adlandırılmıştır. Alt boyutlar toplam varyansın %52'sini açıkladığı belirlenmiştir. Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizinin yapıldığı grupta .85 bulunmuştur. Birinci alt faktöre ilişkin iç tutarlık katsayısı .78, ikinci alt faktöre ilişkin .73, üçüncü faktöre ilişkin .68 bulunmuştur. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uyum indekslerinin mükemmel uyum düzeyinde olduğu bulunmuştur ($\chi^2/df = 1.57$, GFI = 0.96, CFI = 0.98, RMSEA= 0.042). Sonuç olarak KİAÖ'nün üniversite öğrencilerinde kişilerarası ilişkilerde affetmeyi ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Üniversite öğrencileri, kişilerarası ilişkiler, affetme

(16656) ROMANTİK İLİŞKİ METAFOR ÖLÇEĞİ (RİMÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

EVİRİM ÇETİNKAYA YILDIZ¹, MURAT BORAN¹, SÜMEYYE DERİN¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

muratboran@erciyes.edu.tr

Romantik ilişkinin insan hayatındaki önemi pek çok psikoloji kuramında vurgulanmaktadır. Üniversite yıllarını da içine alan genç yetişkinlik döneminin en önemli görevi kimlik keşfidir ve bu keşif sürecinde aşk, iş ve dünya görüşü ile ilgili kararlar belirginleşmektedir. Alan yazında gençlerin romantik ilişkiyi ve aşkı algılayışları ile ilgili olarak yürütülen çalışmaların daha çok akıl dışı inançlara yöneldiği görülmektedir. Romantik ilişkinin birçok boyutuyla araştırılması bu kavramın daha sağlıklı bir şekilde anlaşılmasını sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bu görüşten hareketle bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkiye yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla ölçülmesine hizmet edecek bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Romantik İlişki Metafor Ölçeği (RİMÖ)'nin maddelerinin yazımında, alan yazın taraması yapılmış ve daha önce yapılan metafor çalışmasından (Çetinkaya-Yıldız, Selçuklu ve Abbak, 2016) elde edilen 541 adet romantik ilişki metaforundan oluşturulan madde havuzundan yararlanılmıştır. Madde havuzundan seçilen maddelerin anlaşılabilirliği, açık ve net bir şekilde yazılıp yazılmadığı öncelikle bir Türk dili öğretimi uzmanı tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Alan yazın taraması doğrultusunda belirlenen romantik ilişkiye ait yapıları tam olarak yansıtabilecek/ölçebilecek maddelerin seçiminde konu ile ilgili beş uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlar, her bir maddenin amaç ve kavramsal yapıya uygunluğunu, anlaşılabilirliğini, açık ve net bir şekilde ifade edilip edilmediğini inceleyerek değerlendirmiş ve maddeleri 1-4 arasında (1= Ölçmüyor, 2= Az ölçüyor, 3= Yeterince ölçüyor, 4= Çok iyi ölçüyor) puanlamışlardır. Uzman görüşleri doğrultusunda, Madde Kapsam Geçerlilik İndeksi (Item Content Validity Index) .78 ve daha yüksek olan 62 maddelik taslak ölçeğin Ölçek Kapsam Geçerlilik İndeksi (Scale Content Validity Index) .90 olarak hesaplanmıştır. Taslak ölçek formunda beşli likert tipi bir derecelendirme (1=Kesinlikle Katılmıyorum; 5=Kesinlikle Katılıyorum)

kullanılmıştır. Ölçekte bulunan maddelerin anlaşılabilirliğinin test edilmesi amacıyla, on öğretmen adayıyla ön uygulama yapılmış ve onların görüşleri doğrultusunda ölçme aracının uygulama yönergesi ile ölçek maddelerinde herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir. Araştırmada, taslak ölçek halen uygulanmakta olup verilerin toplanması devam etmektedir. Elde edilecek verilerle, ölçeğin psikometrik özelliklerinin ortaya konulması için gerekli istatistiksel analizler yapılacaktır. İlk olarak AFA ve DFA uygulanıp ölçeğin yapı geçerliği kontrol edilecek ardından ölçeğin güvenilirliği tabakalanmış alfa ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak incelenecektir. Ölçekteki maddelerin ayırt ediciliklerini saptamak için ise madde toplam korelasyonuna bakılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Romantik İlişki, Metafor Ölçeği, Ölçek Geliştirme

(16688) MÜLTECİ ÇOCUKLARA YÖNELİK OKUL TEMELLİ MÜDAHALE PROGRAMLARI

FARUK BOZDAĞ¹

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

faruk.bozdag@istanbul.edu.tr

Türkiye, Suriye’de yaşanan savaş nedeniyle yoğun bir sığınmacı akınına uğramıştır. Ülkelerindeki çatışmalardan kaçarak güvenli bir ortam arayan Suriyeliler sıklıkla Lübnan, Ürdün, Mısır ve Türkiye gibi komşu ülkelere göç etmişlerdir. Günümüzde Türkiye, dört milyona yakın Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. Bu nüfusun büyük bir bölümünü çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklar, göç sürecinde çok ciddi problemlerle yüz yüze kalmışlardır. Geleceğin yetişkin bireyleri olarak düşünüldüğünde bu çocukların yaşadıkları ruhsal sorunlara etkili müdahalelerin yapılması büyük bir önem taşımaktadır.

Mülteci çocukların yaşadıkları ruhsal sorunların başında travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, anksiyete ve psikosomatik bozukluklar gelmektedir. Mülteci çocuklar ayrıca kültürlenme süreçleriyle ilgili sorunları da yoğun bir şekilde yaşamaktadırlar. Yaşanan bu sorunlar, eğitsel alana yansımakta mülteci çocuklarda okula uyumun sağlanamaması, akademik başarının düşmesi, olumsuz akran ilişkileri gibi problemler görülebilmektedir.

Mülteci çocukların psikososyal sorunlarıyla başa çıkmalarında özellikle okulların önemli bir rolü bulunmaktadır. Mülteci ebeveynler, çocuklarının yaşadıkları sorunlar nedeniyle ruh sağlığı hizmeti sunan kurumlara başvurduklarında damgalanma endişesi yaşamaktadırlar. Damgalanma endişesi nedeniyle bu kurumlara başvurmamakta bundan dolayı da çocukların yaşadıkları sorunlar daha ciddi düzeylere ulaşabilmektedir. Okullar, uygun hizmetler sağlandığında mülteci çocuklar için güvenli bir barınak haline gelebilmektedir. Türkiye’deki Suriyeli mülteci çocukların büyük bir oranı çeşitli sebeplerle okula devam edememekle birlikte okula devam edenlere yönelik psikososyal müdahalelerin uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi önemlidir. Mülteci ebeveynler, çocuklarının okulda ruh sağlığı desteği almalarına daha sıcak bakmaktadır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde okul temelli müdahale programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Okul temelli müdahale programları; okul psikolojik danışmanları, öğretmenler ve ailelerin işbirliği içinde çalışmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla başta okul psikolojik danışmanları olmak üzere öğretmenler ve diğer okul personelleri, mülteci çocukların psikososyal sorunları ve ihtiyaçları hakkında farkındalık sahibi olmalıdır. Okul temelli programlar aracılığıyla mülteci çocukların ruhsal sorunlarına müdahale edildiği gibi bu çocukların akademik alanda daha iyi bir performans göstermeleri, böylece geleceğe yönelik olumlu beklentilere sahip olmaları mümkün hale gelmektedir.

Anahtar Kelimeler : Mülteci çocuklar, ruh sağlığı, okul temelli müdahale programları, okul psikolojik danışmanı.

(16689) MÜLTECİ ÇOCUKLARIN EĞİTİM ALANINDA YAŞADIKLARI SORUNLAR

FARUK BOZDAĞ¹

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

faruk.bozdog@istanbul.edu.tr

Mülteci çocukların eğitimi, hem göç ettikleri ülkenin hem de kendi ülkelerinin refahı için önemlidir. Eğitim, mülteci çocuklara güvenli bir ortam sağlayabilmektedir. Eğitim sayesinde bu çocukların geleceğine yatırım yapılmaktadır. Eğitim aracılığıyla mülteci çocukların psikolojik ve sosyal ihtiyaçları karşılanabilir; bu çocukların yaşam becerileri, özgüvenleri ve psikolojik sağlamlıkları geliştirilebilir. Türkiye’de Kasım 2017 itibarıyla 3.7 milyonun üzerinde mülteci ve sığınmacının bulunduğu ve bunların yaklaşık 1.5 milyonunun çocuklardan oluştuğu belirtilmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda mülteci çocukların eğitiminin ele alınması gereken önemli konulardan biri olduğu ifade edilebilir.

Türkiye’deki yoğun mülteci çocuk nüfusuna rağmen bu çocukların yaklaşık üçte ikisinin okulda devam edemediği görülmektedir. Okullaşma oranındaki bu düşüklük, mülteci çocukların geleceği ve toplum düzeni açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Mülteci çocukların eğitimlerine yönelik engellere bakıldığında dilsel engeller, çocuk işçiliği, erken yaşta evlilik, travmatik yaşantılar, ayrımcılık, ebeveynlerin yasal statüleri, okul alanlarının kısıtlı olması, okul ücreti ve güvenlik gibi nedenlerin ön plana çıktığı fark edilmektedir. Okula devam eden mülteci çocuklar da ayrımcılık ve zorbalığa maruz kalmakta, aşına olmadıkları bir müfredatla eğitim görmek ve dilsel sorunlar yaşamaktadır. Bunların yanı sıra mülteci çocukların devam ettiği okullarda öğretmenler, bu gruba eğitim verme konusunda yetersiz olduklarını bildirmekte, birçok öğretmen ve okul yöneticisi mülteci çocukları okullarında istememektedir. Belirtilen engellerden dolayı mülteci çocuklar okulda davranış sorunları ve düşük akademik başarı sergilemektedir.

Mülteci çocukların eğitimlerine ilişkin engellerin azaltılması ve ortadan kaldırılması için çeşitli adımların atılması gerekmektedir. Bu adımlar; eğitime erişim, eğitim yönetimi, eğitimin kalitesi ve toplumsal etkiler açısından değerlendirilmelidir. Mülteci çocukların yaşam deneyimlerini anlamak, öğretmenleri onlara okul yaşantılarında daha fazla yardımcı olma konusunda sorumlu bir hale getirecektir. Yetişkinlere yönelik sağlıklı çalışma şartları ve imkânlarının oluşturulması ve çocuk işçiliğinin önüne geçilmesi gerekmektedir. Dilsel engellerin azaltılması için etkin dilsel destek sağlanmalıdır. Bununla birlikte mülteci çocukların kendi kültürlerinden kopmalarını engellemek için öz kültürlerini yansıtan etkinliklerin artırılması önemlidir. Mülteci çocuklarla çalışan öğretmenlerin yeterlikleri artırılmalı, bu öğretmenlere gerektiğinde uzman desteği sunulabilmelidir. Okulda ayrımcılık ve zorbalığı azaltmaya yönelik müdahale programları geliştirilmeli, bu programların etkin bir şekilde yürütülmesi için okul psikolojik danışmanları desteklenmelidir. Sonuç olarak eğitimin önündeki engellerin kaldırılması çatışmanın mülteci çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini onarmak, çocukların haklarını korumak, ev sahibi toplum ve mültecilerin kendi ülkelerini yeniden inşa etmek adına kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler : Mülteci çocuklar, eğitim, engeller, destek.

(16699) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ KARARLARININ YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA GÖRE İNCELENMESİ

GÖKÇE SANCAK AYDIN¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

sancakag@gmail.com

Meslek seçimi bireyin hayatında önemli bir etkiye sahiptir. Yaşadığımız çağda dünyaya, içinde yaşadığımız topluma ve olgulara dair bakış açılarında önemli değişiklikler olmuştur. Bu değişiklikler çerçevesinde, meslek kararının da yeni paradigmalara postmodern yaklaşımlar ışığında ele alınmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Meslek seçiminde postmodern yaklaşımlar değişmez tek bir gerçekliğin olmayacağını öne sürmektedir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre Mahoney (2003) beş sayılıtdan bahsetmektedir. Bunlar (1) Kişinin kendi yaşamında aktif bir yapılandırmacı olduğu ve deneyimlerinden anlam yarattığı, (2) Kişinin deneyimlerini organize

ederek anlam yaratma sürecinde olduğu, (3) Kişinin anlamlandırmasının kişiye özgü olduğu, (4) Kişinin kendine dair algısının sosyal anlam, ortam ve bağlamdan etkilendiği, (5) Kişinin hayat boyu kendini geliştirmeye çalıştığıdır (Akt. Korkut Owen ve Niles, 2012). Öğretmen adaylarının meslek kararlarını etkileyen faktörler ve verdikleri bu karara dair değerlendirmelerini içeren çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ancak öğretmen adaylarının meslek kararlarının yapılandırmacı bakış açısı ile inceleyen sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışmada amaç, öğretmen adaylarının meslek kararlarını etkileyen faktörlerin, bu karara dair değerlendirmelerinin anlaşılması ve elde edilen bulguların yapılandırmacı yaklaşım ışığında yorumlanması ve tartışılmasıdır. Yapılan bu çalışmanın öğretmen adaylarının mesleki kararlarının çağdaş yaklaşımlar ile anlaşılmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın örneklemini bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 83 aday öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri hazırlanan bir form yardımı ile toplanmıştır. Bu form, kişisel bilgileri ve katılımcıların meslek kararlarını nasıl verdikleri, kimlerden etkilendikleri ve bu karardan memnuniyet duyup duymadıklarını açıklamalarını isteyen açık uçlu soruları içermektedir. Elde edilen bulgular içerik analizi ile yorumlanmaya başlanmıştır. Veriler henüz analiz aşamasındadır. Çalışmanın bulguları yapılandırmacı yaklaşım çerçevesi temel alınarak tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayları, meslek kararı, yapılandırmacı yaklaşım

(16706) REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN VE İLETİŞİME DAİR GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

AYGÜL NALBANT¹, GÜNEŞ SALI¹, GÖKÇE SANCAK AYDIN¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

sancakag@gmail.com

Kişiler arası ilişkiler bireyin hem kişisel hem de iş yaşamını düzenlemektedir. İletişim ise kişiler arası ilişkilerin sağlıklı bir biçimde düzenlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Eğitim fakültesinin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünde “İnsan İlişkileri ve İletişim” dersi belirlenen müfredatta yer alan bir derstir. Bu dersin amacı sağlıklı iletişim hakkında öğrencileri bilgilendirmek ve öğrencilerin sağlıklı insan ilişkileri geliştirmelerine katkı sunmaktır. Planlanan bu çalışmada amaç, 2017-2018 bahar yarısında verilecek olan bir insan ilişkileri ve iletişim dersinin etkililiğini incelemek için yapılacak ön değerlendirme yardımı ile dersi alan öğrencilerin ön bilgilerinin ve derse dair beklentilerinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi rehberlik ve psikolojik danışmanlık anabilim dalı ikinci sınıfına devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için araştırmacılar tarafından geliştirilecek olan kişisel bilgi ve araştırmaya dair açık uçlu soruları içeren Genel Bilgi Formu ile İletişim Becerileri Ölçeğinden (Korkut Owen ve Bugay, 2014) yararlanılacaktır. Elde edilen veriler nicel bulgular için ilişkisel tarama modeli, nitel bulgular için ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilecektir. Elde edilecek bulgular alanyazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : İletişim, iletişim becerileri, insan ilişkileri ve iletişim dersi

(16713) AKADEMİK KENDİNİ TOPARLAMA GÜCÜNÜN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI ÜZERİNDE ETKİSİ

EYÜP DEMİR¹, ÖZGÜR SALİH KAYA²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

eyupdemirr@gmail.com

Neredeyse tüm öğrenim gören öğrencilerin ve öğretim elemanlarının yaşamış olduğu gibi öğretmen adaylarının da akademik hayatlarında erteleme davranışı sıklıkla kendini göstermektedir. Üniversite öğrencileri üniversite hayatındaki akademik sorumluluklarını, görevlerini, ödevlerini ve planlarını erteleme eğilimi göstermektedirler. Bu akademik erteleme davranışının sebeplerinin ve sonuçlarının neler olduğunu fark etmede kendini toparlama gücünün önemli olduğu düşünülmektedir. Kendini toparlama gücü düzeyinin çok boyutlu bir yapı olduğu ve akademik erteleme davranışının ortaya çıkmasında bu boyutların etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik ve günlük hayatlarında yaşadıkları problemler karşısında sergilemiş oldukları akademik erteleme davranışının sıklığını tespit etmek istenmiştir. Ayrıca bu erteleme davranışının kendini toparlama gücü düzeyi ile ilişkisini incelemek amaçlanmıştır. Bu ilişkiyi inceleyen şu hipotezler sıranmıştır: “Akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin sosyal destek alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki vardır”. “Akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin durumsal başa çıkma alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki vardır”. “Akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin duygusal başa çıkma alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki vardır.” Son olarak ise; “Sosyal destek, durumsal başa çıkma ve duygusal başa çıkma akademik erteleme davranışını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.” hipotezi kurulmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Akademik Erteleme Ölçeği ve Kendini Toparlama Gücü Ölçeği kullanılmıştır. Veriler analiz edilmeden önce normal dağılım gösterip göstermediği sıranmıştır. Verilerin analizinde pearson momentler çarpımı korelasyonu ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin sosyal destek alt boyutu arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<.001$, $r=-.58$). Öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin durumsal başa çıkma alt boyutu arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<.001$, $r=-.48$). Öğrencilerin akademik erteleme davranışı ile kendini toparlama gücü ölçeğinin duygusal başa çıkma alt boyutu arasında ise negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<.001$, $r=-.48$). Yapılan regresyon analizi sonucunda ise kendini toparlama gücü ölçeğinin alt boyutlarının birlikte akademik erteleme davranışı toplam varyansının %19’unu açıkladığı görülmektedir ($F(3,202)=16,283$). Sosyal destek ($\beta=-.17$, $p<.05$), durumsal başa çıkma ($\beta=-.27$, $p<.05$) ve duygusal başa çıkmanın ($\beta=-.25$, $p<.05$) modele katkısı anlamlıdır. Yapılan analizler sonucunda akademik erteleme davranışının kendini toparlama gücü ile arasında bir ilişkisinin olduğu bulunmuştur. Çok boyutlu bir yapı olan kendini toparlama gücünün ise akademik erteleme davranışının bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla kurulan hipotezler doğrulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında akademik erteleme davranışının üniversite çağındaki öğrencilerde önemli bir problem olduğu görülmektedir. Bu yüzden bu gruptaki öğrencilere eğitsel rehberlik hizmeti verilerek bu davranışın azaltılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu bireylere kişisel rehberlik ve bireysel psikolojik danışma hizmeti verilerek psikolojik dayanıklılık/kendini toparlama gücü düzeyi artırılabilir.

Anahtar Kelimeler : Akademik erteleme, kendini toparlama gücü, sosyal destek,

(16759) KARIYER SEÇİMİ VE AKADEMİK BAŞARIDA BAĞLAMSAL FAKTÖRLER: KIZ OLMAK, DÜŞÜK SOSYO-EKONOMİK DÜZEYE VE FARKLI KÜLTÜREL GEÇMİŞE SAHİP OLMAK FTMM ALANLARINDA VAR OLMAK İÇİN ENGEL MİDİR?

TANSU MUTLU¹, EMİR TUFAN ÇAYKUŞ¹, DİLBER OĞUR²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

tansumutlu@gmail.com

Ulusal ve uluslararası alanyazında Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (FTMM) alanlarını kariyer olarak seçen ve bu alanlarda kariyer gelişimini sürdüren bireylere duyulan ihtiyacın giderek arttığına ve

artacağına altı çizilmektedir. Türkiye'deki öncü kuruluşlar da bu alanlardaki nitelikli bireylerin artması gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Bu ihtiyaca paralel olarak alanyazında FTMM alanları önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bununla birlikte Türkiye'deki FTMM alanlarıyla ilgili alanyazın ile uluslararası alanyazın karşılaştırıldığında, yapılan araştırmaların çoğunlukla FTMM eğitimi ve bu eğitimin içeriği ile ilgili olduğu görülmektedir. Bu sınırlılığa ek olarak, Türkiye'deki alanyazında bireylerin FTMM alanlardaki akademik başarılarını ve kariyer seçimlerini etkileyen etmenleri inceleyen araştırmaların sayıca az oluşu göze çarpmaktadır. Bahsedilen sınırlılıklar göz önünde bulundurularak tasarlanan bu araştırmanın amacı; düşük sosyo-ekonomik düzeye ve FTMM alanlarında farklı akademik not ortalamalarına sahip olan lise öğrencilerinin FTMM alanlarındaki akademik başarılarını ve kariyer seçimlerini etkileyen faktörleri hem lise öğrencilerinin hem de ebeveynlerinin bakış açısından incelemektir. Bu inceleme kapsamında lise öğrencilerinin yanı sıra ebeveynlerinin görüşlerine de başvurulmuştur. Araştırmaya 8'i kız 12'si erkek olmak üzere toplam 20 lise öğrencisi ve bu öğrencilerin ebeveynleri de katılmıştır. Katılımcılar belirlenirken nitel araştırmalarda kullanılan örneklem yöntemlerinden biri olan amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri FTMM alanlarındaki akademik başarıyı ve kariyer seçimini etkileyen faktörler olmak üzere iki boyutta incelenmiştir. İlk boyut olan FTMM alanlarındaki akademik başarıya ilişkin öğrenci ve ebeveyn görüşleri incelendiğinde; öncelikle kız öğrencilerin FTMM alanlarındaki akademik başarı puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Lise öğrencilerinin FTMM alanlarıyla ilgili derslerdeki akademik başarılarına ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde, lise öğrencilerinin FTMM dışı alanlara kıyasla kendilerini FTMM alanlarında daha başarılı olarak değerlendirdikleri bulunmuştur. Aynı şekilde lise öğrencilerinin anne babaları da çocuklarını FTMM dışı alanlarla ilgili derslere kıyasla FTMM alanlarıyla ilgili derslerde daha başarılı bulduklarını dile getirmişlerdir. FTMM alanlarındaki akademik başarı ile çevresel koşullar arasındaki ilişkiler lise öğrencilerinin bakış açısından incelendiğinde, kız öğrenciler için çevresel koşullar akademik başarıda olumsuz bir role sahipken, erkek öğrenciler içinse olumlu bir role sahiptir. İkinci boyut olan FTMM alanlarında kariyer seçimine ilişkin öğrenci ve ebeveyn görüşleri incelendiğinde; lise öğrencilerinin hepsi FTMM alanlarından herhangi birini kariyer alanı olarak seçmeyi düşünmektedirler. Bununla birlikte, kız öğrencilerin anne babaları çocuklarını FTMM alanlarında başarılı bulmalarına rağmen çocuklarının bu alanlarda kariyer yapmalarını istemediklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular ulusal ve uluslararası alanyazında elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir. Özellikle cinsiyet FTMM alanlarında kariyer seçimi noktasında kız çocukları için engelleyici bir etmen olarak rol oynamaktadır. Alanyazına paralel olarak, lise öğrencileri annelerinin ve babalarının onların akademik başarılarına ve kariyer seçimlerine yönelik olumlu ve olumsuz değerlendirmelerinden etkilendiklerini ve seçimlerini bu değerlendirmelerine göre şekillendirdiklerini dile getirmişlerdir. Araştırmada kariyer seçimini etkileyen bireysel ve toplumsal faktörler arasında ise en belirgin faktör "toplumsal ihtiyaçlar" olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle hem lise öğrencilerine hem de ebeveynlere kariyer seçiminin önemi ve kariyer seçimini etkileyen faktörlerin açıklanması hizmet sunanlara öneri olarak getirilebilir.

Anahtar Kelimeler : bağlamsal faktörler, cinsiyet, FTMM, akademik başarı, kariyer seçimi, kültürel geçiş

(16793) ERGENLERİN AKRAN İLİŞKİLERİ İLE ÖZNEL İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİNİN ARACI ROLÜ

TANSU MUTLU¹, EMİR TUFAN ÇAYKUŞ¹, DİLBER OĞUR²

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

tansumutlu@gmail.com

Ergenlik dönemi hem yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerindeki ruh sağlığı göstergelerinin belirleyicisi olması hem de ergenlik döneminin beraberinde getirdiği fizyolojik, psikolojik ve bilişsel değişiklikler nedeniyle psikolojik sorunların belirleyici olması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle ergenlik döneminde olan bireylerin olumlu duygulara sahip olmaları, yaşamlarından doyum almaları, sağlıklı ilişkiler kurmaları bu dönemde karşılaştıkları değişikliklere sağlıklı bir biçimde uyum sağlamaları ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olmaları açısından önemlidir. Ergenlerin yaşamlarını ve kendilerini değerlendirmeleri sonucunda olumlu duyguları olumsuz duygulara kıyasla daha fazla deneyimlemesi ve yaşamlarından doyum alması öznel iyi oluş düzeylerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Sağlıklı bir ruh halinin var olması aynı zamanda bireylerin duygularını düzenleyebildikleri, duygularının farkında oldukları, sağlıklı ilişkiler kurdukları ve bu ilişkilerden doyum aldıkları anlamına gelmektedir. Duygularını düzenleyen ergenler olumlu ve olumsuz duygusal tepkileri arasında denge kurarak hem fiziksel hem de psikolojik sağlıklarını koruyabilir. Ayrıca duygu düzenleme becerileri olan ergenler sosyal hayata daha kolay uyum sağlayabilmekte ve akran ilişkilerinde sağlıklı sosyal bağlar kurabilmektedir. Dolayısıyla duygu düzenleme hem akran ilişkilerinde hem de öznel iyi oluş düzeylerinde

etkin rol oynamaktadır. Bu araştırma hem alanyazında akran ilişkileri, duygu düzenleme ve öznel iyi oluş arasında bahsedilen ilişkilerin öneminin vurgulanmasından hem de söz konusu değişkenlerin bütüncül olarak değerlendirildiği araştırmaların sınırlı olmasından dolayı tasarlanmıştır. Bu doğrultuda tasarlanan bu araştırmanın amacı, ergenlerin akran ilişkileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüklerinin aracılık etkisini incelemektir. Araştırmaya 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 110'u kız (% 49,4), 112'si erkek (% 50,6) olmak üzere toplam 222 öğrenci katılmıştır. Çalışma grubunun seçiminde rasgele örnekleme yönteminin kullanıldığı araştırmada veri toplama araçları olarak; Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği, Akran İlişkileri Ölçeği ve Öznel İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır. Ergenlerin akran ilişkileri ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkide duygu düzenleme güçlüklerinin aracılık etkisine ilişkin bulgular yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Yapısal eşitlik modeline ilişkin uyum indeks değerlerinin iyi uyum sınıflaması içerisinde olduğu bulunmuştur. Yapısal eşitlik modeli sonucunda, duygu düzenleme güçlüklerinin bireylerin öznel iyi oluş düzeyleri üzerinde etkisi olduğu, ayrıca duygu düzenleme güçlükleri ergenlerin akran ilişkileri ve öznel iyi oluş ilişkisinde aracı bir rolü olduğu bulunmuştur. Alanyazınla paralellik gösteren araştırma sonuçlarına göre; duygu düzenleme, akran ilişkilerinin ve öznel iyi oluşun önemli bir bileşenidir. Araştırma sonucunda ruh sağlığı uzmanlarına sağlıklı ve işlevsel bir şekilde duygularını düzenleyemeyen ergenleri tespit etmeleri ve bu ergenlerin akran ilişkilerinde nasıl daha işlevsel bir şekilde duygularını düzenleyebilecekleri konusunda yardımcı olmaları tavsiye edilebilir. Sunulan bu hizmetler aracılığıyla ruh sağlığı uzmanlarının, ergenlerin, ergenlik döneminin getirdiği değişimlere daha kolay uyum sağlayabilmelerine ve ruhsal problemleri olmayan sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : akran ilişkileri, duygu düzenleme güçlükleri, ergenlik, öznel iyi oluş

(16827) OKULLARDA GÖZLEM DERSİNE İLİŞKİN ADAY PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN GÖRÜŞLERİ

GÜNEŞ SALI¹, AYGÜL NALBANT¹, GÖKÇE SANCAK AYDIN¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

gunes.sali@bozok.edu.tr

Okullarda gözlem dersinin amacı, psikolojik danışman adayı olan öğrencilerin okul rehberlik servislerini, işleyişlerini, okul rehberlik programlarını, görevlilerin yetki ve sorumluluklarını, aile, çocuk ve öğretmenlere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini ayrıca özel eğitim ve kaynaştırma hizmetleri ile Rehberlik ve Araştırma Merkezinin işleyişini genel olarak tanıyıp bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır. Okullarda gözlem dersinde, aday psikolojik danışmanların okullarda yürütülen rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri hakkında bilgi sahibi olmaları, uygulamaları yerinde görmeleri ve edindikleri uygulama bilgilerini teorik bilgileri ile bütünleştirmeleri amaçlanmaktadır. Bu ders okul rehberlik hizmetlerine dair uygulama gözlemini içeren ilk ders olması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Ancak, yapılan literatür taramasında bu konu ile ilgili çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmada amaç, aday psikolojik danışmanların okullarda gözlem dersine dair görüşlerini almaktır. Elde edilecek bulguların psikolojik danışman eğitime ilişkin mevcut uygulamaların geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık Anabilim Dalı 2. sınıfına devam etmekte olan 48 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın deseni nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim desenidir. Çalışma kapsamında araştırmacılar tarafından hazırlanmış sorular oluşturulan bir form yardımı ile öğrencilere sorulacaktır.

Araştırma sonucunda ulaşılan veriler içerik analiziyle çözümlenecektir. Elde edilecek bulgular maddeler halinde frekanslarıyla tablolaştırılarak sunulacaktır. Araştırma sonucu, literatür ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Rehberlik, aday psikolojik danışman, okullarda gözlem

(16886) ANNE-BABA VE BENLİK KURGUSU GELİŞİMİ İLİŞKİSİNDE MUTLULUK VE İYİ-OLUŞ DÜZEYLERİNİN ARACILIK ETKİSİ: KÜLTÜRLERARASI KARŞILAŞTIRMA ÇALIŞMASI

ERCAN KOCAYÖRÜK¹, TUGAY TUTKUN¹, BEKİR ÇELİK¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

kocayoruk@comu.edu.tr

*Bu çalışma TUBITAK-1001 Projesi kapsamında desteklenmektedir (Proje No: 115K417)

Söz konusu çalışmada, anne baba tutumlarının çalışma kapsamında önem arz eden Duyarlık ve Özerklik Desteği boyutlarının kültürel benlik üzerindeki etkisine mutluluk ve psikolojik iyi-oluş değişkenlerinin aracılık ettiğine ilişkin model hem Türk hem de Fransız örneklemi üzerinde test edilmiştir. Söz konusu model çoklu grup yapısal model testleri ile sınanmadan önce her iki kültürde ölçme modeli test edilmiş, sonrasında ise çoklu-grup doğrulayıcı faktör analizleri ile ölçme modelinin kültürlerarası eşdeğerliği belirlenmiştir. Sonuçlar bu sıralama ile aşağıda verilmektedir.

Method

Ölçme Modeli: Model dört ayrı örtük değişken arasındaki yapısal ilişkilerin analizini kapsadığı için öncelikle bu değişkenlerin ölçme modelindeki göstergeleri açıklanacaktır. Ebeveyne bağlanma değişkeni, katılımcıların hem anne hem de babalarını duyarlık ve özerklik desteği açısından değerlendirmelerine ilişkin puanları kullanılarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla bu örtük değişken dört gözlenen değişkenden oluşmaktadır: Anneye ilişkin duyarlık puanı, babaya ilişkin duyarlık puanı, anneye ilişkin özerklik desteği puanı ve babaya ilişkin özerklik desteği puanı. Mutluluk değişkeni ise bireylerin olumlu duygu puanlarından olumsuz duygu puanlarının çıkarılması sonucunda elde edilen tek bir gözlenen değişken ile tanımlanmıştır. Tek gözlenen değişken ile tanımlandığı için bu değişkenin hata varyansı 0 olarak kabul edilerek modelde bu şekilde tanımlanmıştır. Diğer iki değişken olan kültürel benlik ve psikolojik iyi oluş örtük değişkenleri madde parselleme yoluyla oluşturulan ikişer gözlenen değişkenle tanımlanmıştır.

Ölçme modelinin her iki kültürdeki eşdeğerliğinin test edilmesi öncesinde Türk ve Fransız örneklerinde ayrı ayrı geçerli olup olmadığına bakılmıştır. Sonrasında ise kovaryans matristlerinin eşitliği olarak da adlandırılan çoklu-grup doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Bulgular

Türkiye Örneğinde Ölçme Modeli Testi: Söz konusu ölçme modelinin test edilmesi sonucunda Türkiye örneğinde yeterli uyum iyiliğini işaret eden istatistiksel sonuçlara ulaşılmıştır: $\chi^2 = 56.59$, Sd = 18, GFI = .95, CFI = .94, IFI = .94. Faktör yük değerlerinin .51 ile .96 arasında değiştiği ve istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı oldukları belirlenmiştir (t değerleri 3.09 ile 13.06 arasında değişmektedir).

Fransa Örneğinde Ölçme Modeli Testi: Aynı ölçme modeli Fransa datasında test edildiğinde, Türkiye örneğinden daha iyi sonuçlara ulaşılmıştır: $\chi^2 = 26.58$, Sd = 18, GFI = .98, CFI = .99, IFI = .99. Faktör yük değerlerinin .60 ile .92 arasında değiştiği ve istatistiksel olarak .01 düzeyinde anlamlı oldukları belirlenmiştir (t değerleri 4.33 ile 18.63 arasında değişmektedir).

Sonuç ve Bulguları

Bu sonuçlara bakıldığında Ebeveyne bağlanma ile Kültürel Benlik arasındaki ilişkiye Mutluluk ve Psikolojik iyi oluş değişkenlerinin aracılık ettiği görülmektedir. Ancak iki kültürde Ebeveyne bağlanma değişkeninin psikolojik iyi oluş değişkenine doğrudan katkısının farklılaştığı, Türk kültüründe bu etkinin doğrudan ortaya çıkmadığı, Fransa kültüründe ise doğrudan gözlemlendiği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde Mutluluğun Psikolojik iyi oluş'a katkısı Fransız kültüründe Türk kültürüne oranla yaklaşık olarak iki kat fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Anne-Baba, İyi Oluş, Kültürlerarası

(16912) SINAV KAYGISININ ÖZNEL İYİ OLUŞ, BENLİK SAYGISI VE BAŞARIYA DEĞER VERME İLE İLİŞKİSİ

SÜMEYYE DERİN¹, MURAT BORAN¹, EVRİM ÇETİNKAYA YILDIZ¹

¹ *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
muratboran@erciyes.edu.tr

Sınav kaygısı, başarılı veya başarısız her öğrencinin eğitim yaşamı boyunca girmiş olduğu sınavlarda hissettiği kaygı durumudur. Bu duygunun kontrol edilebilir düzeyde olmasının öğrencinin sınav başarısını olumlu etkilediği, gereğinden az veya çok olmasının ise sınav başarısını olumsuz etkilediği bilinen bir gerçektir. Alan yazında yapılan çalışmalar, sınav kaygısının öğrencilerin kişilik yapısı, gerçekçi olmayan düşünce biçimleri, mükemmeliyetçi veya rekabetçi olması, sosyal çevrenin ve ailenin beklentisi gibi birçok değişken ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye’deki eğitim sistemi, öğrenci merkezli eğitim programları ile yürütülmeye çalışılsa da yapılan eğitim-öğretim etkinliklerinde odaklanılan nokta öğrencilerin öğrenmelerinden ziyade sınav sonuçlarının istenilen düzeyde olup olmadığıdır. Buna ilaveten gerek öğrenme-öğretme sürecinde gerekse öğretim kurumları arası geçişlerde yapılan sınavların sürekli değişmesinin yarattığı belirsizlikler öğrencilerin sınav kaygısının daha da artmasına neden olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple üniversiteye geçiş sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinin yaşadığı sınav kaygı düzeyinin tespit edilmesi ve çeşitli bireysel değişkenlerle olan ilişkisinin ortaya konması sunulacak rehberlik hizmetlerinin etkililiği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünceden hareketle bu çalışmanın amacı, lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygı düzeylerini belirlemek ve kaygı düzeylerinin öznel iyi oluş, benlik saygısı ve başarıya değer verme düzeyleri ile ne tür bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini Kayseri’deki devlet okullarından kolay ulaşılabılır örneklem yöntemiyle belirlenen bir lisedeki son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak “Ergen Öznel İyi Oluş Ölçeği”, “Başarıya Değer Verme Ölçeği”, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Sınav Kaygısı Ölçeği” ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci halen devam etmektedir. Elde edilecek veriler, araştırmanın amaçlarına uygun olarak işlenecek, analiz edilecek ve ilgili alan yazın ışığında tartışılacaktır. Okul psikolojik danışmanlarına yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : sınav kaygısı, öznel iyi oluş, benlik saygısı, başarıya değer verme

(16943) THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF SABOTAGE, SELF COMPASSION AND SELF CONFIDENCE IN ACADEMIC LIFE

DERYA ERYİĞİT¹, BİLGE NURAN AYDOĞDU¹

¹ *MARMARA ÜNİVERSİTESİ*
derya.eryigit@marmara.edu.tr

The main purpose of this research is to investigate the relationship between self-sabotage, self-compassion and self-confidence in academic life. 150 academicians (research assistants, associate professors and professors) will be asked to fill up the form conducted with self-sabotage scale developed by Jones & Rhodewalt (1982) and adapted to Turkish by Akın (2012), self-compassion scale developed by Neff (2007) and adapted to Turkish by Akın, Akın and Abacı (2007), and self-confidence scale developed by Akın (2007). Self-Comapssion and self confidence are considered as positive factors and thus we wanted to reveal how these two positive factors work with something negative as self sabotage. Thus it is aimed to reveal the effect of self-compassion and self-esteem on self-sabotage on adults working in universities. Additionally standardized regression coefficients of age, gender, title and department are also included into the regression analysis as possible effects on self-sabotaging on academicians. Data will be analyzed on SPSS program and linear multiple regression analysis will be used in order to understand the relationship between these variables.

Anahtar Kelimeler : self compassion, self confidence, self sabotage, multiple liner regression, academicians

(16944) MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNDE OKUL REDDİNİ YORDAYAN FAKTÖRLER OLARAK OKUL TÜKENMİŞLİĞİ VE YALNIZLIK DEĞİŞKENLERİNİN İNCELENMESİ

HALİL EKŞİ¹, SÜMEYYE İREM ŞENOL¹, DERYA ERYİĞİT¹

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ

derya.eryigit@marmara.edu.tr

Bu araştırmanın amacı 9. ve 10. sınıf meslek lisesi öğrencilerinin okul reddinin yalnızlık düzeyi ve okul tükenmişliği değişkenleri ışığında incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu Kocaeli ilinin Gebze, Dilovası ve Körfez ilçelerinde eğitim gören 9. ve 10. sınıf 403 meslek lisesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 15,28 olduğu ve %68'inin kız öğrenci %32'nin erkek öğrenci olduğu görülmüştür. Araştırmada yalnızlık durumunun belirlenmesi amacıyla UCLA Yalnızlık Ölçeği, okul ret durumunun incelenmesi amacıyla Okul Ret Ölçeği, okul tükenmişliği durumunun ölçülmesi için Okul Tükenmişliği Ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırmada veriler, okul tükenmişliği ve yalnızlığın okul reddini yordama düzeyini belirlemek amacı ile çoklu regresyon analizi ile incelenmiş ve verilerin analizi SPSS15 programında yapılmıştır. Okul reddini etkileyen diğer değişkenler olarak cinsiyet, alan, sınıf tekrarı, disiplin cezası alıp almama durumu, anne baba eğitim seviyesi, yakın arkadaş durumu da değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda okul tükenmişliği ve yalnızlığın okul reddinin toplam varyansın %70'ini açıkladığı ortaya konmuştur. (p<0,01).

Anahtar Kelimeler : okul tükenmişliği, yalnızlık, okul reddi, meslek lisesi, çoklu regresyon

(17794) ÖĞRETMENLERİN ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ZÜHAL DİNÇ-ALTUN¹, MUSTAFA ÖZGÖL², NURGÜL BAŞ³, ÖYKÜ ÖZYAZICI³, YAĞMUR SAYIN³

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

mozgol@bayburt.edu.tr

Toplumların gelişimi ve sürekliliğinin sağlanmasında bir toplumun çocuğa verdiği değer, gelişmişliği ile doğru orantılıdır (Akyüz, 2000). Türk Dil Kurumu, çocuğu; küçük yaştaki erkek veya kız; soy bakımından oğul veya kız, evlat; bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız; büyüklere yakışmayacak, daha çok küçüklerin yapabileceği gibi davranan kimse olarak tanımlamaktadır (TDK). Çocuk istismarı ve ihmali Hellnesi tarafından, çocukla bakıcısı arasında çocuğun fiziksel ve gelişimsel durumuna yansıyan, kaza sonucu ortaya çıkmayan, etkileşim ya da etkileşim eksikliği şeklinde yapılmıştır (Yalçın, 2011). Çalışmanın amacı çeşitli branşlarda görev yapan öğretmenlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler önceden hazırlanmış olan açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu sorularından elde edilmiştir. Çalışmaya Türkiye'nin kuzeydoğusundaki 3 farklı ilde görev yapan 9 öğretmen, mezun olup okullarda resmi görev yapmayan 3 öğretmen adayı olmak üzere 12 kişi katılmıştır. Katılımcılara yarı yapılandırılmış açık uçlu sorularla yüz-yüze mülakatlar yapılmıştır. Yapılan mülakatlar katılımcıların bilgisi dahilinde kayıt cihazı ile kaydedilmiş, daha sonrasında görüşme kayıtları yazıya geçirilmiştir. Görüşme formu 9 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlerin kimlere çocuk dendiği, çocuk haklarının ne olduğu, çocuk istismarı ve ihmalinin ne olduğu ve hangi tür tutum ve davranışların istismar ve ihmal kapsamında değerlendirilebileceği, çocuk istismarı ve ihmaline ilişkin bilgilerini hangi yolla öğrendikleri, istismar ve ihmal durumlarından nasıl şüphelenecekleri, böyle bir duruma şahit olduklarında izleyecekleri adımlar ve hukuki olarak yapmaları gereken yükümlülükler ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Sonrasında görüşmeciler tarafından öğretmenlere çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapılmıştır. Bu bilgilendirmeden hareketle öğretmenlerin çevrelerinde ihmal ve istismara uğrayan birilerinin var olup olmadığı, kendi çocukluklarında ihmal ve istismara uğrayıp uğramadıkları, ihmal ve istismarı önlemek için neler yapılabileceği ile ilgili görüşleri alınmıştır. Çalışmada elde edilen veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleri ile analiz edilmiştir. Betimsel analiz ile öğretmen ve öğretmen adaylarının sözlerinden doğrudan aktarmalara yer verilirken; içerik analizinde transkriptler kodlanmış ve kodlamalar doğrultusunda temalar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çoğunluğunun çocuk, çocuk hakları, çocuk istismarı ve çocuk ihmali tanımlarının ilgili alan yazınına uygun olduğu yalnız bu kavramların tüm boyutlarını

ele alabilen tanımlamalar yapamadıkları tespit edilmiştir. Çocuk istismarı, ihmali ve türlerine ilişkin akademik olarak çok fazla bilgi sahibi olmadıkları sosyal ile görsel medyadan ve rehberlik servisleri tarafından verilen seminerler sonucu elde etmiş oldukları bilgilerinin ise sınırlı olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler istismar ve ihmal durumlarından nasıl şüphelendikleri, böyle bir şüphe sonrası izleyeceği adımların neler olacağı ile ilgili görüşler belirtmiştir. Ayrıca istismar ve ihmalin önlenmesi için devlet olarak, ailede ve toplumda neler yapılabileceğiyle ilgili önerilerde bulunmuşlardır. Çocukların büyük bir vaktinin okullarda geçmesi sebebiyle öğretmenlerin istismar ve ihmal hakkında duyarlılıklarının ve de bilgilerinin artırılması önemli görülmektedir. Özellikle bu vakalar karşısında yükümlü oldukları hukuki yollar ve istismarın cinsel istismar haricindeki türleri hakkında bilgilerinin artırıcı fırsatların sunulmasının istismar ve ihmalle mücadele etmek için etkili olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çocuk İstismarı, Çocuk İhmali, Öğretmen Görüşleri

(17894) REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK İLE YAŞLI BAKIM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN ÖZGECİLİK DÜZEYLERİ ARASINDA BİR KARŞILAŞTIRMA

MUSTAFA ÖZGÖL¹, FATMA ALTUN², HİKMET YAZICI²

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ - ² KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

mozgol@bayburt.edu.tr

Özgecilik (altruizm) kavramı ilk kez on dokuzuncu yüzyılda Auguste Comte tarafından kullanılmış olup “başkaları için yaşama eğilimi veya arzusu” olarak tanımlanmıştır (Karadağ ve Mutağçılar, 2009). Trivers (1971) ise özgeci davranışı, kendisi ile çok ilişkili olmayan başka bir organizmaya fayda sağlayan davranış olarak ifade etmiştir. Bu sebeple insanlara yardım etmeyi hedefleyen meslek gruplarında çalışacak olanların özgecilik düzeylerinin belirlenmesinin mesleki hizmet kaliteleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (PDR) ile Yaşlı Bakım Programı öğrencilerinin özgecilik düzeylerinin incelenmesidir. Ayrıca bu öğrencilerin özgecilik düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlere göre farklılıklarını incelemek araştırmanın alt amaçlarıdır.

Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde yürütülen çalışma Türkiye'nin kuzeydoğusundaki bir üniversitenin ilgili bölümlerinde öğrenim gören 589 öğrenci ile yapılmıştır. Katılımcıların 484'ü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, 105'i ise Yaşlı Bakım Programı öğrencisidir. Katılımcıların yaşları 17 ile 41 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20.31'dir. Veriler, “Demografik Bilgi Toplama Formu” ve “Özgecilik Ölçeği” kullanılarak toplanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik tekniklerinin yanı sıra t testi, ANOVA ve Mann-Whitney U tekniklerinden yararlanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda ölçeğin tamamından alınan puanlar için Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ile Yaşlı Bakım Programı öğrencilerinin özgecilik düzeylerinin, sınıflarına (F(3;583)=1.530, p>.05), en uzun süre yaşanan yerleşim birimine (F(2;585)=.250, p>.05), en uzun süre yaşanan coğrafi bölgeye (F(6;580)=1.426, p>.05), anne-baba eğitim düzeylerine (F(4;582)=.781 - F(5;584)=.396, p>.05) ve ailelerin aylık gelir düzeylerine (F(5;573)=.971, p>.05) anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, cinsiyetlerine (t=2.43, sd=585, p<.05), bölümlerine (U=22209.500, z=-2.025, p<.05) ve aile türlerine (t=3.20, sd=574, p<.05) göre ise anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçların, insana yardım hizmeti sunan meslek elemanlarının yetiştirilmesi ile ilgili programlara ve uygulamalara anlamlı katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Yaşlı Bakımı, Öğrenciler, Özgecilik

(17902) ERGENLERDE KENDİNE ZARAR VERME DAVRANIŞININ BENLİK SAYGISI, STRESLE BAŞAÇIKMA BECERİLERİ VE DUYGULARI DÜZENLEME BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

VEŞİLE OKTAN¹, PINAR TOKSOY²

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

vesile@ktu.edu.tr

Kendine zarar verme davranışı (kzvd), intihar girişimi, sosyal olarak onaylanma amacı ve aşırı dozda alkol ve ilaç alımı olmaksızın kişinin kendi bedenine kasıtlı bir biçimde fiziksel zarar vermesi (yaralama, deriyi kesme, yara koparma v.b) olarak tanımlanmaktadır. Genellikle ergenlik döneminde başlayan kzvd, görülme oranı giderek artan bir problem davranış olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışma ergenlerde kzvd üzerine odaklanmıştır. Araştırmanın amacı, ergenlerde kendine zarar verme davranışının görülme oranlarını belirlemek, ayrıca kendine zarar veren ergenlerle kendine zarar vermeyen ergenlerin benlik saygısı, stresle başa çıkma becerileri ve duyguları düzenleme becerileri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymaktır.

Bu ilişkisel tarama modeli çalışmada, araştırma grubu Trabzon ili merkezinde bulunan tesadüfi olarak seçilen altı liseden 242'i kız 221'i erkek toplam 463 lise öğrencisi oluşturmuştur. Bu liselerde uygulama yapmak için izin alınmış ve tesadüfi olarak seçilen 9., 10. ve 11. sınıflarda ölçme araçlarını doldurmayı kabul eden öğrencilerden veriler toplanmıştır. Araştırma grubunu oluşturan ergenler 15 ile 17 arasındadır ve yaş aritmetik ortalaması 16.81 (sd=1.89)'dür. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kendine Zarar Verme Davranışını Değerlendirme Envanteri, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği, Duyguları Düzenleme Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından öğrencilere gruplar halinde sınıf ortamında uygulanmıştır. Uygulamadan önce araştırmanın amacı ve ölçme araçlarının ne şekilde cevaplanacağı konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Araştırmada 463 öğrenciden 205'i Kendine Zarar Verme Davranışı Envanteri'nin birinci bölümünde çeşitli kendine zarar verme davranışları türlerini gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin 114'i kız, 91'i erkektir. Araştırma sonuçlarına göre, kzvd gösteren ve göstermeyen ergenlerin benlik saygısı, stresle başa çıkma tarzları ve duyguları düzenleme becerileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu ortaya konmuştur. Araştırma sonuçları literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Benlik saygısı, Duyguları düzenleme, Kendine zarar verme, Stresle başa çıkma.

(17903) ERGENLERDE KENDİNE ZARAR VERME DAVRANIŞININ BAZI SOSYODEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

VEŞİLE OKTAN¹, MUSTAFA ŞAHİN², SERKAN VOLKAN SARI², PINAR TOKSOY²

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

vesile@ktu.edu.tr

Kendine zarar verme davranışı (kzvd); kişinin kendisini öldürme isteği olmadan, tekrarlı olarak, amaçlı ve istedik yapılan, doku hasarının görüldüğü, kişinin kendi bedenine yönelik girişimidir. Kendine zarar verme davranışı yaygın bir problem olmasına rağmen konu ile ilgili Türkiye'de yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı; ergenlerde en yaygın görülen kzvd türlerini belirlemek ve cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türü, not ortalaması, disiplin cezası alıp almama, yatılı gündüzlü okuma durumu değişkenlerine göre ergenlerde kendine zarar verme davranışının farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

İlişkisel tarama modeli kullanılarak yapılan bu araştırma Bayburt il merkezinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubunu Bayburt ili merkezinde bulunan farklı yapılarıdaki altı lisede öğrenim gören her sınıf düzeyindeki 608 lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri kullanılmıştır. Katılımcıların 279'u (%45.9) kadın, 328 (%53.9) erkektir.

Yapılan analizler sonuçları bu öğrencilerin 282'sinin (%46.4) kendine zarar verme davranışları sergilediklerini ve 326'sının (%53.6) kendine zarar verme davranışları sergilemediklerini ortaya koymuştur. Diğer yandan sonuçlar ergenlerde en sık görülen kzvd türünün “Yaranın iyileşmesine engel olma” olduğunu göstermiştir. Araştırmadan elde edilen diğer sonuçlar, ergenlerde kendine zarar verme davranışının cinsiyete ve disiplin cezası alıp almamaya göre anlamlı farklılık gösterdiğini, ancak pansiyonda kalıp kalmamaya, sınıf düzeyine, okul türüne ve okul başarısına göre ise anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Sonuçlar literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Ergen, Kendine zarar verme davranışı.

(18008) BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI YÖNELİMLİ BİREYSEL PSİKOLOJİK DANIŞMA UYGULAMALARININ İNGİLİZCE KONUŞMA KAYGISINI AZALTMADAKİ ETKİSİ

UĞUR DOĞAN¹, ARCA ADIGÜZEL¹, SAİDE UMUT ZEYBEK¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

arcaadiguzel@mu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı İngilizce Konuşma Kaygısı'na Bilişsel Davranışçı Yönelimli Bireysel Psikolojik Danışma Uygulamaları'nın etkisini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden deneysel desen benimsenmiştir. Deneysel desenlerden “Öntest-Sontest Kontrol Gruplu” desen benimsenmiştir. Kuramsal olarak en güçlü psikolojik danışma kuramlarından “Bilişsel Davranışçı” kuram temel alınmıştır. Araştırmanın evrenini üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu ise 2016-2017 eğitim öğretim yılında MSKÜ'de Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği programına devam eden 8'i kadın 2'si erkek 10 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler üniversiteye yabancı dil puanı ile girmiş ve 10 öğrencinin hepsi bir yıl süre ile İngilizce hazırlık eğitimi almışlardır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırma için iki tane ölçüt belirlenmiştir. Birincisi; ortalamanın üstünde İngilizce bilmektir. İkinci ölçüt ise öğrencilerin yüksek İngilizce Konuşma Kaygısı'na sahip olmalarıdır. Müracaat eden öğrencilere Woodrow (2006) tarafından geliştirilen “Second Language Speaking Anxiety” ölçeğinin İngilizce orijinal versiyonu uygulanmıştır. Müracaat ederek ölçme aracını dolduran katılımcıların ortalaması 46.7, standart sapması 2,9'dur. Ortalamanın 2 standart sapma altında kalan 5 katılımcı, katılımcı havuzundan çıkartılmıştır ve Büyüköztürk (2007)'ün önerisi ışığında 10 kişi içerisinde kura ile 5 kişilik deney, 5 kişilik kontrol grubu oluşturulmuştur. Sonraki aşamada deney ve kontrol grubundaki katılımcıların İngilizce konuşma kaygısı açısından birbirlerine eşit olup olmadıklarını belirlemek için Mann Whitney U-Testi yapılmıştır. uygulama öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir ($U=7,00$, $p>.05$). Deney grubundaki katılımcılar ile bireysel danışmalar yazarlar tarafından yürütülmüştür. Bireysel danışmaları yapan psikolojik danışmanlar Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik lisans mezunlarıdır. Her bir yazar Bilişsel Davranışçı Terapilerde temel eğitimi, beceri eğitimini tamamlamış süpervizyon eğitimlerine devam etmektedirler ve psikolojik danışma alanında deneyimleri vardır. Bütün katılımcılar için İngilizce ikinci dildir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların uygulamadan önce ve sonra uygulanan ölçeklerin toplam puanı için ortalama, standart sapma değerleri hesaplanmıştır. İstatistik analizler için, gruplardaki katılımcı sayılarının 5 olmasından dolayı nonparametrik yaklaşımlar benimsenmiştir. İşlem öncesi grupların denkliliğini belirlemek için ve deney-kontrol gruplarının son testlerinin arasındaki farklılığı belirlemek için Mann Whitney U-Testi, deney ve kontrol gruplarındaki katılımcıların öntest ve sontest puanlarının arasında fark olup olmadığını belirlemek için ise Wilcoxon İşaretili Sıralar testi yapılmıştır. Her danışma için oturumlar 9 seans sürmüştür. Uygulamadan sonra yapılan Wilcoxon İşaretili Sıralar testinin sonuçları incelendiğinde, deney grubundaki katılımcıların İngilizce konuşma kaygısı düzeylerinin BDT yönelimli bireysel psikolojik danışma öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği ($z= -2.041$, $p<.05$), kontrol grubundaki katılımcıların İngilizce konuşma kaygısı düzeylerinin ise anlamlı farklılık göstermediği ($z= -1.225$, $p>.05$) görülmüştür. Aynı şekilde deney ve kontrol gruplarındaki katılımcıların son testleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı yine Mann Whitney U-Testi analizi sonuçlarında deney grubundaki BDT yönelimli bireysel psikolojik danışma alan katılımcılar ile ve kontrol grubundaki BDT yönelimli bireysel psikolojik danışma almayan katılımcıların son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($U= .000$, $p<.05$). Yapılan analizler sonucunda BDT yönelimli bireysel danışma uygulamalarının İngilizce Konuşma Kaygısı üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : İngilizce Konuşma Kaygısı, Bilişsel Davranışçı Psikoterapi, Bireysel Danışma

(18230) İLKOKUL, ORTAOKUL VE LİSE ÖĞRENCİLERİNDE OKUL ÇAĞRIŞIMLARI VE OKULA YÖNELİK TUTUMLAR ÜZERİNE BİR NİTEL ÇALIŞMA

AYŞE AYPAY¹, EMİR TUFAN ÇAYKUŞ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

tcaykus@gmail.com

Milyonlarca çocuk ve gencin hayatında yer alan ve çeşitli yaşantıları ile onların çok yönlü gelişimlerinde olumlu olumsuz izler bırakabilen okulun, öğrencilerde hangi duygu ve düşünceleri yarattığı onların ilerleyen süreçlerdeki muhtemel okul yaşantılarına da yön verecektir. Bu açıdan ilkökul kademesinin özellikle önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada okul sözcüğünün öğrencilerdeki çağrışımlarının, okula yönelik duygu ve düşüncelerinin farklı kademeler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Özellikle ilkökulda yaşananların daha sonraki eğitim kademelerinde yaşanacaklara yön verici gücü nedeniyle ilkökul öğrencilerinin okulla ilgili duygu, düşünce ve yaşantılarının daha detaylı incelenmesi gerekli görülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Doğu ve İç Anadolu bölgelerinde eğitim görmekte olan ilkökul, ortaokul ve lise öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 44'ü ilkökul, 57'si ortaokul, 92'si ise lise öğrencisidir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine göre yapılandırılan bu çalışmada üzerine çalışılan olgu; okul sözcüğünün öğrencilerde yarattığı çağrışımlarıdır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları bu çalışmada verileri elde etmek üzere kullanılmıştır. Görüşme formlarında ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik ortak olacak şekilde üç kategoride; yalnızca ilkökul öğrencilerine yönelik on iki kategoride olmak üzere toplamda on beş kategoride bilgi toplanmıştır. Bu amaçla ilkökul, ortaokul ve lise öğrencileri için hazırlanan ortak formda öğrencilerden okul sözcüğünün çağrıştırdıkları, okula yönelik duyguları ve okulla ilgili sevilen şeyleri belirtmeleri istenen sorular sorulmuştur. Sadece ilkökul öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan formda ise, öğrencilerin okulu nasıl bir yer olarak gördüklerini; okulu eğlenceli bulup bulmadıklarını; okula giderken, okul dağıldığında ve hafta sonu tatilinde ne hissettiklerini; akşamları ve hafta sonlarında en çok yapmak istedikleri şeylerin neler olduğunu; okula gitmenin güzel olup olmadığını; okulda ve evde yeterince oyun oynayıp oynamadıklarını; okula oyuncak götürüp götüremediklerini; öğretmenlerini görünce neler hissettiklerini; ödev yapma hakkındaki düşüncelerini belirtmeleri istenen sorulara yer verilmiştir. Elde edilen veriler öğrencilerin görüşlerine göre kategorileştirilmiş ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Nitel araştırmaların büyük bir sorunu olan araştırmacı yanlılığının etkisini azaltmak üzere önce araştırmacılar tarafından titizlikle tüm formlardaki sorulara verilen yanıtların tamamı okunup analiz kategorileri belirlenmiştir. Daha sonra bu kategorilerin öğrenci görüşlerini temsil kabiliyeti araştırmacı yanlılığını da önleyecek biçimde test edilmiştir. Bu amaçla araştırmacılarında içinde yer aldığı toplam beş kodlayıcı tesadüfen seçilen 15 görüş formunu çoğaltıp, eş zamanlı ve birbirinden bağımsız bir biçimde kodlamıştır. Bu işlem sonucunda hazırlanan analiz kategorilerinin öğrenci görüşlerini oldukça yüksek düzeyde temsil ettiği belirlenmiştir. Böylece analiz yapılırken kullanılacak kategorilerin öğrenci görüşlerini temsil yeteneği belirlenmiştir. Bulgular okul sözcüğünün çağrıştırdıkları arasında üç kademedeki (ilkokul, ortaokul ve lise) öğrencilerde de “eğitim öğretim faaliyetleri bağlamı” biçimindeki çağrışımın neredeyse eşit düzeyde ve en yüksek frekansa sahip olduğunu göstermiştir. Okulun “sınavlar” olarak çağrışımının ilkökuldan liseye doğru gittikçe arttığı belirlenmiştir. Okulun “sevilmeyen etkinliklerin yapıldığı yer” olarak çağrışımına ilkökulda karşılaşılmazken ortaokulda görülmeye başlayıp, lisede dikkat çekici oranda arttığı görülmüştür. Bulgular ilkökul öğrencilerinin okulu sevilen bir yaşam alanı olarak gördüğünü, ortaokul ve lise öğrencilerinin daha düşük oranlarda sevilen bir yaşam alanı olarak ama daha yüksek oranlarda sevilmeyen bir yaşam alanı olarak gördüklerini ortaya çıkarmıştır. Her üç kademedeki öğrencilerin okula yönelik olumlu ve olumsuz duyguları olduğu; ilkökulda olumsuz duyguların ağırlıklı olarak dördüncü sınıf öğrencilerinde ortaya çıktığı; lisede ise hem ilkökul hem de ortaokula oranla okula yönelik daha az olumlu duygu, daha fazla olumsuz duygu yaşandığı belirlenmiştir. Bulgular okulla ilgili sevilen şeyler konusunda her üç kademedeki öğrenciler için geçerli olacak şekilde öğrencilerin arkadaşlarla vakit geçirme, fiziksel ve sosyal etkinlikler yapma ve bilgi edinmeyi sevdiğini göstermiştir. Sadece ilkökul öğrencileri için hazırlanan formun analizlerine yönelik bulgular ilkökul öğrencilerinin çoğunlukla okulu sevilen bir yaşam alanı olarak gördüklerini; eğlenceli bulduklarını; okula gitme ve öğretmenleri hakkında olumlu duygu ve düşüncelere sahip olduklarını; ödev yapma hakkında olumlu düşüncelere sahip olduklarını göstermiştir. İlkokul öğrencileri ayrıca akşamları ve hafta sonları en çok oyun oynamak ve ödev yapmak/ders çalışmak, test çözmek gibi etkinlikler yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Son olarak ilkökul öğrencilerinin okuldan ayrılınca çoğunlukla olumsuz duygu ve düşünceler yaşadıkları da belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul, okulun çağrışımları, okula yönelik tutum

(18257) ORTAOKUL VE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞ AÇISIYLA OKULUN GEREKLİLİĞİ

AYŞE AYPAY¹, EMİR TUFAN ÇAYKUŞ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

tçaykus@gmail.com

Okul, gerek yaşamın farklı alanlarına ilişkin pek çok bilgi içeriğine sahip farklı dersleri ile ve gerekse bireyin hem çok sayıda akranı ve hem de farklı statüdeki kişilerle (Öğretmen, müdür, hizmetli vb) etkileşim olanağı bulunduğu bir ortam olması ile öğrencilerin bilişsel, fiziksel, psikososyal, cinsel ve ahlaksal açılardan gelişim fırsatlarını bulabileceği önemli bir yaşam alanıdır. Günümüzde iyi bir gelecek imkânı bulmak, giderek daha üst düzey öğrenim yaşantısını gerektirdiğinden; bireylerin ömürlerinin hiç de azımsanmayacak bir bölümü okulla ilgili yaşantılarla geçirmektedir. Bu yaşantıların niteliği şüphesiz bireylerin ruh sağlıkları üzerinde de olumlu ya da olumsuz izler bırakmaktadır. Türkiye’de 11-12 milyon civarında öğrencinin ortaokul ve liselere devam ettiği bilinmektedir. Bu öğrencilerin zorunlu öğretim kapsamında, yaşantılarında zorunlu olarak katıldıkları önemli bağlamlardan biri olan okulu kendileri açısından ne derece gerekli/gereksiz gördükleri ve bu düşüncelerinde etkili olabileceği düşünülen bazı konularda (kendine zaman ayırabilme, ödev ve ders yapmaya yönelik duygular, okulda sevilmeyen şeyler) ne gibi duygu, düşünce ve yaşantılar içinde olduklarını anlamak halî hazırda sürdürülen eğitim politikalarının öğrenciler üzerindeki olumlu olumsuz sonuçlarını görebilmek ve gelecek nesillerin okula ilişkin olumlu duygu ve düşünceler ve olumlu algılar oluşturmalarında nelere dikkat edilmesi gerektiği hakkında bilgi vermesi açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin gözüyle okulun gerekliliğini/gereksizliğinin hem öğrenim kademeleri hem de sınıf düzeyleri açısından belirlenmeye çalışılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinde yer alan iki ortaokul ve beş farklı lisede (fen lisesi, sağlık meslek lisesi, endüstri meslek lisesi, imam hatip lisesi, ticaret meslek lisesi) öğrenimini sürdüren ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan toplam 165 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 57’si ortaokul ve 108’i lise öğrencisidir. Bu araştırma olgu bilim deseninde bir nitel araştırmadır. Olgu bilim araştırmalarında veriler olguyu yaşayan bireylerden toplanır. Bu araştırmada üzerinde çalışılan olgu öğrenci gözüyle okulun gerekliliği/gereksizliğidir. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formunda toplam beş kategoride öğrencilerden bilgi toplanmıştır. Öncelikle okulun gerekliliği/gereksizliği konusundaki görüşleri sorulmuştur. İkinci olarak zorunlu olmadıkça okula gidip gitmeme konusundaki görüşleri sorulmuştur. Daha sonra da sırasıyla kendilerine zaman ayırıp ayıramadıkları; ders çalışırken ve ödev yaparken yaşadıkları duygular ve okulla ilgili sevmedikleri şeyler sorulmuştur. Bu çalışmada nitel veriler tümevarım (inductive) analiz yönteminin kullanıldığı içerik analizi ile analiz edilmiştir. Nitel analiz kategorileri öğrencilerin yazılı olarak sundukları yanıtlarından hareketle oluşturulmuştur. Bu amaçla önce her bir yarı yapılandırılmış soruya ilişkin öğrencilerin verdikleri tüm yanıtlar okunmuş daha sonra bu okumalardan elde edilen verilere dayalı olarak analiz kategorileri belirlenmiştir. Güvenirliği artırmak için araştırmacıların da içinde olduğu toplam beş kişilik bir çalışma grubu tarafından tesadüfen seçilen yirmi formdaki tüm sorulara verilen cevapların eş zamanlı ve birbirinden bağımsız olarak kategorilere yerleştirme işlemi yapılarak oluşturulan kategorilerin öğrenci yanıtlarını temsil kabiliyeti test edilmiştir. Bu kodlamalar kategorilerin öğrenci yanıtlarını oldukça yüksek düzeyde temsil edici olduğunu göstermiştir. Ayrıca Bulgular araştırmaya katılan öğrenci yanıtlarından örneklerle güçlendirilmiştir. Bulgular lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre daha yüksek oranlarda okulu gereksiz gördüklerini; lise öğrencileri içinde okul zorunlu olmadığında okula gitmeyeceğini düşündüğünü söyleyen öğrencilerin ortaokul öğrencilerine göre daha yüksek oranlarda olduğunu göstermiştir. Bulgular ayrıca lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre kendilerine zaman ayıramadıkları düşüncesini daha yüksek oranlarda taşıdıklarını; lise öğrencilerinin ortaokul öğrencilerine göre ders çalışırken ya da ödev yaparken daha yüksek oranlarda olumsuz duygu yaşadıklarını da ortaya çıkarmıştır. Son olarak, ortaokul öğrencilerinin okulla ilişkili olarak sırasıyla en çok olumsuz öğrenci ilişkilerini, fiziksel ortamı, yönetim kadrosunu ve dersleri sevmedikleri; lise öğrencilerinin de okulla ilişkili olarak sırasıyla en çok derslerin yoğunluğunu, okul kurallarını, sınavları ve sınav sistemini, dersleri, eşit derecede olarak öğretmenleri ve sabah erken kalkmayı, derslerin işleniş biçimini, eşit derecede olarak fiziksel ortamı ve olumsuz öğrenci ilişkilerini sevmedikleri belirlenmiştir. Bir genel kural olarak, okula ilişkin olumsuz duygu ve düşüncelerin her kademenin kendi içinde artan sınıf düzeylerinde arttığı da söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Okulun gerekliliği, okul yönelik duygu, okulda sevilmeyen şeyler

(15786) BİYOLOJİ DERSİ GÖREN ÖĞRENCİLERİN GELECEK ZAMAN PERSPEKTİFİ GÖRÜNÜMLERİ

YÜCEL YÜKSEL¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yucelyuksel66@gmail.com

Bu araştırmanın amacı biyoloji dersi alan öğrencilerin gelecek zaman perspektifi görüşlerini belirlemektir. Araştırma ile ilgili problemler;

1. Biyoloji dersi alan öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi görüşleri nasıldır?

2. Biyoloji dersi alan öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi görüşlerine etki eden faktörler nelerdir?

3. Biyoloji dersi alan öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektifi görüşleri ile Biyoloji dersi akademik başarıları arasında bir ilişki var mıdır?

Öğrencilerin geçmiş yaşantıları ve buna bağlı olarak gelecekle ilgili düşünceleri, algıladıkları ve beledikleri yaşantıları hem eğitimlerini hem de derslerini etkilemektedir. Hemen her derste mutlaka öğrenciler “bu bizim ne işimize yarayacak”, “bu konu çok gereksiz” ya da “bu dersi almanın hiçbir faydası yok” şeklinde ifadeler kullanmaktadırlar. Ya da “bu dersi iyi ki almışım”, bu konu çok yararlı oldu” şeklinde olumlu düşünceler de ortaya koyabilmektedirler. Bu araştırmanın amaçlarından biri, öğrencilerin olumlu ya da olumsuz tutum ve düşüncelerin, bu derse olan ilgi ve başarılarını etkileyip etkilemediğini ortaya koymaktır.

Bu araştırma Biyoloji dersi ile Gelecek Zaman Perspektifi arasındaki ilişkiyi irdelemesi açısından alanında ilk yapılan çalışma özelliği taşımaktadır. Genel anlamda zaten Gelecek Zaman Perspektifi ile ilgili çalışma sayısı ülkemizde oldukça azdır.

Araştırma betimsel bir araştırma niteliğindedir. Dolayısıyla araştırmanın yöntemini tarama (survey) yöntemi oluşturmuştur.

Bu çalışmada Gelecek Zaman Perspektif Ölçeği kullanılmıştır. Ölçme aracı kesinlikle katılıyorum’dan (5) kesinlikle katılmıyorum’a (1) uzanan 5’li Likert tipi cevap formatına sahiptir. Ölçek ilgililik ve değer faktörlerinden oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçektir.

Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektif Görünümlerini belirlemek için kişi merkezli hiyerarşik küme analizi gerçekleştirilmiştir. Küme analizi sonucunda ortaya çıkan grupların birbirinden farklı olup olmadığını tespit etmek için Bağımsız Gruplar İçin T-Testi uygulanmıştır.

Küme analizi sonucu ortaya çıkan Düşük Değer Kümesi ve Yüksek Değer Kümesi arasında Biyoloji ders başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla Bağımsız İki Örnek T-Testi uygulanmıştır. Gelecek Zaman Perspektif görüşlerinin Cinsiyet ve sınıf düzeyiyle ilişkisini test etmek için ise Tek Faktörlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Bilimsel araştırmanın sonuçları aşağıda sunulmuştur;

1. Öğrencilerin Gelecek Zaman Perspektiflerinin Görünümlerinin 2 kümeye ayrılmıştır (YDK= Yüksek Değer Kümesi, DDK=Düşük Değer Kümesi),

2. Öğrencilerin cinsiyetleri Gelecek Zaman Perspektiflerine Ait Görünümlerini etkilememiştir,

3. Öğrencilerin sınıf düzeyleri Gelecek Zaman Perspektif Görünümlerini etkilemiş, 9. Sınıf öğrencilerinin Gelecek Zaman Perspektif Görünümleri daha yüksek çıkmıştır,

4. Gelecek Zaman Perspektif Görünümü Yüksek olan öğrencilerin, Gelecek Zaman Perspektif Görünümü düşük olan öğrencilere oranla, Biyoloji dersinden daha başarılı olduklarını ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Gelecek Zaman Perspektifi, Akademik Başarı, Biyoloji

(15952) ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GÜNEŞ SİSTEMİ İLE İLGİLİ KAVRAM YANILGILARININ BELİRLENMESİ

HATİCE HUYLU¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
akrep_1227@hotmail.com

Eski çağlardan günümüze kadar astronomi insanların dikkatini çekmiştir. Astronomi biliminin gizemli bir yapıya sahip olması insanlarda merak duygusunu arttırarak insanları bu bilim dalıyla ilgili inceleme yapmaya yöneltmiştir. İnsanlar, evrenin nasıl var olduğunu, gök cisimlerini, yıldızları, dünyayı, gezegenleri, meteorları araştırarak sorularına cevap bulmaya çalışmışlardır.

Ülkemizde astronomi ile ilgili kavramlar, fen bilimleri dersinde 3. Sınıftan itibaren 8. sınıfa kadar her yıl basamak basamak öğretilmektedir. 5. sınıfta “Yerkabuğunun Gizemi”, 6.sınıfta “Dünyamız, Ay ve Yaşam Kaynağımız Güneş”, 7. sınıfta “Güneş Sistemi ve Ötesi”, 8.sınıfta “Deprem ve Hava Olayları” ünitesi içinde astronomi kavramları öğrenciye kazandırılmaktadır(TTKK, 2015). Güneş Sistemi konusu soyut bir konu olduğundan dolayı anlaşılması zordur. Öğrenciler kavramları öğrenirken eksik öğrenerek veya yanlış anlayarak zihinlerinde yapılandıramamaktadırlar. Bu da öğrencilerde kavram yanlışlarının oluşmasına neden olmaktadır. Çalışmanın amacı, 8.sınıf öğrencilerinin güneş sistemi ile ilgili kavram yanlışlarını tespit etmektir.

Araştırmada betimsel araştırma yönteminden özel durum deseni uygulanmıştır. Özel durum deseni incelenen durum ve olay arasındaki ilişkiyi kısa zamanda derinlemesine araştırma imkanı sunar.

Veri toplama aracı olarak Baloğlu'nun “ İlköğretim 6.sınıf öğrencilerinin Dünya ve Evren konusu ile ilgili kavram yanlışlarının tespiti ve bu kavram yanlışları üzerinde öğretmen tutum ve davranışlarının etkisi” adlı yüksek lisans tezinde kullandığı “Öğrenci Araştırma Anketi” uygulanacaktır. Baloğlu “Öğrenci Araştırma Anketi” sorularını şekil itibari ile Mike Summars ve Jenny Man isimli araştırmacıların birlikte yayınlamış oldukları “A survey of British primary school teachers’ understanding of the Earth ’s place in the universe” başlıklı makaleden almıştır. Sorular, uzman görüşü alınarak başlangıçta 30 tane olarak hazırlanmıştır. Öğrenci Araştırma Anketi, ön uygulama olarak belirlenen üç okulda üç gruba uygulanmıştır.(Baloğlu,2003) Soruların uygulanmasından sonra gruplarla mülakat yapılmış, edinilen izlenim ve görüşlere göre soruların niteliği ve soru sayısı üzerinde düzenlemeler yapılmış ve ankete son şekli verilerek 24 soruluk bir anket hazırlanmıştır. Ortaokul 8.sınıf öğrencilerinin güneş sistemi ile ilgili kavram yanlışlarının belirlenmesi için bu çalışmada kullanılmak üzere uzman görüşü alınarak, Öğrenci Araştırma Anketinde öğrencilerin anket sorularının, cevaplarının nedenini bilip bilmediğini ölçmek için her bir soruya çünkü maddesi eklenmiştir. Ancak 21. ve 24. sorular, sıralama sorusu olduğu için bu sorulara çünkü maddesi eklenmemiştir.

Öğrenci Araştırma Anketi 2016-2017 eğitim-öğretim yılında bahar döneminde Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesindeki Yavuz Selim Ortaokulunda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Çalışmaya 80 öğrenci katılmıştır.

Öğrencilerin Dünyanın şekli ve Dünyanın kendi ekseni ve Güneş ekseni etrafındaki hareketleri ve hareketlerinin sonuçları; Dünyanın uydusu Ay ve gezegenlerin özellikleri, gök cisimlerinin birbirine göre konumları ve boyutları hakkındaki kavram yanlışları tespit edilerek, tespit edilen kavram yanlışları ile ilgili her bir soruya verilen cevaplar için frekans analizi yapılacaktır.

Öğrenci Araştırma Anketi katılan 8. Sınıfta öğrenim gören 23 öğrencinin cevaplarının analizi detaylı olarak yapıldı. Bu öğrencilerden 13'ü kız, 10'u erkektir. Anketin analiz sonuçlarına göre öğrencilerde Güneş Sistemi ile ilgili kavram yanlışlarına rastlanmıştır. Bazı öğrenciler Dünya'nın şeklinin yumurtaya benzetmiştir, bazıları ise Dünya'nın kutuplardan şişkin, ekvatorndan basık olduğunu ifade ederek Dünya'nın şekliyle ilgili kavram yanlışlarını ortaya koymuştur.

Öğrencilerden bazıları, Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki dönüşünü 1 yılda tamamlar ve bunun sonucunda mevsimlerin oluştuğunu düşünüyor. Gece ve gündüzün, Dünya'nın Güneş etrafında dönmesi sonucu meydana geldiğini veya bazı öğrenciler Ay'ın Dünya etrafında dönmesi sonucu oluştuğunu belirterek aynı zamanda gece gündüz oluşumunda Ay'ın etkisinin olduğunu, Güneş'in etkisinin olmadığını düşünüyor. Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki dönüşü ekvatornda hızlı, kutuplarda yavaş olduğunu bilmeyen öğrenciler, ekseni kısa olan yani kutuplarda dönüş hızının fazla olduğunu ve kimi öğrenciler Dünya'nın kendi ekseni etrafındaki dönüş hızının

her yerde aynı olduğunu belirtmiştir. Birçok öğrencide de Dünya'nın dönüş yönünün doğudan batıya doğru ve bu nedenle Güneş doğuda doğar batı batır gibi bir görüş oluşmuştur. Bazı öğrenciler Ay'ın kendi eksenini etrafında dönmediğini, Dünya'dan bakıldığında Ay'ın farklı yüzlerinin görüldüğünü, hatta bazı öğrenciler Dünya'da hep aynı yüzünün görüldüğünü kabul etmemişler ve bunu Ay'ın evreleri ile karıştırarak farklı görüldüğünü düşünmüştür. Dünya'nın samanyolunda olduğu için bir gezegen veya uzay bulunduğu için bir gezegen olduğunu, güneş sisteminde Dünya'dan daha büyük gezegenlerin var olduğunu, kimi öğrenciler bunun Güneş olduğunu söylemiştir. Öğrenciler genelde Güneş'in bir yıldız olduğunu biliyor, bazı öğrenciler Güneş'in sadece ışık veren ve en büyük yıldız olduğunu düşünüyor. Sonuç olarak ortaokul 8. sınıf öğrencilerinde Güneş Sistemi ile ilgili kavram yanlışlarına ulaşılmıştır. Uygulanan ankette öğrencilerin kavram yanlışlarının nedeni olarak bilginin yanlış veya eksik öğrenilmesi, yeni bir şey öğrenirken sorgulamadan, araştırmadan kabul etmesi, yani doğrudan ezberlemesi, daha önce öğrendiği bilgiyi başka bir bilgiyle karıştırarak zihninde yapılandırılmaması olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : güneş sistemi ve kavram yanlışları

**(15969) IMPACT ON ACADEMIC SUCCESS OF SCIENCE TEACHER
CANDIDATES OF USED IN GENERAL CHEMISTRY LABORATORY
EXPERIMENTS OF CASE STUDY METHOD COMBINED WITH PREDICT-
OBSERVE-EXPLAIN METHOD**

SELVİHAN SARI¹, ÜMİT ŞENGÜL¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

selvihansari@gmail.com

At the present time, the methods which put students to the foreground and those which force students to think and analyses are preferred in education-training activities. In this research, impact of case study method which combined with POE (Predict-Observe-Explain) method which puts students to the center and aims active learning, on academic success of science teacher candidates is investigated. Participants of this study consist of 42 science teacher candidates who enroll to General Chemistry Laboratory II classes at a state university. In this study, quasi-experimental quantitative research designs with pretest- posttest control group are used. . The data of the study are collected using "Chemistry Achievement Test (KBT)" which has been prepared and tested for validity and reliability by the researcher, "worksheets" that based on case study method combined with POE (Predict-Observe-Explain) method. At the aim of this research, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) was used for statistical analysis of data gathered via academic achievement tests towards the sub problems in the frame of the study's general purpose. Data related to quantitative statements are grouped as tables and existences of significant variation between independent variables were analyzed via Mann-Whitney U test. According to analysis, there were no statistically significant variations between Academic Achievement pretest points of experiment group and control group students. Before the implementation, the participants of experiment and control group are equal concerning in Academic Achievement. In the post-tests, statistically significant and positive results in support of experiment group are found in academic achievement tests points comparison between experiment group and control group. As a result of the analyses, it is determined that laboratory approach based on case study method combined with POE method has significantly contributes to teacher candidates' academic achievement.

Anahtar Kelimeler : Predict – Observe – Explain (POE) Method, Case Study Method, Academic Achievement, General Chemistry Experiments

(15970) THE IMPACT ON SCIENCE PROCESS SKILLS OF SCIENCE TEACHER CANDIDATES OF GENERAL CHEMISTRY EXPERIMENTS PREPARED ACCORDING TO THE CASE STUDY METHOD COMBINED WITH PREDICT-OBSERVE-EXPLAIN METHOD

SELVİHAN SARI¹, ÜMİT ŞENGÜL¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

selvihansari@gmail.com

Education is the most important factor for the development of a country. Various methods are constantly being investigated in order to provide education in the most effective way. In this research, impact of case study method which combined with POE (Predict-Observe-Explain) method on science process skills use of science teacher candidates is investigated. Participants of this study consist of 42 science teacher candidates who enroll to General Chemistry Laboratory II classes at a state university. In this study, quasi-experimental quantitative research designs with pretest- posttest control group are used. The data of the study are collected using "Science Process Skills Test (BSBT)" which was developed by Okey, Wise and Burns (1982) and adapted to Turkish by Geban, Aşkar and Özkan (1992). SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) was used for statistical analysis of data obtained from the scientific process skills test. Data related to quantitative statements are grouped as tables and existences of significant variation between independent variables were analyzed with Mann-Whitney U test. According to analysis results, there were no statistically significant variations between Science Process Skills pretest points of experiment group and control group students. Before the implementation, the participants of experiment and control group are equal concerning in Science Process Skills. There is a statistically significant difference in favor of the experimental group in the test scores of the science process skills between the experimental group and the control group students. As a result of the analyses, it is determined that laboratory approach based on case study method combined with POE method has significantly contributes to teacher candidates' developing science process skills.

Anahtar Kelimeler : Predict – Observe – Explain (POE) Method, Case Study Method, Science Process Skills, General Chemistry Experiments

(15979) STEM ALANLARINA YÖNELİK KARIYER İLĞİ ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI*

ESRA KIZILAY¹, HAVVA YAMAK², NUSRET KAVAK²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

esraguven.g@gmail.com

21. yüzyılda teknolojiye ilerleme ve artan bilgi birikimi ile beraber, toplumda başarılı olacak bireyler açısından 21. yüzyıl becerileri adı verilen beceriler önemli hale gelmiştir (Akgündüz, 2016). Günümüzde bu becerilere sahip bireyleri yetiştirecek eğitim kurumlarının, zaman içerisinde esnek dersler barındıran ve birden çok disiplinin etkileşimini sağlayan bir öğretime doğru değişmesi gerekmektedir. Bu kapsamda ilk örnekler STAEM eğitimi içerisinde görülmüştür (Yavuz, 2016). Zaman içerisinde, STEM halini alan eğitimin genel amacı, öğrencilere STEM disiplinlerinin temel içeriğini, hayatta karşılaştıkları durumlara uyarlamayı öğretmek şeklinde ifade edilmiştir (Bybee, 2013). Bu kapsamda STEM okuryazarlığı ve 21. yüzyıl yeterlikleri kazandırmak, STEM işgücüne hazırlık, STEM disiplinleri arasında bağlantı kurma becerisi edindirmek, STEM işgücünün geliştirilmesi, STEM konularına ilginin artırılması gibi amaçlar da yer almaktadır (Honey, Pearson ve Schweingruber, 2014). Amaçlardan, STEM alanlarında işgücünün geliştirilmesi, ilginin artırılması için öğrencilerin STEM ilgilerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bireylerin ilgi ve yeteneklerini tanıdığı ve mesleğe-kariyerlerine yönelme yaşı olan 14-16 yaş aralığı önemlidir (Çakır, 2011; Telman, 2006). Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin STEM alanlarına yönelik kariyer ilgilerini belirlemek için bir ölçek geliştirmek olarak belirlenmiştir. Ölçek geliştirilirken DeVellis (2014) tarafından belirtilen ölçek geliştirme adımları takip edilmiştir.

Araştırmada geliştirilen ölçek, Sosyal Bilişsel Kariyer Kuramı'na (Lent, Brown ve Hackett, 1994) dayandırılmıştır. Kurama göre, kişinin kariyer gelişimi üç modele ayrılmaktadır (Lent vd., 1994). Bu araştırmada

amaç, öğrencilerin kariyer ilgilerinin araştırılması olduğundan ilginin gelişimi modeli temel alınmıştır. Bu modelde; öz-yeterlik, sonuç beklentisi ve ilgi arasında bir bağlantı (Lent vd., 1994) olduğu için bu üç kavram, alt boyutlar olarak belirlenmiştir. Alt boyutlar kapsamında hazırlanan 38 maddelik likert tipindeki madde havuzu 6 uzmana gönderilerek gelen görüşler doğrultusunda 25 maddeli bir ölçek hazırlanmıştır. Araştırmada ölçeğin nihai formu, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kayseri ili Kocasinan ve Melikgazi ilçelerinde dört ortaöğretim kurumundan 462 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulamadan sonra geçerlik ve güvenilirliği incelemek için birçok analiz yapılmıştır.

Ölçeğin yapısını belirlemek için SPSS 22 programında açımlayıcı faktör analizi yapılarak ölçeğin 3 boyutlu 20 maddeli bir ölçek olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ölçeğin yapısını doğrulamak için AMOS 24 programında doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. χ^2 /sd değeri 4,064 olarak bulunmuştur. CFI değeri ,932 olarak hesaplanmıştır. RMSEA değeri ise ,082 olarak bulunmuştur. Sonuçlara bakılarak uyum indeksleri açısından, açımlayıcı faktör analiziyle ortaya çıkan ölçek yapısının kabul edilebilir olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra; ilgi alt boyutu için faktör yükleri 0,77-0,88 arasında değişmiştir. Öz yeterlik alt boyutu için faktör yükleri 0,70-0,88 aralığında yer almıştır. Sonuç beklentisi alt boyutu için faktör yükleri ise 0,75-0,83 arasında değişmiştir. Bu değerler için p değeri anlamlı bulunduğu maddelerin bulunduğu faktörlere yüklenmelerinin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Yapısı belirlenen ölçeğin Cronbach alpha katsayısı ise 0.959 olarak bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen sonuçlar, geçerli ve güvenilir 20 maddeli ve üç faktörlü STEM Alanlarına Yönelik Kariyer İlgi Ölçeği geliştirildiğini göstermiştir.

*Çalışma, birinci yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler : STEM eğitimi, Kariyer ilgi, Sosyal bilişsel kariyer, Ölçek geliştirme

(15995) FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK AKADEMİSYENLERİN ALGILARININ İNCELENMESİ

ESRA KIZILAY¹, NAGİHAN TANIK ÖNAL¹

¹ *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*

esraguven.g@gmail.com

Metaforlar, inceleme yapılan bir çalışma grubunun bir kavram hakkındaki algılarını ortaya çıkarmada bir araç olarak görev yapmaktadır (Kılcan, 2017). Bu araştırmada da amaç, üniversitelerin fen bilgisi eğitiminde görev yapan akademisyenlerin “fen bilimleri dersi” kavramına yönelik algılarını incelemek olduğu için veri toplama aracı olarak metaforlar kullanılmıştır. Çalışmanın verileri Aralık 2015 - Haziran 2016 yıllarında online metafor formu aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmaya katılan akademisyenlerden metaforları eksik ifade içerenler çıkarılmıştır. Geriye kalan 55 (27 erkek, 28 kadın) katılımcının metaforları analiz edilmiştir.

Metaforların veri toplama aracı olarak kullanılması ve analizi aşamaları Kılcan (2017) tarafından belirtilen basamaklara göre yapılmıştır. Araştırmada “Fen bilimleri dersi ..... gibidir. Çünkü .....” şeklinde bir form hazırlanmıştır. Daha sonra bu form araştırmaya dâhil edilmeyen akademisyenler tarafından ön kontrole tabi tutulmuştur. Kontrolten sonra ana uygulama yapılmıştır. Uygulamadan elde edilen veriler frekans tabloları oluşturularak kategorize edilmek suretiyle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 37 farklı metafor oluşturulduğu belirlenmiştir. Bu metaforlar kategorize edildiğinde 7 farklı kategori belirlenmiştir. Sonuçlara göre üniversitelerin fen bilgisi eğitiminde görev yapan akademisyenlerin fen bilimleri dersini; bilgilendirici (f:18), kapsayıcı (f:12), hayatla ilişkili (f:11), sonsuz bir bilim (f:6), eğlenceli (f:3), zorunluluk (f:3) ve rehber (f:2) olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri dersi, akademisyen, algı, metafor

(16050) 7. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ “AYNALARDA YANSIMA VE IŞIĞIN SOĞRULMASI” ÜNİTESİNE YÖNELİK BAŞARI TESTİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

ASLI SAYLAN¹, HASAN KAYA¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

aslisaylan@erciyes.edu.tr

Fen bilimlerinde öğrencilerin akademik başarılarının belirlenmesinde büyük bir çoğunlukla başarı testlerine başvurulmaktadır. Bu testler ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen davranışlar ve bu davranışların kazanılma düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, kavram yanlışlarının sıklıkla gözlemlendiği ve öğrencilerin öğrenmekte güçlük çektikleri 7. sınıf öğretim programında yer alan “Aynalarda Yansımaya ve Işığın Soğurulması” ünitesine yönelik, çoktan seçmeli sorulardan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu amaçla test geliştirme basamaklarına uygun olarak öncelikle testin amacı, tipi ve düzeyi belirlenmiştir. Daha sonra 7. sınıf fen bilimleri öğretim programından alınan ünite kazanımları ve kapsam geçerliliği için test belirtke tablosu hazırlanmıştır. Oluşturulan soru havuzundan belirtke tablosuna uygun sorular seçilmiş ve üç fen eğitimi uzmanının görüş doğrultusunda değişiklik ve düzenleme yapılarak çoktan seçmeli 30 soru maddesi teste dahil edilmiştir. Hazırlanan başarı testi 2016-2017 öğretim yılının bahar döneminde, Kayseri il merkezinde bulunan iki ortaokulda öğrenim görmekte olan 180 öğrenciye uygulanarak pilot çalışması yapılmıştır. Uygulama sonucunda testten elde edilen verilerin analizi için Excel ve SPSS 22.0 paket programları kullanılmıştır. Başarı testinde yer alan soru maddelerinin güçlük indeksleri 0.20-0.90, ayırt edicilik indeksleri ise 0.20-0.29 aralığında bulunmuştur. Ayırt edicilik indeksleri 0.20-0.29 aralığında olan dört soru maddesi yeniden düzenlenerek kullanılırken, ayırt edicilik indeksi -0.20 olarak bulunan bir madde testten çıkarılmıştır. Soru maddelerinin büyük bir çoğunluğunun ayırt edicilik indeksi 0.40’ın üzerinde bulunmuştur. 29 sorudan oluşan nihai başarı testinin ortalama madde güçlük indeksi 0.60, ortalama ayırt edicilik indeksi ise 0.47 olarak bulunmuştur. Geliştirilen başarı testinin güvenilirliğini belirlemek için KR-20 ve Cronbach Alpha güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Analiz sonucunda, başarı testine ilişkin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.81, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.82 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre geliştirilen başarı testinin orta güçlükte ve yüksek ayırt edicilik düzeyinde, geçerlilik ve güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Başarı testi, Aynalarda yansımaya ve ışığın soğurulması, geçerlik, güvenilirlik

(16054) “AYNALARDA YANSIMA VE IŞIĞIN SOĞRULMASI” ÜNİTESİNE YÖNELİK AÇIK UÇLU SORULARDAN OLUŞAN BİR BAŞARI TESTİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

ASLI SAYLAN¹, SİNAN YANAR², HASAN KAYA¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

aslisaylan@erciyes.edu.tr

Akademik başarının ölçülmesi için çeşitli ölçme araçları kullanılmaktadır. Açık uçlu soruların öğrencilerin düşünme süreçleri ve kavramları algılama biçimleri hakkında daha derin bir görüşe sahip olmayı sağladığı bilinmektedir. Bu çerçevede bu çalışmanın amacı, kavram yanlışlarının sıklıkla gözlemlendiği ve öğrencilerin öğrenmekte güçlük çektikleri 7. sınıf öğretim programında yer alan “Aynalarda Yansımaya ve Işığın Soğurulması” ünitesine yönelik açık uçlu sorulardan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu amaçla 7. sınıf fen bilimleri öğretim programında bulunan ünite kazanımları temel alınarak kapsam geçerliğinin sağlanabilmesi için bir belirtke tablosu ve bu tabloya bağlı olarak bir soru havuzu oluşturulmuştur. Seçilen sorular üç fen eğitimi uzmanının görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Sonuç olarak 7 açık uçlu sorudan oluşan bir başarı testi elde edilmiştir. Soruların cevaplandırılması için verilen sürenin yeterliğine karar verilmesi, sorulara ait uygulama yönergelerinin yeniden düzenlenmesi, soruların okunaklı ve anlaşılabilir olmasının teyit edilmesi, öğrenci düzeyine uygun olmayan soruların belirlenerek testten çıkarılması ve sorulara uygun bir dereceli puanlama anahtarı geliştirilmesi amacı ile rastgele seçilen 10 öğrenci ile ön uygulama yapılmıştır. Son şekli verilen başarı testi 2016-2017 öğretim yılının bahar döneminde, Kayseri il merkezinde bulunan iki ayrı ortaokulda 7. sınıfa devam etmekte olan 180 öğrenciye uygulanmış ve cevap kâğıtları analiz edilerek puanlanmıştır. Sorulara ait ortalama Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.78 olarak hesaplandığından,

soruların güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Cevap kâğıtları, cevap anahtarı ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak araştırmacı ve fen eğitiminde öğretim üyesi olan iki uzman tarafından puanlandırılmış ve gözlemciler-arası tutarlılığa bakılarak Kappa (κ) katsayısı hesaplanmıştır. Kappa katsayılarının ortalama değeri 0.82 olarak bulunmuştur. Bu değer, puanlama araçlarının hakemler arası tutarlılık güvenilirliğinin mükemmel yakın olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, geliştirilen başarı testinin bilimsel çalışmalarda ve öğrencilerin sınıf içi değerlendirilmelerinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Başarı testi, Aynalarda yansıma ve ışığın soğrulması, geçerlik, güvenilirlik

(16061) DETERMINATION OF SIXTH GRADE STUDENTS MISCONCEPTIONS ON THE LIGHT AND SOUND UNIT

OKTAY BEKTAŞ¹, EBRU KAPLAN²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

obektas@erciyes.edu.tr

With the introduction of the constructivist approach into the science curriculum, the students' prior knowledge has gained more importance and it has been realized that the deficiencies and mistakes in these preliminary information prevent the learning of new information. Hence, students have some misconceptions. Misconception is defined as the differences between someone's understanding of a concept and scientific explanation of that concept. Therefore, misconceptions can affect science learning of students negatively. Thus, the number of studies investigating the misconceptions of students has increased in recent years. One of the units that students have a lot of conceptual misconceptions is the unit of light and sound. Teachers can provide meaningful learning if the students' misconceptions of this unit are determined. Also, students can use the knowledge they have learned in this unit in everyday life. For this reason, the purpose of this study is to identify the misconceptions of the sixth grade students on the light and sound.

This study was conducted using qualitative research method. The design of this study was the phenomenology since the student opinions are tried to be described with the details. Participants were selected using purposive sampling. In this study, a document was applied to 245 students from sixth grade students in Kayseri. Therefore, the data collection tool of this study were "Light and Sound Concept Test". This document was reviewed and finalized by two science education experts and two science teachers. After the validity studies were conducted on document, the reliability coefficient of the concept test was calculated as 0.832. The data were analyzed by content analysis taking into account the opinions of a specialist science educator. In the concept test, students' misconceptions were obtained from the options and specific explanations of options.

Analyzes have revealed that misconceptions such as "the sound is emitted in the fastest gaseous environment", "the white cat can be seen in a dark environment", "the light does not spread in the space", "the sound spreads in the space". The results of the study were indicated that students have many misconceptions in this unit. Thus, science teachers should pay attention to their teaching in this unit in order to prevent misconceptions. The results of the study were discussed in terms of similarities and differences in the literature. Moving from the results, students' misconceptions should be determined by conducting different research studies in order to promote meaningful learning in science.

Anahtar Kelimeler : Misconceptions, Concept Test, Light and Sound, Qualitative Research, Phenomenology

(16086) KAVRAM KARİKATÜRÜNÜN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KUVVET KAVRAMINI ANLAMA DÜZEYLERİNE ETKİSİ

MURAT AYDIN¹, MEHMET FATİH AYDIN¹, ADEM BÜYÜK²

¹ ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

maydin@adiyaman.edu.tr

Sınıf öğretmenleri, bireylerin eğitim ve öğretimin sürecinde oldukça etkili olan önemli unsurlardan biridir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının alan bilgisi bakımından özellikle fen ile ilgili kavramlar konusunda donanımlı olmaları gerekir. Çünkü yapılan araştırmalar, öğrencilerin fen kavramlarında sahip oldukları yanlışların büyük kısmının ilkökul kademesindeki konular ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca, fen kavramları ile ilgili yanlış algılamalara ve kavram yanlışlarına sahip bir öğretmenin, öğrencilerine doğru ve bilimsel kavramları anlamlı düzeyde öğretemeyeceği aşikardır. Fen alanında kavram yanlışısına sahip öğrencilerin, öğrenecekleri yeni bilgileri bu kavram yanlışları üzerine inşa edebilecekleri için kavram yanlışlarının belirlenmesi ve giderilmesi oldukça önemlidir. Kavram karikatürlerinin öğrencilerin ön bilgilerinde yer alan kavram yanlışlarının belirlenmesine ve bu yanlışların giderilmesine katkıda bulunduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının kuvvet kavramını anlama düzeylerini, yanlışlarını ve kavram karikatürünün yanlışlarının giderilmesindeki etkisini belirlemektir.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programında öğrenimine devam eden 56 gönüllü öğretmen adayı oluşturmaktadır. Homojen bir dağılım göstermesine dikkat edilerek öğrenciler kontrol (27) ve deney (29) grubuna ayrıldı. Kontrol grubuna geleneksel öğretim yöntemi ile konu verilirken, deney grubuna kavram karikatürleri etkinlikleri ile desteklenerek verilmiştir. Veri toplama aracı olarak uzman görüşlerine başvurularak araştırmacılar tarafından hazırlanan 5 açık-uçlu sorudan oluşan bir test hem kontrol hem de deney grubuna uygulandı. Öğretmen adaylarının yanıtları nitel olarak analiz edildi, yanıt tipleri gruplandırılarak frekans ve yüzdeliklerine ayrılarak tablolara işlendi.

Araştırmada elde edilen bulgular, sınıf öğretmeni adaylarının kuvvet kavramı ile güç kavramını birbiri yerine kullandıkları hem kontrol grubu hem de deney grubundaki adaylarda var olduğunu gösterdi. Kuvvetin yön değiştirme etkisini deney grubunda bulunan adayların kontrol grubunda bulunanlara göre daha iyi izah edebildikleri tespit edildi. Yine tepki kuvveti ile hız kavramını aynı kavramlar gibi kullandıkları her iki grupta da saptandı. Öğretmen adaylarının kuvvetin cisimler üzerindeki etkisini izah ederken genellikle kuvvetin itme ve çekme etkisinde bahsettikleri görüldü. Bu bilgi eksikliğinin, kontrol grubunda bulunan adaylarda deney grubunda bulunan adaylara göre daha fazla olduğu tespit edildi. Bu çalışmada elde edilen bulgular sonucunda kavram karikatürleri etkinlikleri ile desteklenerek verilen ders anlatımında kavram yanlışlarının giderilmesinde etkili olduğu söylenebilir. Bazı kavram yanlışları tamamen ve bazıları da kısmen giderilmişken bazılarında ise uygulamadan sonra bile hala devam ettiği görülmüştür. Araştırmanın sonucuna göre öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının kavram yanlışlarını belirleyebilmek ve giderebilmek için çeşitli konularda kavram karikatürleri geliştirmeli ve bu tekniği etkin bir biçimde kullanmalarının faydalı olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Kavram Karikatürleri, Kuvvet, Öğretmen Adayları, Kavram Yanlışları

(16087) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ELEKTROMANYETİK DALGALAR KONUSUNU ANLAMA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

MURAT AYDIN¹, MEHMET FATİH AYDIN¹, ADEM BÜYÜK²

¹ ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

maydin@adiyaman.edu.tr

Yaşamımızın tüm alanında var olan elektromanyetik dalgalar ile ilgili birçok yanlış anlamalar ve kavram yanlışları toplumun hemen hemen her kesiminde mevcut olduğu bilinmektedir. Bireylerin yaşadıkları çevrelerindeki meselelere ilişkin karmaşıklığı azaltmak, bireyler arası iletişimi kolaylaştırmak ve bilgileri sistematik bir şekilde gruplandırma bilmeleri için kavramların bilimsel anlamlarına uygun biçimde öğretilmesi ve öğrenilmesine gereksinim vardır. Bu nedenle, kavramların doğru ve anlamlı biçimde öğretilmesinde

öğretmenlerimize önemli görevler düşmektedir. Ayrıca, yapılan çalışmalar öğretmenlerde var olan kavram yanlışlarının öğrencilere aktarıldığını göstermiştir. Fen bilgisi öğretmen adaylarında var olan yanlışların belirlenmesi ve giderilmesi önemlidir. Bu çalışmada fen öğretmen adaylarının elektromanyetik dalgaların boşluktaki ve ortamdaki hızlarını anlama düzeylerini ve sahip oldukları kavram yanlışlarını belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Programında öğrenimlerine devam eden gönüllü 46 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak uzman görüşlerine başvurularak araştırmacılar tarafından hazırlanan 3 açık-uçlu sorudan oluşan bir test kullanıldı. Öğretmen adaylarının teste verdikleri yanıtlar nitel olarak analiz edildi ve yanıtlar benzerliklerine göre sınıflandırılarak frekans ve yüzdelere ayrılarak tabloya işlendi.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan fen bilgisi öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun elektromanyetik ve mekanik dalgaların önemli özelliklerinden biri olan yayılma hızlarını anlamlı biçimde öğrenemediklerini göstermesi bakımından önemlidir. Özellikle elektromanyetik dalgaların boşlukta yayılma hızları ile enerjileri arasında doğru orantı olduğu yanlışına sahip oldukları tespit edildi. Ayrıca, radyo dalgalarının boşlukta yayılma hızları ile frekansları arasında bir ilişki olduğunu düşünen öğretmen adaylarının olduğu belirlendi. Bazı öğretmen adaylarının da elektromanyetik dalgaların dalga boyları ile boşlukta yayılma hızları arasında dalga boyu küçük olan elektromanyetik dalgaların hızlarının da küçük olacağı biçiminde yanlışla sahip oldukları saptandı. Elektromanyetik dalgaların bir ortamdan başka bir ortama geçerken hızında bir değişim olmayacağı şeklinde öğretmen adaylarının bir yanlışla sahip oldukları tespit edildi. Bunun nedeni olarak konular verilirken aşırı genelleme yapılması gösterilebilir. Bu yanıtı veren öğretmen adaylarının gerekçeleri incelendiğinde elektromanyetik dalgaların yayılması için ortama ihtiyaç duymazlar şeklinde olduğu görüldü. Elektromanyetik dalgaların hızları konusunda olduğu gibi öğretmen adaylarında var olan yanlışlara müdahale edilmediğinde, zaman içinde adayların değiştirmeye karşı direnç göstermesi muhtemeldir. Bu çalışmada elde edilen bulgular ışığında elektromanyetik dalgalar konusunu veren öğretim elemanlarının hız, dalga boyu ve frekans kavramlarını verirken, adaylarının daha önceki öğretim ortamlarında öğrenirken zihinlerinde oluşturdukları yanlışları dikkate alarak vermelerinin yararlı olacağı söylenebilir. Ayrıca, elektromanyetik dalgalar konusundaki kavramları ile ilgili daha büyük örnekleme ve farklı üniversitelerde okuyan öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Elektromanyetik Dalgalar, Fen eğitimi, Öğretmen Adayları, Kavram yanlışları.

(16093) FARKLI EPİSTEMOLOJİK İNANÇLARA SAHİP ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLGİ KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORLARI

GÜLŞAH GÜRKAN¹, BİLGİ BAŞAK ÖZGÜN², SİBEL KAHRAMAN²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

sibel.kahraman@inonu.edu.tr

Bu çalışma farklı epistemolojik inanışlara sahip öğretmen adaylarının “bilgi” kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda çalışma grubunu oluşturan 107 öğretmen adayının (62 fen bilgisi öğretmenliği ve 45 sınıf öğretmenliği) epistemolojik inanışları; özgün formu Schommer (1990) tarafından geliştirilen ve Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan “Epistemolojik İnanç Ölçeği” ile, metafor verileri ise öğretmen adaylarının “Bilgi ..... gibidir. Çünkü ..... ifadelerini tamamlaması yoluyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının “öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” ve “öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” boyutlarında yüksek yani gelişmiş (sofistike) düzeyde “tek bir doğrunun var olduğuna inanç” boyutunda ise düşük yani gelişmemiş (naif) olduğu saptanmıştır. Çalışmanın metafor analizi bölümünde, elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları “bilgi” kavramı için 67 geçerli metafor üretmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen verilerde en çok “Su” metaforu (n=8) kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının metafor analizinde, bilgi kavramı en fazla “emek-çaba ile ortaya çıkan bir yapı” (f=25) olarak ve “dinamik bir yapı” (f=22) olarak algılanmıştır. Çalışmamızın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ve “bilgi” kavramı hakkında oluşturdukları metaforlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sofistike ve naif öğretmen adayları “bilgi” kavramına ilişkin benzer metaforlar oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler : Epistemolojik İnanç, Bilgi, Metafor, Fen Bilgisi Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni

(16095) ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİM VE BİLİM ADAMI KAVRAMLARINA İLİŞKİN METAFORLARI

BİLGİ BAŞAK ÖZGÜN¹, GÜLŞAH GÜRKAN², SİBEL KAHRAMAN¹
¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 sibel.kahraman@inonu.edu.tr

Bu çalışma öğretmen adaylarının “bilim” ve “bilim adamı” kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine göre tasarlanan çalışmada, içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Veriler, 62 fen bilgisi, 45 sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 107 öğretmen adayının “Bilim/Bilim Adamı ..... gibidir. Çünkü .....” ifadelerini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Öğretmen adayları “Bilim” kavramı için 85, “bilim adamı” kavramı için 80 geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri ve benzetme yönleri bakımından kategorileştirilmiş ve “bilim” kavramı için sekiz, “bilim adamı” kavramı için altı kategori elde edilmiştir. Öğretmen adayları “bilim” kavramını çoğunlukla “emek-çaba ve araştırmaya bağlı” (f=17) bir yapı, “bilim adamı” kavramını ise “araştıran, çabalayan, çalışkan bir kişi” (f=31) olarak görmektedir. Kavramsal kategoriler, öğretmen adaylarının cinsiyeti, sınıf düzeyleri ve bölüm türü bakımından da farklılaşmıştır. Sonuç olarak, metaforlar öğretmen adaylarının bilim ve bilim adamı kavramlarına ilişkin sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkarmada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler : Bilim, Bilim adamı, Metafor, Fen bilgisi öğretmeni, Sınıf öğretmeni

(16098) TIMSS 2011'DE YAYINLANAN 8. SINIF FEN BİLİMLERİ SORULARININ FİZİK KONU ALANLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

GONCA ÇAKMAK¹
¹ DICLE ÜNİVERSİTESİ
 goncacakmak08@gmail.com

TIMSS, Matematik ve Fen Bilimleri derslerinde eğitim ve öğretimi geliştirmek için ülkelerin eğitim sistemleri hakkında karşılaştırmalı olarak bilgi toplamak için tasarlanmış bir değerlendirme çalışmasıdır. Bu doğrultuda öğrencilerin bu alanlardaki performansları, eğitim sistemleri, öğretim programları, öğrencilerin özellikleri, öğretmenlerin ve okulların özellikleri ile ilgili veri toplamakta ve bu konular hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Bu açıklamalar doğrultusunda TIMSS sonuçları eğitim politikalarının belirlenmesinde, öğretim programlarının hazırlanmasında uzmanlara ve araştırmacılara kendi eğitim sistemlerinin işleyişlerini daha iyi anlayabilmeleri açısından yardımcı olmaktadır. TIMSS sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin bu avantajlardan faydalanabilmek için Türkiye'nin katılım gösterdiği TIMSS sınavlarındaki eğilim ve gelişiminin incelenmesi gerekmektedir.

Fen Bilimleri, fizik, kimya ve biyoloji disiplinlerini kapsayan, fiziksel ve biyolojik dünyayı açıklamaya çalışan faaliyet bütünü olarak tanımlanabilir. Fizik, çevremizde gördüğümüz her türden maddenin uzay ve zaman içinde gelişimini konu alan bir bilim dalıdır. Fizik doğayı anlama, doğal olayların neden ve sonuçlarını öğrenme ve bunları matematiksel metotlarla ifade etme işidir. Kısaca günlük hayatımızda karşılaştığımız, kullandığımız ve gözlemlediğimiz birçok durum fizik ile ilgilidir. TIMSS 2011 araştırma sonuçları incelendiğinde de, Türkiye'nin sekizinci sınıf fen bilimleri sorularında en fazla başarılı olunan konu alanının “Fizik” olduğu belirlenmiştir. Bütün bu sebeplerden dolayı bu çalışmada Türkiye'nin başarılı ve başarısız olduğu TIMSS 2011'de yayınlanan 8. sınıf fen bilimleri sorularının "Fizik" konu alanına göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Böylelikle, Türkiye'nin diğer TIMSS sınavları için hangi "Fizik" konu alanından daha başarılı ya da başarısız olunacağına dair fikirler ortaya çıkacaktır.

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı TIMSS & PIRLS Uluslararası Çalışma Merkezi'nin internet sitesinden indirilen TIMSS 2011 ülke verileridir. İnternet adresinden elde edilen veriler TIMSS 2011'de yayınlanan her bir soru maddesi için IEA IDB Analyzer paket programı kullanılarak istatistiksel analize tabi tutulmuştur. İstatistiksel işlemlerden sonra, TIMSS 2011' de yayınlanan her bir soru maddesi için elde edilen ülke verilerinden uluslararası ortalama başarı yüzdesi ve uluslararası ortalama standart

hatası hesaplanmıştır. Hesaplanan uluslararası ortalama başarı yüzdesi ve uluslararası ortalama standart hatası ile Türkiye'nin z puanı hesaplanarak, Türkiye'nin başarılı ve başarısız olduğu TIMSS 2011'de yayınlanan soru maddeleri bulunmuştur. Ayrıca TIMSS 2011'de yayınlanan 8. sınıf fen soruları "Fizik" konu alanına göre betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, TIMSS 2011'de yayınlanan Türkiye'nin başarılı olduğu 8. sınıf fen bilimleri sorularından en fazla başarılı olunan "Fizik" konu alanının "Enerji Dönüşümleri, Isı ve Sıcaklık"; TIMSS 2011'de yayınlanan Türkiye'nin başarısız olduğu 8. sınıf fen bilimleri sorularından en fazla başarısız olunan "Fizik" konu alanının "Işık ve Ses" olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : TIMSS, Türkiye, Fen, Fizik

(16103) BEŞİNCİ SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

GONCA ÇAKMAK¹, EROL ASİLTÜRK²
¹ DİCLE ÜNİVERSİTESİ - ² FIRAT ÜNİVERSİTESİ
 goncacakmak08@gmail.com

Fen bilimleri dersine yönelik geliştirilen ölçeklere ilişkin alanyazın incelendiğinde ölçeklerin bir bölümünün öğretmen adaylarının ve lise öğrencilerinin fizik, kimya ve biyoloji derslerine yönelik tutumlarını; diğer bölümünün ise ilkökul 4. sınıf fen ve teknoloji öğretimi dersine yönelik tutumlarını tespit etmeye yönelik ölçekler olduğu görülmüştür. Ancak 2012-2013 yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte "Fen ve Teknoloji" dersinin adı "Fen Bilimleri" olarak düzenlenmiştir. Bu bağlamda öğretim programlarında da değişikliklere gidilmiştir. Bu nedenle, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine karşı tutumlarını belirleyecek ölçeklere ihtiyaç olduğu için, 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarını belirlemede kullanılacak bir ölçme aracının geliştirilmesi bu çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir.

Ölçeği geliştirme aşamasında, mevcut olan tutum ölçekleri incelendikten sonra uzman görüşleri de alınarak oluşturulan tutum maddeleri, çeşitli aşamalardan geçerek en son halini almıştır. Ölçeğin çalışma grubu, Diyarbakır il merkezinde bulunan bir ortaokulun 206 öğrencisidir. Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak için Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanarak, ölçek 11'u olumlu, 11'u olumsuz olmak üzere toplam 22 tutum maddesinden meydana gelmiştir. İki faktörlü olan ölçeğin güvenilirliği bileşik güvenilirlik katsayısı ile hesaplanarak fen bilimleri dersine yönelik olumlu tutum alt boyutunun güvenilirliği .70 ve fen bilimleri dersine yönelik olumsuz tutum alt boyutunun güvenilirliği .80 olarak bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda, 3'lü likert türünde olan bu ölçeğin geçerli ve güvenilir ölçümler üreten bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Tutum ölçeği, Fen bilimleri dersi, Geçerlik, Güvenirlik

(16104) JİGSAW II TEKNİĞİNİN 9.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ISI VE SICAKLIK ÜNİTESİNİ ANLAMALARINA ETKİSİ

BÜŞRA GÜZELSARI¹, SELMA MOĞOL¹
¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ
 busraguzelsari@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, işbirlikli öğrenme yöntemlerinden Jigsaw II tekniğinin 9.sınıf öğrencilerinin Isı ve Sıcaklık ünitesini anlamalarına etkisini incelemektir. Bu çalışma, kontrol gruplu ön test-son test modeline uygun deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini Ankara'da iki özel temel lisede öğrenim gören 36 öğrenci oluşturmuştur. Uygulama aşaması 9 hafta süren çalışmada deney ve iki kontrol grubu rastgele seçilmiştir. Isı ve Sıcaklık ünitesi deney grubunda Jigsaw II tekniği, kontrol gruplarında ise geleneksel öğretim yöntemine göre

işlenmiştir. Araştırmada ölçme aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve güvenilirliği 0,82 olarak hesaplanmış 32 sorudan oluşan başarı testi kullanılmıştır. Başarı testi, ön test ve son test olarak her üç gruba da uygulanmıştır. Test sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde bağımlı ve bağımsız örneklem t-testinden faydalanılmıştır. Araştırma verilerinin sonucunda, deney ve kontrol gruplarının başarı testi puanlarında, deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuçtan yola çıkılarak, 9. Sınıf fizik konularından Isı ve Sıcaklık ünitesinin öğretiminde Jigsaw II tekniğinin geleneksel öğretim yöntemine göre daha etkili olduğu ve anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İşbirlikli Öğrenme Yöntemi, Jigsaw II Tekniği, Isı, Sıcaklık

(16119) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MUTLULUK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

TUBA YILDIRIM¹, NAGİHAN TANIK ÖNAL², UĞUR BÜYÜK²
² *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
tubayldrm38@gmail.com

Fen Bilgisi öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kayseri İli'nde bulunan bir üniversitede öğrenim görmekte olan 208 fen bilgisi öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nicel araştırma yönteminden tarama deseni kullanılmış olup, çalışmanın evreni Kayseri İli'nde bulunan bir üniversitede öğrenim gören 280 fen bilgisi öğretmen adayı, örnekleme ise bu evrende bulunup çalışmaya katılan 208 fen bilgisi öğretmen adaydır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Hills ve Argyle (2002) tarafından mutluluk düzeyi ölçmek amacıyla geliştirilmiş, Doğan ve Çötök (2011) tarafından ise Türkçeye uyarlaması yapılmış, 6'lı Likert türünde ve 29 maddeden oluşan Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ) kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri ilgili program kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında katılımcıların mutluluk düzeyleri sınıf seviyesine, cinsiyete, gelir seviyesine, anne eğitim seviyesine, baba eğitim seviyesine ve ailedeki kişi sayısına göre t-testi ve ANOVA analizleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Analizler sonucunda katılımcıların mutluluk düzeyleri sınıf seviyelerine göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılık göstermemekle birlikte toplam mutluluk puanlarının 1. sınıfların lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf seviyesine göre gerçekleştirilen analizden elde edilen bulgulara göre 4. sınıf öğrencilerinin en düşük mutluluk puanları ortalamalarına sahip olduğu gözlenmiştir. Katılımcıların mutluluk düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılık göstermemesine karşın erkeklerin mutluluk puanları ortalamalarının kadınlardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda katılımcıların mutluluk düzeylerinin, diğer demografik özellikleri olan gelir seviyesi, anne ve babalarının eğitim seviyeleri ve ailelerindeki kişi sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı derecede farklılık göstermediği saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar alanyazındaki diğer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Oxford Mutluluk Ölçeği, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Tarama Deseni

(16126) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ÇİZİMLERİNDE “AIDS” KAVRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN NİTEL BİR ANALİZİ

GÜLAY EKİCİ¹, HASAN AKDENİZ¹
¹ *GAZİ ÜNİVERSİTESİ*
hasanakdeniz.gazi@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin çizimlerinde AIDS kavramına ilişkin görüşlerini analiz etmektir. Çalışma nitel araştırma modeli kapsamında durum çalışması deseni kullanılarak hazırlanmıştır. Amaçlı çalışma grubu seçilen araştırma toplam 120 lise öğrencisinin katılımıyla hazırlanmıştır. Verilerin toplanmasında çizme-

yazma tekniği kullanılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik % 95 olarak bulunmuştur. Bu süreçte verilerin analizinde NVivo9.3 programından yararlanılmıştır.

Çalışmada elde edilen verilerin analizi sonunda; oldukça açıklayıcı çizimler tespit edilmiştir. Bu kapsamda lise öğrencilerinin AIDS kavramıyla ilgili görüşlerinde çizme-yazma tekniğiyle toplam 6 kategori belirlenmiştir. AIDS kavramına yönelik görüşlerinin “*AIDS’in duygusal etkisi*”, “*AIDS’in taşıyıcıları*”, “*AIDS’in bulaşma yolları*”, “*AIDS’in sonuçları*”, “*AIDS’in simgeleri*” ve “*AIDS’in belirtileri*” gibi kategorilerde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin özellikle “*AIDS’in duygusal etkisi*” kategorisine ait çok fazla görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda ise AIDS olan bireylerin olumsuz duygu içinde oldukları ve çevrelerinde yaşayan bireylerinde AIDS olan bireylere karşı olumsuz duygu içinde olduklarını belirtmektedirler. AIDS’e yönelik olarak katılımcıların hiçbir şekilde olumlu düşündükleri bir kategori tespit edilmemiştir. Öğrencilerin hastalığın sebeplerine yönelik olarak çok fazla kavram yanılgılarının olduğu belirlenmiştir. Örneğin; AIDS’e bakteri ve mikropların sebep olduğunu pek çok katılımcının belirtmesi buna güzel bir örnektir. Sonuç olarak lise öğrencilerinin çağın vebası olarak belirtilen AIDS konusunda bilimsel bilginin ötesinde günlük yaşamlarında duydukları bilimsel olmayan bilgilere sahiptirler.

Anahtar Kelimeler : AIDS, çizme-yazma tekniği, kavramsal yapı, nitel analiz

(16127) 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN “MİKROSKOP” KAVRAMIYLA İLGİLİ ÇİZİMLERİNİN BİLİŞSEL SEVİYELERE GÖRE ANALİZİ

GÜLAY EKİCİ ¹, HASAN AKDENİZ ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

hasanakdeniz.gazi@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, 12. sınıf öğrencilerinin mikroskopla ilgili çizimlerini bilişsel seviyelere göre tespit etmektir. Bu çalışma nitel araştırma modelinde ve fenomenolojik desende hazırlanmıştır. Araştırma 12. sınıf öğrencilerinden 64’ünün katılımıyla hazırlanmıştır. 12. sınıf öğrencilerinin seçiminde ölçüt örnekleme yöntemiyle amaçlı örnekleme seçimi yapılmıştır. Verilerin toplanmasında veri çeşitlenmesi yapılmaması amacıyla çizim ve yazım tekniğinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği; [Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu formülle kodlayıcılar arasındaki ortalama güvenilirlik değeri % 92 olarak bulunmuştur.

Verilerin analizi sonuçlarına göre, 12. sınıf öğrencilerinin mikroskopla ilgili yeterli bilimsel bilgiye sahip olmadıkları ve nitelikli çizimler yapamadıkları belirlenmiştir. Bu kapsamda çizimleri toplam beş bilişsel seviye kapsamında analiz edilmiştir. 14 öğrencinin hiçbir çizim yapmadıkları belirlenirken, sadece toplam dört öğrencinin kavramsal temsili çizimler yaptıkları ve öğrencilerin çoğunluğunun temsili olmayan-karikatür tarzında çizimler yaptıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin mikroskop kavramıyla ilgili kavramsal yapılarının en fazla mikroskobun karikatürize edildiği genel şematik yapısında ve mikroskobun bölümleri çizimlerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. 12. sınıf öğrencilerinin mikroskop kavramıyla ilgili temel yapılar konusunda kavram kargaşasına sahip oldukları tespit edilmiştir. 12. sınıf öğrencilerinin mikroskopla ilgili temsili olmayan çizimler yapmış olmaları mikroskop kavramı konusuyla ilgili kavramsal yapılarının yeterli olmadığına göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilir. Ayrıca öğrencilerin mikroskop kavramını açıklamak amacıyla en fazla “*Gözle göremediğimiz kadar küçük nesnelere görebilmek amacıyla kullandığımız teknolojik araç*” ifadesiyle mikroskobu tanımladıkları belirlenmiştir. Genel anlamda 12. sınıf öğrencilerinin mikroskop kavramıyla ilgili yeterli düzeyde bilimsel bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : 12. sınıf öğrencileri, biyoloji eğitimi, mikroskop, bilişsel seviye

(16132) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ İLE DEPREMDEN KORUNMA YOLLARINA İLİŞKİN UYGULAMALI BİR ÇALIŞMA

GÜNEŞ KESKİN¹, GÖKHAN ÇEVİK²

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ - ² İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
guneskeskin86@gmail.com

Yeryüzündeki canlılar yaşamları boyunca birbirine bağımlı ya da birbirinden bağımsız olarak gelişen jeolojik ve klimatolojik nedenlerden dolayı doğal felaketlerle karşılaşmaktadırlar. Bu felaketlerden biri olan depremler, yer kabuğundaki kırılmalar nedeniyle ani bir şekilde meydana gelen büyük sarsıntılardır. Depremler can ve mal kaybının yanında, fiziksel, ekonomik ve sosyal zararları da beraberinde getirmektedir.

Dünya üzerinde şiddetli depremler yaşamış olan ülkeler, genel olarak yaşadıkları bu deneyimlerle deprem eğitimi ve depremden korunma yolları konusunda önemli ölçüde bilinçlenmişlerdir. Özellikle bu konudaki eğitimlere küçük yaş gruplarından başlayarak her yaş grubunda önem verilmesini vurgulamışlardır. Ülkemiz büyük depremler üretmiş ve üretebilecek fay kuşaklarına sahiptir. Bu nedenle, her an oluşabilecek depremlerin zararlı etkilerini azaltabilmek için, depremle baş etme ve ondan korunma yolları hakkında gerekli eğitimlerin verilmesiyle toplumun her kesiminde bu konuda farkındalık oluşturulması oldukça önemlidir.

Bu çalışma, ortaokul öğrencileri depremden korunma yollarına ilişkin bilgilerini ölçmek ve bu konudaki yaratıcılıklarını görmek amacıyla yarı deneysel olarak yapılmıştır. Araştırmaya, iki farklı okuldaki ortaokul öğrencilerinden amaçlı örnekleme metodu ile seçilen 48 öğrenci ile katılmıştır. Bu öğrencilerden yarısı deney, yarısı kontrol grubundadır. Uygulamada ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmış ve çalışma nitel verilerle desteklenmiştir. Araştırma verileri;

- Uygulama öncesi ve sonrasında, deney ve kontrol gruplarında, “Depremden Korunma Yolları Erişi Testi”,
- Uygulama sırasında, deney grubunda yapılan gözlemler için “Gözlem Formu”,
- Uygulama sonrası, deney grubundaki öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır.

Yapılan uygulamalar sonrasında, deney grubundaki öğrencilerin depremden korunma yollarına ilişkin, depreme dayanıklı sağlam binalar yaptıkları ve depremin etkilerini minimuma indirecek farklı fikirler üretebildikleri görülmüştür. Bu uygulamalı çalışmanın ayrıca deney grubundaki öğrencilerin deprem ve depremden korunma yollarına ilişkin bilgi düzeylerine de katkı sağladığı ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Deprem, Deprem Eğitimi, Ortaokul öğrencileri, Depremden Korunma Yolları

(16136) 8. SINIF “BASİT MAKİNELER” KONUSUNUN FETEMM ETKİNLİKLERİ İLE İŞLENMESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

CANSU YOĞUN¹, SERPİL KALAYCI²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
cansuyogun@hotmail.com

Günümüzde bilgiyi öğrenmenin bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamadığının anlaşılması ile bilgiyi disiplinler arası kullanabilen, yaratıcı düşünen, problem çözme ve eleştirel düşünebilme becerilerine sahip bireylere olan ihtiyaç artmıştır. Bu özellik ve becerileri kazandırabilmek için eğitim alanında çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Bu yöntem ve tekniklerden birisi de FeTeMM etkinlikleridir.

FeTeMM etkinlikleri Fen, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik alanlarının birbiri ile ilişkilendirilmesi yöntemiyle öğrencilerin yeni ürünler oluşturmasına dayanmaktadır.(Çorlu ve Capraro ve Capraro, 2014)

FeTeMM öğrencilere disiplinlerarası iletişim kurma, grup çalışması yapma, yaratıcı düşünebilme ve ürün oluşturma, problem çözebilme becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. (Bybee, 2010; Dugger, 2010). Bu sebeple FeTeMM etkinlikleri fen eğitiminin bireylere kazandırmayı amaçladığı özellik ve becerileri sağlamak konusunda etkili bir yöntem olmaktadır.

Bu çalışmada 8. Sınıf “Basit Makineler” konusu FeTeMM etkinlikleri ile işlenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin görüşleri alınarak FeTeMM etkinliklerinin “Basit Makineler” konusuna uygulanması ile ilgili görüşleri alınmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada 8. Sınıf “Basit Makineler” konusu FeTeMM etkinlikleri ile 4 hafta boyunca işlenmiş ve etkinlikler sonunda öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Çalışma nitel bir çalışma olmakla birlikte veriler görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Uygulama 2017-2018 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde Hatay’ın Altınözü ilçesindeki bir devlet okulunda öğrenim gören 8. Sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu 30 öğrenci oluşturmaktadır.

Beklenen Sonuçlar: Çalışmadan elde edilen sonuçlarda öğrencilerin olumlu görüşler geliştirmeleri beklenilmektedir.

Tartışma: Daha önceden yapılan çalışmalardan, Aydın, Saka ve Güzey (2017)’ye göre FeTeMM etkinlikleri ile ilgili 4., 5., 6., 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinin olumlu tutumlara sahip oldukları belirtilmiştir.

Keçeci, Alan ve Zengin (2017)’ye bakıldığında 5. sınıfların FeTeMM etkinliklerini çok eğlenceli ve kolay bulduğu, olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM, Fen eğitimi, Basit makineler

(16137) STEM (FETEMM) EĞİTİMİNİN İLKOKUL FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMINA ENTEGRASYONU SAĞLANABİLİR Mİ? : ÖRNEK ETKİNLİKLER

İŞİL COŞKUN

isil.celik.coskun@gmail.com

21. yy dünyası bilgi ve teknoloji çağıdır. Bu çağda hem insanlar hem de ülkeler önceki çağlardan daha farklı niteliklere sahiptirler. Bu anlamda da tüm ülkeler teknolojiye, sanayide, uzay bilimlerinde, endüstride, silah sanayiinde ve daha pek çok alanda adeta bir yarış halindedirler. Bu yarışa ayak uyduramayan ülkeler ise çağın gerisinde kalmaktadır. Çağı takip etmek isteyen tüm ülkeler gibi Türkiye de eğitim sistemlerinde yapılan değişikliklerle çağa uyum sağlayabilen, nitelikli insanlar yetiştirilmeyi hedeflemektedir. Eğitim- öğretimin niteliğine dair dönüt alabilmek için hem ulusal hem de uluslararası bazı sınavlar yapılmaktadır. Uluslararası düzeyde yapılan PISA sınavı da buna bir örnektir. Ancak bu sınava göre Türkiye’nin aldığı puanlar çok da iyi görünmemektedir. 2015 yılı PISA sonuçları ulusal raporuna göre; okuma becerilerinde tüm ülkelerin ortalaması 460 iken Türkiye’nin ortalaması 428; matematik okuryazarlığı alanında tüm ülkelerin ortalaması 461 iken Türkiye’nin ortalaması 420; fen okuryazarlığı alanında tüm ülkelerin ortalaması 465 iken Türkiye’nin ortalaması 425’tir. Bu anlamda Türkiye’nin PISA sınavının tüm alanlarında ortalamasının gerisinde kaldığı söylenebilir. 2015 yılında yapılan PISA fen ağırlıklı yapılan bir sınavdır. PISA/TIMSS sınav sonuçları, Türkiye’nin fen alanında yeterli düzeyde olmadığını açıkça göstermektedir (OECD, 2004, 2007, 2010, 2013). Aynı bulgular Amerika içinde söz konusudur. Bu anlamda Amerika fen alanında yetişmiş birey sayısını arttırmak ve ekonomik liderliği elinde bulundurabilmek için STEM eğitimi üzerinde durmaktadır (NRC, 2011). PISA’da ortalamasının üzerinde olan bazı ülkelerin eğitim sistemlerine bakıldığında STEM eğitimine önem verdikleri görülebilir. Stem; Fen (Science), Teknoloji (Technology), Mühendislik (Engineering), Matematik(Mathematics) kelimelerini bir araya getiren bir kısaltmadır. Stem eğitimi Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik disiplinlerini içeren disiplinlerarası bir eğitim yaklaşımıdır. Türkiye’de fen bilimleri dersi açısından STEM eğitimi açısından nerededir? Türkiye’de Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının vizyonu; “Tüm öğrencileri fen okuryazarı bireyler olarak yetiştirmek” olarak tanımlanmıştır. Araştıran-sorgulayan, etkili kararlar verebilen, problem çözebilen, kendine güvenen, işbirliğine açık, etkili iletişim kurabilen, sürdürülebilir kalkınma bilinciyle yaşam boyu öğrenen fen okuryazarı bireyler; fen bilimlerine ilişkin bilgi, beceri, olumlu tutum, algı ve değere; fen bilimlerinin teknoloji toplum- çevre ile olan ilişkisine yönelik anlayışa ve psikomotor becerilere sahiptir

(MEB,2013). 2013 yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programına göre derslerin planlanması ve uygulanmasında öğrencinin aktif, öğretmenin ise rehber ve yönlendirici olacağı öğrenme ortamları (problem, proje, argümantasyon, işbirliğine dayalı öğrenme vb.) temel alınmıştır. buradan hareketle öğrencilerin fen bilimleri amaçlarının yalnızca bu ders için konulduğu, bunu diğer disiplinlerle entegre etmeye çok fazla yer verilmediği görülebilir. Bu bağlamlar düşünüldüğünde STEM eğitiminin ilkökul çağlarından itibaren fen bilimleri dersine entegre edilmesi dersin amaçlarını gerçekleştirmek, dersin planlanması ve uygulanması yaparken önemli kolaylıklar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede araştırmada öncelikle STEM eğitimi tanıtmak amaçlanmıştır ve ardından ilkökul programına entegre edilmiş örnek etkinlikler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Stem, İlkokul Fen Bilimleri,

(16143) İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 21. YÜZYIL ÖĞRENME VE YENİLENME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

MUSTAFA SAMİ TOPÇU¹, AYŞE ÇİFTÇİ², GÜLŞAH KURU²
¹ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - ² MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
a.ciftci@alparslan.edu.tr

Hızla değişen ve gelişen dünyada; çağın gereklerine uyum sağlayabilen, yaratıcı, yenilikçi, eleştirel düşünebilen ve düşüncelerini ifade edebilen, problem çözüme, iletişim ve iş birliği becerileri yüksek olan, teknolojiyi etkin kullanabilen bireylerin yetiştirilmesine önem verilmektedir. Dolayısıyla günümüzde bireylerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olmaları, küreselleşen dünyaya uyum sağlayabilmeleri açısından önem arz etmektedir. Literatürde, ilkökul öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin incelenmesi ile ilgili sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır. Bundan dolayı bu araştırmanın amacı, ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme ve yenilenme becerilerini değerlendirmektir.

Bu araştırma genel tarama modelinde yürütülmüştür. Bu kapsamda, 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde Muş ili merkezinde öğrenim gören, 180 (79 kız, 101 erkek) ilkökul 4. sınıf öğrencisi ile çalışılmıştır. Araştırmada, “21. Yüzyıl Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Ölçeği” ve cinsiyet, sosyoekonomik düzey, yaş değişkenlerine ilişkin bilgiler içeren “Kişisel Bilgi Formu” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde, bağımsız örneklem için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

“21. Yüzyıl Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Ölçeği” için cronbach alfa değeri .86 olarak hesaplanmıştır. İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin ölçeğin genelinden aldıkları ortalama puan 91,51’dir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 117’dir. Bağımsız örneklem için t testi sonucuna göre, ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin “21. Yüzyıl Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Ölçeği” nden aldıkları puan cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(179)=1.910, p<.05$. Kız öğrencilerin aldığı ortalama puan (93,14), erkek öğrencilerinkine (90,22) göre daha yüksektir. Öğrencilerin ölçekten almış olduğu puanlar sosyoekonomik düzeye göre karşılaştırıldığında ise, anlamlı bir farkın olduğu ve bu farkın yüksek sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir, $F(2, 173)=5.25, p<.05$.

Bu araştırmada, ölçekten alınabilecek en yüksek puan göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin 21. yüzyıl öğrenme ve yenilenme becerileri puanlarının ortalamanın üzerinde olduğu, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ve yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olan öğrencilerin ise, diğer öğrencilere göre bu becerilere daha fazla sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu araştırma, Muş ili ile sınırlıdır. Benzer araştırmaların Türkiye genelinde yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : 21. Yüzyıl, Öğrenme ve Yenilenme Becerileri, İlkokul Öğrencileri

(16148) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARINDA BİLGİSAYAR OKURYAZARLIĞI İLE YARATICILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

KADİR KESGİN¹, NİLÜFER KESGİN²

¹ BANDIRMA ONYEDİ EYLUL ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

kadir@bandirma.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Fen Bilgisi Öğretmen adaylarının yaratıcılıklarının uygulanan ölçeklerle ne seviyede olduğunu belirlemek ve bilgisayar okuryazarlığı ile bir ilişkisinin olup olmadığını tespit etmektir.

Fen Bilgisi öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlığı ölçülerek yaratıcılıkları bilgisayar okuryazarlığı ile orantılı olup olmadığını tespit edilmiştir.

Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesindeki Fen Bilgisi bölümünde okuyan öğrencilerle yapılmıştır. Araştırmaya 60 son sınıf öğrencisi katılmıştır.

Bu araştırma genel tarama modeline dayanmaktadır. Geçmişte ya da o anda varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar,1984,79).

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin yaratıcılıklarının belirlenmesinde Raudsepp (1977) tarafından geliştirilmiş (Ne kadar yaratıcısınız?) adlı ölçek uygulanmıştır.

Bilgisayar okuryazarlığını ölçmek için ise Robin Kay tarafından Toronto Üniversitesi'nde 60 öğrenci ile geliştirilmiş ve daha sonra 383 bireye uygulanmış olan Kılınç ve Salman tarafından Türkçe'ye çevrilerek güncellenen Bilgisayar Okuryazarlığı ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca kişisel özelliklerin belirlenmesi amacıyla "kişisel bilgi formu" uygulanmıştır.

Uygulamalar son ders haftasında yapılmıştır. Bu şekilde öğrencilerin bütün ders programını bitirmiş olması istenmiştir. Elde edilen veriler SPSS programı yardımı ile kontrol edilip analiz sonuçları göz önüne alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bilgisayar Okuryazarlığı, yaratıcılık, Fen Bilgisi,

(16157) ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİYOLOJİ LABORATUVARI UYGULAMALARI KAPSAMINDA ÜÇ BOYUTLU TASARIMLARI VE GÖRÜŞLERİ: DNA MODELİ ÖRNEĞİ

EMİNE KAHRAMAN¹, MELTEM MARAŞ¹

¹ BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

eminekahraman07@gmail.com

Teknolojik gelişmeler hayatın her alanını etkilediği gibi eğitim ortamlarını da etkileyerek, bu ortamlarda teknolojik ürünleri kullanmayı gerekli kılmıştır. Öğretmen yetiştiren kurumların öğretim programlarında teknolojik ürünleri kullanma becerilerine sahip bireyler yetiştirme ve öğrenme sürecine teknolojinin entegrasyonu önem kazanmıştır. Bu nedenle, bu çalışmada üç boyutlu tasarım programını kullanarak fen bilgisi öğretmen adaylarının laboratuvar uygulaması sonrasında 'DNA Modeline' ilişkin üç boyutlu tasarımlarını oluşturmaları amaçlanmış ve süreç sonunda görüşleri alınmıştır. Çalışma bir devlet üniversitesinde, fen bilgisi öğretmenliği bölümünün ikinci sınıfında öğrenim gören 40 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni uygulanmıştır. 4 hafta süren eğitim programı sürecinde öğretmen adaylarına tasarım programı araştırmacılar tarafından öğretilerek uygulamalar yaptırılmıştır. Bu eğitim süreci sonrasında öğretmen adayları gruplar oluşturarak Biyoloji Laboratuvarı Uygulamaları dersinde 'DNA izolasyonu deneyi' uygulamasını yapmışlardır. Süreç sonunda öğretmen adaylarından bireysel olarak deney konusuyla ilgili tasarım programında üç boyutlu tasarımlar oluşturmaları istenmiştir. Adayların oluşturdukları tasarımlar araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınan rubrik ile değerlendirilmiştir.

ve süreç sonunda öğretmen adaylarından açık uçlu görüş formuyla, sürece ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler kodlanarak temalar oluşturulmuş, içerik analizi yöntemi kullanılarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : DNA Modeli, Üç Boyutlu Tasarım, Öğretmen Adayı

(16158) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİYOLOJİ LABORATUVARI UYGULAMALARI SONRASINDA ÜÇ BOYUTLU TASARIMLARI: MANTARLAR ALEMİ

EMİNE KAHRAMAN¹, FULYA ZORLU¹

¹ *BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ*

eminekahraman07@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, üç boyutlu tasarım programını kullanarak fen bilgisi öğretmen adaylarının laboratuvar uygulaması sonrasında ‘Mantarlar Alemine’ ilişkin üç boyutlu tasarımlar oluşturmalarını sağlamak ve süreç sonunda oluşturulan örnek tasarımlara yer vermektir. Çalışma, bir devlet üniversitesinde fen bilgisi öğretmenliği bölümü ikinci sınıfında öğrenim gören 40 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tek gruplu sınıfta deseni uygulanmıştır. İlk aşamada, öğretmen adaylarına dört hafta boyunca tasarım programı eğitimi verilerek örnek uygulamalar yapılmıştır. Öğrencilerin üç boyutlu tasarıma yönelik ürünlerini geliştirmelerinde internet üzerinden tasarımlar oluşturan, eğlenceli, kullanımı kolay, web tabanlı 3D tasarım uygulaması olan Tinkercad tasarım aracı kullanılmıştır. İkinci aşamada, öğretmen adaylarından gruplar oluşturmaları istenmiştir. Üçüncü aşamada, oluşturulan gruplarla Genel Biyoloji Laboratuvarı dersinde Mantarlar Alemine ait özellikleri içeren kapalı uçlu deneyler yapılmıştır. Dördüncü aşamada ise öğretmen adayları Mantarlar Alemine ait üç boyutlu tasarımlar yapmışlardır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alınarak geliştirilen rubrik kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler analiz edilecektir. Ayrıca öğretmen adayların oluşturdukları tasarım örneklerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilgisi Eğitimi, Mantarlar Alemi, Üç Boyutlu Tasarım

(16162) 6. SINIF “KUVVET VE HAREKET ” KONUSUNUN FETEMM ETKİNLİKLERİ İLE İŞLENMESİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

ÖZLEM YUNUS¹

¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

ozlemyunus07@gmail.com

Günümüz teknolojisindeki gelişmelerle birlikte teknolojinin önemi gün geçtikçe artmış, ülkeler de buna bağlı olarak eğitim sistemlerinde bir takım değişiklikler yapmışlardır. Bu değişiklikler öğrencilerin sorgulama, eleştirme , yaratıcılık problemlerini geliştiren öğrencilerin bilgileri ezberlemekten ziyade günlük hayattaki karşılaştıkları problemleri çözen ve yaratıcı çözümler üreten bireyler yetiştirmek öncelikli hedef olmuştur. Bu bağlamda FeTeMM bu ihtiyaçları giderecek önemli yaklaşımlardan biridir. FeTeMM eğitimi ile öğrencinin pasif ve teorik eğitimin hâkim olduğu öğrenme ortamlarından öğrencinin merkezde olduğu ve yaparak yaşayarak öğrendiği ve teorinin uygulanmasına olanak bulduğu öğrenme ortamına geçilmiştir. Bu nedenle FeTeMM, eğitim alanında hem öğrenme ortamlarının geliştirilmesi hem de öğretim sürecini etkilediği ve etkileyeceği bir sistemdir..

Yöntem: Bu çalışmada 6. Sınıf “Kuvvet ve Hareket” ünitesi kapsamındaki Kuvvet konusu FeTeMM ‘e uygun ders planı oluşturularak ders planına uygun biçimde ders etkinlikleri ile FeTeMM kiti kullanılarak 2 hafta boyunca işlenmiş ve etkinlikler sonunda öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Uygulama 2016-2017 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde Hatay’ın Samandağ ve Antakya ilçesindeki devlet okulunda öğrenim gören 80 6.sınıf Sınıf öğrencisi ile yapılmıştır.

Beklenen Sonuçlar: Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında FeTeMM yöntemi kullanılarak yapılan Fen Bilimleri dersine karşı öğrencilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Tartışma: Yapılan çalışmada da FeTeMM eğitiminin öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri geliştirmelerine ve bu yeteneklerini kullanmalarına olanak sağladığı sonucuna ulaşıldığı görülmüştür (Sahin ve diğerleri). Roth (2001), FeTeMM eğitiminin etkisi araştırmak amacıyla 6. ve 7. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmasında, öğrencilere basit makineler ile ilgili bir uygulama yapılmış ve uygulama sonucunda öğrencilerin derse olan ilgilerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Buna paralel olarak FeTeMM ile ilgili yapılan birçok çalışmada, FeTeMM eğitiminin öğrencilerin yaratıcılık ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine, işbirliği içinde çalışmalarına ve yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (Schmidt, 2011; Morrison, 2006; Tyson ve ark.,2007; Yaşar, ve ark., 2014b;).

Anahtar Kelimeler : Kuvvet ve Hareket, FeTeMM, Görüşme

(16167) BİLİMİN ALANA ÖZGÜ YÖNLERİ BAĞLAMINDA FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ ANALİZİ

DAVUT SARITAŞ¹, MAHMUT POLAT¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

davutsaritas@gmail.com

Bilimin doğasının (*Nature of Science, NOS*) önemi gerek fen eğitimi alan yazında gerekse son on yıl içerisinde yürürlüğe giren öğretim programlarında özellikle fen okur-yazarlığı bağlamında vurgulanmaktadır. Bilimin doğasını anlama *genel ve alana özgü (domain-general and domain-specific)* olmak üzere iki yönlü bir bilim anlayışı gerektirir. Bilimin doğasının genel yönleri fen eğitiminde uzun bir süredir önemli bir araştırma konusu olmuştur. Ancak bilimin doğasının alana özgü yönlerine vurgular oldukça azdır. Bilimin genel ve alana özgü yönleri arasındaki ilişki ise fen eğitimi topluluğunun karşılaştığı bir ikilem olarak değerlendirilmektedir. Bilimin doğasının anlaşılmasında önemi uzun bir süredir vurgulanan bilimin tarihi ve felsefesi (*History and Philosophy of Science, HPS*) dikkate alındığında bilimlerin ortak özellikleri olduğu kadar kendine has özelliklerinin de olduğu görülür. Örneğin kimya felsefesinin etkisi ile kimya eğitiminde bilimin doğası bağlamında kimyasal bilginin kendine has niteliği kavranması üzerinden alana özgü bilim anlayışının önemi vurgulanmaktadır. Bu noktada örtük kalan bir sorun kendini göstermektedir; fen bilimlerini oluşturan bilimlerin (fizik, kimya, biyoloji vd.) farklı yönleri bilimin doğasının öğretiminde nerede konumlanmalıdır?

Bu soru ekseninde ilgili fen eğitimi literatürü incelendiğinde uzlaşımsal görüş (*consensus view*) olarak ifade edilen ve bilimlerin en az tartışılmalı yönleri üzerinden ele alınmaları gerektiğini savunan görüşün yaygınlığı ve baskınlığı görülecektir. Yine bilimin doğasının öğretiminde benimsenen yaklaşımlarda ise (dolaylı, doğrudan-yansıtıcı, açık- düşündürücü vb.) ağırlıklı olarak bu görüşün benimsediği bilimin doğası unsurlarının temel alındığı söylenebilir. Ancak bu görüş, bilimin doğasını yüzeysel ele aldığı ve tüm bilimler düşünüldüğünde sorunlu olduğu noktasında eleştirilmektedir.

Farklı bilimlerin farklı özellikleri üzerinden bakıldığında bilimin doğasının öğretiminde şu sorular akla gelebilir; *bilimin doğasına ilişkin vurgular tüm fen bilimlerine ilişkin kazanımları içeren bir öğretim programında nasıl verilmiştir? Bilimlerin kendine has özelliklerine göndermeler yapılmış mıdır?* Bu çalışmada bu sorulara cevap vermek amacıyla ülkemizde 2017 yılında yürürlüğe giren güncel fen bilimleri öğretim programı incelenmiştir. Nitel araştırma metodolojine uygun olarak doküman incelemesi yöntemi ile yürütülen çalışmada veriler içerik analizi ile işlenmiştir. İçerik analizinde bilimin doğasına ilişkin literatürden elde edilen ve bilimin doğasının unsurlarını tanımlayan kodlar kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; programın tanıtım bölümlerinde bilimin doğası ile ilgili vurgularda büyük oranda “genel” bilim anlayışının hâkim olduğu görülmektedir. Buna uygun olarak az sayıda kazanımda doğrudan yansıtıcı tarzda verilen bilimin doğası unsurlarının ise uzlaşımsal görüşe dayalı olduğu görülmektedir. Dikkat çekici bir nokta da bilime ilişkin ifadelerde “fen bilimleri” gibi nispeten daha özel bir etiketin kullanımındaki

nadirliktir. Programa hâkim olan genel bilim anlayışı çerçevesinde verilen uzlaşımsal bilimin doğası unsurları ve ilgili kazanımların bilim alanları (fizik, kimya, biyoloji gibi) incelendiğinde ise bir rastgelelik gözlenmektedir. Sonuç olarak programda bilim ile fen bilimleri kast edilmiş ve bilimler arasındaki farklılıklar dikkate alınmadan bilimin doğasına ilişkin vurgular ile genel bilim anlayışına dayanan uzlaşımsal bilimin doğası öne çıkarılmıştır. Fen bilimlerini temel alanları olan kimya, fizik ve biyoloji ile ilgili olarak “alana özgü” bilimin doğası anlayışını yansıtan herhangi bir vurguya rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Bilimin doğası, fen öğretimi programı, genel ve alana özgü bilim anlayışı, bilim tarihi ve felsefesi

(16175) ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK ALGILARI

AYŞE ÇİFTÇİ¹, MUSTAFA SAMİ TOPÇU²

¹ MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ - ² YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
a.ciftci@alparslan.edu.tr

21. yüzyılda; insanların mesleki, eğitim ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları problemleri çözebilmeleri, teknolojiyi kullanabilmeleri, eleştirel düşünebilmeleri, bilgiyi analiz edebilmeleri ve kullanabilmeleri, yenilikçi ve girişimci olmaları, özetle 21. Yüzyıl becerilerine sahip olmaları önem arz etmektedir. Öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerine sahip olabilmesi için öğretmenlerin bu konuda rehber olması ve bu becerilerin nasıl öğretileceği hakkında bilgi ve deneyim sahibi olması gerekmektedir. Bu doğrultuda bu araştırma geleceğin öğretmenleri olan Fen Bilimleri, Okul Öncesi, Sınıf, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik algılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Diğer bir ifadeyle öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerilerini öğrencilere kazandırmada kendilerini ne kadar yeterli gördükleriyle ilgili algıları tespit edilmiştir.

Bu araştırma, genel tarama modelinde tasarlanmıştır. Bu kapsamda 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 140 (87 kadın, 53 erkek) öğretmen adayı ile çalışılmıştır. “21. Yüzyıl Becerileri Öz-yeterlik Algısı Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler ışığında “21. Yüzyıl Becerileri Öz-yeterlik Algısı Ölçeği” için Cronbach alfa değeri 0.89 olarak bulunmuştur. Veriler normal dağılıma sahip olduğu ve homojen dağılım gösterdiği için veri analizi sürecinde, “Bağımsız Gruplar t Testi” ve “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır.

Bağımsız gruplar için t testi sonucuna göre, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik algıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(138)=0.854, p > .05$. Bayan öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları (=168,52), erkek öğretmen adaylarına (=165,90) göre daha olumludur. Fakat bu farklılık istatistiki anlamda anlamlı bir fark oluşturmamıştır. Öğretmen adaylarının ölçekten almış olduğu puanlar öğrenim gördükleri bölüme göre karşılaştırıldığında, anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir, $F(5, 134)=0.67, p > .05$. Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öz-yeterlik algıları sınıf düzeyi değişkenine göre karşılaştırıldığında ise, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları arasında dördüncü sınıf öğrencilerinin lehine bir fark olduğu ancak bu farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir, $F(3, 136)=0.25, p > .05$.

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri öz-yeterlik algılarına ilişkin puanlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma bu haliyle var olan bir durumu ortaya koymuş, veri toplanan katılımcılarla sınırlı kalmak koşuluyla cinsiyet, eğitim alınan bölüm ve sınıf seviyeleri 21. Yüzyıl becerilerinde istatistiki olarak anlamlı bir fark oluşturamamıştır. İlerleyen çalışmalarda farklılık çıkmamasının nedenleri üzerinde yoğunlaşarak katılımcılarla bire bir görüşmeler yapılması planlanmaktadır. Bu çalışmanın devamında yapılacak olan nitel çalışmalarla mevcut çalışma sonuçlarının nedenleri ve arkasında yatan gerekçeler ayrıntılı bir şekilde irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler : 21. Yüzyıl Becerileri, Öz-yeterlik, Öğretmen Adayları

(16176) FEN BİLGİSİ ÖĞRENCİLERİNİN BİLİMSEL YARATICILIKLARI İLE GENEL YARATICILIK DÜZEYLERİ İLİŞKİSİ

KADİR KESGİN¹

¹ BANDIRMA ONYEDİ EYLUL ÜNİVERSİTESİ

kadir@bandirma.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Fen Bilgisi Öğrencilerinin yaratıcılıklarının uygulanan ölçeklerle ne seviyede olduğunu belirlemek ve bilimsel yaratıcılık ile bir ilişkisinin olup olmadığını tespit etmektir.

Fen Bilgisi öğretmen adaylarının genel yaratıcılıkları ölçülerek bilimsel yaratıcılıkları ile orantılı olup olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Orta Karadeniz bölgesinde rastgele seçilmiş okullardan toplam 300 adet Fen Bilgisi öğrencisi ile yapılmıştır.

Bu araştırma genel tarama modeline dayanmaktadır. Geçmişte ya da o anda varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar,1984,79).

Veri toplama aracı olarak öğrencilerin yaratıcılıklarının belirlenmesinde Raudsepp (1977) tarafından geliştirilmiş (Ne kadar yaratıcısınız?) adlı ölçek uygulanmıştır. Bilimsel yaratıcılıklarını ölçmek için ise çalışmada, Hu ve Adey (2002) tarafından geliştirilen Bilimsel Yaratıcılık Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca kişisel özelliklerin belirlenmesi amacıyla “kişisel bilgi formu” uygulanmıştır.

Uygulamalar son ders haftasında yapılmış olup, bu şekilde öğrencilerin bütün ders programını bitirmiş olması istenmiştir. Elde edilen veriler SPSS programı yardımı ile kontrol edilip analiz sonuçları göz önüne alınmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcılık, Fen Bilgisi, Bilimsel Yaratıcılık, Genel Yaratıcılık

(16182) ARAŞTIRMA TABANLI FEN ÖĞRETİMİ ÖZ YETERLİK PUANLARININ ÇAĞDAŞ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİ KULLANMA DURUMLARINA GÖRE DEĞİŞİMİ

MAHMUT POLAT¹, DAVUT SARITAŞ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

mahmutpolat.1@gmail.com

Bir disiplin alanında ortaya konulan performansı etkileyen en önemli faktörlerden biri o disipline yönelik öz-yeterlik inancıdır. Sosyal Bilişsel Teoriye göre davranışlar kişinin sahip olduğu öz-yeterlik inancı ile şekillenir ve düzenlenir. Bu açıdan her disiplinde olduğu gibi eğitim öğretim süreçlerinde de bireylerin sahip oldukları öz yeterlik inanç düzeyleri onların öğretim süreçlerindeki davranışlarını etkileyebilir. Bununla birlikte 2017 yılında güncellenen Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının vizyonu; “Öğrencileri fen okuryazarı bireyler olarak yetiştirmek” olarak belirlenmiştir. Fen okuryazarı olan bir birey kısaca; araştıran, sorgulayan, analitik düşünebilen, yaratıcı olan bireylerdir. Adı geçen öğretim programında öğretmene verilen görev ise; fen bilimlerinin hayatımızdaki yerini ve önemini, bilimsel bilgiyi elde etmenin sorumluluk ve heyecanını öğrencileri ile paylaşan ve bunun yanında öğrencilerinin araştırma sürecini yönlendiren iyi bir rehber rolü üstlenmesidir. Bu bağlamda öğretim sürecinde öğretmenlerin kullandıkları çağdaş öğrenme- öğretim yöntemleri kilit öneme sahip olmaktadır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak ta öğretmenlerin yetiştirilme sürecinde de söz konusu bu çağdaş öğrenme- öğretim yöntemlerinin özelliklerini her yönüyle bilmesi sınıf içinde kendilerinden beklenen görevi yerine getirebilmeleri açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda müfredatın odağa aldığı araştırma tabanlı fen öğretimi (ATFÖ) öz yeterlik inançlarının; çağdaş öğretim yöntemlerini kullanmayı tercih etme durumlarına göre değişiminin belirlenmesinin alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin ATFÖ öz yeterlik puanları, KPSS ve ÖABT gibi sınavlarda çağdaş öğretim yöntemlerine ilişkin soru olup

olmayacağına göre değişiminin ortaya konması üniversitelerin dershaneler gibi işlev görme eğilimi açısından bulgular sağlayabilir.

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının ATFÖ öz yeterlik ölçeği puanlarının onların çağdaş öğretim yöntemlerini sınıfta kullanma ve merkezi sınavlarda bu yöntemlere ait soru sorulma durumlarına göre değişimini incelemek olarak belirlenmiştir.

Çalışma nitel araştırma metodolojisine göre yürütülmüş ve olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Genel anlamda fark edilen fakat ayrıntıları veya farklı boyutları hakkında bilgi sahibi olunmamış olgulara odaklanan bu yöntemde amaçlanan belli bir olguya yönelik olarak bireysel algı veya perspektiflerin ortaya çıkarılmasıdır.

Çalışmaya eğitim fakültesi fen bilgisi öğretmenliği dördüncü sınıftan toplam 41 (6 erkek- 35 kadın) öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmanın verileri 2017-2018 akademik yılının güz döneminde toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yapılandırılmış görüşme formu ve ATFÖ öz yeterlik ölçeği (63 önerme, beşli likert tip) kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde nicel veriler için ilişkisiz t testi ve ki- kare değerleri hesaplanmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre katılımcıların ATFÖ öz yeterlik puanlarının akademik başarı değişkeni (t: 7.548, sd: 39, p< 0.05) ve öğrenme- öğretme yöntemini kullanma (t:3.006, sd: 39, p< 0.05) durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Ancak öz yeterlik puanlarının, KPSS ve ÖABT gibi merkezi sınavlarda, bu yöntemlere yönelik soru sorulup sorulmama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Bununla beraber 41 katılımcıdan 29 u çağdaş öğrenme öğretme yöntemleriyle ilgili merkezi sınavlardan soru çıkmayacağını belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen Eğitimi, Öğretmen Yetiştirme, Çağdaş Öğretim Yöntemleri, Fen Öğretimi Öz Yeterlik

(16187) FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK, MATEMATİK (FTMM) EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ULUSAL ÇALIŞMALAR

İKRAMETTİN DAŞDEMİR¹, EKREM CENGİZ², GÖKHAN AKSOY³
¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ³ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
 ikramettindasdemir@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, FETEMM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) Eğitimi alanında yapılan ulusal makaleleri incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından betimsel içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. Betimsel içerik analizi çalışmaları belirli bir konu üzerinde yapılmış olan çalışmaları ele alarak araştırma eğilimlerinin ve sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır (Çalık ve sözbilir, 2014). Bu çalışmada 2005-2017 yılları arasında Türkiye’de yayınlanmış ulusal makaleler incelenecektir. Çalışmaya dahil edilen makaleler, TÜBİTAK Ulakbim, Google Akademik, Türk Eğitim İndex veri tabanlarından FeTeMM ve STEM anahtar kelimeleriyle tespit edilecektir. İncelemeye dahil edilen makaleler, çalışmanın yapıldığı yıl, üniversite, anabilim dalı, örneklem grubu, araştırma yöntemi, öğretim tekniği, veri toplama araçları, veri çözümleme teknikleri ve elde edilen sonuçlar bakımından incelenecektir. Çalışma sonunda elde edilen sonuçlar bildiride sunulacaktır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla fazla bilgi yığınının yorumlanarak yeni çalışmalara yol açabilecek güvenilir ve kapsayıcı çalışmaların yapılmasına yardımcı olması beklendiğinden, bu çalışma büyük önem arz etmektedir (Akgöz, Ercan ve Kan, 2004). Ayrıca, bu tür araştırmalar iş yükü fazlalığı ve araştırmalara ulaşma sıkıntısı çeken, eğitim alanındaki gelişimleri takip etmek isteyen öğretmen ve araştırmacıların da bilgilendirilmesine yardımcı olacaktır (Çalık ve sözbilir, 2014)

Anahtar Kelimeler : Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik

(16192) İŞBİRLİKLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİ VE ÖĞRENME AMAÇLI MEKTUP YAZMA AKTİVİTESİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARIN GENEL FİZİK DERSİNDEKİ AKADEMİK BAŞARILARINA VE TUTUMLARINA ETKİSİ

İKRAMETTİN DAŞDEMİR¹

¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ

ikramettindasdemir@gmail.com

Bu araştırmanın amacı; işbirlikli öğretim yöntemi ve öğrenme amaçlı mektup yazma aktivitesinin öğretmen adaylarının genel fizik dersindeki akademik başarılarına ve fizik dersine olan tutumlarına olan etkisini belirlemektir. Araştırmada yarı deneysel; ön test- son test yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği 2. sınıfta öğrenim gören 55 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu öğretmen adayları basit rastgele örnekleme iki gruba ayrılıp, bir grup işbirlikli öğretim yöntemleri arasında yer alan karşılıklı sorgulama tekniği (n=24) ve diğer gruba ise öğrenme amaçlı mektup yazma aktivitesi (n=31) uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kuvvet ve Hareket Kavram Testi (KHKT) ve Fizik Tutum Ölçeği (FTÖ) kullanılmıştır. Bu testler Araştırma sonucunda hem deney grubunun hem de kontrol grubunun KHKT son test puan ortalamalarının, ön test puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı olduğu, FTT' nin son test ortalamalarının, ön test puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca iki grubun KHKT karşılaştırılmasında hem ön test hem de son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonunda benzer çalışmaların farklı örneklem gruplarında ve farklı konularda uygulanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fizik tutum, Kuvvet ve Hareket, Mektup yazma, İşbirlikli öğretim

(16196) ALTINCI SINIF IŞIK VE SES ÜNİTESİ İÇİN OYUN TEMELLİ ETKİNLİKLER VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

SELİN YAZICIOĞLU , SEDA ÇAVUŞ-GÜNGÖREN²

² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

scgungoren@comu.edu.tr

Öğrenciler öğrendikleri kavramları hayatıyla bağdaştırabilmeleri, araştırma, problem çözme yetisini geliştirebilmeleri ve işbirlikçi öğrenmeyi gerçekleştirmeleri fen bilimleri öğretim programınca belirlenmiş hedeflerdendir. Bu hedeflerin gerçekleşmesinde oyunlar önemli bir görev üstlenmektedir. Çocuklar ortaokula da gelmiş olsalar, çoğu zaman oyun oynama isteği içerisinde olduğu için ders içerisinde de kazanımlara uygun olarak oyunlara yer verilmelidir. Fen bilimleri dersi, diğer derslere göre daha fazla soyut kavram içerdiği ve diğer derslerle bağlantılı olduğu için kavram öğretimi zordur. Özellikle öğrenciler, ışık ve ses ünitesinde problem çözme, eleştirel düşünme ve açıklayabilme becerilerinde zorluk yaşamaktadır. Bu üniteye yer alan kavramlarda zorluk yaşamaları yanlış kavram öğrenimine de neden olmaktadır. Bu araştırmanın amacı da, ortaokul 6.sınıf fen bilimleri dersi ışık ve ses ünitesi kavramlarına yönelik geliştirilen oyun temelli etkinliklerin tanıtımını yapmak ve oyunlar hakkında öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada fiziksel içerikli altı oyun etkinliği yer almaktadır. Bu oyun etkinliklerinden dört tanesi ışık ünitesine, iki tanesi ses ünitesi kazanımlarına hitap etmektedir. Etkinlikler; dart, pişti, saatini oku şeklini çiz, düşün kazan, istasyon ve ara bul şeklinde isimlendirilmiştir. Etkinlikler hazırlandıktan sonra pilot uygulaması yapılmıştır. Araştırma içeriğinde asıl uygulama sırasında bu oyun etkinliklerinin ders süresinde başarılı olduğu ve ortaya çıkardığı aksaklıklara yer verilmiştir. Bu araştırma Doğu Karadeniz'de bulunan bir ilin merkezinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 27 ortaokul 6. sınıf öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilere süreçle ilgili altı açık uçlu soru yöneltilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; oyun sırasında zaman kullanımına dikkat edilmesi gerektiği, öğrencilerin bilişsel alanda oyun etkinliklerinin öğrenme sürecini kolaylaştırıcı, duyuşsal alanda ise oyun etkinlikleri ile dersleri eğlenerek işlediklerini ifade ettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : oyun temelli öğrenme, oyun temelli etkinlikler, ışık ve ses ünitesi, fen eğitimi

(16197) IŞIK VE SES ÜNİTESİNE AİT OYUN TEMELLİ ETKİNLİKLERİN ALTINCI SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARI VE MOTİVASYONLARINA ETKİSİ

SELİN YAZICIOĞLU¹, SEDA ÇAVUŞ-GÜNGÖREN²

² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

scgunoren@comu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 6.sınıf fen bilimleri dersi ışık ve ses ünitesinde kullanılan oyun temelli etkinliklerin öğrencilerin akademik başarı ve motivasyonlarına etkisini incelemektir. Yarı deneysel desene göre tasarlanan bu araştırma, Giresun ili merkezinde bulunan bir ortaokulun iki farklı 6. sınıf şubesinde gerçekleştirilmiştir. Bu iki şube deney ve kontrol grubu olarak seçkisiz atama yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından geliştirilen 6. sınıf Işık ve Ses ünitesine yönelik akademik başarı testi, Tuan, Chin ve Shieh'in (2005) tarafından hazırlanan ve Türkçeye Yılmaz ve Huyugüzel Çavaş (2007) tarafından çevrilen fen öğrenimine yönelik motivasyon ölçeği kullanılmıştır. Veriler t-testiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin fiziksel olarak oyuna ihtiyaç duymaları ve derslerin oyunlarla harmanlanarak işlenmesi öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını artırmıştır. Oyun etkinlikleri, öğrencilerin dersleri daha eğlenceli bulmasına ve öğrencilerin oyun etkinliklerine katılarak fen derslerine karşı ilgi ve motivasyonlarının artıp dersteki başarılarının da artmasına neden olmuştur. Öğrencilerin oyunlarla beraber birbirleriyle etkileşimi artarak meydana gelen bir soruna karşı ortak çözüm yolları geliştirip başarı duygusunu tadarak derse karşı motivasyon ve başarıları artmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve fen öğrenimine yönelik motivasyonları kontrol grubu öğrencilerinin puanlarına göre daha yüksek olduğu, cinsiyetin başarı ve motivasyona etkisi olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : oyun temelli öğrenme, ışık ve ses ünitesi, fen başarısı, motivasyon, fen eğitimi

(16210) ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN EĞİTİMİNDE MÜHENDİSLİK VE MÜHENDİSLİK TASARIM SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARININ FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

AYŞEGÜL ERGÜN¹, GÜLBİN KIYICI¹

¹ MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

ergunaysegul@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, fen bilimleri öğretmen adaylarının mühendisliğin fen eğitimindeki önemi, mühendisliğe aşinalık, mühendis ve mühendisliğin özelliklerine yönelik algılarını belirlemektir. Araştırmada ayrıca öğretmen adaylarının belirlenen algıları, bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Türkiye’de 2017 yılında, fen bilimleri dersi öğretim programı güncellenerek programa fen ve mühendislik uygulamaları konu alanı ile mühendislik tasarım becerileri eklenmiştir. Bu güncellemenin merkezinde yer alan fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (FeTeMM) eğitimi, içerisinde yer alan dört farklı disiplinin bir araya getirilerek, bütünlük olarak öğrencilere sunulduğu bir eğitim sistemi olarak tanımlanmaktadır. Bütünlük FeTeMM eğitimi, okul ve okul dışı öğrenme ortamlarında uygulamaktan sorumlu olan öğretmen adaylarının, mühendislik ve mühendisliğin fen eğitiminde öğretime yönelik algılarının belirlenmesi önemlidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak beşli likert özellikteki “Mühendislik Eğitimi Anketi” kullanılmıştır. Anket mühendisliğin önemi, mühendisliğe aşinalık, mühendis ve mühendisliğin özellikleri olmak üzere üç boyut ve otuz altı sorudan oluşmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve kestirimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim görmekte olan elli dokuz fen bilimleri öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın bağımlı değişkeni mühendislik ve mühendislik tasarım sürecine ilişkin algıdır. Bağımsız değişkenler ise cinsiyet, mezun olunan lise türü, lisans not ortalaması, teknolojiye ilişkin alınan dersler ve mühendisliğe duyulan ilgi düzeyidir. Öğretmen adaylarının yarıdan fazlası (%77.60) mühendislik öğrenmenin fen eğitimi için önemli olduğunu düşünmektedir. Bu konuda kararsız olan öğretmen adaylarının oranı ise %16.38 olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının %51.01’i, mühendisliğe ve mühendislik sürecine aşına olduklarını belirtmiştir. Aşına olmadığını belirten öğretmen adaylarının oranı %23.40 olarak bulunmuştur. Mühendisliğe ve mühendislik sürecine aşına

olma konusunda kararsız olduklarını belirten öğretmen adaylarının oranı ise %25.58'dir. Öğretmen adaylarının, mühendisliğin önemi, mühendisliğe aşinalık, mühendis ve mühendisliğin özelliklerine ilişkin algıları cinsiyet, mezun olunan lise türü, lisans not ortalaması ve teknolojiye ilişkin ders alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmen adaylarının mühendisliğe duydukları ilgi düzeyleri ile mühendisliğin önemi ve mühendis ve mühendisliğin özelliklerine ilişkin algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre mühendisliğe yönelik ilgi düzeyi yüksek olan öğretmen adayları, ilgi düzeyi düşük olan öğretmen adaylarına göre daha büyük bir oranda, fen eğitiminde mühendislik öğrenmenin önemli olduğunu düşünmektedir. Araştırma sonucunda, elde edilen bulgular doğrultusunda, eğitim fakültelerinin fen bilimleri ve matematik öğretmeni yetiştiren bölümlerinde mühendislik ve mühendislik tasarım sürecinin öğretilmesinin ve bütünlük FeTeMM eğitimine ilişkin lisans düzeyinde dersler verilmesinin bir gereklilik olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Mühendislik, mühendislik tasarım süreci, fen bilimleri öğretmen adayı, bütünlük FeTeMM eğitimi

(16222) ÇOKTAN SEÇMELİ SORULARA VERİLEN YANITLARIN YOĞUNLAŞMA FAKTÖRÜ İLE ANALİZİ

EBRU EZBERCİ ÇEVİK¹, MEHMET ALTAN KURNAZ², ATİLA ÇAĞLAR²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

ezbercicevik@erciyes.edu.tr

Çoktan seçmeli testler, öğrencilerin algılamalarını/performanslarını/bilgi düzeylerini geniş bir yelpazede değerlendirebilmek için iyi birer veri toplama aracıdır. Aynı zamanda bu testlerdeki değerlendirmeler doğru cevaplar üzerinden alınan puanlara göre yapılmaktadır. Fakat burada önemli olan öğrenci cevaplarının sorular bazında nasıl dağıldığı ya da yanlış cevapların sıklığı konusunda bilgi vermemesidir. Bu çalışmanın amacı, Bao (1999) tarafından geliştirilen "Model Analizinin" bir bölümü olan yoğunlaşma faktörünün tanıtılmasıdır. Bu araç öğrenci cevaplarının nasıl dağıtıldığı/yayıldığı hakkında bilgi veren bir faktördür. Yoğunlaşma faktörü olarak tanımlanan C, sıfır ile bir arasında değer almaktadır. Değerin yükselmesi daha yoğunlaşan cevaplar anlamına gelmektedir. Öğrencilerin çoktan seçmeli sorulara verdikleri yanıtların bu analiz ile elde edilen bulguları desenlenebileceği gibi (Yüksek-Yüksek Yoğunlaşma, Yüksek-Orta Yoğunlaşma, Orta-Orta Yoğunlaşma, Düşük-Düşük Yoğunlaşma, vb.), grafiklerle de ifade edilebilmektedir. Bunun yanında, öğrencilerin yanlış cevapları da büyük oranda faydalı bilgiler içerdiğinden yoğunlaşma faktörüyle yanlış cevapların da analizi sağlanarak öğrencilerin verdikleri yanıtlar değerlendirilebilmektedir. Elbette ki her test bu analiz için uygun olmayacaktır. Eğer test, her bir kavramı içeren modellerin anlaşılacağı şekilde dikkatli hazırlanırsa elde edilecek bilgi de yararlı olacaktır. Bu kapsamda çoktan seçmeli etkili bir test geliştirmede ya da öğrenci performansını ve modelleme durumlarını değerlendirmek için yoğunlaşma faktörünün kullanılabilmesi söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Yoğunlaşma faktörü, çoktan seçmeli test

(16227) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EVRENSEL FEN OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN TÜRKİYE İSTATİSTİKİ BÖLGE BİRİMLERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

SENDİL CAN¹, CÜNEYD ÇELİK¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

csendil@mu.edu.tr

Hem 2013 hem de 2017 fen bilimleri öğretim programına göre tüm bireylerin fen okuryazarı olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu sebepten, gelecekte öğrencileri fen okuryazarı olarak yetiştirecek olan öğretmen adaylarının fen okuryazarlık düzeyi büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2016-2017 Eğitim Öğretim yılı Bahar yarıyılında Türkiye'nin 12 farklı istatistikî bölge birimlerinde (İBB) öğrenim gören fen bilgisi öğretmen adaylarının, evrensel fen okuryazarlık düzeyini belirlemek ve Türkiye İBB, anne-baba eğitim düzeyi, sınıf

düzeı ve cinsiyetin etkisini tespit etmektir. Çalışmanın örneklemini Türkiye İstatistikı Bölge Birimleri sınıflamasına (İBBS) göre 12 farklı istatistikı bölgeden, 1. sınıf (%55) düzeyinde 1132 ve 4. sınıf (%45) düzeyinde öğrenim gören 925 öğrenci olmak üzere toplam 2057 fen bilgisi öğretmen adayından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından Türkçe' ye uyarlanan "Evrensel Fen Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılmıştır. Fen bilgisi öğretmen adaylarının evrensel fen okuryazarlık düzeylerinin İstatistikı bölge birimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi; anne-baba eğitim düzeyinin etkileşimli etkisi için iki yönlü varyans analizi; sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkeni göre farklılaşıp farklılaşmadığı ise bağımsız gruplar için t-testi ile çözümlenecektir. Elde edilen bulgular tablo ve grafikler halinde sunularak yorumlanacaktır. Sonuçlar, ilgili literatür ile karşılaştırılıp tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Evrensel Fen Okuryazarlığı, Evrensel Fen Okuryazarlığı Ölçeği, Türkiye İstatistikı Bölge Birimleri, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları

(16228) ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK VE MATEMATİK EĞİTİMİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

GÜLBİN KIYICI ¹, AYŞEGÜL ERGÜN ¹

¹ MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

ergunaysegul@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, fen bilimleri öğretmen adaylarının fen, teknoloji, mühendislik ve matematik eğitimine (FeTeMM) ilişkin algılarını, metaforlar aracılığı ile ortaya koymaktır. Türkiye'de 2017 yılında Fen Bilimleri dersi öğretim programı güncellenerek programa fen ve mühendislik uygulamaları konu alanı ile mühendislik tasarım becerileri eklenmiştir. Bu güncellenmenin merkezinde yer alan bütünleşik FeTeMM eğitimini verecek olan öğretmen adaylarının FeTeMM eğitimine ilişkin algılarının belirlenmesi önemli görülmektedir. Araştırmaya Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olup fen öğretimi ve laboratuvar uygulamaları II dersini alan iki şubedeki 70 öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarına bir dönem boyunca ders kapsamında, FeTeMM eğitimi ve mühendislik tasarım süreci hakkında teorik bilgi verilmiştir. Ardından işbirlikli gruplar halinde ilköğretim fen bilimleri dersine yönelik bütünleşik FeTeMM eğitimini içeren mühendislik tasarım uygulamaları yapmaları sağlanmıştır. Araştırmada veri toplamak amacı ile öğretmen adaylarının FeTeMM eğitimine ilişkin sahip oldukları düşünceleri ortaya çıkarmak için açık uçlu bir anket formu hazırlanmış; öğretmen adaylarından "FeTeMM eğitiminin sahip olduğu özellikler düşünülduğünde, FeTeMM eğitimini .....'ya benzetirim; çünkü,....." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının FeTeMM eğitimi kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda, FeTeMM eğitimi kavramına ilişkin öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar altı kavramsal kategoride toplanmış ve 52 farklı metafor belirlenmiştir. Bu kategoriler ve üretilen metafor sayısı sırasıyla; yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlayan, problemlere çözüm üretmek hayati kolaylaştıran FeTeMM eğitimi (14 metafor), disiplinler arası bir yaklaşım olarak FeTeMM eğitimi (13 metafor), farklı yetenek ve becerilerinin farkında olan, bunları kullanarak yeni ürünler oluşturan öğrenciler yetiştiren FeTeMM eğitimi (10 metafor), öğretmen ve öğrencinin bilgi ve tecrübe sahibi olmasını gerektiren FeTeMM eğitimi (7 metafor), yeni bir yaklaşım ve gereklilik olarak FeTeMM eğitimi (5 metafor) ve tasarım basamaklarını içeren bir süreç olarak FeTeMM eğitimi (3 metafor) olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen metaforlar, öğretmen adaylarının bütünleşik FeTeMM eğitime ilişkin bilgi, beceri ve pedagojik alan bilgilerinin belirlenmesi ve artırılmasına yönelik bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler : Bütünleşik FeTeMM eğitimi, fen bilimleri öğretmen adayı, metafor

(16267) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI KONUSUNDAKİ TUTUMLARININ İNCELENMESİ

MUSTAFA DOĞRU¹, MELAHAT ÇELİK¹, SHOLPAN MYRZAKASYMOVNA SHUINSHINA²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ - ² CANDİDATE OF PEDAGOGİCAL SCIENCES

mustafadogrum@gmail.com

Günümüzde artan nüfus ve teknolojinin kullanımı ihtiyaç duyulan enerjiyi sürekli olarak arttırmaktadır. Her geçen gün enerjiye olan ihtiyaç ise günümüzde enerjinin üretilmesinde en büyük paya sahip olan fosil yakıtların tükenmesi tehlikesini beraberinde getirmektedir. Yakın bir gelecekte kaçınılmaz olarak gerçekleşecek olan enerji krizi tehlikesi insanlığın yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle özellikle enerji ihtiyacı her geçen gün artan sanayileşmiş toplumlar yenilenebilir enerji kaynakları konusuna çok büyük ölçeklerde yatırımlar yapmaktadırlar. Öte yandan bu sahaya yapılan yatırımlar yenilenebilir enerji hususunda bilgi, farkındalık ve öngörü sahibi yeni nesillere ihtiyacı doğurmaktadır. Gelecek nesillerin çağın gerekliliklerine uygun hale getirilmesi zorunluluğu, yenilenebilir enerji kaynakları konusunun eğitim müfredatlarında daha fazla yer alması ve temel eğitimin bir parçası haline gelmesini gerekli kılmaktadır. Zira yeni nesillerin yenilenebilir enerji kaynakları özelinde çağdaş bilgi donanımına erken yaşlarda sahip olmaları ve bu kültürle büyümeleri bir zorunluluk halini almıştır. Yenilenebilir enerjiye yönelik olumlu tutum geliştirmek aşamasında ise eğitim çok önemli bir faktördür. Bu durumda temel eğitimin ayrılmaz bir parçası hale gelen yenilenebilir enerji kaynakları hakkında gerekli bilginin gelecek nesillere aktarılmasında öğretmenlere çok büyük görevler düşmektedir. Özellikle okul öncesi öğretmenleri bu zincirin ilk halkasını oluşturmaktadır. Çünkü gelişmiş ülkelerde yenilenebilir enerji kaynakları çevre konusu içerisinde verilmekte, çevreye duyarlı bireyler yetiştirilmesinde okul öncesi dönemden başlanılarak ilgili tüm konular sarmallık ilkesiyle sunulmaktadır. Bunun sonucunda yenilenebilir enerji kaynakları ve çevreye karşı duyarlı bireyler yetiştirilmektedir. O halde okul öncesi öğretmenlerinin yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik bilinç oluşturmada lisans eğitimleri sırasında geliştirdikleri tutumları önemlidir. Bu yüzden bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik tutumlarını ortaya koymak ve bu tutumlarına cinsiyet, anne-babanın eğitim durumu, ailenin gelir durumu gibi değişkenlerin etkisini incelemektir.

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada 26 maddeden oluşan “Yenilenebilir Enerji Kaynakları Tutum Ölçeği” 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde 3. sınıftaki 137 Okul Öncesi Öğretmen adayına uygulanmıştır. Veri analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Veri analizinde t testi ve ANOVA testleri yapılmıştır. Veri analizi sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının yenilenebilir enerji kaynakları tutumunda cinsiyet anlamlı fark oluşturmamıştır. Uygulanan ANOVA testi sonucunda ise babanın eğitim durumu anlamlı fark oluştururken, annenin eğitim durumu ve ailenin gelir durumu anlamlı fark oluşturmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Okul Öncesi Öğretmen Adayları, Tutum Ölçeği

(16381) ARGÜMANTASYON UYGULAMALARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

AYŞE ÇİFTÇİ¹, NEJLA ATABEY¹, MUSTAFA SAMİ TOPÇU²

¹ MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ - ² YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a.ciftci@alparslan.edu.tr

Yapılan literatür taramasında, argümantasyon uygulamalarını etkileyen faktörleri değerlendirmek amacıyla kullanılabilecek herhangi bir Türkçe ölçme aracına ulaşılamamıştır. Bundan dolayı bu araştırmanın amacı, McNeill, Katsh-Singer, González-Howard, & Loper (2016) tarafından geliştirilen “Argümantasyon Uygulamalarını Etkileyen Faktörler Ölçeği”ni Türkçeye uyarlamaktır. Ölçeğin orijinali, fen bilimleri öğretmenlerinin argümantasyon uygulamalarını etkileyen faktörleri incelemek için “Factors Influencing Argumentation Instruction Survey” adıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye çevirisi, konu ile ilgili alan bilgisine sahip olan ve İngilizcesi iyi olan araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Anketin Türkçe formu geri-çeviri yöntemiyle iki İngilizce öğretmeni tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş ve iki form karşılaştırılarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Ölçeğin dil eşdeğerliğini sınamak amacıyla, Türkçe formu ve İngilizce formu 2 haftalık

arayla 30 İngilizce öğretmenine uygulanmıştır. Ölçek, dil eşdeğerliği sağlandıktan sonra iki devlet üniversitesinde öğrenim gören 143 fen bilimleri öğretmen adayına uygulanmıştır. Yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla, doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin orijinal halinde olduğu gibi Türkçe 'ye uyarlanmış şekliyle de üç boyutta değerlendirilebileceği tespit edilmiştir: Öz-yeterlilik, bağlam ve politika, hedef ve çıktılar. Öz-yeterlilik boyutu 8, bağlam ve politika boyutu 6, hedef ve çıktılar boyutu 7 maddeden oluşmaktadır. Model uyum iyiliği değerleri şu şekilde tespit edilmiştir: $\chi^2/Sd=2.09$, RMSEA=.088, GFI=.79 CFI=.90, NFI=.82, NNFI=.88, AGFI= 0.74. Bu değerler incelendiğinde; RMSEA, χ^2/Sd , CFI değerlerinin üçlü faktör yapısını doğruladığı görülmektedir. AGFI, NFI ve NNFI değerlerinin ise kritik değerde oldukları söylenebilir. Faktör yüklerinin 0.43 ile 0.78 arasında değiştiği belirlenmiştir. Öz-yeterlilik boyutundaki maddelerin yükleri 0.50 ile 0.69, bağlam ve politika boyutundaki maddelerin yükleri 0.43 ile 0.56, hedef ve çıktılar boyutundaki maddelerin yükleri 0.63 ile 0.78 arasında değişmektedir. Ardından 2. düzey doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analiz sonuçlarına göre Öz-yeterlilik boyutu 0.71, bağlam 0.57, hedef 0.80 faktör yüklerine sahiptir. Ardından ölçeğin bütünü ve alt boyutları için cronbach alfa değeri hesaplanmıştır. Ölçeğin tümüne ait alfa değeri 0.85 bulunmuştur. Öz-yeterlilik boyutunda yer alan maddelere ait alfa değeri 0.81, bağlam ve politika alt boyutunda yer alan maddelere ait değer 0.64 ve hedefler ve çıktılar alt boyutundaki maddelere ait değer 0.87 olarak hesaplanmıştır. "Argümantasyon Uygulamalarını Etkileyen Faktörler Ölçeği"ni Türkçe'ye uyarlamak amacıyla yapılan analizler sonucunda, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Argümantasyon Uygulamalarını Etkileyen Faktörler Ölçeği, Uyarlama, Güvenirlik, Geçerlik

(16398) FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK, MATEMATİK (FETEMM) TEMASI KAPSAMINDA YAYIMLANAN AKADEMİK KİTAPLARIN İNCELENMESİ

KADRIYE BAYRAM¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

k.bayram.50@gmail.com

2017 Fen Bilimleri öğretim programında vurgulanan araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme stratejisi ve bu strateji kapsamında fen-mühendislik uygulamaları ile inovasyonel ürün tasarlama süreçlerinin öğretmenler tarafından sınıf ortamında etkili bir şekilde uygulanması son yıllarda dikkat çeken konulardan birisidir. Bu hususta disiplinler arası bakış açısıyla, fen bilimlerinin matematik, teknoloji ve mühendislikle (FeTeMM) kuram ve uygulamada nasıl bütünleştirilmesi gerektiğine yönelik ihtiyaçlar belirmektedir. Bu çalışmada, öğretmen eğitiminde, yüksek lisans, doktora düzeyindeki alan eğitimi derslerinde ve öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinde kaynak olarak kullanılması öngörülen, FeTeMM temasında güncel yayımlanmış, örnek akademik kitapların derinlemesine karşılaştırmalı incelenmesi amaçlanmaktadır.

Kitabın künyesi (kitap adı, yazar bilgileri, baskı yılı, sayfa sayısı..vb), kitabın doğası, kapsamı, kitapta yer alan bölümlerin nicel ve nitel özellikleri, her bir bölümün içeriği, vurgulanan temalar, ele alınan etkinlikler (konu alanı, kazanım(lar)), sınıf düzeyi, temsil türü/düzeyi, değerlendirme türü/düzeyi..vb.), bölümlerin farklı yaklaşımlarla ilişkilendirilmesi, 2017 fen bilimleri öğretim programı ile endüstri 4.0 özelliklerinin kitaba yansımaları gibi belirlenen kriterler ve uzman görüşleri ışığında "Akademik Kitap İnceleme Formu" araştırmacı tarafından hazırlanmış olup, bu form veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Nitel araştırma yaklaşımında doküman incelemesine dayalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada, Akademik Kitap İnceleme Formu ile elde edilen veriler sürekli karşılaştırmalı analiz tekniği ile analiz edilecektir. Elde edilen bulgular neticesinde, FeTeMM alanında yayımlanan kitapların niteliksel ve niceliksel barındırdıkları özellikler bakımından mevcut durum ile alanda gösterilen eğilimin değerlendirilmesi yönünden bu araştırma önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM, Kitap İnceleme, Disiplinlerarası Yaklaşım, Uygulamalı Bilim.

(16408) TÜRKİYE’DE FEN EĞİTİMİ ALANINDA GÜNLÜK YAŞAMLA İLİŞKİLİ YÜRÜTÜLEN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

ZEYNEP BAŞKAN TAKAOĞLU¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

zeynepbaskan@hotmail.com

Fen eğitiminin temel amacı bireylerin fen okuryazarı olabilmeleridir. Fen okuryazarı olabilmenin temeli ise günlük yaşamda karşılaşılan olayların fen kavramları ile açıklanabilmesine dayanmaktadır. Bu sayede bireylerin hem öğrendikleri bilgileri günlük yaşamda karşılaştıkları olaylarla ilişkilendirebilmesi hem de daha kalıcı öğrenmenin yolu açılarak fen bilimlerini günlük yaşamda kullanması sağlanabilmektedir. Günlük hayatla ilişkili yürütülecek çalışmalarda da bu alana ait araştırmaların tespit edilerek incelenmesi araştırmacılara kendi yürütecekleri konu üzerinde fikirler verecek, araştırma sürecine yardımcı olacak ve sonuçların karşılaştırılması açısından önemli katkılar sağlayacaktır. Bu sayede alanda yürütülen problemler net bir şekilde ortaya koyulacak ve yeni araştırmalara da katkı sağlanacaktır. Bu bağlamda çalışmanın amacı ülkemizde fen bilimleri alanında günlük yaşamla ilişkili yürüten lisansüstü tezlerin genel eğilimlerinin belirlenmesidir. Çalışmada içerik analizi yöntemlerinden biri olan betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 6’sı doktora, 29’u yüksek lisans olmak üzere 35 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Veriler YÖK ulusal tez merkezinde yer alan erişilebilir tezlerden elde edilmiştir. Tezlerin seçiminde eğitim ve öğretim alanı tercih edilerek bu alanda günlük hayat ya da günlük yaşam anahtar kelimelerine dayalı arama sonuçlarına bağlı olarak elde edilen tezler kullanılmıştır. Betimsel analizin kullanıldığı çalışmada lisansüstü tezler iki aşamada değerlendirilmiştir. İlk aşamada lisansüstü tezler yıllara, tezin yürütüldüğü üniversiteye, örneklem genişliğine ve grubuna, yazarların cinsiyetine, araştırma yöntemleri, tezlerin alanları, kullanılan veri analiz teknikleri ve veri toplama araçlarına göre kategorilendirilirken, ikinci aşamada, konu içeriklerine, en önemli sonuçlarına ve önerilerine göre incelenmiştir. Çalışma sonucunda lisansüstü tezlerin fen bilgisi eğitimi alanında daha fazla olduğu ve buna bağlı olarak örneklem seçiminde ortaokul öğrencilerinin daha sık tercih edildiği ortaya çıkmıştır. İncelenen lisansüstü tezler öğrencilerin belirlenen bir konu veya fen bilimleri derslerini günlük yaşamla ilişkilendirilme düzeylerine ya da belirlenen bir model veya kurama uygun olarak hazırlanan etkinliklerin günlük yaşamla ilişkilendirmeye katkısı üzerine odaklanmıştır. Bu bağlamda günlük yaşamla ilişkilendirme düzeylerinin araştırıldığı bazı çalışmalarda öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirmede başarılı olduğu ortaya çıkarken bazı çalışmalarda tümüyle zıt sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca belirlenen kuram veya modele uygun yürütülen etkinliklerde öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirmelerinin arttığı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda çalışmalarda fen kavramlarının günlük yaşamla ilişkilendirilmesi ve günlük yaşamla ilişkilendirilebilecek etkinliklere yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : fen eğitimi, günlük yaşamla ilişkilendirme, lisansüstü tez

(16414) İLETKEN VE YALITKAN MADDELER KONUSUNDA MAKEY MAKEY KİTİ KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

TUBA BENZER GÜLER¹, OKTAY BEKTAŞ¹, EMİNE GÜNERİ¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

tuba0890@gmail.com

Günümüzde etkili bir eğitimin yapılabilmesi için teknolojinin nasıl ve ne kadar kullanıldığının cevabının verilmesi gerekmektedir. Bu noktada, etkili bir öğretim yapmak isteyen ve teknoloji okuryazarı bireyler yetiştirmek isteyen öğretmen, teknolojiyi etkili kullanabilmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle, teknolojik alan bilgisine sahip olması gerekmektedir. çünkü öğretmen ancak bu şekilde uygun bir öğrenme ortamı sağlayabilir ve öğrencinin başarısına katkıda bulunabilir. Teknolojik ve pedagojik alan bilgisine sahip olan öğretmen özellikle de teknoloji ile bütünleşmiş konularda öğrencilerin sorularına yeterli düzeyde cevap verebilir ve eğitimi güçlendirebilir. Bu süreç içerisinde öğretmenler birçok teknolojik materyalden faydalanabilirler. Bu materyallerden birisi de makey makey kitidir. “Makey makey kiti” make ve key kelimelerinin birleşmesi ile oluşmuş olup “makey makey” şeklinde kısaltılmış teknolojik bir materyaldir. Çalışmada materyalin teknoloji ile ilgili olmasından yola çıkarak öğretmenlerin öncelikli olarak teknolojik pedagojik alan bilgisine (TPAB) sahip olması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Bu sebeple, bu araştırmanın amacı “iletken ve yalıtkan maddeler” konusunda “makey makey kiti” kullanımına yönelik öğrenci görüşlerini ortaya koymak, öğrencilerin bu konuda

anlamli öğrenme gerçekleştirip gerçekleştirmediğini saptamak ve öğrencinin konuya olan ilgi ve motivasyonunun ne derecede olduğunu belirlemektir. Araştırmanın bir diğer amacı ise alan yazında “makey makey kitinin” eğitim ortamına aktarılmamasından kaynaklanan eksikliği gidermektir. Bu amaçlar doğrultusunda, bu araştırmada “makey makey kiti” kullanıldıktan sonra farklı anlama ve yorumlama yetisine sahip katılımcı görüşü alındığından nitel araştırma yönteminin bir deseni olan fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, Kayseri ilinin merkez ilçesine bağlı bir devlet okulunda yedinci sınıfta okuyan on (10) öğrenci oluşturmuştur. Katılımcılar amaçlı örneklem çeşitlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi ile belirlenmiştir. Çalışma ilk aşamada üç kız üç erkekten oluşan altı kişilik öğrenci grubu ile yürütülmüştür fakat katılımcıların görüşme sürelerinin tahmin edilen süreden daha kısa sürmesi sebebiyle çalışmaya iki kız iki erkekten oluşan dört kişilik bir öğrenci grubu daha dahil edilmiştir. Katılımcılar “makey makey kiti” ile daha önce hiç karşılaşmamış olduklarından, öncelikle birinci araştırmacı tarafından “iletken ve yalıtkan maddeler” konusu “makey makey kiti” kullanılarak anlatılmış ve daha sonra katılımcıların görüşleri alınmıştır. Bu görüşler birinci araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme kullanılarak toplanmıştır. Görüşmeler katılımcıların bilgisi doğrultusunda ses kaydına alınmıştır. Ses kayıtları transkript edildikten sonra kodlar, 11 kategori ve bir tema oluşturularak içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmiş, verilerin toplanması, analizi ve yazımı ile ilgili detaylı betimlemeler yapılmış ve fen eğitiminde iki uzmanın bulgular ve sonuçlar üzerine görüşleri alınmıştır. Bulgular katılımcıların görüşleri yönünden incelendiğinde, “makey makey kitinin”, “iletken ve yalıtkan maddeler” konusu için faydalı olduğu ve anlamli öğrenmeyi artırdığı, katılımcıların derse olan ilgisini ve motivasyonunu artırdığı, ders içi kullanımlar için uygun olduğu ve ezberden uzak tuttuğu yönünde bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle, anlamli öğrenmenin artırılması için bu tür materyallerin kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak “makey makey kitinin” fen öğrenimi için okullara temin edilmesi gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB), Makey Makey Kiti, İletken ve Yalıtkan Maddeler, Nitel Araştırma, Fenomenoloji

(16459) ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK FEN EĞİLİMİ ÖZ-DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ’NİN GELİŞTİRİLMESİ

SENDİL CAN¹, GÜLİZ KAYMAKCI¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

csendil@mu.edu.tr

Geçmişten günümüze özel yetenekli bireyler, toplumun her zaman dikkatini çekmiştir. Bu amaçla devletler, yönetimlerini devam ettirecek liderleri belirlemek ve yönetim kadrolarını oluşturmak; bilim, sanat ve spor alanlarında yetenekli olan insanlardan yararlanmak istemişlerdir. Çocuklardaki özel yeteneğin erken fark edilmesi ve bunun geliştirilmesine olanak tanınması, özellikle eğitimciler için son derece zor ancak bir o kadar da önemli bir konudur. Bazı ülkelerde özel yetenekli çocuklara yönelik yetenek geliştirme çalışmaları köklü bir geçmişe sahip olmasına rağmen, ülkemiz bu tür çalışmalarda oldukça geç kalmıştır. Birçok ülkede özel yetenekli öğrencilerin eğitim-öğretimleri için zenginleştirme modelleri hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Ülkemizde ise bu tür çalışmalar daha çok bireysel olarak yürütülmüştür. Fen öğrenme konusunda eğilimli olmayı değerlendirmek için, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının olmasının, bu tür öğrencilerin özel yetenekli için açılmış eğitim kurumlarında alacakları eğitimde kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu öz-değerlendirme ölçeği, fen bilimleri öğretmenleri ve alan uzmanları için öğrencilerin fen alanı ile ilgili ne tür davranışlar sergilediklerini tespit etmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, özel yetenekli ortaokul öğrencilerinin fen eğilim düzeyini ölçen geçerli ve güvenilir, Likert-tipi bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçeğin geliştirme aşamalarında yapılması gerekenler yerine getirilmiş ve 5’li likert tipli taslak bir ölçek elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemine 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında her coğrafi bölgeden amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen illerdeki Bilim ve Sanat Merkezleri’nde eğitim alan ortaokul öğrencileri oluşturulmuştur. Örneklem seçilirken her coğrafi bölgeden öğrenci grubunun olmasına dikkat edilerek homojen bir dağılım olması amaçlanmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin fen eğilim düzeyini belirleyen bu ölçeğin geliştirilmesi, hem alana katkı sağlayacak hem de alandaki bu eksikliği bir nebze olsun gidermeye çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler : Özel Yetenekli Öğrenci, Ölçek Geliştirme, Fen Eğilimi Öz-Değerlendirme, Ortaokul Öğrencileri

(16511) ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI İLE YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İCLAL ALKAN¹, MUSTAFA SERDAR KÖKSAL²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

alkaniclal@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, özel yetenekli öğrencilerin fen bilimleri dersine ilişkin tutumları ile yapılandırmacı öğrenme ortamı algıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu bağlamda “Özel yetenekli öğrencilerin, yapılandırmacı öğrenme ortamı algıları, fen bilimleri dersine ilişkin tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Betimsel nitelikte olan bu araştırma, tarama modellerinden ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın katılımcılarını 2016-2017 eğitim öğretim yılında Malatya Bilim Sanat Merkezinde eğitim görmekte olan 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, Barry J. Fraser (1981) tarafından geliştirilen, Telli, Çakıroğlu, ve Rakıcı (2003) tarafından Türkçe’ye uyarlanan Fene Karşı Tutum Ölçeği (Test of Science Related Attitude-TOSRA) ile Taylor ve Fraser (1991) tarafından geliştirilen Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Ölçeği (Constructivist Learning Environment Survey-CLES) kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programına aktarıldıktan sonra, basit doğrusal regresyon analizi kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonuçları incelendiğinde, özel yetenekli öğrencilerin yapılandırmacı öğrenme ortamı algıları ile fen bilimleri dersine ilişkin tutumları arasında pozitif ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmiştir ($\beta=.40$, $p=.000$).

Anahtar Kelimeler : Özel/üstün yetenekli, fen tutumu, yapılandırmacı öğrenme ortamı

(16517) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ HAVA KİRLİLİĞİNE İLİŞKİN BAZI KİMYA KAVRAMLARI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ

SEVİL KURT¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

sevilkurt@erdogan.edu.tr

Fen bilgisi öğretmenliği öğrencileri lisans öğrenimleri boyunca temel veya ileri düzeydeki kimya kavramlarını teorik ve uygulamalı derslerde öğrenmektedirler. Bu derslerle öğretmen adaylarından beklenen kimyaya ilişkin bilgi ve becerileri anlamlı bir şekilde özümseyerek açıklanmasında kimya bilgisinin gerektiği tüm alanlarda kullanabilmeleridir. Bu kapsamda Kimyada Özel Konular Dersi kimyayı bağlı olduğu teorik ve laboratuvar bilgi ve becerilerinin daha ötesine taşıyarak daha güncel içeriğin sunulduğu ve açıklandığı bir derstir. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının hava kirliliğine ilişkin bazı kimya kavramları hakkındaki farkındalıklarının belirlenmesidir. Çalışmanın örneklemini fen bilgisi öğretmenliği üçüncü sınıfta öğrenim gören 48 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında hava kirliliği, temiz ve kirli hava, asit yağmurları gibi bazı kavramlar hakkında öğrencilerin bilgi düzeyleri ve farkındalıkları araştırılmıştır. Bu amaçla öğrencilere beş sorudan oluşan açık uçlu bir anket uygulanmıştır. Buna ilaveten öğrencilerin Kimyada Özel Konular dersi kapsamında gerçekleştirdikleri sınıf içi tartışmalardan faydalanılmıştır. Tartışmalar sırasında araştırmacı tarafından yapılandırılmamış gözlemler uygulanmış ve bu gözlemlere ilişkin notlar alınmıştır. Öğrenci anketlerinin analizinde içerik analizi, yüzde ve frekans analizi kullanılmıştır. Gözlemlere ilişkin notlar ise her kavramla ilgili alt başlıklar halinde sadeleştirilerek verilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin sözü edilen kimya kavramları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Öğrenciler asit yağmurlarına hangi olayların veya gazların sebep olduğu konusunda yeterli ve doğru açıklamaları yapamamışlardır. Öğrencilerin birçoğunun bu soruyu yüzeysel bir şekilde cevapladıkları ve kimyasal dili kullanmaktan çekindikleri belirlenmiştir. Özellikle öğrencilerin temiz ve kirli hava kavramları hakkında bilimsel olmayan düşünceleri taşıdıkları bulunmuştur. Öğrencilerin çoğunun aklıma temiz hava dendiğinde oksijence zengin hava gelmektedir. Öğrenciler havanın içeriğinde bulunan gazların veya maddelerin oranlarının değişken olduğunu, yüksekliğe ve duruma göre değiştiğini düşünmektedirler. Yapılan sınıf içi tartışmalara ait gözlem bulguları da öğrencilerin bu düşüncelerine ilişkin bulguları destekler niteliktedir. Bununla birlikte yapılan gözlemler öğrencilerin neden böyle düşündükleri hakkında da ipucu vermektedir. Öğrenciler dünyada bir takım madde

çevrimleri ve bu çevrimler esnasında gerçekleşen kimyasal reaksiyonlar sonucu ekolojik bir dengenin olduğu gerçeğini göz ardı etmektedirler. Buradan hareketle fen bilgisi öğretmen adaylarının güncel kimya konuları hakkındaki bilgi ve farkındalıklarının yeterli düzeyde olmadığı, dolayısıyla bu kavramları kimyasal yönden açıklamakta zorlandıkları söylenebilir. Bu kapsamda fen bilgisi öğretmen adaylarının fen bilimine ilişkin bilgi ve becerilerinin gelişimini destekleyecek ve bu konularda daha derin bir bakış açısı kazanmalarını sağlayabilecek bilimsel tartışmalar, proje ve araştırma tabanlı etkinlikler gibi çalışmaların lisans derslerinde daha sıklıkla kullanılmasının katkısı olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi öğretmen adayları, temiz hava, kirli hava, farkındalık

(16563) GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ISI ALIŞ VERİŞİ VE SICAKLIK DEĞİŞİMİ

AYDIN KIZILASLAN¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

aydin.kizilaslan@outlook.com

Bu çalışmada ilköğretim 8. sınıf görme yetersizliği olan öğrencilere yönelik hazırlanan öğretim tasarımı modeliyle ‘Maddenin Halleri ve Isı’ ünitesinin öğretimi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili üniteye yönelik geliştirilen etkinlik ve materyallerin öğretim, öğrenme, işlevsellik ve kullanılabilirlik boyutlarında değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmada Tasarım Tabanlı araştırmadan yararlanılmıştır. Öğretim tasarımı geliştirilirken ADDIE öğretim tasarım modelinden yararlanılmıştır. ADDIE modelinin analiz basamağında öğrencilerin ‘Maddenin Halleri ve Isı’ ünitesine ilişkin yönelik öğrenme ihtiyaçları tespit edilmiştir. Tasarım, Geliştirme ve Uygulama basamağında öğrencilerin tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda materyalleri ve etkinlikleri tasarlanmış ve uygulanmıştır. Değerlendirme basamağında ise bu öğretim materyal ve etkinliklerinin değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmada iki farklı örneklem grubu kullanılmıştır. İhtiyaç analizi aşamasına 5 öğrenci, uygulama aşamasına ise 6 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın ihtiyaç analizinde ve çalışmanın sonunda uygulama aşamasında nitel araştırma yaklaşımından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın ihtiyaç analizinde *Fen Dersi Gözlem Formu* kullanılırken değerlendirme ise *Fen Etkinlik Gözlem Formu* veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Buna göre ‘Maddenin Halleri ve Isı’ ünitesinde yer alan kavramların öğrencilere etkili bir şekilde öğretilmesi amacıyla hazırlanan etkinliklerin ve etkinlik malzemelerinin öğretim, öğrenme, işlevsellik ve kullanılabilirlik boyutlarında belirlenen ölçütlerin pek çoğunu sağladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Görme yetersizliği olan öğrenciler, Öğretim tasarımı, Maddenin halleri ve ısı, ADDIE modeli, Akademik başarı

(16572) FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ASTRONOMİYE YÖNELİK İLGİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ŞENDİL CAN¹, GÜLPERİ ÖZTÜRK¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

csendil@mu.edu.tr

İnsanoğlu geçmişten bugüne çevresinde olup biten olayları merak etmiş ve doğa olaylarına ilgi duymuştur. Doğayı ve evreni, bu merak ve ilgi doğrultusunda anlamaya çalışmışlar, deney ve gözlemler ile doğayı araştırıp incelemişlerdir. Buradan yola çıkarak uzayın tam anlamıyla, mükemmel bir inceleme ve uygulama alanı yaratması, astronomi alanının önemini ortaya koymuştur. Bu bağlamda araştırmada, fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının astronomiye yönelik ilgilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi ve program türüne göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde yürütülen bu araştırmanın örneklemini, 2017-2018 Eğitim - Öğretim Yılı Güz dönemi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören 144 1. sınıf ve 69 4. sınıf olmak üzere toplam 213 fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının Astronomiye yönelik ilgilerini belirlemede, 31 maddeden oluşan ‘Astronomiye Yönelik İlgi Ölçeği’

kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının astronomiye yönelik ilgilerine cinsiyet, sınıf düzeyi ve program türünün etkisi bağımsız gruplar t-testi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının popüler astronomiye ilgi, astronomi konularını öğrenmeye ilgi ve astronomide teknoloji ve kariyere ilgi alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. 4. Sınıf fen bilgisi öğretmen adaylarının astronomi konularını öğrenmeye ilgi ve astronomide teknoloji ve kariyere ilgi alt boyutlarında 1. Sınıfa göre ilgilerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Popüler astronomiye ilgi alt boyutunda ise bir farklılık bulunmamıştır. 1. Sınıf öğretmen adaylarında ise popüler astronomiye ilgi, astronomi konularını öğrenmeye ilgi ve astronomide teknoloji ve kariyere ilgi alt boyutlarda sınıf düzeyinin bir etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Fen bilgisi öğretmen adaylarının, popüler astronomiye ilgi, astronomi konularını öğrenmeye ilgi ve astronomide teknoloji ve kariyere ilgi alt boyutlarında Sınıf öğretmeni adaylarına göre ilgilerinin daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Literatürde astronomiye yönelik ilgiye ilişkin çalışmaların oldukça yetersiz olması sebebiyle, yapılan araştırmanın literatürdeki bu eksikliği de gidereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Astronomi, Fen Bilgisi, Sınıf Öğretmeni Adayı, İlgi

(16596) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN ALTERNATİF ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

İSA DEVECİ¹, SÜMEYYE KAVAK²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

deveciisa@gmail.com

Fen bilimleri dersi öğretim programı ölçme ve değerlendirme yaklaşımında öğrencilerin süreç içerisinde izlenmesi, yönlendirilmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi, anlamlı ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesi amacıyla sürekli geri bildirim sağlanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretim programlarının ölçme değerlendirme yaklaşımı zaman zaman gözden geçirilmekte, ihtiyaçlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir. Bu süreçte öğretim programlarının uygulayıcısı öğretmenlerin, ölçme değerlendirme yaklaşımı hakkındaki düşünceleri ve karşılaştıkları sorunların bilinmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı; fen bilimleri öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Araştırma fenomenografik araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışma grubunu Kahramanmaraş ili merkez okullarında görev yapmakta olan altı fen bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ayrıca iki öğretmenin ders esnasında alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma durumlarını belirlemek için gözlem formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, fen bilimleri öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede genellikle; çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış ve açık uçlu sorular gibi geleneksel ölçme-değerlendirme tekniklerini tercih ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin öğretim programında yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerini; sınıfların kalabalık olması, ders saatlerinin az olması gibi nedenlerden dolayı kullanmakta zorlandıklarını belirttikleri görülmüştür. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak fen bilimleri öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri ile ilgili hizmet içi eğitim almaları gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri eğitimi, alternatif ölçme ve değerlendirme, geleneksel ölçme ve değerlendirme

(16604) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE SORUNLARINA YÖNELİK OLARAK KİMYA BİLGİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

ZEYNEP KIRYAK¹, BAHAR CANDAS¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

zeynepkiryak@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre sorunlarını yorumlama, değerlendirme ve bu sorunlara çözüm üretme süreçlerinde kimya bilgilerinden faydalanma düzeylerinin incelenmesidir. Bu amaç

doğrultusunda çalışma tarama yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde 81 ikinci sınıf fen bilgisi öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Çevre, su ve toprak kirliliğine yönelik olarak geliştirilen beş açık uçlu soru veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. İlk üç soru öğretmen adaylarının “çevre, toprak ve su kirliliği” ile ilgili genel anlamda bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik olarak oluşturulmuştur. Dördüncü soru toprak kirliliğini, beşinci soru ise su kirliliğini kimya bağlamında yorumlamalarına ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirmelerine yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu soruların ilk aşamasında öğretmen adaylarından verilen kimyasal türler içerisinde kirletici etki gösterdiğini düşündüklerini seçmeleri, ikinci aşamada ise kimyasalların toprak ya da su içerisindeki varlığının ve miktarının hangi yollarla tespit edilebileceğini açıklamaları ve kirleticileri ortamdaki uzaklaştırmak için neler yapılabileceği ile ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular kategoriler ve kodlar altında açıklanmıştır. Bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının ilk üç soru için kirlilik sebebi olarak çoğunlukla “insan, fabrika atıkları, çöp ve kanalizasyon” kodlarına odaklandıkları görülürken, kirliliğin sonucu olarak “canlıların ve yaşam alanlarının zarar görmesi, suların kullanılamaz hale gelmesi ve tarım faaliyetlerinin azalması” kodlarına yönelik cevaplar verdikleri belirlenmiştir. Dördüncü soruda toprak için kirletici etkiye sahip olan kimyasallar olarak öğretmen adaylarının büyük kısmının “kadmium, gümüş, bor ve silisyum” elementlerini ifade ettikleri, bu kirleticilerin toprağın verimini azaltacağı ve toprak içinde yaşayan canlıların zarar göreceğini belirttikleri görülmüştür. Beşinci soruda su kirliliği için kirletici etkiye sahip olan kimyasalların ise büyük oranda “kurşun, amonyak, cıva, sülfat ve mangan” şeklinde ifade edildiği görülmüştür. Öğretmen adayları bu kimyasalların sulara karışması durumunda canlılara ve ekosisteme olumsuz etkilerinin olacağını, hastalık ve ölümlere sebep olacağını vurgulamışlardır. Bu iki soru için, kirleticilerin belirlenmesine yönelik hiçbir öğretmen adayının detaylı bilgi vermediği, genel olarak “numune alıp laboratuvarında analiz yapılır” şeklinde ifade ettikleri belirlenmiştir. Kirliliğe yönelik çözüm üretme aşamasında ise öğretmen adaylarının büyük kısmı analiz yapıldığında temizleneceğini ya da bu konuda fikirlerinin olmadığını ifade ederken, az sayıda öğretmen adayının detaylı açıklamaları bulunmasa da çözüm üretme aşamasında kimya bilgilerini kullanmaya çalıştıkları görülmüştür. Çalışma sonucunda, öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik bilgi düzeylerinin önceki yıllarda yapılan araştırmalarla karşılaştırıldığında, farklı eğitim düzeyinde elde edilen bulgularla benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Diğer yandan, özellikle kimya bağlamında bu sorunlara yönelik bilgi düzeyleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının büyük kısmının kirletici etkiye sahip olan kimyasallara yönelik bilgileri olsa dahi, sorunun kaynağı ve ortadan kaldırılması hususunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ya da sahip oldukları bilgileri bu doğrultuda kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, çevre sorunları gibi özellikle fen bilgisi öğretim programında geniş yer bulan bir konunun öğretimini gerçekleştirecek olan öğretmen adaylarının sahip oldukları bilgileri kullanmalarına ve farklı durumlarla ilişkilendirmelerine fırsat verecek uygulamaların tasarlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi öğretmen adayları, çevre sorunları, kimya bilgilerini kullanma düzeyi

(16605) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİMİ DERSİNDE YÜRÜTTÜKLERİ UYGULAMALARA YÖNELİK ÖZ-DEĞERLENDİRME RAPORLARININ İNCELENMESİ

BAHAR CANDAS¹, ZEYNEP KIRYAK¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

bhrcnds@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının Fen Bilimleri Öğretimi dersi kapsamında yürüttükleri uygulamalara yönelik öz-değerlendirme raporlarının incelenmesiyle süreç içerisinde yaşadıkları deneyimlerin ve karşılaştıkları zorlukların açığa çıkarılmasıdır. Tarama yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmaya 75 üçüncü sınıf fen bilgisi öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adayları iki kişilik gruplar halinde öğretim programında yer alan belirli kazanımlara yönelik olarak 5E modeline uygun ders planları ve materyaller geliştirmişler ve uygulamışlardır. Gerçekleştirilen uygulamaların ardından bireysel olarak yazdıkları öz-değerlendirme raporları veri toplama aracı olarak kullanılmış ve betimsel analiz yapılmıştır. Elde edilen bulgular öğretmen adaylarının büyük kısmının özellikle sınıf hakimiyeti konusunda sorun yaşadıklarını göstermektedir. Ancak bu sorunla karşılaştığını ifade eden adaylardan bazıları uygulamaları kendi sınıf arkadaşlarıyla yürüttükleri için bu sorunun ortaya çıktığını, ortaokul öğrencileriyle yapacakları öğretim uygulamalarında bu sorunla karşılaşmayacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Diğer yandan, az sayıda öğretmen adayı konuya hakim olmadığını, konunun detaylarını tam olarak bilmediğini ya da araştırmadığını için kendisini süreç içerisinde yetersiz hissettiğini,

özgüvenini kaybettiğini ve bu nedenle süreci iyi yönetemediğini ifade etmiştir. Öğretmen adaylarının vurguladıkları diğer bir durum ise, ses tonunu etkili kullanma ya da kullanamama durumlarıyla ilgili olarak açığa çıkmıştır. Bazı öğretmen adayları sesini sınıfa duyuramadığı için tüm kontrolü ve motivasyonunu kaybettiğini belirtirken, bazı adaylar ses tonunu etkili biçimde kullandığını ve sınıfta otorite sağladığını ifade etmiştir. Bu noktada, öğretmen adaylarının sınıfta yüksek sesle konuşma ya da otoriter bir tavırla sınıfı susturma ve tüm hakimiyeti üzerine almanın iyi bir öğretmen olmanın göstergesi olduğunu düşündükleri görülmüştür. Bu görüşe sahip öğretmen adaylarının aynı zamanda öğretimin sahip oldukları tüm bilgiyi öğrencilere aktarmaları sayesinde gerçekleştiğini, özellikle 5E modelinin açıklama aşamasında bilgi aktarımını gerçekleştirdiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Bunun dışında, öğretmen adaylarının giriş ve derinleştirme aşamalarında video, hikaye, şiir, şarkı ve drama gibi uygulamalardan faydalanmayı yoğunlukla tercih ettikleri ve bu uygulamaların öğrencilerin motivasyonunu artırmada etkili olduğunu vurguladıkları görülmüştür. Öğrencilerin motivasyonunun artırılması ve dikkatinin derse çekilmesi için eğlenceli uygulamaların mutlaka yapılmış olması gerektiğine yönelik görüşler de ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının öz-değerlendirmelerinde sonuç olarak ifade edilen görüşler ise, gerçek sınıflarda çok daha iyi uygulamalar yapabilecekleri, bu uygulamaları ise ilk kez yapmış olmanın eksikliklerini ve sürecin işleyişini görmeleri açısından önemli olduğu, tekrar uygulama yaptıklarında çok daha başarılı olacaklarına yönelik inanca sahip oldukları şeklindedir. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının bu tür uygulamalara daha fazla katılabilmeleri için Fen Bilimleri Öğretimi gibi mesleki gelişimlerini ve farkındalıklarını artırmaya yönelik ders saatlerinin daha fazla olmasının deneyim kazanmaları açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca öz-değerlendirme raporlarında eksikliklerini ifade eden adayların bu eksiklikleri öğretmenlik uygulamasına başlamadan önce telafi edebilmeleri açısından dersin mikro öğretim şeklinde yürütülmesinin de mesleki ve kişisel gelişimleri açısından büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi öğretmen adayları, fen bilimleri öğretimi, öz-değerlendirme

(16608) FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN YAŞAM BECERİLERİNİN AKTARILABİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

İSA DEVECİ¹, MELTEM AYDIZ²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

deveciisa@gmail.com

21. yüzyıldaki gelişmeler her alanı etkilediği gibi eğitimi de etkilemiştir. Dolayısıyla öğrencilere kazandırılması düşünülen becerilere yenileri eklenmiştir. Böylelikle öğrencilere “yaşam becerileri” adı altında yeni becerilerin kazandırılması gündeme gelmiştir. Bu araştırmada 2017 ve 2018 Fen Bilimleri Dersi öğretim programında vurgulanan (analitik düşünme, karar verme, iletişim, girişimcilik, yaratıcı düşünme ve takım çalışması) yaşam becerilerinin aktarılabilirliğine yönelik öğretmen görüşleri incelenmiştir. Araştırma fenomenografik araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışma grubu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında görev yapan 4 fen bilimleri öğretmeninden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Her bir öğretmen ile gerçekleştirilen görüşmeler yaklaşık olarak 15 dakika sürmüştür. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgulara göre, öğretmenlerin yaşam becerisi denildiğinde analitik düşünme, karar verme, yaratıcı düşünme, girişimcilik, iletişim, takım çalışması becerilerinden herhangi birini ifade etmedikleri görülmüştür. Diğer taraftan öğrencilerin analitik düşünme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik öğretmen algılarında benzerlik olduğu saptanmıştır. Ayrıca yaşam becerileri arasında en fazla fikir sahibi oldukları becerinin yaratıcı düşünme becerisi olduğu, en az fikir sahibi oldukları becerinin ise girişimcilik becerisi olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak fen bilimleri dersi öğretim programında yaşam becerilerinin ne anlama geldiği ve öğrencilere nasıl kazandırılması gerektiğine yönelik aydınlatıcı bilgilere yer verilebilir.

Anahtar Kelimeler : Yaşam becerileri, öğretmen görüşleri, içerik analizi

(16611) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN ARGÜMANTASYON TABANLI BİLİM ÖĞRENME HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

İSA DEVECİ¹, FATMA ZEHRA KONUŞ²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

deveciisa@gmail.com

Araştırmanın amacı fen bilimleri öğretmenlerinin Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme (ATBÖ) hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda araştırma, fenomenografik araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Araştırmaya yedi fen bilimleri öğretmeni katılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda beş öğretmen derslerinde ATBÖ'den yararlandığını belirtirken, iki öğretmen yararlanmadığını belirtmiştir. ATBÖ'nün öğrencilere beceri kazandırması noktasında tüm öğretmenlerin olumlu görüş belirttiği görülmüş ve daha çok laboratuvar ortamlarında uygulandığından analitik düşünme, takım çalışması ve iletişim becerilerini geliştirdiğine dikkat çekilmiştir. ATBÖ hakkında bilgisi olan öğretmenler, uygulama yaparken en fazla tartışmayı verimli bir şekilde gerçekleştirmeye, gerekli materyallere ulaşamama, öğrencileri araştırmaya teşvik edememe gibi sorunları dile getirmiştir. Diğer taraftan iki öğretmen yararlanmadığını belirtmiş olsa da ATBÖ'nün faydalı olduğuna yönelik görüşler belirtmiştir. ATBÖ'nün sınıf düzeylerine göre uygulanabilirliği yönelik olarak bazı öğretmenler beşinci ve altıncı sınıfın ATBÖ için daha uygun olduğu görüşünü paylaşırken, bazı öğretmenler de yedinci daha uygun olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak fen bilimleri dersi öğretim programında örtük olarak verilen ATBÖ'ye yönelik öğretmenlere yardımcı dökümanlar sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler : Argümantasyon tabanlı bilim öğrenme, fen bilimleri eğitimi, öğretmen görüşleri

(16625) ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİMYASAL TÜRLER ARASI ETKİLEŞİMLERİ KAVRAMA DURUMLARI

HANDAN ÜREK¹, GAMZE DOLU¹

¹ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

handanurek@balikesir.edu.tr

Bütün alanlarda, eğitimcilerin ortak hedefinin öğrencilerin bilme basamağının üzerine çıkmaları olduğu söylenebilir. Aksi takdirde öğrenilen bilgiler öğrencilerde anlamlı hale gelememektedir. Bu düşünceye yola çıkılarak yapılan çalışmada, hem üniversite öğrencilerinin zor bir konu olduğu düşünölen kimyasal türler arası etkileşimleri kavrama durumlarının araştırılması hem de öğrencilerin kavrama durumlarına gerçekleştirilen öğretimin etkisi incelenmiştir. Çalışmaya, Türkiye'nin batısında bulunan bir devlet üniversitesinin Fen Bilgisi ve Biyoloji Öğretmenliği programlarında öğrenim görmekte olan toplam 72 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışmanın verileri iki açık uçlu soru yardımıyla toplanmıştır. Bu soruların her ikisinde de öğrencilere kimyasal etkileşimlerle ilgili kavramaların isimleri verilmiştir. İlk soruda öğrencilerden bunları zayıf ve güçlü etkileşimler şeklinde ayırt etmeleri istenmiş; ikinci soruda ise her bir bağ/etkileşim için örnek vermeleri istenmiştir. Verilerin analizinde, elde edilen cevaplar; doğru, yanlış ve cevapsız olmak üzere 3 kategori altında toplanarak, betimsel istatistik yöntemleri yardımıyla yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, ön test-son test ve öğrenim görölen program açısından incelenmiş olup gerçekleştirilen öğretimin sonuçlar üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kimyasal bağlar/etkileşimler, üniversite öğrencileri, kavrama.

(16629) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MADDE VE DEĞİŞİM KONUSUNA İLİŞKİN TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN GELİŞİMİNİN İNCELENMESİ

GÜLŞAH KAYA YATAR ¹, MUSTAFA ERGUN ²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

mergun@omu.edu.tr

Öğretimin niteliğinin artırılması çalışmalarında öncelikle öğretmenlerin sahip olduğu bilgi ve beceriler üzerine çalışmalar yoğunlaşmaktadır. Gelişen teknolojilerle birlikte uygun teknolojilerin derslerde kullanılmaya başlaması hem öğretmen hem de öğrenciler için olumlu yönde etkiler gerçekleştirmektedir. Bu teknolojiler öğrenme-öğretme sürecinde konunun öğretilmesi için planlanma aşamasından uygulanma aşamasına kadar farklı basamaklarda katkılar sağlamaktadır. Teknolojik pedagojik alan bilgisi modeli, teknoloji entegrasyonunda gerekli olan öğretmen bilgisini açıklayan modellerden biri olarak son yıllarda kuramsal çerçeve olarak kullanılmaktadır.

Bu çalışmada fen bilimleri öğretmen adaylarının fen bilimleri öğretim programında yer alan madde ve değişim konu alanı çerçevesinde bir dönem boyunca aldıkları seçmeli bir derste uygulamalı eğitimlerle teknolojik pedagojik alan bilgilerinin gelişimlerini gözlemlemek amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemin deneysel araştırmalarda kullanılan deseni olan iç içe geçmiş desene çalışmadaki yöntem seçilmiştir. Karma araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmaya 48 gönüllü fen bilimleri öğretmenliği son sınıf öğrencisi katılmıştır ve katılımcılara teknolojik pedagojik alan bilgisi ve bilgi ve iletişim teknolojileri ölçeği, ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Ayrıca katılımcılar ile yarı-yapılandırılmış mülakat yapılmış ve gözlem yapılarak teknolojik pedagojik alan bilgilerinin gelişimi izlenmiştir.

Elde edilen bulguların analizi sonucunda öğretmen adaylarının bir dönem boyunca aldıkları teknoloji destekli öğretimlerin, teknolojik pedagojik alan bilgilerini, bilgisayar ve bilgi iletişim teknolojileri kullanımı yeterliliklerini olumlu yönde artırdığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri, Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Öğretmen Adayı

(16631) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATERYAL GELİŞTİRME SÜRECİNDE RUBRİK KULLANILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ÖZLEM KORAY ¹, EMİNE KAHRAMAN ¹

¹ BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ

eminekahraman07@gmail.com

Bu çalışmanın amacı; fen bilgisi öğretmen adaylarının iki boyutlu (kağıt-kalem kullanılarak) ve elektronik temelli ders materyalleri hazırlama sürecinde, etkili geribildirim vermek amacıyla kullanılan rubriklerle ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının, kullanılan rubriklerin avantaj ve dezavantajlarına yönelik görüşlerini belirlemeyi hedeflenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni uygulanmıştır. Çalışma bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 43 fen bilgisi (3. sınıf) öğretmen adayının katılımı ile 'Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı' dersinde gerçekleştirilmiştir. Süreç başlangıcında öğretmen adaylarından her hafta kendi seçtikleri bir fen konusu ile ilgili bireysel olarak alternatif değerlendirme araçlarından çalışma kâğıdı, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç ve kavram haritası hazırlamaları istenmiştir. Her bir değerlendirme aracı ile ilgili rubrikler materyalin nasıl hazırlanması gerektiği konusunda yol gösterici olması için materyal hazırlanmadan önce adaylara verilmiştir. Oluşturulan materyaller yazılı ve elektronik olarak geribildirimlerle rubrik kriterlerine göre değerlendirilmiş ve puanlanmıştır. Daha sonra, öğretmen adayları iki veya üç kişilik gruplar oluşturularak PowerPoint programında sunu ve poster hazırlamaları istenmiştir. Bu süreçte adaylar PowerPoint programında sunu ve poster hazırlama rubriklerine göre materyal hazırlamışlardır. Süreç sonunda öğretmen adaylarından açık uçlu görüş bildirim formuyla, sürece ilişkin görüşleri alınmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarıyla yapılan mülakatlar ve araştırmacıların sürece ilişkin gözlemlerinden elde ettikleri verilere de yer verilmiştir. Elde edilen veriler nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarına materyal

hazırlama süreci içerisinde kullandıkları rubriklerin çalışmalarını yönlendirici ve dikkat edilmesi gereken unsurları belirtmesi açısından önemli olduğu görüşündedirler. Özellikle elektronik materyallerde kullanılan rubriklerin iki boyutlu materyallerde kullanılan rubriklerden daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte sözlü geribildirimlerin rubriklerden daha etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Rubrik, Öğretmen Adayı, Öğretim Materyali

(16634) ORTAOKUL 8. SINIF BASİT MAKİNELER ÜNİTESİNDE SCAMPER TEKNİĞİ KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

TUBA ALTIPARMAK¹, ÖZLEM ERYILMAZ MUŞTU²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

tuba6parmak@gmail.com

Yaratıcılık, önceden kazanılmış bilgi ve becerilerin kullanılması, eski deneyimlere yenilerinin eklenmesi ile ortaya çıkan yapma ve oluşturma sürecidir. Yaratıcı düşünme, ilişkiler arasında daha önce kurulmamış bağlantıları kurma, düşünülmemiş olguları tasarlama ve böylece yeni bir düşünce şeması oluşturarak yeni fikirler, ürünler ve çözümler üretmedir. Çeşitli yaratıcı düşünme teknikleri ile yaratıcı düşünme becerilerinin öğretilmesi ve geliştirilmesi sağlanabilir. Açık uçlu sorular içeren öğrencilerin çok yönlü düşüncelerini sağlayan SCAMPER tekniği de bu tekniklerden bir tanesidir. SCAMPER tekniği ile seçilen öge değiştirilir, geliştirilir, parçalara ayrılır ya da başka nesnelere ile birleştirilir. Aynı zamanda öğrencilere sorular yöneltilip, düşünmedikleri yönler de düşündürülerek farklı fikirlerin ortaya çıkması sağlanabilir. Bu teknik, öğrencilere düşünme, hayal kurma ve sezgilerini kullanarak özgün ürünler ortaya çıkarma şansı verir. Fen bilimleri öğretim programında öğrenme süreci; keşfetme, sorgulama, argüman oluşturma ve ürün tasarlamayı kapsamaktadır. Ayrıca programda, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirilmesine imkan tanıyan fırsatların yaratılması beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul 8.sınıf fen bilimleri dersi, basit makineler ünitesinde SCAMPER tekniğinin kullanımı ile ilgili öğrencilerin görüşlerini incelemektir. Çalışma, bir devlet okulunda 8.sınıfta öğrenim görmekte olan 5 kız, 12 erkek olmak üzere toplam 17 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sürecinde ilk olarak öğrencilere SCAMPER tekniği tanıtılarak uygulamalar yapılmış daha sonra basit makineler ünitesinde SCAMPER tekniği dört hafta süreyle uygulanmıştır. Her uygulamada öğrencilere SCAMPER tekniğinin adımlarından oluşan bir uygulama formu verilmiş ve dolduruları sağlanmıştır. Dört haftanın sonunda araştırmaya katılan öğrencilerden 5'i ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, öğrencilerin SCAMPER tekniğinin fen bilimleri dersinde kullanımına ilişkin görüşlerinin pozitif olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin uygulama formlarına verdikleri cevaplar incelendiğinde öğrendikleri bilgileri birbirleriyle ilişkilendirerek özgün ürünler ortaya çıkardıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerle yapılan görüşmelerde; bu tekniği eğlenceli buldukları ve diğer ünitelerde bu tekniği kullanmak istedikleri belirlenmiştir. SCAMPER tekniğinin, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiğinden mühendislik uygulamaları eğitiminde de kullanılabilacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcılık, Yaratıcı Düşünme , SCAMPER Tekniği

(16636) 8. SINIF “ELEKTRİK YÜKLERİ VE ELEKTRİK ENERJİSİ / FİZİKSEL OLAYLAR” KONUSUNDA FETEMM ÖRNEK ETKİNLİĞİ GELİŞTİRİLMESİ

İBRAHİM ÖZCAN¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ibrahimozcan3838@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, 8. Sınıf fen bilimleri dersinde yer alan “Elektrik Yükleri ve Elektrik Enerjisi/Fiziksel Olaylar” konusunda geçen kazanımlara yönelik örnek bir FeTeMM etkinliğinin geliştirilmesidir. Etkinlikte “F.8.7.3.3. Güç santrallerinde elektrik enerjisinin nasıl üretildiğini açıklar” ve “F.8.7.3.2. Elektrik enerjisinin ısı, ışık veya hareket enerjisine dönüşümünü temel alan bir model tasarlar” şeklinde ifade edilen kazanımlar dikkate alınmıştır.

Etkinlikte öncelikle öğrencilere dere kenarındaki bir yayla evinde yaşanan elektrik problemini içeren bir örnek olay sunularak bu örnek olayda anlatılan probleme su enerjisinden yararlanarak nasıl kalıcı bir çözüm üretebileceklerine yönelik görüşleri istenir. Öğrencilere su enerjisinden nasıl yararlanılabileceğinin kavratılması ve bir prototip tasarlatılması amacıyla ardışık dört aşamadan oluşan bir FeTeMM etkinliği planlanmıştır.

Etkinliğin birinci aşamasında öğrencilere 1 adet küçük oyuncak araba motoru, 1 adet pervane, 1 adet LED ampul, bakır tel, 1 adet yapıştırıcı ve 1 adet kalem pil dağıtılarak, **pili kullanmadan** LED ampulleri su enerjisi ile çalıştıracak bir devre kurmaları istenir. Öğrencilerin devreyi kurup pervaneye tazyikli su göndermelerine rağmen LED ampullerden ışık gelmediğini gözlemlemeleri sağlanır ve bunun nedenleri sorgulanır. Bu aşamada öğrencilerden gerekçeleri istenir ve birlikte yapılan değerlendirmeler sonucunda muhtemel hataların; LED ampullerde veya araba motorlarında sorun olması, pervanenin yeterli hızla döndürülebilmesi veya elektrik motoru seçiminde hatalı davranılması olabileceği üzerinde görüş birliğine varmaları sağlanır. Daha sonra bu muhtemel hataların test edilmesi amacıyla pil yardımıyla LED ampullerin ve araba motorunun çalışıp çalışmadığı denenerek motor ve LED ampullerin çalıştığı gösterilir. Pervane daha hızlı çevrilerek LED ampullerden ışık gelmediği öğrencilere gösterilir. Son olarak ise kullanılan motorun işlevinin tartışılması sonucunda araba motoru yerine aynı etkinliğin bir dinamo ile gerçekleştirilerek sonucun gözlemlenmesi sağlanmaya çalışılır.

Etkinliğin ikinci aşamasında öğrencilerden denemeyi araba motoru yerine dinamo kullanarak gerçekleştirmeleri istenir. Öğrencilerin etkinlik dinamo ile gerçekleştirildiğinde LED ampullerden ışık geldiğini gözlemlemeleri sağlanır ve gözlemlerine dayalı olarak “*Neden araba motoru LED ampullerden ışık saçılmasını sağlayamadı?*” ve “*Dinamo bağlanınca neden LED ampullerden ışık saçıldı?*” sorularına cevap vermeleri istendi. Bu sorulara verilecek cevaplardan hareketle öğrencilerin dinamo ve araba motoru arasındaki farkları kavramaları sağlanmaya çalışıldı. Öğrencilerin bu etkinlikteki amacın hareket enerjisini elektrik enerjisine çevirerek elektrik üretmek olduğunu, araba motorunun elektrik enerjisini hareket enerjisine çeviren bir motor olduğu için sistemi çalıştırmadığını, dinamonun ise hareket enerjisini elektrik enerjisine çevirdiği için LED ampullerden ışık gelmesini sağladığını görmeleri sağlanır.

Etkinliğin üçüncü aşamasında öğrencilerin dinamo ile kurdukları devreye gönderdikleri suyun şiddetindeki değişimin LED ampullerin parlaklığını nasıl etkilediğini gözlemlemelerini sağlamak amacıyla, pervaneye farklı şiddetlerde su göndererek etkinliği tekrarlamaları ve gözlemlerini kaydetmeleri istenir. Suyun şiddetinde meydana gelen değişimin LED ampullerin parlaklığı üzerinde nasıl, ne tür ve niçin bir etki yarattığı tartışılır. Öğrencilerden elektrik enerjisinin hareket enerjisine dönüştürüldüğü robotik sistemler ve hareket enerjisinin elektrik enerjisine dönüştürüldüğü tesisler hakkında araştırma yapmaları istenir.

Etkinliğin son aşamasında ise öğrencilerden özgün ve kendi elektriğini kendisi üretebilen bir proje tasarımları ve bir prototip hazırlamaları istenir. Prototipler sınıfta sunulur ve değerlendirilir.

Anahtar Kelimeler : Elektrik enerjisi, hareket enerjisi, su enerjisi, FeTeMM, etkinlik geliştirme

(16637) SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

EYÜPHAN BAHADIR¹, MUSTAFA UZOĞLU²

² *GİRESUN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ*

eyuphanbahadir@gmail.com

Biyo-teknoloji alanında yapılan çalışmaların ve gelişmelerin insan hayatının her alanında kullanımı çok eski bir geçmişe dayanmaktadır. Geçmiş dönemlere ait bilgiler genellikle yazıtlardan ve değişik toplumlara ait kutsal kitaplardan elde edilmiştir. Elde edilen bu bilgilerden hamurun mayalanması ve şarap yapımı gibi biyo-teknolojik çalışmaların ve gelişmelerin insan yaşamında ne kadar önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır (Sürmeli ve Şahin, 2009). Son yıllarda oldukça hızlı bir gelişim gösteren biyo-teknoloji sadece bir araştırma alanı olmaktan çıkıp sağlık, gıda, tarım ve eczacılık gibi birçok alanda hayatımıza girmeyi başarmıştır.

Dünyada insan yaşamının her alanını etkileyebilecek teknolojik gelişmeleri anlamak, yorumlamak, sosyal çevreyi ve dünyayı tanımak, bireylerin çevresindeki zenginliklerin farkına varması fen eğitimi açısından son derece önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı 2013 yılında yaptığı değişiklikle birlikte fen eğitiminin amaçları arasına sosyobilimsel konular ile ilgili muhakemeler yapma ve sağlıklı kararlar vermeyi de eklemiştir. Fen eğitiminin amaçlarından biri de sosyobilimsel konularda bireylere farkındalık kazandırmaktır. Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının genetiği değiştirilmiş organizmalar hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışmanın örneklemini Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 1. 2. 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören toplam 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak 11 açık uçlu, 3 kapalı uçlu olmak üzere toplam 14 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş, kız ve erkek öğretmen adaylarının verdikleri cevaplara uygun olarak tema ve kodlar oluşturularak tablolar oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının birçoğunun genetiği değiştirilmiş organizmalar alanında yapılan çalışmalar hakkında yeterli kadar bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının büyük bir kısmı genetiği değiştirilmiş organizmalar alanında yapılan çalışmaların ekonomik kar amacı ile yapıldığını ve bununla beraber birçok sağlık sorununu da beraberinde getirdiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar, Öğretmen Adayları, Görüş

(16639) SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ DENEY RAPORU YAZMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

MUSTAFA UZOĞLU¹, EYÜPHAN BAHADIR²

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

eyuphanbahadir@gmail.com

Yapılandırmacı anlayışla birlikte öğrenmenin bilen bireyden bilmeyen bireye bilgi aktarımı olduğu görüşü terk edilmiş onun yerine bilgiyi, sorgulayan, bilgiye ulaşabilen, bilginin yapılandırılmasında aktif olarak oynayanın bireyin kendisi olduğu anlayışı hakim duruma gelmiştir. Öğretim programlarında da köklü değişiklikler yapılması gündeme gelmiştir. Öğrenenleri sorumluluk sahibi yapabilecek, onların gelişimlerini pozitif yönde etkileyebilecek düzenlemeler yapılmış ve sınıf içerisinde öğrenenleri öğrenme yolunda harekete geçirebilecek pratik uygulamalara ihtiyaç duyulmuştur. Eğitim-öğretim sürecinde öğrenen bireyleri aktif duruma getirmek, öğrenilenleri pekiştirmek ve kalıcılığını sağlamak için, yorum yapma, problem çözme becerilerini geliştirmek için farklı birçok yol ve yöntemin kullanıldığı bilinmektedir. Argümantasyon temelli bilim öğrenme, tartışma yöntemi, bilgisayar destekli öğretim, kavram karikatürleri, animasyon destekli öğretim yöntemi ve öğrenme amaçlı yazma aktiviteleri bu yöntemlerden bazılarıdır. Son zamanlarda üzerinde durulan ve bir çok çalışmanın yapıldığı yöntemlerden birisi de öğrenme amaçlı yazma aktiviteleridir. Öğrenme amaçlı yazma öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıran bir araç olarak ifade edilmektedir. Kitap özeti çıkarma, tahtada yazılanları not alma, posterler ve deney raporları oluşturma gibi yazı tiplerini içeren öğrenme amaçlı yazma hikâye, mektup, broşür, günlük, diyagram, şiir, yönerge, açıklama ya da kavram haritasını da içermektedir. Laboratuvar ortamında kullanılan deney raporları ilkökul, ortaokul, lise ve yükseköğretim kurumlarında en fazla başvurulan yazma tipi olarak karşımıza çıkmaktadır. Deney raporunda öğrenciler teorik bilgilerle birlikte deney araç-gereçlerini, deneyin amacını, deneyin yapılışını ve deneyde ulaşılan sonuç ve yorum kısmını yazmaktadırlar. Fizik, kimya ve biyoloji gibi dersleri içerisine alan fen laboratuvarları nispeten soyut olan bu derslerin anlaşılmasında önemli bir yere sahiptir. Özellikle eğitim fakültelerinde fen bilgisi ve sınıf öğretmenliğinin öğretim programlarında fen laboratuvar dersleri bulunmaktadır. Laboratuvarlarda öğretmen adaylarının derslerde gördükleri teorik bilgileri destekleyici nitelikte etkinlikler ve uygulamalar yapılmaktadır. Özellikle de öğretmen adaylarından bu ortamlarda yaptığı etkinlik, deney ve uygulamalarla ilgili deney raporu yazmaları istenilmektedir. Bu kadar yaygın bir kullanımı olan deney raporu konusunda ihmal edilen bir durum öğrencilerin deney raporu yazmaları hakkındaki görüşlerinin alınmamış olmasıdır. Çünkü bilinmektedir ki öğrencilerin veya öğretmenlerin görüşleri dikkate alınarak yapılacak çalışmalar öğrenme sürecini daha verimli hale getirilebilir.

Literatür incelendiğinde deney raporu yazmayla ilgili çalışmaların yok denecek kadar az olduğu dikkati çekmektedir. Yapılan çalışmaların da öğrencilerin laboratuvar uygulamalarıyla ilgili görüşlerini belirlemeye odaklandığı gözlenmektedir. Nitel araştırma yöntemlerine dayalı olarak gerçekleştirilen betimsel bir çalışma olan bu çalışmada bu nedenle sınıf öğretmen adaylarının fen laboratuvarlarında deney raporu yazmalarıyla ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek için 8 açık uçlu sorudan oluşan

açık uçlu anket formu kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Giresun üniversitesinde 3. sınıfta öğrenim gören toplam 68 sınıf öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda çalışmaya katılan sınıf öğretmen adaylarının birçoğu laboratuvar derslerinde deney raporu yazmanın öğrenilen bilgileri pekiştirdiğini, derse ilgiyi arttırdığını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının az bir kısmı deney raporu yazmanın yorum yapma yetenekleri üzerine bir etkisinin olmadığını, deney raporu yazmayı sıkıcı bulduklarını, deney raporu yazmanın kendilerini dersten soğuttuğunu ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Fen laboratuvarı, deney raporu, sınıf öğretmen adayları, görüşler.

(16669) FEN ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN ÖĞRENME BECERİLERİ

ASİYE BAHTİYAR¹, BİLGE CAN¹

¹ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

asiye.bahtiyar@gmail.com

Bilgi, bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, bireylerin de bu hızlı değişim ve gelişimlere uyum sağlamalarını gerektirmektedir. Özellikle fen eğitiminin en önemli hedeflerinden biri olan bilim okur-yazarı bireylerin yetiştirilmesinde, bilimsel sorgulama becerisinin kazandırılmasının yanı sıra bu becerilerin yansıtılabilmesi için iletişim becerilerinin de geliştirilmesi beklenmektedir. Dolayısıyla öncelikle fen öğretmen adaylarının sorgulama ve iletişim becerilerini içeren fen öğrenme becerilerine sahip olarak yetiştirilmesi oldukça önem taşımaktadır.

Bu araştırmada, fen öğretmen adaylarının sorgulama ve iletişim becerilerini kapsayan fen öğrenme becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amacın yanı sıra fen öğretmen adaylarının fen öğrenme becerileri; bilimsel sorgulama ve iletişim becerilerini etkileyebileceği düşünülen cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, bölümlerinden memnuniyetleri, kendilerini akademik olarak başarılı bulup bulmadıkları ve lisansüstü eğitim yapmayı isteyip istemedikleri gibi değişkenler açısından da incelenmiştir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 65 birinci sınıf, 69 ikinci sınıf, 83 üçüncü sınıf ve 71 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 288 fen öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Chang vd (2011) tarafından geliştirilen ve Şenler (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Fen Öğrenme Becerisi Ölçeği (FÖBÖ)" kullanılmıştır. İki alt ölçekten oluşan ölçeğin bilimsel sorgulama alt ölçeğinde "soru ve hipotez önerme", "planlama", "deney yapma ve veri toplama", "veri analizi yapma, yorumlama ve sonuca varma"; iletişim becerileri alt ölçeğinde ise "ifade etme", "değerlendirme", "etkileşimde bulunma" ve "müzakere etme" boyutları bulunmaktadır. Ölçekten elde edilen veriler SPSS (Versiyon 20.0) kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemlerinin yanı sıra belirlenen değişkenler arasındaki istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların incelenmesi amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi ve Bağımsız Örneklem t-Testi uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda; fen öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre bilimsel sorgulama alt ölçeğinin deney ve veri toplama boyutunda; öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre ise hem planlama hem de deney ve veri toplama boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte fen öğretmen adaylarının okudukları bölümden memnuniyetlerine göre soru ve hipotez önerme, planlama, veri analizi yapma, yorumlama ve sonuca varma alt boyutları ile bilimsel sorgulama alt ölçeği ve genel olarak fen öğrenme becerisi ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fen öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim yapma isteklerine göre ise sorgulama becerilerinden planlama alt ölçeği, iletişim becerilerinden değerlendirme, etkileşimde bulunma ve müzakere etme alt ölçekleri ve genel olarak fen öğrenme becerisi ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Son olarak fen öğretmen adaylarının kendilerini akademik olarak başarılı bulma durumlarına göre tüm ölçek, alt ölçek ve boyutlardan aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde, fen öğretmen adaylarının sorgulama ve iletişim becerilerini kapsayan fen öğrenme becerilerinde, özellikle okudukları bölümlerinden memnun olmalarının, kendilerini akademik olarak başarılı bulmalarının ve lisansüstü eğitim yapmayı düşünmelerinin olumlu yönde etkilerinin olduğu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen öğretmen adayı, fen öğrenme becerisi, sorgulama becerisi, iletişim becerisi

(16683) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN IŞIK VE SES KONUSUNDA ARGÜMAN OLUŞTURMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

EMİNE UZUN ¹, EDA ORTAÇ ¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
edaortac0292@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı argümantasyona dayalı öğretim etkinliklerinin altıncı sınıf öğrencilerinin ışık ve ses konusunda argüman oluşturma becerilerini incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında K.Maraş ilinin Dulkadiroğlu ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören toplam 12 altıncı sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen argümantasyona dayalı kavram karikatürleri ilköğretim beşinci sınıf Fen Bilimleri Dersi “Işık ve Ses” ünitesindeki konulara uyarlanmıştır. Öğrenciler buldukları sınıflardan rastgele seçilmiş ve dörder kişilik üç grup oluşturulmuştur. Öncelikle etkinliği bireysel olarak incelemeleri sağlanmış ve öğrencilerin doldurduğu argümantasyon çalışma kağıtları veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Sonrasında grupla argüman yaptırılarak ortak karara varmaları için gerekli imkanlar sunulmuş ve grup olarak çalışma kağıtları doldurulmuştur. Argümantasyona dayalı kavram karikatürlerinden elde edilen veriler Toulmin’in Argümantasyon Modeline göre yorumlanmıştır. Uygulama sonrasında öğrencilerin Argümantasyona Dayalı Öğrenme hakkındaki görüşleri alınmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin ilk başta argümana dayalı kavram karikatürlerini yorumlamakta zorlandıkları daha sonra grup çalışmasında bilimsel bilgiyi anlama noktasında olumlu sonuçlar verdiği görülmüştür. Görüşme formu verilerine göre öğrenciler Argümantasyona Dayalı Öğrenme yöntemini sevdiği, eğlenerek ve öğrenerek tartıştığı etkili bir yöntem olduğunu vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler : argümantasyon, ışık ve ses, görüşme

(16685) FEN BİLİMLERİ DERSİNDE (4. SINIF) ROBOTİK KODLAMA UYGULAMALARININ AKADEMİK BAŞARI VE BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

SERKAN ÇAKIR ¹, ABDULLAH KORAY ², ÖZLEM KORAY ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
ocankoray@gmail.com

Bu çalışmada Fen Bilimleri dersi (4. sınıf) “mikroskopik canlılar ve çevremiz” ünitesinde fen öğretiminde robotik kodlama uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve bilimsel süreç becerisi üzerine etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Zonguldak ili Kdz. Ereğli ilçesinde bulunan bir devlet ilkokulunda 88 4. sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma deneysel bir çalışma olup, yarı deneysel yöntem ve öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Araştırma, bir deney ve bir kontrol grubu olmak üzere 2 farklı grupla yürütülmüştür. Deney grubundaki öğrencilere robotik kodlama uygulamalarına dayalı eğitim yapılırken, kontrol grubundaki öğrencilerle müfredata uygun olarak ders işlenmiştir. Araştırmanın verileri; “Akademik Başarı Testi”, ve “Bilimsel Süreç Becerileri Testi” ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS paket programı analizlerinden “İlişkili ve İlişkisiz Örneklemeler İçin t-testi” analizleri ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, robotik kodlama uygulamalarının yapıldığı deney grubu ile müfredata uygun öğretimin yapıldığı kontrol grubu arasında akademik başarı ve bilimsel süreç becerileri açısından anlamlı düzeyde farklılık tespit edilememiştir. Ancak iki grup arasında her iki değişken açısından deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Robotik kodlama, akademik başarı, bilimsel süreç becerileri.

(16711) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SOSYOBİLİMSEL KONULARA YÖNELİK TUTUMLARI İLE FEN OKURYAZARLIKLARI VE ÇEVRE BİLGİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EVRİM URAL¹, ORHAN ERCAN¹, ADEVİYE KARA¹

¹ *KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ*

adeviyekara1@gmail.com

Fen eğitiminin temel amaçlarından bir tanesi bireylerin kendi çevrelerinin farkında olması ve günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri sahip oldukları bilgilerle çözebilmeleridir. Müfredat kapsamında sadece bilişsel kazanımlar değil aynı zamanda fen biliminin toplum ve çevre ile ilişkisini gözeten kazanımlar da yer almaktadır. Bu kazanımlar kapsamında sosyobilimsel konularda önemli bir yer tutmaktadır. Sosyobilimsel konu, günlük yaşamda karşımıza çıkan, bilimsel niteliği bulunan ancak üzerinde net bir karar verilemeyen konulardır (örnek: Nükleer enerji, genetiği değiştirilmiş organizma vb.). Bu bağlamda, öğretmen adaylarının sosyobilimsel konular hakkında bilgi sahibi olmaları ve kararlarını bilimsel temellere dayandırarak verebilmeleri büyük önem taşımaktadır. Bireylerin sosyobilimsel konular hakkındaki tutumlarını etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları bireylerin fen okuryazarlıkları ve çevre konusunda sahip oldukları bilgilerin düzeyidir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının sosyobilimsel konulara yönelik tutumları ile fen okuryazarlıkları ve çevre bilgi düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Kaharamanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesinde, 1. 2. 3. ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 280 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında öğretmen adaylarının fen okuryazarlık düzeylerini belirlemek amacıyla Laugksch ve Spargo (1996) tarafından geliştirilip, Duruk (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Temel Fen Okuryazarlık Testi, sosyobilimsel konulara ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Topçu (2010) tarafından geliştirilen Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçeği ve çevre konusunda bilgi düzeylerini belirlemek için Yavetz ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen Türkçe'ye uyarlanması Timur (2011) tarafından gerçekleştirilen Çevre Bilgi Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama araçları öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bulgular analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler : Sınıf Öğretmeni Adayları, Sosyobilimsel konu, Fen Okuryazarlığı, Çevre Bilgi.

(16727) IMPROVEMENT OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS' SCIENTIFIC EPISTEMOLOGICAL BELIEFS AND METACOGNITIVE AWARENESS THROUGH SCIENTIFIC ARGUMENTATION

YURDAGÜL BOĞAR¹

¹ *ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

yurdagul-bogar@hotmail.com

The aim of this study was to investigate the improvement of middle school students' scientific epistemological beliefs and metacognitive awareness through scientific argumentation. With this aim, there were two research questions in the study. The first research question is that are there any differences between students' scientific epistemological beliefs pre-test scores and post-tests scores? The second research question is that are there any differences between students' metacognitive awareness pre-test scores and post-tests scores? The participants of the research study were 28 students in 6th grade in a public middle school located in the city center of Ankara. In the present study, classroom teaching experiment method was used to discover the improvement of middle school students' scientific epistemological beliefs and metacognitive awareness through scientific argumentation. Data collection involved pre-and post-tests through two scales: Epistemological Beliefs Questionnaire (EBQ) and Metacognitive Awareness Inventory (MAI). The EBQ was developed by Conley et al. (2004) and translated and adapted into Turkish by Kurt (2009). It consists of 26-items rated on a 5-point Likert scale (1= Strongly disagree, 5= Strongly agree). MAI was developed by Schraw and Dennison (1994) and translated and adapted into Turkish by Akin, Abaci, and Cetin (2007). It consists of 52-items rated on a 5-point Likert scale (1= Strongly disagree, 5= Strongly agree). Beginning of the study, EBQ and MAI were applied as a pretest. After the pretests, scientific argumentation was implemented over a period of 16 weeks in science lessons and science lessons were held for four hours each week. Then, EBQ and MAI were applied as a posttest. To analyze the obtained data, both descriptive statistics and inferential statistics were used. Descriptive statistics

were presented as percentages, mean, range, standard deviation, minimum, maximum, skewness, and kurtosis. As for inferential statistics, a paired-sample t-test was used to investigate the mean differences between pre-and post-tests. The descriptive statistics of the scientific epistemological beliefs pretest mean score was ($M=88.37$, $SD=10.16$) and the scientific epistemological beliefs posttest mean score ($M=95.41$, $SD=13.40$). The mean of epistemological belief posttest scores was significantly greater than the mean of epistemological beliefs pretest scores $t(26) = -2.37$, $p=.026$ is less than 0.05. The results showed that there was a statistically significant difference between the mean scores for scientific epistemological belief pretest and posttest. The descriptive statistics of the metacognitive awareness pretest mean score was ($M=187.31$, $SD=25.01$) and the metacognitive awareness posttest mean score ($M=195.19$, $SD=34.20$). The mean of metacognitive awareness posttest scores was significantly greater than the mean of metacognitive awareness pretest scores $t(25) = -1.10$, $p=.28$ is more than 0.05. The results indicated that no significant difference between the mean scores for metacognitive awareness pretest and posttest.

Anahtar Kelimeler : Scientific epistemological beliefs, metacognitive awareness, scientific argumentation, middle school students, classroom teaching experiment

(16737) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZİHİNLERİNDEKİ ATOM KAVRAMININ İNCELENMESİ

ESİN ŞAHİN¹, MÜGE AYGÜN²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

² GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

esahin@comu.edu.tr

Atom özellikle fizik ve kimya olmak üzere pek çok bilim dalına ait konuların anlaşılmasında bir eşik kavram olarak nitelendirilebilir. Bilim tarihinde atomun yapısını anlamayla ilgili çalışmalar yıllarca süren bir serüvendir. Atomla ilgili günümüzde bilinen bilgilerin öğrencilere aktarılması ise gözle görülemeyecek kadar küçük olmasından dolayı oldukça meşakkatlidir. Bu nedenle atom kavramı, basitten zora ilkesinden faydalanılarak genellikle formal öğretimde atomla ilgili keşiflerin sırasıyla açıklandığı bir tarihsel süreçle anlatılmaya çalışılmaktadır. Ancak, atom kavramına yönelik farklı öğrenim seviyelerinde gerçekleştirilen çeşitli araştırmalar, öğrencilerin zihinlerinin oldukça karmaşık ve hatalı kavramlarla dolu olduğunu göstermektedir. Söz konusu karmaşıklığın ve yanlış kavramaların, mezun olduklarında atom kavramını öğretme sorumluluğunu alacak olan fen bilimleri öğretmen adaylarında da olma olasılığı bulunmaktadır. Bir fen bilimleri öğretmeni adayının öğrenim hayatı incelendiğinde atom kavramıyla ortaokul sıralarında fen bilimleri derslerinde karşılaştığı görülmektedir. Bunu lisede fizik ve kimya dersleri, lisans yıllarında ise önce genel kimya ve onu takiben modern fizik dersleri izlemektedir. Bu nedenle atom kavramını formal öğretim süreçlerinde görecekları son ders olan modern fizik dersini almadan önce onların bu kavramı zihinlerinde nasıl yapılandırdıklarının belirlenmesi, modern fizik dersinin atom ile ilişkili olan içeriğinin tasarlanması açısından son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı, bir devlet üniversitesinde modern fizik dersine kayıtlı olan 58 fen bilimleri öğretmen adayının, atom kavramını zihinlerinde nasıl yapılandırdıklarını incelemektir. Bu amaca yönelik olarak Akyol (2009) tarafından hazırlanan ve 4 açık uçlu sorudan oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Veriler öğretmen adaylarından atom konusu işlenmeden önce toplanmıştır. Verilerin analizi dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada iki araştırmacı ayrı ayrı bütün verileri inceleyerek kodlar ve kategoriler oluşturmuştur. İkinci ve üçüncü aşamada sırasıyla iki araştırmacı birlikte çalışarak kategori yapısını yeniden düzenlemiş ve düzenlenmiş kategori yapısına göre verileri her iki araştırmacı yeniden analiz etmiştir. Son aşamada ise, iki araştırmacı analizlerini karşılaştırarak ortak noktada buluşmuştur. Veri toplama aracındaki ilk soruda öğrencilerin zihinlerindeki atom modelini çizmeleri, ikinci soruda bu modeli yazarak betimlemeleri istenmiştir. Bu iki sorunun koordineli analizi sonucunda öğretmen adaylarının atom modelini zihinlerinde çekirdekli, çekirdeksiz ve diğer olmak üzere üç farklı şekilde yapılandırdıkları görülmüştür. Atomun büyüklüğünün sorgulandığı üçüncü soruda öğretmen adaylarının atomun büyüklüğünü oran vererek, oran vermeden, değer vererek, benzetme yaparak ya da sadece çok küçük olduğunu ifade ederek açıklamaya çalıştıkları görülmüştür. Bununla beraber bazı öğrenciler bu soruyu cevapsız bırakırken, bazıları da bilmediklerini belirtmişlerdir. Atomun soyut veya somut olması hakkındaki düşüncenin sorgulandığı dördüncü soruda ise öğrencilerin yüzde yetmişinin atomun somut olduğunu düşündükleri tespit edilmiş ve düşüncelerinin gerekçeleri belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının zihinlerinde yapılandırdıkları atom modelinin modern atom teorisine uygun olmaktansa öğretim sürecinde onlara sunulmuş olan gelişmekte olan atom modellerinden etkilendiği görülmüştür. Atomun boyutu ve soyutluğu ile ilgili olarak da çoğu

öğretmen adayının hatalı yorumlar yaptıkları belirlenmiştir. Geleceğin öğretmenleri olacak bu öğretmen adaylarının, eğitim sisteminin beklentilerini karşılayamayacak durumda olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri öğretmen adayı, atom kavramı

(16773) FİZİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİMÜLASYON PROGRAMLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

İŞİL AYKUTLU ¹, SEVİM BEZEN ¹, CELAL BAYRAK ¹

¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

sevimbezen@gmail.com

Bu araştırmada fizik öğretmen adaylarının simülasyon programlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada fizik eğitimi alanında simülasyon programlarının kullanılması ile ortaya çıkacak sonuçların değerlendirilmesi istenmektedir. Betimsel araştırma yöntemlerinden özel durum çalışması kapsamında yürütülen bu araştırmanın çalışma grubunu 12 fizik öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma Ankara'da yer alan bir devlet üniversitesinin son sınıfında olan fizik öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Araştırmada ölçüt, öğretmen adaylarının son sınıf öğrencisi olmaları olarak belirlenmiştir. Çünkü eğitim ve öğretim süreci içerisinde son sınıfa gelmiş olan öğretmen adaylarının teorik ve pratik olarak almış olmaları gereken ders yükümlülüklerinin çoğunu tamamlamış oldukları bilinmektedir. Araştırmanın verileri öğretmen adaylarının gönüllülük ilkesi dahilinde toplanmıştır ve veriler toplanmadan önce öğretmen adaylarına örnek simülasyon programları gösterilmiştir. Ardından simülasyon programlarının fizik derslerinde uygulanabilirliğine yönelik açık uçlu soruların yer aldığı form öğretmen adaylarına dağıtılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda ise öğretmen adaylarının simülasyon programları ile desteklenen öğretimin öğrencilerin tutum ve başarısını arttırmada ve kalıcı öğrenmeyi sağlamada etkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fizik öğretmen adayları, simülasyon programları, fizik öğretimi.

(16778) ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMINA İLİŞKİN ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

İCLAL ALKAN ¹, NEVZAT BAYRI ¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

alkaniclal@gmail.com

Bu çalışmada, Malatya Bilim ve Sanat Merkezine (BİLSEM) devam eden üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamı algılarının; öğrencilerin cinsiyeti, okul türü, öğrenim kademesi, kardeş sayısı ve ailelerinin eğitim düzeyi gibi değişkenlere bağlı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Malatya BİLSEM'e devam etmekte olan, yaş aralığı 10 ile 14 arasında değişen, 88 ortaokul (5., 6., 7. ve 8. sınıf) öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin algılarını belirlemek için Taylor ve Fraser (1991) tarafından geliştirilen Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Ölçeği (Constructivist Learning Environment Survey-CLES) kullanılmıştır. 10. Sınıf öğrencileriyle geliştirilen yapılandırmacı öğrenme ortamı ölçeği, özel yetenekli ortaokul öğrencileri için yeniden uyarlanmıştır. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonucunda toplam 22 maddeden oluşan 6 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Bu faktörlerin toplam varyansın %67,151' ini açıkladığı görülmüştür. Güvenilirlik kapsamında yapılan analizler sonucunda 22 maddelik CLES ölçeğine ait iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha formülüyle $\alpha=,899$ olarak hesaplanmıştır. Üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin, yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla toplanan verilerin normal dağıldığı gözlenmiştir. Bu nedenle söz konusu verilerin analizinde parametrik testlerden, Bağımsız Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi teknikleri kullanılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde üstün yetenekli ortaokul öğrencilerinin yapılandırmacı öğrenme ortamına ilişkin algı puanlarının; cinsiyet ($t=-1,949$, $p>.05$), okul türü ($t=1,341$, $p>.05$), öğrenim

kademesi ($F=2,76$, $p>.05$), kardeş sayısı ($F=1,57$, $p>.05$), anne eğitim düzeyi ($F=,150$, $p>.05$) ve baba eğitim düzeyi ($F=,158$, $p>.05$) değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : özel yetenek, öğrenme ortamı, yapılandırmacılık

(16779) İLETKENLİK KAVRAMININ ÖĞRETİMİ, UYGULAMALARI VE KAVRAM YANILGILARININ GİDERİLMESİ

SEVİM BEZEN¹, İŞİL AYKUTLU¹, PETER KAYDEE MATTHEWS¹, NİLGÜN SEÇKEN¹

¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

sevimbezen@gmail.com

Araştırmada öğrencilerde iletkenlik kavramına yönelik var olan kavram yanlışlarının belirlenmesi ve giderilebilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmada öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak laboratuvar ortamı oluşturulmuş ve bu laboratuvar ortamında iletkenlik ile ilgili deneyler gerçekleştirilmiştir. Araştırma mevcut bir durumun betimlenmesini ele aldığından nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak durum çalışması kapsamında yürütülmüştür. Araştırmada olayların, algıların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konması hedeflenmiştir. Kimya eğitiminde öğrenim gören 40 lisans öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma, öğrencilerin eğitimleri sırasında almış oldukları enstrümental analiz dersi kapsamında yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu yedi soru kullanılmıştır. Elektrolitlerin iletkenliği konusu ile ilgili hazırlanmış olan sorular, öğrenciler tarafından uygulama öncesi ve sonrası yanıtlanmıştır. Öğrencilerin vermiş oldukları yanıtlar araştırmacılar tarafından incelenmiş ve betimsel analizle çözümlenmiştir. Daha sonra belirlenen bilgi eksikliklerini ve kavram yanlışlarını gidermeye yönelik sınıf içi tartışmalarla ve kapalı uçlu deney tekniği ile uygulamalar yapılmıştır. Son olarak bilgi eksiklikleri ve kavram yanlışlarının giderilmesine yönelik kapalı uçlu deneylere ek olarak yarı açık uçlu deneyler tasarlanmıştır. Bunun için öğrencilerden iletkenliğe etki eden faktörleri içinde barındıran hipotezler kurmaları istenerek bunları test etmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerden gelen hipotez cümleleri tahtaya yazılarak en doğru hipotezin kurulması istenmiştir. Araştırma sonucunda iletkenlik konusunda öğrencilerin kavramlar arasında bir ilişki kuramadıkları ve yorum yapamadıkları belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin kavramları doğru bir şekilde yapılandırmalarına yardımcı olabilmek için geleneksel doğrulama deneylerinden ziyade açık uçlu ve keşfetmeye dayalı deney uygulamalarının yapılması gerektiğine inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : İletkenlik, kavram yanlışlığı, kimya eğitimi

(16784) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN STEM ÖĞRETİMİNE YÖNELİMLERİNİ BELİRLEMEK AMACIYLA YAPILAN BİR ÇALIŞMA

ESRA AÇIKGÜL FIRAT¹, ALAATTİN BAHSİ¹

¹ ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ

alaattinbahsi@hotmail.com

Günümüz dünyasında teknoloji üretiminin ülkelerin kalkınmasındaki yeri ve önemi büyük önem arz etmektedir. Özellikle küresel ölçekte rekabet halinde olan ülkeler bu yarıştan galip çıkabilmek için pek çok atılımlar gerçekleştirmiş, çalışmalar yapmışlardır. Bu bağlamda ABD'nin teknoloji üretimi ve inovasyon çalışmalarına hız vermesi, bunu bütün eğitim-öğretim kademelerine indirgemek istemesi süreç içerisinde fen, teknoloji, mühendislik ve matematik disiplinlerini bir çatı altında toplamasına ve STEM adı verilen yeni bir akımın ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik disiplinleri arasında bilgi aktarımına dayalı bir entegrasyonun sağlandığı, yaparak yaşayarak öğrenmeye, üretmeye, araştırma ve geliştirmeye dayalı STEM akımı ülkemizde de büyük ilgi görmüş ve 2015-2019 MEB'in stratejik planında FeTeMM adıyla yerini almıştır. 2017-2018 ve 2018-2019 yıllarında aşamalı olarak eğitim-öğretim müfredatımızda *Fen ve Mühendislik Uygulamaları* adıyla yerini alacaktır. STEM eğitimlerinin, öğretim kademelerinde tam olarak işlenebilmesi amacıyla öncelikle bu eğitimleri verecek olan öğretmenlerimizin donanım olarak yeterli düzeyde olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerimizin bu konudaki yönelimlerini belirlemek amacıyla Güney Hacıömeroğlu (2016)

tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan *FeTeMM Yönelim Ölçeği*, kadın ve erkek öğretmenlerimizden farklı yaş gruplarındaki ve farklı mesleki tecrübelerdeki fen bilimleri öğretmenlerine uygulanmıştır. Bu çalışmada öğretmenlerimizin fen bilimleri müfredatına, mühendislik ve matematik becerilerine ne kadar aşına oldukları, STEM eğitimlerinin eğitim-öğretimdeki yeri ve önemi hakkındaki görüşleri, STEM eğitimlerini fen bilimleri derslerinde kullanma istekleri, STEM'e dayalı kazanımları öğrencilere kazandırabilme yönelimleri vs. belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : STEM Eğitimleri, Fen Eğitimi.

(16785) TEKNOLOJİ DESTEKLİ ÖĞRENME AKTİVİTELERİNİN ÖĞRENCİLERİN FEN ÖĞRENMELERİ ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

HİLAL KARABULUT¹, ALEV DOĞAN²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

hilalcoskun88@gmail.com

Bu araştırmanın temel amacı teknoloji destekli öğrenme aktivitelerinin öğrencilerin fen öğrenmeleri üzerine etkisini incelemektir. Bu nedenle ortaokul 7. sınıfta okuyan 51 öğrenciyle (25 deney, 26kontrol grubu) Maddenin Yapısı ve Özellikleri Ünitesi konuları kapsamında karma araştırma deseninin esas alındığı bir araştırma planlanmıştır. Çalışmada ön test- son test kontrol grublu deneysel desen temel alınarak 4 hafta süren bir uygulama yapılmıştır. Aynı zamanda çalışmaya katılan öğrencilerin sürece ilişkin görüşleri de belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencileriyle dersler araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Uygulama kapsamında deney grubunda dersler teknoloji ile desteklenen "Web sayfası tasarlama", "Kısa film yapma", "Sivil toplum hareketi yürütme" ve "Röportaj yapma" aktiviteleriyle yürütülürken kontrol grubunda eğitim programı dışına çıkılmamıştır. Çalışmanın veri toplama aracı nicel araştırma tekniklerine uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Maddenin Yapısı ve Özellikleri (MYÖ)Konu kazanım testi (KKT) ve görüşme formudur. Elde edilen nicel bulguların SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Nitel bulgular ise içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonuçları teknoloji destekli öğrenme aktivitelerinin öğrencilerin fen öğrenmelerinde deney grubu lehine anlamlı birfarklılık oluşturduğunu ve öğrencilerin fen öğrenmeye ilişkin görüşlerini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Teknoloji destekli öğrenme, fen öğretimi, maddenin yapısı ve özellikleri

(16787) OTANTİK ÖĞRENME AKTİVİTELERİNİN ÖĞRENCİLERİN BİLİM İNSANİMAJLARINA ETKİSİ: SEMPOZYUM DÜZENLEME AKTİVİTESİ ÖRNEĞİ

ALEV DOĞAN¹, HİLAL KARABULUT²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

hilalcoskun88@gmail.com

Bu araştırmanın temel amacı; " Otantik öğrenme aktivitelerinin ortaokul öğrencilerinin bilim insanı imajına etkisi nedir?" sorusuna cevap aramaktır. Çalışmaya 7. sınıfta okuyan 25 öğrenci katılmıştır. Bu uygulama ile katılımcılardan Maddenin Yapısı ve Özellikleri ünitesi kapsamında hazırlayacakları posterler ile bir mini sempozyum aktivitesi düzenlemeleri istenmiştir. Uygulama öncesinde öğrencilere sempozyum düzenleme süreci boyunca yürütecekleri çalışmalara ilişkin ön bilgiler verilmiştir. Bu süreç sırasıyla; belirlenen üniteye ait alt konu belirleme, kütüphane çalışması, poster hazırlama ve sempozyumda sözlü sunum yapma olmak üzere dört basamağı içermektedir. Aktivite kapsamında öğrenciler 4 iş birlikçi öğrenme grubuna ayrılarak hem grup hem de bireysel olarak araştırmacının rehberliğinde çalışmışlardır. Bununla birlikte öğrenciler tarafından bir duyuru programı hazırlanmış ve tüm okulun katılımıyla okula ait bir koridorda mini sempozyum kapsamında hazırlanan posterlerin sunumları gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın veri toplama aracı olarak Chambers (1989) tarafından geliştirilen "Bir Bilim İnsanı Çiz" Testi, öğrencilere ön ve son test olarak uygulanmıştır. Elde edilen veriler Finson ve Beaver (1995) tarafından geliştirilen Bilim İnsanı Çiz kontrol listesinde (DAST-C) yer alan kodlar

kullanılarak değerlendirilmiştir. Ek olarak öğrencilerden sürece ilişkin bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrenci kompozisyonlarından elde edilen veriler ise içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonuçları öğrencilerin bilim insanına ilişkin imajlarının çalışmanın başında geleneksel olarak bilinen kel, gözlüklü, askılı pantolon giyen, çeşitli deneyler yapan ve erkek şeklinde olduğunu göstermektedir. Ancak sempozyum düzenleme aktivitesinin ardından elde edilen veriler öğrencilerin kendi yaşlarında ve kendi cinsiyetlerinde bilim insanı resimleri çizdiğine işaret etmektedir. Ayrıca öğrenciler sempozyum sürecinde yaşadıkları tecrübelerin kendilerini bir bilim insanı gibi hissettiklerini de belirtmişlerdir

Anahtar Kelimeler : Otantik öğrenme, bilim insanı imajı

(16791) BİLİMSEL TARTIŞMA ETKİNLİKLERİNİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE BİLGİ DÜZEYLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

MUSTAFA HAMALOSMANOĞLU ¹, SERDAR VARİNLİOĞLU ²

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

serdarv38@gmail.com

Uluslararası alanda çok önem verilen bilimsel tartışma (argümantasyon) son yıllarda ülkemizde de araştırmacılar tarafından ilgi görmektedir ve çeşitli değişkenlere etkisi araştırılmaktadır. Bilimsel tartışmanın çevre bilgisine etkisinin araştırıldığı çalışmaların sayısının sınırlı olmasından dolayı çalışma farklı bir önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, 7. sınıf öğrencilerinin ‘İnsan ve Çevre’ ünitesinde çevre bilgi düzeyleri üzerine, MEB fen ve teknoloji öğretim programının içerdiği etkinliklere kıyasla bilimsel tartışma odaklı öğretim etkinliklerinin etkisini ortaya çıkarmaktır.

Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak bilimsel tartışma etkinliklerinin çevre bilgi düzeyleri üzerindeki etkisini incelemek için ‘öntest- sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen’ kullanılmıştır. Bu amaçla uygun örneklem kullanılarak deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubunda 29, kontrol grubunda 28 öğrenci olmak üzere çalışmaya toplam 57 yedinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Deney grubunda dersler 7. Sınıf ‘İnsan ve Çevre’ ünitesi için hazırlanan bilimsel tartışma odaklı öğretim etkinlikleri ile gerçekleştirilirken kontrol grubunda MEB fen ve teknoloji öğretim programının içerdiği etkinliklerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2012-2013 eğitim- öğretim yılında gerçekleştirilmiş olup etkinliklerin uygulaması toplam 16 ders saati (4 hafta) sürmüştür. Araştırmada veriler Bildik (2011)’ in 24 soruluk çevre bilgi testi ile toplanmıştır. Çevre bilgi testi için, Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,762 olarak hesaplanmıştır. Böylece bilgi testinin sonuçlarının güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ön test ve son test olarak uygulama öncesinde ve sonrasında uygulanan çevre bilgi testinden elde edilen verilerin, aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları betimsel olarak verildikten sonra, çıkarıma dayalı olarak t-testi analizleri yapılmıştır. İstatistiksel olarak analizlerin yapılmasında SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizlerinin yorumlanmasında .05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir.

Ön test ve son test puanlarının normal dağıldığı; ön test puanları açısından iki grup arasında anlamlı farkın olmadığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda deney grubu ile kontrol grubu arasında çevre bilgi testi son test puanları açısından deney grubu lehine anlamlı farkın olduğu görülmüştür. Çalışmanın sonucunun ülkemizde bilimsel tartışmanın çevre bilgisine etkisinin incelendiği ve olumlu etkisinin görüldüğü birkaç çalışmayla (Deniz, 2014; Fettahlıoğlu, 2012) paralel olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen Eğitimi, Bilimsel Tartışma, Çevre Bilgisi

(16854) STEM EDUCATION IN TURKEY: A CONTENT ANALYSIS**YURDAGÜL BOĞAR¹**¹ ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

yurdagul-bogar@hotmail.com

The purpose of this study was to reveal the general characteristics of thesis, articles, institutions, and reports on STEM in Turkey. So as to reach the goal, the following research questions were determined:

- 1) What are the results of the articles and the thesis about STEM subjects done in Turkey with respect to years, used methods, grade level of the participants and data collection methods?
- 2) What do the reports say about STEM education in Turkey?
- 3) What kind of projects has done about STEM subjects in Turkey?
- 4) What are the roles/functions of STEM institutions in Turkey?

The present study was structured as a qualitative research method and content analysis technique was used to evaluate the obtained data. While gathering the data, scientific resources such as articles, theses, projects, and reports found by using the keywords of “STEM”, “FETEMM”, “STEM Reports”, and “Science, Technology, Engineering and Mathematics” in the databases of YÖK Thesis Catalogue, ProQuest, Web of Science, ERIC and TÜBİTAK ULAKBİM. Studies investigated by researchers are analyzed by evaluating them in various sub-dimensions such as discipline field, research topic, author or authors, information on institutions where author or authors work, the language of publication, research method used, data collection tools, variables, sampling and data analysis methods. STEM education studies indicated that STEM education has not reached enough attention among researcher and teachers, yet. The number of theses about STEM education is very few. When the articles done about STEM education are examined, many of them are found in international indexes. This is one of the reasons to be hopeful for the future of STEM Education in Turkey but the number of studies should be increased. Moreover, graduate students should be directed to prepare their thesis/dissertations about STEM education since it is necessary to have educated researcher about STEM education to construct stronger theoretical background about STEM education in Turkey. In addition, published reports emphasized the importance of STEM Training and demonstrated its necessity. Furthermore, it is indispensable fact that there are no sufficient STEM centers/laboratories in Turkey. In order to have qualified STEM projects and beneficial outcomes, it is necessary to increase the number of such centers/laboratories in universities and middle and high schools. To achieve this, the collaboration between schools, especially public ones, and universities should be enhanced since Ministry of National Education and universities have fundamental responsibilities to educate both pre/in-service teachers and students about STEM. This study contributes to literature because this is one of the first attempts to conduct a content analysis on STEM education in Turkey.

Anahtar Kelimeler : STEM, education, content analysis, Turkey

(16861) STEM TEMELLİ ETKİNLİKLERİN İLKOKUL 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN STEM'E YÖNELİK TUTUMLARINA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİMUSTAFA SAMİ TOPÇU¹, HANİFE KESKİN², GÜLŞAH KURU³, AYŞE ÇİFTÇİ³¹ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - ² DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ - ³ MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
a.ciftci@alparslan.edu.tr

Açılımını Fen (Science), Teknoloji (Technology), Mühendislik (Engineering) ve Matematik (Mathematics) kelimelerinin baş harflerinin oluşturduğu STEM; geleneksel eğitim anlayışındaki öğretmen hâkimiyetini, öğretmen rehberliğinde öğrenci hâkimiyeti olarak değiştiren, öğrenilenlerin okul ile sınırlı kalmayıp günlük hayata adapte edildiği ve bu sayede kalıcı öğrenmelerin gerçekleştiği disiplinler arası bir eğitim yaklaşımıdır. 21. yüzyılın koşullarına uyum sağlayabilmek eğitimle ilgili değişimleri gerekli kılmaktadır. Bireylerin, kendi öğrenme süreçlerinin sorumluluğunu alabilmeleri, STEM eğitiminin temel prensiplerinden biridir. STEM eğitimi uygulamalarında öğrenci, karşılaştığı problemin çözümünde disiplinler arası işbirliği kurarak Matematik ve Fen bilgisini, Teknoloji ve Mühendislik becerileriyle uygulamaya döküp problemi çözümler. Bu araştırma, ilkokul 4.

sınıf öğrencilerine uygulanan STEM etkinliklerinin, öğrencilerin STEM'e yönelik tutumlarına ve problem çözme becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmada, tek grup ön test-son test modeli kullanılmıştır. Bu kapsamda Muş İli merkezinde yer alan bir ilkokuldaki 28 (13 kız, 15 erkek) öğrenci ile çalışılmıştır. Uygulamalar 6 hafta sürmüştür. Bu doğrultuda, 2017 yılında revize edilen fen bilimleri öğretim programında, "Aydınlatma ve Ses Teknolojileri" adlı üniteye yer alan kazanımlara uygun etkinlikler uygulanmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları, "STEM Tutum Ölçeği" ve "Problem Çözme Envanteri" dir. İlkokul öğrencilerinin yaş ve cinsiyet değişkenleri ile ilgili bilgiler ise "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Ön ve son test verilerinin karşılaştırılmasında ilişkili örneklem için t testi kullanılmıştır.

"Problem Çözme Envanteri" için cronbach alfa değeri .80, "STEM Tutum Ölçeği" için ise .96 olarak bulunmuştur. "Problem Çözme Envanteri" için öğrencilerin ön testten (92,17) ve son testten (93,78) aldıkları ortalama puanlar karşılaştırıldığında, son test lehine bir farkın olduğu fakat bu farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Benzer şekilde "STEM Tutum Ölçeği" için öğrencilerin ön testten (107,85) ve son testten (109,51) aldıkları ortalama puanlar karşılaştırıldığında, son test lehine bir farkın olduğu ama bu farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Bu araştırmada, öğrencilerin STEM'e yönelik tutumlarını ve problem çözme becerilerini belirlemeye yönelik ön ve son testlerden alınan puanlar arasında anlamlı bir farkın olmaması, uygulamaya ayrılan 6 haftanın yeterli olmaması ile açıklanabilir. Öğrencilerin son testten aldıkları puanların daha yüksek olması ise uygulamalara daha çok zaman ayrılırsa bu farkın artacağı sonucunun çıkarılmasını sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler : Problem Çözme, STEM' e Yönelik Tutum, İlkokul Öğrencileri

(16888) Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğası İnanışlarının Analizi

SÜLEYMAN AKÇAY¹

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

suleyman.akcay@gmail.com

Son yıllarda, öğrencilerin bilimsel okuryazarlık becerileri arasında bilimin doğası üzerine kapsamlı anlayış geliştirmeleri başlığı öne çıkmakta ve vurgulanmaktadır. Türkiye'de son yıllarda fen öğretim programları bilim okuryazarlığını ve bilimin doğası anlayışlarını geliştirmeyi daha yoğun biçimde ele almaya başlamıştır. Bireylerinin bilimin doğası üzerine sofistike anlayışa sahip bireyler olarak yetişmesi günümüz gelişen toplumlarının önemli amaçlarından biri haline gelmiştir. Bu bağlamda bu çalışma, ülkemizde eğitim fakültelerinde yetişen öğretmen adaylarının durumlarını belirlemek amacıyla yapılmış bir araştırmadır. Araştırmada Özcan ve Turgut'un (2014) geliştirdiği 37 maddelik 5'li likert tipte geliştirilen ölçek 534 öğretmen adayı üzerinde uygulanmış ve bu veriler değerlendirilmiştir. Araştırma 2016 yılı Mayıs ayı içerisinde yapılmıştır. Katılımcıların 456'sı (85.4%) ilköğretim fen bilgisi öğretmen adayı, 78'i (14.6%) ilköğretim sınıf öğretmeni adaydır. Katılımcıların 441'i (82.6%) kadın, 93'ü (17.4%) erkektir. Çalışmada sonuç olarak öğretmen adaylarının bilimin doğası inanışları 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeğinde 3.35 aritmetik ortalamaya sahiptir. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre bilimin doğası inanışları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğretmen adaylarının bölümleri arasında ise fen bilgisi öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Bu sonuç eğitim fakültelerinin fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde "Bilimin Doğası ve Bilim Tarihi" isimli derslerin yer almasıyla açıklanabilir. Dolayısıyla bu dersin diğer öğretmenlik programlarına da konması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Bilimin doğası, öğretmen adayı, inanç

(16894) ORTAOKUL 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİTKİ VE HAYVAN TÜRLERİ HAKKINDAKİ BİLGİ VE ALGILARI

ELA AYŞE KÖKSAL¹, ZEYNEP GEBELEK²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
eakoksal@ohu.edu.tr

Günümüzde biyolojik çeşitliliğin azalması ve yok olması tehlikesi birçok Avrupa ülkesinde bu konudaki eğitim çalışmalarını hızlandırmıştır. Biyolojik çeşitliliğin azalması sadece canlı türlerini tehlikeye sokmaz, ekonomik alanda, tıpta, eczacılıkta ve birçok alanda sorunların yaşanmasına sebep olur. Bu çalışmada öğrencilerin canlıların sınıflandırılması, biyolojik çeşitlilik ve tür kavramıyla ilgili bilgi ve algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Nates, Campos ve Lindemann-Matthies (2010) tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan bir biyolojik çeşitlilik bilgi ve algılarını belirleme testi kullanılmıştır. Bu test dilimize çevrilerek bazı sorular kültürümüze uygun olarak düzenlenmiş bazıları ise çıkartılmıştır. Ayrıca testte öğrencilerin verdiği bazı cevapların nedenlerini ortaya çıkarmak için sorularda verdikleri cevabın nedenini de açıklamaları istenmiştir. Bu test Niğde’de Yeşilölcük kasabasında ortaokulda öğrenim gören 20 kişiden oluşan yedinci sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bu testten elde edilen verilerin betimsel analizi yapılarak sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Biyolojik çeşitlilik; tür; canlıları sınıflandırma

(16896) FARKLI SINIF SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN SIVILARIN KALDIRMA KUVVETİNE İLİŞKİN KAVRAMSAL ANLAMALARI

ELA AYŞE KÖKSAL¹, MUHAMMED ALİ BABACAN²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

eakoksal@ohu.edu.tr

Bu çalışma, farklı sınıf seviyesindeki öğrencilerin sıvıların kaldırma kuvveti konusunda kavramsal anlamalarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kayseri ili Yeşilhisar ilçe merkezinde farklı sınıf seviyesinde öğrenim gören 50 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada “Kuvvet ve Hareket” ünitesinin birinci bölümünde yer alan, sıvıların kaldırma kuvveti konusu ile ilgili olan kazanımları içeren, düz anlatım ve gösteri deneyi yöntemlerinin kullanıldığı dersler planlanmıştır. Planlanan dersler farklı sınıf düzeyindeki gruplara ayrı ders saatlerinde anlatılmış ve sonrasında öğrencilere sıvıların kaldırma kuvvetine ilişkin kavramsal anlamaları testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde öğrencilerin cevapları anlama, kısmen anlama, belirli kavram yanlışları ile kısmen anlama, belirli kavram yanlışlığı, anlamama ve boş/cevapsız gibi kategorilere göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda farklı sınıf seviyesindeki öğrencilerin sıvıların kaldırma kuvveti konusunda belirlenen kazanımların bazılarında kavramsal anlamalarında belirgin fark ortaya çıkarken, bazı kazanımlarda yakın sonuçlar elde edilmiştir. Özellikle yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin kavramsal anlamaları arasında belirgin fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : fen eğitimi, sıvıların kaldırma kuvveti, tarama yöntemi

(16917) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ FEN ETKİNLİKLERİ TASARLAMA VE YÜRÜTME SÜREÇLERİNİN MODERN ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI VE BİLİMSEL SÜREÇ BECERİLERİNİ KAZANDIRMA YÖNLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

SEVİL KURT¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

sevilkurt@erdogan.edu.tr

Fen bilimleri kavramları ilköğretim üçüncü sınıftan itibaren öğretim programlarında yer almaktadır. Üçüncü ve dördüncü sınıfta ise bu fen kavramlarını öğretmekle görevli olan sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmenleri lisans eğitimleri boyunca hem fen kavramları hem de bu kavramların nasıl öğretilmesi gerektiği ile ilgili birtakım teorik ve uygulamalı dersleri almaktadırlar. Bu derslerden biri de fen ve teknoloji laboratuvar uygulamaları dersidir. Öğretmen adaylarına iki dönem boyunca bu derste, laboratuvar malzemelerini tanıma ve kullanma, güvenlik kuralları, laboratuvar etkinliklerini yürütme yaklaşımları, çeşitli deney türleri, bilimsel süreç becerileri gibi pek çok konuya ait bilgi ve beceriler kazandırılmaya çalışılır. Aynı zamanda öğretmen adayları ders kapsamında kazandıkları bilgi ve becerileri yansıtabilecekleri bireysel fen etkinlikleri tasarlayarak sunarlar. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının on iki hafta boyunca tasarladıkları ve sundukları fen etkinliklerinin modern öğrenme yaklaşımları ve bilimsel süreç becerilerini kazandırma yönleriyle değerlendirilmesidir. Bu kapsamda Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören 30 ikinci sınıf öğretmen adayı çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmacı aynı zamanda dersin yürütücüsüdür. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının etkinlikleri yürütme sürecinde araştırmacı tarafından yapılan yarı yapılandırılmış gözlemler ve öğrencilerin hazırladıkları bireysel etkinlik planları kullanılmıştır. Etkinlik planları çalışmada yapılan gözlemleri destekleyici veri elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Her iki veri toplama aracından elde edilen veriler betimsel bir yolla analiz edilmiş ve bulgular sunulmuştur. Çalışmada öğretmen adaylarının pek çoğunun ders planlarında yaklaşım olarak bütünlleştirici, keşfedici gibi modern öğrenme yaklaşımlarını belirtmeler bile geleneksel bir yolla etkinlikleri gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Örneğin çoğu öğretmen adayı etkinlik süresince önce öğrencilerin fikrini almak yerine doğrudan açıklama yapma veya gözleme ait doğru bilgiyi verme yoluna başvurmuştur. Bununla birlikte öğretmen adaylarının ön bilgi kontrolünde sorduğu soruların oldukça yüzeysel olduğu genellikle konunun adının soru haline dönüştürüldüğü sorular olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının konuyla ilgili sahip oldukları kavram yanlışlarını etkinliklerine taşıdıkları belirlenmiştir. Ağırlık-kütle, erime-donma, kaynama, buharlaşma kavramları bunlardan bazılarıdır. Araştırmacı tarafından öğretmen adaylarına etkinliklerini tasarlama sürecinde konularına uygun bazı bilimsel süreç becerileri önceden verilmiş ve etkinliklerini bu yönde tasarlamaları istenmiştir. Buna rağmen öğretmen adaylarının çoğunun ders planlarında belirtmeler dahi verilen bilimsel süreç becerilerinin tamamını kazandıracak bir etkinlik süreci yürütemedikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının etkinliklerde en sıklıkla gözlem yapma, önceden kestirme, deney yapma ve sınıflama becerilerini kullandıkları belirlenmiştir. Çalışmada ortaya çıkan öğretmen adaylarının öğretim yaklaşımları ve fen kavramlarına ilişkin eksikleri onların yeteri kadar deneyim ve tecrübeye sahip olmamalarından ve fen bilimlerine karşı tutumlarından kaynaklanmış olabilir. Bu bağlamda ilköğretimde fen bilimlerine ait kavramların temellerini atacak olan sınıf öğretmeni adaylarına lisans öğrenimleri boyunca hem fen bilimlerine yönelik bilgi ve becerilerini hem de ilgi ve tutumlarını artıracak uygulamaların yapılması önerilebilir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının ilgili konulardaki gelişimlerinin de süreç içinde takip edilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler : sınıf öğretmeni adayı, bilimsel süreç becerisi, modern öğrenme yaklaşımları, fen etkinlikleri

(16919) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ ÖZ-YETERLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

HASAN EMLİK¹, OKTAY BEKTAŞ¹, FULYA ÖNER ARMAĞAN¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

hasanemlik@gmail.com

Fen bilimleri öğretmen adaylarının eğitime entegre edilen teknoloji ile fen konularının daha anlaşılır bir şekilde öğrencilere öğretilmesi için teknolojik pedagojik alan bilgilerinin tespit edilmesi ve bu konudaki öz-yeterliklerinin ne düzeyde olduğunun saptanması oldukça önemlidir. Bir başka ifadeyle, öğretmenlerin öz-yeterlikleri ne kadar yüksekse o kadar etkili öğrenme-öğretme süreci gerçekleşeceğinden, öğretmen adaylarının öz-yeterliklerinin tespiti önem arz etmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, fen bilimleri öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterlik düzeylerini belirlemektir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi desenlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmış olup çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde Türkiye’de iki farklı bölgede bulunan iki üniversitenin eğitim fakültesi fen bilimleri öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 29 erkek öğretmen adayı ve 244 kadın öğretmen adayı olmak üzere toplam 273 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ölçeğin “Cronbach Alpha” güvenilirlik katsayısı 0,96 bulunmuştur. Güvenirlik katsayıları alt boyutlar bazında ise şöyledir; Pedagojik Alan Bilgisi(PAB) için 0,91; Teknolojik Bilgi(TB) için 0,89; Alan Bilgisi(AB) için 0,87; Pedagojik Bilgi(PB) için 0,87; Bağlamsal Bilgi(BB) için 0,83; Teknolojik Pedagojik Bilgisi(TPB) için 0,91; Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi(TPAB) için 0,89 ve Teknolojik Alan Bilgisi(TAB) için 0,82. Verilerin analizinde bağımsız örneklemler t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bulgular incelendiğinde, fen bilimleri öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, fen bilimleri öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre değişmediği, ancak öğrenim görülen üniversite ve sınıf düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda TB alt boyutunda erkek öğretmen adaylar lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgunun sebebinin erkek öğretmen adaylarının teknolojiye olan ilgilerinin daha fazla olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bunun dışında diğer tüm alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememesinin sebebinin ise kadın öğretmen adayı sayısının erkek öğretmen adayı sayısına göre fazla olduğundan kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Yapılan analizler sonucunda sınıf düzeyinde PB alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bunun dışında diğer tüm alt boyutlarda anlamlı farklılaşmanın dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının lehine olduğu görülmektedir. Bunun sebeplerinin ise almış oldukları eğitim dersleri ile alan derslerinin diğer sınıf düzeylerinden fazla olması ve öğretmenliğe en yakın adaylar olması gösterilebilir. Öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi öz-yeterliklerini artırmak için alan dersleri ile pedagojik derslerin birinci sınıftan itibaren eşit dağılım göstermesi ve teknoloji ile bağdaştırarak derslerin işlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Öz-yeterlik, Fen Eğitimi, Nicel Araştırma

(16920) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ SEÇME YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ

ORHAN ERCAN¹, EVRİM URAL¹, HASAN EMLİK², ERGİN ÇİÇEK³

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

hasanemlik@gmail.com

Öğretmenlerin temel görevlerinden biri öğrencilere bilgiyi sunmanın yanı sıra onlara ihtiyaç duydukları bilgilere nasıl ulaşmaları gerektiğini öğretmek ve bilgiyi keşfetmelerini sağlamaktır. Bunun içinde öncelikle öğretmenlerin kendilerinin bilgiye nasıl ulaşacağını bilmesi gerekmektedir. Bu sebeple öğretmen yetiştirmede öğretmen adaylarına öğrencinin özelliklerine ve öğretimin hedefine göre öğretim tekniklerini belirleme ve seçmelerinin öğretilmesi gerekmektedir. Fen bilimleri dersinde soyut kavramların çok olması sebebiyle fen bilimleri öğretmen adaylarının uygun öğretim yönteminin belirlenmesi ve seçmesi önem arz etmektedir. Bu

çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmen adaylarının öğretim tekniklerinin seçimine ilişkin yeterliklerine ilişkin algılarını belirlemektir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi desenlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmada basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmış olup çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Fırat-Durdukoca, Yardımcıel, Beşeren ve Özbek (2017) tarafından geliştirilen öğretmen adaylarının öğretim tekniklerini seçme yeterliklerine ilişkin algı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek iki alt boyuttan oluşmaktadır ve Fırat-Durdukoca vd. (2017) ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayılarını ölçeğin bütünü için 0,90 ve alt boyutları için ise sırasıyla 0,92 ve 0,82 olarak tespit etmişlerdir. Veriler analiz aşamasında olup verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Teknikleri, Öğretmen Adayları, Fen Eğitimi

(16924) FEN EĞİTİMİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN PROJELERİN STEM ETKİNLİKLERİNE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ: DUMAN ŞEMSIYESİ ÖRNEĞİ

BESTAMİ BUĞRA ÜLGER¹, ÜMMÜHAN ORMANCI¹, SALİH ÇEPNİ¹

¹ ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

b.bugra84@gmail.com

STEM, 2017 Millî Eğitim Müfredat Programlarına girmiş ve kazanımlarda kendine yer bulmuştur. Ülkemizde önemli bir akım olarak kendine yer edinse de, pratikte nasıl uygulanacağına dair soru işaretleri bulunmaktadır. Özellikle, STEM etkinliklerinin nasıl oluşturulacağı, ders içerisinde nasıl kullanılacağı bu sorunların başında gelmektedir. Etkinliklerin oluşturulmasında hangi kaynaklardan yararlanılacağı, etkinliğin içeriğinde ne olması gerektiği konusunda çeşitli araştırmalar yapılmış ve bunun sonucunda çeşitli proje fikirlerinin etkinliğe dönüştürülebileceği görülmüştür. Buna göre; 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında Rize Çayeli’nde düzenlenen Bilim Danışmanlığı ve Proje Hazırlama Kursu kapsamında, fen bilgisi öğretmenleri tarafından hazırlanan projelerin STEM etkinliklerine dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda STEM eğitiminin altyapısı dikkate alınarak bütünlük etkinlikler oluşturulmuştur. Etkinliklerde, her bir disiplinin, etkinliğin hangi bölümünde ve nasıl kullanıldığı açıklanmıştır. Fen, matematik, mühendislik ve teknoloji bölümlerine, etkinliğin içeriğinde ayrıntılı olarak yer verilmiş ve disiplinlere özgü olarak ne yapılacağı açıklanmıştır. Burada temel olarak disiplinlerin ayrı ayrı ele alınması değil bütünlük olarak etkinlik içerisinde bulunmasına dikkat edilmiştir. Bu da günümüzdeki STEM anlayışının ana unsurudur. Tanıtılan “Duman Şemsiyesi” etkinliği aynı ad ile proje fikri olarak ortaya atılmış, şimdiki haline dönüştürülmüştür. Sonuçta, hazırlanan proje fikirlerinin veya proje temelli öğretim sürecinde geliştirilen projelerin STEM etkinliği olarak yeniden düzenlenmesi, daha önce belirtilen STEM etkinlik oluşturma problemine çözüm olarak sunulabilir.

Anahtar Kelimeler : STEM, Proje, ders içi etkinlik, 2017 müfredat programları

(16970) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TEMEL BİLİMSEL OLGULAR ÖLÇEĞİ VE FEN BİLGİSİ DERSİ NOT ORTALAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

KURTULUŞ ATLI¹, EMEL ATLI²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

emelatli@nevsehir.edu.tr

Bu bildirinin araştırmacıları tarafından geliştirilen “Temel Bilimsel Olgular Ölçeği” Nevşehir İli’nde bulunan dört farklı ortaokulda okuyan 410 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçek uygulamaları bizzat araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Araştırma ölçeği geliştirilirken ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf kitapları ve kazanımları incelenmiştir. Uygulamalar 2014 - 2015 eğitim öğretim yılının sonunda 8. sınıf öğrencilerine yapılmıştır. Uygulama sonuçlarına göre 6 ve 7. sınıftaki fen bilgisi dersi ortalaması 5 olan öğrencilerin temel bilimsel olgular ölçeğinden aldığı puanların ortalaması da en yüksektir (33,08). Öğrencilerin 6 ve 7. sınıftaki fen bilgisi dersi

ortalamaları azaldıkça temel bilimsel olgular ölçeğindeki ortalamaları da düşmektedir. Fen bilgisi dersi not ortalaması 4 olan öğrencilerin ölçek ortalaması 29,50 olurken ders ortalaması 3 ve altında olan öğrencilerin ölçek ortalaması 26,32 bulunmuştur. Ortalamalarına göre gruplanan öğrencilerin temel bilimsel olgular ölçeğine ait ortalamaları arasında tespit edilen farklar varyans analizi sonucunda anlamlı bulunmuştur ($F(2-407)=24,515$; $p<.001$). Farkın kaynağını tespit etmeye yönelik yapılan çoklu karşılaştırma testinde fen bilgisi dersi not ortalaması 5 olan öğrencilerin temel bilimsel olgular ölçeği ortalamasının, fen bilgisi dersi not ortalaması 4 ve 3 ve altında olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.05$). Ayrıca fen bilgisi dersi not ortalaması 4 olan öğrencilerin ölçek ortalamasının da ders notu ortalaması 3 ve altında olan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur ($p<.05$). Bu durum, fen bilgisi dersindeki genel başarıyı göstermesi açısından not ortalaması ile temel bilimsel olgular arasında pozitif bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Her ne kadar bu çalışmanın konusu olmamakla birlikte araştırmacılar tarafından fikir edinebilmek amacı ile bir lisenin 9.sınıflarında da uygulama yapılmıştır. Ham verilerle elde edilen bilgiler ışığında öğrencilerin kazandıkları temel bilimsel olguları lise düzeyine geldiklerinde kaybettiği yönünde güçlü kanıtlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi, temel bilimsel olgular, fen okuryazarlığı, ortaokul

(17006) ÇEVRE BİLİMİ DERSİNİN FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRESEL TUTUMLARINA ETKİSİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ

EMEL ATLI¹, KURTULUŞ ATLI²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

emelatli@nevsehir.edu.tr

Günümüzde tüm insanların en önemli ortak gündemlerinden biri çevresel problemler ve bunlarla nasıl başa çıkılması gerektiğidir. Çevresel sorunlar gelişen teknoloji ve gün geçtikçe fazlaşan insan nüfusuyla ilişkili olarak artmaktadır. Bu bağlamda tüm insanların çevre konusunda bilinçlendirilmeleri çok önemlidir. Fen Bilgisi Öğretmenliği lisans programı kapsamında Çevre Bilimi zorunlu ders olarak verilmektedir. Gelecek nesilleri yetiştirecek öğretmenlerin çevre konusunda bilgilenmeleri açısından bu dersin çok yararlı olduğu düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak bu çalışmada, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin lisans eğitimi kapsamında aldıkları Çevre Bilimi dersinin çevreye yönelik tutum, düşünce ve davranışları üzerine olan etkileri araştırılmıştır. Çalışma grubunu, 2016-2017 Bahar döneminde Çevre Bilimi dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplamak amacıyla Uzun ve Sağlam (2006) tarafından geliştirilen, çevresel düşünce ve davranış alt boyutlarından oluşan "Çevresel Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışma, öntest-sontest-izleme testi desenine uygun olarak yürütülmüştür. Veriler toplanmış ancak analizler henüz gerçekleştirilememiştir. Verilerin analizi SPSS istatistik programı yardımıyla yapılacak, karşılaştırmalarda tekrarlı ölçümler için tek faktörlü ANOVA kullanılacaktır. Çoklu karşılaştırmalarda ise LSD testinden faydalanılacaktır. Çalışma sonucunda, Çevre Bilimi dersinin öğretmen adaylarının çevresel tutumlarına ve davranışlarına olan etkileri belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler : çevresel tutum, çevre bilimi dersi, öğretmen adayları

(17022) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GDO'LU BESİNLER KONUSUNDAKİ ALAN BİLGİLERİ İLE ARGÜMANTASYON BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ÜMİT DEMİRAL¹, SALİH ÇEPNİ²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ² ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

udemiraltr@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının GDO'lu besinlerle ilgili bir argümantasyon sürecinde ortaya koymuş oldukları argümantasyon becerileri ile GDO'lu besinler konusundaki alan bilgileri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada hem nicel hem de nitel veriler bir arada kullanılmıştır. Çalışma amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş 20 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Veri toplamak için GDO'lu Besinler Bilgi

Testi, Watson-Glaser Eleştirel Akıl Yürütme Gücü Ölçeği ve GDO'lu besinler konusunda hazırlanmış bir senaryo ve bu senaryoya ilişkin görüşme soruları hazırlanmıştır. Öğretmen adayları alan bilgisi yüksek ($f=10$) ve alan bilgisi düşük ($f=10$) şekilde iki gruba ayrılmıştır. Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde çürütme ve toplam argümantasyon beceri puanları açısından bilgi seviyesi farklı iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın bilgi seviyesi yüksek grup lehine olduğunu göstermektedir. Bilgi seviyesi farklı iki grubun iddia, karşı iddia, iddiaları detaylandırma, iddiaları destekleme ve kanıt kullanma beceri puanları birbirinden farklı olsa da bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı ölçüde değildir. Veriler nitel olarak incelendiğinde alan bilgisi yüksek seviyeli gruptaki öğretmen adayların iddiaları daha detaylı gerekçelendirdikleri, daha güçlü çürütmeler yaptıkları ve gerekçelerini desteklemek amacıyla daha etkili kanıtlar ileri sürdükleri tespit edilmiştir. Bu durum alan bilgisinin motivasyon ve öz-yeterlilik inancı ile ilişkili olduğunu gösterebilir. Elde edilen sonuçlara dayalı olarak, öğretmen adayların argümantasyon becerilerinin üst düzeye getirilebilmesi için lisans döneminde sosyobilimsel konulara önem verilmesi ve bu konularla ilgili alan bilgilerinin eksiksiz verilebileceği öğretim dizaynlarının tasarlanmasının gerekli olduğu önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Sosyobilimsel Konular, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar, Eleştirel Düşünme, Argümantasyon Becerileri

(17026) 4-6 YAŞ ÇOCUKLARIN CANLI-CANSIZ VARLIKLARA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÖRÜNTÜLERİNİN İNCELENMESİ

ÜMİT DEMİRAL¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
udemiraltr@gmail.com

Bu çalışmanın amacı okulöncesi dönemde öğrenim gören 4-6 yaş çocukların fen öğretiminde yer alan canlı-cansız kavramları hakkındaki kavramsal örüntülerinin tespit edilmesi ve örüntülerinin kaynağıyla birlikte incelenmesidir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örneklemenin bir türü olan benzeşik örnekleme kapsamında belirlenmiştir. Araştırma Kırşehir ilinde yer alan bağımsız bir anaokulunda öğrenim gören ve yaşları 4-6 yaş arasında değişen 80 öğrenci ile yürütülmüştür. Kavramsal modellerin incelenmesi için 80 çocuk arasından amaçlı örnekleme yöntemiyle bilgi düzeyi yüksek ($f=5$) ve bilgi düzeyi düşük ($f=5$) çocuk seçilmiştir. Kavramsal örüntülerin tespit edilmesinde öğrenci çalışma yaprağı, öğrencilerin bu örüntüleri oluşturma nedenlerini ve bilgi kaynağını açığa çıkarmak amacıyla görüşme soruları kullanılmıştır. İlk olarak çocukların çalışma yaprağına ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, yaklaşık %93 hayvanları canlı grubuna dahil ederken, yaklaşık %7'si cansızlar grubuna dahil etmiştir. Katılımcıların yaklaşık %69'u bitkiyi canlı olarak sınıflandırırken %31'i cansız olarak sınıflandırmıştır. Çocukların yaklaşık %17'si mantarları canlı olarak gruplandırırken yaklaşık %83'ü cansız olarak gruplandırmıştır. Çocukların yaklaşık %27'si su, ateş, televizyon, ay, koltuk, araba, güneş, taş gibi cansız varlıkları canlı grubuna dahil ederken %73'ü bunları cansız grubuna dahil etmiştir. Çocukların görüşmeler esnasında verdikleri cevaplar incelendiğinde, canlı-cansız varlıklara ilişkin kavramsal örüntülerinin dört kategoride toplandığı tespit edilmiştir. Canlı-cansız varlıklarla ilgili bilgisi düşük seviyeli gruptaki çocuklardan bazıları resimlerde gördükleri varlıkların isimlerini kısmen doğru cevaplayabilmişlerdir. Derinlemesine yapılan görüşmede bazı çocukların bu varlıkların canlı-cansız olduklarına yönelik herhangi bir kavrama sahip olmadıkları (no concept) ve muhakeme kuramadıkları tespit edilmiştir. Bilgisi düşük seviyeli gruptaki bazı çocukların ise kendilerine gösterilen varlıkların isimlerini doğru cevaplamalarına karşın bu varlıkların canlı-cansız olduklarına yönelik yanlış anlama (misunderstanding) ve kavram yanlışlığı (misconception) içeren ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir. Çocukların bu varlıklara ilişkin sahip oldukları kavramsal örüntülerin kaynakları incelendiğinde, daha çok bireysel gözlem ve ebeveyn yoluyla edindikleri ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan canlı-cansız varlıklarla ilgili bilgisi yüksek seviyeli gruptaki çocukların küf ve mantar hariç diğer resimlerdeki varlıkların tamamını doğru olarak isimlendirdikleri tespit edilmiştir. Ancak bu varlıkların canlı-cansız olarak gruplandırmalarında çok azının tam olarak doğru kavramaya sahip olduğu, bir kısmının özellikle mantar ve küf gibi varlıklarda kavram yanlışlığı ve yanlış anlama içeren muhakemeler kullandıkları tespit edilmiştir. Çocukların bu varlıklara ilişkin sahip oldukları kavramsal örüntülerin kaynakları incelendiğinde, diğer gruptaki çocuklar gibi daha çok bireysel deneyim ve ebeveynler olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Fen eğitimi, Okul öncesi eğitimi, kavramsal örüntü, canlı-cansız varlıklar

(17035) NANOTOP MODELLEME ETKİNLİĞİNİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NANOTEKNOLOJİ FARKINDALIKLARI VE KAVRAMSAL ANLAMALARINA ETKİSİ

MELTEM TEKELİOĞLU¹, NURETTİN ŞAHİN²

² MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

meltemtekeli1993@hotmail.com

Nanoteknoloji, madde ile enerjinin nano boyutta farkı özellikler göstermesinden kaynaklanmaktadır. Yeni bir teknolojik devrim olarak ifade edilen nanoteknoloji, disiplinlerarası bir bilim dalıdır. Nanoteknolojinin multidisipliner bir bilim dalı olması, Fen Bilimleri öğretiminde etkin biçimde kullanılabilecek bir araç olmasını sağlamıştır. Araştırmanın evrenini ortaokul 7. sınıfta okuyan öğrenciler, örneklemini ise 2016–2017 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında Muğla’da bir ortaokulun 7. sınıfları arasından rasgele seçilmiş iki şubesinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya 24’ü erkek (%52), 22’si kız (%48) olmak üzere toplam 46 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere, maddenin tanecikli yapısı ünitesi kapsamında nano kavramı, nanoteknoloji ve uygulama alanları hakkında iki ders saatlik bir etkinlik hazırlanmıştır. Etkinlik kapsamında basit araç-gereçler kullanılarak karbon nanotop (*Buckyball*) modeli yapılmıştır. Öğrencilerin nanoteknoloji farkındalıkları 5’li Likert tipinde “Nanobilim ve Nanoteknoloji Farkındalık anketi” ile belirlenmiştir. Kavramsal anlama testi öğrencilerin kavramları öğrenmelerinin ne derecede gerçekleştiğinin ölçülebilmesi için yarı yapılandırılmış olarak hazırlanmıştır. Etkinlik sonrasında etkinlik değerlendirme formu ile öğrencilerin etkinlik hakkındaki görüşleri alınmıştır. Etkinlik sonucunda öğrencilerin nanoteknoloji farkındalık anketi ve kavramsal anlama testi öntest ve sontest puanları arasında istatistiki olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($P < 0.01$). Etkinlik değerlendirme formları incelendiğinde, öğrencilerin nanoteknolojiyi öğrendiklerini, karbon nanotop etkinliğini yaparken öğrendiklerini ancak modeli oluştururken kısmen zorlandıklarını ifade ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Nanoteknoloji farkındalığı, Etkinlik temelli öğrenme, Nanotop, Fen bilimleri eğitimi

(17038) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (TPAB) GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

TEZCAN KARTAL¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

tkartal@ahievran.edu.tr

Bu çalışmada Niess (2005) tarafından geliştirilen TPAB modeli çerçevesinde fen bilimleri öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi gelişmelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Niess (2005) tarafından geliştirilen TPAB modeli (1) belirli bir konunun öğretiminde teknolojiyi kullanımına ilişkin amaçlardan, (2) konuya özgü teknolojilerin kullanımı ile öğrenci öğrenmelerine dair bilgiden, (3) teknolojiyi entegre eden program ve programa dair materyaller bilgisinden ve (4) teknoloji ile bir konunun öğrenimi ve öğretimi için öğretim stratejileri bilgisinden oluşmaktadır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı durum deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Çalışma grubu Özel Öğretim Yöntemleri-II dersini alan fen bilimleri öğretmen adayları arasından maksimum çeşitlilik örnekleme kapsamında belirlenmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesi sürecinde, Kartal, Kartal ve Uluay (2016) tarafından geliştirilen Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz Değerlendirme Ölçeği (TPAB-ÖDÖ) 42 öğretmen adayına araştırma öncesinde uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının TPAB-ÖDÖ’den almış oldukları toplam puanlara göre %27 alt ve %27 üst gruplar oluşturulmuş ve gönüllülük esası da dikkate alınarak alt (4 kişi) ve üst (4 kişi) gruplardan toplam 8 kişi çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışma grubundaki öğretmen adaylarının diğer öğretmen adayları ile birlikte Özel Öğretim Yöntemleri-II dersi kapsamında fen konularından birini seçerek birinci mikro öğretim uygulamalarını gerçekleştirmeleri istenmiştir. birinci mikro öğretim uygulama ve değerlendirilmeleri sonrasında çalışma grubunda yer alan 8 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonrasında bu öğretmen adayları ile Özel Öğretim Yöntemleri-II dersi dışında ayrıca bir zaman dilimi (hafta sonları) belirlenerek fen öğretiminde kullanılabilecek öğretim teknolojilerini tanıtmak amacıyla çalıştaylar düzenlenmiştir. Çalıştay sürecinde öğretmen adaylarına Eclipse Crossword, Inspretation, Crocodile, Interactive Physics ve PhET programları tanıtılmıştır. Çalıştaylar programın öğretilmesi, örneklerin gösterilmesi ve uygun örneklerin oluşturulması bölümlerinden oluşmaktadır. Her bir programın öğretilmesi için 4 saat (farklı günlerde ikişer saat) ayrılmış ve çalıştaylar toplamda 20 saat sürmüştür. Çalıştayların ardından 8 öğretmen adayından

yine Özel Öğretim Yöntemleri-II dersi kapsamında belirleyecek oldukları bir konunun öğretimine ilişkin ikinci mikro öğretim uygulamalarını gerçekleştirmeleri istenmiş ve bu uygulamaların sonrasında öğretmen adayları ile ikinci defa yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yapılan tüm ders anlatımları, değerlendirmeler ve görüşmeler kayıt altına alınarak veri seti olarak kullanılmıştır. Niess, Ronau, Shafer, Driskell, Harper, Johnston, Browning, Özgün-Koca ve Kersaint (2009) tarafından ortaya konan gelişim basamakları (tanıma, kabul etme, uyum sağlama, keşfetme ve ilerleme) çerçevesinde içerik ve söylev (discourse) analizi birlikte kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, TPAB-ÖDÖ puanı yüksek olan öğretmen adaylarının diğerlerine göre fen öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin algılarının daha pozitif ve teknoloji kullanımlarının da daha ileri düzeyde olduğu görülmüştür. Alt ve üst grupların her ikisinde de ikinci mikro öğretim uygulamaları sonrasında teknoloji kullanma eğilimlerinde de olumlu değişimler yaşanmıştır. Ayrıca, gruplar içerisindeki katılımcılar arasında da teknolojiyi kullanma ve kabul etme düzeyleri arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. Bu durumun nedeninin öğretmen adaylarının geçmiş teknoloji deneyimlerinden kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri Öğretmen Adayı, Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Mikro Öğretim

(17045) MİKRO ÖĞRETİM UYGULAMALARININ TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ VE İNANÇ GELİŞİMİNE ETKİSİ: YAŞANAN PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

TEZCAN KARTAL¹, İREM DİLEK¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

tkartal@ahievran.edu.tr

Bu çalışmada mikro öğretimin fen bilimleri öğretmen adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) ve Fen Öğretimine Yönelik İnanca sağladığı katkının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının mikro öğretim sürecinde teknoloji kullanırken yaşadıkları problemlerin belirlenerek çözüm önerilerinin oluşturulması amaçlanmıştır. Karma araştırma yöntemlerinden ardışık açıklayıcı karma desen kullanılmıştır. Bu çalışmada, nicel boyutta elde edilen verileri nitel veriler ile daha ayrıntılı ve derinlemesine incelemek amacı ile nitel veriler takip etmiştir. Çalışmanın nicel kısmında deneysel araştırma desenlerinden ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Bu model, birden çok grubun kullanılması, grupların yansız olarak atanması ve gruplar arasındaki denkleğin sağlanmasıyla gerçekleşmektedir. Araştırmanın nitel boyutunda ise durum çalışması desenlerinden bütüncül çoklu durum kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretimlerine teknolojiyi entegre ederken inanç ve bilgi düzeylerinin “nasıl” ve “neden” değiştiğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü dördüncü sınıfında öğrenim görmekte olan iki grup basit seçkisiz örnekleme kapsamında Deney ve Kontrol grubu olarak seçilmiştir ve bu seçim esnasında grupların denkliği de göz önüne alınmıştır. Deney ve Kontrol gruplarına ön test ve son test olarak Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz Değerlendirme (TPAB-ÖDÖ) ve Fen Öğretimine Yönelik İnanç Ölçekleri uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan öğretmen adayları arasında inanç ve bilgi düzeyleri göz önüne alınarak amaçlı örnekleme kapsamında 8 kişi (yüksek-yüksek, yüksek-düşük, düşük-yüksek ve düşük-düşük) belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen bu katılımcılar ile mikro öğretim uygulamaları sonrasında görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının mikro öğretim uygulamaları, değerlendirmeleri ve her bir öğretmen adayı ile yapılan görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda Kartal, Kartal ve Uluay (2016) tarafından geliştirilen *Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz Değerlendirme Ölçeği* (TPAB-ÖDÖ) ve Tekkaya, Çakıroğlu ve Özkan (2004) tarafından geliştirilen *Fen Bilgisi Öğretimine Yönelik İnanç Ölçeği* kullanılmıştır. Nitel boyutunda ise katılımcılar ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin analizine geçilmeden önce veriler üzerinde gerekli ayıklama işlemlerinin yapılması sağlanmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel ve içerik analizi yöntemleri birlikte işe koşulmuştur. Elde edilen bulguların öğretmen eğitim programları açısından önemli çıkarımlar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Mikro Öğretim, Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Fen Öğretimine Yönelik İnanç

(17070) İKÖĞRETİM FEN BİLGİSİ DERSİ KAZANIMLARINA YÖNELİK ROBOTİK ETKİNLİKLER

FATMA KESKİNKILIÇ¹

¹ *AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ*

fatma@ahievrans.edu.tr

Eğitsel robotik araçlar birçok eğitim ortamında; öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek ve karmaşık problemleri çözmesine yardımcı olmak için yenilikçi bir öğrenme ortamı olarak tanıtılmaktadır. Literatürde robotlar kullanarak rehberli bir öğretim yaklaşımının ekip çalışmasını kolaylaştırdığı, kavramsal anlayış ve eleştirel düşünme becerisini geliştirdiği, matematik ve fen alanlarındaki daha üst düzey öğrenmeyi desteklediği belirtilmektedir (Bers vd., 2014).

Tüm dünyada popüler olmaya başlayan STEM (fen, teknoloji, mühendislik ve matematik) akımı ile birlikte robotik kitlerin eğitim uygulamalarında sıklıkla adı geçmektedir. Yurt dışında STEM uygulamalarında bu kitlerden yararlanılmakta ve birçok etkinlik örneği bulunmaktadır. Ülkemizde de FeTeMM olarak adlandırılan bu akım eğitimcilerin dikkatini çekmekte fakat ülkemiz müfredatında bulunan derslere nasıl entegre edileceği konusunda çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Derslerinde robotik ile FeTeMM uygulamaları yapmak isteyen öğretmenler bu konuda desteğe ihtiyaç duymaktadır.

Yapılan bu çalışmada İlköğretim Fen Bilgisi Dersi öğretim programında bulunan kazanımlar incelenmiştir. İncelenen kazanımlardan robotik kitlerle kazandırılabilir kazanımlar belirlenerek bu kazanımlara yönelik farklı robotik kitlerle etkinlik örnekleri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM, Robotik, Fen Bilgisi dersi kazanımları

(17139) ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN LABORATUVAR ARAÇ-GEREÇLERİNİ TANIMALARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

GAMZE DOLU¹, HANDAN ÜREK¹

¹ *BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ*

handanurek@balikesir.edu.tr

Laboratuvar çalışmaları, fen bilimlerinde önemli bir yere sahiptir. Öğrenciler, teorik bilgilerinin uygulama alanlarını laboratuvarda yaptıkları çalışmalar ile gözlemlenebilir bulurlar. Ülkemizde eğitim anlayışı her ne kadar öğrenci merkezli eğitim üzerine odaklansa da, öğrencilerimiz yeterince laboratuvar uygulaması yapma imkanı bulmadan üniversiteye gelmektedir. Pek çok doğa bilimlerinde olduğu gibi fizik, kimya, biyoloji ve fen bilgisi öğretmenliği alanlarında, özellikle de ilk 2 yılda öğrenciler zamanlarının önemli bir bölümünü laboratuvar uygulamaları ile geçirmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin laboratuvar deneyimi kazanması ağırlıklı olarak üniversite yıllarında gerçekleşmekte ve öğrenciler burada kazandıkları deneyimler ile mezun olarak meslek hayatlarına başlamaktadırlar. Bu nedenle, laboratuvar uygulamalarının kalitesi oldukça önem taşımaktadır. Yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin laboratuvar araç gereçlerinin ne ölçüde tanıdıklarını ve zorluk çektikleri noktaları belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmaya, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Biyoloji Öğretmenliği Programlarında öğrenim görmekte olan toplam 85 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışmanın verileri, açık uçlu 2 soru yardımıyla toplanmıştır. İlk soruda, öğrencilere 12 farklı laboratuvar araç gerecinin resmi verilmiştir. Öğrencilerden bu araç-gereçlerin isimlerini yazmaları istenmiştir. İkinci soruda ise öğrencilere; çeker ocak, piset-pipet, balon joje-balon kavramları verilerek öğrencilerden bunların işlevini açıklamaları istenmiştir. Sorulardan elde edilen verilerin analizinde, her bir kavram için yapılan doğru ve yanlış tanımlamalar ile cevapsız bırakılanların frekans ve yüzde dağılımı yapılmıştır. Bunun yanında, öğrencilere verilen kavramların karıştırıldığı durumlar incelenmiştir. Çalışma sonucunda, bazı öğrencilerin çok sık kullanılmasına rağmen kimya laboratuvarında kullanılan bazı araç-gereçlerin ismini bilmediği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, çeker ocak ile bunzen bekinin karıştırıldığı ortaya çıkmıştır. Bu çok ilginç bir sonuçtur. Çalışma sonucunda eğitimcilerin, öğrencilerin laboratuvar dersi kapsamında aldıkları ilk derste yapılan malzeme tanıtımlarında bu noktaları göz önünde bulundurmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Üniversite, kimya, laboratuvar araç-gereçleri

(17302) ARGÜMANTASYON ODAKLI FEN EĞİTİMİNİN 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİYİ DOĞRULAMA BECERİLERİ VE ÖĞRENME YAKLAŞIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

EMİNE UZUN¹, AYSEL GÖKMEN¹, ÜLKÜ YÜCEL¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

ayselgokmen46@gmail.com

Günümüzde ilerleyen bilim ve teknoloji eğitimi de etkilemektedir. Gelişen bilimle bir olan eğitimle ilgili çalışmalar tüm hızıyla ilerlemektedir. Bu çalışmalar sonucunda toplumun bireylerden beklemedikleri de değişmektedir. Şu an ki bulunan birçok toplum bu değişen ve gelişen, bilim ve teknolojiye uyum sağlama çabası içerisinde. Bu çabanın sonucunda bireylerde bulunan potansiyeli ve yaratıcı düşünmeyi ortaya çıkarmak gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, 6. Sınıf öğrencilerinin ‘Madde ve Değişim’ ünitesinde yer alan Fiziksel ve Kimyasal değişim konusuna ilişkin sahip oldukları bilgiyi doğrulama becerileri ve argümantasyon odaklı fen eğitimi hakkında düşüncelerini ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenmiştir. 2017-2018 Eğitim Öğretim yılı güz dönemi Kahramanmaraş ili Onikişubat Milli Eğitimine bağlı bir ortaokulda 6. Sınıf öğrencileri (25) ile bu araştırma gerçekleştirilmiştir. ‘Madde ve değişim’ ünitesinde yer alan Fiziksel ve Kimyasal değişim konusu çalışma grubu öğrencileri ile argümantasyon yöntemine dayalı kavram karikatürleri kullanılarak ders işlenmiştir. Araştırmada iki uzman görüşü alınarak hazırlanmış argümantasyon temelli kavram karikatürleri ve araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüş bildiri formu kullanılmıştır. Çalışmada verilerin analizi betimsel analiz yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışma grubuna verilen argümantasyon çalışma kağıtlarından elde edilen veriler Venville ve Dawson (2010) tarafından geliştirilen kriterlere uygun olarak puanlandırılmıştır. Puanlama sonucunda elde edilen veriler grafiklendirilerek yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda 6. Sınıf öğrencilerinin ‘fiziksel ve kimyasal değişim’ konusuna ilişkin kavram yanlışlarının bulunduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin kavramları net ifade etmede güçlük çektikleri ve grup içi tartışmanın tam olarak bilincinde olmadıkları gözlenmiştir. Çalışmada sonucunda öğrencilerin konuya ilişkin kavramsal anlamalarının grup içi tartışma ve bilgiyi kanıtlama çalışmaları sonucunda anlamlı bir düzeye geldikleri görülmüştür. Argümantasyon uygulanan çalışmalarda küçük grup çalışmalarının bireysel çalışmalara nazaran bilimsel bilgiyi kullanma anlamında olumlu sonuçlar verdiği saptanmıştır. Öğrenciler grup çalışmalarının öğrenmelerine olumlu yönde etkide bulunduğu yönde görüş bildirmişlerdir. Çalışmada kavram karikatürlerinin kullanılmasının eğlenceli olduğunu ve çalışma sürecinde mutlu olduklarını bildirmişlerdir.

Kavram karikatürleri eklenmiş argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının ilk ve orta dereceli okullarda kullanılmasının bilgiyi kavrama ve bilgiyi kanıtlama açısından kullanılması düşünülmektedir. Ancak çalışma yapılırken geniş zaman dilimi kullanılmalı ve kullanılan kavram karikatürü ve argümantasyon seviyelerinin öğrenci seviyelerine uygunluğuna dikkat edilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Argümantasyon, ortaokul öğrencileri, kavram karikatürü, bilgiyi doğrulama becerisi, görüş

(17303) ARAŞTIRMA VE SORGULAMAYA DAYALI FEN EĞİTİMİNİN 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORGULAYICI ÖĞRENME BECERİLERİ VE ÖĞRENME YAKLAŞIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

EMİNE UZUN¹, AYSEL GÖKMEN¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

ayselgokmen46@gmail.com

Araştırma ve sorgulamaya dayalı fen öğretimi birebir kitaplarda yer alan kalıp bilgilere dayandırılan, durumların pasif şekilde gözlenmesi ve fen bilimlerine ait ilke ve yasaların direk öğretiminden ziyade; öğrenciyi merkeze alan, etkin katılımın sağlandığı ve öğrencilerin yaparak, yaşayarak ve irdeleyerek araştırmalarını yaptığı fen anlayışını benimsemektedir. Böylece öğrencilerin hayatlarının devamını sağlamada ihtiyaç duyabilecekleri becerileri geliştirmelerine imkân sağlayarak onların önlerine gelebilecek sorunları çözmelerine de yardımcı olmaktadır. Bu araştırmanın amacı Sorgulayıcı öğrenme etkinliklerine dayalı olarak yürütülen Fen Bilimleri ders uygulamalarının öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri ve Fen Bilimleri dersine yönelik tutumları

üzerindeki etkisini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden Durum çalışması yaklaşımı kullanılarak çalışma yürütülmüştür. Çalışma durum çalışması olması sebebiyle sadece bir grup ile çalışma yapılmıştır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin seçiminde, öğrencilerin orta sosyoekonomik düzeydeki bir okulun 6. sınıf öğrencisi olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini Kahramanmaraş ili Onikişubat Milli Eğitimine bağlı bir ortaokulun 6. sınıf öğrencileri (24) oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüş bildiri formu uygulanmıştır. Çalışma Araştırma ve Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımından Rehberli sorgulama çeşidi ile yürütülmüştür. Rehberli Sorgulama, öğrencilere öğretmen tarafından irdeleyecekleri, kafa karıştırıcı bir soru veya problem sorulur. Kullanılacak yöntem önceden belirlenmemiş olup öğrencilerin kendilerinin belirlemesi için açık uçlu şekilde bırakılmıştır. Çalışma için belirlenen gruptaki öğrenciler dörder kişilik gruplara ayrılmışlardır. Ders başlangıcında araştırmacı tarafından hazırlanan içerisinde problem durumunu içeren etkinlik kağıdını gruplara dağıtılmıştır. Öğretmen rehberliğinde problem durumu incelenmiş ve problem durumu hakkında sorular sorulmaya başlanmıştır. Sorgulama tamamlandıktan sonra sınıfa getirilen malzemeler grupların seçimine bırakılmış ve ısı yalıtımı sağlayan model hazırlanmaları sağlanmıştır. Çalışma tamamlandıktan sonra öğrencilere görüş bildiri formu verilmiş ve çalışmaya ilişkin görüşleri alınmıştır. Çalışma nitel olması sebebiyle nitel veri analizi yöntemlerinden betimsel veri analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin doldurdukları görüş bildiri formları betimsel analiz yöntemine göre incelenmiş ve değerlendirilip özetlenmiştir. Öğrencilere dağıtılan çalışma kağıtlarında çalışmalarının gidişatını belirledikleri ve kullanacakları malzemeleri yazdıkları bölümde öğrencilerin problem durumunu gidermek için araştırmaları ve sorgulayarak sonuca ulaşmaları beklenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin Araştırma-sorgulamaya dayalı fen eğitimi hakkında; takım çalışmasının öğrenmelerini olumlu etkilediği, çalışmayı gerçekleştirirken keyif alındığı, geleneksel öğretim yöntemlerine nazaran daha öğretici olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Araştırma, sorgulama, ısı yalıtımı, ortaokul öğrencileri, rehberli sorgulama, görüş

(17332) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SINIF-İÇİ DEĞERLENDİRME ORTAMINA İLİŞKİN ALGILARI İLE ÜST BİLİŞE YÖNELİMLİ SINIF ÇEVRESİNE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SERKAN BULDUR ¹, ABDULKADİR BAYGÜL ²

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

kadirbygl@gmail.com

Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri eğitim öğretim sürecinin önemli bir ögesi ve ayrılmaz bir parçasıdır (Başol, 2013) ayrıca öğrencilerin öğrenme ürünleri ve duyuşsal özellikleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Black ve William, 1998; Brookhart ve DeVoge, 1999). Öğretim sürecinin bütünleyici bir parçası olan ölçme ve değerlendirme faaliyetleri sınıf içerisinde öğretmenlerin kontrolündeki uygulamalar ile yürütülmektedir (Buldur ve Doğan, 2014). Brookhart (2004), her sınıfın öğretmenin değerlendirme uygulamalarından kaynaklanan bir değerlendirme “karakteri” ya da “ortamı” olduğunu ifade eder. Öğretmenlerin yürüttükleri ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yoluyla da her sınıf için bir sınıf-İçİ değerlendirme ortamı ve farklı türde sınıf-İçİ değerlendirme ortamı algıları oluşmaktadır. (Brookhart, 1997). Genel olarak sınıf-İçİ değerlendirme ortamı türlerinin “öğrenmeye yönelimli” ve “performansa yönelimli” olmak üzere iki kategoride toplandığı söylenebilir (Alkharusi, 2011).

Öğretmenlerin gerçekleştirdikleri ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin pek çok bilişsel ve duyuşsal özelliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Özellikle öğrencilerin aktif rol aldıkları ölçme ve değerlendirme faaliyetleri onların üst bilişsel gelişimlerini de destekler (Jones, 2007). Bundan dolayı ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin öğrencilerin üst bilişsel gelişiminde önemli etkiye sahip olduğu söylenebilir (Durukan, Karaman ve Şahin, 2014).

Bahsedilenler ışığında bu çalışmanın amacı öğrencilerin sınıf İçİ değerlendirme ortamına ilişkin algıları ile üst bilişse yönelimli sınıf çevresine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu genel amaç çevresinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1-Öğrencilerin sınıf içi değerlendirme ortamı algı puanları ne düzeydedir?

2- Öğrencilerin üst bilişe yönelimli sınıf çevresine yönelik tutumları ne düzeydedir?

3-Öğrencilerin sınıf içi değerlendirme ortamı algısıpuanları ileüst bilişe yönelimli sınıf çevresine yönelik tutum puanları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli esas alınmıştır.Bu bir ilin merkez ilçesinde bulunan devlet ortaokullarının 6,7 ve 8. sınıflarında öğrenim gören 492 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi esas alınmıştır. Araştırmanın verileri Alkharusi (2011) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlama çalışması Buldur ve Doğan (2014) tarafından yapılan “Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrencilerin Sınıf-içi Değerlendirme Ortamına İlişkin Algıları Ölçeği” ve Thomas (2003) tarafından geliştirilen ve Türkçe’ye uyarlama çalışmaları Ergin ve Yıldız (2007) tarafından yapılan “Üst Bilişe Yönelimli Sınıf Çevresi Ölçeği-Fen” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerbetimselistatistikler kullanılarak ve korelasyon analizi esas alınarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin, öğrenmeye yönelimli değerlendirme ortamı algılarının performansa yönelimli değerlendirme ortamı algılarından yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Diğer bir deyişle öğrenciler sınıf içi değerlendirme ortamını daha yüksek düzeyde öğrenmeye yönelimli olarak algılamaktadır. Diğer taraftan üst bilişe yönelimli sınıf çevresi tutumları açısından ise öğrencilerin ortalamalarının tüm boyutlarda yüksek olduğu yani bir diğerdeyişle öğrencilerin sınıf ortamlarını üst bilişe yönelimli algıladıklarını göstermektedir. Son olarak öğrencilerin, üst bilişe yönelimli sınıf çevresi tutum alt boyutları ile öğrenmeye yönelimli değerlendirme ortamı algıları arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişkiler tespit edilirken, performansa yönelimli değerlendirme ortamı algıları arasında ise zayıf düzeyde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı olmayan ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : : Fen Bilimleri Dersi, Üst biliş, Sınıf-içi Değerlendirme Ortamı

(17357) FEN ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖZ-YETERLİK (FÖSÖ) ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

TUĞBA TAFLI¹

¹ SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

tugbatafli@gmail.com

Bu çalışmanın amacı fen bilimleri öğretmenleri ve adayları için Fen Öğretim Sürecinde Öz-yeterlik (FÖSÖ) ölçeğinin geliştirilmesidir. Ölçek, Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan 7 devlet üniversitesinde öğrenimlerine devam eden 415 fen bilimleri öğretmen adayına uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının ölçek formlarında yer alan maddelere vermiş oldukları cevaplara göre hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Ölçeğin AFA'sı SPSS paket programında analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda KMO ve Bartlett Testi sonucu 0,961 olarak çıkmıştır. Ayrıca Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı da 0, 973 olarak hesaplanmıştır. Faktör analizi sonucunda ise ölçeğin; fen öğretim sürecine hazırlık- giriş, sürecin yürütülmesi- teorik uygulamalar, sürecin değerlendirilmesi ve laboratuvar-pratik uygulamalar olmak üzere 4 alt boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Buna göre her bir alt boyuta yönelik iç tutarlılık katsayıları sırasıyla birinci faktör için 0,947; ikinci faktör için 0,919; üçüncü faktör için 0,933 ve dördüncü faktör için 0,873 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin DFA'sı LISREL programı kullanılarak yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda her bir madde ve faktör için elde edilen sonuçlar mükemmel değer aralığında çıkmıştır. Buna göre RMSEA uyum indeksi değeri 0,078; GFI değeri 0,940; AGFI değeri 0,910; RMR değeri 0,49; NFI değeri 0,970; CFI değeri 0,980 ve RFI değeri 0,960 olarak çıkmıştır. Yapılan tüm analizler ve elde edilen sonuçlar; geliştirilen ölçeğin hem güvenilir hem de geçerli bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri Öğretmenleri, Fen öğretimi, Öz-yeterlik , Ölçek

(17359) BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF VE LABORATUVAR KAVRAMLARINA İLİŞKİN ZİHİNSEL ALGILARI

TUĞBA TAFLI¹

¹ SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

tugbatafli@gmail.com

Bu çalışma ile biyoloji öğretmen adaylarının sınıf ve laboratuvar kavramlarına yönelik zihinsel algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu pedagojik formasyon sertifika programının biyoloji bölümünde kayıtlı olan 39 biyoloji öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının biyoloji derslerinde mikro öğretim uygulamalarına göre tasarlanan etkinlikler öncesinde ve sonrasında zihinsel algılarında herhangi bir değişiklik olup olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kelime ilişkilendirme testi ön-test ve son-test olarak kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan bu çalışmanın verileri içerik analizine göre değerlendirilmiştir. İçerik analizine göre değerlendirilen veriler kodlanarak belirli kategoriler altında toplanmıştır. Buna göre sınıf kavramına ilişkin olarak elde edilen cevaplara göre; sosyal ortam, fiziksel ortam, eğitim, araç-gereçler ve teknoloji olmak üzere beş kategori altında cevaplar toplanmıştır. Laboratuvar kavramına ilişkin olarak da cihazlar, deneysel çalışmalar, araç-gereçler ve malzemeler, biyolojik kavramlar ve eğitim kategorileri altında cevaplar düzenlenmiştir. Her iki kavrama yönelik ayrı ayrı değerlendirilen veriler; kategoriler ve kodlarına yönelik olmak üzere ön-test ve son-test frekansları hesaplanmıştır ve karşılaştırmaları yapılmıştır. Biyoloji öğretmen adaylarının sınıf ve laboratuvar kavramlarına yönelik bilişsel yapılarına ait zihin haritası modelleri ön-test ve son-test verilerine göre ayrı ayrı ATLAS.ti programında hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda son-test olarak uygulanan kelime ilişkilendirme testinde daha anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Biyoloji öğretmen adayları, Kelime ilişkilendirme testi, Sınıf, Laboratuvar, Zihinsel algı

(17381) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK İNANÇLARI

MUSTAFA ACAR¹, SERKAN BULDUR¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

mustafa58acar@gmail.com

Öğretmenlerin sahip oldukları inançlar onların eylemlerini, bakış açılarını ve sınıf içi uygulamalarını etkilemektedir (Ernest 1989; Genç, 2005; Rios 1996). Bu bağlamda öğretmenlerin yürüttükleri ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini gerçekleştirmelerinde bilgi ve birikim düzeylerinin yanı sıra ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum ve inançlarının da etkili olduğu söylenebilir. Bundan dolayı öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön vermesi muhtemel faktörlerden birisi olan inançlarının belirlenmesi de önemli görünmektedir (Şahin ve Karaman, 2013). Bahsedilenler ışığında bu çalışmada fen bilgisi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik inançlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır;

1- Fen bilgisi öğretmenlerinin farklı ölçme ve değerlendirme türlerine (biçimlendirmeye yönelik, düzey belirlemeye yönelik, alternatif ve geleneksel) yönelik inanç düzeyi puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2- Fen bilgisi öğretmenlerinin farklı ölçme ve değerlendirme türlerine yönelik inanç düzeyi puanları arasında;

i) Cinsiyet,

ii) Mesleki kıdem,

iii) Mezun olunan fakülte türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli esas alınmıştır. Veri toplama aracı olarak Genç (2005) tarafından geliştirilen ve Buldur ve Acar (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlama ve geçerlik güvenirlik çalışması yapılan 'Değerlendirmeye Yönelik İnanç Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini bir ilin merkez ilçesinde görev yapan 167 Fen bilimleri öğretmenini oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yöntemine gidilmeden evrenin hepsine ulaşılmaya çalışılmış ve çalışma 154 öğretmenle yürütülmüştür. Araştırma sonucunda öğretmenlerin düzey belirlemeye yönelik değerlendirme türüne ilişkin inanç puan ortalamalarının diğer türlere kıyasla anlamlı olarak düşük olduğu göze çarpmaktadır. Cinsiyet ve mezun olunan fakülte türü açısından öğretmenlerin farklı ölçme ve değerlendirmeye yönelik inanç düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ancak mesleki kıdem açısından sadece düzey belirlemeye yönelik değerlendirme türünde anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı çıkan bu farklılığın ise 1-5 yıl ile 11-15 yıl ve 16-20 yıl puanları arasında olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fen Bilimleri Öğretmenleri, Ölçme ve Değerlendirme, İnanç

(17407) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN STEM DİSİPLİNLERİNE AİT TUTUMLARINA ESTEM UYGULAMALARININ ETKİSİ

FUNDA OKUŞLUK ¹, FATMA YAZAR ², FATİH ÖZDEMİR ¹, AYDA GÖK ¹, ALİ ALBAYRAK ²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

yazar.fatma2016@gmail.com

Science (Bilim), Technology (Teknoloji), Mathematics (Matematik), Engineering (Mühendislik) kelimelerinin baş harflerinden oluşturulan STEM kavramı bütüncül bir kavram olup, içerdiği disiplinler birbiri ile kesişmektedir. STEM eğitimi sürekli gelişen bir alandır ve bu alanda bir çok farklı görüş bulunmaktadır. Son zamanlarda STEM yerine ESTEM, STEAM, S-TEAM gibi kısaltmalar da kullanılmaktadır. Buradaki "A" harfi estetiği de kapsayan "Art" yani "sanat" kavramının kısaltması olarak kullanılmaktadır. ESTEM'deki "E" harfi ise entrepreneur kelimesinin kısaltması yani "girişimcilik" kavramını temsil etmektedir.

Çalışmada E-STEM yaklaşımına dayalı olarak 1 hafta süreyle ortaokul kademesindeki 15 üstün yetenekli öğrenciye eğitim verilmiştir. Öğrenciler 1 hafta boyunca kendilerine verilen problem durumlarına fen, teknoloji, matematik, mühendislik ve girişimcilik bileşenlerini kullanarak çözüm üretmişlerdir. Hayal gücü ve yaratıcılıklarını birleştirerek katma değeri yüksek ürünler geliştirmiş ve geliştirdikleri ürünlerin pazarlamasını yapabilecek çalışmalar gerçekleştirmişlerdir.

Çalışmanın desenini Nicel Araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test –son test deneysel desen oluşturmaktadır. Öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine ve fen dersine karşı tutumlarına ESTEM eğitim yaklaşımına dayalı etkinliklerin etkisini tespit etmek amacıyla veri toplama aracı olarak "Ortaokul öğrencilerinin STEM'e karşı tutumu" isimli ölçek kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen veriler ilişkili örneklem t-testi ile analiz edilecektir.

Çalışma ESTEM kavramının uygulanması ile ilgili yol gösterici örnek bir çalışma olarak ülkemiz literatürüne katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : STEM, STEM EĞİTİMİ, ESTEM, TUTUM

(17429) ANTECEDENTS OF PRE-SERVICE SCIENCE TEACHERS' PREFERENCES RELATED TO SUSTAINABLE CONSUMPTION: AN IMPLEMENTATION OF THEORY OF PLANNED BEHAVIOR

HÜSEYİN ATEŞ¹, KİBAR SUNGUR GÜL²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

huseyinales_38@hotmail.com

Since consumption exceeds 30% of nature' capacity to generate and demand for food consumption tripled in the last 50 years (Staniskis, 2012) because of increase of world population economic prosperity and started to increase rapidly, sustainable food consumption has great importance in our life. Consumers can be affected negatively in terms of environmentally, economically and quality of life or needs for society. If people don't pay attention to food consumption, serious environmental problems such as loss of habitats and biodiversity, eutrophication of water bodies, soil degradation, water scarcity, water pollution and climate change may occur. Education is one of the important areas in people life to gain awareness toward sustainable consumption. Especially, in science education, education for sustainable development is included in curriculums. One of the purposes of science education is to educate science literate individuals who learn lifelong with the conscious of sustainable development. Consequently, the aim of this research is to examine the factors that affect the sustainable consumption behaviors of pre-service science teachers within the framework of Theory of Planned Behavior (TPB). TPB provides the basis for this proposed work to explain environmentalist behavior. Proposed model will be conducted during 2017-2018 spring semester and data analysis and findings will be obtained.

Anahtar Kelimeler : Sustainable Consumption, Science Education, Theory of Planned Behavior

(17500) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE LABORATUVAR GÜVENLİĞİ VE UYULMASI GEREKEN KURALLAR HUSUSUNDA ORTAK NORM OLUŞTURMA

AYŞE KILINÇ¹, BURÇİN TURAN BEKTAŞ¹, HALUK ÖZMEN¹, FAİK ÖZGÜR KARATAŞ¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

aysekilinc@outlook.com

Laboratuvarda ki olası kimyasal tehlikeler (zehirli gazlar, dumanlar veya sıvılar, kimyasal kaplarından olan sızıntılar, asitler ve bazlar vb.), biyolojik tehlikeler (virüsler, mantarlar, bakteriler veya parazitler vb.), fiziksel tehlikeler (yangın riski, gürültü riski, kontrolsüz veya planlanmamış kimyasal reaksiyonlar, kapalı sistemlerde yapılan deneyler vb.) ve genel tehlikeler (zemin, saklama dolapları, havalandırma sistemleri, kişisel koyucu donanımlar vb.) insan hayatını ve sağlığını riske atmaktadır. Bu sebeple yaşanan kazaların olası risk faktörleri bilinmeli ve bunlara karşı gerekli önlemler alınmalıdır. Söz konusu risklerin haber kaynaklarında zaman zaman yer aldığı da görülmektedir. Benzer şekilde çalışmayı yürüten araştırmacıların da laboratuvar derslerinde yaşanan kazaları gözlemlemesi sonucu bu çalışmasının yapılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretiminde kullanılan laboratuvarlar için uyulması gereken kurallar hususunda fen bilgisi öğretmen adayları ile birlikte ortak normları belirlemek ve buna yönelik bir kontrol listesi oluşturmaktır. Kontrol listesinin hedef kitlesi ilköğretim, ortaöğretim, lise ve üniversite düzeylerinde fen bilgisi öğretimi için kullanılan laboratuvardan sorumlu idareciler, öğretmenler, öğrenciler ve öğretmen adaylarıdır.

Çalışma mevcut sorunların ve eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak yapıldığından dolayı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni temele alınmıştır. Çalışma, 2017-2018 eğitim öğretim yılının güz döneminde, Karadeniz bölgesindeki bir eğitim fakültesinin Fen Bilgisi Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Genel Kimya Laboratuvarı I dersini alan 128 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Uygulama sürecinde, temelinde sosyal etkileşim olan ve bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri sağlayan işbirlikli öğrenme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile gruptaki her bir üyenin ürüne katkı sağlayacağı, birlikte hareket etme davranışını sergileyeceği ve empati kurma becerilerini geliştireceği düşünülmektedir. Öğretmen adayları, birlikte çalışmalarını için araştırmacılar tarafından gruplara atanarak formal işbirlikli öğrenme grupları oluşturulmuştur. Öğretmen adayları, öğretim sürecinin başından sonuna kadar aynı gruplar ile çalışmaya devam etmişlerdir. Adaylar, laboratuvar güvenliği ile ilgili 4 haftalık bir öğretim sürecini geçirdikten sonra laboratuvar güvenliği ile ilgili

normlar belirlenmiştir. Belirlenen normlar çerçevesinde de kontrol listesi hazırlanması aşamasına geçilmiştir. Oluşturulan laboratuvar güvenliği kontrol listesi “Laboratuvarda Güvenlik Kuralları”, “Kimyasal Güvenlik”, “Biyolojik Güvenlik”, “Temizlik”, “Acil Durum Güvenliği” ve “Kişisel Koruyucu Donanım” olmak üzere altı başlık altında yer alan sorulardan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Genel kimya laboratuvarı, Fen bilgisi öğretmen adayları, Laboratuvar güvenliği, Kontrol Listesi, İşbirlikli öğrenme

(17828) STEM VE E-STEM UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN STEM' E KARŞI TUTUMUNDA BİR FARK OLUŞTURUP OLUŞTURMADIĞININ BELİRLENMESİ

ALİ ALBAYRAK¹, FATMA YAZAR¹, FUNDA OKUŞLUK², FATİH ÖZDEMİR², AYDA GÖK²
¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

alialbayrak82@gmail.com

STEM, yani *Science* (Bilim veya Fen), *Technology* (Teknoloji), *Engineering* (Mühendislik) ve *Mathematics* (Matematik) disiplinlerinin baş harflerinden oluşan bir disiplinler arası bir kavramdır. Günümüz şartlarında STEM kavramı ile 21. Yüzyıl becerilerini öğrencilere kazandırmak hedeflenerek gelecekteki mesleklerini seçmelerine ya da karşılaşacakları hayat problemlerine karşı farklı bakış açıları geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Günümüzde STEM kavramı gelişimini hızlı bir şekilde sürdürmekte ve sahip olduğu disiplinlere yenilerini eklemekte ya da onlardan da yardım almaktadır. Mesela STEM kavramında yakın zamanlarda eklenen *Art* (sanat) ve *Entrepreneur* (girişimcilik) disiplinleri ile öğrencilerin çalışmalarında estetik ve sunma becerilerinin de artırılması hedeflenmektedir.

Yaptığımız çalışmada ise ortaokul seviyesinden seçilmiş olan üstün yetenekli öğrencilere okul dışı etkinlikle bir hafta süre ile STEM kavramlarına dayalı eğitimler verilmiştir. Bu bir haftalık sürecin başlangıcında öğrencilere kendilerine verilen problemler karşısında, *Science* (Bilim veya Fen), *Technology* (Teknoloji), *Engineering* (Mühendislik) ve *Mathematics* (Matematik) disiplinleri ve hayal güçlerini kullanarak çözümler üretmişlerdir. Çalışmanın devamında ise öğrenciler STEM ve E-STEM olmak üzere iki farklı gruba ayrılmıştır. E-STEM grubunda yer alan öğrencilere ek olarak girişimcilik, pazarlama ve reklam üzerine eğitimlerde verilerek çalışmalarını tamamlatılmıştır.

Çalışmanın desenini Nicel Araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test –son test deneysel desen oluşturmaktadır. Gerçekleştirilen bu iki farklı uygulamanın (STEM ve E-STEM) öğrencilerin STEM' e karşı tutumlarında bir fark oluşturup oluşturmadığını tespit edebilmek amacıyla veri toplama aracı olarak “Ortaokul Öğrencilerinin STEM'e Karşı Tutumu” isimli ölçek kullanılmıştır. Öleçekten elde edilen veriler ilişkili örneklem t-testi ile analiz edilecektir.

Çalışmada, STEM ve E-STEM uygulamalarında verilen eğitimler ve yapılan etkinliklerin öğrencilerin *Science* (Bilim veya Fen), *Technology* (Teknoloji), *Engineering* (Mühendislik) ve *Mathematics* (Matematik) disiplinlerine karşı tutumlarında bir fark oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler : STEM, E-STEM, Stem tutum ölçeği, e-Stem uygulamaları

(17830) 2013, 2017 VE 2018 FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL EĞİLİMLER VE YAKLAŞIMLAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

BAHAR CANDAS¹, ZEYNEP KIRYAK¹, AYŞE KILINÇ¹, ONURHAN GÜVEN¹, HALUK ÖZMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

bhrcnds@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, 2013, 2017 ve 2018 tarihli Fen Bilimleri öğretim programlarını genel amaçları ve eğilimleri, öğrenme alanları, öğretmen-öğrenci rolü, benimsenen yöntem ve stratejiler ile ölçme değerlendirme yaklaşımları açısından karşılaştırmaktır. Nitel araştırma kapsamında doküman analizi ile veri toplanan çalışmanın yürütülmesi sürecinde fen bilimleri konu alanı uzmanlarının görüşlerinden de yararlanılmıştır.

Öğretim programları temel amaç olarak bütün bireyleri fen okuryazarı olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. 2013 öğretim programında bu hedefe ulaşmak için 12 alt amaç ifade edilirken; 2017 ve 2018 programlarında 10'ar alt amaç belirtilmiştir. Öğrenme alanları bağlamında bakıldığında, 2013 öğretim programında bilgi, beceri, duyuş ve FTTÇ öğrenme alanları ifade edilirken; 2017 ve 2018 öğretim programlarında bilgi öğrenme alanında ifade değişiklikleri ve beceri öğrenme alanında mühendislik ve tasarım becerileri eklenmesi yapılmıştır. Ayrıca, duyuş ve FTTÇ öğrenme alanlarına yönelik açıklamalar yapılmamış olsa da, bu öğrenme alanlarının programın geneline yayıldığı görülmektedir.

2013 öğretim programında öğretmen rolü, demokratik bir sınıf atmosferi oluşturma, kolaylaştırıcı ve yönlendirici rollerini üstlenme şeklinde ifade edilmiştir. 2017 ve 2018 öğretim programlarında ise öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade etmesi ile muhakeme ve iletişim becerilerini geliştirmesine katkı sağlama, teşvik edici rollerini üstlenme, öğrencilere fen, teknoloji, mühendislik ve matematiğin bütünleştirilmesi için rehberlik yapma ve öğrencileri üst düzey düşünme, ürün geliştirme, buluş ve inovasyon yapabilme seviyesine ulaştırma şeklinde ifade edilmiştir. Öğrenci rolleri ise 2013 öğretim programında bilginin kaynağını araştıran, sorgulayan, açıklayan ve tartışan birey şeklinde tanımlanırken, 2017 ve 2018 öğretim programlarında bunların yanı sıra bilgiyi ürüne dönüştüren ve fen bilimlerini matematik, teknoloji ve mühendislikle bütünleştirilerek problemlere disiplinler arası bakış açısıyla bakan birey rollerinin tanımlandığı görülmektedir.

Strateji ve yöntemler açısından yapılan incelemede, 2013 yılı öğretim programında araştırma sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımları benimsenirken, 2017 ve 2018 yılı öğretim programlarında disiplinler arası bir bakış açısıyla araştırma sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı benimsenmiştir.

Öğretim programları ölçme ve değerlendirme yaklaşımları açısından incelendiğinde, 2013 yılı öğretim programında öğrencilerin süreç içerisinde izlenmesi, yönlendirilmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi ve anlamlı ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesi amacıyla sürekli geri bildirim verilmesine yönelik yaklaşımların benimsendiği görülmektedir. 2017 yılı öğretim programında 2013 yılına ek olarak sürecin tanıma, izleme-biçimlendirme ve sonuç (ürün) odaklı olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmesi önerilmektedir. 2018 öğretim programında ise, bireysel farklılıkların ve süreç değerlendirmesinin vurgulandığı, ölçme değerlendirmenin kazanım ve açıklamalar dikkate alınarak yapılması ve duyuş ve eylemlerin de dikkate alınması gerektiği üzerinde durulduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, üç öğretim programı üzerinde çeşitli boyutlardan derinlemesine yapılan incelemede, önümüzdeki yıldan itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulamaya koyulacak öğretim programındaki en büyük değişikliğin ve dikkat çeken hususun fen bilimlerinin matematik, teknoloji ve mühendislik ile ilişkilendirilmesi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin bilgiyi araştırma, sorgulama ve tartışma yeterliklerinin de ötesinde ürüne dönüştürme becerilerinin geliştirilmesi gerektiği üzerinde yoğunlaşmıştır. Öğretmenlerin bu amaca ve uygulamalara yönelik herhangi bir eğitim almamış olmaları göz önünde bulundurulduğunda, bu uygulamaların ne kadar sağlıklı bir şekilde yürütülebileceği merak konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri, Öğretim programları, Doküman analizi

(17834) 2017 FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ TIMSS 2019 FEN BİLİMLERİ ÇERÇEVESİYLE UYUMLULUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

AHMET TEKBİYİK¹, ESRA ÇAVDAR²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
atekbiyik@gmail.com

Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması (TIMSS -Trends in International Mathematics and Science Study) merkezi Hollanda'da bulunan, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA-International Association for the Evaluation of Educational Assessment) tarafından yürütülen ve dört yılda bir gerçekleşen tarama çalışmasıdır. İlk olarak 1995 yılında yapılan TIMSS çalışmasına Türkiye, 1999 ve 2007 yıllarında sadece 8. sınıf düzeyinde, 2011 ve 2015 yıllarında ise 4. ve 8. sınıf düzeyinde katılmıştır. Türkiye, 2015 yılı sonuçlarına göre 4.sınıf bazında fen bilimleri başarı ortalaması 483 puan ile 47 ülke arasında 35. sırada; 8. sınıf düzeyinde ise 493 puan ile 39 ülke arasında 21. sırada yer almıştır (MEB-ÖDSHGM, 2016). Türkiye'deki eğitim yatırımları ve politika arayışları bakımından değerlendirildiğinde, bu sonuçların yeterli görülemeyeceği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda 2016 yılında başlatılan öğretim programlarını güncelleme çalışmalarının da gerekçelerinden biri uluslararası ölçekte gerçekleştirilen sınavların sonuçları olarak belirtilmektedir (MEB-TTKB, 2017). TIMSS değerlendirmesinde elde edilen sonuçlar; öğretim programlarının niteliğinin ve başarısının yanı sıra uluslararası rekabet gücünü de ortaya koymaktadır. Bu bakımdan TIMSS 2019 değerlendirmesi, Türkiye'de öğretim programlarına yönelik güncelleme çalışmalarının çıktılarını yansıtan önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. Öğretim programlarının gelecekteki uluslararası değerlendirmelerden daha çok çağın gerekliliklerini, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçlarını temel alması gerekmektedir. Bununla birlikte, uluslararası eğilimleri ve rekabet edilen toplumların muhtemel öğretim hedeflerini temsil etmesi bakımından, TIMSS 2019 fen çerçevesiyle, 2017 fen bilimleri dersi öğretim programının içerik bakımından uyumluluğunun değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı 2017 fen bilimleri dersi öğretim programının TIMSS 2019 fen çerçevesiyle içerik ve kazanımlar bakımından uyumluluğunun değerlendirilmesidir. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle TIMSS 2019 Science Framework belgesindeki Science Content Domains–Fourth Grade ve Science Content Domains–Eight Grade bölümlerinin içeriklerine erişilmiştir.

Bu içerikler biri dil uzmanı diğeri fen bilimleri eğitimcisi iki uzman tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Uzmanlar daha sonra bir araya gelerek çevirilerini karşılaştırmışlar ve uyumlu olmayan hususlar ortak karara varılarak değiştirilmiştir.

TIMSS 2019 içeriği ve Fen bilimleri Öğretim programı kazanımları, belirlenen öğrenme alanlarına göre listelenerek her bir kazanım ve içerik uyumlu-kısmen uyumlu-ilgisiz şeklinde kodlanarak eşleştirilmiştir. Eşleştirme işlemi iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış ve iki araştırmacı arasında uyum yüzdesi hesaplanmıştır. İlk hesaplamada düşük bir uyum yüzdesi belirlenmiş ve kodlama tekrarlanmıştır. İki araştırmacının yüksek düzeyde uyuma sahip oldukları (%91) tespit edildiğinden kodlama güvenilirliğinin sağlandığına karar verilmiştir. Çalışmanın sonucunda biyoloji, kimya, fizik ve yer bilimleri alanlarında TIMSS 2019 ve 2017 Fen bilimleri dersi öğretim programı içeriklerinin %73-%96 arasında değişen oranlarda uyumluluk gösterdiği, hem 2017 Fen bilimleri dersi öğretim programında yer alıp TIMSS 2019 çerçevesinde bulunmayan hem de TIMSS 2019 çerçevesinde bulunup, öğretim programında yer almayan içerikler bulunduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Programı, Fen Bilimleri Dersi, TIMSS

(17835) FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ASTRONOMİYLE İLİŞKİLİ İÇERİKLERİN İNCELENMESİ VE FORMATÖR FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN BU İÇERİKLER HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AHMET TEKBIYIK¹, ALİ RIZA AKDENİZ²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
atekbiyik@gmail.com

İlk uygarlıklardan günümüze kadarki tarihsel süreçte astronomi ve uzay, sadece bilimle uğraşanların değil tüm insanlığın ilgi odağı olmuştur. Uzayın gizemini anlama merakı, hayal gücü ve yaratıcılığın en önemli örneklerinin astronomi ve uzay konulu eserlerde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Jules Verne'nin 1865 yılında Ay'a yolculuk kitabında anlattığı, sadece bir insanın hayal gücünü yansıtan olaylar, yaklaşık yüzyıl sonra insanoğlunun Ay'a ayak basmasıyla gerçeğe dönüşmüştür. Bu süreçten sonra tüm dünyada astronomi eğitime verilen önemin arttığı görülmüştür. 2000'li yıllardan itibaren kitle iletişim araçlarında sıklıkla yer verilen kuyruklu yıldız, yıldız, uydu, uzay çalışmaları gibi kavramlar (Pena & Quilez, 2001) günümüzde özellikle sosyal medyada en çok paylaşım yapılan konular arasına girmiştir. Astronomi konularına yönelik bu ilginin sonucunda, pek çok ülke, ilkokuldan üniversite düzeyine kadar öğretim programlarını gözden geçirerek, astronomiyle ilişkili içeriklere yer vermiştir (Kalkan & Kıraoğlu, 2007). Türkiye'de özellikle 2005 yılında Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim programıyla Astronomi konularına ağırlık verilmeye başlanmıştır (Canbazoğlu-Bilici, Öner-Armağan, Kozcu-Çakır & Yörük, 2012). Bu süreçte ulusal düzeyde Astronomi eğitimiyle ilgili çalışmalarda da önemli bir artış gözlemlenmiştir. Türkiye'de 2005 ve 2013 yıllarındaki Fen Bilimleri Dersi öğretim programlarında astronomiyle ilişkili içeriklerde yapılan güncelleme çalışmalarıyla, bu konu alanında niteliğin artırılması sağlanmaya çalışılmıştır. Son olarak 2017 Fen Bilimleri Dersi öğretim programında astronomi konularına yönelik kazanımlar güncellenmiştir. Öğretim programı hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu kabul edilen ve programı uygulayan fen bilimleri öğretmenlerinin, astronomiyle ilişkili içerikler hakkında görüşlerinin ortaya konulmasıyla, öğretim programının başarısı ve niteliği hakkında bir değerlendirme yapmak mümkün olabilecektir. Bu bağlamda bu çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır: 1) 2013 ve 2017 Fen Bilimleri Dersi Öğretim programlarında astronomiyle ilişkili içeriklerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi yoluyla, bu konu alanında gerçekleştirilen değişikliklerin ortaya konulması, 2) 2017 Fen bilimleri dersi öğretim programını, buldukları illerde tanıtmakla görevli olan ve programı uygulayan formatör fen bilimleri öğretmenlerinin 5. sınıf düzeyindeki astronomiyle ilişkili içerikler hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi.

Çalışma iki boyutta gerçekleştirilmiştir. İlk olarak doküman analizi yöntemi (Çepni, 2007) kullanılarak ilgili öğretim programının kazanımları incelenmiştir. İkinci boyut ise yorumlayıcı olgubilim araştırma deseninde (Creswell, 2007) yürütülmüştür. Bu bağlamda açık uçlu maddelerden oluşan bir form yardımıyla, Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 14 formatör fen bilimleri öğretmenin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır.

2013 ve 2017 Fen bilimleri Dersi öğretim programlarının astronomi konu alanında yer alan kazanımları incelendiğinde, önemli değişiklikler göze çarpmıştır. Bu değişikliklerin hem kazanım sayılarının, hem de kazanımların derinliğinin artırılması yönünde gerçekleştiği görülmüştür. Ayrıca, daha önce dönemin son ünitesi olarak sunulan konuların 2017 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında ilk ünite olarak yer alması; köklü bir değişiklik olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen veriler; Programdaki astronomi konu alanında yer alan kazanımların farkında olma, konuların dönem başında verilmesinin avantaj ve güçlükleri, konu alanına yönelik öğretim tasarımı ve öğrenci tepkileri olmak üzere dört tema altında toplanmıştır. Çalışmanın sonunda uygulayıcılara ve program düzenleyicilere yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Programı, Fen Bilimleri, Astronomi, Öğretmen Görüşü

(17850) İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM DÜZEYİ 2017 VE 2018 FEN PROGRAMLARINDA DEĞERLER VE DEĞERLER EĞİTİMİ

MEHMET BAHAR ¹, YUNUS ÖZYURT ¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

ozyurtyunus@gmail.com

Son yıllarda değerler ve değerler eğitimi kavramı, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülkenin eğitim programlarının temelinde yer almaktadır. Eğitimde yaşanan bu gelişmeler, Türkiye’de program geliştirilmesi sürecinde programlara da yansımaktadır. Fen programlarının tarihsel gelişim süreci incelendiğinde, 2005 Fen ve Teknoloji programı içerisinde tutum ve değerler öğrenme alanının olduğu ve bu öğrenme alanı altında hazırlanan kazanımların bilgiye yönelik öğrenme alanlarının kazanımları ile ilişkilendirildiği görülmektedir. 2013 Fen Bilimleri dersi öğretim programı incelendiğinde, değerlerin duyuş öğrenme alanının altında ele alındığı ve bilgiye yönelik kazanımlarla ilişkilendirmenin yapılmadığı görülmektedir. 2017 ve 2018 yıllarında ise ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki fen programlarının güncellendiği görülmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı, 2017 ve 2018 yıllarında güncellenen ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki fen programlarında değerler ve değerler eğitiminin nasıl ele alındığının incelenmesidir. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. 2017 ve 2018 Fen Bilimleri, Fizik, Kimya ve Biyoloji programlarında ele alınan değerler nelerdir?
2. 2017 ve 2018 Fen Bilimleri, Fizik, Kimya ve Biyoloji programlarında değerler eğitime yönelik olarak vurgu yapılan hususlar nelerdir?

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak için de nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan döküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda 2017 ve 2018 yıllarında yayınlanan Fen Bilimleri, Fizik, Kimya, Biyoloji, Fen Lisesi Fizik, Fen Lisesi Kimya ve Fen Lisesi Biyoloji dersleri öğretim programları incelenmiştir. 2017 Ortaöğretim Fizik, Kimya ve Biyoloji programlarında ve fen lisesi için hazırlanan programlarda “değer eğitimi” başlığı altında ele alınan bölümler incelendiği görülmüştür. Bu kısımda öğretilmesi planlanan değerler ve bu değerlerin öğretiminde dikkat edilmesi gereken hususların açıklandığı görülmektedir. İlköğretim düzeyinde Fen Bilimleri programı incelendiğinde ise “öğretim programında değerler eğitimi” başlığı altında değerler ve değerler eğitiminin detaylı olarak açıklanmadığı görülmekte, öğretilmesi beklenen değerlerin değer sınıflaması olarak ele alındığı ve öğretiminin nasıl yapılacağı ile ilgili kısıtlı bilgi içerdiği görülmektedir. Benzer şekilde 2018 ilköğretim ve ortaöğretim düzeyi fen programlarında öğretim programlarının perspektifi ana başlığı altında “değerlerimiz” başlığının yer aldığı, kök değerler olarak değerlerin listelendiği ve sürece ilişkin kısıtlı bilgi içerdiği görülmektedir. Bu çalışmadan ortaya çıkacak sonuçların, 2017 ve 2018 yıllarında güncellenen fen programlarında değerler ve değerler eğitime yönelik bütüncül bir bakış açısı ortaya koyması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Değer, değerler eğitimi, fen eğitiminde değerler, fen programları

(17851) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DIŞINDA FENE, GELECEKTEKİ PLANLARINA, BİLİM VE TEKNOLOJİYE VE OKULA YÖNELİK TUTUMLARI

ÖMER FARUK DİVARCI ¹, ASLI SAYLAN ², HASAN KAYA ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

omerfarukdivarci@hotmail.com

Fen bilimleri dersi, bireyleri bilişsel yönden geliştiren ve yaratıcılıklarını artıran temel bir ders olarak ilköğretim programlarında yer almaktadır. Fene yönelik konulara ilgi ve merak uyandırılması ve bu konulara ilişkin olumlu tutumların geliştirilmesi, öğrencilerin bilişsel yeterliklerinin gelişmesine katkı sağlar. Bu çalışmada ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin, okul dışında fene, gelecekteki planlarına, bilim ve teknolojiye ve okula yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örnekleme, rasgele örnekleme yoluyla seçilen 191 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak bilgi formu ile birlikte öğrencilerin okul dışında fene yönelik 6, gelecekteki planlarına yönelik 5, bilim ve teknolojiye yönelik 6 ve okula yönelik 12 tutum

maddesinden oluşan ve güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa, 0.83 olan 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Verilerin analizi, SPSS 22 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Dağılımın özellikleri incelenerek uygun istatistik teknikleri kullanılmış ve veriler analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin, *okul dışında fen'e* yönelik ortalama tutum puanı (=3,96), *gelecekteki planlarına ilişkin* ortalama tutum puanı (=3,78), *bilim ve teknolojiye* yönelik ortalama tutum puanı (=4.09) ve *okul'a* yönelik ortalama tutum puanı ise (=3.50) olarak bulunmuştur. Öğrencilerin, *okul dışında fene, gelecekteki planlarına, bilim ve teknolojiye ve okula* yönelik ortalama tutum puanlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Cinsiyete değişkenine göre sadece *bilim ve teknolojiye* yönelik öğrencilerin ortalama tutum puanları arasında ve kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) olduğu görülmüştür. Sınıf düzeyi'ne göre yapılan analizde, *Bilim ve teknolojiye* yönelik ortalama tutum puanları'nın 8. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca yapılan analizde, *okul dışında fene, bilim ve teknoloji ve okula* yönelik tutum puanlarının 15 yaşındaki öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p<0.05$) görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Tutum, Fen Eğitimi, Okul dışında fen, Gelecekteki planlarım, Bilim ve teknoloji, Okul

(17878) FEN EĞİTİMİNDE ALTERNATİF ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÖĞRENCİ TUTUM ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

AHMET TURAN ORHAN¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

aturanorhan@cumhuriyet.edu.tr

Bu çalışmada, ilköğretim Fen ve Teknoloji dersi 6. sınıf öğrencilerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına tutumlarını ölçmek için araştırmacı tarafından 2007 yılında geliştirilmiştir. "Fen ve Teknoloji Dersi Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Öğrenci Tutum Ölçeği" (AÖDTÖ) uzmanların görüşü alınarak ilk olarak 42 madde olarak geliştirilmiş, 236 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi ile yapılan ön uygulama neticesinde faktör analizi yapılarak, güvenilirliği düşüren 22 madde çıkarılmış ve teste 20 madde olarak uygulanacağı son biçimi verilmiştir. Ölçekte bulunan ifadeler; tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve tamamen katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir.

Ölçek, güvenilirlik derecesinin ölçülmesi amacıyla Cranbach-alfa testine tâbi tutulmuş ve ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı $\alpha=.87$ bulunmuştur. Bu da ölçeğin güvenilirliğinin çok iyi olduğu anlamına gelmektedir. Alt boyutlara ilişkin güvenilirlik sonuçları incelendiğinde; 1. Faktör: $\alpha=.75$, 2. Faktör: $\alpha=.72$, 3. Faktör: $\alpha=.75$, 4. Faktör: $\alpha=.70$, 5. Faktör: $\alpha=.59$, 6. Faktör: $\alpha=.64$ olduğu görülmektedir. Faktör boyutları incelendiğinde sadece 5. faktörün orta düzeyde güvenilir olduğu, diğer boyutların ise güvenilirlik düzeyinin oldukça iyi olduğu görülmektedir.

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy değeri 0.60'nin altında olmadığından (yaklaşık 0.86); Bartlett's Test of Sphericity değeri (1403.276) ve anlamlılığı ($p<0.01$) da uygun olduğundan faktör analizinin yapılabileceği ve örneklemin yeterli olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

AÖDTÖ altı faktörlüdür. Birinci faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 31.09'unu, ikinci faktör % 8.79'unu, üçüncü faktör % 7.54'ünü, dördüncü faktör % 6.04'ünü, beşinci faktör % 5.68'ini, altıncı faktör ise % 5.39'unu açıklamaktadır. Altı faktörün açıkladıkları toplam varyans % 64.51'dir. Faktör döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün dört (2, 6, 18, 23), ikinci faktörünün dört (11, 14, 21, 26), üçüncü faktörünün dört (20, 30, 35, 41), dördüncü faktörünün üç (22, 36, 40), beşinci faktörünün üç (29, 31, 33), altıncı faktörünün ise iki (1, 5) maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Faktör analizi sonucunda orijinal ölçekte altı boyut ele alınmıştır. Birinci, ikinci ve üçüncü boyut dört madde, dördüncü ve beşinci boyut üç madde ve son olarak altıncı boyut iki maddeden oluşmaktadır. Birinci boyut öğretmenin yaklaşımını, ikinci boyut öğrencinin duygularını, üçüncü boyut öğrencinin ürün dosyasını değerlendirmesini, dördüncü boyut öğrencinin değerlendirmeye katılımını, beşinci boyut ailenin (velinin) yaklaşımını ve altıncı boyut hazır bulunuşluğu oluşturmaktadır.

Birinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.592–0.802 arasında, ikinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.621–0.756 arasında, üçüncü faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.625–0.756 arasında, dördüncü faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.697–0.775 arasında, beşinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.620–0.786 arasında, altıncı faktörde yer

alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0.711–0.793 arasında değiştiği görülmektedir. Bu çalışmada ise sınır değer 0.50 olarak kabul edilmiştir. Altı faktörde toplanan yük değerlerine genel olarak bakıldığında 0.552 ile 0.731 arasında olduğu görülmektedir. Bu da bu maddelerin seçiminin iyi olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen eğitimi, alternatif ölçme ve değerlendirme, tutum ölçeği

(17879) ALTERNATIF ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK BAŞARILARINA VE KAYGILARINA ETKİSİ

AHMET TURAN ORHAN¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

aturanorhan@cumhuriyet.edu.tr

Çalışmanın amacı, öğretmen adayları üzerinde alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin akademik başarı ve kaygı üzerine etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmada; Temel Kimya Laboratuvarı II dersinde, alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin; Fen ve Teknoloji dersi öğretmen adaylarının akademik başarılarına ve kaygılarına etkisini ölçmeye yönelik olarak yarı-deneysel desen kapsamına giren “Ön Test- Son Test –Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Desen” kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise tesadüfi olarak bu evren içerisinde seçilen 40 kişilik deney grubu ve 38 kişilik kontrol grubu olmak üzere toplam 78 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmadan elde edilen istatistiksel sonuçlar, alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulandığı deney grubu öğretmen adayları ile geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubu öğretmen adaylarının deneysel işlem öncesi ve sonrası, akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu ortaya koymuştur. Buna ilave olarak ortaya çıkan diğer bir sonuç ise alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulandığı deney grubu öğretmen adayları ile geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubu öğretmen adaylarının deneysel işlem öncesi ve sonrası, kaygıları arasında anlamlı bir farklılık olduğudur.

Anahtar Kelimeler : Fen eğitimi, alternatif ölçme ve değerlendirme, akademik başarı, kaygı

(17886) ORTAOKUL 7. SINIF ÖĞRENCİLERİN ARGÜMANTASYON YÖNTEMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

OKTAY KIZKAPAN¹, OKTAY BEKTAŞ²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

okizkapan@gmail.com

Argüman, fen eğitimi araştırmalarında her zaman gündemde olan ve son on yılda pek çok ülkenin fen müfredatında da yer alan ortak bir hedeftir. Argümantasyonda bilgi; iddia, delil, gerekçeler kullanılarak oluşturulan argümanlar yoluyla elde edilir. Argümantasyon öğrencilerin akademik başarıları, düşünme becerileri, derse karşı ilgi ve tutumları, iletişim becerileri ve kişiler arası ilişkileri gibi çağımızın gereği olan becerilerini geliştirdiği düşünülmektedir (Erduran ve Jimenez-Aleixandre, 2007). Bu sebeple bu çalışmada, ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin derslerde argümantasyon yönteminin kullanılması hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Çalışmada nicel araştırma yönteminin tarama deseni kullanılmıştır. Tarama bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Fraenkel ve Wallen, 1996). Çalışmaya birinci araştırmacının doktora tezi kapsamında 61 öğrenci amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak dâhil edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin, argümantasyonun akademik başarıları, düşünme becerileri, fen bilimleri dersine karşı ilgi ve

tutumları, iletişim becerileri ve kişiler arası ilişkilerine etkisi hakkındaki görüşlerini ölçmeye yönelik 32 maddeden oluşan ve beşli likert tipinde bir ölçek kullanılmıştır. Uygulama Kayseri'nin Kocasinan ilçesindeki bir ortaokulda yürütülmüştür. Ölçek Şimşek (2007) ve Karadağ (2012)'in çalışmalarındaki maddelerden oluşturulmuştur. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış ve Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .936 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca kapsam geçerliğini sağlamak için ölçek alanyazın taraması yapılarak ve uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. Araştırma verileri SPSS 22 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 160, en düşük puan 32'dir. Çalışmaya katılan öğrencilerin argümantasyon yöntemi hakkındaki görüşlerine ilişkin puan ortalaması 123.65'tir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 160 olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerin argümantasyon yöntemi hakkında olumlu yönde görüş belirttikleri söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin, akademik başarı, düşünme becerileri, fen bilimleri dersine karşı ilgi ve tutum, iletişim becerileri ve kişiler arası ilişkiler üzerine argümantasyonun etkisi hakkındaki görüşlerini açığa çıkarmayı amaçlayan maddelerden aldıkları puanları incelenmiştir. Öğrencilerin; ölçekteki, argümantasyonun akademik başarı üzerine etkisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik maddelerden aldıkları puanların ortalaması 3.69, düşünme becerileri üzerine etkisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik maddelerden aldıkları puanların ortalaması 4.07, fen bilimleri dersine karşı tutumları üzerine etkisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik maddelerden aldıkları puanların ortalaması 4.05, iletişim becerilerine etkisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik maddelerden aldıkları puanların ortalaması 3.85, kişiler arası ilişkiler üzerine etkisi hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik maddelerden aldıkları puanların ortalaması ise 3.83 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla öğrenciler, argümantasyonun en fazla düşünme becerileri, en az da akademik başarı üzerinde etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

Ayrıca cinsiyet faktörüne göre öğrencilerin puanları incelendiğinde erkek öğrenciler ($x=128.3$) ile kız öğrencilerin ($X=117.7$) argümantasyon hakkındaki görüş puanları arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak öğrenciler argümantasyon yönteminin derste uygulanmasının akademik başarı, ilgi ve tutum, düşünme becerileri, iletişim becerileri ve kişiler arası ilişkiler gibi önemli becerilerini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğrencilerde bu tür becerileri geliştirebilecek argümantasyon ve diğer yapılandırıcı öğrenim yöntemlerinin derslerde aktif olarak kullanılmasını yaygınlaştıracak uygulamalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Argümantasyon, Fen Bilimleri, Ortaokul, Nicel Araştırma, Tarama Deseni

(17928) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAŞAM TEMELLİ OLAYLAR BAĞLAMINDA ASİT-BAZ KAVRAMLARI

HALUK ÖZMEN¹, AYŞE KILINÇ¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

aysekilinc@outlook.com

Fenin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi içerdiği kavramların gerçek yaşamla ilgili olması nedeniyle son derece önemlidir. Yapılan araştırmalar fen derslerinin günlük yaşamla yeterince ilişkilendirilemediğini ve çoğu zaman tanımlar, formüller ve özellikleri öğrencilere ezberletmekten ileri gidilemediğini göstermektedir. Bu problemi çözmek için son yıllarda geliştirilen fen bilimleri programlarında fen-teknoloji-toplum-çevre boyutları birlikte ele alınmaya ve günlük yaşam temelli uygulamalar öğretim programlarına yansıtılmaya çalışılmaktadır. Bu hedef ve beklentiler fenin günlük yaşam olayları ile ilişkilendirilmesini ve derslerde günlük yaşam temelli uygulamalara yer verilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu durum hem öğrencilerin fene karşı ilgi ve motivasyonlarının artmasına, hem de bilgilerini günlük yaşamdaki olayları açıklamada kullanmalarını sağlayarak feni daha iyi öğrenmelerine yardımcı olacaktır.

Ülkemizdeki öğrencilerin de katıldığı uluslararası düzeyde yapılan PISA ve TIMMS gibi sınavlarda sorulan sorular incelendiğinde, soruların daha çok günlük yaşamda karşılaşılan olaylarla ilgili olduğu görülmektedir. Ülkemizin bu sınavlarda oldukça düşük puanlar alması, ulusal düzeyde ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin yeniden gözden geçirilmesini ve yaşam temelli soruların öğretim programlarına eklenmesini zorunlu ve önemli hale getirmektedir. Bu husus yaşam temelli hazırlanmış sorulara öğrencilerin ne ölçüde yeterli cevaplar verebildiklerini ulusal düzeyde test edebilme anlamında da önemlidir.

Fen bilimlerinin alt dallarından birisi olan kimyanın içeriğinde yer alan konuların birçoğu günlük yaşamla bağlantılıdır. Asit ve bazlar konusu öğrencilerin ilkokuldan itibaren karşılaşmaya başladıkları kavramları içeren

ve özellikle de günlük yaşamda gerçekleşen birçok olayın açıklanmasında son derece önem taşıyan bir konudur. Konuyla ilgili yapılan çalışmaların büyük bölümünde öğrencilerin asit ve baz kavramları ile ilgili beklenen öğrenmeleri gerçekleştiremedikleri ve birçok yanlış kavramaya sahip oldukları belirlenmiştir. Bu çalışmada, ileride öğretmen olacak ve bu konuyu anlatacak olan fen bilgisi öğretmen adaylarının asit ve bazlarla ilgili kavramalarının yaşam temelli olaylar bağlamında neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi fen bilgisi eğitimi programı 3. sınıfında kayıtlı toplam 72 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İlhan ve Hoşgören (2017) tarafından asit ve bazlarla ilgili geliştirilen Yaşam Temelli Başarı Testi kullanılmıştır. Test 17 maddeden oluşmakta olup, KR-20 güvenirlik katsayısı 0.85'tir. Çalışmadan elde edilen veriler incelendiğinde, öğretmen adaylarının doğru cevap oranlarının %30.56 ile %97.22 arasında değiştiği görülmektedir. Öğretmen adayları testte yer alan soruların bazılarında yüksek oranlarda doğru cevaplar verirken, bazı sorularda doğru cevap oranlarının oldukça düşük olduğu ve adayların çeşitli yanlış kavramalara sahip oldukları tespit edilmiştir. Adayların kimya ile ilgili dersleri tamamladıkları dikkate alındığında, sonuçlar düşündürücüdür.

Anahtar Kelimeler : Yaşam temelli öğrenme, asit ve bazlar, fen bilgisi öğretmen adayları

(18033) BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ORTAÖĞRETİM BİYOLOJİ DERSİ KONULARINA YÖNELİK ÖZ-YETERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

MEHMET YILMAZ ¹, OSMAN ÇİMEN ¹, FERHAT KARAKAYA ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ferhatk26@gmail.com

Son yıllarda yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmeler hayatımıza olumlu katkı sağlamışlardır. Ancak bu gelişmeler beraberinde başta sağlık ve çevre olmak üzere farklı sorunların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu sorunların çözüm merkezinde biyoloji bilimi yer almaktadır. Yaşam bilimi olarak bilinen biyoloji Yunanca "Bios" (Yaşam) ve "Logos" (Bilim) kelimelerinin birleşmesi ifade edilmektedir. Biyoloji, canlıların yaşama alanlarını, birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini, canlıların anatomik yapı ve bu yapıların işleyişini, hücre ve hücrede geçen metabolik olayları, canlılardaki benzerlik ve farklılıkları inceleyen geniş kapsamlı bir bilimdir. Biyoloji sayesinde bireyler yaşamlarında canlılara yönelik bazı bilgileri edinebilmekte ve bu bağlamda bir kültür oluşturabilmektedir. Ancak bunun istenilen düzeye ulaşması, eğitim sisteminin her basamağında bireylere verilecek biyoloji eğitimiyle gerçekleşecektir. Bu eğitim ise öğretmenlik mesleğinin tüm yeterliklerini barındıran öğretmenler ile başarılabilir. Öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin "öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir biçimde yerine getirebilmek için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlar" olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlerin bu yeterliklere sahip olması, öğrencilerin akademik başarılarının artırılması ve kişisel gelişimleri için dönüm noktalarından biridir. Bu nedenle öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimleri açısından motive edilmesi, öğretmenlik yeterliklerinin artırılması oldukça önemlidir. Bu çalışmada, biyoloji öğretmen adaylarının ortaöğretim biyoloji dersi öğretim programında yer alan ünite/konulara yönelik öz-yeterlik algılarının incelenmesi ve öğretim programında yer alan ünite/konular ile ilgili yeterlik ve eksiklik sebeplerinin belirlenmesine amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, uygun örneklem yöntemi kullanılarak seçilmiş bir devlet üniversitesinde öğrenim gören biyoloji öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından ortaöğretim biyoloji dersi öğretim programında yer alan ünite/konular referans olarak hazırlanan sorular yardımıyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan biyoloji öğretmen adaylarının vermiş olduğu cevaplar ünite/konu başlıklarına göre yüzde-frekans olarak ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları, biyoloji öğretmen adaylarının ortaöğretim biyoloji dersi öğretim programında yer alan ünite/konulara göre öz-yeterlik algılarının farklı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Biyoloji, Biyoloji öğretmen adayları, Öz-yeterlik algısı,

(18042) AN EXAMINATION OF PRE-SERVICE PRIMARY TEACHERS' SCIENTIFIC EPISTEMOLOGICAL BELIEFS

ŞULE BAYRAKTAR¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

sulebayraktar@yahoo.com

The purpose of this study is to examine pre-service primary teachers' scientific epistemological beliefs. Sample of the study consisted of 90 student teachers pursuing their third year in Primary Teacher Education Department of Faculty of Education at Giresun University which is located at Northeastern part of Turkey. Data for study was collected through the use of Scientific Epistemological Beliefs Scale which was developed by Elder(1999) and adopted into Turkish by Acat, Tüken, and Karadağ (2010). Scale has 5 dimensions : *Authority and accuracy, Process of knowledge construction, Source of knowledge, Reasoning and Changeability of knowledge*. Data was analysed through statistical techniques such as means and t-test. Findings of the study showed that pre-service classroom teachers' scientific epistemological beliefs differentiated for the dimensions of the scale from naive to sophisticated. There was not a significant difference between male and female pre-service teachers in terms of scientific epistemological beliefs.

Anahtar Kelimeler : scientific epistemological beliefs, pre-service teachers, science education

(18215) GENDER DIFFERENCES IN OPTICS UNDERSTANDING AND CONFIDENCE OF PROSPECTIVE TEACHERS

DERYA KALTAKÇI GÜREL¹

¹ KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

deryakaltakci@gmail.com

Confidence rating has been one of the main means of investigation in the field of psychology since 1970s in which individuals were asked to indicate their belief about the accuracy of their answers to the test items. Generally, confidence ratings are valuable for minimizing the guessing effects and improving the reliability of the test. Research in this field revealed that, individual differences in academic performance, gender, age, personality, ability, or even the nature of the testing instrument influenced by confidence. For instance; women were found to be less confident than men in their abilities in mathematics and science, and this gender difference increases with. Even though the confidence paradigm has been widely investigated in psychology, science education research involving the use of confidence rating in assessment is scant and relatively new. In this causal comparative study 213 prospective science teachers in Turkey were tested using FTGOT developed by the researcher previously. The multiple-choice FTGOT is a four-tier test including main-reasoning questions as well as the confidence tiers. In the current study whether male and female prospective teachers differ in terms of their geometrical optics score and their confidence was investigated. A one-way between-groups multivariate analysis of variance (MANOVA) was performed to investigate sex differences in geometrical optics understanding and confidence. Two dependent variables were used: geometrical optics grade and geometrical optics confidence score. The independent variable was gender. Preliminary assumption testing was conducted to check the normality, linearity, homogeneity of variance-covariance matrices, and multicollinearity, with no serious violations noted. There was a statistically significant difference between males and females on the combined dependent variables: $F(2, 210)=11.10, p=.00$; Wilks' Lambda=.90; partial eta squared=.096. When the results for the dependent variables were considered separately, using a Benferroni adjusted alpha level of 0.025, there were differences to reach statistical significance both geometrical optics understanding ($F(1,211)=12.26, p=.001$, partial eta squared=.055) and confidence ($F(1,211)=13.28, p=.00$, partial eta squared=.059. an inspection of the mean scores indicated that males had higher geometrical optics understanding ($M=6.96, SD=.30$) and confidence ($M=14.40, SD=.48$) than females in geometrical optics understanding ($M=5.59, SD=.25$) and confidence ($M=12.10, SD=.41$).

Anahtar Kelimeler : gender difference, confidence, geometrical optics

(18218) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN IŞIK KONUSUNDAKİ BAĞLAM TEMELLİ YAKLAŞIMA DAYALI SORULAR İLE GELENEKSEL SORULARI CEVAPLAMA DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

DERYA KALTAKÇI GÜREL¹, MERVE SAK¹

¹ KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

deryakaltakci@gmail.com

Bu çalışmada, ortaokul 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin ışık konusundaki bağlam temelli yaklaşıma dayalı sorular ve geleneksel soruları çözebilme düzeylerinin karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu nedenle 6., 7. ve 8. sınıf kazanımlarına uygun olarak her sınıf seviyesi için Işık Başarı Testleri (IBT) geliştirilmiştir. IBT'ler 10 bağlam temelli yaklaşıma dayalı soru (BTYDS) ve BTYDS'lere kazanım ve bilişsel düzey olarak denk 10 geleneksel soru olmak üzere 20 sorudan oluşmaktadır. Uygulama, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde 868 öğrenciyle (430 erkek ve 438 kız) gerçekleştirilmiş ve veriler SPSS 23.0 programı kullanılarak bağımlı örneklem t-testi yapılarak analiz edilmiştir. 6. sınıf için IBT Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .794, 7. sınıf IBT için .785, 8. sınıf IBT için .824 olarak bulunmuştur. Bağımlı örneklem t-testi sonuçlarına göre 6. sınıf öğrencilerinin BTYDS ile geleneksel soruları çözebilme düzeyleri karşılaştırıldığında, BTYDS ($\bar{X}=33,28$) ile geleneksel soru puanları ($\bar{X}=30,49$) arasında BTYDS lehine anlamlı fark bulunmuştur ($t(293)=4,63$, $p<0,05$). Ancak etki büyüklüğünün küçük olduğu görülmüştür ($d=0,27$). 7. sınıf öğrencilerinin BTYDS ile geleneksel soruları çözebilme düzeyleri karşılaştırıldığında BTYDS ($\bar{X}=36,38$) ile geleneksel soru puanları ($\bar{X}=38,21$) arasında geleneksel sorular lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t(281)=-3,57$, $p<0,05$). Etki büyüklüğü hesaplandığında bu değer küçük olduğu görülmüştür ($d=0,21$). 8. sınıf öğrencilerinin BTYDS ile geleneksel soruları çözebilme düzeyleri karşılaştırıldığında BTYDS ($\bar{X}=32,19$) ile geleneksel soru puanları ($\bar{X}=30,92$) arasında BTYDS lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır ($t(291)=2,49$, $p<0,013$). Etki büyüklüğü hesaplandığında ise etki değerinin oldukça küçük olduğu görülmüştür ($d=0,15$). Sonuçlara bakıldığında 6. ve 8. sınıf öğrencilerinin ışık konusunda BTYDS'larda geleneksel sorulara göre daha başarılı olduğu, 7. sınıf öğrencilerinin ise geleneksel sorularda BTYDS'lara göre daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, araştırma sorularının pratikteki anlamlılığının bir göstergesi olarak nitelendirilen etki büyüklüğünün (Özsoy & Özsoy, 2013) her sınıf seviyesinde küçük olması (Cohen $d < 0,2$) ortaya çıkan bu farkın pratikte anlamlı olmadığını gösterebilir.

Anahtar Kelimeler : science education, context based questions, light

(15873) FEN ÖĞRETİMİNDE ÇİZGİ FİLM KULLANIMINA İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ: BİTKİ VE HAYVANLARDA ÜREME, BÜYÜME VE GELİŞME ÜNİTESİ

GÜLDEM DÖNEL AKGÜL¹, EMRE ATEŞ²

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

gldmdnel@gmail.com

Bu çalışmada, öğrencilerin fen derslerinde çizgi film kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Siirt ili Ormanbağı Ortaokulundaki 6. Sınıf öğrencilerine üç hafta süreyle bitki ve hayvanlarda üreme büyüme ve gelişme ünitesi için belirlenmiş beş çizgi film kullanılarak ders işlenmiş bu sürenin sonunda öğrencilerin çizgi filmlerle işlenen derse ilişkin görüşleri alınmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilerden rasgele olarak seçilen dokuz öğrenciye hazırlanan sorular görüşme yoluyla yöneltilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Elde edilen veriler doğrultusunda; "Daha önce çizgi film etkinlikleri ile herhangi bir ders işlediniz mi" sorusuna öğrencilerin % 66,6'sı daha önce Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, dersinin işlenişi esnasında çizgi film etkinliklerinin kullandıklarını, % 33,3'ünün daha önce çizgi etkinlikleri ile herhangi bir dersi işlemediklerini ifade etmişlerdir Verilen cevaplar içerisinde ÖS kodlu öğrencinin bu konu ile ilgili ifade ettiği cümle "*Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde Hz. Muhammed'in hayatını çizgi filmlerle öğrenmiştik.*" şeklindedir.

"Çizgi film etkinlikleri ile ders işlenişinin size sağladığı faydalar nelerdir?" sorusuna öğrencilerin % 44,4'ü çizgi filmlerle ilgili yapılan ders işlenişinin, fen bilgisi dersini daha iyi anlamalarını sağladığını, %22,2'sinin dersi daha

eğlenceli geçmesini sağladığını, %22,2'sinin öğrenmelerinin daha kalıcı olduğunu, % 11,1'inin derse olan dikkatlerinin arttığını belirtmişlerdir. Verilen cevaplar içerisinde Ö3, Ö6 ve Ö9 kodlu öğrencilerin bu konu ile ilgili ifade ettikleri cümleler şu şekildedir: *“Nane ile Limon” adlı çizgi film konuya olan ilgimi artırdı. Dersi daha dikkatli dinledim.*”, *“Çizgi filmlerde geçen figürler ilgimi çok çekti. Derse olan ilgim daha fazla arttı.*”, *“Çirkin ördek yavrusu” çizgi filminde ördeğin diğer yavrulara benzememesi çok ilgimi çekti. Ders daha eğlenceli geçti.*”

“Çizgi film etkinlikleri ile ders işlenişinin derse motivasyonunuzu nasıl etkiledi? sorusuna öğrencilerin % 66,6'sının motivasyonunu oranında artırdığı, % 33,3 oranında ise derse karşı motivasyonlarına herhangi bir katkı sağlamadığını ifade etmişlerdir. Verilen cevaplar içerisinde Ö6 ve Ö9 kodlu öğrencilerin bu konu ile ilgili ifade ettikleri cümleler *“Çizgi film etkinlikleri derse olan motivasyonumu artırdı. Dersi daha iyi anladığım için, derse daha çok katıldım.*”, *“Çizgi filmlerle işlenen ders, derse karşı olan tutumumda değişikliğe sebep olmadı.*” şeklindedir.

“Çizgi film etkinlikleri ile ders işleniş ve önceki ders işleniş yöntemlerine göre nasıl buldunuz?” sorusuna, % 44,4 oranında öğrencilerin, daha önce yürütülen derslere göre dersin daha eğlenceli geçtiğini, %33,3'ünün çizgi film etkinlikleri olan derslerde zamanın nasıl geçtiğini anlamadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin % 22,2'sinin ise çizgi film etkinliklerinin olmadığı önceki derslerinde dersin daha sıkıcı geçtiğini belirtmişlerdir. Verilen cevaplar içerisinde Ö3 ve Ö7 kodlu öğrencilerin bu konu ile ilgili ifade ettikleri cümleler *“Daha önce işlediğimiz dersler sıkıcıydı, çizgi filmlerle dersin nasıl geçtiğini anlamadım.*”, *“İlk defa fen bilgisi dersinde çizgi film etkinliği ile ders işledik. Derste hiç sıkılmadım.*” şeklindedir. “Çizgi film etkinlikleri ile ders işlenişinin hangi dersler için uygun olacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna, öğrencilerin % 40'ının Matematik dersinde, % 26,6'sının Fen Bilgisi dersinde, % 20'sinin Türkçe dersinde ve % 13,3'ünün Sosyal Bilgiler dersinde çizgi film etkinlikleri ile ders işlemek istediklerini ifade etmişlerdir. Verilen cevaplar içerisinde Ö6, Ö7 ve Ö9 kodlu öğrencilerin bu konu ile ilgili ifade ettikleri cümleler: *“Matematik dersini anlamakta çok zorlanıyorum. Çizgi film etkinlikleri ile ders işlenirse daha iyi anlayabilirim.”* *“Fen Bilgisi dersinde Madde ve Isı konusunu çizgi filmlerle işlemek isterdim.*”, *“Türkçe dersini çizgi filmlerle işlemek daha eğlenceli olurdu.*” şeklindedir.

Televizyon, bilgisayar vb. kitle iletişim araçlarının yaygınlaştığı günümüz dünyasında bu ortamların eğitim öğretime önemli ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle çocuklar televizyon izledikleri zamanların büyük bir kısmını çizgi film izlemeye ayırmaktadırlar. İlköğretim çağı çocuklarının yaşamlarında önemli bir yeri olan çizgi filmler yalnız sosyal hayatta ve eğlence olarak değil, eğitim-öğretim yaşamında doğru kullanılması, çocukların öğrenmelerine büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Fen bilimleri dersi kazanımları bakımından, çizgi film etkinliklerinin yapılması için uygun bir derstir. Derslerde kazanımlar ile ilgili izletilen çizgi filmler öğrencilerin okula, öğretmenlere ve derslere karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmesini sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler : Çizgi filmler, Fen Bilgisi Eğitimi, Motivasyon

(15884) ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZDIKLARI BİLİMSEL ÖYKÜLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

GÜLDEM DÖNEL AKGÜL¹, ESRA GEÇİKLİ², EMRE ATEŞ³

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ - ² ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ - ³ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

gldmdnel@gmail.com

Bu çalışmada öğretmen adayları tarafından farklı fen konuları için yazdıkları bilimsel öyküler değerlendirilmiştir. Araştırma Erzincan Üniversitesi Fen Bilgisi Eğitiminde öğrenimlerine devam etmekte olan gönüllü 10 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Yazılan bilimsel öykülerin başlıkları: *“Asit Şirin ve Baz Şirin Gargamel'in Şatosunda”*, *“Klorya”*, *“Elemanların Kardeşliği”*, *“Prokaryot ve Ökaryot Ülkeleri”*, *“Organik Bileşikler Ülkesi”*, *“Sarmala DNA”*, *“Organeller Şehri”*, *“Gün Işığı”*, *“Şirinler Köyünde Neler Oluyor?”* ve *“Metal'in Bir Günü”* şeklindedir. Elde edilen öyküler ana karakter, yardımcı karakterler, problemin başlangıcı, problem, problem çözme teşebbüsleri, sonuç, bilimsel değer ve fen kavramlarının kullanımı gibi yapı unsurları bakımından incelenmiştir. Ayrıca öğretmen adayları ile çalışma sonunda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak bilimsel öykü yazma süreci hakkında görüşleri alınmıştır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Yazılan bilimsel öykülerin genel olarak biyoloji konularına uygun olarak tasarlandığı, öğretmen adaylarının biyoloji konularına bu yöntemin daha uygun olduğunu düşündükleri görülmektedir. İçerik analizleri sonucunda, bilimsel öykü kompozisyonlarının çocukluk dönemine uygun olarak tasarlandığı, kavramların soyut öğelerden çıkarılarak kişiselleştirildiği belirlenmiştir. Ayrıca fen kavramlarına ilişkin bilimsel temaların öyküler içine uygun bir şekilde yerleştirilerek olası kavramsal yanlışların önüne geçilmiştir.

Öğretmen adayları, bilimsel öykü yazma süreci konusunda daha önce herhangi bir çalışma yapmadıklarını, fen öğretiminde bu tekniğin bazı fen kavramlarının öğretiminde çok etkili olacağını düşündüklerini, mesleki hayatlarında bu yöntemi uygulamayı istediklerini ve bu konuda daha fazla yazım olanaklarının geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Bilimsel öyküleme yöntemi ile fen kavramlarının öykü içinde öğrencilere kazandırılmasını hedeflenmektedir. Öğretmen adaylarının bu yöntemi mesleki hayatlarında kullanabilmeleri için öykü yazma ve belirli fen kavramlarını bu öykünün içine yerleştirebilme yeteneklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Soyut kavramların somutlaştırıldığı çeşitli fen kavramlarının kişilere dönüştürüldüğü bu yöntem ile ders daha eğlenceli hale getirilebilir. Elde edilen verilerden yola çıkılarak daha sonraki çalışmalarda fen bilgisi öğretmen adaylarıyla sınırlı olan bu çalışma büyük örneklemeler üzerinde yürütülebilir.

Anahtar Kelimeler : Bilimsel Öykü, Fen Eğitimi, Öğretmen Adayı.

(16042) İLKÖĞRETİM SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLGİSİ DERSİ KİMYASAL BAĞLAR KONUSUNDAKİ KAVRAM YANILGILARI

TANSU TOSUN OKATAN¹, FARUK KARDAŞ¹, CANSU ÖZBEK¹

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ

tansu.tosun80@gmail.com

Çalışma, kimyasal bağlar konusunda öğrencilerin sahip olduğu kavram yanlışlarını tespit etmek ve bu kavram yanlışlarının giderilmesine yönelik öneriler sunmak amacıyla yapılmıştır. Kimyasal bağlar konusu fen bilgisi müfredatında öğretilen temel konulardan biridir. Bu yüzden bu konu ilerleyen yıllarda öğrencilere genişletilerek tekrar verilmektedir. Organik kimyadan reaksiyonlara, analitik kimyadan spektroskopiyeye varıncaya kadar bir çok konunun temelini oluşturmaktadır. Bu yüzden bu alanda öğrencilerin sahip olduğu kavram yanlışlarını tespit etmek ve gidermeye çalışmak büyük önem taşımaktadır. Bunun için 10 maddelik bir test geliştirilmiştir. Önce 50 sekizinci sınıf öğrencisine uygulama yapılmış sonrasında 2016-2017 eğitim öğretim yılında Erzincan Merkez’de beş okulda sekizinci sınıf okuyan 447 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin kavramsal bağların yapısını anlamada zorlandıkları ve bu konuda kavram yanlışlığına sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin iyonik ve kovalent bağlar ve ametal ve metallerin sınıflandırılması konusunda kavram yanlışlığına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim, Fen Bilgisi, Kimyasal Bağlar, Kavram yanlışları

(16072) 2017 YILI FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE 2013 YILI FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ FİZİK KONULARI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

HAKAN AKSOY¹, YASİN ÜNSAL¹

¹ *GAZİ ÜNİVERSİTESİ*

hakanaksoyf@gmail.com

Bu araştırmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 2017 yılında güncellenerek, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında uygulamaya konulan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı ile bir önceki 2013 yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki 5-8. Sınıflara ait fizik konularının; içerik, hedef, eğitim durumu, teknolojik gelişmeler ve sınav durumları (ölçme ve değerlendirme) boyutları ile karşılaştırarak benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesidir. Yapılan bu çalışmada araştırma modeli olarak doküman incelenmesine dayalı tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, Ankara ili Etimesgut ve Sincan ilçelerindeki ortaokullarda görev yapan Fen Bilimleri Dersi öğretmenlerinin 2013 ve 2017 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarındaki içerik, hedef, eğitim durumu, teknolojik gelişmeler ve sınav durumları (ölçme ve değerlendirme) açısından görüşlerini alabilmek için (Emrahoglu, 2007) tarafından geliştirilen 12 soruluk mesleki ve kişisel bilgiler ve 59 maddelik 5 seçenekli Likert tipi program karşılaştırma görüş Anket formları kullanılacaktır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılacaktır. Elde edilen bulguların ışığında tespitler yapılacak ve bundan sonraki program revizyon çalışmalarına katkı sağlayacak önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim Programı, Fizik, Fen Bilimleri, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

(17080) EĞİTİM FAKÜLTESİ GENEL KİMYA LABORATUVAR DENEYLERİNİN YEŞİL KİMYA İLKELERİNE UYGUN HALE GETİRİLMESİ

BETÜL DEMİR¹, FUNDA OKUŞLUK²

² *İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ*

funda.gurer@inonu.edu.tr

Kimya bilimi uygarlığın gelişmesinde çok önemli bir yere sahip olmakla birlikte özellikle de 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren küresel bazda yaşanan birçok çevre tahribatına neden olduğu düşünülen bilimsel gelişmelerin de yaşandığı bir daldır. II. Dünya Savaşı'nın ardından dünyanın çeşitli bölgelerinde kimyasal temelli çevre felaketlerinin yaşanması birçok ulusu çevre kirliliği kavramıyla yüzleşmeye ve bu sorunun etkili bir biçimde çözülmesi için gerekli önlemleri almaya itmiştir. Ancak özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gibi büyük ülkelerde birbirinin peşi sıra çıkarılan yasal düzenlemelerin kirliliği azaltmak ve önlemede yetersiz kaldığı görülünce devrimsel bir anlayış değişikliğiyle yine ABD'de kirliliği henüz oluşmadan kaynağında önleme prensibi kabul edilerek yeşil kimya kavramı geliştirilmiş ve kimya biliminin uygulama alanlarına uyarlanmaya başlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı kimya biliminin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak adına geliştirilen yeşil kimya kavramını kullanarak genel kimya laboratuvarında uygulanan deneyleri yeşil kimya ilkelerine uygun hale getirmektir. Böylelikle gelecek nesilleri yetiştirecek ve fen ve temel bilimleri çocuklara sevdirecek olan fen bilgisi öğretmen adaylarının genel kimya laboratuvar uygulamalarında yaptıkları deneyleri yeşil kimya ilkelerine uyumlu hale getirerek çevre koruma bilincinin kazandırılması, henüz kirlilik oluşmadan giderilmesi ya da azaltılması ve çevre bilincinin genç nesillere akademik araştırma ortamında da aktarılmasını sağlamayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler : Yeşil kimya, yeşil kimya ilkeleri, yeşil kimya deneyleri, genel kimya laboratuvarı deneyleri

(17983) BİYOLOJİ BİLİMİ- BİYOLOJİ EĞİTİMİ: MEVCUT SORUNLAR- ÖNERİLER

AYSEL KEKİLLİOĞLU¹, H. KÜBRA KEKİLLİOĞLU²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ
akekillioglu@hotmail.com

Günümüzde biyoloji gerek fen gerekse sosyal diğer bilim dalları ile ortak çalışma alanları bulunan ve çok hızlı gelişen bir bilim alanı haline gelmiştir. Biyoloji, sunduğu bilgiler ile bireye doğayı anlamada büyük katkılar sunmakta ve toplumsal yaşamda büyük dönüşümlere neden olmaktadır. Bu nedenledir ki, gelecek yıllar biyolojik bilimlerin çağı olacaktır. Bu süreç içinde biyoloji dersi ile ilk, orta ve yüksek öğretim gibi genel bilgilerin kazandırıldığı kurumlarda, öğrencilerin kişisel yetenekleri çerçevesinde, onlara insanın doğumundan ölümüne kadar cereyan eden gerek biyolojik gerekse kültürel konuların öğretilmesi, çok yönlü yetiştirmelerinin ve iyi bir karakter kazanmalarının sağlanması gerekmektedir. İnsanın hem özne hem de nesne olarak şekillendirdiği makro/mikro ekolojik sistemler içinde biyoloji dersi, canlı ve cansız varlıkların önemli bir konumda olduğu yaşama alanında, öğrencinin; toplumsal bir birey olarak nasıl davranması gerektiğini ona vermeli, onun çevreyi desteklemesi gerektiğini vurgulamalı, çevrede rastlanan canlıları, objeleri doğru algılamasını, ve anlamlandırmasını neden- sonuç, sorun- çözüm bağlamında öğretebilmelidir. Mevcut eğitim sistemimiz içinde biyoloji; ilk öğretimden yüksek öğretime; temel bilim olarak ya da eğitim alanı olarak nicel ve nitel bakımdan, ekonomik, ekolojik, siyasal ve sosyal sorunlar yaşamakta ve üretilen çözümler yetersiz kalmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın temel amacı; ilköğretimden başlayarak ortaöğretimde odaklanan ve üniversite lisans eğitimlerine uzanan biyoloji bilimi ve biyoloji eğitimi özellikle ülkemiz eğitim sistemindeki mevcut sorunlar bağlamında analiz ederek değerlendirmek ve çözüm önerileri sunabilmektir.

Anahtar Kelimeler : Biyoloji, Bilim, Fen, Eğitim, Sistem, Sorun, Türkiye

(16618) GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİNDE FANZİN ETKİSİ

RASİM SOYLU¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
rasimsoylu@hotmail.com

Fanzin genellikle üniversite öğrencileri tarafından amatör olarak hazırlanan ve fotokopi ile çoğaltılarak ücretsiz olarak dağıtılan bir medya türüdür. Çizim ve kolajlarla görselliği ön planda olan fanzinler, metin, şiir, özdeyiş ve sloganlarla da beslenerek, fikir planında düşünce, hiciv, ironi ve argo barındırır. Argo ve küfür kültürü ile dolu olan fazla düşünülmemiş fanzinler olduğu gibi fikir muhakemeleri ve çatışmaları ile dolu ciddi hazırlanmış fanzinler de vardır. Fanzin sadece bir kişi tarafından yazılıp çizilebildiği gibi bir grup ile de hazırlanabilir. Fanzin eserler, Pop-art akımı içinde bir sanat olarak değerlendirilebilir. Ancak fanzini bir medya türü olarak ele alınca ortaya iletişim boyutu da çıkar. Güzel sanatlar eğitimi alan öğrenciler özellikle lise veya üniversite gibi düşünce planında da gelişme içerisinde olan öğrenciler için Fanzin hem fikir hem de duygusal dışavurum için yaratıcı olanaklar sunabilir. Öğrenciler herhangi bir konuda çözüm üreten, eleştiren, dikkat çeken ve kendilerini ifade eden çizimleri yazı ve sloganlarla birlikte tasarlayarak yaratıcı çalışmalar ortaya çıkarabilirler. Fanzin periyodik olarak belirli aralıklarla çıkarılmaya devam edebilir. Bu da öğrencilerin sanat eğitiminde tasarım, yaratım ve üretim gelişiminde bir süreç olarak değerlendirilebilir. Fanzin çalışmaları, öğrencilerin duygusal, estetik, sanatsal, düşünce ve kimlik gelişiminde önemli bir rol oynayabilir. Bu çalışmada güzel sanatlar eğitimi alan orta öğretim ve yüksek öğretim öğrencilerinde fanzin üreterek yaratıcı deneyimler geliştirilebileceklerine dair öneri ve görüşler yer alacaktır.

Anahtar Kelimeler : Fanzin, Sanat Eğitimi, Güzel Sanatlar, Çizim

(16619) SANAT EĞİTİMİNDE (FOTOKATÜR) FOTOĞRAF VE KARİKATÜR ETKİNLİĞİ İLE YARATICI TASARIM

RASİM SOYLU¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

rasimsoylu@hotmail.com

Fotoğraf çekmek günümüzde cep telefonları sayesinde artık küçük çocukların bile kolayca yapabildikleri sanatsal bir aktivitedir. Fotoğraf resmi bir belge olması yanı sıra günümüzde sosyal medya tarafından paylaşılan en önemli verilerden biri olmuştur. Bir sanat alanı olarak fotoğrafın önemi de artmakta ve multidisiplin sanat dalları içerisinde yer almaktadır. Ancak okullarda yeterince fotoğraf eğitimi verilmemekte, zaten herkes fotoğraf çekebildiği için ayrıca bir eğitime ihtiyaç duyulmamaktadır. Ancak sıradan bir fotoğrafın dışında yaratıcı sanatsal etkinlikler için geniş olanaklara sahip fotoğraf etkinlikleri Yüksek öğrenimde ilgili fakültelerde verildiği gibi özel yeteneklilerin eğitiminde hatta ilk ve orta öğretimin her kademesinde verilebilir.

Karikatür ise çizgilerle düşünme sanatıdır. İlk insanların mağara duvarlarına çizdikleri resimlerden itibaren, çizgi ile düşüncelerini ifade etmek insanlığın geliştirdiği en önemli ifade ve iletişim biçimlerinden birisidir. Karikatür, duyu ve düşünceleri ince zeka esprileri ile çizgilere aktarmaktan ibarettir. Evrensel bir dile sahip olan karikatür insanların birbirlerini anlayabilecekleri ortak bir dile ve kodlara sahiptir.

Çizgi ile olduğu gibi fotoğraf tekniği ile de esprili, mizah veya ironi yüklü düşünce ifade eden çalışmalar üretilebilir. (FOTOKATÜR) Bir çeşit fotoğraf-karikatür denilebilecek bu çalışma bilhassa çocukların kendilerini ifade etme, düşünce üretme, problem çözme ve iletişim becerilerini arttırabilir.

Anahtar Kelimeler : Sanat Eğitimi, Fotoğraf, Karikatür, Fotokatür

(16684) MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÇALGI BAŞARILARININ GENEL ÖZYETERLİK VE MÜZİK YETENEĞİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ALGILARINA GÖRE YORDANMASI

SEDA EDEN ÜNLÜ¹, CEREN MUTLUER¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

sedaeden@gmail.com

Bireyler farklı disiplinler için farklı özyeterlik algı düzeylerine sahiptir. Driscoll (2012)'e göre bu farklılıklar benzer beceri düzeyleri olan bireylerin farklı performans gösterebilmelerinin sebeplerinin ve bireylerin beceri düzeylerinde bir değişiklik olmaksızın farklı koşullar altında farklı performans gösterebilmelerinin sebeplerinin açıklamasına yardımcı olurlar. Bu durumun nedeni olarak özyeterlik kavramı akla gelmektedir. Özyeterlik kavramı pek çok bilim insanı tarafından farklı tanımlansa da, ilgili alan yazın tarandığında Bandura (1982)'nin "özyeterlik, bireylerin muhtemel durumlarla başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine dair yargılarıdır" tanımı ile karşılaşılmaktadır. Özyeterlik, yetenekli olmaya değil, ama kişinin kendi kaynaklarına güvenmesine karşılık gelir. Bir durum ile baş etmede yeterli becerileri olan, ancak özyeterliği düşük olan kişi, söz konusu becerilerini harekete geçiremeyecektir (Yıldırım ve İlhan, 2010). Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının çalgı başarılarının, genel özyeterlikleri ve müzik yeteneğine yönelik özyeterlik algıları ile yordanması amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, bu araştırma nedensel karşılaştırmalı desene dayalı planlanmıştır. Bu araştırma deseni bağlamında yapısal eşitlik modellemesine dayalı path analizi ile değişkenlerin çalgı başarıları üzerindeki yordayıcılıkları belirlenecektir. Kurulacak olan modelin, model veri uyum indeksleri için RMSE, x2(sd), AGFI, GFI, CFI ve NNFI değerleri kabul edilebilir uyum indeksleri bağlamında incelenecektir. Araştırmanın çalışma grubunu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında okuyan 84 kişi oluşturmaktadır. Bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının genel özyeterlik algıları Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından uyarlanan 'Genel Özyeterlik Ölçeği'; müzik yeteneğine dayalı özyeterlik algıları ise Özmenteş ve Özmenteş (2008) tarafından geliştirilen 'Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik' ölçeği kullanılarak veriler toplanacaktır. Müzik öğretmeni adaylarının çalgı başarıları ise Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı çalgı öğretmenleri ve komisyonlarının verdikleri notların ortalaması hesaplanarak belirlenecektir. Veri toplama süreci

devam eden çalışmada genel özyeterlik algıları ve müzik yeteneğine yönelik özyeterlilik algılarının çalgı başarıları ile yüksek korelasyon vermesi ve bu nedenle bu iki değişkenin yordayıcılıklarının yüksek olması beklenmekte ve kurulan modelin kabul edilebilir model veri uyum değerleri içerisinde olması bu araştırmanın sonucu olarak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çalgı Başarısı, Genel Özyeterlik, Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik, Müzik Öğretmeni Adayları, Path analizi, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Müzik Eğitimi.

(16718) GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÇEVRE VE DOĞA EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

HANDAN BÜLBÜL¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

handanbulbul05@hotmail.com

Hızlı kentleşme ve endüstrinin beraberinde getirdiği olumsuz etkiler her geçen gün artan bir ivme ile doğanın tahribatına neden olmaktadır. Bu tahribata yönelik 20. yüzyılın sonundan itibaren oluşan farkındalık, bireyin doğayla bütünleşmesini sağlayan somut adımların atılmasını sağlamış, doğanın bir parçası olan insanın kendi geleceği için artık doğayla bütünleşmesi gerçeği ortaya çıkmıştır. Gelecek nesillerin doğayla uyumlu bireyler olarak yetişmesi gerektiği önkoşulundan hareketle doğa temelli eğitimler hız kazanarak öğretim programlarının bir parçası olmuştur. Bu çalışma, sürdürülebilir bir gelecek için görsel sanatlar dersinin işlevi çerçevesinde ilkökul ve ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında çevre ve doğa eğitimine yönelik kazanımların incelenmesini amaçlamaktadır. İlkokul ve ortaokul döneminin bireye değer takdir duygusunun kazandırılabilmesi en uygun dönem olması ve görsel sanatlar dersinin öğrencilerin duygu ve düşüncelerini en iyi ifade ettiği derslerden biri olması nedeniyle dersin öğretim programında çevre ve doğa eğitimine ne oranda yer verildiği incelemeye değer görülmüştür. Çalışmanın yöntemi temel nitel araştırma yöntemi olarak belirlenmiş, veriler doküman incelemesi tekniğiyle toplanmıştır. Çalışma sonucunda, ilkökul ve ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında çevre ve doğa eğitimi ile ilgili kazanımların az olduğu tespit edilmiş, dünyadaki gelişmelerin uzağında kalmamak adına dersin öğretim programında çevre ve doğa eğitimi ile ilgili kazanımlara daha çok yer verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Görsel sanatlar eğitiminde sürdürülebilirlik, görsel sanatlar dersi öğretim programı, çevre ve doğa eğitimi

(16900) ŞİZOFRENİZM'İN, CAI GUO QIANG'IN 'ODDSSEY' İSİMLİ ÇALIŞMASINDA YORUMLANMASI

SALİHA BARATALI¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

salihabaratali@nevsehir.edu.tr

Çalışmada, toplumda yaşanan paylaşımların getirmiş olduğu şablonların ayrışmasından doğan 'ötekileşme' kavramının oluşturduğu alt kavramlar sosyolojik, psikolojik ve felsefik alanlarla bütüncül bir şekilde ele alınarak sanattaki yansımaları irdelenmektedir. Bu alt kavramlar dâhilinde toplumsal bellek yitimi, kimliksizleşme, afazi, kültürel şizofreni incelenerek sanattaki yeri sorgulanmaktadır. Öncelikli olarak, bu kavramlar ele alınarak, tanımlar gerçekleştirilip sanattaki sürecine zemin oluşturulmaktadır. Sonrasında ise; bu kavramların sanat zemininde nasıl işlevsel olarak yer aldığına değinilerek, sanatçı Cai Guo Qiang ve eserlerindeki örneklerle zenginlik kazandırılmaktadır.

Sanatçı, sanatsal tavrı gereği bu çalışmada tercih edilmiştir. Şizofrenizm temelli etkileşimler, sanatçının sanat eserleriyle ifade bulmaktadır. Sanatçının 'Oddssey' isimli çalışmasını incelerken, izleyiciye geçen etkinin, sanatçının kendi iç dünyası ve sosyal iletişim şekline dair ince ipuçlarını açığa çıkardığı görülmektedir.

Çalışma sürecinde, multidisipliner yaklaşımla beslenen bir yapıt çözümlemesi gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda eser, şizofrenizm kavramı altında görsel sanat yorumlamaları yanı sıra sosyolojik, psikolojik ve felsefik bir yorumlamayla kuramsal çerçevede ele alınmaktadır. Böylelikle yaygın olarak psikolojide tanınan şizofreni kavramı, günümüz eserlerine de taşıdığı varlığının deneysellik ve evrensel bir dille nasıl ifade bulunduğu gösterilmek istenmektedir. Çalışmada, genellikle psikolojik bir terim olarak tanınmakta olan şizofreninin, sanattaki deneysel tavrıyla ifade bulunduğu, evrensel dili irdelenmektedir. Şizofrenizm kavramını temsil eden sanatsal oluşum izleri yine bu çalışma ile incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Kelimeler: Ötekileşme, Afazi, Kimliksizleşme, Kültürel Şizofreni, Toplumsal Bellek Yitimi, Şizofrenizm

(16902) İNTERAKTİF SANAT VE EĞİTİM

SALİHA BARATALI¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

salihabaratali@nevsehir.edu.tr

Sanatın gelişim sürecine bakıldığındaki aşamasını gözlemlerken; bir taraftan da etkilediği alanlara bakarak çevresiyle olan ilişkisindeki etkileşimi görebiliriz. Önceleri sanat izleyicisini sadece dışarıdan bir göz gibi sanatçısının elinden çıkan eseri izleyicisine bırakarak sanat ve toplumla ilişki kurulmuştur. Günümüz sanat içerisinde bu durumu aşarak tamamen ortak bir çalışma haline getirilmiştir. Veren alan iletişim şekliyle eserin gerçekleştirilmesiyle yetinmeyip, izleyicisi tarafından yapılan müdahaleyle zenginleştirilen bir oluşum haline dönüşmüş olan bu sanat türünün, sanatın sınırlarının ne kadar yıkıldığına ve sonunun olmadığına bir gösterge olduğu görülmektedir. Sanat tükenmek yerine, sürekli yeni fikirler ve oluşumlarla kendini besleyip yenileyen ve kullanım araçlarıyla sınırlarını zorlayıp özgürlüğünde ilerlemektedir.

Artık sanat, sanatçısıyla birlikte, belirli kalıplarla yetinmeyip, yeni arayışları ve fikirleri, cesurca sergilemektedir. Geçmişte kalan malzemeye olan, konuyla olan, kültürel, toplumsal bir çok sınırlar artık sanat dahilinde olabildiğince zorlanmakta. Sanatın sanatçısıyla birlikte iş çıkarması da bu sınırların zorlanmasıyla başarılmış bir değişimdir. Bu değişimle sanat olabildiğince alanını geliştirmiştir. İnteraktif sanat da bununla birlikte oluşmuş bir sanat türüdür. Sanatın sadece bir alanıyla da sınırlanmayıp her alanda kendini gösterebilen, sanatçıyı kendi içine dahil etmekle kalmayıp katılımcısıyla iş üreten ve süreç içerisinde çok fazla kontrol edilemeyen, sonucu birazda sürprizlerle gelen ilginç bir sanat türüdür. Sanatçısı üretmek istediği çalışmanın planlamasını yapar bir yol gösterir, uygulamaya geçildiğinde seyircisinin de katılımı gerçekleştiğinde farklı yollar açılabilir. Sanatçı bu duruma çok fazla müdahale etmez. Aslında müdahale etmekte istemez. Onun amacı gösterdiği yolda katılımcılarının öznel fikirlerini almaktır. Her katılımcı sanatçının gösterdiği yolda kendi fikirleri, düşünceleri ile sanata kendini dahil eder. Sanatçının fikrine de dilediğince bir uygulama ile müdahale eder.

Anahtar Kelimeler : İnteraktif Sanat, İlişkisel Estetik, Sanat Eğitimi

(16990) SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İLKOKUL GÖRSEL SANATLAR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI

HANDAN BÜLBÜL¹, ELİF MAMUR YILMAZ¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

handanbulbul05@hotmail.com

Bu araştırmada, sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrencilerin ilkökul görsel sanatlar dersine yönelik tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalına devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Veriler, 5'li likert tipi tutum belirleme ölçeği ile toplanmıştır. Bülbül'ün "Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine Yaklaşımlarının İncelenmesine Dayalı Bir Çalışma" başlıklı yüksek lisans tezi için geliştirdiği "tutum belirleme ölçeği" sınıf öğretmenliğinde okuyan öğrencilere (öğretmen adaylarına) uyarlanmış ve kullanılabilir hale getirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısının .79 olmasına bağlı olarak ayrıca bir güvenilirlik çalışmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Verilerin analizinde; SPSS

(Statistical Package for Social Scienses) kullanılacak, her bir tutumun frekans (f) yüzde (%) ve ortalama (x) ve standart sapmaları (s) alınarak sayısal veriler yorumlanacaktır. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin genelinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının analizleri sonrası tutumlarda, sınıf düzeylerine göre farklılaşmanın olup olmadığı da test edilecektir. Araştırmanın istatistik hesaplamalarının devam etmesi nedeni ile özette bulgulara yer verilememiştir. Gerekli istatistiksel hesaplamalar sonrasındaki bulgular yorumlanıp, bulgular çerçevesinde sonuçlara ulaşılacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmenliği, görsel sanatlar dersi, öğrenci tutumu

(17021) GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN KATHE KOLLWITZ'İN “SAVAŞ” ADLI YAPITI'NA İLİŞKİN PEDAGOJİK ELEŞTİRİ DENEMESİ

ELİF MAMUR YILMAZ¹

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

elifmamuryilmaz@gmail.com

Sanat eserinin anlaşılmasında öncelikli olarak eser hakkında bilgi toplanılmasının gerekliliği üzerine kurulu olan pedagojik eleştiri yöntemi; betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargıyı içeren dört basamaktan oluşmaktadır. Betimleme basamağında eserdeki bilgi objelerinin tespit edilmesi sözkonusu iken çözümlenme basamağında, eserdeki sanatsal eleman ve ilkelerinin nasıl düzenlendiği analiz edilir. Yorumlama basamağında, eser, sanat tarihi bilgisiyle bütünleştirilerek duygusal içeriği açısından yorumlanır. Yargı basamağında ise esere yönelik kanıtlarla desteklenen kişisel yargılar geliştirilir.

Bu araştırmada, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin Kathe Kollwitz'in “Savaş” adlı yapıtının pedagojik eleştiri yöntemi kullanılarak çözümlenmesinin güzel sanatlar lisesi öğrencileri üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılı güz döneminde Giresun ili güzel sanatlar lisesinin sanat eserleri analizi dersini alan 30 öğrenciden oluşmaktadır. Eylem araştırması şeklinde desenlenen araştırmada tipik durum örneklemeden yararlanılmıştır. Çalışma grubu, Giresun güzel sanatlar lisesinde okuyan son sınıf düzeyindeki 30 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma verileri, Feldman'ın eser inceleme formatı temel alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun geçerliliği alandan ve ölçme değerlendirme alanından birer uzmanın görüşleri doğrultusunda sağlanmıştır. İki haftayı kapsayan ve dört ders saati ile sınırlandırılan uygulama sürecinin başlangıcında öğrencilere; Kathe Kollwitz'in “Savaş” adlı yapıtının görseli gösterilerek, görüşme formundaki soruları yanıtlamaları istenmiştir. Daha sonraki aşamada ise ilgili görsel üzerinden pedagojik eleştiri yönteminin betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı basamaklarını kapsayacak şekilde eserin çözümlenmesi öğrencilerle yüz yüze görüşme şeklinde yapılmış ve görüşlerini görüşme formuna yansıtılmaları istenmiştir. Bu form aracılığı ile elde edilen eser inceleme verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Analizlerdeki kod ve temaların belirlenmesinde araştırmacı ve iki alan uzmanının sürece dahil olması ile güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinin devam etmesi nedeniyle özette araştırma bulgularına ve sonucuna yer verilememiştir.

Anahtar Kelimeler : Güzel sanatlar lisesi, pedagojik eleştiri, sanat eleştirisi, Kathe Kollwitz

(17447) 1982-2017 YILLARI ARASINDA RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ADRESLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

ENVER YOLCU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

enveryolcu@gmail.com

Bu araştırmanın genel amacı, 1982 ile 2017 yılları arasında Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı adresli Türkiye’de yapılan yüksek lisans ve doktora/sanatta yeterlilik tezlerinin yıllara, üniversitelere, enstitülere, konularına göre sınıflandırmak ve değerlendirmektir. Tarama türünden betimsel bir araştırma olan çalışmada, Yüksek Öğretim Kurulunun Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılmıştır. Yapılan tarama sonucunda 799 lisansüstü teze

ulaşılması; elde edilen veriler analiz edilerek ulaşılan bulgular frekans ve yüzdeleri ile tablolar halinde verilmiştir. Araştırma sonucunda; toplam 27 üniversitenin Resim-İş Eğitimi adresli lisansüstü tez yaptırdığı, en fazla tez çalışmasının yapıldığı üniversitenin Gazi Üniversitesi (%31,91) olduğu; en fazla ele alınan konuların Eğitim-Öğretim (%58,45), diğer konuların (güzel sanatlar, ağaç işleri, arkeoloji, halk bilimi, reklamcılık, sanat tarihi vb.) ise (%41,55) olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Resim-İş Eğitimi, yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlilik

(18062) SANATLA BÜTÜNLEŞİK STEAM EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARINA YÖNELİK KURAMSAL ANALİZ

MARTINA RIEDLER ERYAMAN¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
martinriedler@gmail.com

Geçtiğimiz 20 sene boyunca sanat eğitiminde içerik ve hedefler açısından dramatik dönüşümler meydana gelirken, son yıllarda STEAM Eğitimi bu değişim ve dönüşüm süreçlerine yeni bir ivme kazandırmıştır. Bu çalışma, Sanatla Bütünleşik STEAM Eğitimi Yaklaşımının arka planındaki kuramları incelerken, bu yaklaşımın kaynaklar, pedagojik yaklaşımlar ve içerik bağlamında nasıl kullanıldığını irdelemektedir. Çalışma öncelikli olarak günümüze kadar yapılmış ve her kesimden öğrencinin öğrenme süreçlerine olumlu katkıda bulunmuş olan sanatla bütünleşik eğitim programı geliştirme çalışmalarını analiz etmektedir. Bu analiz sonucunda 2 genel bütünleşik sanat eğitimi yaklaşımı ön plana çıkmıştır: Eşit Katkılı Tasarım Anlayışı olarak adlandırılan ilk yaklaşımda sanatlar ve diğer akademik alanlar eğitim programı içinde eşit oranlarda temsil edilirken, Destekleyici-İkincil Tasarım Anlayışı olarak adlandırılan diğer yaklaşımda sanatlar, diğer akademik alanları destekleyici ve tamamlayıcı rol oynamaktadır. Yapılandırmacılık felsefesinin temel ilkelerinden yola çıkan çalışma, STEAM eğitiminin, Dewey ve Freire gibi öğreneni bilgi üretim süreçlerinin merkezine alan ilerlemeci eğitim yaklaşımlarını destekleyebilecek potansiyele sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonunda, Çağdaş Sanat Eğitiminde STEAM uygulamalarına dair örnekler sunulurken, sanat entegrasyonunda transdisipliner yöntemler ön plana çıkarılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : STEAM, Sanat Eğitimi, Bütünleşik Yaklaşım

(16039) ENSTRÜMAN EĞİTİMİNDE MÜZİK MATEMATİK İLİŞKİSİ

ZÜLAL KARAKUŞ¹, ENVER TUFAN¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ
zllkskn07@gmail.com

Sesin biçim ve anlamlı titreşimler kazanmış hali olan müzik, sanatsal bir formdur. Matematik ise biçimlerin, sayıların ve niceliklerin yapılarını, özelliklerini, aralarındaki bağıntıları tümdengelim ve akıl yürütme yolu ile inceleyen bilim dalıdır. Çalgı eğitiminin bütününde olduğu gibi piyano eğitiminin başlangıç aşamasındaki temel müziksel kavramların ve işaretlerin öğretilmesinde de matematiğin dilinden yararlanılmaktadır. İnsanlığın evrensel dili olan matematik ve müziğin birbirleriyle olan etkileşimi ile bunun piyano eğitimi sürecine olan yansımalarının ortaya konulması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada, veri toplama aracı olarak literatür taraması yapılacaktır. Araştırmanın bulgular bölümünde; piyano eğitiminin başlangıç aşamasında kazandırılması hedeflenen davranışlar sıralanarak, bunların öğretiminde matematiğin temel kavram ve kurallarından nasıl yararlandığı uygun görsellerle desteklenecek ve daha sonra aralarındaki ilişki ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Piyano, Müzik, Matematik,

(16108) PİYANO EĞİTİMİNİN ÇOCUĞUN AKADEMİK BAŞARISINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ORKUN KARAKUŞ¹, ENVER TUFAN¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

orkun_karakus@outlook.com

Akademik başarının, çocukların geleceğe dönük hedeflerinin gerçekleşmesinde çok önemli bir boyut olduğu bilinmektedir. Bu nedenle “Çocukların akademik başarılarını nasıl geliştirebiliriz?” sorusu, anne ve babaları meşgul eden en temel problemlerden biridir. Birçok bilimsel araştırmaya göre bir enstrüman çalmanın, özellikle de piyano çalmanın; beynin her iki lobunun etkin bir biçimde kullanılması suretiyle zihinsel yapının olgunlaşmasında ve buna bağlı olarak çocukların fen ve matematik gibi alanlarda gelişim göstermelerinde kayda değer oranlarda etkisi olduğu görülmektedir. Müzik eğitimi içerisinde uygulama alanı olan piyano eğitiminin çocukların fen ve matematik gibi alanlarla birlikte akademik başarısına olan etkisinin incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu araştırma betimsel bir araştırma olup, veri toplama aracı olarak literatür taraması yapılacaktır. Araştırmanın bulgular bölümünde, piyano eğitimi alan çocukların, almayan çocuklara göre fen ve matematik alanlarındaki başarılarını ölçen ve aralarındaki farklılıkları ortaya koymayı amaçlayan araştırmalar irdelenecek ve bu araştırmaların sonuçları üzerinden birtakım değerlendirmeler yapılarak önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Piyano, Matematik, Müzik, Beyin

(18055) TEKNOLOJİ, İNTERNET VE SOSYAL MEDYANIN GÖRSEL SANATLAR VE GRAFİK TASARIM EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

MUHAMMED ALİ CERRAHOĞLU¹

¹ GIRNE AMERICAN UNIVERSTY

mali.cerrahoglu@gmail.com

Güzel Sanatlar alanında eğitim gören öğrencilerin ödev ve projelerinde tamamlanması istenilen bazı sanatsal, görsel ve teknik anlamda hiyerarşi ve kurallar vardır. Bu hiyerarşi ve kurallar takibinde yaratıcılık ve teknik becerilerin sonrasında eserleşme gerçekleşmektedir.

Eğitim ve Öğretim alanında teknoloji ve internetin rolünün artmasıyla birlikte, sosyal medya ve internetin konu dâhilince doğru kullanımı ve öğrenciler arası motive edici proje rekabetinin ‘sınıf veya fakülte’ içerisinde sınırlı kalmaması, kültür&sanat alanındaki sosyal paylaşım sitelerince ‘tasarımcılar arası dünya geneli’ yapıcı bir yarış içerisine girilmelidir. Güzel Sanatlar alanında eser çalışmaları da aynı kitap yazmak gibidir, düşüncelerin ve fikirlerin altı ne kadar doldurulursa kompozisyon o kadar etkili olacaktır. Bu sebeple ilgili yayın organlarının doğru kullanımı eğitim gören kişilerin eleştirel bakış açılarının gelişimiyle beraber kişinin sanat alanındaki gelişimini her zaman canlı tutacaktır.

Görsel iletişimde ve tasarımda teknolojinin katkısı göz ardı edilemezken, bu avantajı bahsedilen ‘hiyerarşi ve kurallara’ göre kullandırmalı ve mükemmelleştirmeye çalışmalıyız.

İnternet ve teknolojinin, yardımı ve paylaşımına açıklığıyla bu pozitif etkilerin takibi, öğrencilerde görsel bilginin, eleştirel bakış açısının kalıcı hale gelmesi ve öğrenme ortamında kalitenin artırılması konusunda yardımcı bir etken olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Teknoloji, İnternet, Sosyal Medya, Grafik, Grafik Tasarım, Görsel Sanatlar, Eğitim,

(18127) HASTANE ÖNCESİ ACIL SAĞLIK HİZMETLERİ ÇALIŞANLARININ AFETLERE KARŞI DİRENÇLİLİK DÜZEYİ VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ HALLERİ: İZMİR İLİ ÖRNEĞİ

YAZGÜL POLAT ¹, TUGAY TUTKUN ²
² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
 tugay@comu.edu.tr

Afetler toplum düzenini bozan, istenmeyen durumların oluşmasına neden olan durumlardır. Yaşandığı bölgede kişilerin ölümüne, sakat kalmasına neden olmasının yanında psikolojik yıkımlara, maddi ve manevi kayıplara da oldukça fazladır. Bu konuda toplumda yaşayan kişilere bireysel olarak önemli görevler düşmesinin yanında kurum ve kuruluşlara da önemli görevler düşmektedir. Afet öncesinde, sırasında ve sonrasında alınması gereken önlemler, haberleşme, koordinasyon, müdahale, kurtarma çalışmalarının belirlenen süre içerisinde ve etkili bir şekilde yapılmasında önemli yer tutmaktadır. Dirençlilik acil durumlara baş edebilme kapasitesi, tecrübelerden ders çıkarmak ve afetler sonucunda bozulan dengeleri daha iyi bir hale getirebilmektir. Kurumların afete dirençlilik düzeylerinin ülkelerin gelişmişlik düzeyinin göstergeleri arasındadır. Kurumların afetlere dirençli hale gelmesi için kurum çalışanları ve yöneticilerinin afetlere karşı dirençliliği, psikolojik iyi oluş halleri ve bütünlük duygularının yerinde ve belirli bir düzeyde olması gerekmektedir. Psikolojik iyi oluş; pozitif öz saygı, kişiler arası ilişkilerin kalitesi, bireyin çevresini yönetebilme becerisi, anlamlı ve amaçlı aktivitelerde bulunma ve bireysel gelişimini devam ettirme gibi özellikleri ifade etmektedir. Hastane öncesi acil sağlık çalışanları ve yöneticileri açısından psikolojik iyi oluş ile ilgili sayılan bu özellikler afet durumlarında kişilerde dirençliliği arttıracak çok önemli özelliklerdir. Hastane öncesi acil sağlık sisteminde çalışan sağlık personelinin ve yöneticilerinin olası bir afet durumunda afete karşı dirençli olma düzeyleri yapılacak kurtarma ve müdahale çalışmalarını etkilemekte hayati önem taşımaktadır. Tarama modeli ile yapılan bu çalışmada hastane öncesi acil sağlık sisteminde çalışan sağlık personelinin ve yöneticilerinin psikolojik direnç düzeyleri ve iyi oluş halleri ve bu iki değişken arasındaki ilişki düzeyi belirlenmek amaçlanmıştır. Veri toplama tekniği olarak anketin kullanıldığı çalışmanın evrenini İzmir ilinde Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri bünyesinde çalışan kamu personeli ve sözleşmeli personeldir. Toplanan veriler ve yapılan istatistiksel incelemeler tablolar halinde sunulacaktır. Elde edilen bulgular ışığında sağlık kurumlarının afete direnç düzeylerinin belirlenmesi ve oluşacak afetlerde zarar durumlarının en az seviyede tutulmasını sağlamak amacıyla Hastane Öncesi Acil Sağlık çalışan ve yöneticilerinin afet dirençliliğinin artırılmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : psikolojik direnç, hastane öncesi sağlık hizmetleri

(15897) BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN BİTİŞİK EĞİK YAZI UYGULAMALARINA YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİ

MUAMBER YILMAZ ¹, ZEHRA YAŞAR ²
¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ
 muammeryilmaz66@gmail.com

Bu araştırmanın amacı branş öğretmenlerinin bitişik eğik yazı uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın il merkezinde bulunan ortaokullarda görev yapan branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise rastgele küme örnekleme yoluyla seçilen 60 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi betimsel tarama modelindedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çakır (2012) tarafından geliştirilen bitişik eğik yazı uygulamalarını değerlendirmeye yönelik 6 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizi, içerik analizi yöntemine göre yapılmıştır. Verilerin analizinde görüşme formundaki sorulara verilen tüm cevaplar tek tek kodlanmıştır. Bu kodlar bir üst kategoride toplanıp temalara ayrılmıştır. Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için metaforların kategorileştirilmesinde 2 araştırmacının görüşü alınmıştır. Her iki araştırmacının temaları değerlendirmesi sonucunda görüş ayrılığı olan herhangi bir temaya rastlanmamıştır. Elde edilen verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden yüzde kullanılmıştır. Araştırma sonucunda branş öğretmenlerinin büyük çoğunluğunu (%83.3) sınıf tahtasını kullanırlarken dik temel yazı türünü tercih ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin %90'nının günlük hayatta dik temel yazı türünü kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin %86.7'sinin öğrencilerin bitişik eğik yazıyı kullanmalarının gerekli olmadığı görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %96.7'si

öğrencilerin dik temel yazı türünü tercih ettikleri, %70'inin bitişik eğik yazı uygulamalarının devam etmemesi gerektiği yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Bitişik Eğik Yazı, Branş Öğretmeni, Öğrenci

(15920) CİN ALİ İLE BÜYÜYEN ÇOCUKLARIN ÇOCUKLARI DA CİN ALİ OKUDULAR VE 11. KİTABI YAZDILAR.

ÖZGE YAZICILAR^{1, 2}

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ozge.yazicilar@itk.k12.tr

Dilin öğrenilmesinde ve hayata geçirilmesinde temelinde okuma vardır. Okuma bir öğrenme sürecidir. Okullardaki öğrenme-öğretme sürecinde yazılı kaynaklardan yararlanma önemli yer tutar. Okuma, gözlem ve düşünme gücü ile birleşince sözlü ve yazılı anlatım da güç kazanır. Öğrencilerin okuduklarını ve dinlediklerini tam ve doğru olarak anlaması; anladıklarını, düşünüp tasarladıklarını söz ve yazıyla etkili bir biçimde anlatması, büyük ölçüde sözcük dağarcıklarının zenginliğine, bu dağarcığın zenginliği de okuma etkinliğine bağlanabilir.

Okuma ve yazmayı öğrenmek her bireyin hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. Öğrencilerin bu dönüm noktasına ulaşmasında eğitimcilerin yapması gereken çocukların gelişim özelliklerini ve gelecekteki başarılarını dikkate alarak okuma yazma mekanizmalarını keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Yardımcı olurken dersler arası işbirliğiyle okumayı zevkli hale getirerek öğrencilerin okumaya karşı olumlu tutum sergilemesine yardımcı olmaktadır.

Geleceğimize ışık tutan bireylerin dil becerilerini etkili bir biçimde kullanması için temel basamak ilköğretimden geçmektedir. Günümüz koşullarında öğrenci merkezli yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır.

Yazılı anlatım etkinliğinin, düzenleme, planlama, geliştirme, sorgulama, karar verme gibi zihinsel becerileri ön plana çıkarmasıyla, hem yazma hem de yaratma gücünü geliştirdiğini söyleyebiliriz.

Var olan yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi ve öğrencilerde yazılı anlatıma yönelik ilgi, istek ve merak uyandırmak amacıyla öne çıkmaya başlayan, eğitimdeki renklerden biri olarak adlandırılan yaklaşım, yaratıcı yazma yaklaşımıdır.

Bu düşünceden yola çıkarak 1. sınıf öğrencileriyle okumayı zevkli hale getirerek okuma alışkanlığı kazandırmak, okumaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak amacıyla Cin Ali kitaplarını farklı derslerde ele alarak okumaya zevkli ve eğlenceli bir şekilde başlanmıştır. Resim dersinde öğrencilerle okuduğu Cin Ali kitabı ile ilgili resimler yapılmış ve Cin Ali resim sergisi oluşturulmuştur. Müzik dersinde öğretmenlerinin Cin Ali ile ilgili besteledikleri şarkı öğrencilere öğretilmiştir. Bilgisayar dersinde ise Pivot programıyla öğrencilerin Cin Ali ile ilgili çizgi film yapımları sağlanmıştır. Bu şekilde disiplinler arası işbirliğiyle okuma farklı şekilde ele alınmıştır. Türkçe derslerinde de okuduğu kitaplar ele alınarak öğrencilerin keyifli ve eğlenceli bir şekilde okuma ortamları yaratılmış ve 1. sınıf öğrencilerinin okuma ile ilgili olumlu tutum geliştirmeleri sağlanmıştır. Çalışma süresince velilere Cin Ali ve okulda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiş, çocukluklarında okuduğu Cin Ali velinin gözünde canlandırılmıştır. Çalışma bitiminde ise Cin Ali Vakfı kurucusu ile yapılan söyleşide Cin Ali karakterleri ve okuma alışkanlığı ile ilgili öğrencilerle konuşulmuştur. Velilerin de katıldığı söyleşide geçmişten günümüze “Cin Ali Okuyorum.” hakkında konuşulmuş, veliler de projeye dahil edilmiştir.

Bu düşünceden hareketle okulumuzda 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Cin Ali Okuma Projesi'ni ilk defa gerçekleştiren öğrencilerimizle de, Cin Ali Yaratıcı Yazma Projesi gerçekleştirilmiştir. 2. Sınıf öğrencilerimizde yaratıcı yazma çalışmalarının sonunda bir kitap ortaya çıkarma sürecini yaşamışlar ve yazarlık tecrübesi edinerek Cin Ali kitabı serisinin 11. Kitabını yazmışlardır. 1. Sınıf öğrencileriyle yapılan paylaşım semineri sonrasında 2. Sınıf öğrencilerimiz yazdıkları Cin Ali kitaplarını düzenlenen imza etkinliğiyle imzalamışlardır.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcı Yazma, Okuma, Dersler Arası İşbirliği

(15921) CİN ALİ İLE BÜYÜYEN ÇOCUKLARIN DA ÇOCUKLARI CİN ALİ OKUDULAR VE KİTABINI YAZDILAR.

ÖZGE YAZICILAR¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ozge.yazicilar@itk.k12.tr

Dilin öğrenilmesinde ve hayata geçirilmesinde temelinde okuma vardır. Okuma bir öğrenme sürecidir. Okullardaki öğrenme-öğretme sürecinde yazılı kaynaklardan yararlanma önemli yer tutar. Okuma, gözlem ve düşünme gücü ile birleşince sözlü ve yazılı anlatım da güç kazanır. Öğrencilerin okuduklarını ve dinlediklerini tam ve doğru olarak anlaması; anladıklarını, düşünüp tasarladıklarını söz ve yazıyla etkili bir biçimde anlatması, büyük ölçüde sözcük dağarcıklarının zenginliğine, bu dağarcığın zenginliği de okuma etkinliğine bağlanabilir.

Okuma ve yazmayı öğrenmek her bireyin hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. Öğrencilerin bu dönüm noktasına ulaşmasında eğitimcilerin yapması gereken çocukların gelişim özelliklerini ve gelecekteki başarılarını dikkate alarak okuma yazma mekanizmalarını keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Yardımcı olurken dersler arası işbirliğiyle okumayı zevkli hale getirerek öğrencilerin okumaya karşı olumlu tutum sergilemesine yardımcı olmaktadır.

Geleceğimize ışık tutan bireylerin dil becerilerini etkili bir biçimde kullanması için temel basamak ilköğretimden geçmektedir. Günümüz koşullarında öğrenci merkezli yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır.

Yazılı anlatım etkinliğinin, düzenleme, planlama, geliştirme, sorgulama, karar verme gibi zihinsel becerileri ön plana çıkarmasıyla, hem yazma hem de yaratma gücünü geliştirdiğini söyleyebiliriz.

Var olan yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi ve öğrencilerde yazılı anlatıma yönelik ilgi, istek ve merak uyandırmak amacıyla öne çıkmaya başlayan, eğitimdeki renklerden biri olarak adlandırılan yaklaşım, yaratıcı yazma yaklaşımıdır.

Bu düşünceden yola çıkarak 1. sınıf öğrencileriyle okumayı zevkli hale getirerek okuma alışkanlığı kazandırmak, okumaya karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak amacıyla Cin Ali kitaplarını farklı derslerde ele alarak okumaya zevkli ve eğlenceli bir şekilde başlanmıştır. Resim dersinde öğrencilerle okuduğu Cin Ali kitabı ile ilgili resimler yapılmış ve Cin Ali resim sergisi oluşturulmuştur. Müzik dersinde öğretmenlerinin Cin Ali ile ilgili besteledikleri şarkı öğrencilere öğretilmiştir. Bilgisayar dersinde ise Pivot programıyla öğrencilerin Cin Ali ile ilgili çizgi film yapmaları sağlanmıştır. Bu şekilde disiplinler arası işbirliğiyle okuma farklı şekilde ele alınmıştır. Türkçe derslerinde de okuduğu kitaplar ele alınarak öğrencilerin keyifli ve eğlenceli bir şekilde okuma ortamları yaratılmış ve 1. sınıf öğrencilerinin okuma ile ilgili olumlu tutum geliştirmeleri sağlanmıştır. Çalışma süresince velilere Cin Ali ve okulda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiş, çocukluklarında okuduğu Cin Ali velinin gözünde canlandırılmıştır. Çalışma bitiminde ise Cin Ali Vakfı kurucusu ile yapılan söyleşide Cin Ali karakterleri ve okuma alışkanlığı ile ilgili öğrencilerle konuşulmuştur. Velilerin de katıldığı söyleşide geçmişten günümüze “Cin Ali Okuyorum.” hakkında konuşulmuş, veliler de projeye dahil edilmiştir.

Bu düşünceden hareketle okulumuzda 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Cin Ali Okuma Projesi’ni ilk defa gerçekleştiren öğrencilerimizle de, Cin Ali Yaratıcı Yazma Projesi gerçekleştirilmiştir. 2. Sınıf öğrencilerimizde yaratıcı yazma çalışmalarının sonunda bir kitap ortaya çıkarma sürecini yaşamışlar ve yazarlık tecrübesi edinerek Cin Ali kitabı serisinin 11. Kitabını yazmışlardır. 1. Sınıf öğrencileriyle yapılan paylaşım semineri sonrasında 2. Sınıf öğrencilerimiz yazdıkları Cin Ali kitaplarını düzenlenen imza etkinliğiyle imzalamışlardır

Anahtar Kelimeler : Yaratıcı Yazma, Okuma, Dersler Arası İşbirliği

(16083) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

EMİNE GÜL ÖZENÇ¹, FERHAT SAAT²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
egmortas@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin saptanmasıdır. . Bu sebeple araştırmada; "Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilerin eğitiminde ne gibi problemler yaşamaktadır? Sınıf öğretmenleri Suriyeli öğrencilerin eğitiminde okuma yazma ile ilgili ne gibi problemler yaşamaktadır? Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimindeki sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?" şeklinde sorular belirlenmiş olup amaçlar bu doğrultuda düzenlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle yürütülmüş olan bu çalışmanın verileri, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma kapsamında Nevşehir ili Derinkuyu ilçesinde farklı ilkokullarda görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmenine görüşme formu verilmiş ve bu formu doldurmaları istenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. . Bu süreçlerin tamamlanması ile veriler kategori ve kodlara ayrılmıştır.

Araştırma bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin tamamına yakını, Suriyeli öğrencilerle ilgili eğitim ve öğretimde en fazla idil problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra; kayıt problemi, zorbalık, uyum problemi, devam problemi, temizlik problemi, Türk veliler tarafından istenmemeleri de alt kategoriler arasında bulunan problemlerdir. Suriyeli Öğrencilerin Okuma-Yazma öğretiminde Karşılaşılan problemler ise telaffuz, kültür farkı, farklı dil yapısı şeklindedir. Bu problemlere yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmenleri, Suriyeli öğrenciler, sorunlar

(16139) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN VE İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİ KAPSAMINDA DENEYSEL ETKİNLİKLERE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

ÜMİT İZGİ ONBAŞILI¹, NEŞE YILDIRIM¹

¹ MERSİN ÜNİVERSİTESİ
umitizgi@gmail.com

Fen bilimlerini diğer bilimlerden ayıran en önemli özellik; öncelikle deneye, gözleme, keşfe önem vererek öğrencinin soru sorma, araştırma yapma becerisini geliştirme, onlara hipotez kurabilme ve ortaya çıkan sonuçları yorumlayabilme olanağı sağlamasıdır (Bilen ve Aydoğdu, 2012). Fen bilimleri dersindeki başarı durumu ve derste laboratuvar kullanma sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunması da laboratuvarların öğrencilere kazandırdıkları arasında yer almaktadır (Yıldız, Aydoğdu, Akpınar ve Ergin, 2006). Günümüzde öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmeye yönelik, bilime karşı ilgi ve istek oluşturmalarını sağlayan, işbirliği ve iletişim becerilerini geliştiren öğretim yöntemleri arasında olan deney yaparak öğrenme oldukça önemli bir yere sahiptir. Bir konu veya kavram ile ilgili deneylerin gösteri yöntemleri ya da öğrencilerin kendilerinin yaparak öğrenmelerini sağlayan deneysel etkinliklerin, amaçlarına ulaşmasında öğretmenler anahtar unsur olarak görülmektedir (Yıldız, Aydoğdu, Akpınar, Ergin, 2006). Bu anlamda deneysel etkinlikler aracılığı ile öğrencilere kazandırılması gereken bilgi, beceri ve tutumlar, öğretmenlerin bu konudaki bilgi, beceri ve tutumları ile doğru orantılıdır (Böyük, Demir ve Erol, 2010). Bu kapsamda bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin ve ilkokul 3., 4. sınıf öğrencilerinin, fen bilimleri dersi kapsamında deneysel etkinliklere yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Mersin İli'ndeki devlet okullarında çalışan sınıf öğretmenleri arasından kolay ulaşılabilir durum örneklemesi yoluyla seçilen 10 sınıf öğretmeni ve 3. ve 4. sınıfa devam eden 150 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma, mevcut olan durumu saptamaya yönelik olduğundan ilişkisel tarama modelinde nitel bir çalışma olarak yapılmıştır. Tarama modeli, mevcut olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan birey, nesne veya olay kendi koşulları içinde, değiştirme amacı olmadan olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar,1999). Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen altı açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Bu araştırmada, veri toplama aracının hazırlanmasında, nitel araştırma anlayışları çerçevesinde gerekli geçerlik ve güvenirlik

analizleri yürütülmüştür. Araştırmada elde edilen veriler Miles ve Huberman'ın (1994) veri analiz sürecine uygun olarak içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Verilen cevaplar doğrultusunda temel noktalar baz alınarak frekans değerleri hesaplanmıştır. Görüşlerin çarpıcılığını yansıtmak amacıyla yer yer doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Açık uçlu sorularla hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin fen bilimleri dersinde deneysel etkinliklerin yapılmasına ilişkin görüşleri detaylı olarak incelenmiştir. Derslerinde deney yapma sıklığı, en çok tercih edilen deney türleri (açık uçlu, grup, bireysel vb.), okul dışında deney yapma durumları, sadece öğretmenlerin değil ailenin bu tür etkinliklere katkısı, kullandıkları malzemeler, fen bilimleri dersi kapsamında en çok tercih ettikleri öğrenme alanları gibi alt başlıklarla ilgili analiz sonuçları öğretmenler ve öğrenciler açısından ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarının sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri dersinde yapacakları deneysel etkinliklere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmeni, ilköğretim, öğrenci, fen bilimleri, deney etkinlikleri.

(16294) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DİSİPLİNLER ARASI KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

BURCU GÜRKAN¹, NURİ CAN AKSOY¹, NURGÜL ÇAKMAK¹

¹ HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ

nurgul.cakmak@hku.edu.tr

Birey öğrendiği kavramı, anımsadığı diğer kavramlarla ilişkilendirir, anlamlandırır ve bu kavramları organize ederek öğrenir. Kelime ilişkilendirme bireylerin kavram, disiplin ya da durumlar arasında kurduğu ilişkileri açığa çıkarmak için geliştirilen bir yöntemdir (Atasoy, 2004 akt: Polat, 2013). Öğrenci, bu yöntemde belirlenen süre içerisinde (çoğunlukla 30 saniye) verilen kavrama yönelik aklına gelen kavramları sıralar. Bireyin, bu süre içerisinde bilişsel yapısındaki kavramlar arasında bağlantıları ortaya koyduğu ve anlamsal yakınlığı gösterdiği varsayılır. Anlamsal bellekte iki kavram birbirine ne kadar yakınsa o kadar sıkı ilişkilidir. Bu iki kavramı hatırlama sırasında, zihinsel araştırma daha çabuk olacağından ilişkilendirme süresi daha kısa olacaktır (Shavelson,1972; Bahar ve Özaltı, 2016). Ayrıca kelime ilişkilendirme testinde öğrencilerden akıllarına gelen kavramların sıralamalarının yanında kavramın içerdiği bir cümle oluşturmaları beklenir. İlgili cümle tek bir kelimeye göre daha karmaşık ve üst düzey yapıda olacağından cümlenin bilimsel olup olmaması ve farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermediği gibi durumlar da değerlendirme sürecini etkiler (Ercan ve Taşdere, 2010 akt: Işıklı, Taşdere ve Göz, 2011). Böylece kelime ilişkilendirme testi ile öğrencilerin hem kavramlar arasında kurdukları bağlar hem de varsa kavram yanılgıları tespit edilebilir.

Alan yazın incelendiğinde bazı çalışmalarda kelime ilişkilendirme testi veri toplama aracı olarak uygulanırken, bazı çalışmalarda farklı disiplinlerdeki öğretmenlerden alternatif ölçme araçları bağlamında kelime ilişkilendirme testi ile ilgili görüşler alınmıştır. Kelime ilişkilendirme testinin veri toplama aracı olarak uygulandığı çalışmaların bazıları öğretmen adayları ile (Ekici, Gökmen ve Kurt, 2014; Işıklı, Taşdere ve Göz, 2011; Kurt ve Ekici, 2013; Uzun, Özsoy ve Keleş, 2010; Yüce ve Önel, 2015), bazıları ortaöğretim öğrencileri ile (Bahar ve Özaltı, 2016; Polat, 2013; Ültay, 2014), bazıları ise ilköğretim öğrencileri ile (Bilgin, Aktaş ve Çetin, 2014; Ercan, Taşdere ve Ercan, 2010; Kaya ve Taşdere, 2016), gerçekleştirilmiştir. Ancak yapılan incelemelerde disiplinler arası bağlamın temel alındığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. McDermott (2001), öğrenme ve öğretme sürecinde takip edilen geleneksel yolların gerçek dünya ile kavramlar ve sembolik gösterim arasındaki bağları başarılı bir şekilde kuramadığını ifade etmektedir. Bu noktada disiplinler arası öğrenme tek bir disiplin alanından daha fazla otantik deneyim kazandırdığından hem öğrencilere öğrendiklerini açıklamak gibi fırsatlar verdiği hem de disiplinler arası kavramları düşünmeye teşvik ettiği için özellikle ilk eğitim kademelerinde önemli görülmektedir (Barton ve Smith, 2000; Reeves, Herrington ve Oliver, 2002). Bu araştırma da ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin disiplinler arası “tasarruf”, “yön” ve “iklim” kavramlarına yönelik bilişsel yapılarının ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Böylece ilköğretimde edinilmesi beklenen ve sarmal program düzeniyle kullanılması gereken disiplinler arası kavramlara ilişkin genel yapı ortaya çıkartılacaktır. Araştırmada betimsel araştırma modeli esas alınacak ve veriler kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla toplanacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep’te bulunan orta, yüksek ve düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip çeşitli ortaokullardaki 5. sınıfta öğrenim gören 300 öğrenciden oluşturulacaktır. Araştırma verileri Bahar, Johnstone & Sutcliffe, (1999) tarafından önerilen kesme aralıkları tekniğiyle analiz edilecek ve yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler : Kelime İlişkilendirme Testi, Bilişsel Yapı, Disiplinler Arası

(16323) İLKOKUL ÖĞRENCİ VELİLERİNİN OKUMA BECERİLERİNE YÖNELİK ALGILARI

RAMAZAN ERTÜRK¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

koroglu522@hotmail.com

Araştırmanın amacı öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir paya sahip ailelerin okuma becerilerine yönelik algılarını belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılı Bolu ili Yeniçağa ilçesinde eğitim öğrenim gören ilkokul 4. sınıf 20 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde araştırmanın yöntemine uygun olarak hız ve pratiklik kazandırmak için kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması, araştırmacıya güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesinde ele alıp, nasıl ve neden sorularına odaklanarak hedeflenen durumu derinlemesine ve ayrıntılı olarak inceleme fırsatı vermektedir. Bu araştırmada veri toplama görüşme yöntemi kullanılarak sağlanmıştır. Araştırma verileri, standartlaştırılmış açık uçlu soru tekniğine uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Velilere görüşme formunda yönlendirilen sorulardan her biri tema olarak alınmış ve velilerin verdikleri cevaplara göre alt temalar (kodlar) belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, veliler okuma becerilerini okuduğunu anlama, okuduğunu anlatma, kelimeleri tam okuma, normal hızda okuma şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrenci velileri öğrencilerin kitap okuma sıklıklarını ifade etmede kullandıkları ifadelerden bazıları ayda 2, ayda 1, haftada 1 tane okur şeklindedir. "Öğrencilerin okuma becerilerini artırmak ve okumaya karşı ilgilerini artırmak için aile ve okulların yeterli desteği verdiğinizi düşünüyor musunuz?" sorusuna öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar hayır, evet, çok az şeklinde saptanmıştır. Velilerin öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek için kitap okuması için hatırlatmalarda buldukları, uygun kitaplar aldıkları, okuma için uygun ortam sağladıkları, ilgisini çeken kitaplar aldıkları, okuması için öğütler verdikleri, kütüphaneye yönlendirdikleri sonucuna varılmıştır. "Öğrencilerinizin okuma becerilerini geliştirmek için yaptığımız çalışmalar sonucunda okuma becerileri artıyor mu?" sorusuna öğrenci veliler hayır, evet, kısmen artıyor şeklinde cevap vermişlerdir. "Öğrencilerinizin bilgisayar okuryazarlıklarının gelişmesine yönelik yapıyorsunuz?" sorusuna öğrenci velilerinden bazıları bilgisayar okuryazarlığı konusunda bilgilerinin olmadığını, bazıları herhangi bir çalışma yapmadıklarını, bazıları araştırma ödevlerini yapmasına izin verdiğini belirtmişlerdir. Velilerin öğrencilerin okuma ilgisini artırmak için evde yaptıkları bazı çalışmalar; kitap okumasını rica etme, televizyonu kapatma, sessiz bir ortam hazırlama ve birlikte kitap okuma olarak saptanmıştır. Velilerin öğrencilerin okumaya karşı ilgilerini artırmak ve okuma becerilerini geliştirmek için ailelere düşen görevlere ilişkin ifadelerinden bazıları evde okuma saatleri belirleme, düzenli kitap okutma ve televizyon izlemesini engelleme ve ödül vermedir. Öğrencilerin okumaya karşı ilgilerini artırmak ve okuma becerilerini geliştirmek için okullara düşen görevlere ilişkin velilerin ifadelerinden bazıları; öğretmenin öğrenci seviyesine uygun kitap setleri önermesi, okunan kitapların anlatılması, okunan kitaplardan yazılı değerlendirme yapılması, ve okullara çocukların ilgisini çekici kitaplar alınmalı şeklindedir. Bu sonuçlar doğrultusunda velilere okuma becerileri, öğrencilerin okumaya karşı ilgilerini artırmak ve okuma becerilerini geliştirmeye yönelik yapılacak çalışmalar ve bilgisayar okuryazarlığı konularında seminerler verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : okuma becerisi, ilkokul, öğrenci, veli

(16390) YENİLENEN SOSYAL BİLGİLER PROGRAMINA DAİR BİR DEĞERLENDİRME

TEKİN ÇELİKKAYA¹, MUTLU KÜRÜMLÜOĞLU²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

t.celikkaya@gmail.com

Bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler toplumun her alanını etkilediği gibi eğitim sürecini de etkilemiştir. Bu bağlamda Türk eğitim sisteminde 2005-2006 eğitim öğretim yılında tüm Türkiye’de uygulamaya konulan yapılandırmacı yaklaşım anlayışı 2017-2018 yılında da günümüz eğitim sistemi için gerekli ve uygulanması son derece önem arz eden bir durumdur.

Eğitim programları, içinde buldukları çağda, felsefe, toplumsal gereksinim ve işgücü, bireysel ilgiler ve gelişim gibi birçok alandaki değişimi yeni yetişen kuşağın davranışlarına yansıtmakla yükümlüdür (Ornstein ve Hunkins, 1998; Oliva, 2005). Programların yeterince açık ve anlaşılır hazırlandığı ve tüm öğretmenlerin aynı anlayış ve duyarlılıkla programı uygulayacakları varsayımı yanlıtıcı olabilir. Zira bir program ne kadar iyi hazırlanırsa hazırlansın, eğer programın uygulanması için gerekli olan ortam ve koşullar sağlanmamışsa programın başarı sansı da o ölçüde azalacaktır.

Sosyal Bilgiler Programının öğretmenlerden yeterli desteği bulamaması, uygulamada güçlükler yaratacaktır. Tüm bunlar da öğrencilerin derse yönelik tutumlarını etkileyecektir. Yeni uygulanan Sosyal Bilgiler Eğitimi Programından hedeflenen amaçların yakalanması, alanda karşılaşılan sorunların belirlenmesine ve belirlenen sorunların giderilmesi için eğitim politikalarının geliştirilmesine bağlıdır. Sosyal Bilgiler müfredatında belirtilen amaçların etkili bir şekilde gerçekleştirilmesinde programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin büyük bir rolü vardır. Bu araştırma, 2017 ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile ilgili Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin ve 4.sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koyarak; programla ilgili değerlendirmelerde bulunmak, programın uygulamadaki görünümünü ortaya çıkarmak ve programın gelişimine katkı sağlamak amacı ile yapılacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı,2017 yılı içinde Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 28.10.2016 tarihli ve 43769797-101.01 - E.12117451 sayılı yazısı üzerine Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının, 2017 -2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren 4. ve 5. Sınıflarda uygulanmaya başlamış olup, 2018 - 2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulanmaya başlayacaktır. Bu açıklama doğrultusunda örneklem grubunda 4.sınıfı okutan sınıf öğretmenleri de dahil edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 11 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Örneklem dışında tutulan 3 sınıf ve sosyal bilgiler öğretmeni ile de ön görüşmeler yapılarak soruların anlaşılabilirliği ölçülmüştür.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz kullanılacak olup güvenilirlik için her iki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar üzerinde bütün karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek, araştırmanın (iç) Güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (yani, Güvenirlik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılarak hesaplanacaktır.

Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: EGT.A4.18.008

Anahtar Kelimeler : 2017Sosyal Bilgiler Programı, Sosyal Bilgiler öğretmeni,sınıf öğretmeni

(16719) STEM UYGULAMALARININ ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYONLARINA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

İBRAHİM ERDOĞAN ¹, SEDA ALTAŞ ¹, SERAP BİTİN ²

¹ MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

seda_49_50@outlook.com

Bu çalışmada bir dönem boyunca 4. Sınıf öğrencilerine STEM eğitim etkinlikleri uygulanmış ve bu uygulamaların 4. Sınıf öğrencilerinin motivasyonlarına olan etkisi incelenmiştir. Bu araştırma sosyoekonomik düzeyi düşük düzeydeki öğrencilerin bulunduğu, taşınmaz eğitimin verildiği taşrada yer alan bir devlet okulunda yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini çalışmaya gönüllü katılan 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. STEM Eğitim etkinlikleri 2017-2018 eğitim-öğretim yılının güz döneminde 22 öğrencinin gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir. STEM Eğitim etkinlikleri fiziki etkinlikler dersinde uygulanmıştır. Güz dönemi boyunca araştırmacılar tarafından önceden hazırlanan STEM etkinlikleri öğrencilere uygulanmıştır. Bu çalışma kapsamında elde edilen veriler nitel araştırma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bir dönem boyunca STEM Eğitim etkinlikleri boyunca öğrenciler gözlemlenmiş ve öğrencilerle dönemin başında ve sonunda konuyla ilgili yapılandırılmamış görüşmeler yapılmıştır. Yapılandırılmamış görüşmelerin yapılmasındaki amaç ise öğrencilerin

kendilerini daha rahat ifade edebilmelerini sağlamak olmuştur. Elde edilen veriler sonucunda STEM Eğitim uygulamalarının öğrencilerin derslere olan ilgi ve motivasyonlarını ve derse katılımlarını arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin bu süreçte özgüvenlerinin ve hayal güçlerinin de gelişim gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : STEM Eğitimi, Motivasyon, Özgüven, Hayal gücü

(16721) STEM ETKİNLİKLERİNİN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜHENDİSLİK ALGILARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

İBRAHİM ERDOĞAN ¹, SEDA ALTAŞ ¹, SERAP BİTİN ²
¹ MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 seda_49_50@outlook.com

Bu çalışmada STEM eğitimi etkinliklerinin ilkökul öğrencilerinin mühendislik algılarına olan etkisi incelenmiştir. Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılının güz döneminde sosyoekonomik düzeyi düşük düzeydeki öğrencilerin bulunduğu, taşınmalı eğitim veren taşradaki bir devlet okulunda yapılmıştır. Bu çalışmaya 4. Sınıfa devam etmekte olan 22 öğrenci ve onların fen ve teknoloji öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Güz dönemi boyunca araştırmacılar ve dersin sorumlu öğretmeni tarafından önceden hazırlanan STEM etkinlikleri öğrencilere uygulanmıştır. Ayrıca bu süreçte öğrencilerin seviyesi göz önünde bulundurularak mühendisliğe dair araştırmacılar tarafından kısa kısa bilgiler verilmiş ve videolar izletilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda öğrencilerin mühendislik algılarını açığa çıkarabilmek amacıyla dönemin başında ve sonunda öğrencilerden mühendislik mesleğine dair resimler çizmeleri istenmiştir. Dönemin başında ve sonunda öğrencilerin yaptıkları resimler, cinsiyet ve mühendislik alanları göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir. Bu analizlerde öğrencilerin mühendislik mesleğine dair algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Dönem boyunca uygulanan STEM etkinliklerinin öğrencilerin mühendislik bilgilerinin ve bunun sonucunda da mühendislik algılarını olumlu yönde geliştirdiği tespit edilmiştir. Uygulama öncesindeki çizimlerde öğrenciler fazla mühendislik meslek alanlarını hakkında bilgileri sınırlı iken dönem sonunda mühendislik meslek alanlarını hakkında bilgilerinde fark edilir biçimde ilerleme kaydettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca dönem başındaki çizimlerinde mühendislik mesleği ile ilgili sade, fazla ayrıntıya girmeyen tek cinsiyetli resimler çizerlerken dönem sonunda belirttikleri mühendislik mesleğinin özelliklerini belirten daha fazla ayrıntıya giren ve cinsiyet farklılıklarına yer veren resimler çizmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : STEM Eğitimi, Mühendislik, Algı

(16726) İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ÇOCUK KİTAPLARININ İÇ VE DIŞ YAPISAL ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

TUĞÇE İBAÇOĞLU ¹, BÜLENT GÜVEN ²
¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
 bulentg@comu.edu.tr

Çocuklara yönelik hazırlanan kitapları iç ve dış yapı ölçütleri açısından inceleyen çalışmaların bulguları, Türkiye’de yayımlanan çocuk kitaplarının pek çoğunun hem iç yapı hem de dış yapı ölçütleri açısından çeşitli sorunlar taşıdığını göstermektedir. Türkiye’de çocuk edebiyatı alanı eserlerinde nicel ve nitel yetersizlikler bulunduğu bulgularını ortaya koyan çeşitli araştırmalar bulunmakla birlikte, literatür incelendiğinde güncel kriterlere uygun yeterli sayıda araştırmacının bulunmadığı, gerçekleştirilen eser inceleme araştırmalarının ise daha çok ders kitapları ve kitapların sınırlı kimi boyutları olan, içerik, grafik tasarımı, görsel öğeler, tasarım gibi nitelikler üzerine daha çok odaklandıkları gözlemlenmektedir. Okuma alışkanlığının kazanılmasında ve geliştirilmesinde önemi büyük olan çocuk edebiyatı eserlerinin uygun ölçütler kullanılarak kapsamlı bir biçimde incelenmesi alana, sınıf öğretmenlerine, ailelere, çocuk gelişimi ve eğitimiyle ilgili herkese önemli katkılar sağlayabilecektir.

Bu amaçla araştırmada, ilkokul öğrencilerinin en çok okumayı tercih ettiği çocuk kitaplarının; biçimsel (şekil, boy, ciltleme, kapak, kağıt, sayfa düzeni, punto, resim) ve içerik özelliklerine (konu, tema, karakterler, üslup ve dil, ortam, plan) göre tablolştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi tekniği araştırmada hedeflenen olgu ya da olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Araştırma kapsamında Çanakkale Halk Kütüphanesi'nden erişilen ve çocukların en çok okumayı tercih ettiği çocuk kitaplarına ilişkin sayısal değerler alınmış, alan yazın ve uzman görüşüne dayalı olarak hazırlanan eser inceleme ölçütleri belirlenmiştir. Veri toplamak amacıyla oluşturulan ölçüt tablosunda iç yapı ölçütlerini saptamaya yönelik kullanılan maddelerde olumlu köklü soruların 'yeterli' için '3', 'kısmen yeterli' için '2' ve 'yetersiz' için '1' puanla karşılıklılandırılması gerçekleştirilecektir. Yine iç yapı ölçütlerini saptamaya yönelik kullanılan ölçüt tablosunda olumsuz köklü sorular ise 'yeterli' için '1', 'kısmen yeterli' için '2' ve 'yetersiz' için '3' biçiminde tersten puanlanacaktır. Dış yapı ölçütlerini saptamak için kullanılan araçlardaki tüm sorular 'yeterli' için '2', 'yetersiz' için '1' biçiminde puanlanacaktır. Araştırmada ulaşılan bulguların frekans (f), yüzde (%) ve ortalamaları (X) hesaplanacaktır. Bu bağlamda hedef kitle olarak belirlenen ilkokul çocuklarının en çok okumayı tercih ettikleri 5 adet çocuklara yönelik edebi esere ilişkin inceleme sonuçları bilim insanlarına ve alan uzmanlarının görüşüne sempozyumda sunulacaktır. Alınan görüş ve öneriler ışığında çalışmanın daha geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmesi ve lisansüstü eğitim tez çalışmasının daha nitelikli duruma getirilebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çocuk Edebiyatı, İlkokul, Eser İnceleme

(16788) ANADİLİ TÜRKÇE OLMAYAN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNE İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (ŞANLIURFA İLİ ÖRNEĞİ)

SALİHA ÇOLAKOĞLU ¹, BÜLENT GÜVEN ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

bulentg@comu.edu.tr

Dil, duygu, düşünce, bilgi iletmek için, sınırsız birleşimi olan istemli sembollerin kullanıldığı karmaşık bir iletişim sistemidir. Duygusal ve sosyal iletişimin en önemli birimlerinden biridir. Bir anda akla gelebilecek kadar çok yönlü, farklı nitelikleri olan, bugün bile tam olarak çözülememiş bir varlıktır. Anadil ise başta plansız bir şekilde çocuğa bulunduğu çevre içerisinde yakın aile bireyleri özellikle de anne tarafından kazandırılır. Çocuk anadilini geçirdiği öğrenme yaşantılarıyla geliştirir. Anadilini edindiği bu süreçte bulunulan yaş, gelişim özellikleri, aile, sağlık, çevre, cinsiyet, zeka vb. gibi etkenler çocuğun dil gelişimini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Dolayısıyla aileden sonra çocukların karşılaştığı ilk resmi kurum olan ilkokullarda dili kazanma ve geliştirmeye en büyük katkıyı sağlayan ilkokuma yazma öğretiminde de sınıf öğretmenleri pek çok sorunla karşılaşabilmektedir. Veli, öğrenci, fiziksel şartlar, program, mesleki bilgi ve birikim yanı sıra çocuğun konuşma dilini kullanma düzeyi bu süreci olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Öğrenim hayatına yeni başlayan çocukların öğrenciliğe alışması, temel bilgi ve becerilerini kazanması, ev ve okulu da içine alan bir çevre oluşturması yönleriyle ilkokul birinci sınıf ayrı bir önem taşır. Birinci sınıf itibarıyla ilkokuma yazma öğretim süreci resmen başlar ve bu öğretim diğer derslerin de temelini oluşturur. Okuma, anlama gücünü geliştirir, anlama ise öğrenme demektir. Tüm dersler okuduğunu anlama becerisi üzerine şekillendirilmiştir. Bu sebeple okuma yazma öğretiminde başarılı olmak, okul başarısını ve beraberinde de yaşam başarısını olumlu yönde etkileyecektir.

Bu araştırmada anadili Türkçe olmayan öğrencilere, özellikle Türkiye'ye son yıllarda yoğun bir şekilde Suriyeli sığınmacı olarak gelen ailelerin çocukları olan ilkokul öğrencilerine ilkokuma yazma becerisi kazandırma sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları belirlemek amaçlanmıştır. Nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilen araştırmada görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formunda kişisel bilgiler bölümü ile anadili Türkçe olmayan öğrencilere ilkokuma yazma öğretimi sürecinde karşılaşılan durumları betimlemeye dönük açık uçlu soruların yer aldığı temel bölüm yer almaktadır. Nitel araştırmalarda, ilişkilerin türünü ve anlamını bulmak için gözlemlerin sayısal olmayan şekilde incelenmesi ve yorumlanması amaçlandığından toplanan verilerin analizi ve sunulmasında mevcut durumun ortaya konmasına özen gösterilecektir. Araştırmanın çalışma evreni; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa il merkezinde ve ilçelerinde bulunan ilkokulların 1. sınıflarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri

oluşturmaktadır. Araştırmanın ilk ulaşılan bulguları ve gerçekleştirilen temel analize ilişkin ön inceleme sonuçları bilim insanlarının ve alan uzmanlarının görüşüne sempozyumda sunulacaktır. Alınan görüş ve öneriler ışığında çalışmanın daha geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmesi ve araştırmanın daha nitelikli duruma getirilebilmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : İlkokuma Yazma, Sınıf Öğretmeni, Sorunlar

(16802) İLKOKUL SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAPSAMINDA 4. SINIF ÖĞRENCİLERİN YEREL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (ÇANAKKALE İLİ ÖRNEĞİ)

YASİR AKBAŞ¹, BÜLENT GÜVEN¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

bulentg@comu.edu.tr

Okuryazarlık; toplum tarafından kullanılan ve anlamlandırılan iletişimsel sembelleri etkin bir biçimde kullanma ve anlamlandırma becerisi olarak tanımlanmaktadır. Yüzyıllardır önemli bir gereksinim olarak karşılaşılan okuryazarlık becerisi, görsel okuryazarlık, medya okuryazarlığı, bilim okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı gibi adlarla farklı nitelikler kazanmış ve çeşitlendirilmiştir. Okuryazarlık kişinin toplumdaki başarısının göstergesi olduğu gibi toplumların gelişmişlik durumunu gösteren ölçütlerden biri olarak da gösterilebilir. Bu çalışmada ise yeni bir okur yazarlık türü olarak önerilen ve sosyal bilgiler dersinde kazandırılması gereklilik arz eden “yerel okuryazarlık” kavramı üzerinde durulacaktır. Yerel okuryazarlık bireyin vatandaşlık görevlerinden biri olarak ta düşünülebilecek, yaşadığı yerleşim biriminde tarihi, kültürel, turistik, ekonomik ve manevi yönleri bulunan alan, eser, ören yeri ve edebi eserleri tanıma, temel özelliklerini bilme ve gerektiğinde aktarabilme işlemlerini kapsamında bulunduran bir nitelik kazanma süreci olarak tanımlanabilir. Özellikle sosyal bilgiler dersinin kültürel, tarihi, ekonomik varlıklar üzerine odaklanmış disiplinlerarası bir ders oluşu yerel okuryazarlık kavramının işlevsel bir şekilde kullanılmasına ve gelişmesine imkan tanıyabilecektir. Yakından uzağa öğretim ilkesinden hareketle sosyal bilgiler derslerinde çocukların doğal meraklarının oldukça zengin olduğu dönemde yaşadıkları yerleşim biriminin anılan özelliklere sahip alanlarını, eserlerini tanıtmak mutlaka sağlanmalıdır. Bu çalışmada, tarih boyunca Troialılardan Lidyalılara, Romalıları, Trakyalılardan Akalara, İranlılardan Hellenistik Medeniyete, Bizanslılardan sonra da Türklere kadar birçok kavim ve topluluğa ev sahipliği yapan, Ön Asya içlerinden gelen büyük ticaret yollarının sonunda bulunan önemli iskele şehirlerinden biri olan, Fenikelilerden itibaren önemli kıyı kentleri ve limanları arasında bulunan, Fatih Sultan Mehmet’ Han’ın İstanbul’u fethedip payitaht yapması ile birlikte stratejik açıdan büyük önem kazanarak, kilit nokta haline gelen ve silahla kazanılmış bir destan olmanın yanında, kardeşlik ve barış için bütün insanlığa ders olan boğaz harbinin gerçekleştiği Çanakkale ili merkezine yönelik ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin yerel okuryazarlık durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Daha önce Türkiye’de çalışılmamış ve tanımlanma sürecinde olan bir okuryazarlık türü olduğundan alanda önemi yadsınamayacak bir eksikliği gidereceği düşünülerek planlanan araştırma betimsel nitelikte olup, veriler “Çanakkale İli Merkezi Yerel Okuryazarlık durumunu belirlemek üzere hazırlanan kısa cevaplı açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu ile toplanacaktır. Toplanan veriler nitel araştırma yöntemine uygun tekniklerle analiz edilecek ulaşılan ilk bulgular sempozyumda bilim insanlarına sunulacak, bilim insanlarının yapacağı katkı ve getireceği önerilerle araştırmanın daha nitelikli sürdürülmesi sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler : Yerel Okuryazarlık, Sosyal Bilgiler, İlkokul

(16811) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN EV ÖDEVİ VERME KRİTERLERİ**BİROL SUSAM¹, MEHMET KAAN DEMİR²**¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**birolsusam@gmail.com*

Ev ödevleri öğrenmenin gerçekleşmesi ve pekişmesi bakımından oldukça önemlidir. Ev ödevlerinin öğrenci performansları bakımından değerlendirilmesi öğrenci başarılarının ve okula bağlılıklarının artmasına zemin hazırlayacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı ev ödevleri ile ilgili genelgesinde “Öğrencilerde ödev yapma alışkanlığını oluşturmak ve çalışma zevkini uyandırmak için, önceleri kısa ve kolay ödev vermekle işe başlamak, ödev vermede ilke olarak kabul edilmelidir.” Şeklinde açıklama yapmıştır. Bu açıklamaya bağlı olarak ev ödevlerinin öğrencinin yapabileceği zorlukta olması gerektiği söylenebilir. Bu çalışmanın amacı ev ödevlerinin öğrenci performanslarına uygunluğuna ilişkin ilkökul öğretmen görüşlerinin incelenmesidir. İlkokul öğretmenlerinin ev ödevlerin öğrenci performanslarına uygunluğu hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden “olgubilim” kullanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış 10 adet görüşme sorusu kullanılmıştır. Araştırma çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesindeki ilkokullarda görev yapan 10 ilkökul öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma bulgu ve sonuçları veriler analiz edildikten sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Ev Ödevi, Öğretmen Görüşleri, Ödev Kriterleri

(16814) YEREL OKURYAZARLIK KAVRAMI KONUSUNDA SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ (ÇANAĞKALE İLİ ÖRNEĞİ)**AYŞEGÜL DÜNDAR¹, BÜLENT GÜVEN²**¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ**bulentg@comu.edu.tr*

Okuryazarlık, yazı sembollerini seslendirme ve anlamlandırma ile başlayan, bu becerinin etkili bir şekilde kullanılması, nesnelere, olgu ve olayları daha ayrıntılı anlama ve anladıklarına düşüncelerini katarak kendini ifade etme durumudur. Bir başka boyutuyla okuryazarlık, bir etkileşim yoludur. Okuryazarlık, kullanıldığı yere göre değişmekle birlikte, daha çok kişinin kendi duygu, düşünce ve isteklerini konuşarak ve yazarak tam ve doğru bir şekilde ifade etmesi, başkalarının söylediklerini ve yazdıklarını dinleyerek ve okuyarak doğru bir şekilde anlaması ve bütün bunları yaparken kendi bilgi ve becerilerini sosyal ve kültürel alanda kullanması anlamında kullanılmaktadır. Hatta böyle bir okuryazarlık becerisi ile donanmış bireylerin, kendi bilgi, duygu ve düşüncelerini geliştirirken, yaratıcı ve derin değerlere sahip olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, okuryazar kişilerin kendini geliştirdiği kadar içinde yaşadığı toplumun problemlerinin çözümüne ve toplumun ilerlemesine katkıda bulunacağına inanılmaktadır. Özellikle 1990’lardan sonra, okuryazarlığın kavram çerçevesi, teknolojik gelişmelere, şehirlerdeki hayat şartlarının değişmesine ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak çeşitlenmiştir. Artık, okuryazarlık kavramı tekil değil, çoğul olguları kapsar hale gelmiştir. Okuryazarlık, bilgisayar okuryazarlığı, teknoloji okuryazarlığı, internet okuryazarlığı, medya okuryazarlığı gibi farklı okuryazarlık türleri ile birlikte kullanılır olmuştur. Bu okuryazarlık türlerinin yanında kültürel okuryazarlık, bilim okuryazarlığı, evrensel okuryazarlık gibi türler de ortaya çıkmış ve yaşam tarzı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Hatta bilgisayar okuryazarlığı ile medya okuryazarlığının ilköğretim ve orta öğretim okullarında ders olarak okutulmaya başlandığı da bilinmektedir. Buradan hareketle okuryazarlığın kişi için toplumdaki başarı göstergesi olduğu, yine toplumlar için de gelişmişlik durumunu gösteren ölçütlerden biri sayılabileceği söylenebilir. Bu araştırmada ise yeni bir okuryazarlık türü olarak önerilen ve sosyal bilgiler dersinde kazandırılması gereklilik arz eden “yerel okuryazarlık” kavramına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Yerel okuryazarlık bireyin vatandaşlık görevlerinden biri olarak ta düşünülebiyecek, yaşadığı yerleşim biriminde tarihi, kültürel, turistik, ekonomik ve manevi yönleri bulunan alan, eser, ören yeri ve edebi eserleri tanıma, temel özelliklerini bilme ve gerektiğinde edindiği bilgileri başka bireylerle doğru şekilde aktarabilme işlemlerini kapsamında bulunduran bir nitelik kazanma süreci olarak tanımlanabilir. Özellikle sosyal bilgiler dersinin kültürel, tarihi, ekonomik varlıklar üzerine odaklanmış disiplinlerarası bir ders oluşu yerel okuryazarlık kavramının işlevsel bir şekilde kullanılmasına ve gelişmesine imkan tanıyabilecektir. Yakından uzağa öğretim ilkesine uygun şekilde ele alınan sosyal bilgiler derslerinde çocukların doğal meraklarının oldukça

zengin olduğu ilkökul çağındaki öğrencilere öğretim hizmeti sunan sınıf öğretmenlerinin bu kavrama yönelik yeterlikleri, öğrencilerinin ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyde bulunmalıdır. Zira yaşanan yerleşim yerinin doğru şekilde tanınması, özelliklerinin bilinmesi ilerleyen dönemde çocuğun değer edinimine, kültürel mirasına sahip çıkıp korumasına ve hatta ekonomik kazanç sağlayıcı girişimcilik davranışları ortaya koymasına imkan tanyacaktır. Betimsel nitelikte gerçekleştirilen araştırmanın verileri Sınıf Öğretmenlerinin “Çanakkale İli Merkezi Yerel Okuryazarlık kavramına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşan yapılandırılmış görüşme formu ile toplanacaktır. Toplanan veriler nitel araştırma yöntemine uygun tekniklerle analiz edilecek ulaşılan ilk bulgular sempozyumda bilim insanlarına sunulacak, bilim insanlarının yapacağı katkı ve getireceği önerilerle araştırmanın daha nitelikli sürdürülmesi sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler : Yerel Okuryazarlık, Sosyal Bilgiler, İlkokul

(16866) SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNİN ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI VE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

GÜLCAN ERDEN KOCAARSLAN¹, MARTINA RIEDLER ERYAMAN²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
gulcanerdenn@gmail.com

Öz-yeterlik inancı ve tutum kavramları, öğrenme ve öğretme süreçlerini etkileyen en önemli duyuşsal özelliklerin başında gelmektedir. İlkokul döneminde öğrencilerin sanatsal gelişiminde önemli bir rol oynayan sınıf öğretmenlerinin ve gelecekte bu mesleği icra edecek olan sınıf öğretmenliği öğrencilerinin mesleki davranışlarını etkilemede bu iki kavram oldukça önem arz etmektedir. Buna bağlı olarak araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenliği 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinin öğretimine yönelik öz-yeterlik inançlarını ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemektir. Araştırmada genel tarama ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 bahar dönemi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında eğitim gören, 160 üçüncü ve dördüncü sınıf öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu, Dilmaç (2009) tarafından geliştirilen “Görsel Sanatlar Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği” ve Tanel, Şengören ve Tanel (2007) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Veri analizinde yüzde ve frekans gibi betimsel istatistiklerinin yanında parametrik testlerden ilişkisiz gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca korelasyon hesaplamasında Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı (r) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda sınıf öğretmenliği öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik öz-yeterlik inançları genel olarak orta düzeyin üzerinde bulunmuş, ayrıca sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel olarak yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte sınıf öğretmenliği öğrencilerinin Görsel Sanatlar Öğretimi Öz-Yeterlik İnancı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin ($r = .33$) olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda araştırmanın sonuçları alanyazın ışığında yorumlanarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Görsel Sanatlar Eğitimi, Öz-yeterlik İnancı, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

(16957) ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

SEVİL SOYKAN¹, ELA AYŞE KÖKSAL²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SSOYKAN83@gmail.com

Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin motivasyonlarının cinsiyet, anne ve babanın eğitim düzeyi; öğrencinin evindeki imkânlar (çalışma masası, İnternet ve ödev için yardımcı olup olmaması), dersleri/karnesi iyi olduğunda ailenin kendisini nasıl karşıladığı değişkenlerine göre farklılığının incelenmesidir. Motivasyon, öğrencilerin okul başarılarını etkileyen önemli bir etmendir. Öğrencilerin motivasyon düzeyini etkileyen değişkenlerin bilinmesi, öğrencilerin motivasyon profillerini analiz etmemizi ve öğretimi bu profiller ışığında

tasarlanmamıza yardımcı olacaktır. Çalışma, betimsel (nedensel-karşılaştırma) niteliktedir. Çalışmada öğrencilerin motivasyon düzeylerini belirlemek için Sungur (2004) tarafından geliştirilen Likert-tipi Öğrenmede Güdüsel Stratejiler Anketi'nden; öğrencilerin profillerini belirlemek için ise Demografik Bilgi Formu'ndan yararlanılmıştır. Anket ve bilgi formu, 2014-15 eğitim-öğretim yılında Niğde ili Bor ilçesindeki bir okulun 6. sınıfında öğrenim gören 60 öğrenciye uygulanmıştır. Analizler SPSS programı aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmada parametrik olmayan testlerden Friedman, Wilcoxon ve Mann-Whitney U kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda, öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin, cinsiyete, anne-baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencinin evindeki imkânlar ve dersleri/karnesi iyi olduğunda ailenin kendisini nasıl karşıladığı değişkenleri motivasyon düzeyiyle ilişkili bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğrenci motivasyonu, cinsiyet, aile eğitim düzeyi

(16968) İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DİK TEMEL YAZIDAKİ VE BİTİŞİK EĞİK YAZIDAKİ YAZIM YANLIŞLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

BERFU KIZILASLAN TUNÇER¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

btuncer@comu.edu.tr

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2017 yılında Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yapılan değişiklikle bitişik eğik yazı ya da dik temel harf ile yazı öğretilmesi tercihi öğretmenlere bırakılmıştır. Böylelikle 2017 yılından önce birinci sınıfı okumuş olan öğrenciler yazmayı bitişik eğik yazı ile öğrenmiş ancak ikinci sınıftan itibaren öğretmenlerinin tercihi doğrultusunda dik temel harfler ile yazı yazmaya geçebilmişlerdir. Bu durumda 2017 yılından önce birinci sınıfı bitiren öğrenciler her iki yazı türü ile yazı yazmayı bilmektedirler. Öğrencileri yaptıkları yazım yanlışlarının yazı türüne göre değişip değişmediğinin belirlenmesi yazı türünün tercihinin yapılmasında önemlidir. Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin bitişik eğik yazıda ve dik temel yazıda yaptıkları yazım yanlışlarını belirleyerek karşılaştırmaktır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak desenlenen bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Öğrencilerin yazılarından oluşan veriler doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiş ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında veriler yorumlanarak öğrencilerin bitişik eğik yazıda ve dik temel yazıdaki yazım yanlışları karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bitişik eğik yazı, dik temel yazı, yazım yanlışları, ilkokul öğrencisi, Türkçe dersi.

(17013) 5. SINIF TÜRKÇE DERSİ YAZILI KAĞITLARINDAKİ METNE DAYALI ANLAMA SORULARININ DAY VE PARK TAKSONOMİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

MUSTAFA KOCAARSLAN¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

mustafakocaarslan@gmail.com

Sorular düşünmeyi teşvik etmede ve düşüncenin gelişim aşamasında kritik bir yere sahiptir. Soruların içerdiği bilişsel düzey, cevaplanması için gerekli olan düşünme sürecinin de türünü belirlemektedir. Bununla birlikte çeşitli araştırmacılar tarafından geliştirilen taksonomiler öğretmenlerin hazırladıkları soruları, anlama türleri açısından değerlendirmelerine ve öğrencilere farklı anlama düzeylerine uygun sorular hazırlamalarına yardımcı olmaktadır. Söz konusu taksonomilerden biri de literatürde yeterince bilinmeyen Day ve Park'ın (2005) Anlama Taksonomisidir. Yapılan bu araştırmanın amacı beşinci sınıf Türkçe dersi sınavlarında yer alan metne dayalı anlama sorularını başta Day ve Park Taksonomisi olmak üzere çeşitli açılardan incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu ve materyallerini, 2016-2017 öğretim yılında bahar döneminde Bartın ili ve ilçelerindeki 16 ilkokulda yer alan 35 öğretmenin hazırladığı Türkçe dersi sınav kâğıtları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 498 soru arasından 146 adet metne dayalı okuduğunu anlama sorusu belirlenerek analiz edilmiştir. Sorular nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman analizi tekniği ile tasnif edilmiştir. Elde edilen veriler

anlama süreci boyutunda altı kategoriden oluşan (basit anlama, yeniden organize etme, çıkarım yapma, tahmin yürütme, değerlendirme ve kişisel tepki) Day ve Park (2005) Taksonomisi ile incelenmiştir. Ayrıca sorular kullanılan metin türü (öyküleyici, bilgilendirici ve şiir) ve soru türü (yazılı yoklama veya çoktan seçmeli) açısından değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, Türkçe dersi sınavlarında kullanılan metne dayalı anlama sorularının Day ve Park (2005) Taksonomisi'ne göre ağırlıklı olarak (%64,4) basit anlamayı içerdiği gözlenmiştir. Yeniden organize etme, tahmin yürütme ve değerlendirme düzeyinde az sayıda, kişisel tepki düzeyinde ise yalnızca bir sorunun sorulduğu tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca hazırlanan metni anlamaya dayalı sorularda büyük oranda öyküleyici metinlerin kullanıldığı ve kısa cevaplı soruların tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Day ve Park Taksonomisi, Metne Dayalı Anlama Soruları

(17833) 6. VE 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 2017 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN BECERİ, DEĞER VE YETERLİLİK TERCİHLERİ: KİLİS ÖRNEĞİ

MEHMET ŞENTÜRK¹, YAVUZ TOPKAYA¹, SALMAN ÖZÜPEKÇE¹

¹ *KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ*

mehmetsenturk61@gmail.com

Yeni nesillerin ülkelerin geleceklerini sağlıklı bir şekilde oluşturabilmeleri için etkili bir eğitim almaları gerekmektedir. Öğrencilere verilen eğitimin etkili olabilmesi için eğitim sistemlerinin, okulların alt yapısının, öğretmenlerin, öğretim programlarının bazı standartların karşılanması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2017 yılında yayınlanan yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerleri, becerileri ve yeterlilikleri 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tekniğine göre tasarlanmış ve yürütülmüştür. Durum çalışmasında amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır. Bu nedenle elde edilen sonuçların farklı durumlara genellenmesi söz konusu değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın çalışma grubunun seçilmesinde ölçüt örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Ölçüt örnekleme, yapılan çalışmaya katılan katılımcıların belirlenen bazı ölçütleri karşılıyor olmasına göre çalışmaya dahil edilmesidir (Büyüköztürk vd., 2014: 91). Bu bağlamda çalışma grubu, 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre Sosyal Bilgiler dersini almakta olan 64 ortaokul 6. ve 7. sınıf öğrencisinden oluşturulmuştur. Çalışmanın veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından nitel araştırma yöntemi ilkeleri gözetilerek geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Bu formda yer alan sorularla gerçekleştirilen görüşmeler aracılığıyla 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan değerler, beceriler ve yeterlilikler hakkındaki görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Görüşmeler sonucu toplanan verilerinin yorumlanmasında betimsel analiz kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması gereken en önemli becerinin *empati* olduğunu (6.sınıflar için n=11, 7.sınıflar için n=9), en önemli değer *adalet* olduğunu (6.sınıflar için n=9, 7.sınıflar için n=11), en önemli yeterliliğin ise *ana dilde iletişim* (6.sınıflar için n=9, 7.sınıflar için n=12) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Beceri, Değer, Yeterlilik

(17838) 4. VE 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 2017 SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN BECERİ, DEĞER VE YETERLİLİK TERCİHLERİ: KİLİS ÖRNEĞİ

YAVUZ TOPKAYA ¹, MEHMET ŞENTÜRK ¹, SALMAN ÖZÜPEKÇE ¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

mehmetsenturk61@gmail.com

Günümüzde her alanda hızlı değişimler yaşanmaktadır. Bu değişimler sonucunda ders programları da güncelliklerini kaybedip “eski”, “eksik” ve “etkisiz” olarak görülebilmektedir. Eğitim yöneticileri, zamanın gereklerine göre eğitim sistemlerini yenilemektedirler. Nitekim sosyal bilgiler adına yapılan son değişiklik 2017 yılında olmuştur. Bu değişik, değer beceri ve yeterlilik alanlarında bazı yenilikleri getirmiştir. Çalışmanın amacı, 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan değerleri, becerileri ve yeterlilikler hakkındaki görüşlerini tespit etmektir. Bu çalışma nitel bir araştırma olup durum çalışması tekniğine göre tasarlanmıştır. Durum çalışmasında amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır. Bu nedenle elde edilen sonuçların farklı durumlara genellenmesi mümkün değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmanın çalışma grubunun seçilmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, yapılan çalışmada yer alan katılımcıların belirlenen bazı ölçütleri karşılıyor olmasına göre çalışmaya dahil edilmesidir (Büyüköztürk vd., 2014: 91). Araştırmanın çalışma grubunu, 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’na göre Sosyal Bilgiler dersini almakta olan 54 ilkököl 4. ve 5. sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler aracılığıyla 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer alan değerler, beceriler ve yeterlilikler hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Görüşmeler sonucu toplanan veriler, betimsel analize kullanılarak yorumlanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre, ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin 2017 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması gereken en önemli becerinin *empati* olduğunu, en önemli değer *vatanseverlik* olduğunu, en önemli yeterliliğin ise *yabancı dilde iletişim* olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : sosyal bilgiler, değer, beceri, yeterlilik

(15948) MATEMATİK ÖĞRETMENLERİN GEOMETRİK DÜŞÜNME DÜZEYLERİ İLE GÖRSEL AKIL YÜRÜTME BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

YAŞAR AKKAN ¹, MESUT ÖZTÜRK ², PINAR AKKAN ¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

akkanyasar61@hotmail.com

Bireylerin estetik duygusunu geliştiren ve bir olayı birçok açıdan düşünmelerini sağlayan geometri, aynı zamanda bireylerin içinde buldukları dünyayı daha iyi anlamalarına ve matematiksel kavramlarla yaşamdaki olaylar arasında ilişki kurmalarına yardımcı olmaktadır. Farklı disiplinlerde etkili olmasına rağmen özellikle geometri alanında daha etkili olduğu düşünülen ve zihinsel yeteneğin bir parçası olarak kabul edilen görsel uzamsal akıl yürütme becerisi birçok araştırmacının üzerinde durduğu bir konudur. Görsel akıl yürütme becerisi sadece zihnimizdeki görsel imajları görme ve oluşturma yeteneğini değil, aynı zamanda bunları anlamlandırma (görsel imajıyla canlandırma) kabiliyetimizle de ilgilidir. Bu bağlamda geleceğin bilim insanlarının öğretim için gerekli görsel akıl yürütme becerilerini sağlayabilmede ve geliştirebilmede matematik öğretmenlerinin de tür beceriye sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle çalışma, görsel teoremleri ispatlama bağlamında matematik öğretmenlerinin geometrik düşünme düzeyleri ile görsel akıl yürütme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma nicel ve nitel yaklaşımları birlikte kullanıldığı karma yöntemde sahiptir. Çalışmanın grubunu matematik ve matematik eğitimi alanlarında yüksek lisans yapan 10 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmadan elde edilen veriler iki farklı görüşme sürecinde elde edilmiştir. İlk görüşmede öğretmenlerden “van Hiele Düzeyleri Geometri Testini” doldurmaları istenmiş, ikinci görüşmede ise öğretmenlerle dört farklı görsel teorem üzerinden klinik mülakatlar yürütülmüştür. Bu mülakatlar esnasında öğretmenlerden görsel teoremleri ispatlamaları, bu ispatlama sürecinde sesli olarak düşünmeleri ve bu düşüncelerini etkinlik kartları üzerine not etmeleri istenmiştir. Bu iki süreçten elde edilen veriler analiz edilmiş ve şu genel sonuca ulaşılmıştır: Matematik öğretmenlerinin (van Hiele) geometrik düşünme düzeyleri ile görsel akıl yürütme becerileri arasında bir ilişki olduğu, daha yüksek van Hiele geometrik düşünme düzeyine ulaşan

öğretmenlerin, görsel teoremleri tanımada, onlar üzerine akıl yürütmede ve ispatlamada daha yetenekli olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Geometri, düşünme düzeyleri, görsel akıl yürütme, öğretmenler

(15977) AKADEMİSYENLERİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖZÜYLE “İYİ” BİR MATEMATİK PROBLEMİNİN ÖZELLİKLERİ

YAŞAR AKKAN¹, MESUT ÖZTÜRK², PINAR AKKAN¹

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

akkanyasar61@hotmail.com

Problemler, antik çağlardan beri okul matematik müfredatının merkezinde yer almaktadır. Ancak iyi bir matematik probleminin özelliklerinin ne olduğu sorusu kuşkusuz yıllardır önemini korumaktadır. Hem akademisyenler hem de öğretmenler daima öğrencilerine ilginç veya iyi problemler sorma ya da daha şık bir teori, kanıt veya çözüm sunma eğilimindedirler. Nitekim matematik eğitimcileri de başarılı öğretmenlerin öğrencilerine iyi problemler teşkil etmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Maalesef, matematik derslerinde öğrencilerin çözdüğü problemlerin çoğu rutin veya ders kitabı problemidir ve matematik eğitimcileri bu problemlerin çözülmesinin öğrencilerin problem çözme yeteneğini geliştirmede çokta yeterli olmadığını belirtmektedirler. Bu nedenle, "iyi bir matematik problemi", hangi özelliklerin veya kriterlerin oluşturduğunun bilinmesi ve bu problemlerin nasıl kurulması gerektiğinin bilinmesi matematik eğitimi için gereklidir. Bu bağlamda hem akademisyenlerin hem de öğretmenlerin iyi problemlerin özelliklerine dair görüşlerinin alınması problem çözme, problem kurma ve matematiksel modelleme için önemlidir. Bu çalışma, iyi bir matematik problemini oluşturan özelliklere ilişkin farklı bakış açılarını keşfetmek için tasarlanmıştır. O halde araştırmanın amacı, akademisyenler ile matematik öğretmenlerinin iyi bir matematik probleminin özellikleri ile ilgili sahip oldukları bakış açılarını belirlemek ve karşılaştırmaktır. Çalışma nitel araştırma desenine sahiptir. Araştırmanın çalışma grubu toplam 20 katılımcıdan oluşmaktadır ve bu katılımcıların 10'u matematik ve matematik eğitimi alanında çalışan akademisyenler, diğer 10'u ise ortaokul ve liselerde görev yapan matematik öğretmenleridir. Araştırmanın verileri cebir öğrenme alanını içeren ve literatürden uyarlanan 10 problem vasıtasıyla toplanmıştır. Her iki çalışma grubuna 10 adet problem verilmiş, bu problemleri bir hafta boyunca incelemeleri ve çözmeleri sağlanmış, daha sonra bu problemlerden “ en iyi (en çok beğendikleri)” ve “en az iyi (en az beğendikleri)” olan üçer problemi seçmeleri istenmiştir. Son aşamada ise katılımcılardan seçtikleri bu altı problemi, neden mevcut sınıflamaların içerisine koyduklarına dair görüşleri mülakatlarla belirlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, hem öğretmenlere hem de akademisyenlere ait kategoriler ve kodlar oluşturulmuştur. Sonuç olarak hem akademisyenler hem de öğretmenlerden problemlerin özellikleri ile ilgili şu bulgular elde edilmiştir: Öğrencilerin kolayca cevap verebileceği; mantıksal akıl yürütmeye, eleştirel düşünme becerisine, kavramsal anlamaya katkı sağlayan; ilginç, eğlenceli, zorlayıcı, rutin olmayan veya farklı çözüm yöntemleri gerektiren; içeriği, birkaç konuyu birleştirecek gerçek hayattan olan; bir hikaye içeren; görselleştirmeyi ve öğrencilerin yeni şeyler öğrenmesini sağlayan; öğrenciye başarıya hissi veren; ve farklı seviyelerdeki öğrencilerin çözüm üretebileceği özelliklerdeki problemler.

Anahtar Kelimeler : "iyi" bir problem, akademisyen, öğretmen

(16008) MATEMATİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İSPAT YAPMA BECERİSİ İLE TÜMEVARIMSAL AKIL YÜRÜTMESİ, MATEMATİKSEL DÜŞÜNMESİ VE ÜST BİLİŞ BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

MESUT ÖZTÜRK¹, YAŞAR AKKAN², ABDULLAH KAPLAN³

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ - ² GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ³ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

mesutozturk@live.com

Matematiğin kalbi olarak gösterilen ispat yapma, matematik öğretmenlerinin ve matematik öğretmeni adaylarının bilgi derinliği oluşturmaya katkı sağlamada oldukça önemlidir (Knuth, 2002). Ancak yapılan çalışmalar öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ispat yapma sürecinde güçlük yaşadıklarını, hatta pek çoğunun ispat yapamadığını göstermiştir (Rice, 2014). Bu durumun aşılması için ispat yapma becerisini etkileyen

değişkenlerin belirlenmesi önceliklerden biridir. Çünkü ispat yapma becerisini etkileyen değişkenler belirlendiğinde, doğrudan ispat öğretimi yapmanın yanı sıra bu değişkenlerin gelişimi sağlanarak da öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ispat yapma becerileri geliştirilebilir. Yapılan pek çok nitel araştırma öğretmenlerin ispat yapma sürecinde; tümevarımsal akıl yürütmenin, matematiksel düşünmenin ve üst biliş becerilerin etkili olduğunu ortaya koymuştur (Öztürk, 2017). Ancak bu değişkenlerin ispat yapma becerisi için etkili olup olmadığını ortaya koyan nicel araştırmalar oldukça sınırlıdır. Bu nedenle çalışmanın amacı matematik öğretmeni adaylarının ispat yapma becerileri ile tümevarımsal akıl yürütmeleri, matematiksel düşünceleri ve üst biliş becerileri arasında anlamlı düzeyde ilişkisi olup olmadığını incelemektir. Çalışma nicel araştırma desenlerinden ilişkisel araştırma modeline göre tasarlanmıştır. Çalışma Türkiye'nin kuzey doğusunda yer alan iki üniversitenin 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 115 ilköğretim matematik öğretmeni adayı ile yürütülmüştür. Çalışmanın verileri üç test ve bir ölçek aracılığıyla toplanmıştır. Matematik öğretmeni adaylarının ispat yapma becerilerini ölçmek için Öztürk ve Kaplan (2017) tarafından geliştirilen "İspat Yapma Becerisi Teşhis Testi" kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının tümevarımsal akıl yürütme becerilerini belirlemek için Pelissier ve diğerleri (2002) tarafından geliştirilip Karadere ve diğerleri (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan "Tümevarımsal Kanıtlarla Akıl Yürütme Testi" uygulanmıştır. Ersoy ve Başer (2013) tarafından geliştirilen "Matematiksel Düşünme Ölçeği", matematik öğretmeni adaylarının matematiksel düşünme düzeylerini belirlemek için kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının üst biliş becerilerini belirlemek için ise Cartwright-Hatton ve Wells (1997) tarafından geliştirilip Tosun ve Irak (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan "Üstbiliş Ölçeği-30" kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve kestirimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ispat yapma becerisinin tümevarımsal akıl yürütme, matematiksel düşünme ve üst biliş becerisi ile ilişkisinin anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Bu ilişkinin anlamlı düzeyde olmaması ile ilgili iki gerekçe sunulabilir: (1) öğretmenlerin ispat yapmada güçlük yaşaması ve ispat yapma becerisi puanlarının çok düşük düzeyde olması, (2) nitel araştırmalarda genelleme kaygısı güdülmendiğinden, nitel araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ile nicel araştırmalarda ulaşılan sonuçların farklılık gösterebilecek olması.

Anahtar Kelimeler : Matematik öğretmeni adayı, ispat yapma, tümevarımsal düşünme, matematiksel düşünme, üst biliş

(16009) SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN KÜMELER KONUSUNDAKİ SEMBOLİK ÖNERMELERİ İSPATLAMA SÜREÇLERİNİN BİLİŞSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

MESUT ÖZTÜRK¹, YAŞAR AKKAN², ABDULLAH KAPLAN³

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ - ² GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ³ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
mesutozturk@live.com

Milli Eğitim Bakanlığının öğretmen yeterlikleri incelendiğinde öğretmenlerinin alan bilgisinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Öğretmen alan bilgisi yeterlikleri içerisinde yer alan aynı zamanda temel disiplinlerden birisi olan matematik, sınıf öğretmenliği alan bilgisi açısından önemli bir yere sahiptir. Böyle olması doğaldır, çünkü sınıf öğretmenleri için matematik oldukça önemlidir. Çünkü öğrenciler matematikle ilköğretim yıllarında tanışmaya başlamaktadır ve öğretmenlerinin matematiğe bakış açıları, matematik bilgileri öğrencilerin matematiği sevmeye, kaygı, korku gibi duygular geliştirmesine neden olabilir. Bu duyguların olumlu yönde gelişmesi için sınıf öğretmenleri matematiği iyi bilmeli ve matematiği sevmelidir. Sınıf öğretmenleri yükseköğrenim sürecindeyken matematik bilgilerini yapılandırır. Başka bir ifadeyle yükseköğrenimde aldıkları bilgiler onların öğretmenlik süreçlerinde öğrencilerini yetiştirmede kullanılmaktadır. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin matematik bilgilerinin iyi organize edilmesi gerektiği söylenebilir. Bunu yaparken öğretmenler, yükseköğrenim yıllarındaki öğrenmelerinde boşluk oluşturmamalı yani neyi neden yaptığını bilmelidir. Sadece sonuç odaklı değil (örneğin problemi çözüme kavuşturma) süreç odaklı (problemin çözüme nasıl kavuşturulduğu, çözüm sürecinde nelerin hangi nedenlerle yapıldığının bilinmesi gibi) öğrenmelidirler. Bu anlamda öğretmenlerin temel düzeyde ispat ve gerekçelendirme bilgisine sahip olmaları beklenmektedir. Bu nedenle çalışma sınıf öğretmenliği öğrencilerinin kümeler konusundaki sembolik önermeleri ispatlama sürecindeki bilişsel yapılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya Türkiye'nin doğusundaki bir üniversitede eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 6 sınıf öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. Çalışmanın verileri etkinlik kartları (2 ayrı etkinlik kartı) ve sesli düşünme protokolü yoluyla toplanmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Çalışmada Öztürk (2017) tarafından ispat yapma süreçlerini bilişsel açıdan

incelemeye yönelik hazırlanan kuramsal yapı kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda katılımcıların ispatlama sürecinde düşüncelerini sembolik ifade etmede güçlükler yaşadıkları ve daha çok otoriteye dayalı gerekçelendirmede buldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmenliği, ispat, küme, sembolik önerme, üst biliş

(16013) OPINIONS OF PRE-SCHOOL TEACHERS AND PARENTS ABOUT MATHEMATICS EDUCATION

ÇİĞDEM KILIC¹, ZEYNEP ÇİĞDEM ÖZCAN¹

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

cigdem.kilic@medeniyet.edu.tr

Mathematics education is very important in pre-school education. The mathematical subjects, concepts and skills that children learn in this period form the basis for their future mathematical education experiences. The contribution of teachers and their parents is undoubtedly too great for the pre-school children's mathematics education needs to be at the desired level. In this study, it was aimed to determine the opinions of the pre-school teachers and parents about mathematics education. For this aim, a semi-structured interview technique, which is included in qualitative research approaches, has been used to collect data in the research. A total of 16 pre-school teachers and 20 parents were involved in the research. A total of 14 interviews were given to pre-school teachers and 10 interview questions were given to parents. After the interview questions were prepared, two field experts were consulted, one being a mathematics educator and one being a pre-school educator. In the direction of the feedbacks received from the field experts, interview questions were given the final form and made ready for interview. The data obtained from these interviews were analyzed by content analysis technique.

According to the results obtained from the research, teachers emphasized that the students in mathematics education should be at the center in the school period. In addition, teachers have expressed the view that the activities should be related to the complexity and age and level of development of the events, and that education should be given importance to the use of real objects. Parents also expressed the opinion that mathematics education is important at the beginning of school, that will influence their children future educational experiences and contribute to intelligence development. They also asserted in their homes they tried to support their children knowledge and skills in mathematics education.

Anahtar Kelimeler : mathematics education, pre-school teachers, parent

(16033) MEB ÖRGÜN EĞİTİMİ DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSLARININ MATEMATİK DERSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ECE KÜRKCÜ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ecekurkcu53@gmail.com

Dershanelerin kapatılmasıyla birlikte MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarına olan talep ve ihtiyaç artmıştır. Kurslardaki matematik dersinden alınan verimin en üst düzeye çıkarılabilmesi için bu kurslardaki eksikliklerin belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısı ile bu çalışmada, sürecin içerisinde olan öğrencilerin ve matematik öğretmenlerinin görüşleri alınarak kurslardaki eksikliklerin belirlenmesi, öğrencilerin beklentilerinin incelenmesi ve öğretmenlerden çeşitli öneriler alınması amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın problemi “MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarının resmi yapısı, bu kurslardaki matematik derslerinin içeriği, öğretmenlerin ve öğrencilerin bu kurslardaki matematik dersi hakkındaki görüşleri ve beklentileri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Sonuçta bu çalışma ile bu eksikliklerin belirlenmesi, öğrencilerin ve öğretmenlerin beklentilerinin ortaya konması, kurslarda yapılacak olan iyileştirme çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmüştür.

Araştırma kapsamında, Rize İlinde MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarında matematik dersi alan 376 öğrenciye anket uygulanmış ve bu kurslarda görev alan 15 matematik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bu çalışmada öğrencilerin görüşlerini ve beklentilerini belirlemek amacıyla içerisinde açık uçlu soru bulunan anket, öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve bu görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu yöntemle kodlamalar yapılmış ve bunlardan da ortak temalar belirlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi ile öğretmenlerin ve öğrencilerin bu kurslar hakkındaki görüşleri ve beklentileri ortaya konmuştur. Son olarak, bulgular ve sonuçlardan yola çıkılarak MEB örgün eğitimi destekleme ve yetiştirme kurslarında düzenlemelere ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Yetiştirme kursları, öğrenci beklentileri, öğretmen beklentileri

(16058) ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİKSEL MODELLEME BİLGİSİ

PINAR AKKAN¹, YAŞAR AKKAN¹, MESUT ÖZTÜRK², ZAFER ÇAKIR¹
¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
p.akkan@gumushane.edu.tr

Modelleme farklı disiplinlerde farklı anlamlarda kullanılan yaygın bir terimdir. Matematiksel modellemenin ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde matematik derslerinin içeriğinin önemli bir kısmını teşkil etmesi gerektiği fikri son yıllarda daha fazla vurgulanmakta ve öğrencilerin matematiği daha anlamlı ve gerçek hayatla ilişkili öğrenmelerine yardımcı olacağı varsayımı modellemenin matematik eğitiminde kullanılması gerekliliği fikrinin temel dayanağı olmaktadır (NCTM 1989; 2000; MEB-TTKB, 2005, 2011, 2013). En genel anlamda gerçek hayat durumunun matematik diline aktarılma ve matematiksel olarak ifade edilme süreci olan matematiksel modellemeyi, Verschaffel, Greer ve De Corte (2002) “matematik veya matematik dışındaki bir olayı, olguyu, olaylar arasındaki ilişkileri matematiksel olarak ifade etmeye çalışma, bu olaylar ve olgular içerisinde matematiksel örüntüler ortaya çıkarma süreci” olarak tanımlamaktadır. Son yıllarda matematik eğitiminde en çok tartışılan ve yaygınlaşan konulardan biri matematiksel modelleme olmasına rağmen yapılan yurt içi literatür taraması sonucu nicel çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. O halde bu tarama (survey) araştırması, ilköğretim düzeyinde görev yapan ve yapabilecek olan öğretmen ve öğretmen adaylarının (sınıf ve ilköğretim matematik) matematiksel modelleme bilgileri hakkında farklı bir bakış açısı sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı ilköğretim matematik ile sınıf öğretmeni ve öğretmen adaylarının matematiksel modelleme bilgilerini farklı açılardan istatistiksel olarak incelemektir. Araştırma nicel araştırma desenine sahip olup, araştırmada betimsel araştırma tekniklerinden tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır (Cohen, Manion ve Morrison, 2000; Karasar, 2006). Betimsel araştırmalar genelde verilen bir durumu açıklamak, değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür (Çepni, 2007). Tarama tekniği, geniş bir alanda kullanılan ve deneysel olmayan bir tekniktir. Bir topluluktan onu temsil eden örneklemin söz konusu durumuna ilişkin görüşünün alınması (genellikle anket uygulama) yoluyla gerçekleştirilen bir bilgi toplama yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Christensen, 2004). Araştırma Türkiye'nin Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan üç ilde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 250 öğretmen ve öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler Golden (2013) tarafından üç bölüm olarak tasarlanan anketin, Türkçe olarak uyarlanmasıyla oluşturulan anket yardımıyla toplanmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra anket için “İngilizce-Türkçe Uyumluluk ve Türkçe Anlaşılabilirlik Derecelendirme Formları” kullanılmış ve her iki dil uzmanlarının önerileri dikkate alınarak, maddeler üzerinde gerekli değişiklikler yapılmıştır. Daha sonra elde edilen anketin maddeleri için üç uzman görüşüne başvurulmuş ve maddeler incelenerek araştırmanın amacına uygun olduğuna ve araştırma konusunu kapsadığına karar verilmiştir. Bu anket kişisel bilgilerin yer aldığı ilk bölüm, matematiksel modellerle ilgili altı maddeyi içeren ikinci bölüm ve matematiksel modelleme süreci ile ilgili 8 maddeyi içeren üçüncü bölümden oluşmaktadır. Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımıyla farklı analiz teknikleri ile analiz edilecektir. Verilerin analiz süreci devam etmekte olup, elde edilen sonuçlar daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : matematiksel modelleme, öğretmen, öğretmen adayı

(16062) İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

OSMAN AKTAN¹, YUSUF BUDAK²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

karakteregitimi@gmail.com

Bu araştırmanın amacı Düzce ili Merkez ilçede bulunan ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin, matematik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesidir. Araştırma betimsel türde bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce ilinde bulunan ilkokullarda öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 210 ilkokul 4.sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak matematik tutum ölçeği kullanılmıştır. Veriler istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle analizlerde, ölçeğin alt boyutlarına göre, t-testi ve anova testi gibi parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumları ölçeğin toplam puanında cinsiyet, bireysel odaya sahip olup olmama, evde internet bağlantısı olup olmama, öğrencinin sosyal medya hesaplarına sahip olma, aile gelir durumu, anne ve baba eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Matematik tutum ölçeği alt boyutları incelendiğinde bireysel odaya sahip olup olmama, evde internet bağlantısı olup olmama, ailenin gelir durumuna göre alt boyutlarda anlamlı farklılık olduğu; öğrencinin sosyal medya hesaplarına sahip olma, anne ve baba eğitim durumlarına göre ise anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarını geliştirmek için, ailelerin öğrenciler bireysel olarak ders çalışma ortamlarının geliştirilmesi konusunda bilgilendirilmeleri ve öğrencilere destek olmaları konusunda farkındalık düzeylerinin artırılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : İlkokul, Matematik dersi, matematik dersine yönelik tutum, ilkokul 4.sınıf öğrencisi

(16065) SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞLEMLERDE BİRİM (ETKİSİZ) ELEMAN ÖZELLİĞİ KONUSUNDAKİ ALAN BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

ÜMİT DEMİR¹, MESUT ÖZTÜRK¹, YAŞAR AKKAN², BETÜL KÜÇÜK DEMİR¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ - ² GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

umitdemir@bayburt.edu.tr

İlkokul yılları öğrencilerin matematik ile ilk kez karşılaştıkları dönemdir. Bu nedenle öğrencilerin matematiği sevme, korkma, ilgi duyma gibi pek çok duygusal özelliğinin temeli bu yıllarda atılmaktadır. Öğrencilerin matematiğe karşı oluşturdukları duyguda öğretmenleri önemli bir role sahiptir. Bu nedenle öğretmenlerin matematik bilgisi ve matematiğe yönelik tutumunun olumlu olmasının öğrencilerin duygularında da olumlu yansımaları olacağı söylenebilir. Öğretmenlerin matematiğe karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmesi için matematik bilgilerinin iyi düzeyde olması beklenmektedir. Öğretmenlerin matematik bilgilerinin doğru ve yeterli olması yetiştirecekleri öğrencilerinde olumlu duygularla beraber doğru bilgiler öğrenmesini (kavram yanlışlarından uzak) sağlayacaktır. Bu doğrultuda sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinin matematik bilgilerinin incelenmesi önemli görülmektedir. İlkokul öğretim programı incelendiğinde en önemli basamağın işlemler olduğu görülmektedir. İşlemlerin doğru öğrenilmesi öğrencilerin aritmetikten cebire geçişini kolaylaştıracak ve matematiği daha anlaşılır kılacaktır. Bu bağlamda öğretmenlerin işlemler hakkındaki alan bilgilerinin iyi olmasının öğrencilerin de işlemleri iyi öğrenmesine yardımcı olacağı açıktır. Çünkü işlem konusu hem ilkokulda hem de yükseköğretimde yer almaktadır. Sınıf öğretmeni adayları (1-4. sınıf) ile işlem konusunda yapılan çalışmalar göz önüne alındığında öğretmen adaylarının birim (etkisiz) eleman konusunda kavram yanlışlarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu nedenle bu çalışma işlemlerde birim (etkisiz eleman) konusu üzerine yürütülmüştür. Çalışma sınıf öğretmenliği öğrencilerinin işlemlerde birim eleman konusundaki alan bilgilerini incelemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Çalışmanın verileri işlemlerde birim eleman konusunda hazırlanan iki ayrı etkinlik kartı ile toplanmıştır. Çalışmaya Türkiye'nin doğusundaki bir üniversitede öğrenim gören sınıf öğretmenliği öğrencisi 40 kişi katılmıştır. Çalışmada toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların bazı bilgilerinin yanlış olduğu ve çeşitli hatalar yaptıkları belirlenmiştir. Bu hatalardan en sık

karşılaşılan doğal sayılar kümesinin çıkarma işlemine göre birim (etkisiz) elemanın var ve bu elemanın “0” (sıfır) olduğudur.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmenliği, işlem, birim eleman, alan bilgisi

(16100) MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN DİZİLER VE SERİLER KONUSUNDAKİ HATA VE KAVRAM YANILGILARININ TESPİT EDİLMESİ

PINAR AKKAN¹, YAŞAR AKKAN¹, ZAFER ÇAKIR¹, MESUT ÖZTÜRK²

¹ GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

p.akkan@gumushane.edu.tr

Tüm mühendislik fakültelerinde temel ders olan analiz dersinde, dizi ve seriler önemli konulardandır. Ülkemizde matematik konuları ile ilgili yapılan zorluk indeksleri çalışmalarında dizi ve seriler ünitesinin zorluk indeksi ilk sıralardadır. Dizi ve seriler konularını anlamada öğrencilerin zorlanması bu konulardaki yapılan hata ve kavram yanlışlarını incelemeyi zorunlu kılmıştır. Çünkü hata ve kavram yanlışlarının tespit edilmesi, müfredat hazırlanması, öğretim yöntem ve materyallerinin seçimi için önemlidir. Ayrıca son yıllarda yapılan araştırmalar incelendiğinde, lisans düzeyinde diziler ve seriler konusundaki hata ve kavram yanlışlarını araştırma konusu edinen pek fazla çalışma bulunmamaktadır. Dolayısıyla diziler ve serilerdeki kavram yanlışlarını tespit etmek ve irdelemek bu alandaki boşluğu dolduracak ve daha sonraki çalışmalara katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, farklı bölümlerde öğrenim gören mühendislik fakültesi öğrencilerinin diziler ve seriler konularındaki hata ve kavram yanlışlarını tespit etmektir. Bu araştırma hem nicel hem de nitel desenleri içeren karma yöntem araştırmasıdır. Karma yöntem araştırmaları, araştırmacının bir çalışma veya birbirini izleyen çalışmalar içerisinde nitel ve nicel yöntem, yaklaşım ve kavramları birleştirmesi olarak tanımlanır. Bu çalışmaya Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölgesindeki bir Üniversite'nin, farklı bölümlerinde öğrenim gören 200 öğrenci dâhil edilmiştir. Çalışmanın verileri açık-uçlu bir test ile etkinlik temelli mülakatlar yardımıyla toplanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında katılımcıların tamamına açık-uçlu test uygulanmış, daha sonraki aşamada ise her bölümden seçilen üçer öğrenci ile etkinlik temelli yarı-yapılandırılmış mülakatlar yürütülmüştür. Açık uçlu testten elde edilen veriler tamamen doğru, kısmen doğru, kavram yanlışlığı var, cevap yok ve yanlış (hatalı) cevap bölümlerinden oluşan 5'li anlama ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Etkinlik temelli yarı-yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş, mülakatlar sonucunda hata ve kavram yanlışları kategorilere ayrılarak tartışılmıştır. Sonuç olarak farklı bölümlerde öğrenim gören mühendislik fakültesi öğrencilerinin diziler ve seriler ile ilgili problemlerin çözümünde yetersiz olduğu, öğrencilerin sahip oldukları hata ve kavram yanlışlarının bölümlere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Dizi ve seri, kavram yanlışlığı, mühendislik fakültesi öğrencileri

(16147) UNDERSTANDING TECHNOLOGY ACCEPTANCE OF PRE-SERVICE MATHEMATICS TEACHERS

MELİH DERYA GÜRER¹, RECAİ AKKAYA¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

mdgurer@gmail.com

Technology Acceptance Model (TAM) developed by Davis (1986) is used as a framework to explain how users perceive and use technology. Although TAM has been criticized in the field of education to determine teachers' technology acceptance and pre-service teachers' technology acceptance. External variables have been adopted from other theories in order to expand the TAM. TAM asserts that behavioral intention is directly to be affected by attitude toward usage, with the direct and indirect effects of perceived usefulness and perceived ease of use, respectively. Both perceived usefulness and perceived ease of use together affect attitude toward usage, whilst perceived ease of use has a direct impact on perceived usefulness. External variables have also both direct and indirect effects on behavioral intention. Adopting from the theory of reasoned action, subjective norm (or social influence) and technology self-efficacy are claimed to have a direct effect on behavioral intention and perceived

usefulness. In addition, facilitating conditions have a direct influence on perceived ease of use and behavioral intention to use.

The aim of this study is to examine the variables that have significant effect on the intention to use technology in teaching mathematics among pre-service teachers in Turkey. This study will adopt a structural equation modelling to develop and test a model in understanding the technology acceptance of pre-service mathematics teachers. The participants of this study will be pre-service mathematics teachers from different universities in Turkey. In addition to be asked to provide their demographic information, the participants will respond to statements on seven constructs. The statements will be adopted from Davis (1986), Venkatesh et al. (2003), and Ursavaş (2014). First, the data will be subjected to convergent and divergent validity. Later, the research model will be tested using the structural equation modelling approach by using the Lisrel software. The hypotheses will be explained and interpreted using the fit indexes.

Anahtar Kelimeler : pre-service primary mathematics teachers, technology acceptance model, structural equation modelling, technology adoption

(16168) MATEMATİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İSTATİSTİKSEL BİLGİ VE BECERİLERİNİN BİLİŞSEL TANI MODELİ İLE İNCELENMESİ

OKAN KUZU¹, MUHAMMET ARICAN¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

okan.kuzu@ahievran.edu.tr

İstatistik, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve sonuçlarının yorumlanması ile ilgili teknik ve yöntemlerden oluşan bir bilim dalı olarak tanımlanır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirleme, örneklerin sonuçlarına göre genellemeler yapma, geleceğe yönelik tahminlerde bulunma gibi ilkeleri temel alan istatistik, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede önemli bir yere sahip olmuş ve birçok ülkede ilgi odağı haline gelerek matematik öğretim programlarında yerini almıştır. Sürekli gelişen ve kendini yenileyen matematik öğretim programları incelendiğinde, veri okuma, verileri temsil etme, merkezi eğilim ve yayılım ölçülerini kullanma, veriden tahmin ve çıkarımlar yapma ve olasılık hesapları yapma gibi istatistiksel becerilere farklı sınıf düzeylerinde eskisinden daha çok yer verildiği dikkat çekmektedir. İstatistik, temelinde olasılık hesabına dayanmaktadır ve rastlantısal olayların matematiksel olarak ele alınmasını ve veriden çıkarım yapılmasını sağlamaktadır.

İstatistik ve olasılığın öğrenilmesi ve öğretilmesi konusunda alan yazında birçok sorun ile karşılaşmıştır. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, yaşları, muhakeme etme becerileri, kavram yanlışları, istatistik ve olasılığa dair olumsuz tutumları, bu konuları günlük hayat ve diğer kavramlarla ilişkilendirememeleri ve yorum yapamaları bu sorunlardan bazılarıdır. Sayılar, cebir, geometri ve veri ve şans alanlarından oluşan ve Toplam 39 ülkenin yer aldığı sekizinci sınıf uluslararası TIMSS 2015 sınavı incelendiğinde Türkiye'nin de içinde bulunduğu 22 ülkenin veri ve şans sorularından elde ettikleri puanların ortalamasının diğer alanlara göre nispeten daha zayıf olduğu gözlenmiştir. Ayrıca, yapılan diğer araştırmalarda olasılık konusunun Türk öğrencilerinin ve öğretmenlerinin en çok zorlandığı konulardan birisi olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, son zamanlarda Türk Eğitim Sisteminde öğrencilerin istatistiksel becerilerin geliştirmesine önem verilmiş ve bu becerilerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır.

İstatistiksel öğrenmede ve öğretilmede yukarıda sözü edilen problemlerin üstesinden gelebilmek amacıyla istatistik eğitimi ile ilgili alan yazın gözden geçirilmiş ve çalışmaların genellikle öğrencilerin performanslarını, güçlü ve zayıf yönlerini anlamaya odaklandığı fark edilmiştir. Buna ek olarak, istatistik ve olasılık konularının en az araştırma yapılan konuların başında geldiği de görülmüştür. Türk öğrencilerin istatistik ve olasılık konularında ki yetersizliği, matematik öğretmen adaylarının bu konularda kendilerini ne kadar iyi yetiştirdiklerine dair bizlerde soru işaretleri oluşturmuştur. Bu nedenle ilgili alan yazın taranarak ortaokul matematik öğretmenlerinin ihtiyaç duyduğu istatistiksel bilgi ve beceriler belirlenmiş ve bu becerilere yönelik alanında uzman eğitimcilerin de görüşleri alınarak istatistiksel beceri testi (İBT) geliştirilmiştir. İBT ile ortaokul matematik öğretmen adaylarının istatistik ve olasılık konularındaki bilgi ve becerilerinin ve güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, İBT dört farklı üniversitede toplam 456 öğretmen adayına uygulanmış ve toplanan veriler tanı sınıflandırma modelleri (DCM) olarak da adlandırılan bilişsel tanı

modellerinden LCDM (Log-linear Cognitive Diagnostic Model) kullanılarak analiz edilmiştir. LCDM analizi, öğretmen adaylarının karşılaştıkları sorunlar üzerine tanılayıcı değerlendirmeler yapılmasına imkân sağlamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada matematik öğretmeni adaylarının istatistik ve olasılık konularındaki becerileri, güçlü ve zayıf yönleri tartışılıp, bu becerilerin cinsiyet ve okul türü ile ilişkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Bilişsel tanı modeli, istatistiksel düşünme, olasılık, öğretmen adayları

(16204) ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSTATİSTİK VE OLASILIK KONUSUNDAKİ BECERİLERİNİN ANALİZİNDEN ELDE EDİLEN SONUÇLARIN DOĞRULAYICI FAKTÖR ANALİZİ VE BİLİŞSEL TANI MODELLERİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

MUHAMMET ARICAN ¹, OKAN KUZU ¹

¹ *AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ*

okan.kuzu@ahievran.edu.tr

Test kuramları, bireylerin testteki gözlenen puanları ile testle ölçülmek istenilen yetenekleri arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Test kuramlarından ilki olan ve gerçek puan kuramı olarak da bilinen Klasik Test Kuramında (KTK) ise, gerçek puanlar gözlenen puanlardan kestirilmeye çalışılır. KTK uygulamalarının ve parametre kestirimlerinin daha kolay olması bu kuramın yaygın olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Ancak bu kuramda madde ve test istatistikleri elde edildiği örnekleme, bireylerin yetenekleri de kendilerine uygulanan teste bağımlıdır. Ayrıca, KTK'da bütün yetenek ranjı için bir tek hata kestirimi yapılmaktadır. KTK'da ki bu sınırlılıklardan dolayı, Madde Tepki Kuramı (MTK) geliştirilmiştir. MTK, bireyin yeteneğinden yola çıkarak madde üzerindeki performansın olasılığı üzerine yoğunlaşmaktadır ve testten çok maddeye odaklanmaktadır. Genel olarak toplam skora dayalı değerlendirmeye imkân tanıyan KTK ve MTK, bireylerin güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya çıkarılmasında yetersiz kaldığından Tanı Sınıflama Modelleri olarak da adlandırılan Bilişsel Tanı Modelleri (BTM) geliştirilmiştir.

Bilişsel Tanı Modelleri bireylerin maddelere verdiği cevapların altında yatan zihinsel becerilerine bağlı olarak, ölçülmek istenilen değişkenin tüm bileşenlerinin profillerinin çıkarılmasını ve bunların çok değişkenli olarak sınıflanmasını sağlayan önemli bir modeldir. Bu modellerde, her bir bireyin her bir beceriye sahip olup olmadığı belirlenirken, özellikler ve maddeler arasındaki ilişki anlaşılmaya çalışılır. Ayrıca, katılımcıların belirlenen becerilere sahip olup olmadıklarını çok boyutlu ayrık beceri profilleri oluşturarak belirtir. Örneğin, 4 beceri ölçmek için tasarlanmış bir test ayrık beceri profili vermektedir. Bu profillerden 0000 hiç bir beceriye sahip olmayanları simgelerken, 1111 ise bütün becerilere sahip olanları gösterir. Diğer taraftan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise katılımcıların belirlenen becerilere sahip olup olmadıklarını çok boyutlu sürekli beceri profilleri oluşturarak belirtir. Bu nedenle, bu çalışmada ortaokul matematik öğretmeni adaylarının istatistik ve olasılık konusunda sahip olmaları gereken becerileri belirlemek için BTM göz önüne alınarak geliştirilmiş olduğumuz bir testten elde ettiğimiz sonuçlar BTM ve DFA modelleri kullanılarak analiz edilerek adayların sahip oldukları becerilerin hangi model ile daha doğru ölçüldüğü araştırılacaktır. Ayrıca, Global ve lokal model uyum indeksleri ile parametre tahminlerinin iki model için ne gibi değişiklikler gösterdiği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Bilişsel tanı modelleri, doğrulayıcı faktör analizi, istatistik ve olasılık, öğretmen adayları

(16224) MATEMATİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BAZI GEOMETRİK ŞEKİLLERE YÖNELİK GEOMETRİK DÜŞÜNCE DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

ÇİĞDEM KILIÇ ¹, ZEYNEP ÇİĞDEM ÖZCAN ¹

¹ *İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ*

cigdem.kilic@medeniyet.edu.tr

Geometri matematik konuları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin istenilen düzeyde geometri bilgisi kazanabilmeleri için matematik öğretmeni adaylarının bu konuda donanımlı olması gerekmektedir. Bu da hiç kuşkusuz eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarının bu konuda iyi bir biçimde yetiştirilmesi ile mümkün

olacaktır. Nasıl etkili bir geometri dersi verilebilir konusunda bazı kuramlar ortaya atılmıştır. Bu kuramlardan biri de Van Hiele'nin geometrik düşünce düzeyleri ile ilgili kuramıdır. Bu kurama göre bireylerin 5 geometrik düşünce düzeyi bulunmaktadır. Bu düzeyler aşağıdaki gibidir;

“0” Düzeyi (Görsel): Bu düzeydeki öğrenciler geometrik şekil ve cisimleri bir bütün olarak algırlar, özellikleri tanıma balı olarak kavrayamazlar. Öğrenciler şekillerin sadece görünüşlerini hesaba katarlar ve görünüşlerine göre şekillerin özelliklerini açıklarlar.

“1” Düzeyi (Analitik): Bu düzeydeki öğrenciler şekillerin özelliklerini analiz etmeye başlarlar ve özellikleri tümüyle açıklayabilirler.

“2” Düzeyi (Soyutlama): Bu düzeyde öğrenciler, şekil sınıfları arasında bağ kurabilirler, şekilleri, tanımlanan özelliklerine göre sınıflayabilirler.

“3” Düzeyi (Çıkarım): Bu düzeydeki öğrenciler bir aksiyomatik yapıyı kullanabilirler ve bu sistem içinde kendi kendilerine ispat yapabilirler. Bir teoremin farklı uygulamalarını görebilirler. Bu düzeyde öğrenciler için, şekillerin özellikleri şekil ve cisimden bağımsız bir nesne haline gelir.

“4” Düzeyi (İlişkileri Görebilme): Bu düzeydeki öğrenciler farklı aksiyomatik sistemlerin farklılıklarını ve aralarındaki ilişkileri fark edebilirler. Değişik aksiyomatik sistemler içerisinde teoremler ortaya atar ve bu sistemleri analiz eder ve karşılaştırma yaparlar.

Yapılan çalışmalar öğretmen adaylarının geometrik şekillerin özelliklerini belirlemede yeterli düzeyde olmadıkları yönündedir. Bu nedenle bu çalışmada öğretmen adaylarının geometrik şekilleri tanıma ve şekillerin özelliklerini ifade etmede ne kadar başarılı olduklarını belirlemek amaçlanmıştır

Bu çalışmada öğretmen adaylarının Van Hiele geometrik düşünce düzeyleri açık uçlu sorular aracılığıyla toplanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmaya toplam 50 matematik öğretmen adayı katılmıştır. Bu çalışmada yer alan sorular toplam 10 soru olup, Van Hiele geometrik düşünce düzeylerinden 0 ve 1. düzeyleri ortaya çıkarıcı sorulardır. Sorular üçgen, dikdörtgen, kare, paralelkenar, eşkenar dörtgen ve deltoid gibi geometrik şekilleri tanıma ve bunların özelliklerini çıkarmaya yönelik sorulardır. Öğretmen adaylarından 6'sı ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, öğretmen adaylarının geometrik şekillerin özelliklerini belirleme konusunda farklılıklar olduğu gözle çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler : geometri, öğretmen adayı, van hiele geometrik düşünce düzeyi

(16229) ÖĞRENCİLERİN MATEMATİKSEL PROBLEM ÇÖZME İLE İLGİLİ ÜST BİLİŞ DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ

ZEYNEP ÇİĞDEM ÖZCAN¹, ÇİĞDEM KILIÇ¹

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

cigdem.ozcan@medeniyet.edu.tr

Aynı zamanda eş-zamanlı üst biliş becerisi olarak da adlandırılan üst bilişsel deneyim üst bilişsel becerinin önemli bileşenlerinden biridir ve bilişsel bir uğraşı esnasında gerçekleşen üst bilişsel deneyimler olarak tanımlanır. Bu araştırmanın amacı öğrencilerin problem çözme ile ilgili üst bilişsel deneyimlerini incelemektir. Araştırmanın verileri 221 ortaokul öğrencisinden toplanmıştır. Öğrencilerin üst biliş becerilerini ölçmek amacıyla Efklides, Kiorpelidou and Kiosseglou (2006) tarafından geliştirilen “Üst biliş deneyimi ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek ileriye dönük ve geriye dönük olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Ölçeğin ileriye dönük kısmında öğrenci bir matematik problemini görür görmez ama çözmeden önce şu soruları cevaplandırır: Daha önce buna benzer bir soru ile karşılaştınız mı? Problemden ne yapmanız istendiğini ne kadar anladınız? Sizce bu problem ne kadar zor? Sizce bu problemi çözmek için ne kadar çaba sarf etmeniz gerekir? Problemi ne kadar doğru çözebileceğinizi düşünüyorsunuz? Ölçeğin geçmişe yönelik kısmında ise öğrenci problemi çözer çözmez şu soruları cevaplandırır: Bu problemi çözerken ne kadar zorlandınız? Sorunun çözümünün doğru olduğundan ne kadar eminsiniz? Problemi çözmek için ne kadar çaba sarf ettiniz? Soruya verdiğiniz cevaptan ne

kadar memnunsunuz? Sorular öğrencilere 4'lü Likert tipi formatta (1= hiç, 2=biraz, 3= oldukça, 4=çok fazla) verilir. Verilerin analizinde hem nicel hem de nitel analizler kullanılacaktır. Veri analizi süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : üst bilişsel deneyim, problem çözme, üst biliş

(16253) ÖĞRETMENLERİN YAZILI SINAV SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

SEHER AVCU ¹, RAMAZAN AVCU ¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

avcu28@gmail.com

Öğretmenlerin öğrencilere yönelttiği sorular öğretimin niteliği ile oldukça ilişkilidir (Son ve Kim, 2015). Bu düşünceden yola çıkarak bu çalışmada dört ortaokul matematik öğretmenin yazılı sınav soruları incelenerek bu öğretmenlerin öğrencilere sunduğu öğrenme fırsatlarında farklılaşma olup olmadığına odaklanılmıştır. Öğretmenlerin yazılı sınav soruları ortaokul matematik 7. sınıf öğretim programında yer alan kazanımlar göz önünde bulundurularak analiz edilmiştir. Her bir öğretmenin bir eğitim-öğretim yılının birinci döneminde 7. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarını değerlendirmek amacıyla hazırladığı üç yazılı sınavı incelenmiştir. Her bir yazılı sınavda yer alan soru sayısı 15 ile 20 arasında değişmiştir. Toplamda 12 farklı yazılı sınav ve 209 matematik sorusu incelenmiştir.

Araştırmaya katılan matematik öğretmenlerinin üçü erkek biri kadındır ve her biri farklı bir devlet okulunda matematik öğretmenliği yapmaktadır. Veri toplama sırasında öğretmenler sırasıyla 14, 11, 9 ve 4 yıl matematik öğretimi deneyime sahiptiler. Matematik öğretiminde özellikle farklı deneyimlere sahip olan öğretmenler katılımcı olarak belirlendiği için bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Creswell, 2012).

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsadığından (Yıldırım ve Şimşek, 2008), bu çalışma bir doküman incelemesi araştırmasıdır. Bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle matematik öğretim programında yer alan ilgili 7. sınıf kazanımları belirlenmiştir. Daha sonra tüm yazılı sınav soruları iki matematik eğitiminde doktora derecesine sahip iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır.

Araştırmada matematik öğretmenlerinin hazırladığı yazılı sınav sorularının matematik öğretim programında yer alan kazanımlardan farklılık gösterdiği ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, matematik öğretmenlerinin yazılı sınav soruları kendi içlerinde farklılık göstermiştir. Bu çalışmada 27 yedinci sınıf matematik kazanımı incelenmiş ve öğretmenlerin bazı kazanımları ölçen sorulara yazılı sınavlarında hiç yer vermedikleri görülmüştür. Örneğin, Ö3 ve Ö4 “yansıma, öteleme ve dönme hareketleri ile süsleme yapar” kazanımına hiçbir yazılı sınavında yer vermezken Ö1 bir ve Ö2 iki soruda yer vermiştir. Ayrıca, Ö3 ve Ö4 olay çeşitleri alt öğrenme alanındaki üç kazanımdan hiç birisine yazılı sınavlarında yer vermezken Ö1 ve Ö2 ikişer soruda yer vermiştir. Öte yandan, Ö2 tablo ve grafikler alt öğrenme alanındaki üç kazanımdan hiç birisine yazılı sınavlarında yer vermezken diğer öğretmenler bu kazanımlardan yalnızca birisine yazılı sınavlarında yer vermiştir. Son olarak, örüntü ve ilişkiler ve denklemler alt öğrenme alanlarındaki kazanımlara sırasıyla Ö4 ve Ö1 hiçbir yazılı sınavında yer vermemiştir. Araştırmanın bulguları aynı zamanda öğretmenlerin kazanım dışı sorulara yazılı sınavlarında yer verdiklerini göstermiştir. Örneğin, Ö4 kazanımlarda yer almamasına rağmen mod, medyan, açıklık ve aritmetik ortalamayla ilgili bir soruya yazılı sınavında yer vermiştir.

Bu araştırmada öğretmenlerin hazırladıkları yazılı sınav sorularının dağılımları ile 7. sınıf matematik öğretim programı kazanımlarının dağılımının birbiriyle örtüşmediği, ayrıca öğretmenler arasında soru dağılımı açısından farklılaşma olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yazılı sınav sorusu hazırlarken konu dağılımlarını dengeli bir şekilde oluşturmaya özen göstermeleri farklı okullarda öğrenim gören öğrencilerin neleri başarıp neleri başaramadıklarını tespit etmede daha tutarlı sonuçlar elde etmek açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler : Yazılı sınav soruları, matematik kazanımları, ortaokul matematik öğretmenleri

(16299) MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ İSPAT YAPMAYA YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

DERYA ÖZLEM YAZLIK¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

doyazlik@nevsehir.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, matematik öğretmen adaylarının “ispat yapma” kavramına yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını ise İç Anadolu bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde öğrenim gören ve gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 96 ilköğretim matematik öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak matematik öğretmen adaylarına üzerinde “*İspat yapmak..... gibidir; çünkü.....*” cümlesinin yer aldığı kağıtlar dağıtılmıştır. Daha sonra katılımcılara “metafor” olgusunun ne olduğu, ne için kullanıldığı örneklerle açıklanmış ve bu cümleye uygun metafor ve bu metaforu seçme nedenini yazmaları için de 10-15 dakika süre verilmiştir. Matematik öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlar analiz edilirken öncelikle uygun olan ve olmayan metaforlar belirlenmiştir. Birden çok hedef belirten ve hedefi ile kaynağı arasında anlamlı bir ilişki bulunmayan toplam 5 metafor elenerek değerlendirme dışı tutulmuştur. Daha sonra matematik öğretmen adaylarının ispat yapmaya yönelik geliştirdikleri metaforların kaynakları detaylı okunarak bu metaforlar benzerliklerine göre sınıflandırılmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Yapılan içerik analizi sonunda matematik öğretmen adaylarının ispat yapmaya yönelik geliştirdikleri metaforlar toplam on dört kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler incelendiğinde “Yapılması zor bir işlem olarak ispat yapma”, “Karmaşık bir işlem olarak ispat yapma”, “Gereksiz bir işlem olarak ispat yapma” ve “Sıkıcı bir işlem olarak ispat yapma” kategorilerini temsil eden matematik öğretmen adaylarının (%35) ispat yapmaya yönelik algılarının negatif olduğu, bunun dışındaki kategorileri temsil eden matematik öğretmen adaylarının (%65) ise ispat yapmaya yönelik algılarının pozitif olduğu ve genellikle elde edilen metaforların ispat yapmanın doğasını açıklamaya yönelik olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : İspat yapma, Metaforlar, Öğretmen Adayları

(16300) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

DERYA ÖZLEM YAZLIK¹, SEMA ÖNGÖREN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

doyazlik@nevsehir.edu.tr

Çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin matematik etkinliklerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içinde uyguladıkları matematik etkinliklerinde yer verdikleri matematiksel kavramlar, kullandıkları yöntem-teknik ve materyaller, bu etkinlikler için ayırdıkları süre, gün akışı içerisinde matematiksel kavramlara hangi etkinliklerde yer verdikleri ve kendilerini ne kadar yeterli gördükleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre belirlenen MEB bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 24 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak sekiz açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Kullanılan görüşme formu hazırlanırken ilgili literatür taraması yapılmış ve konuyla ilgili yapılan araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Daha sonra ise uzman görüşlerine başvurularak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca gönüllülük esasına dayalı olarak belirlenen 6 okul öncesi öğretmeni sınıflarında uyguladıkları matematik etkinliklerinde araştırmacılar tarafından katılımsız gözlem yöntemiyle gözlemlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin matematik etkinliklerinde daha çok rakamlara ve geometrik şekillere yer verdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların çoğu gün akışı içerisinde her gün matematik etkinliğine yer verdiklerini ayrıca bu etkinliklerde oyun yoluyla öğretim, gösterip yaptırma, soru-cevap ve problem çözme yöntem-tekniklerini kullandıklarını ifade etmiştir. Bununla birlikte katılımcıların büyük çoğunluğu matematik etkinlikleri için kendilerinin materyal hazırladıklarını ve matematik etkinliklerini

uygulamada kendilerini yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların genellikle oyun, Türkçe ve fen etkinliklerinde matematiksel kavramlara yer verdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Etkinlikleri, Okul Öncesi Öğretmenleri

(16403) ÇÖZÜMLÜ ÖRNEK TÜRLERİNİN ÖĞRENCİLERİN TAM SAYI PROBLEMLERİ PERFORMANSINA ETKİSİ

ZEYNEP ÇİĞDEM ÖZCAN¹, ÇİĞDEM KILIÇ¹

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

cigdem.ozcan@medeniyet.edu.tr

Son senelerde çözümlü örnekler ve türleri özellikle akademik performansı düşük öğrenciler için etkili bir yöntem olarak alan yazında belirtilmektedir. Bu araştırmanın amacı üç farklı çözümlü örnek türünün (çözümlü örnekler, sayı pulları ile modellenerek yapılmış çözümlü örnekler, basamaklandırılarak çözülmüş çözümlü örnekler) yedinci sınıf öğrencilerin tam sayı problemleri performansına ve öz açıklama becerilerine etkisini incelemektir. Çalışma grubu bir devlet okulunda okuyan 68 yedinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrenciler rastlantısal olarak üç gruba ayrılmış ve üç farklı çözümlü örnek türü öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sonrası grupların tam sayı problemleri ile ilgili performansları ANCOVA testi ile karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin öz açıklama becerilerini değerlendirmek için ise her soru sonrasında sorulan “Bu problemi çözmek için ne yaptın? Niçin?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlar içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre basamaklandırılarak çözülmüş çözümlü örneklerin diğer çözümlü örnek türlerine göre tam sayı problemleri performansını daha fazla geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Modelleme yoluyla çözülmüş çözümlü örneklerin ise diğerlerine göre öğrencilerin öz açıklama becerilerini daha fazla geliştirdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Çözümlü örnekler, sayı pulları, tam sayı problemleri

(16479) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKÇİ İMAJLARININ İNCELENMESİ

ARZU AYDOĞAN YENMEZ¹, İLKNUR ÖZPINAR¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

aydogan.arzu@gmail.com

Etkili bir matematik öğretimi, öğrencilerin daha iyi öğrenmeleri için nasıl bir desteğe ve çalışmaya gerek duyduklarını anlamayı da gerektirmektedir (Ulusal Matematik Öğretmenleri Konseyi (National Council of Teachers of Mathematics-NCTM), 2000). Bu bağlamda öğretmenler öğrettikleri matematiği derinlemesine anlamalı, öğrencilerinin gelişimlerini dikkate alarak matematiği nasıl öğrendiklerini kavramalı ve öğrenmeyi etkili kılabilecek öğretimsel görevler ve stratejiler seçmelidir. Son yıllarda, program geliştirme çalışmaları öğreneni aktif olarak öğrenme sürecine katan yapılandırmacı öğrenme kuramını temel olarak oluşturulmaktadır. Bu yaklaşıma göre öğrenciler matematiği anlayarak öğrenmeli, matematiksel varsayımlar oluşturmalı ve bu varsayımları test etmeli, akıl yürütme becerilerini geliştirmeleri için teşvik edilmeli, önceki bilgi ve deneyimlerinden yararlanarak yeni öğrendikleri bilgiyi aktif bir şekilde inşa etmelidir (NCTM, 2000; Van De Walle, Karp, Bay Williams, 2013). Etkin öğrenme ve öğretme stratejilerinin yanı sıra son yıllarda uluslararası alanyazında matematik bilimi ve matematikçilere yönelik imajlar hakkında yapılan tartışma ve araştırma sayısı giderek artmaktadır. Birçok araştırmacıya göre matematik bilimiyle ilgili genel bir imaj sorunu vardır. İmajlar, bireylerin bilişsel ve duyuşsal edinimlerinin bileşimi olarak tanımlanıp, bireyin zihninde ön yaşantılarına bağlı olarak şekillenen imgeleri yansıttığı belirtilmektedir (Korkmaz, 2011). İmajlar bireyin bir alanla ilgili sahip olduğu bilişsel ve duyuşsal birikimini yansıtır ve imajlar çizimle, sözle ya da yazıyla ifade edilebilir (Korkmaz, 2009). Yapılan çalışmalarda, öğrencilerin matematiği sevmesine ya da nefret etmesine; anlamlandırmasına ya da anlamlandıramamasına bağlı olarak, zihinsel imajlara sahip oldukları vurgulanmaktadır. Özellikle toplumlarda matematiğe yönelik imajın olumsuz olduğu belirtilmektedir (Howson ve Kahane, 1990). Bu durum öğrencilerin gelecekteki kariyerlerinde matematik alanında çalışma tercihlerini sınırlamaktadır (Garfunkel ve Young, 1998;

Jaworski, 1994). Okullarda yürütülen matematik eğitiminin soyut, katı, kuralcı ve daha çok ezbere dayalı yapısı öğrencilerin matematiğe karşı imajlarını olumsuz etkilemektedir (Picker ve Berry, 2000). İmajlar bilişsel ve duyuşsal faktörlerle ilişkilidir, bilişsel olarak kişinin bilgisi, inançları ve diğer bilişsel temsilleriyle ilişkili iken; duyuşsal olarak kişinin tutumları ve duyguları ile ilgilidir. Bu sebepten matematik imajı; okul, aile ve çevre aracılığı ile sosyal deneyimlerle oluşturulmuş zihinsel bir temsil olarak kavramsallaştırılmıştır. İmajlar bilişsel şemaları yansıttığı gibi, matematik ve öğrenimiyle ilgili tutum, duygu ve inançları da barındırmaktadır (Korkmaz, 2011). Matematik hakkındaki öğrenci imajlarının ortaya konulması pedagojik değişimler için gereklidir. Lim ve Ernest (1999) matematiğin toplumsal açıdan imajının belirlenmesinin önemli olduğunu ve bunun toplumun matematik imajının değişmesine ve ilerlemesine katkı sağlayacağını belirtmektedir. Bu tespitten hareketle, çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin matematikçi imajlarını incelemektir. Elde edilen bulgularla toplumsal açıdan ve eğitim çerçevesinden imajlar yansıtılarak, matematik öğretimi bileşenleri için önerilerde bulunulması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Eğitimi, Matematik İmajı, İmaj, Bilişsel Şema, Öğrenci.

(16480) ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYOMATEMATİKSEL NORMLAR ÜZERİNE BİLGİ DEĞİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

ARZU AYDOĞAN YENMEZ¹, İLKNUR ÖZPINAR¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ

aydogan.arzu@gmail.com

Öğrenme ile sosyal ve kültürel süreçler iç içedir ve araştırmacılar öğrencilerin matematiksel gelişimlerini açıklarken, sosyal ve kültürel süreçlerin önemini belirtmektedir (Cobb ve Bauersfeld, 1995; Mottier Lopez ve Allal, 2007). Sosyal normlar herhangi bir kavramın öğretimine uygulanabilirken, sosyomatematiksel normlar öğrencilerin matematiğe özgü etkinliklerine odaklanmaktadır (Yackel ve Cobb, 1996; Cobb, Stephan, McClain ve Gravemeijer, 2001). Sosyomatematiksel normlar içerisinde *Farklı bir matematiksel çözüm, karmaşık bir çözüm, etkili bir çözüm ve kabul edilebilir bir matematiksel açıklama* için gerekli koşullar ele alınabilir (Yackel ve Cobb, 1996). İlkokul ve Ortaokul Matematik Dersi Programı (MEB,2018) anlamlı öğrenmenin yanı sıra, akıl yürütme, problem çözme gibi önemli becerilerin geliştirilmesini vurgulamaktadır. Anlama odaklı, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye çalışan bir matematik öğretimi için ise sınıf içinde sosyomatematiksel normların etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Yackel, Rasmussen ve King'e (2000) göre sosyal ve sosyomatematiksel normlar öğretim materyalleri ve ders içeriği gibi öğretmenin kontrol edebileceği sınıfın sosyal yönleridir. Başarının gerçekleşmesinde öğretmenin bu sosyal yönleri dikkate alması, uygun sosyomatematiksel normların ortaya çıkmasını ve gelişmesini etkin bir şekilde yönlendirmesi gerekmektedir. Bu durum ise hizmet-içi ve hizmet-öncesinde ele alınması gereken yeni bileşenler ve sorumluluklar getirmektedir. Öğretmen yetiştiren programlarda öğretmen adaylarına sosyomatematiksel normların doğasının matematiksel kavrayışı ve problem çözme gibi önemli becerileri nasıl etkilediğini gösteren deneyimler sağlanmalıdır (Toluk Uçar, 2016). Bu tespitten hareketle, çalışmanın amacı öğretmen adaylarının sosyomatematiksel normlar üzerine bilgi değişimlerini incelemektir. Bu bilgi değişimi, sosyal ve sosyomatematiksel normların psikoloji ilkelerini temel alarak oluşturulmuş bir hizmet-öncesi eğitim sürecinde incelenecektir. Nitel analize tabi tutulacak bilgi değişiminde sınıf mikrokültürünü analiz etmek için geliştirilen "yorumlayıcı çerçeve" (*interpretive framework*) temel alınacaktır (Cobb ve Yackel, 1996). Çalışmanın sonuçları ile öğrencilerin oluşturdukları matematiksel bilgilerin düzeyini önemli derecede etkileyen sosyomatematiksel normların doğasının öğretmenler tarafından desteklenebilir niteliklerinin sunulabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Eğitimi, Sosyomatematiksel Normlar, Sosyal Normlar, Öğretmen Eğitimi.

(16483) CHANGES OF LEARNING STYLES IN THE PROCESS BASED ON 4MAT LEARNING MODEL

FEYZA ALIUSTAOĞLU¹, ABDULKADİR TUNA¹

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

fzdemirci@gmail.com

McCarthy express that individuals' perceiving and processing of knowledge are different, the perceiving of knowledge is through concrete experience and abstract conceptualisation; the processing of knowledge is through active experimentation and reflective observation. The individuals' learning style is shaped by the perception and processing of information. McCarthy has identified learning styles depend on these four skills: Type One (Imaginative), Type Two (Analytic), Type Three (Common Sense) and Type Four (Dynamic).

Silver vd. (1990) defend that learning styles aren't consistently remain the same, change depending on the individual's experiences. In this study, in this direction, learning styles of students were determined before and after the application, and at the end of the process, it was examined whether there was any change in learning styles. Kolb Learning Style Inventory was used to identify learning styles. The research was carried out based on pre-test-post-test semi-experimental model, in the experimental group teaching was done based on the 4MAT learning model, while the control group was based on the curriculum of the Ministry of National Education.

In Table 1, it is seen that a large part of the students take part in the Type 2 before and after the application, but after the application there is a decrease in the type 2 even if it is a little. In the Type 1 and Type 3, a slight increase was seen, while no change was observed in the number of students in the Type 4. Type 2 learners are individuals who enjoy the traditional classroom environment, view school as an environment suitable for their needs, and consider the opinions of experts are important (McCarthy, 1990). For this reason, it's thought that, before application, involving most of the learners in this learning style is due to traditional education system. After the application, still, the students were mostly in this learning style, but also there were students who have passed to other learning styles. It is thought that there is not much change in the learning styles of the students because of the short duration of the application.

In Table 2, it is seen that a large part of the students take part in the Type 2 before and after the application, and Type 2 are followed by Type 1. There was a decrease in Type 1 after the application, which caused a slight increase in other learning styles. It is thought that there is no decline in the Type 2 who enjoy the traditional classroom environment is due to the traditional teaching.

Anahtar Kelimeler : 4MAT learning model, learning styles

(16484) ÖĞRETMEN ADAYLARININ LİMİT KAVRAMINA YÖNELİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİLERİNİN ÖĞRENCİ HATALARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

FEYZA ALIUSTAOĞLU¹, ABDULKADİR TUNA¹

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

fzdemirci@gmail.com

Etkili bir öğretim için konu alan bilgisinde uzmanlaşmış olmak yetmemekte, bunun yanında öğrencilerin anlamalarını artıracak nitelikte bilgiye de sahip olmak gerekmektedir (Ball vd., 2008; Fernandez, 2005). İlk kez Shulman tarafından öğretmenlerin alan bilgilerini öğrencilerin anlamalarını kolaylaştıracak şekilde nasıl dönüştürdüklerinin öneminden bahsedilerek pedagojik alan bilgisi kavramından bahsedilmiştir. Shulman (1987), pedagojik alan bilgisinin iki önemli bileşeni olduğunu ifade etmektedir. Bunlar öğrencileri anlama bilgisi bileşeni ile öğretimsel stratejiler bilgisi bileşenleridir (Shulman, 1987).

Limit kavramı türev, integral, süreklilik gibi birçok önemli kavramla ilişkisi nedeniyle analizin en temel kavramlarından biridir. Özellikle içerisinde sonsuzluk, sonsuz küçük, sonsuz büyük gibi kavramları da içermesi nedeniyle kolay anlaşılabilir bir kavram değildir (Cornu, 1991). Yapılan araştırmalar öğrencilerin limit

kavramına ilişkin çeşitli kavram yanılgılarına sahip olduklarını göstermektedir. Konu ile ilgili bahsedilen birçok kavram yanılgısı olması nedeniyle öğretmen adaylarının limit konusundaki öğrenci hatalarını tespit etme ve bu hataların giderilmesine yönelik öğretim süreçlerini tasarlama becerilerini incelemenin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının limit kavramına yönelik pedagojik alan bilgilerini öğrencileri tanıma ve öğretimsel stratejiler bilgisi bileşenleri bağlamında incelemektir. Araştırmanın yöntemi durum çalışması yöntemidir. Araştırmanın örneklemini bir üniversitenin İlköğretim Matematik Öğretmenliği programında öğrenim gören 137 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen Limit Bilgi Testi ve Limit Pedagojik Alan Bilgisi Testi kullanılmıştır. Öncelikle 104 öğretmen adayına Limit Bilgi Testi uygulanmış, bu testteki sorulara öğretmen adaylarının verdiği cevaplardan hatalı olan yedi tanesi seçilmiştir. Hatalı cevaplar öğrencilerin limit almayı fonksiyonda yerine koyma olarak düşünmeleri, tanım kümesine dair yanılgıları ve tanımsızlık ya da belirsizlik içeren durumlarla ilgili kavram yanılgıları ile ilgilidir. Bu hatalı cevaplar 33 ilköğretim matematik öğretmen adayına sunulmuş; öğretmen adaylarının hatalı cevapları belirlemeleri, her bir sorudaki hatanın sebebini ifade etmeleri ve hatanın giderilmesine yönelik bir öğretim süreci tasarlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının limit konusuyla ilgili öğrenci hatalarını tespit edebilme ve bu hataların altında yatan nedenleri belirleyebilme durumlarına bakılarak öğrencileri anlama bilgisi düzeyleri; hatanın giderilmesine yönelik öğretim sürecini tasarlayabilme becerilerine bakılarak ise öğretimsel stratejiler bilgisi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının limit konusundaki pedagojik alan bilgilerinin istenilen düzeyde olmadığı görülmüştür. Öğretmen adayları hataları belirleyebilseler de hatanın sebebini ne olduğunu açıklamada yetersiz kalmışlar ayrıca hatanın giderilmesine yönelik öğretim sürecine genellikle yüzeysel cevaplar vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Matematik eğitimi, pedagojik alan bilgisi, limit, öğretmen adayları

(16506) İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DUYUŞSAL DEĞİŞKENLER AÇISINDAN MATEMATİK VE ARİTMETİK PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ

MEHMET HAYRİ SARI¹, GÜLAY EKİCİ²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

mehmethayrisari@gmail.com

Her ne kadar bireyin öğrenmesi öncelikli olarak bilişsel bir çabayı gerektirse de öğrenmede duyuşsal değişkenlerin (tutum, kaygı, motivasyon, öz-yeterlik vb.) önemli bir rol oynadığı ve bu faktörler ile başarı arasında karşılıklı bir etkileşimin varlığından söz edildiği bilinen bir gerçektir. Türkiye'nin katıldığı uluslararası sınavlarda düşük performansın nedenleri arasında öğretim yaşantılarının yetersizliğinin yanı sıra duyuşsal değişkenler de gösterilmektedir. Özellikle matematiğe yönelik duygusal tepkileri geliştirme kritik aşaması 9-11 yaşları arasında var olduğu ve bu nedenle duyuşsal tepkiler yönünden zayıf olan öğrencilerin erken tespit edilmesi ve buna yönelik önlemlerin alınması gerektiği belirtilmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin matematiğe yönelik bilişsel performanslarının açıklanmasında hangi duyuşsal değişkenlerin (tutum, kaygı ve motivasyon) akademik performans üzerinde daha etkili olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma, nicel modelde hazırlanmış olup bu kapsamda ilişkisel tarama desenine göre tasarlanmıştır. Araştırma, ilkökul 4.sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 287 öğrencinin katılımıyla hazırlanmıştır. Veri toplama araçları olarak matematik başarı testi, aritmetik işlem performans testi, tutum, kaygı ve motivasyon ölçekleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklem için t-testi, pearson korelasyon katsayısı ve çoklu regresyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Analiz sonucunda, ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin matematiğe yönelik akademik performansları ve aritmetik işlem performansları ile matematiğe yönelik kaygıları arasında negatif yönde orta düzeyde bir ilişki, matematik başarıları ve aritmetik işlem performansları ile matematiğe yönelik tutumları arasında ise orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular, öğrencilerin matematik kaygıları yükseldikçe matematiğe yönelik başarıları ile aritmetik işlem performanslarının düştüğünü ve matematiğe yönelik tutumları arttıkça matematik başarıları ile aritmetik işlem performanslarının yükseldiğini göstermektedir. 4.sınıf öğrencilerinin içsel motivasyonları ile matematik başarıları ve aritmetik işlem performansları arasında ise, düşük düzeyde

pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Motivasyon ölçeğine ait dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutları ile matematik başarısı ve aritmetik işlem performansları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular, dışsal olarak motive olmuş ve motivasyonu yüksek öğrencilerin matematik başarıları ile aritmetik işlem performanslarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi (stepwise) sonuçlarına bakıldığında ise; tutum, dışsal motivasyon ve kaygı değişkenleri matematikteki başarının %31'ini açıklarken, matematik başarısına en fazla aracılık eden değişken tutum (%22) olmuştur. Aritmetik işlem performansında ise, tutum ve dışsal motivasyon bu alandaki başarının %30'unu açıklamaktadır. Benzer şekilde tutum, aritmetik işlem performansındaki başarıya en fazla aracılık eden (%23) değişken olmuştur. Bağımlı (matematik başarısı ve aritmetik performans) ve bağımsız (kaygı, tutum ve motivasyon) değişkenler üzerindeki cinsiyet rolünü belirlemek için yapılan t-testi sonucuna göre de matematik başarısı, aritmetik işlem performansı, kaygı ve motivasyon (motivasyonsuzluk ve içsel motivasyon) değişkenleri üzerinde cinsiyet faktörü anlamlı bir farklılık göstermezken, tutum ve dışsal motivasyon üzerinde cinsiyet faktörü anlamlı bulunmuştur. Bu anlamlılık her iki değişkende kız öğrenciler lehine olmuştur. Elde edilen tüm bulgular, öğrencilerin matematiğe yönelik başarıları üzerinde özellikle tutum değişkeninin önemli olduğunu ve öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin duyuşsal alan becerilerinden tutum ve motivasyonlarını arttırmaya yönelik öğrenme ortamlarının sağlanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Duyuşsal değişkenler, matematik başarısı, aritmetik performans, ilkökul öğrencileri

(16514) MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ MATEMATİK ÖĞRETİMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ/OPINIONS OF MATHEMATICS TEACHER CANDIDATES ON MATHEMATICS TEACHING

SOLMAZ DAMLA ALTUN ¹, ZEKİYE MORKOYUNLU ², ALPER CİHAN KONYALIOĞLU ³
¹ HACI BEKTAŞ-I VELİ ÜNİVERSİTESİ, ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ³ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
 zekiye.morkoyunlu@ahievran.edu.tr

Matematik özel öğretim yöntemleri dersi, matematik dersine dair konuların ve kavramların alan bilgisi ve öğretim bilgisinin harmanlanarak keşfedilmesi ve sunulmasına imkan veren bir derstir. Bu çalışmada, fen fakültesi matematik bölümü mezunu öğrencilerinin pedagojik formasyon programı kapsamında aldıkları derslerden matematik özel öğretim yöntem bilgileri incelenmiştir. Çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılının bahar döneminde bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 20 (yirmi) öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama araçları olarak öğretmen adaylarına bir tane çoktan seçmeli test uygulanmış ve adaylardan yazılı görüş alınmıştır. Veri toplama araçlarının içeriği, öğretim yöntemlerinin neler oldukları, müfredat bilgileri ve konu alan bilgilerinden oluşmaktadır. Verilerin analizinde, öğretmen adaylarının çoktan seçmeli sorulara verdikleri doğru ve yanlış cevaplara bakılmış ve frekansları alınmıştır. Bu veri analizi, yazılı görüşlerle detaylandırılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, özel öğretim yöntemleri dersi alan öğretmen adaylarına yapılan sınavlarda, öğretmen adaylarının öğretim yöntemlerinin neler olduklarına cevap verebildikleri, müfredat bilgileri ve konu alan bilgileri sorularına yeterli cevaplar veremedikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışma sonunda öğretmen adaylarının müfredat bilgilerinin yeterli olmadığı ve konu alan bilgilerinde ise eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

Abstract: Mathematics special teaching methods is a course that allows students to discover and present mathematics topics and mathematical concepts by combining mathematics subject knowledge and teaching knowledge. In this study, the knowledge of science faculty graduate students' on mathematics teaching methods course taught under the pedagogic formation program was examined. The study was conducted during the 2016-2017 spring term in the education faculty of a state university in Turkey. The study was carried out with twenty candidates. A multiple choice test and written reflections were used as data collection tools. In the data analysis section of the study, the multiple choice tests were analyzed by examining the right and wrong answers of the teacher candidates and examining the frequencies of them. This data analysis were expanded with the findings obtained from the written reflections of teacher candidates. The findings indicate that the candidates who took the mathematics teaching methods course were able to answer the methods used in the exams. However, their curriculum knowledge was not found sufficient. Also, deficiencies were found in their subject matter knowledge.

Anahtar Kelimeler : öğretmen adayı, matematik alan bilgisi, pedagojik formasyon/: teacher candidates, mathematics content knowledge, pedagogical formation

(16549) ORTAOKUL 5. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK DERSİNE İLİŞKİN BAŞARI DUYGULARI İLE DERS BAŞARISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

RECAİ AKKAYA¹, YASEMİN YILMAZ¹, ÖZLEM ALBAYRAKOĞLU¹

¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

recaiakkaya@gmail.com

Eğitim ve öğretim araştırmalarının son elli yıllık bölümünde öğrenmenin ve sınıf ortamının duygu boyutunun genel olarak öğrencilerin yaşadığı test kaygısı- özel olarak kaygı- üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Fakat öğrencilerin kaygı dışında öğrenmelerini ve başarılarını etkileyebilecek öfke, umutsuzluk, utanç veya sıkılma gibi olumsuz duyguların yanı sıra mutluluk, umut veya gurur gibi olumlu duyguların varlığı da söz konusudur (Schutz ve Pekrun, 2007). Duyguların, öğretimde oynadığı önemi irdeleyen bu fikirler, Başarı Duygularının Kontrol Değer Teorisi olarak şekillendirilmektedir (Pekrun, 2000; Pekrun 2006; Pekrun vd., 2007, Pekrun vd., 2017).

Öğrencilerin öğrenme ile ilgili ilkökul düzeyinde yaşadıkları ilk deneyimlerin sonucu oluşan duyguların matematik ile ilgili gelecekteki bakış açılarını ve tutumlarını şekillendirebileceği ve başarılarını etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca, öğrenci duygularının erken dönemlerde fark edilip öğretimin ve sınıf ortamının öğrencinin duyuşsal özelliklerine göre yeniden şekillendirilebilmesi önemli görülmektedir.

Bu çalışmada, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersi ile ilişkili ders, ödev ve sınav olarak farklı akademik ortamlardaki başarı duyguları araştırılarak, öğrencilerin matematik dersine ilişkin başarı duyguları ile matematik dersi başarılarının arasında anlamlı ilişkiler olup olmadığı incelenmek istenmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 240 ortaokul 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, Lichtenfeld ve diğerleri (2012) tarafından geliştirilen, Hacıömeroğlu ve diğerleri (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan Başarı Duygusu İlkokul Ölçeği ile 2016-2017 eğitim öğretim yılı II. döneminde yapılan matematik dersine ait öğrencilerin sınav sonuçları, veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Başarı Duygusu İlkokul Ölçeği 3 faktörlü bir yapıya sahip olup bunlar ders, ödev ve sınav ortamlarındaki kaygı, mutluluk ve sıkılma boyutlarıyla ele alınmıştır. Veri analizinde, Spearman korelasyon analizi gerçekleştirilmiş ve matematik dersine ilişkin ders, ödev ve sınav ortamlarındaki başarı duyguları ile matematik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, *matematik dersi* ortamında öğrencilerin sadece matematik başarıları ile kaygısı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($rs=0.172$, $p<0.05$). *Matematik ödevi* ortamında, öğrencilerin matematik başarıları ile mutluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Matematik başarıları ile kaygı ve sıkılma arasında ise pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur ($rs=0.207$, $rs=0.127$; $p<0.05$). *Matematik sınavı* ortamında, öğrencilerin sadece matematik başarıları ile kaygısı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($rs=0.221$, $p<0.05$). Elde edilen sonuçlara göre, matematik ile ilgili ödev ortamı dikkate alındığında, öğrencilerin matematik başarılarındaki değişkenliğin yaklaşık %1'inin sıkılma duygusuyla açıklandığı söylenebilir. Diğer taraftan, matematik ile ilgili ders, ödev ve sınav ortamları dikkate alındığında, öğrencilerin matematik başarılarındaki değişkenliğin sırasıyla yaklaşık %3, %4 ve %5'inin kaygı duygusuyla açıklandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Başarı Duyguları, Kaygı, Sıkılma, Mutluluk, 5. Sınıf Öğrencileri

(16616) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ GRAFİK ANALİZ PROGRAMI YARDIMIYLA TRİGONOMETRİK FONKSİYONLARIN PERİYOTLARINA AİT ÇIKARIMLARININ İNCELENMESİ

AYŞE TUĞBA ÖNER¹, ZEYNEP ÇİĞDEM ÖZCAN¹

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

atugbaoner@gmail.com

Bilginin birey tarafından yapılandırmasının önemine işaret eden yapılandırmacı yaklaşım günümüz öğrenme teorileri arasında yaygın bir etkiye sahiptir. Bilgisayar destekli eğitimin, özellikle Geogebra, Grafik analiz gibi yazılımların, öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirmelerine etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu

araştırmanın amacı ilköğretim matematik öğretmenliği öğretmen adaylarının grafik analiz programı yardımıyla trigonometrik fonksiyonların periyotlarına ait çıkarımlarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda hazırlanmak istenen öğrenme ortamı 4 aşamada planlanmıştır. Birinci aşamada $f(x) = \sin(ax+b)$, $g(x) = \cos(ax+b)$ ve $h(x) = \tan(ax+b)$ şeklindeki trigonometrik fonksiyonların grafikleri Grafik analiz programı kullanılarak öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerin n , a ve b katsayılarının değişimine göre fonksiyonların periyotlarındaki değişime ilişkin çıkarım yapmaları beklenmiştir. İkinci aşamada $f(x)$, $g(x)$, $g(x)$, $h(x)$ ve $f(x)$, $h(x)$ biçimindeki fonksiyonlarının grafiklerinin Grafik Analiz programı kullanılarak öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerin bu fonksiyonların periyotlarına ilişkin çıkarım yapmaları beklenmiştir. Üçüncü aşamada şeklindeki trigonometrik fonksiyonların grafikleri Grafik Analiz programı kullanılarak öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerin bu fonksiyonların periyotlarına ilişkin çıkarımların yapmaları beklenmiştir. Dördüncü aşamada ise öğrenme ortamı ile ilgili öğrenci görüşleri alınmıştır. Araştırmaya 34'ü kız 8'i erkek öğrenciden oluşan toplam 42 birinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerin yapmış olduğu çıkarımların istatistikî işlemleri ve çalışmaya ait görüşlerinin içerik analizi devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : trigonometrik fonksiyonlar, periyot, matematik öğretmen adayları

(16664) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TRİGONOMETRİ İLE İLGİLİ MATEMATİK KONULARINDA PROBLEM ÇÖZME YOLLARI

ŞENOL NAMLI¹, BİLAL ÖZÇAKIR²

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

senolnamli37@gmail.com

Öğrencilerin, öğrenirken oldukça zorlandığı matematik konularından birisi de trigonometridir. Ders esnasında ve ölçme değerlendirme aşamalarında öğrencilere uygun problemler ve etkili çözüm süreçleri ile bu zorlukların üstesinden gelinebileceği alan yazında yer alan öneriler arasındadır. Bu sebeple, trigonometrik oranların ezberlenmesi yerine, bu oranların öğrenciler tarafından anlamlı olarak kavranabileceği problemleri ders süreçlerine uygulayarak bu zorluklar aşılabılır. Daha önceki çalışmalarda, günlük yaşam problemlerinin önemine vurgu yapılmakla beraber yeni konuların başlangıcında ise sembolik gösterimlerin daha işlevsel ve yararlı olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin trigonometrik oranlar ile ilgili gerçek yaşam durumları ve sembolik gösterimlerin bulunduğu problem türlerinde, problemi anlama ve çözme yollarını belirlemek ve tanımlamaktır. Çalışmada, Antalya ili Elmalı ilçesinde bir ortaokulda öğrenim gören 46 sekizinci sınıf öğrencisinden, trigonometrik oranlarla ilgili altı tane problem içeren bir uygulama ile çalışmaları istenmiştir. Bu problemlerden üçü gerçek yaşam durumları içerirken, diğerleri trigonometrik oranlar ve geometrik sembollerle hazırlanan klasik trigonometri problemleridir. Sonuçlara göre, öğrencilerin problemleri anlamada kullandıkları yaklaşımların iki problem türünde de benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bunun yanında, öğrencilerin bu süreç esnasında hem gerçek yaşam durumlarını içeren hem de sembolik gösterimlerin bulunduğu problemlerin çözümlerini yaparken yararlandıkları stratejiler tanımlanmıştır.

Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenmiştir. Proje Numarası: EGT.A4.18.024

Anahtar Kelimeler : Trigonometri, Oran Metodu, Günlük Yaşam Durumu Problemleri, Problem Çözme

(16665) TÜRKİYE'DE EBEVEYN-ÇOCUK İLİŞKİSİNİ ARAŞTIRAN MAKALELER ÜZERİNE İÇERİK ANALİZİ

EMİNE TAYAN¹, SOLMAZ DAMLA ALTUN², ZEKİYE MORKOYUNLU³, MUSTAFA SÖZBİLİR⁴,
ALPER CİHAN KONYALIOĞLU⁴

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² HACI BEKTAŞ-I VELİ ÜNİVERSİTESİ - ³ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

⁴ ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

zekiye.morkoyunlu@ahievran.edu.tr

Bu çalışmada, Türkiye'de yapılan ebeveyn-çocuk ilişkisini inceleyen çalışmalara ait tematik içerik analizi yapılmıştır. 2003-2016 yılları arasında Türkiye'de gerçekleştirilen 37 makale, betimsel istatistik temelli yöntem kullanılarak analiz edilmiştir.

Bu çalışmada, Türk araştırmacıların ebeveyn-çocuk ilişkisine dayalı olarak yaptıkları araştırmalara ait bir analiz yapıp ülkemizde bu alanda sıklıkla ve nadiren çalışılan konular, başvurulan araştırma yöntemleri konularında eğilimler belirlenerek araştırmacılara yol göstermesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan bu çalışmada, bahsi geçen yonteme dayalı yapılan çalışmalar çeşitli açılarından (yayın yılları ve dillerine göre değişimleri, nitel araştırma konularında ne tür araştırma problemlerine odaklanıldığı, akademik başarıyı etkileyen değişkenler, hangi araştırma yöntemleri kullanıldığı, veri toplama araçları, örneklem veya çalışma grubu, veri analiz yöntemleri) incelenmiştir.

Bu çalışmada 2003-2016 yılları arasında Web'den tam metin olarak ulaşılabilen, Ebeveyn-çocuk ilişkisini araştırmaya yönelik olarak Türkiye' de yayın yapan 21 farklı dergide bulunan 37 makalenin içerik analizi yapılmıştır. Bu yöntemle bir konu üzerine yapılan araştırmaların tema veya ana şablonlar oluşturularak sentezlenmesi ve yorumlanması yapılmıştır. Ebeveyn-çocuk ilişkisine dayanan makaleleri incelemek için yayın sınıflama formu kullanılmıştır. Bu form, makalenin kimliği hakkında tanımlayıcı bilgi, disiplin alanı, makalenin konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örneklemi ve veri analiz yöntemleri şeklinde yedi bölüme ayrılmıştır. Sınıflandırılan makalelerin güvenilirliğini artırmak için sınıflandırmalar tartışılıp sorunlar çözümlenmiştir. Sınıflandırılan her bir makale belirli periyotlarla kontrol edilmiştir. Ebeveyn-çocuk ilişkisine dayanan araştırmalar için uyarlanan yayın sınıflama formu ile elde edilen veriler bir veri tabanına kaydedilmiştir. Kaydedilen veriler SPSS 16.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar grafik, frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülerek betimsel biçimde sunulmuştur.

Ebeveyn-çocuk ilişkisini araştıran makalelerde değinilen konular incelendiğinde konular; öğrenciyle ilgili değişkenler, ebeveynle ilgili değişkenler, sosyo-demografik değişkenler, aile ortamı niteliği, ebeveyn-çocuk ilişkisi, okul dışı etkinlik (Ödev/Oyun), okul-aile işbirliği, akademik başarı gibi başlıklarda incelenmiştir. Bu konulardan en yüksek oranla ebeveynle ilgili değişkenlere, ikinci olarak ise akademik başarı değişkenlerine değinilmiştir. Çalışılan makalelerde akademik başarıyı etkileyen konular; öğrenci kaynaklı değişkenler, ebeveyn kaynaklı değişkenler, okul-egitim sistemi ve aile ortamı niteliği başlıkları altında incelenmiştir. Ebeveyn-çocuk ilişkisini araştıran makalelerde araştırmacılar %59,4 oranında nicel, %32,4 oranında nitel ve %8,1 oranında ise karma yöntemleri kullanmışlardır. Araştırmacıların en çok anket, görüşme ve doküman incelemesi kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmacıların başarı testleri ve gözlem yöntemini de veri toplamada tercih ettikleri görülmektedir. Ebeveyn-çocuk ilişkisini araştıran makalelerin farklı veri analiz yöntemleri kullandıkları görülmektedir. Buna göre araştırmacıların betimsel istatistik yöntemlerini (%18), kestirimsel istatistik yöntemlerini (%50) ve nitel veri analiz yöntemlerini ise (%32) oranlarında kullandıkları görülmektedir. Türkiye'de ebeveyn-çocuk ilişkisini araştırmaya yönelik yapılan çalışmaların son üç yıldır artış gösterdiği gözlenmiştir. Bu durumun sebebi olarak, ebeveynlerin çocuklarıyla olan ilişkilerini son yıllarda değişen günümüz şartlarıyla artırması ve çocuğa verilen değer artışının olduğu söylenebilir. Bu bulgular bir bakıma, bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara ebeveynin çocukla olan ilişkisinin önemli ve araştırılmaya değer olduğunu da düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler : Akademik başarı, tematik içerik analizi, ebeveyn-çocuk ilişkisi.

(16696) 5.SINIF MATEMATİK DERSİNDE GEOMETRİK KAVRAMLARIN ÖĞRETİLMESİNDE EĞİTSEL OYUNUN ÖĞRENCİ BAŞARISI ÜZERİNE ETKİSİ

İSMAİL SATMAZ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ismailsatmaz@gmail.com

İnsanların var olduğu günden beri matematikte var olmuştur. Matematik bilmek kadar onun eğitimini de vermek önemlidir. 20. Yüzyılda modern matematiğe geçişle matematik eğitimi önemini artırmıştır. 21. Yüzyıl göstergeleri de göstermektedir ki matematik eğitimi önemini artırarak devam edecektir. Matematik eğitiminin etkisi artırmanın yollarından biri de çağdaş öğretim ilke, yöntem ve tekniklerini kullanmaktır. Bu tekniklerin başında da eğitimsel oyunlar gelmektedir. Bu araştırma 5. Sınıf öğrencilerinin Geometrik Kavramlar öğrenme alanında bulunan 'Doğru, doğru parçası, ışını açıklar ve sembolle gösterir' kazanımının öğretilmesinde eğitimsel oyunun başarı üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çanakkale Merkez Turgut Reis Ortaokulunda öğrenim gören dört sınıftan oluşan 5. Sınıflardan 78 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracı öntest ve sontest

olacak şekilde başarı testiyle toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizini SPSS 21 programıyla gerçekleştirmiştir. Araştırmaya ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Araştırma farklı değişkenler açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler : Eğitsel oyun, geometrik kavramlar, matematik eğitimi,

(16700) FETEMM OKULLARININ DENEYİM SÜRELERİNİN ÖĞRENCİLERİN MATEMATİK VE FEN BAŞARILARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

AYŞE TUĞBA ÖNER¹

¹ İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

atugbaoner@gmail.com

Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (FeTeMM) okullarının, özellikle ABD’de, kurulma sebebi yeterli miktarda FeTeMM alanlarından mezun ve bu alanlarda kariyer sahibi bireylerin olmayışıdır. En başta yeterli miktarda FeTeMM mezunu yaratmak ve daha sonra FeTeMM alanlarına ilgiyi artırmak, bu alanlarda başarılı öğrencilerin yetişmesini sağlamak gibi sebepleri olan FeTeMM okulları ABD’nin farklı eyaletlerinde kurulmaya başlamıştır. Bu eyaletlerden biri de Teksas’tır ve buradaki okullar T-FeTeMM (T-STEM) okulları olarak anılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, T-FeTeMM okullarının deneyim sürelerinin öğrencilerin matematik ve fen başarıları üzerindeki etkisini incelemektir. T-FeTeMM okulları 4 yıl ve üstü deneyime sahip olanlar ve 4 yıldan az deneyime sahip olanlar olmak üzere ikiye ayrılmıştır, çünkü T-FeTeMM okulları için 4 yıl bir okulun rol model olabilmesi için gerekli süre olarak belirtilmektedir. Bu çalışmada 2418 on birinci sınıf öğrencisinin (%49.5 kız, %50.5 erkek) Teksas eyalet testinden aldıkları matematik ve fen puanları incelenmiştir. Öğrencilerin başarıları hiyerarşik lineer modelleme (HLM) ile analiz edilmiştir çünkü veri seti iç içe yuvalanmış bir yapıya sahiptir. Araştırma sonucunda 4 yıl ve daha uzun süreli olan T-FeTeMM okullarındaki öğrencilerin matematikte ve fende istatistiksel olarak daha başarılı oldukları bulunmuştur. Sonuç olarak, 4 yıl ve daha uzun süre deneyimi olan okulların öğrencilerin matematik ve fen başarılarını olumlu etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM Okulu, Matematik Başarısı, Fen Başarısı

(16760) ARE PRE-SERVICE TEACHERS’ BACKGROUND CHARACTERISTICS ASSOCIATED WITH THEIR ACHIEVEMENT IN SPECIAL QUADRILATERAL DEFINITIONS?

RAMAZAN AVCU¹, SEHER AVCU¹

¹ AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

avcushr@gmail.com

Definitions play a crucial role in mathematics education (Vinner, 2002; Zaslavsky & Shir, 2005; Zazkis & Leikin, 2008). The ability to generate correct mathematical definitions is one of the essential components of teachers’ mathematical knowledge (Leikin & Winicki-Landman, 2000). Despite playing a crucial role in mathematics and despite being one of the key components of teacher knowledge, past research has shown that not only students but also pre-service and in-service teachers have difficulty with the metamathematical concept of a definition (e.g., Leikin & Winicki-Landman, 2000; Linchevsky, Vinner, & Karsenty, 1992; Movshovitz-Hadar, Zaslavsky, & Inbar, 1987; Zazkis & Leikin, 2008). Teddlie and Reynolds (2000) argue that students’ background characteristics (e.g., gender, prior knowledge, age, educational aspirations, and so forth) may explain about eighty percent or more of their academic achievement. Similarly, Wilkins, Zembylas and Travers (2002) explained that students’ background characteristics seem to be a more consistent predictor of their achievement in mathematics. However, it appears from an extensive literature review that studies exploring the relationship among learners’ definition performance and their background characteristics are non-existent. Hence, this study investigated the relationships among prospective middle school mathematics teachers’ background variables and their achievement in defining special quadrilaterals.

The participants of the study were 184 prospective teachers (49 males and 135 females) from four intact classes (38 freshmen, 50 sophomores, 49 juniors, and 47 seniors). They were enrolled in a teacher education program at a public university located in the inner region of Turkey and were selected based on convenience sampling. The three basic non-experimental research designs as cross sectional survey design, correlational design, and natural manipulation research design (Christensen, Johnson, & Turner, 2013) were used to explore participants' level of achievement in defining special quadrilaterals and its relationship with several background variables. The Special Quadrilaterals Test (SQT), the Utley Geometry Attitude Questionnaire, and the Background Characteristics Questionnaire were used to gather data. To determine correctness of participants' responses to the tasks included in the SQT, the coding framework proposed by Zazkis and Leikin (2008) was used. The data were analyzed quantitatively and multiple data analysis techniques including descriptive statistics, independent samples *t*-test, one way ANOVA, and multiple regression correlation were used.

The results showed that participants had low level of achievement in defining special quadrilaterals. No significant difference was found in their achievement with respect to gender, enrolment in an elective geometry course, and enrolment in a teaching practicum course. On the other hand, their achievement scores differentiated significantly in terms of their year levels. The multiple regression correlation results showed that prospective teachers' geometry course scores were a significant predictor of their achievement, while CGPAs and geometry attitude scores were not.

Anahtar Kelimeler : special quadrilateral definitions, background variables, prospective middle school mathematics teachers

(16799) ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİYLE ÖZ, AKRAN VE GRUP DEĞERLENDİRME

İLKNUR ÖZPINAR¹, ARZU AYDOĞAN YENMEZ¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

ilknurozpinar@gmail.com

Günümüzde artık kendini geliştirebilen, yeniliklere açık, araştıran, sorgulayan ve orijinal fikirler ortaya koyabilecek nitelikte olan öğrencilerin yetişmesi istenmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin süreç boyunca edindikleri bilgileri tek boyutta sınayarak bir sonuca ulaşmaktan ziyade uzun süreçte öğrencilerin farklı özelliklerini açığa çıkarmak amaçlanmalıdır. Nitekim Türkiye'de öğretim programlarında yapısal bir değişime gidilmesi; aktif öğrenme ve alternatif değerlendirme uygulamalarına olan ilgiyi artırmıştır. Bu yeni anlayışla birlikte yalnızca öğrenme ürünün değil, öğrenme sürecinin de değerlendirilmeye katılması önem kazanmıştır. Programda yer alan ölçme ve değerlendirme yöntemleri de buna yönelik olarak süreci temele alan, öğrencilerin kendi kendilerini ve farklı potansiyel alanlarının değerlendirilmesine fırsat tanıyan, değerlendirmeyi öğrenmenin bir parçası olarak gören yöntemlerdir. Matematik dersi öğretim programı da; süreç içinde öncelikle beceri ve kazanımların izlenmesi amacı ile öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme gibi performansa dayalı durum belirleme araçlarının kullanılmasını, ayrıca süreç içinde doğal gözlemlerden de yararlanılmasını önermektedir. Matematik öğretiminin etkili bir şekilde gerçekleşmesi öğretmen, öğrenci, fiziki koşullar gibi birçok değişkene bağlıdır. Özellikle öğretmenlerinin öğrencilerinin bilgiye nasıl ulaştıklarını, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini, etkili öğrenmenin gerçekleşmesi için kullanılması gereken yöntem ve araçların neler olduğunu bilmeleri; öğrencilerini aktif kılacak uygulamalar geliştirebilmeleri ve kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlayabilmeleri gerekmektedir. Günümüzde öğretmen, hizmet ettiği bireylerin nitelikli olarak yetiştirilmesinin sorumluluğunu taşımasının yanısıra; hızla değişen ve gelişen şartlara uyum sağlayabilmek için hizmet öncesi eğitim sürecinden itibaren, sürekli olarak kendisini de geliştirmek durumundadır. Ancak alanyazın incelendiğinde yapılan çeşitli araştırmalarda öğretmenlerin alternatif ölçme-değerlendirme yöntemleri hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca yapılan çalışmalar öz değerlendirme ve akran değerlendirmenin öğrenmeye olumlu katkı sağlamasına rağmen, daha az tercih edildiğini göstermektedir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının göreve başladıklarında öğrencilerini aktif olarak öğretme-öğrenme ve değerlendirme sürecine katabilmeleri ve bu süreçte onlara rehberlik edebilecek bilgi ve beceri ile mezun olmaları beklenmekte olup; hizmet öncesi eğitim sürecinde ilgili konuda kendilerini geliştirmelerine olanak sağlanması önemli görülmektedir. Bu nedenle ilgili çalışmanın amacı; öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme uygulamaları eşliğinde yürütülen on iki haftalık süreç ve ilgili değerlendirme yöntemleri hakkında öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemektir. Çalışmanın örneklemini bir

devlet üniversitesinin eğitim fakültesi ilköğretim matematik öğretmenliği programı üçüncü sınıfına devam eden 67 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarından aktif öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı öğrenme ortamları tasarımları ve süreçte grupları, kendilerini ve akranlarını değerlendirmeleri beklendiğinden; uygulama öncesinde öğretmen adaylarına aktif öğrenme yöntemleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme ile grup değerlendirme hakkında bilgi verilmiş ve örnekler sunulmuştur. Veri toplamak için on sorudan oluşan yazılı görüş formu hazırlanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme uygulamaları konularında kendilerini yeterli gördükleri ve matematik derslerinde kullanımı konusunda olumlu görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonunda ilgili değerlendirme yöntemlerinin öneminin kavratılmasına ve matematik derslerinde kullanılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, akran değerlendirme, öz değerlendirme, grup değerlendirme

(16848) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ ORANTISAL AKIL YÜRÜTME SÜRECİNDE NE TÜR GEREKÇELENDELMELERDE BULUNMAKTADIR?

ÜMİT DEMİR¹, MESUT ÖZTÜRK¹, BETÜL KÜÇÜK DEMİR¹, YAŞAR AKKAN²

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ - ² GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ

umitdemir@bayburt.edu.tr

Orantısal akıl yürütme aritmetik ve cebirsel akıl yürütme arasındaki bir köprü gibidir. Çünkü orantısal akıl yürütme iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemede kullanılan yarı-soyut bir kavramdır. Başka bir ifadeyle iki somut nesne arasındaki ilişkiden bir adım ilerisini içerip iki soyut yapı arasındaki ilişkinde bir adım gerisinde olan bir akıl yürütme türüdür. Orantısal akıl yürütme öğrencinin aritmetik, eşitlik, oran gibi matematiksel kavramlardan kovaryasyonel akıl yürütmeyi gerektiren fonksiyon, cebir gibi kavramlara ulaşmasını sağlar. Bu nedenle ortaokul düzeyinde orantısal akıl yürütmenin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Orantısal akıl yürütme becerilerinin geliştirilmesi için ilk olarak öğrencilerin orantısal akıl yürütmede bulunurken ne tür gerekçelendirmeler yaptığı tespit edilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin gerekçelendirme türlerinden yola çıkarak orantısal akıl yürütme becerilerinin geliştirilmesi sağlanabilir. Çalışma ortaokul öğrencilerinin orantısal akıl yürütmede bulunurken ne tür gerekçelendirmelerde bulduklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeliyle yürütülmüştür. Çalışmaya Türkiye'nin kuzey doğusunda bulunan bir ilde ortaokul 7. Sınıfta öğrenim gören 29 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın verileri etkinlik kartları ve sesli düşünme protokolü kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin farklı gerekçelendirmeler yaptıkları belirlenmiştir. Bu gerekçelendirmelerden bazıları; kesirlerde payda eşitleme, ters orantıdan yararlanma ve zihinde somut geometrik yapılar oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler : Orantısal akıl yürütme, gerekçelendirme, oran-orantı, ortaokul

(16958) MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN DERS İMECESİ İLE HAZIRLADIKLARI STEM TEMELLİ DERS PLANLARININ İNCELENMESİ

AYTAÇ KURTULUŞ¹, DUDU NUR AKTÜRK¹, ENGİN KARAHAN¹, AHMET OĞUZ AKÇAY¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

aytackurtulus@gmail.com

Öğrenciler küçük yaşlardan itibaren kendi yeteneklerini keşfedip bu yeteneklerini geliştirebilecekleri doğrultuda eğitim öğretim alırlarsa kendilerindeki potansiyellerini maksimum ölçüde kullanabilen yetişkinler olacaklardır. Bu da üretken toplumu oluşturacağı için ülke ekonomisine olumlu katkılar sağlayacaktır. Bu süreçte okulda alınan eğitim öğretim içeriklerinin farklı disiplinlerle ilişkilendirilmesi ve öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkaracak şekilde planlanması önemlidir. Bu planlamada fen, teknoloji, matematik ve mühendislik alanlarını içeren kazanımlar dikkate alınarak yapılan eğitim içeriği STEM yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. STEM yaklaşımının ortaokuldan itibaren derslerde yer verilmesi öğrenme sürecinde öğrencilere olumlu katkılar sağlayabilir. Bununla birlikte, matematik öğretmenleri, bilgi ve deneyim eksikliğinden dolayı STEM yaklaşımını

sınıflarında kullanmada zorlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında matematik öğretmenleri STEM hakkında teorik ve uygulamalı öğrenme gerçekleştirdikleri bir mesleki gelişim sürecine dahil olmuşlardır. Bu süreç sonunda çalışmaya katılan 6 matematik öğretmeninün geçerli iki grup olarak ders imcesi ile hazırladıkları STEM etkinlikleri temelli ders planları incelenmiştir. Araştırma verileri ders planları ve araştırmacı gözlemleri ile toplanıp betimsel olarak analiz edilmiştir. Bulgularda oluşturulan ders planlarının içeriklerinin ağırlıklı olarak geometri öğrenme alanında oluşturulduğu 7. ve 8. Sınıflara yönelik hazırlandığı elde edilmiştir. STEM etkinlikleri ders planlarının temelini oluşturup etkinlik içeriklerinin genelde çevre problemlerini gidermeye yönelik seçildiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : STEM temelli ders planları, matematik öğretmeni, ders imcesi

(16963) PRE-SERVICE ELEMENTARY TEACHERS' VIEWS ABOUT USAGE OF GEOMETRIC NETS

SEVİM SEVGİ¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

sevimsevgi@erciyes.edu.tr

Geometry subjects are mainly taught at elementary grades. One of the four main subject areas in elementary education is geometry. The purpose of this study is to analyze the pre-service elementary teachers' views in detail about the geometric nets usage in their mathematics classes. This study is a qualitative which aimed to determine the views of pre-service elementary teachers and the study was carried with 75 pre-service elementary teachers. The study group of the research is set by criterion sampling method and open-ended questions were used in data collection process. Descriptive analyzes were used in analyzing of data. It is found that teacher eager to use this material to teach 3-dimensional geometry (solids geometry) subject in elementary grades. In this regard as, pre-service elementary teachers should design activities with geometric nets for mathematics teaching and It can be searched what and how can be done to design activities to using effectively for teaching mathematics in elementary teachers' training.

Anahtar Kelimeler : Geometric Nets, Pre-service Elementary Teachers, Mathematics Teaching

(17000) 7.SINIF CEBİR KAVRAMLARININ SOYUTLANMASI ÜZERİNE DENEYSEL BİR ÇALIŞMA

RÜMEYSA YILMAZ¹

rumeysahan@hotmail.com

Bursa ilinde bir ortaokulda 7.sınıf öğrencilerinin cebirsel kavramları ve denklemleri soyutlama süreçleri incelenmiştir. 8 hafta süren uygulamada Setbaşı Ortaokulu 7.sınıf öğrencilerinden 30 kişilik 2 sınıf rasgele seçilmiştir. Soyutlama yapmalarını incelemeye yönelik 35 tane etkinlik hazırlanmıştır. Bu etkinlikler 7.sınıf Cebirsel İfadeler, Cebirsel İfadelerde İşlemler (Toplama-Çıkarma-Çarpma), Denklem ve Eşitlik, Doğrusal Denklem Grafikleri konularını kapsamıştır. RME temelli hazırlanan etkinlikler, RBC+C modeline uygun olarak öğrencilere uygulanmıştır. Uygulamaya başlamadan önce dünya literatüründe cebir diagnostic testi olarak bilinen chelsea cebir testi ön test olarak uygulanmıştır. Uygulama sonunda aynı test son test olarak uygulanmış olup ayrıca bir soyutlama ön ve son testleri yapılmıştır. Çalışma sonunda SPSS'le kontrol edilerek deney grubuyla kontrol grubu arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma, araştırmacı gözüyle denilebilir ki; matematik dersinden beklentisi olmayan öğrencinin beklentisini yükseltmeyi sağlamıştır. Bu çalışma öğrencilerde matematik farkındalığını arttırmıştır. Bunun yanında kalabalık sınıfta soyutlama çalışmalarını gözlemlemek araştırmacı için zor olmuştur. Sınıf matematik öğretmeni de sonraki sene derse gireceği sınıflarda bu etkinliklerden faydalanarak ders anlatmak istediğini belirtmiştir. Müfredata uygun geliştirilen etkinliklerle rehberlik edilen derslerde, müfredat yetiştirme problemi yaşanmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Matematik Eğitimi, Soyutlama, RBC+C

(17019) YÜKSEK ÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVI SORULARI İÇİN YENİ BİR SINIFLAMA ÖNERİSİ

IŞIL BOZKURT¹, TUĞÇE KOZAKLI ÜLGER¹, MURAT ALTUN¹

¹ ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

ibozkurt@uludag.edu.tr

Yükseköğretime geçiş aşamasında kullanılan sınavların öğrenci başarısını ölçmedeki yeterlikleri ve öğretim üzerindeki baskın etkisi eğitim sistemindeki ağırlıklarını korumaya devam etmektedir. Buna bağlı olarak sınav şekil ve içerik yönünden tartışılmaya devam etmektedir. Bu çalışmada 2016-2017 yılında üniversiteye girişte kullanılan Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) soruları herhangi bir öğretim yapılmaksızın matematik öğretmenliği programında okuyan 300 öğretmen adayına açık uçlu olarak yöneltilmiş ve çözüm süreçlerindeki düşünsel davranışlar üzerinden bir sınıflama yapılmıştır. Soruların açık uçlu forma dönüştürülmesindeki amaç olası işlem hatalarından kaynaklı bilgi kaybını en az indirmektir.

Bu çalışmada, araştırma modeli olarak tarama modeli seçilmiştir. Soruların değerlendirilmesinde araştırmacılar tarafından hazırlanan rubrikler kullanılmıştır. Her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilerek puanlama güvenilirliğinin sağlanmasıyla elde edilen veriler faktör analizine tabi tutularak sınıflanmıştır. Bu sınıflamaya göre mevcut YGS sorularının matematik alanı ile ilgili soruları beş ana faktörde toplanmıştır. Oluşan faktörler matematik öğretiminin temel amaçları referans alınarak tartışılmıştır. Özellikle argüman üretme ve modelleme becerilerinin ölçülemediği tespit edilmiştir. Matematikğin dört temel amacı dikkate alındığında bu iki becerinin giderilmesinin sistemin acil bir ihtiyacı olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Açık uçlu soru, faktör analizi, ulusal sınav soruları

(17028) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BÖLMENİN FARKLI ANLAMLARINI İÇEREN KALANLI BÖLME PROBLEMLERİNİ ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

SÜMEYRA DOĞAN COŞKUN¹, EMRE EV ÇİMEN¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

s-dogan@ogu.edu.tr

Günümüzde yaşanan hızlı gelişim ve değişimler düşünüldüğünde, bireylerin bu gelişim ve değişimlere uyum sağlayabilmesi, hatta gerektiğinde yeni bilgiler üreterek topluma katkıda bulunabilmesi gerekmektedir. Bu ise bireylerin problemlerin farkında olması ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi ile mümkündür. Günlük yaşamdaki problemleri çözme gerekliliğinden doğan matematiğin ise problem ve problem çözme kavramlarından bağımsız ele alınması düşünülemez. Bu doğrultuda, matematik öğretim programları da problem çözme becerisini temel beceriler arasında sıralamaktadır.

Problem kavramı literatürde farklı şekillerde tanımlanmış olmakla birlikte, genel anlamda bireyde çatışmaya neden olup çözme ihtiyacı hissettiren; fakat bireyin ilk defa karşılaşacağı olması nedeniyle çözüm yolu hakkında yeterli bilgisinin olmadığı durumlar olarak tanımlanabilir. Matematiksel açıdan ele alındığında ise problem, bulunması ya da gösterilmesi gereken; fakat ilk bakışta sahip olunan bilgi ile nasıl bulunacağı ya da gösterileceği bilinemeyen durum olarak tanımlanmaktadır. Çözüm yolunun bilinmediği bir matematiksel durum için çözüm arama süreci olarak tanımlanan problem çözme kavramı ile problem kavramının birbirinden bağımsız ele alınması mümkün değildir. Birbirinden ayrı ele alınması neredeyse imkansız olan problem ve problem çözme, öğrencilerin üst düzey zihinsel becerilerini harekete geçirerek, matematiksel işlemler ve kavramlar arasında ilişki kurmalarını, işlemlerin arkasında yatan mantığı, problemlere verdikleri yanıtların günlük yaşamda anlamlı olup olmadığını sorgulamalarını ve dolayısıyla matematiği anlamlı bir şekilde öğrenmelerini sağlamaktadır.

Öğrencilerin problemlere verdikleri yanıtların gerçek yaşam için anlamlı olup olmadığını sorgulamaları gereken matematik konularından birisi de bölmedir. Literatürde bölmenin eşit paylaşım ve ölçme olmak üzere iki farklı anlamı olduğu açıklanmış olmasına rağmen öğrencilerin bu anlamların farkında olmadığı, bölme işlemi ile ilgili problemleri sadece sayısal bir sonuç bulmaya odaklanarak çözdükleri ve buldukları sonucun doğruluğunu

sorgulayamadıkları görülmektedir. Öğrencilerin problem, problem çözme ve bölme işlemleri ile ilk defa karşılaştığı ilkokuldaki öğretim sürecinin en önemli ögesi sınıf öğretmenleridir. Öğretmenlerin bu kavramlar hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve öğretim sırasında bu kavramlara gereken önemi vermesi, öğrencilerin matematiğin aslında gerçek yaşamdan bağımsız olmadığını görmelerini sağlamaktadır. Bunun için ise öncelikle öğretmenlerin ve geleceğin öğretmenleri olan öğretmen adaylarının problem çözme sürecinin önemini farkında olması ve gerekli yeterliklere sahip olması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının bölmenin farklı anlamlarını içeren kalanlı bölme problemlerini çözme becerilerinin incelenmesidir. Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmanın örneklemini, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören üçüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışmanın verileri, bölmenin iki farklı anlamına odaklanarak hazırlanan, araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak Türkçe'ye uyarlanan Kalanlı Bölme Problem Testi ile toplanmıştır. Ayrıca, bu anlamlara odaklanan kalanlı bölme problemleri hazırlanırken yine literatürde kalanın bölünebilir olduğu, kalanın bölünemez olduğu, kalanın sonuç olduğu ve kalanın eşit artırımlarla paylaşım olduğu durumlar da dikkate alınmıştır. Çalışmanın bulguları, yukarıda belirtilen başlıklar altında betimsel istatistikî sonuçlar yardımıyla sunulmuş olup, literatür eşliğinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sınıf Öğretmeni Adayı, Bölme İşlemi, Kalanlı Bölme, Problem Çözme

(17041) MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN VE MATEMATİK ENTEGRASYONU KAPSAMINDA GELİŞTİRDİKLERİ EĞİTSEL OYUNLARIN İNCELENMESİ

CAHİT AYTEKİN¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

caytekin1@gmail.com

Eğitsel oyunlar öğrencilerin daha etkili öğrenme yaşantıları geçirmeleri için oldukça kullanışlı araçlardır (Cordova & Leper, 1996; Rosas et al., 2002). Öğrenciler eğitsel oyunlar yardımıyla derse aktif katılırlar (Kaya ve Elgün, 2015). İyi tasarlanmış bir eğitsel oyun öğrencilerin ilgisini çekerek öğrenilenlerin kalıcı olmasını sağlar. Bunların yanında öğrencilerin yaratıcılık, hayal gücü ve sentez gibi yeteneklerini de geliştirir (Kaptan ve Korkmaz, 1999). Etkili bir matematik öğretimi yapabilmek için öğretmenlerin çocukların düzeyine uygun oyunlar tasarlayabilmeleri oldukça önemlidir. Çocukların düzeylerine uygun oyun ve etkinlik tasarlama öğretmenin sahip olması gereken temel yeterliklerden biri olarak da görülebilir. İyi tasarlanmış oyunlar yardımıyla matematik korkusu yaşayan öğrencilerin bu korkuları aşılabılır. Oyunlarla öğretim yapmak öğrencilerin bilişsel, sosyal, duygusal ve psikomotor gelişimlerini destekler. Öğretmenlerin oyunlarla matematik öğretimine daha çok yer vermeleri için öğretmen adaylığı döneminde eğitim fakültelerinde yetiştirilmeleri oldukça önemlidir. Matematik öğretmeni oyunları öğretimde kullanmak için, iyi bir oyunun nasıl tasarlandığını bilmelidir. Bunun yanında oyunların öğretimde sağladığı avantajlar hakkında olumlu tutumlara da sahip olmalıdır.

Araştırma eğitsel oyunlarla matematik öğretimi dersi almakta olan 24 matematik öğretmeni adayları ile yapılmıştır. Öğretmen adaylarından matematik ve fen entegrasyonu kapsamında eğitsel oyun tasarımları istenmiştir. Öğretmen adayları tarafından tasarlanan toplam 40 oyun, gerçekçi matematik ve fen entegrasyonu olup olmadığı, oyunun amacına uygunluğu, oyuncular arası etkileşimin nasıl kurgulandığı gibi konularda değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda her ne kadar bazı orijinal oyunlar bulunsa da öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun, tasarladıkları oyunlarda gerçekçi bir fen matematik ilişkisi kuramadıkları görülmüştür. Bunun yanında tasarlanan oyunların yapısının daha çok hızlı problem çözme temelli bir rekabete dayandığı gözlenmiştir. Bu durumun kavramsal anlamaya, ilişkilendirmeye ve öğrencilerin aktif katılımını sağlayan bir matematik öğretimine engel teşkil edeceği düşünülmektedir. Eğer tasarlanan güzel oyun etkinlikleri öğretmen adaylarına gösterilip potansiyel avantajları uygulamalı olarak değerlendirilirse, bu durumun aşılabacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Eğitsel Oyunlarla Matematik Eğitimi, Matematik Fen Entegrasyonu

(17042) MATEMATİK VE FEN ENTEGRASYONU BAĞLAMINDA DEĞER EĞİTİMİ: KİMYASAL ÜRÜN FABRİKASI ETKİNLİĞİ

CAHİT AYTEKİN¹

¹ *AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ*

caytekin1@gmail.com

Disiplinler arası öğretim etkinliklerinde, farklı alanlardaki birçok bilgi anlamlı bir şekilde bir araya getirilip öğretimde kullanılmaktadır. Yıldız ve Baltacı (2016) farklı derslerin birlikte anlamlı şekilde ilişkilendirilmesinin, dünyamızdaki olguların daha iyi anlaşılmasına yol açacağını ifade etmektedirler. Perkins (1994) tarafından yapılan çalışmada, bir olgunun farklı derslerin kavramları ile açıklanması gereken durumlarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve yaratıcı kapasitelerinin arttığı vurgulanmıştır. Fen ve matematik dersleri farklı alanlar olsalar da, her iki dersin kavramları üzerine inşa edilmesi gereken konular içermektedirler. Bu dersler ilişkilendirmenin en kolay yapılabileceği iki ders olarak değerlendirilebilir. Fen dersinin bazı kavramları matematiği, matematiğin bazı kavramları da fen dersini anlamlandırmak için bir araç olarak kullanılabilir.

Bu araştırma “fen ve matematik entegreli bir etkinlik üzerinden değer eğitimi yapmak mümkün müdür?” sorusuna cevap aramak amacıyla başlatılmıştır. Bu amaçla ilk aşamada ortaokul ve lise müfredatlarındaki entegrasyona uygun fen konularının listesi hazırlanmıştır. Biri matematik eğitimi, diğeri fen eğitiminde uzman olan iki araştırmacı bu fen konularına nasıl matematik entegrasyonu yapılabileceğini tartışmışlardır. Yapılan matematik ve fen entegrasyonunun gerçekçi olması dikkat edilmiştir. Çünkü gerçekçi olmayan etkinlikler üzerinden yapılan değer eğitiminin amacına ulaşamayacağı değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, “kimyasal ürün üreten bir kimya fabrikası” isimli, içeriğinde matematik ve fen dersinin kazanımlarını barındıran, aynı zamanda değer eğitimi amaçlayan bir etkinlik üretilmiştir. Üretilen etkinlik lise seviyesinde kimyasal denklem bilgisine dayanmakta olup, matematik oran orantı, yüzdeler konularıyla ilişkilidir. Etkinliğin gerçekçi bir matematik ve fen ilişkisine dayanması sebebiyle, değer eğitimine anlamlı katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma sonucunda, matematik ve fen ilişkisine dayalı etkinliklerin, *gerçek hayatın gerçek durumları* iyi gözlenirse kolayca üretilebileceği sonucuna varılmıştır. Bu etkinlikler sayesinde öğrencilere değer eğitiminin de verilebileceği düşünülmektedir. Çalışma sonucunda derslerin bağımsız olarak işlendiği günümüz öğretim programlarında, öğrencilerin bu gibi etkinliklerin potansiyel kazanımlarından mahrum kaldığı değerlendirilmiştir. Dersleri birbirinden ayırmadan oluşturulan bu gibi bağlamların, öğrencileri gerçek hayatın anlamına daha çok yaklaştıracığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bağlamsal Müfredat, Matematik ve Fen Entegrasyonu, Değer Eğitimi

(17044) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİMSSEL ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ DERSİNDE YAZDIKLARI MAKALELERİN YÖNTEMLERİ VE NİTELİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

EMRE EV ÇİMEN¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

evcimen@ogu.edu.tr

Öğretmenler, günümüzdeki misyonu ile bilgi vermenin ötesinde problem çözme, eleştirel düşünme, muhakeme etme gibi üst düzey becerileri kazandırmak, öğrenciye doğru bilgiye ulaşma yollarını öğretmekten sorumludur. Öğretmenlere yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmenin kendini mesleki ve kişisel olarak geliştirmesine, araştırma yapmasına önem verildiği ve “öğrenen öğretmen”, “araştıran öğretmen”, “güncel öğretmen” gibi kullanımlarla öğretmenlerin bilimsel araştırmaları, yeni yol yöntem ve yaklaşımları takip etmelerine ve kendilerini sürekli geliştirmelerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Geleceğin öğretmenlerinin kendi kişisel gelişimlerinin yanı sıra; eğitime ve öğrencilerine katkı sağlayan, düşünen, merak eden, araştıran, sorgulayan, öğrenen, doğru bilgiye ulaşan ve bilgiden yeni bilgiler üreten özellikte olmaları istenen bir durumdur. Bu bağlamda geleceğin öğretmenlerinin yani öğretmen adaylarının bilimsel araştırma konusunda bilgi ve deneyime sahip olmaları bir gerekliliktir. Bu bakış açısı ile araştırmada ilköğretim matematik öğretmen adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri dersi kapsamında yazdıkları makalelerin yöntem ve içerik açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak gerçekleştirilen

bu araştırma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde, İlköğretim Matematik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören ve ikinci sınıf zorunlu dersi olan Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alan toplam 64 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerden bireysel ya da küçük gruplar halinde ödev olarak, matematik eğitimi alanında, bir araştırma ya da inceleme makalesi yazmaları beklenmiştir. Dönem içerisinde öğrencilere derse ilişkin temel bilgi ve becerilerin (bilimsel araştırmanın temelleri, araştırma problemi tanımlama, örnekleme yöntemleri, verilerin toplanması ve veri toplama araçları, nicel ve nitel araştırmalar ve raporlaştırma başlıkları altında dersin kapsamında yer verilen içeriğin) öğretimi gerçekleştirilmiştir. Ders içerisinde öğrencilerin araştırma ve inceleme makalesi olarak beşer adet makale okumaları ve belli kriterlere göre bu makaleleri incelemeleri beklenmiştir. Sonrasında makale ödevlerini hangi konuda kiminle hangi yöntemi kullanarak gerçekleştirecekleri konusunda düşünceleri için süre verilmiştir. Araştırmada bireysel ya da küçük grup ile çalışma kararlarından sonra araştırma problemi oluşturup, öğrenciler araştırma ya da inceleme makalesi yazma, hangi kitle ile hangi konuda ve nasıl çalışacakları konusunda özgür bırakılmışlar ve sekiz haftalık bir süre içerisinde araştırmalarını gerçekleştirmişler ve makale ödevlerini tamamlamışlardır. Öğrenciler tarafından yazılan makaleler araştırma/inceleme makalesi olma durumuna göre ikiye ayrılmış sonrasında her iki makale biçimi için belirlenen kriterlere göre incelenmiştir. Yazılan araştırma makalelerinde kaç kişi ile makalenin yazıldığı, hangi konuların seçildiği, hangi araştırma modelinin kullanıldığı, çalışılan kitle ve tercih edilen örneklem alma teknikleri, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi gibi kriterler ve doğru/uygun olup olmadıkları da dikkate alınarak analiz edilmiştir. İnceleme makalelerinde ise kaç kişi ile makalenin yazıldığı, hangi konuların seçildiği, lisansüstü tezlerinin içerikte incelenmiş olup olmadığı ve yine yöntemin doğru bir biçimde sunulup sunulmadığı değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular kriterlere bağlı olarak tablolaştırılmış, seçilen örnekler eşliğinde yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim Matematik Öğretmen Adayı, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Öğrencilerin Makale Yazma Deneyimleri.

(17048) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOKGENLER KONUSUNA İLİŞKİN TEKNOLOJİK PEDAGOJİK ALAN BİLGİSİ (TPAB) GELİŞİMLERİNİN İNCELENMESİ

BÜŞRA KARTAL¹, CENGİZ ÇINAR²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

busra.kartal@ahievran.edu.tr

Bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmen adaylarının çokgenler konusuna dair Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) gelişimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. TPAB öğretmenlerin sınıflarında teknolojiyi etkili bir biçimde entegre edebilmek için sahip olmaları gereken bilgi olarak tanımlanmıştır. Niess (2005) TPAB modeli için (i) teknolojiyi konuların öğretime dâhil etme amacına ilişkin kapsamlı bir anlayış, (ii) öğrencilerin konuları teknoloji ile anlama, düşünme ve öğrenmelerine dair bilgi, (iii) teknolojiyi konuların öğrenme ve öğretilmesine entegre eden program (müfredat) ve programa dair materyal bilgisi ve (iv) teknoloji ile konuları öğretmek ve öğrenmek için öğretim stratejileri ve sunumlara dair bilgi olmak üzere dört bileşen geliştirmiştir.

Çalışmanın katılımcıları çokgenler ve TPAB ile ilgili iki öz-bildirim ölçeğinin sonuçları esas alınarak farklı matematiksel bilgi ve TPAB seviyesine sahip olduğu düşünülen altı öğretmen adayından oluşmaktadır. Bu öğretmen adayları farklı teknolojik araçların (hesap makinesi, internet, dinamik geometri yazılımları, bilgisayar cebir sistemleri) öğrencilerin matematiksel fikirleri kendilerinin keşfetmelerini sağlayacak şekilde nasıl kullanılacağına modellendiği ve teknoloji destekli matematik öğretiminin ele alındığı 10 saatlik bir çalışmaya katılmışlardır. Ardından öğretmen adayları ikiye ayrılmış gruplara ayrılarak ikisi mikro öğretim kapsamında ikisi de gerçek okul ortamında olmak üzere dört adet teknoloji destekli matematik dersini planlamış ve işlemişlerdir. Öğretmen adaylarının işledikleri dersler Niess (2005) tarafından geliştirilen bileşenler göz önüne alınarak hazırlanmış ve Mudzimiri (2012) tarafından geliştirilen rubrik ile analiz edilmiştir.

Öğretmen adayları çalışmanın başlangıcında teknolojiyi görsel bir sunum aracı olarak kullandıkları öğretmen merkezli dersler işlemişlerdir. Teknoloji öğrencilerin yeni bilgiye ulaşmalarında neredeyse hiç kullanılmamış, çoğunlukla öğretmen adayı tarafından geleneksel yollarla verilen bilginin pekiştirilmesi ve özetlenmesi amacıyla kullanılmışlardır. Öğretmen adayları ilk üç ders anlatımlarının ardından, hem kendilerinin hem de akranlarının

gerçek okul ortamında anlattıkları dersleri değerlendirdikten sonra diğerlerinden tamamen farklı bir ders planlamışlardır. Öğretmen adaylarının büyük bir kısmı öğrencilerin teknoloji ile çokgenlere ilişkin keşfetmelerini ya da değerlendirmelerini sağlamayı amaçlasa da bazı öğretmen adaylarının teknoloji ile matematik öğretimine ilişkin dirençli inançları ve teknolojinin matematik öğretimine sağlayacağı olumlu etkilerin tam farkına varamamalarından dolayı TPAB seviyelerinin beklenen düzeyde ilerlemediği gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarına gerçek okul ortamında teknoloji destekli matematik öğretmeye ilişkin daha çok olanak sağlanması ve bu deneyimlerin akran, uzman ve öz-değerlendirmeye tabi tutularak ders planlarında eksik gördükleri noktaları yeniden gözden geçirip telafi etmelerinin sağlanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Matematik Öğretmen Adayı, Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Çokgenler

(17431) TÜRKİYE’DE STEM EĞİTİMİ ALANINDAKİ ÇALIŞMALARLA GENEL BİR BAKIŞ

EMİNE GAYE ÇONTAY¹, ÇAĞLAR NACİ HİDİROĞLU¹

¹ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

gayeermec@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de STEM eğitimi alanında yapılan çalışmalarını belirli kıstaslar (amaç, kapsam, yöntem, sonuç ve öneriler gibi) doğrultusunda ele alarak bu çalışmalardaki farklı eğilimleri belirlemek ve ileriki çalışmalara yönelik öneriler geliştirmektir. Son yıllarda STEM eğitiminin doğasına uygun olarak bütünleşik programlarla STEM eğitimi ve uygulamaları üzerinde birçok çalışma yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] da STEM eğitimi ön plana çıkararak STEM Eğitimi Raporu’nu (MEB, 2016) hazırlamıştır. Ülkemizde bu çalışma ile birlikte STEM eğitimi alanında yapılan bilimsel çalışmalara ilişkin derleme çalışmalarıyla (Çolakoğlu ve Gökben, 2017, Tezel ve Yaman, 2017) da karşılaşılmaktadır. Fakat, alanyazın incelendiğinde, matematik eğitimi üzerine öneriler geliştiren bir derleme çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın ülkemizdeki matematik eğitimi çalışmaları ve STEM anlayışı arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Nitel anlayışa uygun olarak yürütülen çalışma bir doküman incelemesi çalışmasıdır. Çalışmada veri kaynağı olarak ele alınan Türkiye’de STEM eğitimi alanında günümüze kadar yapılan araştırmalar amaç, kapsam, model, katılımcılar, veri toplama araçları, veri analizi ve elde edilen sonuçlar açısından içerik analizine tabi tutulmuştur. Bulgulardan elde edilen sonuçlara göre, Türkiye’de STEM eğitimi alanında yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak fen eğitimi alanında yoğunlaştığı, çalışmalarda ölçek geliştirme/uyarlama çalışmalarının yanında deneysel araştırma modellerinin de kullanıldığı söylenebilir. Katılımcılar kriterine göre incelendiğinde Fen Bilgisi derslerindeki öğrencilerle Fen Bilgisi öğretmeni ve öğretmeni adaylarının katılımlarıyla gerçekleşen çalışmaların yoğun olduğu belirlenmiştir. Matematik öğretmenleri ve matematik öğretmeni adaylarıyla yürütülen çalışmalarda genellikle matematik öğretmeni adaylarının Fen Bilgisi ya da diğer branşlarla birlikte ele alındığı çalışmalara rastlanmıştır. Bu nedenle STEM eğitimi alanında özellikle matematik eğitime yönelik eleştiri ve önerilerin geliştirildiği çalışmalara rastlanılmamıştır. Çalışmanın analiz süreci devam etmekte olup, analiz sonucunda matematik eğitimi bağlamında ileriki çalışmalara ve uygulamalara ilişkin ayrıntılı önerilerin sunulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : STEM Eğitimi, matematik eğitimi, doküman incelemesi

(17837) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ TAM SAYILARLA TOPLAMA VE ÇIKARMA İŞLEMLERİNE İLİŞKİN ALAN BİLGİLERİNİN TEMSİLLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ALİ SABRİ İPEK¹, TUĞRUL KAR¹, ERCAN ÖZDEMİR¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

ali.ipek@erdogan.edu.tr

Tam sayılar ve bu sayılarla işlemler öğrencilerin yalnızca matematik derslerinde gördükleri bir konunun ötesinde sıcaklık değerlerinin, kar-zarar ilişkilerinin veya konum değişikliklerinin anlamlandırılması gibi günlük yaşam durumlarında sıklıkla gereksinim duydukları bir konudur. Araştırmalar, özellikle işlemsel yaklaşımların daha fazla ön plana çıkarılmasıyla, öğrencilerin tamsayılarla toplama ve çıkarma işlemlerini kavramsal düzeyde

anlayamadıklarını ortaya koymaktadır. Bu noktada öğrencilerin yaşadıkları zorlukların aşılmasında matematik öğretmenin niteliği ve bilgisi oldukça önemli bir göstergelik niteliğindedir. Öğretmen ya da öğretmen adayının matematik bilgisini Ball (1988), matematiksel kavramları anlama ile birlikte kavram ve prosedürler arasında ilişki kurma olarak ele almaktadır. Bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmen adaylarının tam sayılarla toplama ve çıkarma işlemiyle ilgili alan bilgilerinin temsiller bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Ball vd'nin (2008) Öğretmenlerin sahip olması gereken bilgi ve beceriler için bir model olarak geliştirdikleri ve Öğretim için Matematik Bilgisi adı verdikleri model, konu alan bilgisi ve pedagojik alan bilgisi olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır. Konu alan bilgisinin genel ve kapsamlı alan bilgisi dışındaki üçüncü alt bileşeni olan uzmanlık alan bilgisinin de en önemli unsurlarından biri de temsillerdir. Matematiksel kavramlarla ilgili bilgilerin betimlenebilmesinde önemli bir araç olması dolayısıyla bu çalışmada, adayların tam sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri konusunda alan bilgileri somut temsiller yardımıyla belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu doğrultuda 2017-2018 eğitim öğretim yılında ülkemizin kuzey doğusundaki bir devlet üniversitesinin ilköğretim matematik öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 24 son sınıf öğrencisine ilgili literatürden yararlanılarak oluşturulan 12 soruluk bir kalem-kağıt testi uygulanmıştır. Nitel analiz yöntemlerine göre yapılan çözümlenmelerde adayların matematik öğretmenlerinin tam sayılarla toplama ve çıkarma işlemlerine ilişkin alan bilgileri kapsamında temsil becerileri iki boyutta incelenmiştir: her biri farklı işaretlerdeki bu sayılarla işlemlere yönelik günlük yaşam durumu ve model oluşturma. Bununla birlikte, adaylardan modellemelerini hem sayı doğrusu hem de sayma pulları yardımıyla oluşturmaları talep edilmiştir.

İlköğretim matematik öğretmen adaylarının tam sayılarla toplama ve çıkarma işlemindeki alan bilgilerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmanın bulguları adayların bu konudaki temsil becerilerinin çok dengeli olmadığını ortaya koymaktadır. Tam sayılarla ilgili gerçek yaşam durumlarını oluşturmada çıkarma işleminde toplama işlemine göre daha fazla zorluk yaşayan adayların ve özellikle işareti farklı sayılarda $((+5)+(-3))=?$ ve $(+5)-(-3)=?$ gibi) bu zorlukları daha yoğun bir şekilde yaşadıkları tespit edilmiştir. $(+5)-(-3)=?$ işlemine yönelik gerçek yaşam durumu adayların yalnızca %37.5'i (24 adayın 9'u) doğru bir şekilde oluşturabilmiştir. Ayrıca adayların bu işlemlerle ilgili sayma pullarını sayı doğrusuna göre daha doğru bir şekilde modelleyebildikleri tespit edilmiştir. Gerçek yaşam durumu oluşturmadaki sonuca paralel bir şekilde adaylar hem sayı doğrusu hem de sayma puluyla aynı işaretli sayılarla $((-5)+(-3))=?$ ve $(-5)-(-3)=?$ model oluştururken daha başarılı olmuşlardır. Bu bağlamda, lisans seviyesindeki alan öğretimine yönelik ders veya uygulamalarda bu konulara ilişkin bilgi ve becerilerin geliştirilmesini hedefleyen içeriklerin geliştirilmesine önem verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim matematik öğretmen adayları, tam sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri, temsiller

(17875) ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN SEÇMELİ MATEMATİK UYGULAMALARI DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

İSMAİL SATMAZ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ismailsatmaz@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, ortaokullarda görev yapan matematik öğretmenlerinin Seçmeli Matematik Uygulamaları dersine ilişkin görüşlerinin belirlemektir. Ülkemizde seçmeli matematik uygulamaları ile ilgili yapılan çalışmalara çok az rastlanmaktadır. Ancak, bu konu öğretmenler arasında gündem oluşturmaktadır. Seçmeli matematik uygulamaları dersi öğrencilerin matematiğin günlük yaşamda kullanılmasını fark ettirmek amacıyla programa eklenmiştir. Ortaokullarda 5., 6., 7. ve 8. Sınıfların tümünde sıklıkla öğrenciler tarafından bu ders seçilmektedir. Dersin programı, yararlanılan kaynakların kullanımı, öğrenciler üzerindeki etkisi, dersin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve dersin daha verimli olması için öneriler dikkate alınarak bu çalışma yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Çanakkale il merkezinde çalışan matematik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen 20 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi iki veri kodlayıcısı tarafından gerçekleştirilmiştir. Verilerin

analizinde Cohen Kappa uyum değerleri kullanılmıştır. Araştırma verilerinin modellenmesinde ise NVivo nitel veri analiz programı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Matematik eğitimi, matematik öğretmeni, seçmeli matematik uygulaması,

(17882) MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN OLASILIK VE OLASILIK ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ALİ GÖKMEN¹, BÜLENT GÜVEN¹

¹ *KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

gkmen.ali56@gmail.com

Hızlı gelişen ve gün geçtikçe daha karmaşık hale gelen günümüz dünyasında bireyler, günlük yaşamlarında sürekli olarak karar verme durumları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Karar verme süreçlerinde bireyler alınacak kararlar neticesinde oluşabilecek olası sonuçları düşünerek çoğu zaman farkında olmadan olasılığı kullanırlar. Olasılığın günlük yaşamda kullanışlılığı, diğer disiplinlerdeki ve disiplinler arası işlevi, karar vermede olasılıklı akıl yürütmenin önemi (Gal, 2005; Franklin vd., 2005; Jones, 2005; Koparan ve Güven, 2014) düşünüldüğünde, bu konunun son zamanlarda birçok ülkede matematik öğretim programlarına çok erken yaşlarda dâhil edilmesinin ve ileriki öğretim kademelerinde genişletilerek çoğu lisans eğitiminde de yer almasının nedeni anlaşılacaktır.

Literatür incelendiğinde, olasılık konusuna ilişkin kavram yanılgıları (Kazak, 2009), uygun öğretim materyalinin eksikliği (Gürbüz, 2006; 2007), konuyu anlatacak öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmamaları (Bulut, 2001; Bulut, Yetkin ve Kazak, 2002) gibi bazı nedenlerden ötürü olasılık konusunun öğrenciler tarafından öğrenilmesinde oldukça zorluk çekildiği görülmektedir. Yine alan yazında, olasılık öğretiminde görülen bu zorlukların giderilmesine yönelik olarak matematik öğretim programlarında değişiklikler yapılmasına rağmen, öğrenciler tarafından bu konunun öğrenilmesinde yeterli başarının sağlanamadığını görülmektedir. Olasılık öğretiminde istenilen başarıyı sağlayabilmede ve olasılıklı düşünebilen bireyler yetiştirilmesinde olasılık konusunun kendisi, öğretim şekli, materyal kullanımı, eğitimcilerin yeterliği ve tutumu gibi farklı etmenler bulunmaktadır.

Olasılıklı düşünebilen bireyler yetiştirebilmeleri için bu bireyleri yetiştirecek olan öğretmenlerin öncelikle kendilerinin bu özelliklere sahip olmaları ve önemsemeleri gerekmektedir (Demirci, Özkaya ve Konyalıoğlu, 2017). Öğretmenlerinin kendilerinin yeterli görmedikleri veya olumsuz tutum gösterdikleri bir alanda etkili bir öğretim yapabilmeleri zor olacaktır. Bu nedenle bu çalışmada matematik öğretmenlerinin olasılık konusuna ve bu konunun öğretilmesine dair görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir il merkezinde farklı okullarda görev yapan sekiz matematik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada matematik öğretmenleri ile mülakatlar yapılmış ve geriye dönük analizlerin yapılabilmesi için mülakat süreci ses kayıt cihazı ile kayda alınmıştır. Elde edilen verilerin ilk analizlerinde betimsel analiz tekniği kullanılmış olup; farklı tecrübelere sahip olan öğretmenler, olasılık konusunun doğası gereği matematiğin diğer konularından farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Bununla birlikte olasılık öğretiminde daha çok rutin problemlerin çözümüne yer verildiği, öğrenciler tarafından daha çok alıştırma sorularına odaklanıldığı ve olasılık konusunun yeterli olarak öğrenilemediği, öğretmenlerinde kendilerini bu alanda matematiğin diğer konularına göre daha az yeterli gördükleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Olasılık eğitimi, matematik öğretmeni, öğretmen görüşleri

(17883) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SÖZEL BİR PROBLEMİ ÖĞRENCİ SEVİYESİNDE ÇÖZME ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ

TUĞRUL KAR ¹, ALİ SABRİ İPEK ¹, MEHMET FATİH ÖÇAL ², ERCAN ÖZDEMİR ¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

ali.ipek@erdogan.edu.tr

Son yarım yüzyıldır matematikçiler ve matematik eğitimcilerinin odak noktası olan problem çözme, öğretim programları ve dokümanlarında güçlü bir şekilde vurgulanmaktadır. Bu becerinin sınıf ortamına aktarılmasında öğretmenlerin problem çözücü olmalarının önemli bir rolü bulunmaktadır. Araştırmalar öğrenme ortamlarında farklı problem türlerine ve çözüm stratejilerine değinilmemesinin öğrencilerin karşılaştıkları problemlere sınırlı çözüm stratejileri geliştirmelerine yol açtığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla derslerde birinci problem çözücü olması gereken kişi öğretmenlerdir. Bu bağlamda araştırmada beş sınıf öğretmenin sözsel bir problemi öğrenci düzeyinde nasıl çözdüklerinin nitel yaklaşımlarla derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. Hizmet süreleri ortalaması 12 olan sınıf öğretmenleri, gönüllük esasına göre belirlenmiş ve araştırmada her birine kod isim verilmiştir. Öğretmenlere sunulan problem şu şekildedir; *Ali ve Elif'in paraları Ayşe'nin parasından sırasıyla 36 TL ve 43 TL daha fazladır. Bunun yanı sıra Elif'in parası, Ayşe'nin parasının 2 katı olduğuna göre, her birinin parası kaç TL'dir?* Bu problemin çözümüne, problemdeki sayılara art arda işlemler uygulanarak ulaşılamamakta, bunun yerine problemdeki verilerden çıkarımlar yapılması gerekmektedir. Dört sınıf öğretmeninden problemi ilkökul öğrencisi seviyesinde çözmeleri ve çözümü nasıl yaptıklarını yazılı olarak açıklamaları istenmiştir. Ayrıca 13 yıllık hizmet süresine sahip Kadir Öğretmen ile problem üzerinden klinik mülakat gerçekleştirilmiş ve video ile kayıt altına alınmıştır. Dört öğretmenin yazılı cevapları çözümün cebirsel ya da aritmetik olup olmamasına ve öğrenciye keşfetme imkanı sunup sunmamasına göre analiz edilmiştir. Bununla birlikte klinik mülakat ise içerik analizine tabi tutulmuş ve yaşanan güçlüklerin nedenleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre sadece Kadir öğretmen klinik mülakat sürecinde yönlendirme olmaksızın problemin çözümünü gerçekleştirememiştir. Buna karşın diğer öğretmenlerin tamamı yazılı olarak sundukları çözümlerde cevabı doğru bulmuşlardır. Beş sınıf öğretmenin dördünün çözümlerinin cebirsel yaklaşıma uygun olduğu, buna karşın sadece Hüsnü öğretmen'in çözümünün öğrenci seviyesine uygun olduğu tespit edilmiştir. Cebirsel yaklaşımı benimseyen öğretmenlerin çözümlerinde, *"Ayşe'nin parasından 43 TL fazladır. Bunun yanı sıra Elif'in parası, Ayşe'nin parasının 2 katı"* durumuna yönelik doğrudan açıklamalar yaptıkları, geometrik şekiller kullanarak eşitlikleri cebirsel yaklaşımlarla çözme eğiliminde oldukları belirlenmiştir. Kadir öğretmenin ise çözümünde Elif ile Ayşe'nin paraları arasındaki ilişkinin iki farklı şekilde sunulmasını yapılandıramadığı, toplam para miktarının verilmemesi nedeniyle problemi çözemediği tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle, $ax+bx=c$ tipindeki sözel problemlerin çözümüne yönelik sınırlı bir anlayış oluşturmuştur. Ayrıca Kadir öğretmen'in farklı problem çözme ve problem çözme stratejilerine yönelik sınırlı anlayışının öğrenci seviyesinde çözüm oluşturmada alternatif yaklaşımlar üretmesine engel teşkil ettiği de tespit edilmiştir. Sadece Hüsnü öğretmen *"parasının belli bir miktar fazlası ve aynı zamanda 2 katı"* durumu için farklı sayısal değerler üzerinden deneme çalışmaları yaptırarak anlayış oluşturacağını ve sonrasında bu anlayışı bu problemin çözümünde kullanabileceğini açıklamıştır.

Sonuç olarak, öğretmenlerin sözel problemi öğrenci seviyesinde çözmeye güçlükler yaşadıkları, özellikle model oluşturma ve farklı problem çözme stratejileri bağlamında sınırlı anlayışa sahip oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, öğretmenlerin strateji türlerine yönelik bilgi eksiklikleri yanında elde edilen bilgiyi öğrenci seviyesinde ifade etme ve aktarmada da güçlükler yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sözel problem çözme, sınıf öğretmenleri, öğretmen bilgisi

(17887) 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇİZGİ GRAFİKLERİNİ GÜNLÜK YAŞAM DURUMLARI İLE ANLAMLANDIRMA SÜREÇLERİ ÜZERİNE BİR ÖĞRETİM DENEYİ UYGULAMASI

FATİH BAŞ¹, MEHMET BEKDEMİR¹, ALİ GÖKMEN², ZEYNEP ÇAKMAK GÜREL¹

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ - ² KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

gkmen.ali56@gmail.com

Matematiğin gerçek yaşamda sık karşılaşılan önemli alanlarından biri istatistiktir. Bunun bir sonucu olarak son yıllarda istatistik hem ülkemiz hem de diğer ülkelerin öğretim programlarında erken öğretim dönemlerinden başlanarak ortaöğretim son kademelerine kadar bir öğrenme alanı olarak yerini almıştır. Bu programlarda genel olarak istatistik öğrenme alanında bireylerin günlük hayatta karşılaştıkları verileri uygun bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerilerinin gelişimi hedeflenmektedir (Koparan ve Güven, 2014). Gazete sayfalarından ekranlarda yer alan çeşitli reklamlara kadar hemen her alanda sıklıkla karşılaşılan ve kısaca verilerin şekil kullanılarak gösterilmesi olan grafikler istatistiğin önemli konularından biridir. Öğretim programlarında grafikler önemli bir yer tutar ve öğrencilerden farklı grafik türlerini günlük hayatta ilişkilendirerek yorumlayabilmeleri beklenmektedir (MEB, 2005, 2013, 2017).

Bu araştırmada 6. sınıf öğrencilerinin tasarlanan bir öğretim deneyinde matematik öğretim programlarındaki yeri nedeniyle henüz işlememiş oldukları çizgi grafiklerini günlük yaşam durumları ile anlamlandırma süreçlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Öğretim deneyi yöntemi, öğretim sürecinde öğrencinin bilgiyi anlamlandırmasında ve akıl yürütmesindeki değişimi, gelişimi sağlama ve izleme sürecidir (Steffe ve Thompson, 2000). Bu süreç öğrencilere ürettikleri bilgi ve anlayışlar ile ilgili araştırmacının (araştırmacı/öğretmen), gözlemcilerin ve/ya akranlarının yönelttikleri soruları veya yorumları içerir. Ayrıca araştırmacı/öğretmen, öğrencilere doğrudan bilgi vermediği gibi kendi bilgisi doğrultusunda da yönlendirme yapmaz. Yapılan çalışmanın araştırma grubunu, 2017-2018 öğretim yılının bahar yarıyılında öğrenim gören 18 ortaokul 6. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu sınıf düzeyinin seçilmesinin nedeni ise öğrencilerin henüz çizgi grafiklerine ilişkin öğrenim görmemiş olmaları ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerinde daha yaratıcı yanıtlar verecek olmaları düşüncesidir. Veri toplama aracı olarak, doğrusal ve doğrusal olmayan 15 farklı çizgi grafiğinin yer aldığı bir çalışma kâğıdı kullanılmıştır. Planlama sürecinden sonra uygulama üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar “ısınma”, “etkinliğin uygulanması” ve “elde edilen sonuçların paylaşımı” şeklindedir. Etkinliğin uygulanması sürecinde öğrenciler dörderli ve beşerli gruplar şeklinde çalışmış olup uygulama toplamda iki ders saati süresince yapılmıştır. Tüm bu süreçte öğrencilere rehberlik eden bir araştırmacı ve bu araştırmacıya yardımcı olan üç gözlemci yer almıştır. Araştırma yöntemi kapsamında çalışmaya dair geriye ve ileriye dönük analizlerin yapılması amacıyla uygulama sürecinin tamamı video ile kaydedilmiş olup, senaryoların yazılmış olduğu çalışma kâğıtları araştırmacılar tarafından toplanmıştır.

Öğretim deneyi yöntemi uzun süreli ve kapsamlı bir çalışma olup; bu çalışmada elde edilen ilk sonuçlar sunulmuştur. Buna göre; araştırmacı/öğretmen ve akran konuşmalarının, “farklı düşünmeye teşvik edici” ve “ileri sürdükleri fikirlerin gerekçelerini ortaya koymaya yönelik” nitelikte olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin ise bu süreçte senaryolarını tekrar gözden geçirip düzenledikleri, böylece senaryoların iyileştiği görülmüştür. Buna ilaveten öğrenciler daha önce öğrenmedikleri doğrusal ve doğrusal olmayan grafikleri gerçek durumlara uygun bir şekilde anlamlandırmışlardır. Matematiksel olarak da artış ve azalış kavramlarını doğru bir şekilde yorumlamışlardır.

Anahtar Kelimeler : Öğretim deneyi, çizgi grafiği, günlük yaşam

(17910) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ OYUNLARDA YER ALAN OLASILIK DURUMLARINI HESAPLAMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

ALİ GÖKMEN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

gkmen.ali56@gmail.com

Matematiğin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi gerek ülkemiz matematik öğretim programında gerekse birçok gelişmiş ülkelerin matematik öğretim programlarında yer almaktadır. Benzer şekilde matematik eğitimcileri tarafından oluşturulan National Council of Teachers of Mathematics (NCTM) gibi uluslararası bir platform tarafından matematiğin gerçek hayatta etkili bir şekilde kullanılmasını matematik okuryazarlığı bağlamında ele alarak, bunun matematik eğitimi ile bireylere kazandırılması gereken önemli bir beceri olduğu belirtilmektedir. Temelini bir şans oyunundan alan olasılık, günümüzde tıp alanındaki çalışmalardan bilgisayar yazılımlarına kadar neredeyse her alanda kendine yer bulmaktadır. Bireylerin günlük yaşamda sıklıkla karşılaştıkları olasılık durumlarını göz önüne alırsak bu konunun bizim düşündüğümüzden öte bir yere sahip olduğunu görebiliriz. Hayatımızda bu denli yer alan ve bireyler tarafından farkında olmadan günlük yaşam durumlarında sıklıkla kullanılan olasılık konusunun okullarda öğretildiği şekilde günlük hayatla ilişkilendirilmesi sınırlı kalmaktadır. Bireyler neredeyse günlük hayatın her alanında olasılık hesabı yapılıyor olsa da, okullarda olasılık öğretimi, öğrencilere genel olarak geleneksel öğretim yöntemi temelinde, olasılık konusunun daha çok teorik kısmına odaklanılarak deneysel yönü üzerinde yeterince durulmadan gerçekleştirilmektedir (Truran, 1985; Bulut, 2001; Fischbein ve Schnarch, 1997; Jones, 2005; Gürbüz, 2006; Memnun, 2007). Bunun bir sonucu olarak ilgili alan yazında öğrencilerin olasılık başarılarının yeterli olmadığı ve olasılık öğretiminde etkinlik temelli farklı öğretim yaklaşımlarının kullanılması gerektiğine dair çalışmalar yer almaktadır (Jones, 2005; Memnun, 2007; Gürbüz, 2007; Akkoç ve Yeşildere-İmre, 2015).

Olasılık konusunun gelişimini biraz irdelediğimizde; olasılık kavramının doğmasına bir şans oyununun neden olduğunu görmekteyiz. Bununla birlikte ilgili alan yazın incelendiğinde olasılık öğretiminde farklı yöntemlerin kullanılması; olasılık durumlarını içeren senaryolarla etkinlikler yapılması, bilgisayar destekli öğretim platformlarının kullanılması ve şans oyunları gibi olasılık durumlarını içeren oyunlardan faydalanılması gerektiği konusundaki araştırmalara yer verildiğini görebiliriz (Fırat, 2011; Akkoç ve Yeşildere-İmre, 2015). Buradan hareketle oyunların olasılık öğretiminde kullanılmasının faydalı olacağı konusunda bir çıkarımda bulunabiliriz. Yapılan bu çalışmada ise günümüzde devam eden bir yarışma programı ve senaryolaştırılmış olan bazı oyunların içinde barındırdığı olasılık durumlarını ele alarak, öğretmen adaylarının ilgili durumlardaki karar verme sürecinde olasılık hesaplama becerilerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmada durum çalışması yöntemi kullanılmış olup, araştırma grubunu bir devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan 33 ilköğretim matematik öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğretmen adayı oluşturmuştur. Öğretmen adaylarına olasılık durumları içeren iki farklı oyunu temel alan senaryolar verilmiş olup, bu senaryolara dair iki adet soru yöneltilmiştir. Kendilerini bu senaryolarda yer alan yarışmacılar gibi düşünen öğretmen adayları bir ders saati süresince yöneltilen sorulara cevap vermeye çalışmışlardır. Yöneltilen sorulara dair verilen cevaplardan hareketle öğretmen adaylarının senaryolardaki olasılık durumlarına yönelik olasılık hesabı yapma becerileri incelenmiştir.

Yapılan analizlerde ise öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun senaryolardaki olasılık durumlarını yeterince ortaya çıkaramadıkları ve ilgili olasılık durumlarında olasılık hesabı yapmadan sezgisel olarak cevap verdikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Olasılık, öğretmen adayı, oyun

(17944) MATEMATİK ÖĞRETİMİNDE EĞİTİM BİLİŞİM AĞI (EBA) KULLANIMININ ORTAOKUL 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİK BAŞARISINA ETKİSİ

ELİF ANKAY¹, DEVİRİM ÇAKMAK²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

elifankay_91@hotmail.com

Bu çalışmada, ortaokul 5.sınıf matematik dersinde “Kesirlerle Toplama ve Çıkarma İşlemleri” konusunun öğretiminde, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile desteklenmiş öğretim ortamının öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma yarı deneysel çalışma yöntemine göre ön test-son test deney ve kontrol gruplu modele göre desenlenmiştir. Çalışma 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz dönemi İstanbul ili Pendik ilçesinde bulunan bir devlet okulunda 5. sınıfta öğrenim görmekte olan 76 öğrenci ile 15 ders saati süresince gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, deney grubunda mevcut öğretim programında benimsenen yapılandırmacı öğretim yönteminin yanı sıra EBA’da yer alan matematik e-içeriklerindeki ders, video ve animasyonlar araştırmacı rehberliğinde aktarılmıştır. Kontrol grubunda ise yapılandırmacı öğretim yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından 5.sınıf kesirlerle toplama ve çıkarma işlemleri konusundaki kazanımları kapsayan 26 maddelik çoktan seçmeli başarı testi geliştirilmiştir. Test gerekli uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanarak, 158 kişi üzerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Matematik başarı testinin geçerliği ve güvenilirliği analiz edilmiş olup KR-20 güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Çalışmayan 6 maddenin testten çıkarılmasının ardından testin 20 maddelik son hali, her iki grubun öğrencilerine ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Uygulama sürecinden elde edilen veriler, bağımlı ve bağımsız örneklem t-testi kullanılarak SPSS 22 programında analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular, EBA destekli yapılandırmacı öğretimin yapıldığı deney grubu öğrencileri ile yapılandırmacı öğretimin yapıldığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları arasında, anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Ayrıca uygulanan her iki yöntemin de öğrencilerin akademik başarıları üzerine anlamlı bir farklılık oluşturduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Matematik, Matematik Eğitimi, EBA Destekli Öğretim, Kesirler

(16552) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK İNANÇLARI İLE AKADEMİK ÖZYETERLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

SULE DURAN¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

sldrnn@gmail.com

Matematik eğitiminde problem çözmeye yapılan vurgu arttıkça problem çözme süreçlerini ve öğrencilerin bu konudaki görüşlerini incelemek önemli hâle gelmiştir. Öğretim programlarında ve matematik eğitimine yönelik reform çalışmalarında problem çözmenin her sınıf düzeyine ve her matematik konusuna entegre edilmesi gerektiği sıkça vurgulanmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin problem çözmeyi nasıl algıladıkları, problem çözmeye yönelik inançlarının neler olduğu ve nelerle ilişkili olduğu önemli bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Problem çözme sürecini etkileyen faktörlere yönelik yapılan sınıflandırmalar incelendiğinde, bireylerin düşünme biçimlerini ve duygusal tepkilerini de etkilemekte olan ve Bandura tarafından bireyin akademik bir konu alanında başarılı olabileceğine ilişkin inancı olarak tanımlanan duyuşsal faktörlerden akademik özyeterlilik algısının önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin matematiksel problem çözmeye yönelik inançları ve akademik özyeterlilik algısı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını araştırmak ayrıca lise türü, cinsiyet ve sınıf düzeyinin problem çözmeye yönelik inanç üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemektir.

Bu çalışmanın örneklemini 2016-2017 Eğitim Öğretim yılı 2. Döneminde Meslek Liseleri, Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Lisesi ve Fen Lisesinde öğrenim gören tesadüfi olarak seçilen 9. sınıf ve 12. sınıf öğrencisi toplam 418 kişi oluşturmaktadır. Problem çözmeye yönelik inançları belirlemek için Kloosterman ve Stage (1992) tarafından geliştirilmiş olup Türkçe’ye Hacıömeroğlu (2011) tarafından uyarlanan Matematiksel Problem

Çözmeye Yönelik İnanç Ölçeği, Akademik özyeterlik algılarının belirlenmesinde , Owen ve Froman (1988) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlama çalışması Kemer (2006) tarafından yapılan Akademik Özyeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla, katılımcılardan okul, sınıf, cinsiyet durumuna ilişkin bilgiler toplanmıştır Öğrencilerin problem çözmeye yönelik inançları ile akademik özyeterlik arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Spearman Korelasyon analizi kullanılırken, öğrencilerin problem çözmeye yönelik inanç ve alt faktörleri ile akademik özyeterliklerinin okul türüne, sınıf düzeyine ve cinsiyete göre farklılaşmasının incelenmesinde Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis Testleri kullanılmasına karar verilmiştir. İstatistiksel çözümlerinin tümünde SPSS 21.0 programı kullanılmıştır, güvenilirlik geçerlilik sağlanmıştır. Cronbach's Alpha kat sayısı olarak 0.87 değeri elde edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin problem çözmeye yönelik inançları ile öğrencilerin akademik özyeterlik algıları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. ($r = .365$, $p=.000$) Öğrencilerin problem çözmeye yönelik inancının okul türüne göre farklılaşmasının incelenmesinde kullanılan Kruskal Wallis Analiz sonucunda problem çözmeye yönelik inancın okul türüne göre farklılaşmakta olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Cinsiyete göre problem çözmeye yönelik inancın toplam puanları ile matematiksel beceri boyutu puanları açısından kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin matematiksel problem çözmeye yönelik inançları sınıf düzeyine göre incelenmesi için kullanılan Mann Whitney Analiz sonuçlarına göre 9. Sınıf öğrencilerin problem çözmeye yönelik inançları toplam ve tüm alt boyutları ile 12. Sınıf öğrencilerin problem çözmeye yönelik inançları toplam ve tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Problem çözmeye yönelik inancı geliştirmek adına öğrencilerin akademik özyeterlik algılarını geliştirecek çalışmalara önem verilebilir.

Anahtar Kelimeler : Problem Çözme, Problem Çözmeye Yönelik İnanç, Akademik Özyeterlik Algısı

(15929) MESLEK YÜKSEK OKULLARININ İSTİHDAMA KATKISINI ARTIRMAYA YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ

İLHAN ATİK¹

¹ MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ

iatik@tekok.edu.tr

Günümüzün küresel rekabet ortamında işletmelerin ve devletlerin iktisadi ortamda değer oluşturabilmesi üretim faktörlerini etkin kullanabilmeleriyle yakından ilişkilidir. Üretim faktörü olarak işgücü; hemen yerine bir başka değer konulamaması ve taklit edilememesi yönüyle küresel rekabette işletmeler için önemi bir üstünlük sağlamaktadır.

İşgücüne üstünlük kazandıran bilgi, beceri ve yetkinlik dünyada ve ülkemizde mesleki ve teknik eğitim kurumları aracılığıyla verilebilmektedir. Bu yönüyle işgücünün geliştirilmesinde önemli bir paya sahip olan eğitim kurumları; iletişim becerileri yüksek, takım çalışmasına uyumlu, eleştirel ve analitik düşünceye sahip kişiler yetiştirmeye çalışmaktadır. Ülkemizde meslek yüksek okullarının sayısı 2016 yılı itibarıyla 924'e ulaşmıştır. Bu okullarda 215 farklı türde önlisans programında eğitim verilmekte, açıköğretim önlisans programlarında eğitim gören öğrenciler dahil edildiğinde toplam 2 milyonun üzerinde öğrenci eğitim görmekte, bu sayı yükseköğretimdeki tüm öğrenci sayısının yaklaşık %33'üne karşılık gelmektedir.

Buna rağmen İŞKUR tarafından tüm Türkiye'yi ve tüm işkollarını kapsayacak şekilde her yıl hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları incelendiğinde Türkiye'deki işyerlerinin yüzde 21'inin eleman temininde güçlük çektikleri belirlenmiş, bunun nedenleri incelendiğinde ise ilk sırada % 75,3 ile "gerekli beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" konusunun yer aldığı tespit edilmiştir. Türkiye'de çalışma çağındaki (15-64 yaş grubu) nüfusun toplam nüfus içindeki payının % 68,2 olduğu ve bu oranın ülkemizin önümüzdeki 20 sene içerisinde ekonomik gelişmesini daha da hızlandırmaya imkan sağlayacak önemli bir kaynak olduğu dikkate alındığında meslek yüksek okullarının piyasa ihtiyaçlarına uyumlu eğitim verebilmelerinin ve mezunların da aldıkları eğitime uygun istihdam edilmelerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada; özellikle Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yürütülen çalışmalar, Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyete geçen meslek yüksek okulları ile Yüksek Öğretim Kurulu tarafından yapılan düzenlemeler

incelenerek, istihdam konusunda meslek yüksek okulları tarafından verilen eğitimlerin etkinliğinin artırılabilmesine yönelik bir model önerisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Mesleki eğitim, istihdam, uygulamalı eğitim

(15930) MESLEKİ EĞİTİMDE KALİTE SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNDE FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK, MATEMATİK (FTMM) EĞİTİMİ VE TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ

İLHAN ATİK¹

¹ *MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ*

iatik@tekok.edu.tr

Küresel ekonomik sistem ve rekabete dayalı hızlı üretim yaklaşımı üretimin her aşamasında standart uygulamalar gerektirirken, bununla tam anlamıyla zıtlık oluştururcasına, günümüzde her ölçekte faaliyet gösteren işletmeler; çalışanlarından yaptıkları işe sahip oldukları donanımı yansıtmalarını, bireysel farklılıklarını bir değer olarak işletmeye katmalarını beklemektedir.

Ülkemiz 2016 yılı verilerine göre OECD ülkeleri arasında 6'ncı büyük işgücü nüfusuna sahip ülkedir. Ancak işgücünün eğitim seviyesi incelendiğinde; çalışanların %55'inin lise altı eğitimlilerden, %21'inin yükseköğretim mezunlarından, %10'unun lise mezunları, yine %10'unun mesleki ve teknik lise mezunlarından ve % 4'ünün de okur-yazar olmayanlardan oluştuğu görülmektedir.

Küresel rekabet içinde önemli hedefleri olan ülkemizin üretimde ve ihracatta katma değeri yüksek ürünlere yönelmesi gerekmektedir. Dış ticaret istatistikleri incelendiğinde halen ülkemizin ihraç ürünlerinin kilogram değeri 1,59 dolar seviyesinde iken Japonya'da 3,86 dolar, Almanya'da 3,68 dolar, Güney Kore'de 2,7 dolardır. Özellikle savunma ve havacılık sanayinde 24,78 dolar/kg, hazır giyim ve konfeksiyonda 15,89 dolar/kg ve Otomotiv endüstrisinde 6,36 dolar/kg değerleri dikkate alındığında ülkemizde bir yandan Ar-Ge projelerine kaynak aktararak diğer yandan işgücünün nitelikleri artırılarak bu alanda önemli sonuçlar alınabileceği değerlendirilmektedir.

Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik (FTMM) eğitimi bu disiplinlerin birbiriyle içiçe olarak teorik bilgilerin uygulama ve ürüne dönüştürülmesine ortam hazırlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, eğitilenlere her düzeyde disiplinler arası bir bakış açısı kazandırarak, teorik bilginin pratik uygulamalara dönüştürülerek hayata geçirilmesine ortam sağlamaktadır.

Ülkemizde işgücü piyasalarına yönelik araştırmalarda işyerlerinin yüzde 21'inin eleman temininde güçlük çektiklerini belirlenmiş, bu konuda özellikle imalat sektöründe sorun yaşandığı tespit edilmiştir. Çalışan temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde ise ilk sırada % 75,3 ile "**gerekli beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması**" yer almaktadır. Mesleki eğitim insanlara belirli bir mesleğe ilişkin bilgi, beceri ve yetkinlik kazandıran ve yeteneklerini geliştiren bir anlayış olarak oldukça yüksek maliyetlere sahiptir.

Bu çalışmada ülkemizde gerek genç işgücünün yüksek katma değerli alanlarda istihdam edilebilmesi, gerekse eğitime harcanan kaynakların üretim gücü olarak ekonomiye dönüşünün sağlanması için STEM yaklaşımının mesleki eğitim alanında da etkin olarak hayata geçirilebilmesi konusunda neler yapılabileceği incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Mesleki eğitim, İşgücü, FTMM.

(15931) HAVACILIK SEKTÖRÜNÜN ARTAN PERSONEL İHTİYACININ KARŞILANMASINDA MESLEK YÜKSEK OKULLARININ ROLÜ

İLHAN ATİK ¹

¹ MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ

iatik@tekok.edu.tr

Havacılık sektörü teknolojik gelişmelere uyumlu olarak sürekli gelişen, teknik ve karmaşık hizmetler bütünüdür. Teknolojide yaşanan değişim sektörde otomasyonu ön plana çıkarmış, bilgi teknolojilerinin etkin kullanılmasını gerekli kılmıştır. Ancak bu gelişmelerin tamamı sektörün eğitimi ve yetişmiş işgücü talebini azaltmamış, aksine her geçen yıl daha da fazla ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Günümüzde faaliyet gösteren her ölçekteki havayolu; *yolcu ve yük taşımacılığı hizmeti* veren bir organizasyon, sektörü sürekli izleyerek değişime uyum sağlayabilecek organizasyona sahip bir *açık sistem*, havacılık faaliyetlerinin uluslararası niteliği sebebiyle hizmetin devamlılığı ve gerekliliği için 24 saat *Sürekli Hizmet Arzı* sağlayan bir işletme, sadece yetkin personel ile çalışabilme zorunluluğu nedeniyle *Nitelikli Personele ve Sürekli Eğitime Gereksinim* duyan bir işletmedir.

Ülkemizde son dönemde havacılık sektöründe yaşanan hızlı büyüme karşısında artan işgücü talebini karşılamak üzere birçok üniversitede lisans ve önlisans seviyesinde yükseköğretim programları hızla açılarak mezunlar verilmektedir. Önlisans düzeyinde verilen eğitimlerin 2017-2018 yılı kontenjanları incelendiğinde **6 programda toplam 6236 öğrenci kontenjanının** bulunduğu, programların dağılımında; 15 yükseköğretim kurumunda **“Uçak Teknolojisi”** alanında toplam 1270 öğrenci, iki yükseköğretim kurumunda **“ Uçuş Harekat Yöneticiliği”** alanında toplam 120 öğrenci, bir üniversitede **“Tahribatsız Muayene”** alanında 25 öğrenci, dört yükseköğretim kurumunda **“Hava Lojistiği”** alanında toplam 214 öğrenci, dokuz yükseköğretim kurumunda **“Havacılıkta Yer Hizmetleri Yönetimi”** alanında yüzyüze , açık ve uzaktan olmak üzere toplam 2392 öğrenci, 25 yükseköğretim kurumunda **“Sivil Havacılıkta Kabin Hizmetleri”** alanında toplam 2215 öğrenci kontenjanının olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada ülkemizde faaliyet gösteren meslek yüksekokullarının havacılık sektörüne yönelik eğitim programlarının sektörün taleplerine cevap verme durumu ile mezunların istihdam edilme konusu **Uçak Teknolojisi** önlisans programı özelinde incelenerek, sektör temsilcileri, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ve Yüksek Öğretim Kurulu arasında mezunların sektörde istihdamına yönelik yürütülen çalışmalar değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Havacılık sektörü, Uçak Teknolojisi önlisans programı, istihdam

(16241) MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN STAJ VERİMLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ

FEYZİ KAYSİ ¹, EMRAH AYDEMİR ², MEHMET YAVUZ ³

¹ İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ³ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

emrah.aydemir@ahievransu.edu.tr

Sektör fark etmeksizin tüm firmalar için ihtiyaç duyulan en önemli unsurlar arasında nitelikli çalışan ihtiyacı yer almaktadır. Bu nitelikli işgücü ihtiyacını karşılayan yüksek öğretim kurumları arasında Meslek Yüksekokulları (MYO) da yer almaktadır. Bu kurumlardaki programlarda öğrenim gören öğrenciler, mesleklerine yönelik teorik ve uygulamalı eğitim almaktadırlar. Bununla birlikte yaz dönemlerinde, öğrenim gördükleri alanlarla ilişkili işyerlerinde uygulama yapmaktadırlar. Öğrencilerin işyerlerindeki deneyimleri kazanmaları için uygulanan staj eğitimi, işletmelerin talep ettikleri nitelikli işgücünün karşılanmasına katkı sağlayabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, mezun durumundaki öğrencilerin yaptıkları stajın verimliliğinin stajyer ve firma boyutları göz önünde bulundurularak incelenmesini sağlamaktır. Böylece, yapılan stajların işyerlerine ve stajyerlere ne gibi katkılar sunduğu belirlenebilecektir. Çalışma nitel tekniklerle gerçekleştirilmiş ve durum çalışması deseni ile işe koşulmuştur. Bu kapsamda İstanbul ilindeki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören son sınıftaki 30 MYO öğrencisinin ve bu öğrencilerin stajlarını yaptıkları 30 işyerlerindeki uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcılardan yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla veriler toplanmış ve toplanan veriler içerik analiziyile yorumlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bazı sonuçlara göre, öğrenciler öğrendikleri bilgilerin uygulamadaki

karşılıklarını gördüklerini, ekip çalışmasının faydalarını, iş saatlerine bağlı olmaya alışma, farklı makine ve teçhizat görme gibi deneyimlerini ifade etmişlerdir. Ayrıca staj gerektirdiği amaç dışında da işler yaptıklarını belirtmişlerdir. Görüşleri alınan işyerlerindeki uzmanlar ise, stajyerden memnun kaldıklarını ve staj sonrasında kendilerini istihdam etmek istediklerini belirtmişlerdir. Stajyerleri istihdam etme gerekçeleri olarak; stajyerlerin işe yatkın olması, etik ilkelere uyması, mesai saatlerine özen göstermesi, sorumluluk alması ve işleri kolay öğrenmesini göstermişlerdir. Bununla birlikte bazı işyerlerinin stajyerleri istihdam etmek istemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedenleri olarak stajyerin çalışma anında yavaş olması, alan bilgisine hakim olmaması, askerlik görevini tamamlamamış olması ve işyerindeki personel kapasitesinin dolu olması gerekçe olarak gösterilmiştir. İşyerlerindeki uzmanların staj süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik programlara önerileri arasında; öğretim elemanlarının sektör ziyaretleri yapması, sektör uzmanlarının bazı derslere davet edilmesi, öğrencilerin yatkınlıklarına uygun staj yeri belirlenmesini ve ders uygulamalarının artırılması ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Mesleki Eğitim, Meslek Yüksekokulu, Staj Verimliliği, Mezunların İstihdamı

(16602) MUHASEBE MESLEĞİNDE KALİTELİ MESLEKİ EĞİTİME ULAŞMAK: MUHASEBE YÜKSEKOKULU

ERDİNÇ ALP¹

¹ *ORDU ÜNİVERSİTESİ*

e.alp@odu.edu.tr

Temel amacı nitelikli ara eleman yetiştirmek olan Meslek Yüksekokulları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda "Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumu" şeklinde tanımlanmıştır. Meslek yüksekokulları bünyesinde bulunan Muhasebe ve Vergi Bölümleri için de bu tanım geçerli ve gereklidir. Ancak; tüm sektörlerin içerisinde ve bunun yanı sıra devletin temel gelir yöntemi olan vergi gelirlerinin toplanmasına aracılık eden ve 3568 sayılı kanun sonucu kanuni bir tanıma sahip olan Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlik mesleğinde istihdam edilmeleri gereken Muhasebe ve Vergi Bölümü öğrencileri, "tecrübesizlik" gerekçesi ile iş bulmakta zorlanmaktadır.

Çalışmada Muhasebe ve Vergi Bölümü öğrencilerinin bölümle ve meslekle ilgili değerlendirmeleri ve beklentileri ölçülmeye çalışılmıştır. Öğrencilere yapılan anket sonucunda; ankete katılan 151 öğrencinin aldıkları derslerin meslek hayatı için yeterli olduğunu düşünmelerine rağmen %23,2'si okulu bitirdiklerinde muhasebe bürolarında çalışacaklarını belirtirken; %43'ü Dikey Geçiş Sınavı ile lisans eğitimine devam edeceğini belirtmiştir. 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na 2008 yılında yapılan değişiklik ile meslek mensubu olabilmek için en az lisans seviyesinde mezuniyet şartı getirilmesi Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümü öğrencilerini meslek mensubu olma yolunda lisans eğitimine itmiştir. Bu bağlamda öngörülen yöntem her ilçede Muhasebe ve Vergi Bölümü açmak ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri'nde muhasebeden uzak dersler alan öğrencileri mesleğe almak yerine daha yoğun muhasebe eğitimi veren, mesleki eğitimi göz önünde tutan Muhasebe Yüksekokulu açmaktır.

Anahtar Kelimeler : Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Mesleki Eğitim

(17901) MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA YENİ EĞİTİM SİSTEMİ: İŞYERİ EĞİTİMİ

ERDİNÇ ALP¹, SAMUR ARİF NİHAT²

¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ - ² NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
e.alp@odu.edu.tr

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3. Maddesi Meslek Yüksekokullarını "Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, ön lisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumu" şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma göre meslek yüksekokullarının temel amacı da "sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde nitelikli ara eleman yetiştirmek" olmalıdır. Bu bağlamda 2002-2003 eğitim yılında bir atılım gerçekleştirilmiş ve meslek liselerinden meslek yüksekokullarına öğrenci alımını artırmak amaçlı "Sınavsız Geçiş Sistemi" devreye sokulmuştur. Ancak uygulamada gözlenen ve çeşitli çalışmalarda ortaya konan sonuçlara göre "Sınavsız Geçiş Sistemi" meslek yüksekokullarındaki eğitim kalitesini düşürmüştür.

Çalışmada; meslek yüksekokullarının temel amacı kabul edilen "nitelikli insan gücü yetiştirme" amacını yerine getirmek için bir çözüm önerisi olarak "işyeri eğitimi" sistemi önerilmiştir. Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin sektörel anlamda da gelişimlerinin sağlanması, meslek yüksekokullarında verilen mesleki eğitim uygulamaya bilgisine sahip olmayan akademisyenler tarafından verilmesi, sektörün beklentilerinin tecrübeli elemanlara yönelik olması ve meslek yüksekokulu mezunlarının tecrübesiz kabul edilmesi sonucunda mesleki eğitimin sadece meslek yüksekokullarına bırakılmaması, işyerleri ve işverenler tarafından da desteklenmesi gerekmektedir. İstihdam sorununu azaltmak, öğrencileri teorik bilginin yanı sıra pratik bilgi ile de donatmak için işyeri eğitimi sistemi kullanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Meslek Yüksekokulu, Sınavsız Geçiş, İşyeri Eğitimi

(16536) MİMARLIK EĞİTİMİNDE DİJİTAL ARAÇLARIN YERİ

MAKBULE ÖZDEMİR¹, M. MUSTAFA ÖNAL¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
mkbuleozdemir08@gmail.com

Mimarlık eğitimi, öğrenciyeye pratik ve teorik anlamda edinimler sağlamakla beraber farklı bakış açıları getirilerek tasarım sınırlarını artırmaktadır. Tasarım sürecinin aşamaları ele alınan problemin çözümüne dair yöntemler, bu süreçte izlenecek zihinsel ve işlevsel algoritmalar tasarım eğitiminde önemli bir rol üstlenmektedir. Mimarlık eğitimi bireyin bu süreçte edindiği bilgilerin ışığında tasarım sonucuna ulaştığı bir alandır.

Öğrenciyi mesleğe hazırlayan temel bilgilerin verildiği derslerden biri olan tasarım stüdyoları mimarlık eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Teknolojik olanakların gelişmesiyle beraber son yıllarda ise mimarlık eğitiminde tasarım dersleri müfredatında dijital araçların kullanıldığı görülmektedir. Eğitim döneminde tasarımı geliştirme aşaması, derin zihinsel işlemler gerektiren bir tasarım süreci gerektirmektedir. Verileri toplama, taslakları oluşturma gibi aşamalarda iki boyutlu, üç boyutlu çizim teknikleri ile modeller oluşturmak zihnin elde ettiği sanal verileri somut görünüme ulaştırır. Bu çizim teknikleri zamanla el çizimi ile ifade şekline çıkıp bilgisayar ortamına taşınmıştır.

Bu çalışma doğrultusunda, mimarlık eğitiminde tasarım süreci ve bu sürece zamanla eklenen dijital araçlar, bu araçların eğitime katkısı ele alınacaktır. Ele alınan bu bilgiler yolunda çeşitli üniversitelerin yürütmüş olduğu atölye çalışmaları, bu çalışmalarda izlenen yol, kullanılan dijital araçlar ve bu araçların tasarımda etkileri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Dijital Eğitim, Mimari Tasarım, Mimarlıkta Teknoloji

(14633) ARTTIRILMIŞ GERÇEKLİK KULLANIMININ ÖZEL VE DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE MİMARLIK BÖLÜMLERİ YAPI EĞİTİMİNDE KULLANIMI

Z. ÖZLEM PARLAK BİÇER¹, FATİH KİRAZ², FAZIL AKDAĞ¹, EBRU ŞAHİNKAYA¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ

parlakoz@yahoo.com

Üniversite düzeyindeki meslek eğitimleri içerisinde mimarlık eğitimi, mimarlık pratiğine bağlı olarak diğer meslek eğitimlerinden farklılık göstermektedir. Uzun ve zor bir süreç olan mimarlık eğitimi içerisinde ise teknik bilgi ve uygulama yoğun olan yapı dersleri ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Mimarlık mesleğine yön veren yapı derslerinin öğrenciler tarafından algılanması için teorik anlatımın yanı sıra iki boyutlu çizimler ve üçüncü boyutta da maketler ile ders hoca-öğrenci arasında birebir eğitim olarak gerçekleşmektedir. Ağrı ve yorucu bir süreç olan bu eğitim sistemi, devlet ve özel okullarda farklı ağırlıklarda yapılmaktadır. Çalışmada yapı dersleri birbirine paralel olarak işlenen bir devlet ve özel üniversite ele alınmıştır. Her iki üniversitedeki yapı derslerinin öğrenci tarafından konu içeriklerinin algılanması ve anlaşılmasındaki farklılıklar incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken, yapı derslerinin mevcut teorik ve pratik uygulamasının öğrencinin anlamasındaki etkileri ve öğrencinin dersi daha kolay anlaşılabilmesinde etkin olacağı düşünülen arttırılmış gerçeklik kullanılarak ders konularını öğrencinin anlamasındaki etkileri kıyaslamalı olarak yapılmıştır. Arttırılmış gerçeklik ile derslerin verilmesinin klasik mimarlık eğitimine getireceği yenilikler ve algılamada sürenin kısalması konuları çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Çalışma, genelde yüksek öğretim sisteminde arttırılmış gerçeklik teknoloji kullanımına özelde mimarlık yapı eğitiminde kullanımına yön vermeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın yüksek öğretimin özelde yapı eğitimindeki derslerin arttırılmış gerçeklik teknolojisi ile daha iyi duruma gelmesine katkıda bulunması umut edilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yapı Dersleri, Mimarlık Eğitimi, Arttırılmış Gerçeklik

(15634) OKUL ÖNCESİ DÖNEM RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARINDA MÜHENDİSLİK ÖĞELERİ

AYSUN ATA AKTÜRK¹, HASİBE ÖZLEN DEMİRCAN²

¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ

² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

aata@kastamonu.edu.tr

Kullandığımız bilgisayarlardan oturduğumuz koltuklara kadar teknoloji ile çevrili bir dünyada yaşamaktayız. Hayatımızın ayrılmaz bir parçası olan bu teknolojiler, çeşitli alt disiplinlerde çalışmakta olan mühendislerin yaratıcılıklarının yanı sıra, fen ve matematik bilgilerini toplumun ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kullanarak ürettikleri çözümlerdir (Bers, 2008). Öyle ki, mühendisler çeşitli materyalleri kullanarak problem çözmeye, bir amaca hizmet etmek adına tasarımlar, yapılar ve ürünler ortaya koymaya ve bu tasarımları daha iyi veya daha farklı şekilde çalıştırmayı mümkün kılacak çözümler üzerine düşünmeye odaklanmışlardır (Bagiati, 2011). Alanları fark etmeksizin, bütün mühendisler çalışmalarını sırasında “mühendislik tasarım süreci” olarak adlandırılan sürecin adımlarını takip ederler. Bu süreçte, mühendisler günlük yaşam problemlerine ve ihtiyaçlarına etkili çözümler üretirken, çözümlerini test etmekte, deneme-yanılmalar doğrultusunda bu çözümleri tekrar gözden geçirmekte ve yeniden test etmektedirler (Stone-MacDonald, Wendell, Douglas, & Love, 2015). Çevrelerinde gördükleri objelerin isimleri, nasıl çalıştıkları, ne işe yaradıkları ve olayların neden ve nasıl meydana geldiği konusunda oldukça meraklı olan okul öncesi dönem çocukları da, tıpkı gerçek mühendisler gibi, mühendislik tasarım sürecinin ihtiyaç ve problemlerin belirlenmesi ve bunlar üzerinde düşünmek, bu problemlere çözümler üretmek, ürettikleri çözümleri test etmek, yaşatları ile işbirliği içerisinde çalışarak tasarımlarının görünüşü ve işlevselliği üzerine fikir alışverişinde bulunmak gibi adımlarını yerine getirmekte oldukça yeteneklidirler (Ann-Christenson & James, 2015). Öyle ki, mühendislik okul öncesi dönem çocuğunun günlük deneyimlerinin bir parçasıdır. Diğer yandan, araştırmalar göstermiştir ki pek çok çocuk günlük hayatlarında sık sık kullandıkları bu yöntemlerin profesyonel yaşantıda mühendislik olarak adlandırıldığını bilmemektedir. Üstelik kendilerine mühendisliğin ne oduğu ya da mühendislerin ne yaptığı sorulduğunda cevap verememektelerdir (Knight & Cunningham, 2004; Pantoya, Aguirre-Munoz, & Hunt, 2015). Oysa günlük

yaşamda karşılaştıkları problemlere çözümler arayan, bu amaçla tasarımlar yapan ve yapı-inşa oyunları oynayan okul öncesi dönem çocuğu kendisinin mühendislerle aynı işi yaptığını bilmelidir (Stone-MacDonald et al., 2015). Öyle ki, erken çocukluk döneminde çocukları mühendislik mesleği ile tanıştırmak, çeşitli mühendislik deneyim ve gözlemleri aracılığıyla çocukların bilim ve matematik alanlarındaki başarılarını artırmayı, mühendislik mesleğine olası bir kariyer alanı olarak ilgi uyandırmayı ve teknoloji okuryazarlığını artırmayı mümkün kılabilir. Bu girişimin ilk adımlarından biri de çocuklara yaratıcılığın ve hayal gücünün kapılarını aralarken, farklı içeriklerle ilgili bilgi ve gözlem sahibi olmalarına olanak tanıyan resimli çocuk kitaplarında mühendislik öğelerine yer vermektir. Çocuk kitaplarının okul öncesi eğitimdeki yeri ve öneminden yola çıkılarak, bu çalışmada, Türkiye’de yayınlanan anadilde yazılmış veya çevirisi yapılmış okul öncesi dönem resimli çocuk kitaplarının mühendislik öğelerini içermeleri bakımından incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi birbiri ile benzerlik gösteren verileri belli başlı temalar altında toplamayı ve bu temaları okuyucu için daha anlaşılabilir hale getirmek adına düzenleyip yorumlamayı amaçlar. İlgili alan yazında okul öncesi dönem mühendislik eğitimi için belirlenen ve “düşün, dene, geliştir, paylaş” adımlarından oluşan mühendislik tasarım süreçleri ve mühendisler tarafından geliştirilen teknolojiler mühendislik öğeleri olarak belirlenmiş olup ve seçilen kitaplar bu öğeler açısından analiz edilecektir. Çalışmanın örneklemini internet üzerinden satış yapan bir kitap mağazasından ve araştırmacının kitabevelerini ziyaretleri sonucu edinilen 35 adet resimli çocuk kitabından oluşmaktadır. Örnekleme seçiminde iki temel ölçüt esas alınmıştır: kitapların, mağazaların “Okul Öncesi 6 ay-5 yaş” alt kategorisinde yer alan, okul öncesi dönem çocuklarını hedef alan kitaplar olması ve içeriklerinin alan yazında bilim ve mühendislikle ilişkilendirilen araştırma, keşfetme, icat etme, yaratıcılık gibi konulara odaklanan kitaplar olması. Bu doğrultuda, 374 adet çocuk kitabının içeriklerine yönelik açıklamalar incelenmiş ve belirlenen ölçütlerle uyumlu 35 adet resimli kitap örnekleme dahil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : STEM, FTMM, mühendislik eğitimi, okul öncesi eğitimi, resimli çocuk kitapları

(15898) ETKİLEŞİMLİ ARAÇ TASARIMI YOLUYLA OTOMATİK KONTROL EĞİTİMİNİN GELİŞTİRİLMESİ

MEHMET KORKUNÇ¹, ERKAN KRASIMIROV NANOV¹, NURDAN BİLGİN¹

¹ *ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ*

nurdan.bilgin@omu.edu.tr

Teknolojinin hayatımızdaki önemi her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle, geleceğin mühendislerinin daha nitelikli ve teknolojiyle uyumlu olması beklenmektedir. Beklentileri karşılamak üzere, mühendislik eğitiminde arayışlar başlamıştır ve eğitim kurumları kendilerini kullandıkları araç gereçler ve eğitim yöntemleri konusunda yenilemek zorunda hissetmektedirler. Otomatik kontrolün, mühendislik ve bilimin gelişmesindeki kritik önemi, eğitim alanına da yansımaktadır. Bu kapsamda, otomatik kontrol eğitiminin yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Günümüzde, otomatik kontrol dersi, klasik sınıf ortamında işin matematiksel teorisinin öğretildiği ve deneysel çalışmanın yeterince yer bulmadığı durumdadır. Ancak, hızla gelişen alanın teknolojik gelişimine uygun laboratuvar düzenlemesi maddi açıdan birçok üniversitenin gücünü aşmaktadır. Diğer yandan, eğitimde geleneksel yöntemler ile istenilen başarının sağlanamaması, eğitimcileri farklı arayışlara itmektir. Bu arayışların sonucunda, bilgisayar benzetimleri, etkileşimli öğrenme ortamları ve ucuz eşdeğer mikro denetçiler ve algılayıcılar müfredatları desteklemek üzere kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde, internet kullanımının yaygınlaşması, etkileşimli araçların kullanımını için gerekli alt yapıyı oluşturmaktadır. Mühendislik ve bilimsel eğitimde önemli yeri olan laboratuvar çalışmaları, sanal ve uzaktan laboratuvar ile yer değiştirmeye başlamıştır. Çünkü sanal ve uzaktan laboratuvarlar, gerekli donanım, alan ve bakım personeli maliyetinin düşüklüğü nedeniyle geleneksel laboratuvarlara göre daha uygundur. Ayrıca, otomatik kontrol dersi için etkileşimli e-kitaplar ortaya çıkmaya başlamıştır. Ancak arayışlar henüz, otomatik kontrol dersinin verilmesinde, arzu edilen noktaya ulaşılması açısından yeterli değildir.

Bu çalışmada, literatür, klasik kontrol eğitimine destek olmak üzere geliştirilen eğitim araçları: etkileşimli e-kitap ve etkileşimli benzetim araçları, sanal ve uzaktan erişilebilen laboratuvarlar, düşük maliyetli platformlar ile laboratuvar uygulamaları, proje tabanlı öğrenme konuları açısından incelenmiştir. Araçların avantajları ve dezavantajları belirlenerek kontrol eğitimine katkıları değerlendirilmiştir. Ardından geliştirilen araçların avantajlarını kullanmak ve dezavantajlarını gidermek üzere bütüncül bir program geliştirme çalışmasına başlanmıştır. Bu bildiri kapsamında, kontrol tasarımı için temel gereklilik olan kararlılık konusu için bir

etkileşimli araç, bir de ucuz eşdeğer mikro denetçiler ve algılayıcılar kullanılarak kontrol tasarımı yapımını göstermek üzere bir laboratuvar uygulaması tanıtılmaktadır.

Otomatik kontrol tasarımında, sistemin kararlılığının sağlanması temel gereksinimdir. Öğrenciler açısından, bir sistemin kararlılığının tespit edilmesi ve kararsız bir sistemin kararlı kılınması için, sistemde yapılacak değişikliklerin belirlenmesi anlaşılması zor bir konudur. Bu nedenle, ilk olarak bu konu üzerine bir etkileşimli araç tasarlanması tercih edilmiştir. Otomatik kontrol müfredatında doğrusal ve zamanla değişmeyen sistemlerin kararlılık analizi kapsamında, Routh-Hurwitz kararlılık ölçütü anlatılmaktadır. Routh-Hurwitz kararlılık ölçütü, sistemin kutuplarını bulmadan, sistemin kararlı olup olmadığı ve sistem kararlı değilse, kararsızlıktan sorumlu köklerin sayısının belirlenmesi için basit bir yöntem sunmaktadır. Geliştirilen etkileşimli araç, C# programı ile yapılmıştır ve 7.dereceye kadar olan bir sistemin kararlılığını belirlemek üzere öğrencilere yol göstermek ve kendilerini test etmelerine olanak sunmak üzere tasarlanmıştır. Böylelikle öğrencilerin, kontrol sistemlerinde kararlılık kavramını öğrenmeleri daha basit ve anlaşılır hale gelmiştir.

Otomatik kontrol dersinde, öğrencinin öğrendikleri konuların uygulamasını görmeleri, edindikleri bilgi birikimine olan inançlarını ve gelecekte bu bilgiyi kullanabilme becerisi edinebilmeleri açısından son derece önemlidir. Bu doğrultuda, ucuz eşdeğer mikro denetçiler ve algılayıcılar kullanılarak kontrol tasarımı yapımını göstermek üzere, son yıllarda oldukça popüler olan mikro denetleyici Arduino seçilmiştir. Bu seçime, Arduino'nun çok yönlülüğü, popülerliği ve düşük fiyatı neden olmuştur. Bu çalışmada endüstriyel ve elektronik uygulamalarda ve robot teknolojilerinde kullanılan step motorun hız kontrolü Arduino ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle kontrol eğitiminin temel konularından biri olan, endüstriyel kontrol organları ve ayarları (P-I-D kontrol organları ve ayarları) konusunda öğrencilerin bilgilerini kullanarak deneyim oluşturmaları sağlanmıştır. Ayrıca bu sayede, öğrencilerin Arduino ile tanışarak kendi tasarımlarını geliştirme konusunda cesaretlenmeleri ve kontrol teorisi bilgilerini uygulamalı olarak geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Bu çalışmanın nihai hedefi alternatif araçların tamamının veya bir kısmının kullanımı ile kontrol eğitimi müfredatına ek yeni bir alternatif öğrenme aracı yaratılmasıdır. Geliştirilmesi amaçlanan çok amaçlı, çalışma aracı gelecek dönemlerde otomatik kontrol dersi alan öğrenciler üzerinde uygulanarak, öğrenme başarısını açısından değerlendirilecek ve böylelikle çalışma sona erecektir. Çalışmanın temel iddiası, geliştirilen araçların kontrol eğitiminde, dersin başarısını ve derin öğrenmeyi artıracığı, böylelikle mühendislik öğrencilerinin beklenen donanım ve özelliklerde mezun olmasının sağlanacağı yönündedir.

Anahtar Kelimeler : Otomatik Kontrol, Bilgisayar Benzetimleri, Etkileşimli Öğrenme Ortamları, Kararlılık, Endüstriyel Kontrol Organları ve Ayarları

(15963) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN, TEKNOLOJİ, MATEMATİK VE MÜHENDİSLİK MESLEKLERİNE YÖNELİK İLGİLERİNE STEM UYGULAMALARININ ETKİSİ

BÜŞRA BOZANOĞLU¹, FUNDA OKUŞLUK²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

bu-bozanoglu@hotmail.com

Ülkemizde 2023 vizyonuna ve MEB stratejik belgelerine ait hedefler, STEM uygulanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda Fen, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik alanlarında ihtiyaç duyulan nitelikli işgücü nedeniyle STEM uygulamaları son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde öne çıkan bir araştırma konusu haline gelmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı, ortaokul öğrencilerinin fen, teknoloji, matematik ve mühendislik mesleklerine yönelik ilgilerine STEM uygulamalarının etkisinin analiz edilmesidir. Araştırma nicel araştırma yaklaşımlarından tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılacaktır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılının yarıyıl tatilinde İnönü Üniversitesinde yapılacak “STEM Etkinlik Günleri” araştırmasına katılan ve burada 5 gün boyunca STEM uygulamalarıyla eğitim alacak 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturacaktır. STEM uygulamalarıyla eğitim alan 15'er kişilik toplamda 45 öğrencinin mesleklere yönelik ilgileri Koyunlu Unlu, Dökme ve Unlu (2016) tarafından Türkçeye uyarlanan FeTeMM-MYİÖ ölçeği

kullanılarak ölçülecektir. Yapılacak ön test ve son test sonuçlarının analiz edilmesiyle STEM uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin fen, teknoloji, matematik ve mühendislik mesleklerine yönelik ilgileri üzerindeki etkisi belirlenecektir.

Araştırma sonunda elde edilen bulgular ve sonuç alan yazın eşliğinde tartışılacak ve öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : STEM uygulamaları, STEM mesleklerine ilgi, ortaokul öğrencileri

(16145) ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİN KODLAMA EĞİTİMİNDE ROBOTİK SİSTEMLERİNİN KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

EBRU YILMAZ İNCE¹

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

ebruince@sdu.edu.tr

Hızlı gelişen teknoloji yazılım alanında eğitimin çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin yazılım geliştirme yeteneklerini sağlayan kodlama eğitiminin sadece bilgisayarda verilmesi öğrencilerin zaman zaman yazılım derslerine ilgisinin azalmasına sebep olmakta ve eğitimin zenginleştirilmesi açısından yeterli olmamaktadır. Öğrencilerin yazdıkları kodları çalıştırdığını ve işe yaradığını birebir görebilecekleri somut robotik sistemler ile öğrencilerin kodlama eğitimine ilgisinin arttığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada, kodlama eğitiminde robotik sistemlerinin kullanılmasına yönelik önlisans öğrencilerinin görüşleri araştırılmıştır. Çalışma nitel araştırma türünden özel durum incelemesi şeklinde tasarlanmıştır. Veriler Süleyman Demirel Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Teknolojileri'ndeki 16 önlisans öğrencisiyle yarı-yapılandırılmış görüşme metodu kullanılarak toplanmıştır. Katılımcıların kodlamalarını gerçekleştirdikleri robotik sistemler Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu 5. Proje Sergisi'nde sergilenmiştir. Görüşmelerdeki veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, katılımcı öğrencilerin robotik teknolojilerinin bilgisayar programcılığı öğretim programları içerisinde kullanılmasında ilgili ve istekli oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin kodladıkları robotların Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu 5. Proje Sergisi'nde gösterime çıkartılması önlisans öğrencilerin proje yapabilecekleri yeterlikleri fark etmelerini sağladığı ve özgüvenlerinin arttırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kodlama eğitimi, robotik sistemler, yazılım geliştirme, teknoloji.

(16150) KODLAMA EĞİTİMİNDE OYUN GELİŞTİRME PLATFORMLARININ KULLANIMI

EBRU YILMAZ İNCE¹

¹ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

ebruince@sdu.edu.tr

Teknolojik ürünlerin çalıştırılması ve geliştirilmesi bilgisayar yazılımlarıyla sağlanmaktadır. Bireylerin yazılım geliştirme alanında yüksek kalitede eğitilmesi ülkemizin teknolojik alanda gelişmesini sağlayacaktır. Bilgisayarda yazılım geliştirme bireylerin bilgisayar başında uzun süreler geçirmelerini ve teknolojik yatkınlarının olmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin yazılım geliştirme motivasyonlarının yüksek tutulması çok önemli bir durumdur. Kodlama eğitiminin kalitesini artırılması öğrencilerin ilgili oldukları alanlarda kodlama yapmalarının teşvik edilmesi ile sağlanabilmektedir. Bilgisayar oyunları dijital neslin boş zamanlarında eğlence amaçlı kullandıkları yazılımlardır. Günümüzde bilgisayar oyunlarının geliştirilmesinin yayınlaşması amacıyla çeşitli bilgisayar oyunu geliştirme platformları olarak oyun motorları kullanılmaktadır. Oyun programlama dersinin müfredata eklenmesi ile öğrencilerden oyun motorlarında oyun geliştirmeleri dolayısıyla oyun kodlamaları istenmektedir. Bu çalışmada, kodlama eğitiminde oyun motorlarının kullanılmasına yönelik öğrencilerinin görüşleri araştırılmıştır. Çalışma nitel araştırma türünden özel durum incelemesi şeklinde tasarlanmıştır. Veriler Süleyman Demirel Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Teknolojileri'ndeki oyun programlama dersini alan öğrencilerle yarı-yapılandırılmış görüşme metodu kullanılarak toplanmıştır. Görüşmelerdeki veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonunda, öğrencilerin oyun programlama dersi hakkındaki görüşleri betimlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Kodlama eğitimi, oyun geliştirme platformu, oyun motoru, dijital nesil

(16494) 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN STEM YAKLAŞIMI UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

FİRDEVS İCLAL KARATAŞ¹, ESRA ONUK¹, AYFER ALPER²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ANKARA ÜNİVERSİTESİ

i.karatas@bestepokoleji.com

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüz koşullarında, bu değişime ayak uydurabilmek için öğrendiklerini uygulayabilen, karşılaştıkları problemlere yönelik yeni tasarımlar yapabilen bireylere ihtiyaç vardır. STEM /BilTeMM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) eğitimi, BilTeMM alanlarının günlük yaşamla ilişkilendirilerek ve 21.yy becerilerini destekleyerek verildiği bir eğitim yaklaşımıdır. Bu çalışma 2016-2017 eğitim öğretim yılı 2. döneminde, okul öncesinden lise son sınıfa kadar her seviyede disiplinler arası proje tabanlı öğrenme yaklaşımını uygulayan Ankara'da özel bir okulda gerçekleşmiştir. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, öğrencinin kendi kendine araştırma yapmasını, bilgiye ulaşmasını, bilimsel süreç becerilerini kullanmasını, elde ettiği bilgiyi ilgili alanlarda uygulayabilmesini ve uygun bir biçimde bir araya getirip sunabilmesini sağlayan bir öğrenme yaklaşımıdır. Bu çalışmanın amacı, 6.sınıf seviyesinde fen, matematik, teknoloji ve mühendislik alanlarının entegre edilmesiyle oluşturulmuş örnek bir uygulamaya yönelik öğrenci görüşlerini tartışmaktır. Bütüncül tek durum deseni kullanılarak yürütülen bu çalışmanın örneklemini 43 6.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri “*Öğrencinin Kendisini Değerlendirme Formu*” ile toplanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu çalışma sırasında sorumluluk aldıklarını fakat arkadaşlarını yönlendiremediklerini belirtmişlerdir. Uygulamanın yaratıcılıklarını geliştirdiğini, eğlenceli olduğunu, grup arkadaşlarıyla çalışırken sosyalleştiklerini ve takım arkadaşlarıyla çalışmaktan zevk aldıklarını ifade etmişlerdir. Diğer yandan öğrencilerin bir kısmı grup arkadaşlarının sorumluluklarını yerine getirmemesinin ürün oluşturmalarını olumsuz etkilediğini, öğretmenin konuyu anlatmasını tercih ettiklerini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler : Stem, Biltemm, Öğrenci Görüşleri, Proje Tabanlı Öğrenme

(16535) İSTANBUL MENKUL KIYMETLER BORSASININ YAPAY SİNİR AĞLARI İLE ÖNGÖRÜSÜ

EBRUCAN İSLAMOĞLU¹, HASAN BULUT², TOLGA ZAMAN³

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

³ ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

ebrucanislamoglu@nevsehir.edu.tr

Menkul kıymetler borsasının ekonomiye çok fazla fayda sağladığı açıktır. Menkul kıymetler borsası ekonomiye likidite sağlar, ekonomiye kaynak yaratır, sermayenin halka yayılmasını teşvik eder, ekonominin göstergesi durumundadır ayrıca bilgilere kolay ulaşma imkanı sağlar. Çalışmada, zaman serilerinden İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının yapay sinir ağları ile öngörüsü başarılı bir şekilde uygulanmaktadır. Zaman serilerinin modellenmesinde, Naive, AR, ARIMA, üstel düzleştirme ve üstel düzleştirmenin çeşitleri gibi modeller yetersiz kalmaktadır. Çalışmada ileri beslemeli yapay sinir ağları kullanılmıştır. İleri beslemeli yapay sinir ağlarının doğrusallık ve model varsayımı gibi kısıtları yoktur. Literatürdeki birçok çalışmada ileri beslemeli yapay sinir ağlarında, klasik zaman serisi yöntemlerinden daha doğru öngörüler elde edilmiştir. Birçok avantaja rağmen yapay sinir ağları ile öngörü için yapay sinir ağlarının bileşenlerinin belirlenmesi problemi halen tam olarak sistematik değildir. Bu çalışmada öngörü problemi için ileri beslemeli yapay sinir ağı kullanımında, İMKB, Euro, Dolar gibi çeşitli zaman serileri kullanılarak bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada ayrıca yapay sinir ağlarında gizli tabaka sayısı ve test kümesi uzunluğunun belirlenmesi için çeşitli zaman serileri çözümlendi ve elde edilen sonuçlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öngörü, Yapay sinir ağları, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

(16595) TÜRKİYE’DE FEN, TEKNOLOJİ, MÜHENDİSLİK VE MATEMATİK (FETEMM) EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMALARIN TEMATİK AÇIDAN İNCELENMESİ

İSA DEVECİ¹, SÜMEYYE KAVAK²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

deveciisa@gmail.com

FeTeMM Eğitimi alanında yapılan çalışmalar ve yayınlar her geçen yıl giderek artmaktadır. Dolayısıyla FeTeMM konusunda yürütülen araştırmaların incelenmesinin gelecekteki araştırmalara yön vermesi açısından önemli olduğu söylenebilir. Bu araştırmada ulusal düzeyde FeTeMM konusunda yayınlanan makalelerin tematik açıdan (gerekeçe, amaç, yöntem, veri toplama aracı, örneklem, örneklem türü ve düzeyi, araştırma konusu, araştırma sonucu ve öneri) incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Google Scholar ve Dergi park üzerinden 20013-2018 yılları arasında yapılan çalışmalardan FeTeMM Eğitimi konu alan ve Türkçe tam metnine ulaşılabilen 41 makale tematik analizden geçirilmiştir. Çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. FeTeMM Eğitimi ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalar, oluşturulan matristen yararlanılarak analiz edilmiştir. İncelenen çalışmalarda genel olarak Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (FeTeMM) içerikli etkinliklerin öğrenciler üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Yöntem olarak en fazla nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen tercih edilmiştir. Çalışma grubu olarak en fazla ortaokul düzeyindeki öğrenciler, veri toplama aracı olarak en fazla Likert tipi ölçekler tercih edilmiştir. Çalışmalardan elde edilen sonuçlarda, FeTeMM uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı ve derse yönelik motivasyonları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğuna yönelik sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. İncelenen makalelerin büyük bir bölümünde FeTeMM eğitiminin yaygınlaştırılması ve FeTeMM temelli ders etkinlikleri hakkında öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : FeTeMM eğitimi, tematik analiz, doküman analizi

(17430) ÖĞRETMEN ADAYLARININ STEM ALANLARINA VE KARIYERLERİNE YÖNELİK ANLAMSAL ALGILARI

KİBAR SUNGUR GÜL¹, HÜSEYİN ATEŞ²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

huseyinates_38@hotmail.com

STEM eğitimi, Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik disiplinlerini gerçek yaşam bağlamındaki farklı konularla birlikte ve eş zamanlı olarak birleştiren bütünleştirilmiş bir yaklaşımdır (Hom, 2014). Okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar STEM eğitimi, yaşamla ilişkili disiplinler arası bilgi ve becerileri kazandırır ve bilgi temelli ekonomi için öğrencileri hazırlar (National Research Council [NRC], 2011). 2018 fen bilimleri öğretim programında yapılan değişiklikler ülkemiz için STEM eğitimi noktasında son derece önemlidir. Ancak programın uygulayıcısı olan öğretmen ve öğretmen adayları için ciddi bir hazırlık süreci gerektirmektedir. Böylesi bir eğitimden önce öğretmen adaylarının STEM alanlarını nasıl algıladıklarını belirlemek gereklidir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı farklı branşlardaki (fen bilgisi, ilköğretim matematik, okul öncesi, sınıf öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri) öğretmen adaylarının STEM alanlarına ve kariyerlerine yönelik anlamsal algılarını belirlemektir. Araştırma kapsamında çeşitli demografik değişkenlerin de etkisine bakılması planlanmaktadır. Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden nedensel karşılaştırma yöntemi kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ile Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören gönüllü farklı branşlardaki (fen bilgisi, ilköğretim matematik, okul öncesi, sınıf öğretmenliği, bilgisayar ve öğretim teknolojileri) öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veri toplama aracı, Knezek ve Christensen (2008) tarafından geliştirilen ve Tyler-Wood, Knezek ve Christensen (2010) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan STEM Semantics Survey olarak belirlenmiştir. Kızılay (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan STEM semantik farklılık ölçeğini kullanmak için gerekli izin alınmıştır. Çalışmanın elde edilecek verilerin analizi ve yorumları detaylı bir şekilde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Anlamsal Algı, Öğretmen Adayı, Stem

(15607) ERKEN ÇOCUKLUKTA SOSYAL PROBLEM ÇÖZME VE AKRAN İLİŞKİLERİNİN MEDYA KULLANIMINA GÖRE İNCELENMESİ

AYŞEGÜL ULUTAŞ¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

aysegulum44@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi dönem çocuklarının sosyal problem çözme ve akran ilişkilerinin medya kullanımına göre incelenmesidir. Çalışmaya 2017-2018 öğretim yılında Malatya il merkezindeki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaşında 304 çocuk katılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların medya kullanım durumlarını belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu, çocuklar ile ilgili kişisel bilgileri elde etmek için "Bilgi Toplama Formu", sosyal problem çözme becerilerini ölçmek için "Wally Sosyal Problem Çözme Ölçeği" ve akran ilişkilerini ölçmek için "Ladd ve Profilet Çocuk Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Pearson momentler çarpımı analizi, çoklu regresyon analizi, t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, çalışma grubundaki çocukların sosyal problem çözme becerileri arttıkça akran ilişkilerinde iyileşmenin arttığı saptanmıştır. Ayrıca, çocukların kullandıkları teknolojik ürünler, internet imkânı, günlük teknolojik alet kullanım süresi, teknolojik ürünü kullanma amacı değişkenlerinin sosyal problem çözme becerilerini ve akran ilişkilerini etkilediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Problem Çözme, Akran İlişkileri, Medya

(15632) MANİPÜLATİF MATERYALLERİN OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARIN MATEMATİK BECERİLERİNE ETKİSİ

MENEKŞE BOZ¹, GONCA ULUDAĞ², SERAP ERDOĞAN³, NURBANU PARPUCU¹

¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ - ² GİRESUN ÜNİVERSİTESİ - ³ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

goncauludag@yandex.com

Araştırmanın amacı: Bu çalışmada manipülatif materyallerin okul öncesi dönemdeki çocukların matematik becerileri üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Manipülatif materyaller, çocukların saoyut kavramları somutlaştırmalarını sağlayan öğrenme materyalleridir. Bu materyaller, çocukların matematiksel kavramları anlamaları, ilişkilendirmeleri ve matematiksel düşüncelerini ileri düzeye taşımalarına katkıda bulunur.

Yöntem: Araştırma deneysel desende nicel bir çalışmadır. Araştırmada manipülatif materyallerin okul öncesi dönemdeki çocukların matematik becerileri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla deneysel desen kapsamında ön test-son test kontrol grubu deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir anaokuluna ve bir kurum anaokuluna devam eden 60-72 aylık çocuklar oluşturmuştur. Araştırmada bir deney bir kontrol grubu yer almıştır. Deney grubunda 22 (12 kız, 10 erkek), kontrol grubunda ise 23 (9 kız, 14 erkek) çocuk bulunmak üzere toplam 45 çocuk araştırmada yer almıştır. Deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların yaş ortalamaları 63 aydır.

Veri toplama araçları: Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından çocuklar hakkında bilgi edinmek amacıyla oluşturulan Demografik Bilgi Formu ve Erken Matematik Yeteneği Testi (TEMA-3) kullanılarak elde edilmiştir. Erken Matematik Yeteneği Testi'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması 6 yaş çocukları için Erdoğan & Baran (2006) tarafından yapılmıştır. TEMA-3'ün A ve B formları bulunmaktadır. Bu çalışma kapsamında A formu kullanılmış olup, testin güvenilirlik katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Testin güvenilirliğini test etmek amacıyla iç tutarlık katsayısı hesaplanmış ve iç tutarlılığa ilişkin KR- 20 değeri Form A için .92 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler alınmıştır.

Uygulama: Uygulama 2015 yılının Kasım ve Aralık aylarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından çocukların matematik becerilerinin geliştirilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda matematik becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak yer alan kazanım ve göstergelerden yola çıkılarak çeşitli manipülatif materyaller geliştirilmiştir. Örneğin, programın bilişsel alan için öngördüğü

“Nesneleri sayar” kazanımına ilişkin olarak çocuğun ritmik olarak sayma, nesnelerin kaç tane olduğunu söyleme gibi göstergelerine ilişkin olarak “Say bakalım” isimli bir materyal geliştirilmiştir. Kullanılan manipülatif materyaller deneme-yanılmaya fırsat veren, anlaşılır, basitten karmaşığa sıralanmış materyallerdir. Uygulama 6 hafta boyunca, her hafta 2 gün ve günde 45 dakika olmak üzere yürütülmüştür. Bu uygulama için okulda, sınıf dışında bir ortam belirlenmiş ve tüm uygulama materyalleri çocukların bireysel ya da ikili gruplarla çalışmalarına olanak sağlayacak şekilde yerleştirilmiştir. Çocuklar 11 kişilik gruplar halinde bu öğrenme ortamına alınmıştır. Uygulamanın ilk haftası çocuklara bireysel ve ikili grup halinde çalışabilecekleri 10 farklı materyal sunulmuş, süreçte çocukların ilgilerinin azaldığı materyaller ortamdaki çıkarılarak, aynı amaca hizmet eden yeni ve manipülatif materyaller ortama eklenmiştir. Süreçte öğretmen ve araştırmacı yönlendirmesi olmamış, sadece çocuk yardım istediğinde araştırmacılar tarafından materyalin kullanımına çocuğa yönelik bilgi verilmiştir. Çocuklar materyalleri deneme-yanılma yoluyla keşfetmiş ve etkinlikleri gerçekleştirmişlerdir.

Verilerin Analizi: Araştırmanın verileri Spss 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Deney grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılmasında Wilcoxon İşaretli Sıralar testi ve grupların son test puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney-U kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Deney grubu ve kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testinin sonucuna göre, deney grubunun puanları (Ortanca: 24) ile kontrol grubunun puanları (Ortanca:21) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir (U=225, p> 0.05). Deney grubunun son test-ön test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ortaya koymak için yapılan Wilcoxon İşaretli sıralar testinin sonucuna göre, son test puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir (Z=-4, 122b, p<0.05). Deney ve kontrol grubunun son test puanlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir (p< 0.05, U=149). Sonuç olarak, okul öncesi dönemde matematik eğitiminde manipülatif materyallerin kullanılmasının önemli olduğunu, matematiksel kavramları somutlaştırılması açısından bu materyallerin etkili olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca, öğretmen yönlendirmesinin olmamasının ve sınıf dışı bir öğrenme ortamında yapılan bireysel öğrenmelerin, çocukların matematik becerilerini geliştirdiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler : manipülatif materyal, matematik, okul öncesi eğitim

(15719) OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARINDA ETKİNLİKLER İÇEREN FEN EĞİTİMİ PROGRAMINA İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİ

GONCA ULUDAĞ¹, NEFİSE SEMRA ERKAN²

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ - ² HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

goncauludag@yandex.com

Araştırmanın amacı: Bu çalışmada, ebeveynlerin “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programı”na ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel bir çalışma olan bu çalışmada bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları, bir olayı ayrıntıları ile tanımlamak, bir olaya ilişkin olası açıklamalar getirmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bütüncül tek durum deseni ise, bir birey, bir kurum, bir program gibi tek bir analiz birimini içermektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara İli Çankaya İlçesinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olan bağımsız bir anaokuluna devam eden 60-72 aylık 27 çocuğun ebeveyni oluşturmuştur. Annelerinin %41’i, babalarının %60’ı 35-40 yaş aralığındadır. Annelerin %74’ü, babaların %66’sı lisans mezunudur. Annelerin %37’si, babaların %48’i serbest meslek çalışanıdır.

Veri toplama aracı: Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan “kişisel bilgi formu” ve açık uçlu soru formu aracılığıyla elde edilmiştir. Kişisel bilgi formunda ebeveynin yaşı, öğrenim düzeyi, mesleğine ilişkin sorulara, açık uçlu soru formunda ise ebeveynlerin “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programı”na ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 7 açık uçlu soruya yer verilmiştir.

Uygulama süreci:“Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programı” sınıf içi fen etkinlikleri (21 etkinlik) ve okul dışı öğrenme ortamlarında fen etkinlikleri (15 etkinlik) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.60-72 aylık çocukların bilimsel süreç becerilerinin (gözlem, karşılaştırma, sınıflama, tahmin etme,ölçme,verileri kaydetme/iletişim kurma,sonuç çıkarma) desteklenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.Programda haftanın üç günü,her biri 45-50 dakika olmak üzere sınıf içinde, haftanın bir günü ise 2-3 saat olmak üzere bilim merkezi, veteriner anatomi müzesi, akvaryum, tabibat tarihi müzesi,planetarium,böcek şenlik okulu ve okul bahçesinde fen etkinlikleri araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir.Ayrıca çocukların hafta içerisinde ele alınan kazanım/göstergelere ilişkin araştırmacılar tarafından hazırlanan çalışma yaprakları her hafta cuma günü öğretmenler aracılığıyla ebeveynlere ulaştırılmış, ebeveynlerin bu etkinlikleri çocuklarıyla birlikte yapmaları ve çalışma yapraklarını her pazartesi günü sınıf öğretmenine teslim etmeleri istenmiştir.

Verilerin toplanması-analizi: Veriler, program uygulamasının tamamlanmasının ardından Ocak-2016’da elde edilmiştir.Açık uçlu soru formunu dolduran ebeveynlerden 18’i anne, 9’u ise babadır.Veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan tüm ebeveynler fene ilişkin konulara ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tamamı çocuğun fene ilişkin sorularını açık-anlaşırlı biçimde yanıtlamaya çalıştıklarını,8’i çocukla birlikte sorunun yanıtını araştırdıklarını,6’sı örneklerle/uygulamalarla açıklama yaptıklarını,2’si ise çocuğu daha çok soru sormaya teşvik ettiklerini belirtmişlerdir.17 ebeveyn çocuklarıyla evde fen etkinlikleri yaptıklarını belirtirken, ebeveynlerden 5’i zaman yetersizliği,2’si ne yapması gerektiğini bilmemesi nedeniyle çocuğuyla fen etkinliği yapmadığını;3 ebeveyn çocuğuyla fen etkinliği yapmadığını ancak,uygulanan bu program kapsamındaki etkinlikleri yaptıklarını belirtmişlerdir.Ebeveynler okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin olarak çocuğun bu ortamlarda gördüklerini/öğrendiklerini kendilerine anlattıklarını, çocuğun fene ilişkin ilgisinin arttığını/heyecan duyduğunu, süreçten keyif aldığını, bilimsel terimler kullanmaya/bilimsel açıklamalar yapmaya başladığını, yeni öğrenmeler gerçekleştirdiği, hayvanları daha çok sevdiği/hayvanlardan artık korkmadığını, okula istekle gittiğini, özgüveninin arttığı ve okul dışı öğrenme ortamlarını görme isteğinin oluştuğunu belirtmişlerdir.Ebeveynlerin tamamı, bir bütün olarak programın çocuğun gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir.Ebeveynler program sayesinde çocuğun fene/fene ilişkin konulara ilgi duymaya başladığını, araştırmaya istekli hale geldiğini, öğrenmekten keyif almaya başladığını/mutlu olduğunu, bilimsel terimler kullanmaya/bilimsel açıklamalar yapmaya başladığını, öğrenmelerin kalıcı olduğunu, daha çok soru sorduğunu, kendileriyle daha çok iletişim kurmaya başladığını, neden-sonuç ilişkisi kurmaya başladığını, fene ilişkin materyal talebinde bulunduğunu, bilim insanı olma isteğinin uyandığını ve okulu sevmeye başladığını belirtmişlerdir.Ebeveynlerin tamamı programın aile katılım çalışmalarının çocuğa ve ebeveynlere katkılarının olduğuna değinmiş;çalışmaların çocuk açısından keyif verici, eğitici/öğretici, fene ilişkin merak/öğrenme isteği uyandırıcı, öğrenmeleri pekiştirici, özgüveni artırıcı ve kelime dağarcığını geliştirici olduğunu; ebeveyn açısından ise çocukla birlikte keyifli/nitelikli zaman geçirmeye fırsat sunduğunu, ebeveynlere rehber olduğunu, çocuk-ebeveyn iletişimini güçlendirdiğini ve çocuğu tanımaya olanak sağladığını belirtmişlerdir.Ebeveynlerin tamamı, programın eğitici/öğretici, etkili/başarılı, yararlı/etkili, keyifli/eğlenceli, farklı, ilgi uyandırıcı, evde fen etkinliği yapmaya olanak sağlayıcı, akademik başarıya katkı sağlayıcı olması ve çocuğun bu program etkinliklerini sevmesi ve devam etmesini istemesi nedenleriyle programın yıl boyunca devam etmesini istediklerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, ebeveynlerin “Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Etkinlikler İçeren Fen Eğitimi Programı”nın çocuklarının gelişimine olumlu katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : okul dışı öğrenme ortamları, bilimsel süreç becerileri, fen eğitimi, okul öncesi eğitim

(15768) AİLE KATILIM ÇALIŞMALARıyla DESTEKLENEN SINIF İÇİ FEN ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİ

GONCA ULUDAĞ¹, NEFİSE SEMRA ERKAN²

¹ GİRESUN ÜNİVERSİTESİ - ² HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

goncauludag@yandex.com

Araştırmanın amacı: Bu araştırmada, araştırmacılar tarafından 60-72 aylık çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirmek üzere planlanan ve aile katılımı çalışmalarıyla da desteklenen sınıf içi fen etkinliklerine ilişkin olarak ebeveynlerin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma nitel bir çalışma olup, çalışmada bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları, bir olayı ayrıntıları ile tanımlamak, bir olaya ilişkin olası açıklamalar getirmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bütüncül tek durum deseni ise, bir birey, bir kurum, bir program gibi tek bir analiz birimini içermektedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara İli Etimesgut İlçesinde bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan bağımsız bir anaokuluna devam eden 60-72 aylık 27 çocuğun ebeveyni oluşturmuştur. Annelerinin %55'i, babalarının ise %52'si 35-40 yaş aralığındadır. Annelerin %67'si, babaların %52'si lisans mezunudur. Babaların %26'sı memur olup, annelerin %41'i herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Veri toplama aracı: Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan "kişisel bilgi formu" ve açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda ebeveynin yaşı, öğrenim düzeyi, mesleği ve açık uçlu soru formunun hangi ebeveyn tarafından doldurulduğuna ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Açık uçlu soru formunda ise ebeveynin gerçekleştirilen sınıf içi fen etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 7 açık uçlu soruya yer verilmiştir.

Uygulama süreci: Araştırmacılar tarafından 60-72 aylık çocukların bilimsel süreç becerilerinin (gözlem, karşılaştırma, sınıflama, tahmin etme, ölçme, verileri kaydetme/iletişim kurma, sonuç çıkarma) desteklenmesi amacıyla, 21 fen etkinliği planlanmış ve bu etkinlikler sınıfta araştırmacılar tarafından 7 hafta süreyle, haftanın üç günü, her biri 45-50 dakika olmak üzere gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmacılar tarafından çocukların hafta içerisinde yaptıkları etkinliklere (kazanım/göstergelere) ilişkin hazırlanan tamamlayıcı çalışma yapıları her hafta cuma günü öğretmenler aracılığıyla ebeveynlere ulaştırılmıştır. Ebeveynlerden çalışma yapılarındaki etkinlikleri çocuklarıyla birlikte yapmaları ve bu çalışma yapılarının her pazartesi günü sınıf öğretmenine teslim edilmesi istenmiştir.

Verilerin toplanması: Veriler, 7 haftalık uygulama sürecinin sonunda, Ocak-2016'da elde edilmiştir. Açık uçlu soru formunu dolduran ebeveynlerden 22'si anne, 5'i babadır. Veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan tüm ebeveynler fene ilişkin konulara ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tamamı çocuğun fene ilişkin sorularını açık ve anlaşılır bir biçimde yanıtlamaya çalıştıklarını, ebeveynlerden 10'u açık ve anlaşılır yanıtların yanı sıra çocukla birlikte sorunun yanıtını araştırdıklarını, 4'ü ise örneklerle/uygulamalarla açıklama yapmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. 15 ebeveyn çocuklarıyla fen etkinlikleri yaptıklarını, ebeveynlerden 5'i ise zaman yetersizliği nedeniyle bu tür etkinlikler gerçekleştiremediklerini belirtmişlerdir. 4 ebeveyn ise çocuğuyla fen etkinliği yapmadığını ancak uygulanan sınıf içi fen etkinliklerinin aile katılımı çalışmalarını yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ebeveynler, yürütülen sınıf içi fen etkinliklerine ilişkin olarak çocuğun bu etkinliklerde gördüklerini/öğrendiklerini kendilerine anlattıklarını, çocuğun süreçten keyif aldığını, bu süreçte çocuğun fene ilişkin ilgisinin arttığını/heyecan duyduğunu, öğrenmenin kalıcı olduğunu gözlemlediklerini, çocuğun daha çok soru sormaya/sorgulamaya ve bilimsel terimler kullanmaya/bilimsel açıklamalar yapmaya başladığını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tamamı, gerçekleştirilen sınıf içi fen etkinliklerinin çocuğun gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde, ebeveynler, etkinlikler sayesinde çocuğun fene ve fene ilişkin konulara ilgi duymaya başladığını, öğrendiklerini tekrar etme isteği duyduğunu, öğrenmekten keyif almaya başladığını/mutlu olduğunu, bilimsel terimler kullanmaya ve bilimsel açıklamalar yapmaya başladığını, öğrenmelerin kalıcı olduğunu gözlemlediklerini, çocuğun araştırmaya/keşfetmeye istekli hale geldiğini ve problem çözme becerilerinin geliştiğini, çocuğun kendileriyle daha çok iletişim kurmaya başladığını ve neden-sonuç ilişkisi kurmaya başladığını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tamamı programın aile katılım çalışmalarının çocuğa ve ebeveyne katkılarının olduğuna değinmişlerdir. Ebeveynler bu çalışmaların çocuk ile ebeveynin birlikte keyifli/nitelikli zaman geçirmesine olanak sağladığını, etkinliklerin çocuk açısından keyif verici, fene ilişkin merak ve öğrenme isteği uyandırıcı, öğrenmeleri pekiştirici, kalıcı/somut öğrenmeler sağlayıcı ve bilim insanı gibi hissettiren olduğunu; ebeveyn açısından ise ebeveyne rehber olduğunu, çocuk-ebeveyn iletişimini güçlendirdiğini ve çocuğu tanımaya olanak sağladığını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin tamamı programın eğitici/öğretici, etkili, yararlı, eğlenceli, ilgi uyandırma, çocuk-ebeveyn iletişimini artırma, kalıcı öğrenme sağlama nedenleriyle programın yıl boyunca devam etmesini istediklerini ifade etmiş, 3 ebeveyn bu süreçte yer almalarının hem çocukları hem de kendileri için bir şans olduğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak, ebeveynlerin, çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirmeye yönelik olarak gerçekleştirilen sınıf içi fen etkinliklerinin çocuklarının gelişimine katkı sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : fen eğitimi, aile katılımı, bilimsel süreç becerileri, okul öncesi eğitim

(15892) FROSTİG EĞİTİM PROGRAMI TEMELİNDE GELİŞTİRİLEN EĞİTİM MATERYALİ İLE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMININ OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN DİKKAT DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

MUSTAFA KEMAL YÖNTEM¹, SERTAN TALAS¹, ÖMER ÖZER², ALİ KILIÇARSLAN³
¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ - ² ANADOLU ÜNİVERSİTESİ - ³ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 muskemtem@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı frostig eğitim programı temelinde geliştirilen eğitim materyali ile uygulanan eğitim programının okul öncesi çocukların dikkat düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesidir. Araştırma karma desen yaklaşımı ile yürütülmüştür. Bu kapsamda uygulanan program öncesinde ve sonrasında deney ve kontrol grubunun aldıkları Frankfurter dikkat testi sonuçları karşılaştırılmıştır. Ayrıca katılımcıların velileri ve öğretmenleri ile görüşmeler gerçekleştirilerek nitel veriler toplanmıştır. Araştırmanın işlem aşaması için öncelikle Frostig Eğitim Programı temel alınarak bir eğitim materyali geliştirilmiştir. Ardından 2016-2017 eğitim öğretim yılı Mart ve Nisan aylarında, Orta Karadeniz Bölgesinde bir İlkokulun anasınıfının öğrencilerinden rastgele seçim yöntemi ile deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney ve kontrol grubunun öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=.817, p>.05$). Katılımcıların velilerine çalışma hakkında bilgi verilerek izin alınmıştır. Son olarak deney grubuna, geliştirilen eğitim materyali kullanılarak 7 aşamalı eğitim programı uygulanmıştır. Program katılımcıların bireysel özelliklerine göre 24 ila 32 oturum arası bir sürede gerçekleşmiştir. Program her katılımcıya bireysel olarak uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir program uygulanmamıştır. Deney ve kontrol grubuna program başlamadan önce ön test ve program bitiminden bir hafta sonra ise son test yapılmıştır. Çalışmanın nitel verileri ise 2017-2018 eğitim öğretim yılı Kasım ayında katılımcılar ilkokul birinci sınıfta iken araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Nitel veriler deney grubunda yer alan katılımcıların velileri ve katılımcıların ilkokul birinci sınıf öğretmenleri ve anasınıfı öğretmenleri ile gerçekleştirilen görüşmeler ile toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre deney ve kontrol gruplarının Frankfurter dikkat testi sonuçları $F(1, 14)=8.59, p<.05$; deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık göstermektedir. Başka bir ifade ile farklı işlem gruplarında olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Frankfurter dikkat testi sonuçları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bu bulgular Frostig eğitim programı temelinde geliştirilen eğitim materyali ile uygulanan eğitim programının dikkat düzeyi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Frostig Eğitim Programı, Dikkat Düzeyi, Eğitim Materyali, Görsel Motor

(15899) EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINI TERCİH NEDENLERİ İLE SOSYOEKONOMİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

EMEL DURMAZ¹, KADER KARADENİZ¹, ERGÜL DEMİR¹
¹ ANKARA ÜNİVERSİTESİ
 drmezemel@gmail.com

Bu çalışmada ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerinde dikkate aldıkları ölçütler ile sosyoekonomik düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Nicel araştırma yaklaşımı doğrultusunda temel araştırma türünde ve ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışma, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Ankara ilinin sosyoekonomik düzey açısından farklı bölgelerinde yer alan anaokullarına devam eden 207 çocuğun ebeveynleri ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Ankette, ebeveynlerin sosyoekonomik düzeylerini ve okul öncesi eğitim kurumu tercih ölçütlerini önemli görme düzeylerini belirlemeye yönelik sorulara ve ifadelere yer verilmiştir. Veriler betimsel yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre genel olarak yoklanan tüm ölçütlerin ebeveynler tarafından belirli derecede önemli görüldüğü, “çok az önemli” ya da “önemsiz” görülen ölçüt bulunmadığı gözlenmiştir. Okul öncesi eğitim kurumunun güvenliği, öğretmenin iletişim becerisi, okulun temizliği, öğretmenin mesleki yeterliliği ve çocukların farklı gelişim alanlarının desteklenmesi ölçütleri ebeveynler tarafından “çok önemli” görülmektedir. Alt, orta ve üst SED’de yer alan ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerinde dikkate aldıkları ölçütlere verdikleri önem düzeyleri benzerlik göstermektedir. Her üç grupta da ‘okul öncesi eğitim kurumunun güvenliği ve temizliği’ “en önemli” görülen; ‘kurumun ebeveynlerin işlerine yakınlığı’ da tercihlerde “önemsiz” olarak nitelendirilen ölçütler arasında yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi Eğitim, Okul Tercihleri, Sosyoekonomik Düzey

(15903) DRAW AN ENGINEER: ENGINEERS AND ENGINEERING FROM PRESCHOOL CHILDREN'S VIEWPOINT

AYSUN ATA AKTÜRK¹, HASİBE ÖZLEN DEMİRCAN²
¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ - ² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
 aata@kastamonu.edu.tr

The engineering concept derives from the word "ingeniare", which is a medieval Latin word and means a cleverly made invention. Engineers design to meet people's needs and to produce solutions to everyday life problems. This design process is an iterative cycle including some steps from the identification of the problem to the reaching the solution by considering the limitations and obstacles (Katehi, Pearson & Feder, 2009). On the other hand, engineers not only focus on creating designs and running them but also looking for ways to make their designs work better and differently (STEM Sprouts, 2011). In today's modern societies, it is possible to encounter with the technologies produced by engineers in pharmaceutical industry, construction, computer, transportation industry and many other sectors. However, as emphasized in The American Society for Engineering Education (2006), even if they spend 95 percent of their time by being in interaction with the human-made world, most people are unable to explain how the world of today has become and the function of products developed by engineers to meet their needs. This raises the question of how much knowledge the preschool children who use these technologies in their everyday lives or observe their use in their immediate surroundings have about the concepts of engineer and engineering. In the current study aiming to look at the engineering profession in the eyes of pre-school children through the drawings they have made, this question has been sought. As emphasized by Salmon and Lucas (2011), the drawing activity continues its existence in children's lives from a young age and reflects their considerations in a certain way. On the other hand, examining only the pictures is not enough to make a thought-related opinion and knowledge visible. By considering this, Knight and Cunningham (2004) developed a survey called "Draw an Engineer Test (DAET)" to reveal the engineering knowledge of students in grades 3 to 12. By means of this survey, students are asked to respond four open-ended written questions and to draw a working engineer. In this study, where participants were preschool children, only the drawing and explanation parts of DAET was utilized. Indeed, preschool children were asked to draw an engineer at work and to explain their own drawings. In the scope of the research, a total of 697 drawings and explanations related to these drawings made by children were examined. Presenting current knowledge about engineering as a profession is very important in terms of the close relationship between children's career perceptions and their preference for progress in these careers. Findings are thought to be a clue to pre-school children's current knowledge of the engineering profession and to contribute in this direction to the development of the field.

Anahtar Kelimeler : early childhood education, engineering education, engineering, children's drawings

(15973) 3-6 YAŞ ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERE YÖNELİK DUYGUSAL İSTİSMAR POTANSİYELİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

SERPİL PEKDOĞAN¹, MEHMET KANAK²
¹ HİTİT ÜNİVERSİTESİ
 serpil4423@hotmail.com

Toplumun en küçük birimi olan ailenin, insan yaşamı üzerindeki etkisi doğum öncesi dönemde başlamakta ve yaşam boyunca etkisini sürdürmektedir. Aile fizyolojik olduğu kadar, toplumsal ve ekonomik yönleriyle de çocuğa şekil vermekte ve çocuğun kişilik gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Çocuğun aile içerisinde kurduğu iletişim, bütün gelişim alanlarını etkilemekte ve toplumla uyumlu olmasında önemli bir rol oynamaktadır. Sevgi ve güven gibi duygusal ihtiyaçlarının karşılandığı bir ortamda büyüyen çocuklar, sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişirken, aksine istismar ve ihmal edilen, sevgi ve ilgiden yoksun olarak büyüyen çocuklarda ise bir takım davranışsal sorunlar gözlenmektedir. Ebeveynler bu süreçte çocuğu disipline etmek için farklı yöntem ve teknikler kullanmaktadırlar. Kimi ebeveynler farkında olarak ya da olmayarak çocuklara fiziksel ceza uygularken, kimileri sevdiği bir şeyden yoksun bırakarak, sözel şiddet uygulayarak ya da çocuğunu

ihmal ederek disipline edebileceğini düşünmektedir. Ebeveynlerin sergiledikleri bu tutum ve davranışların bir kısmı istismar kategorisi içinde sınıflandırılmaktadır. Ebeveynlerin ya da çevredeki diğer yetişkinlerin çocuğun yeteneklerinin üzerinde istek ve beklentiler içinde olmaları ve saldırganca davranmaları anlamına gelen duygusal istismarın izleri yaşam boyunca kendini gösterebilmektedir. Anne-babası tarafından sürekli eleştirilen, aşağılanan, sevgi ve ilgi ihtiyacı yeterince karşılanamayan çocuklar, pasif kişilik özelliklerine sahip, kendine güveni olmayan ve anti sosyal davranışlar gösteren kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bunların yanı sıra duygusal istismar, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Literatüre bakıldığında, istismar ile ilgili geliştirilmiş bir çok ölçme araçlarına rastlamak mümkündür. Psychological Maltreatment of Women Inventory (PMWI) (Tolman,1989), The Domestic Conflict Index (DCI) (Margolin, v.d. 1989), Psychological Maltreatment Inventory (PMI) (Kasian ve Painter, 1992), Composite Abuse Scale (Hegarty, Sheehan, Schonfeld, 1999), Child Abuse and Trauma Scale (Kent ve Waller, 1998), Child Sex Abuse Attitude Scale (Ferrara, 1999), The Abuse Disability Questionnaire (McNamara ve Fields, 2001), Childhood Experience of care and Abuse Questionnaire (Smith, vd., 2002), Domestic Violence Myth Acceptance Scale (Peters, 2008) bunlar arasındadır (Akt; Ersanlı, Yılmaz ve Özcan, 2013). Hazırlanan ölçme araçlarının fiziksel, cinsel ve duygusal istismar boyutlarını bir arada içerdiği ve genellikle büyük yaş grupları ya da 0-18 yaş arasına hitap görülmektedir. Dikkat çeken nokta ise okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerine yönelik duygusal istismar potansiyeli ölçeğinin olmamasıdır.

Ebeveynlerin bilgi edinme zorluklarının olması, istismar ile ilgili çalışmaların değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu sebepten ebeveynlerin öncelikle çocuklara karşı sergiledikleri davranışların duygusal istismar olup olmaması konusundaki farkındalık düzeyleri alınacak önlemlerin ilk basamağını oluşturmaktadır. Çünkü ebeveynler yaptıkları çoğu davranışların çocuğu ne kadar örselediğini farkında olamayabilirler ve bu davranışları geleneksel olarak nitelendirebilirler. Bu araştırmada da yaşamın temelini oluşturan okul öncesi yılları içine alan 3-6 yaş aralığındaki çocuklara uygulanan duygusal istismar vakalarına ilişkin erken müdahale sağlamak ve daha sağlıklı nesiller yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, ebeveynlerin çocuklarına yönelik uygulamış oldukları duygusal istismar potansiyellerini belirlemek amacıyla bir ölçme aracı geliştirmek ve geliştirilen ölçme aracıyla 3-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin duygusal istismar potansiyellerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışmada ebeveynlerin duygusal istismar potansiyellerini ölçecek bir ölçme aracı geliştirilecektir. Bu bağlamda DeVellis'in (2014) ölçek geliştirme ilke ve basamaklarının ana hatlarına sadık kalınarak izlenen işlem basamakları şöyle özetlenebilir:

Ölçülecek yapının literatür taraması ile açıkça belirlenmesi

Ölçme biçiminin (ölçek türünün) belirlenmesi ve madde havuzunun oluşturulması

Madde havuzunun uzmanlar tarafından değerlendirilmesi

Pilot uygulama: Taslak ölçeğin belirlenen örnekleme uygulanması

Veri analizi ve ölçeğe son şeklinin verilmesi

Ölçme aracı geliştirildikten sonra, Çorum ili bünyesinde çocuğu Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokuluna devam eden ebeveynlere ölçme aracı uygulanarak duygusal istismar potansiyelleri değerlendirilecektir.

Beklenen Sonuçlar: Ebeveynlerin duygusal istismar potansiyellerini ölçecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Ebeveyn, İstismar, Çocuk

(15974) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİBER ZORBALIK DUYARLILIKLARININ İNCELENMESİ

MEHMET KANAK ¹, SERPİL PEKDOĞAN ²
² *HİTİT ÜNİVERSİTESİ*
serpil4423@hotmail.com

Amaç: Siber zorbalık; elektronik araçlar yoluyla verilen sürekli ve kasıtlı zarar veya internet veya diğer elektronik araçlar aracılığıyla gönderilen zarar verici görsel veya metinler olarak da açıklanmaktadır (Walker, 2009). Siber zorbalık davranışına maruz kalan kişi siber mağdur veya siber kurban olarak adlandırılmaktadır. Siber mağdurlar çoğunlukla saygınlığını zedelememek amacıyla maruz kaldığı zorbalığı kimseyle paylaşmamaktadır (Aktepe, 2013). Siber zorbaca davranışlar da kişi için tehdit algısı oluşturabilen bir durumdur. Bu sebeple bunu tehdit olarak algılayan bireylerde duyarlılık durumunun gözlenmesi beklenebilir. Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, zorbalığın yeni bir biçimi olan siber zorbalık kavramını ortaya çıkarmıştır. Siber zorbalık insanların hayatlarını olumsuz yönde etkileyen toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Siber zorbalığın olumsuz yönlerini azaltmada ve siber zorbalık ile başa çıkmada anahtar unsur ise siber zorbalık duyarlılığına sahip olmaktır. Bu anlamda siber zorbalık duyarlılığı, “internet, cep telefonu gibi siber araçların kullanımı esnasında zorbaca davranışlara maruz kalmaya yol açabilecek davranışlardan uzak durma, bu türlü tehditlerin varlığından haberdar olma ve tedbir alma, tehdit oluşturabilecek uyarıcıları fark etmeye yönelik dikkati yüksek tutma davranışları” olarak tanımlanabilir. Arıcak (2009) ve Erdur-Baker (2010)’ın üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada cinsiyete göre siber zorbaca davranışa maruz kalma açısından bir fark bulunmamıştır. Yapılan araştırmalar siber zorbaca davranışların, okullarda yapılacak önleme programı ile azaltılabileceğini göstermiştir (Couvillon ve Ilieva, 2011; Cowie ve Colliety, 2010; Epstein ve Kazmierczak, 2006-2007). Eroğlu ve Peker (2011) ve Gillespie (2006) tarafından yapılan araştırmada siber zorbalığı azaltmada aileden ve arkadaş çevresinden alınan sosyal desteğin önemi vurgulanmış olup bazı yasal düzenlemelerle de bu durumun azaltılabileceği savunulmuştur. Siber zorbalık mağduriyeti yaşayan öğrencilerde intiharla sonuçlanabilen akademik, psikolojik, ailevi ve sosyal sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Erdur Baker, 2013). Gerçek ortamda gerçekleştirilen zorbalığın azaltılmasına yönelik olarak öğretmenlerin ve psikolojik danışmanların alacakları önlemler ve yapacakları çalışmaların siber zorbalık davranışının da azalmasını sağlayacaktır (Tangen ve Campbell, 2010; Steffgen ve König, 2009). Çalışmanın bu anlamda farkındalık yaratması amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama yöntemi mevcut durumu teşhis etmek için kullanılan bir araştırma türüdür. Araştırmanın çalışma grubunu 295 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem seçiminde tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklemdeki öğrencilerin 97’si (%32,8) 1. sınıf, 96’sı (%32,4) 2. sınıf, 64’ü 3. sınıf (%21,6) ve 38’i (%12,8) 4. Sınıfta eğitim görmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin 200’ü (% 67) kız öğrencilerinden, 95’i 33 erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Arıcak, Kınay ve Tanrıkulu (2013) tarafından geliştirilen Siber Zorbaliğe İlişkin Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel bilgileri toplamak amacıyla da Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler öğretmen adaylarından, araştırmacılar aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Veriler üzerinde ortalama puan, standart sapma puanları hesaplanmıştır. İki den fazla değişkenlerin çözümlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t testi, tek yönlü anova testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılık ortalama puanları $X=20$ bulunmuştur. Bu bulgular öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılık düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının okudukları sınıf düzeyleri ile siber zorbalık duyarlılıkları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<.05$). Cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde ise, erkek öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılığı ile kız öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılığı arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<.05$).

Sonuç: Çalışmanın sonucunda öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılıklarının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının siber zorbalık duyarlılıkları cinsiyet ve sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi, öğretmen adayı, siber zorbalık duyarlılığı

(16134) ÇOCUK GELİŞİMİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN FEN ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

AYŞEN TÜKEL¹, SEÇİL YILDIZ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

aysentukel@nevsehir.edu.tr

Fen eğitimi günlük yaşamda gerekli olan bilgiyi öğrenerek evrensel sorunları çözme yeteneği kazandırır. Bu nedenle Fen ile ilgili temel kavramlar Okul öncesi fen etkinliklerinde göz önüne alınarak hazırlanmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin yanı sıra çocuk gelişimi programı öğrencileri de kurumlarda uygulama yapmaktadır. Uygulama öncesinde günlük planlar öğrenciler tarafından hazırlanmaktadır. Öğrencilerin günlük planlarda fen etkinliklerine yer verme durumları, fen eğitimine bakış açıları, fen öğretimi yöntemleri, konu ile ilgili öğretim öncesi hazırlık durumları önem arz etmektedir. Bu bağlamda araştırmada Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Programı 2. Sınıf öğrencilerinin fen eğitimine yönelik tutumları ele alınmıştır. Betimsel tarama yöntemine dayalı olarak yürütülen çalışmada veriler 'Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Öğretimine Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılarak elde edilmiştir. 70 öğrencinin katıldığı araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak bağımsız-t testi, tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ile elde edilecektir. Verilerin analizi ile ilgili süreç devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen, Fen Eğitimi, Fen'e Yönelik Tutum

(16135) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN FEN ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK SINIF İÇİ UYGULAMALARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

SEÇİL YILDIZ¹, AYŞEN TÜKEL¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

ssecilyildiz@gmail.com

Okul öncesi dönem çocuklarına bilimsel süreç becerilerinin kazandırılması ve çocukların bilime yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde eğitimcinin rolü çok büyüktür. Araştırmalar okul öncesi dönem öğretmenlerine fen eğitimini planlama ve uygulamada büyük iş düşüğünü göstermektedir. Bu nedenle okul öncesi dönem eğitiminde fen etkinliklerini uygulamada birincil itici güç öğretmenlerdir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin fen etkinlikleri uygulamalarında bilgileri, düzenledikleri aktiviteler, kullandıkları yöntemler önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Nevşehir il merkezindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, bağımsız anaokullarında görev yapmakta olan okul öncesi eğitim öğretmenlerinden 45 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma betimleyici tarama modelindedir. Verilerin elde edilmesinde Özbey (2006) tarafından geliştirilen, "Okul Öncesinde Fen Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek; öğretmenlerin kullandığı materyal ve yöntemler, öğretmenlerin uygulamaya ilişkin bilgi düzeyi, fen etkinliklerine yönelik genel bilgi düzeyi ve fen etkinliklerini uygulama sürecindeki davranışları olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Elde edilen veriler, SPSS programı kullanılarak frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (X), standart sapma (Sd) değerlerine göre yorumlanacaktır. Çalışma analiz aşamasındadır.

Anahtar Kelimeler : Okul Öncesi Eğitim, Fen Eğitimi, Fen Etkinlikleri

(16172) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK SEVME DÜZEYLERİ İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EMİNE AYÇA CEYLAN¹, DİDEM KILIÇ MOCAN²
¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
 aycaaceylan@hotmail.com

Gelişim basamakları açısından kritik görülen okul öncesi dönemde, okul öncesi öğretmenlerinin öğretmen özellikleri çok önemli görülmektedir. Bu çalışmada öğretmenlerin iki önemli özelliği üstünde durulmuştur. Çocuk sevme ve iletişim becerisi. Çocukların fiziksel ve eğitsel ihtiyaçlarının giderilmesinin yanında sevgi ihtiyaçlarının giderilmesi de gerekmektedir. Bu ihtiyaç giderilirken öğretmenin etkili iletişim becerilerini kullanarak sevgisini gerek beden diliyle gerek sözel olarak çocuğa yansıtacağı, çocuklarla iletişim halinde oldukça onları tanıdıkça onlara karşı sevgisinin ve ilgisinin de artacağı düşünülmektedir.

Öğretmenin çocuk sevme ve iletişim becerilerinin sınıf içinde birbiriyle ilişkili olduğu düşünülmüştür. Araştırma okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Aksaray ilinde 2014–2015 eğitim-öğretim yılında bağımsız ve özel anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise bünyesinde görev yapan 317 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur fakat araştırma amacına uygun doldurulan ölçeklere göre 304 okul öncesi öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, öğretmenlerin demografik bilgilerini belirlemek için kişisel bilgi formu, öğretmenlerin çocuk sevme düzeylerini belirlemek için Barnett Çocuk Sevme Ölçeği ve öğretmen ve çocuk arasındaki iletişim düzeyini belirlemek için Öğretmen-Çocuk İletişim Ölçeği'dir. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 18.0 istatistik programı kullanılmıştır, betimsel ve kestirimsel istatistikten faydalanılmıştır. Evrenin genel özelliklerinin belirlenmesinde ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Öğretmenlerin iletişim ölçeği ve çocuk sevme ölçeklerinden aldıkları puanların demografik değişkenlere göre farklılıklarını analiz etmek için Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri yapılmıştır. Çocuk sevme düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ölçmek için ise Sperman sıra farkları korelasyon analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda, öğretmenlerin mesleği seçme nedeni değişkeninin, çocuk sevme düzeyleri ve iletişim becerilerinde farklılık oluşturduğu, her iki değişken için de bu farklılığın 'çocukları sevdiğim için bu mesleği seçtim' ifadesini belirtenler lehine olduğu; yaş değişkenine göre iletişim becerilerinin farklılaştığı ve bu farklılığın '21-30 yaş grubu' lehine olduğu; diğer değişkenlerin ise çocuk sevme düzeylerinde ve iletişim becerilerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri ile iletişim becerileri arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin çocuk sevme düzeyleri arttıkça iletişim becerilerinin de artma eğiliminde olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlik mesleği çocuk sevgisi ve iletişim becerileri üzerine temellendirilebilir, öğretmenin çocuğa değer vermesi ve bu değeri etkili iletişim becerileriyle çocuğa hissettirmesi, eğitim-öğretimde başarıyı artırırken öğretmen ve çocuk arasındaki bağları da kuvvetlendireceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çocuk, çocuk sevgisi, iletişim becerisi, okul öncesi öğretmeni

(16301) MONTESSORİ YAKLAŞIMI VE MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI İLE EĞİTİM ALAN ÇOCUKLARIN MATEMATİKSEL KAVRAM BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

SEMA ÖNGÖREN¹, DERYA ÖZLEM YAZLIK¹
¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
 semaongoren@nevsehir.edu.tr

Okul öncesi dönem kişiliğin oluşumu ve şekillenmesinde, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılmasında yaşamın en kritik dönemlerinden birisidir. Matematikle ilgili bilgilerin temelini oluşturulması da okul öncesi dönemin ilk yıllarında başlamaktadır. Matematik tüm toplumların ve kültürlerin ortak dili olup aynı zamanda günlük yaşamın bir parçasıdır. Erken yıllarda matematiksel becerilerin gelişimi çocukların çok yönlü bütünsel gelişim alanlarının desteklenmesi ile mümkündür. Matematik etkinlikleri, çocuğun yaratıcı düşünmesini, zihinsel tahminlerde bulunmasını ve soyut kavramları somutlaştırarak öğrenmesini hızlandırmaktadır. Bu nedenle çocukların sürekli değişen ve bilgiyle büyüyen bir dünyada erken dönemde matematiğe ilişkin temel kavram ve

becerileri kazanmaları düşünme ve uygulama becerilerinin gelişmesi için oldukça önemlidir. Bu çalışmada, Montessori yaklaşımı ve MEB okul öncesi eğitim programı ile eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların matematiksel kavram becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Montessori yaklaşımı uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 20 çocuk ve MEB okul öncesi eğitim programı uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 20 çocuk olmak üzere toplamda 40 çocuk oluşturmuştur. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine uygun olarak yürütülmüş ve araştırmanın verileri çalışma grubunu oluşturan çocukların sınıf içinde öğrenme merkezlerindeki serbest oyun bireysel çalışma zamanlarında yapılandırılmış gözlem yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından MEB okul öncesi eğitim programı kazanım ve göstergeleri ile uzman görüşleri doğrultusunda yapılandırılmış gözlem formu hazırlanmış ve gözlem formunda sayma, eşleştirme, gruplama, karşılaştırma, konum, ölçme, örüntü, parça-bütün, işlemler ve grafik oluşturma gibi matematiksel kavram becerilerine yer verilmiştir. Araştırma verileri içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirildiğinde, Montessori yaklaşımı ile eğitim alan çocuklarda daha çok ritmik sayma ve rakamları tanıma, eşleştirme, karşılaştırma, örüntü ve parça-bütün gibi matematiksel kavramlar gözlemlenmiştir. Bunun yanında MEB okul öncesi eğitim programı uygulayan kurumlara devam eden çocuklarda ritmik sayma ve rakamları tanıma, örüntü, karşılaştırma ve eşleştirme gibi matematiksel kavramlar belirlenmiştir. Gözlem süreci boyunca her iki grupta yer alan çocuklarda ağırlık, zaman, para ve işlemlerde azalma gibi matematiksel kavramlar gözlemlenememiştir.

Anahtar Kelimeler : Montessori Yaklaşımı, Okul Öncesi Eğitim, Matematiksel Kavramlar

(16438) AİLE KATILIMLI FEN ETKİNLİKLERİNE KATILAN 60-72 AYLIK ÇOCUKLARIN BİLİME KARŞI TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

GÜL YILMAZ ¹, ŞİRİN İLKÖRÜCÜ ², SALİH ÇEPNİ ²
¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ilkorucu@uludag.edu.tr

Çocuklara erken yaşlardan itibaren gelişim düzeylerine uygun kaliteli bilimsel etkinlikler sunulması onların bilime karşı olumlu tutum geliştirmeleri açısından önem taşımaktadır. Etkili bir okul öncesi eğitim için çocuğun ilk yıllarından itibaren uygun öğrenme ortamları sağlayacak ve onu duygusal olarak destekleyecek en önemli kurum olan ailenin de okul-aile iş birliği sağlanarak eğitime dahil edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu araştırma aile katımlı fen etkinliklerinin 60-72 aylık çocukların bilime karşı tutumlarına olan etkisini anlamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, yorumlayıcı nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojiye göre desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Yalova ili Çınarcık ilçesine bağlı bir devlet okuluna devam eden 60-72 aylık 15 anasınıfı çocuğu oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Genel Bilgi Formu”, “Etkinlik Bilgi Formu” ile çalışma grubu çocuklarına, gönüllü üç veliye ve çalışma grubu sınıfının öğretmenine uygulanmak üzere yine araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları” kullanılmıştır. Araştırma sürecinde çalışma grubuna 8 hafta boyunca haftada bir gün olmak üzere her bir etkinliğe ailelerle birlikte katılımının sağlandığı fen etkinlikleri uygulanmıştır. Elde edilen nitel verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre; çocukların etkinlik uygulamalarından önce meraklı oldukları fakat bilime karşı tutumlarını ortaya koyacak ifadeler kullanamadıkları, uygulamalar esnasında duygularını “mutluluk, şaşkınlık ve heyecan” temalarında belirttikleri ve olumsuz ifadelerden kaçındıkları, uygulamalardan sonra ise bilime karşı olumlu tutum bildiren ifadeler kullandıkları tespit edilmiştir. Veliler ile yapılan görüşmelerde velilerin yapılan etkinlikler sırasında çocuklarını mutlu ve istekli olarak betimlemeleri, çocukların bilimsel çalışmalara karşı olumlu tutumları olarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : 60-72 aylık çocuklar, aile katılımı, bilime karşı tutum, okul öncesi eğitimi

(16687) OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN ETKİNLİKLERİNDE KULLANDIKLARI DENEY YÖNTEMİ UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

NALAN ARABACI¹, ÖZLEM YURT²

¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ - ² KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

nalanarabaci@gmail.com

Okul öncesi dönemdeki çocuklar meraklı, araştırmacı ve sorgulayıcıdır. Bu nedenle çocukların bu yöndeki gelişimlerini desteklemek amacıyla onlara araştırabilecekleri, meraklarını giderebilecekleri, neden-sonuç ilişkisi kurabilecekleri, çeşitli görüşler öne sürerek tahminlerde bulunabilecekleri fırsatlar verilmeli ve eğitim ortamları bu yönde hazırlanmalıdır. Okul öncesi eğitim programında yer alan fen etkinlikleri, çocukların araştırma, inceleme ve gözlem yapma becerilerini geliştirerek, onların bilimsel düşünmeyi öğrenebilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda çocukların yaparak-yaşayarak öğrenebilecekleri farklı öğrenme yöntemlerinin kullanılması gereklidir. Bu yöntemlerden biri olan deney yönteminin fen eğitimindeki yeri oldukça önemlidir. Deneyler, çocukların fen bilimlerine karşı olumlu tutum ve soyut kavramları somutlaştırarak bilimsel süreç becerilerini geliştirmelerini, deneyim kazanmalarını ve deneysel yöntemi öğrenmelerini sağlayacaktır.

Amaç: Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunun ilköğretim ve orta öğretim düzeyinde yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca yapılan çalışmalarda okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerinde deney yöntemine yer verdikleri, ancak öğretmenlerin çoğunluğunun deney yöntemi için eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının deney yöntemi temelinde planladıkları fen etkinlikleri uygulamalarının aldıkları fen eğitimi dersi doğrultusundaki sonuçlarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde kurgulanmış ve çalışma grubu “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” temelinde oluşturulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği 3. Sınıf “Fen Eğitimi” dersine kayıtlı 58 kız ve 6 erkekten oluşan toplam 64 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma, 2017-2018 Akademik Yılı Güz Döneminde yürütülen “Fen Eğitimi” dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Ders kapsamında adaylar öncelikle fen eğitiminin; önemi ve amaçları, öğrenme süreçlerinin planlanması, öğretmenin rolü, eğitim ortamları, deney, gözlem, kavram haritaları gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması konularında eğitilmişlerdir. Adaylar fen eğitimi dersi kapsamında yaşam bilimleri, fiziksel bilimler ile dünya ve uzay bilimleri alanındaki fen kavramı konularını deney yöntemini temel alarak toplam 32 fen etkinliği hazırlamışlardır. Daha sonra planladıkları öğrenme süreçlerini anasınıflarında uygulamışlar, uygulamalar video kamera kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Ayrıca öğretmen adayları uygulamaları sonrasında uygulamaları ile ilgili öz değerlendirme raporu hazırlamışlardır. Çalışmada adayların video kayıtları ve öz değerlendirme dökümanları veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş kontrol listesi kullanılmıştır. İlgili kontrol listesi araştırmacılar tarafından alan yazın doğrultusunda “Hazırlık-Uygulama-Değerlendirme” başlıkları altında oluşturulmuştur. Verilerin analizinde uygulama video kayıtları izlenmiş, öz değerlendirme raporları iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak okunmuş ve kodlanmıştır. Geçerlik amacıyla elde edilen ham veriler ayrıntılı olarak yazıya geçirilmiş ve araştırma bulguları içinde katılımcıların görüşlerine doğrudan alıntılar yoluyla yer verilmiştir. Güvenirlik için kodlayıcılar arası uyum kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise kategorisel analiz ve frekans analizi üzere iki farklı içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda; okul öncesi öğretmen adaylarının deney yöntemi temelinde planladıkları fen etkinlikleri uygulamaları tartışılarak, mevcut sorunların çözümüne yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi, fen etkinlikleri, deney yöntemi

(16691) PRE-SERVICE EARLY CHILDHOOD EDUCATORS' REPORTS OF PERCEIVED STEM ACTIVITY IMPLEMENTATION BARRIERS

MUSTAFA ÇETİN¹, HASİBE ÖZLEN DEMİRCAN²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ - ² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

mustafacetin@akdeniz.edu.tr

STEM education, as an approach for integrating science, technology, engineering and mathematics, and for providing real life experiences is turning out to be a prominent approach at early childhood education (Helm & Katz, 2016; Moomaw, 2013; Tippet & Milford, 2017). Although, this current approach is promising in terms of advancing developmentally appropriate educational perspective, there are some barriers like poor content, poor preparation of students, and lack of support from school system in large scale that makes involvement of STEM to education system difficult (Ejivale, 2013). On the other hand, in addition to these barriers there might be some other barriers for implementation of STEM in differing learning groups like early childhood learning environments which are specific to implementation of STEM through educational activities.

Therefore, the purpose of this study is to investigate barriers perceived by pre-service early childhood teachers after implementation of STEM activities in early childhood settings and their suggestions related to overcome these barriers. In the study, phenomenology, a form of qualitative research, was adopted. First, the factors that pre-service teachers perceived as the barriers for implementation of STEM activities in early childhood settings were analyzed. Then, their solutions for these barriers were addressed through redesign of their activities. The participants of the study were a total of 16 early childhood pre-service teachers registered to an elective STEM course. The data of the study were collected with a questionnaire developed by the researchers after they implemented the STEM activities in early childhood setting. This questionnaire included six open-ended questions related to barriers they faced with, while implementing the STEM activity in terms of classroom teacher, implementer, children, materials and environmental conditions, and how they would redesign their activity if they had a chance to overcome barriers they expressed. The responses of the participants were analyzed via content analysis and some related codes were derived as a result of this analysis.

According to reports of pre-service educators, the barriers were grouped under four headings. The classroom teacher related barriers were interruption of classroom teacher to activity, classroom teachers' indifference and negative attitude towards activity, lack of experience and knowledge about STEM activities. In addition, barriers caused by implementer were mostly related to insufficient information about children, classroom management problems, organizing group activities and presenting activities. In terms of children, pre-service teachers perceived the children's lack of experiences in STEM activities, hesitation in choosing materials, negative attitudes towards activities as barriers. The participants also stated insufficient and inappropriate materials, lack of variety of materials, small classroom, lack of enough equipment and sources for activity in the classroom as barriers. In the light of these barriers, participants made some suggestions related to teacher, implementer, children and materials and environmental conditions.

Anahtar Kelimeler : STEM, early childhood education, activity, barriers

(16692) A SYSTEMATIC REVIEW OF PROGRAMMING ROBOTS IN EARLY CHILDHOOD: INTEGRATING TECHNOLOGY AND ENGINEERING TO STEM

MUSTAFA ÇETİN¹, HASİBE ÖZLEN DEMİRCAN²

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ - ² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

mustafacetin@akdeniz.edu.tr

The acronym of STEM stands for science, technology, engineering and mathematics. Mathematics and science among these four disciplines are the most familiar ones for early childhood education. On the other hand, technology and engineering are not as popular as science and mathematics disciplines for early childhood settings (Bers, Seddighin & Sullivan, 2013). However, providing experiences for young children to learn about the human-made world, which is a product of engineering processes and technological advances, is as necessary

as offering them an understanding about the natural world (Bers, 2008; 2010). This might be possible by providing experiences for them with technology and engineering processes. Providing experiences with educational robotics to early childhood education might be a promising way of bringing technology and engineering to early childhood settings through STEM education. Within this scope, the purpose of this study is to reveal possible contributions of robotics programming for the integration of technology and engineering into early childhood STEM education. In order to reach these aims, relevant literature was searched and as a result of this search, 23 research studies that are related to research and meet the inclusion criteria which are being related with programming with educational robots, including children between the age of zero to eight, or pre- or in-service teachers of this age group and being peer-reviewed article were included to study. These studies were synthesized depending on some common characteristics, such as how they use educational robotics, initial results, subjects, etc. and potential contributions of educational robotics to STEM education. The findings of the review were grouped under four headings: (1) designing and programming robots through robotics curriculum (2) only programming predesigned robots without designing, (3) the education of pre- or in-service teachers, (4) gender-related issues regarding programming activities with robots. This review revealed that computer programming through robotics can be a promising educational tool for the integration of technology and engineering in early childhood STEM education.

Anahtar Kelimeler : STEM, educational robotics, technology, engineering, early childhood education

(16747) TÜRKİYE’DE ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI: SİSTEMATİK BİR DERLEME

ESRA TUĞBA COBAN SÖYLEMEZ¹, İŞİL ÖMRÜUZUN², NEVRA ATIŞ AKYOL¹, ARİF YILMAZ¹

¹ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

esratuba@hacettepe.edu.tr

Bu çalışma ile Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi alanında teknoloji kullanımına yönelik yapılmış olan araştırmaların sistematik analizi hedeflenmiştir. Sistematik derleme çalışmaları alan uzmanlarının belirlenmiş bir konuda yapılmış çok sayıda çalışmayı geniş kapsamda değerlendirdikleri analiz çalışmalarıdır (Karaçam, 2013). Bu araştırmada erken çocukluk eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik çalışmalarda hangi araştırma deseni tercih ediliyor, hangi örneklem gruplarıyla-çocuklar ile mi yoksa öğretmenler ile mi daha çok çalışılıyor, bu çalışmaların yıllara göre dağılımları, istatistiksel olarak nicel yöntemler mi yoksa nitel yöntemler mi tercih ediliyor, elde edilen veriler nasıl analiz ediliyor gibi sorulara cevap verilmesi hedeflenmiştir.

Çalışmanın amacı doğrultusunda öncelikle taramanın hangi kaynaklardan ve hangi kelimeler ile yapılacağına araştırmacılar tarafından benzer çalışmalar incelenerek karar verilmiştir. Sonrasında tüm araştırmacılar tarafından bireysel olarak yapılan taramalarla “okul öncesi”-“erken çocukluk” ve “teknoloji” anahtar kelimeleri kullanılarak; erken çocukluk eğitiminde teknolojinin kullanımı, okul öncesi öğretmenlerinin bu teknolojilere yönelik tutumları – uygulamaları gibi çeşitli konularda EBSCO-host, sosyal bilimler ve dergipark veri tabanında taranan 24 çalışma ile Google akademik ’de yer alan 49 çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırmanın üçüncü adımı ulaşılan çalışmaların araştırmacılar tarafından belirlenen kriterleri göre analize dahil edilip edilmemesine karar verilmesidir. Dördüncü adım ise seçilen çalışmaların araştırma yöntemleri, örneklem-örneklem seçimi, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri başlıklarında ayrıntılı olarak analizidir. Bu çalışma sonucunda Türkiye’de erken çocukluk eğitimi alanında yapılmış çalışmalarının bir haritası ortaya çıkarılarak güncel literatür eşliğinde güçlü yönleri ve yer alan boşluklar tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi, erken çocukluk, teknoloji, sistematik derleme

(16755) ANNELERİN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ ŞEMALARI İLE ÇOCUKLARIN DAVRANIŞ PROBLEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SEMA ÖNGÖREN¹, GÜLHAN KÖÇER²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

semaongoren@nevsehir.edu.tr

Erken dönem uyumsuz şemalar; anı, duygu, biliş ve bedensel duylardan oluşan, bir kişinin kendini ve başkalarıyla olan ilişkilerini dikkate alan, çocukluk ya da ergenlik boyunca gelişen, kişinin yaşamı boyunca karmaşıklaşan ve önemli dereceye kadar işlevsiz olan genel yaygın tema ya da örüntülerdir. Şemalar, çocukluktan başlayan ve yaşam boyunca sürekli tekrar eden bir kalıp olmakla birlikte düşünce, duygu, davranış ve ilişki kurma biçimlerini etkiler, öfke, üzüntü ve kaygı gibi bazı güçlü duyguları tetiklerler. Şemaların aile içi etkileşimleri etkilediği aynı şekilde etkilendiği ve etkileşime eşlik eden duyguları (duygu durumlarını) etkilediği söylenebilir. Kişiler yaşamları boyunca kendi şemalarını geliştirdikleri gibi ailelerinden getirdikleri şemaları da pek çok duruma genellerler. Şemalar, ebeveynlerden çocuklara çok çeşitli yollarla; ya özel durumlar dolayısıyla doğrudan ya da göze çarpmayan biçimde çocukların aile içindeki etkileşimleri gözlemlemesiyle geçmektedir. Çocuklar ailelerinin düşünme kalıplarını, duygu durumlarını, deneyimlerini ve davranış kalıplarını seçici bir şekilde içselleştirirler. Özellikle çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılayan ve özdeşim modeli olan annenin davranışları, çocuklar üzerinde çeşitli etkilere sahiptir. Çocuklarına karşı ilgisizlik, reddetme, öfke gibi tutumlar sergileyen annelerin, çocukları ile sıcak ve tutarlı bir ilişki geliştirmesi, sevgi ve güven ihtiyacını karşılaması mümkün olmamakta, bu durumda çocuklarda çeşitli davranış problemleri ortaya çıkabilmektedir. Davranış problemleri çocuğun içsel çatışmalarını dışa vurması, dışa vurulan bu çatışmaların davranışlara yansımaları sonucu ortaya çıkar ve bu çocuklar sürekli gergin ve çevreleriyle ilişkilerinde sürtüşmelidirler. Bu doğrultuda bu araştırma, annelerin erken dönem uyumsuz şemaları ile çocukların davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Nevşehir il merkezde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar ve anneleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan, anne ve çocuğa yönelik bilgileri içeren “Genel Bilgi Formu”, annelerin erken dönem uyumsuz şemalarını belirlemek amacıyla “Young Şema Ölçeği Kısa Form” ve çocukların davranış problemlerini belirlemek amacıyla “Yenilenmiş Problem Davranış Kontrol Listesi” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Uyumsuz şemalar, davranış problemleri

(16756) ÇOCUK RESİMLERİNİN ANLAMLARI VE GELİŞİM AŞAMALARI

MELEK MERYEM CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAKKALE ÖNSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

melekmeryemcerrahoglu@comu.edu.tr

Resim Sanatı, bir çocuğun kendini ifade etmesinde en önemli araçlardan biridir. Çocuk, kendini anlattığının farkına varmadığı için çok özgür ve doğaldır. Hislerini, korkularını, hayallerini, mutluluk ve beklentilerini; resim aracılığı ile doğal yollardan anlatır. Çizdiği objenin büyüklüğü, organların gereğinden fazla küçüklüğü, uzaklık yakınlık ilişkileri, genel kompozisyon gibi birçok farklı ölçüt; çocuğu anlamakta birinci derecede ışık tutar. Farklı zaman dilimlerinde yapılan resimler bir arada değerlendirilmeli, bu sayede objektiflik yakalanabilmektedir.

20 çocuk üzerinde 1 yıl süren araştırma sonuçlarına göre; sosyal ilişki kuramayan, ailesinde sorunlar yaşayan, hayata karşı çekingen olan gibi benliğe işlemiş olan konuların resimlerinde görüldüğü saptanmıştır. Ve çözüm yollarına gidilmiştir. Çocuk Gelişimi; yaş gruplarına göre farklı metotlar ve aşamalar gerektirdiği gibi, sanatsal olarak da yaş gruplarına göre süreçleri ve aşamaları vardır. Yaptığı resimler, bu aşamalar göz önünde bulundurularak değerlendirildiğinde daha verimli olmaktadır.

Anahtar Kelimeler : çocuk, sanat, resim, gelişim, eğitim

(17008) TÜRKİYE’DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE DIŞ MEKAN UYGULAMALARI VE AÇIK HAVA ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK (2007-2017) ARAŞTIRMALARDAKİ EĞİLİMLER: İÇERİK ANALİZİ

YASİN ÖZTÜRK¹, ZELİHA ÖZER¹
¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
byozturk@gmail.com

Okul Öncesi Eğitim dönemi dış mekân ve açık hava etkinlikleri çocukların gelişimine birçok yönden önemli katkı sağlamaktadır (Bilton, 2010). Çocukların fiziksel gelişiminin yanında sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimlerinde açık hava oyun ve öğrenme etkinliklerinin önemli bir rolü vardır. Bu önem, çocukların kapalı ortamlarda vakit geçirmeye yönlendirildiği günümüz teknoloji çağında eğitim araştırmacılar ve politikacıları tarafından artan bir ilgi ile vurgulanmaktadır. Dolayısıyla okul öncesi eğitim kurumlarının açık hava etkinlikleri ile çocukların iyi oluşlarına destek olması beklenmektedir (Palmer, 2006). Son güncellenen Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programında (2013) etkinliklerin sınıf içinde olduğu kadar açık havada da yapılması gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Eğitimde bu farkındalığı sağlamak program uygulayıcıları öğretmenlerin yanı sıra araştırmacıların da sorumluluğundadır. Dolayısıyla erken yaşlarda çocuklara sunulan bu fırsatlarla ilgili çalışmaların ortaya çıkarılması, içeriklerinin incelenmesi ve alanın hangi boyutlarında eksikliklerin olduğunun belirlenmesi; araştırmacılara bir yol haritası çizecek ve alana önemli katkılar sağlayacaktır. Bu çalışma, Türkiye’de 2007-2017 yılları arasında okul öncesi eğitimde dış mekâna ve açık hava etkinliklerine ilişkin araştırmaların eğilimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda YÖK Ulusal Tez Merkezi, ULAKBİM ulusal veritabanı, Google Akademik ve Karadeniz Teknik Üniversitesi kütüphanesinde yer alan lisansüstü tezler ve makaleler araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Taramalarda anahtar kelime olarak; okul öncesi eğitimde dış mekân, açık hava etkinlikleri, okul öncesi eğitim ortamları, açık hava öğrenmeleri ve oyunları ifadeleri kullanılmıştır. İlgili yayınlar; Sözbilir, Kutu ve Yaşar (2012) tarafından geliştirilen ve makalenin künyesi, konusu, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemleri şeklinde altı bölümden oluşan “Makale Sınıflama Formu” kullanılarak betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Betimsel içerik analizi “belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır” (Çalık ve Sözbilir, 2014). Çalışma devam etmekte olup bu çalışma sonucunda elde edilen verilerin okul öncesi eğitim alanına ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi eğitim, Dış mekân, Açık Hava Etkinlikleri, Araştırma eğilimleri, İçerik analizi

(17416) ÇOCUK ÇİZİMLERİ ÇOCUKLARIN DOĞA İLE İLİŞKİSİ HAKKINDA NE SÖYLÜYOR? BİR OLGUBİLİM ÇALIŞMASI

ZELİHA ÖZER¹, ÖZLEM YURT¹, AHMET MACUN¹
¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
ozertzlh@gmail.com

Çocukların doğa ile ilişkileri ve doğayı anlamlandırma süreçlerine ilişkin edinilen bilgiler, kayda değer ve kullanışlı bir çevre eğitiminin nasıl olması gerektiğine dair eğitimcilere fikir sunmakta ve yol göstermektedir. Bunun sonucu araştırmalar, çocukların doğa kavramı ile ilgili algılarına ve anlayışlarına daha fazla ışık tutma gereği duymaktadırlar (Loughland, Reid & Petocz, 2002). Çocukların algılarına ulaşabilmenin yollarından biri ise, çocuğun bakış açısından gerçekliği yeniden inşa etmek için araştırmacılara imkan tanıyan çocuk çizimleridir. Çizimler, çocukların kendi gerçekliklerini inşa ediyor olması ve emik bakış açılarını yakalamak için araştırmacılara izin vermesi bakımından önemlidir (Kalvaitis, 2007). Dolayısıyla bu araştırma, çocuk resimleri aracılığıyla okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-60 aylık çocukların doğa ile ilişkisini incelemek ve doğa kavramına yönelik algılarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Çocuklar, doğayı nasıl tanımlamaktadır?
2. Çocuklar, kendilerini doğada nasıl resmetmişlerdir?

Bu araştırma, var olan durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçladığından betimsel nitelik taşımaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabılır durum örnekleme kullanılmış olup okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 48-60 ay arası 50 çocuk araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla çocuklara “Kendini doğada birşeyler yaparken hayal et. Bunun resmini çizer misin” yönergesi verilerek çocukların çizim yapmaları sağlanmıştır. Daha sonra çocukların çizimleri üzerine “Orada ne yapıyorsun? Sence doğa nedir? Doğada nasıl hissediyorsun? Neden öyle hissediyorsun?” gibi yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuştur. Son aşama olarak çocuklara çayır, şehir, çöl, okyanus, üniversite kampüsü, oturma odası, orman yolu gibi 11 adet fotoğraf gösterilmiştir. Fotoğraflara ilişkin “Bu doğa mıdır? Neden?” sorusu sorulmuştur. Çocukların çizimleri ve fotoğrafların değerlendirilmesinde Kalvaitis (2007) tarafından geliştirilen puanlamaya dayalı sayısal rubrik kullanılmış ve Fotoğraf yorumları ayrıca çocukların “Bu doğa mı?” sorusunu “Evet veya Hayır” yanıtları ile yaptıkları açıklamalar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Çocukların doğaya ilişkin kavramları beş tema altında toplanmıştır: (1) Doğayı tanımlamak için kullandıkları farklı elementler (2) Doğa diye tanımladıkları alanda yarattıkları bitkiler (3) Doğal ve yapay elementler (4) Doğa büyür ve hareket eder, (5) İnsanlar doğa değildir. Bu çalışma çocukların doğa ile ilgili algılarını derinlemesine irdeleyebilmek adına oldukça önemlidir. Çocukların doğaya ilişkin algılarının ortaya koyulması ile algılarının pozitif yönde nasıl geliştirilebileceğine yönelik yeni çalışmaların alan yazına ve eğitimcilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak politika yapıcılara, çocukların oynamak ve öğrenmek için farklı alanların düzenlenmesi adına öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi, doğa, çizim, nitel araştırma, olgubilim

(17945) OKUL ÖNCESİNDE MATEMATİK ÖĞRETİM BİLGİSİ TESTİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI; DİLSEL EŞDEĞERLİK ÇALIŞMASI

KORAY AKDENİZ¹, NURULLAH ŞİMŞEK²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

korayakdeniz1907@gmail.com

Bu araştırma Smith (1998) tarafından geliştirilen “The Survey of Pedagogical Content Knowledge in Early Childhood Mathematics” testinin Türkçeye uyarlanması sürecindeki adımlardan biri olan dilsel eşdeğerlik çalışmasıdır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak testi geliştiren yazardan izin e-posta yoluyla alınmıştır. Daha sonra, testin çevirisini yapacak olan çevirmen grubu ve çeviriye denetleyecek uzman grubu oluşturulmuştur. Testin çevirisi iyi düzeyde İngilizce bilen, bir akademisyen ve bir alan uzmanı matematik öğretmeni tarafından yapılmıştır. Çevirilerin birleştirilmesinden sonra beş akademisyen (iki matematik eğitimi alan uzmanı, bir okul öncesi alan uzmanı, bir ölçme değerlendirme uzmanı, İngilizce dil uzmanı) ve bir öğretmen (alanında tecrübeli Türkçe öğretmeni) olmak üzere toplam altı kişilik uzman grubu tarafından çeviri değerlendirilmiştir. Çevirilerin değerlendirilmesi ve deneysel formun geliştirilmesinin ardından araştırmanın birinci aşamasında her bir maddenin katılımcılar için ne anlam ifade ettiğini öğrenmek, madde eşdeğerliği ile ilgili bilgi toplamak için çeviri sonrası sorgulama tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda, hedef gruba yönelik Anadolu’da bir üniversitenin okul öncesi öğretmenliği bölümü 4. sınıfında öğrenim gören 39 öğretmen adayına test araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulamanın ardından katılımcılar bir uzman eşliğinde sınıf ortamında her bir maddeye yönelik görüşlerini belirtmiş ve bu dönütlerden hareketle teste anlaşılmayan madde kökleri, seçenekler ve alana özgü kavramlara yönelik düzeltmeler yapılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise Ankara’da bir üniversitenin iyi derecede İngilizce bilen okul öncesi öğretmenliği 4.sınıf öğrencilerinden oluşan 25 kişilik katılımcı grubuna testin İngilizce ve Türkçe formu iki hafta arayla uygulanarak sonuçlar karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiştir. Yapılan tüm bu çalışmalar ve analizler sonucunda “Okul Öncesinde Matematik Öğretim Bilgisi Testinin” dilsel eşdeğerliğe sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Test Uyarlama, Matematik Öğretim Bilgisi, Okul Öncesi Eğitimi.

(18057) MONTESSORİ FEN VE DOĞA UYGULAMALARININ BİLİMSSEL SÜREÇ BECERİLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

NEVİN AKAR SU¹, SEFA PEKOL¹
¹ KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
 nevinnakarsu@gmail.com

Okul öncesi dönemde çocuklar Montessori sınıflarında günlük yaşam becerileri altında fen ve doğa becerilerini kazanmaktadır. Bu etkinlikler özellikle çocukların yaş gruplarına ve gelişim özelliklerine göre farklılaşarak çocukta öğrenmeye karşı merak duygusu uyandırmaktadır. Yapararak yaşayarak öğrenme, aktif katılım deneyler ve neden sonuç ilişkisi kalıcı öğrenmelerin sağlanmasında etkilidir. Bu yöntemlerle uygulanan fen ve doğa etkinlikleri ile çocuklar hem doğal çevreye karşı sorumluluk kazanır hem de doğaya karşı daha duyarlı olmaktadır. Çocukların çevrelere karşı duyarlılıkları arttıkça merak ve soru sorma oranları da artmaktadır. Doğal bir merak duygusuyla dünyaya gelen çocuklardaki bu merak ve keşfetme duygusunu geliştirmek öğretmenlerin görevidir. Bu duygular geliştikçe öğrenmeye ilgi ve istek artacaktır.

Bu araştırmanın amacı çocukların merak duygusunu harekete geçirme prensibi ile ortaya çıkan Montessori yaklaşımının günlük yaşam becerileri materyalleri uygulamaları içinde yer alan fen ve doğa etkinliklerini bilimsel süreç becerileri bağlamında incelemektir. Araştırma nitel araştırma deseni olarak tasarlanmıştır. Elde edilen veriler bilimsel süreç becerileri ile ilişkilendirilerek sunulmuştur.

Ülkemizdeki okul öncesi eğitim kurumlarında bilimsel süreç becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmesi çocuklar için faydalı olacaktır. Araştırma bulgularından yola çıkarak çocukların ilgisinin derse çekmenin yanı sıra merak duygusunu da geliştirmeye yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : okul öncesi, okul öncesi eğitimi, Montessori yaklaşımı, bilimsel süreç becerileri

(18126) PROPOLİS KATKILI KONSANTRE BİTKİ BOYALARI İLE ELDE EDİLEN OYUN HAMURLARININ ANTİFUNGAL VE ANTİBAKTERİYAL ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

NALAN ARABACI¹, ÖMER ERTÜRK¹, BELGİN DEDE²
¹ ORDU ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 nalanarabaci@gmail.com

Okul öncesi dönemdeki çocuklar zamanların büyük bir bölümünü oyun ve oyuncakları ile geçirmektedirler. Ancak, yaşları gereği sağlık kurallarını göz önüne alamadıklarından, anne-babalar ve öğretmenler tarafından bilinçli oyun materyali seçimi yapılmadığında çeşitli sağlık sorunlarının tehdi altında kalırlar. Bu nedenle gerek eğitim kurumları, gerekse evler için oyun materyali seçerken malzeme ve form açısından en az sağlık sorunu riski çıkaracak olanları seçmek gereklidir. CE işareti üretilen malzemelerin Avrupa Birliği ülkelerinde ve Türkiye’de, güvenlik ve standart konusundaki ortak kurallara uygun olduğunu belgeleyen bir işarettir. Tüm oyun materyallerinin bu belgeye sahip olması gereklidir.

Okul öncesi dönemdeki çocukların ve ebeveynlerinin en çok tercih ettiği oyun materyallerinin başında oyun hamurlarının geldiği bilinmektedir. Çocuklar iki yaşlarından itibaren bir yetişkin rehberliğinde oyun hamuruyla oynamaya başlayabilirler. Bu yaşlarda hamuru henüz şekillendiremeseler de ona dokunmak, yuvarlamak ve hissetmek çok hoşlarına gitmektedir. Üç yaşlarından sonra ise küçük kas becerilerinin gelişmesiyle birlikte, hamuru şekillendirmeye başlayarak hayal güçleri ve yaratıcılıkları doğrultusunda özgün ürünler oluşturma konusunda başarı gösterirler. Bu bağlamda; okul öncesi dönemde en çok tercih edilen materyallerin başında gelen oyun hamurlarının çocukların kullanımına güvenle sunulabilmesi için kimyasal maddeler içermemesi ve doğal gıda maddelerinden oluşması gereklidir. Ayrıca küçük yaş grubundaki çocuklar hamuru yemeyi deneyebileceklerinden dolayı tadının yenilebilir olmaması, yenilse bile çocuğa zarar verebilecek maddeler içermemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak; okulda ve evde oyun materyali hazırlanırken, satın alınırken ve çocuklar bu materyallerle oyun oynarken, çocukların güvenliği anne-babalar ve öğretmenler tarafından en üst düzeyde önem gösterilecek konulardan biri olarak kabul edilmeli ve buna uygun tedbirler alınmalıdır.

Amaç: Oyun hamurlarının yapımında kullanılan sentetik kimyasallar yerine arı ürünü olan propolis ve bitkisel boyaların karışımı ile elde edilen oyun hamurlarında bakteri ve mantar üreme durumunun incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma, deneysel desende kurgulanmış bir çalışmadır. Araştırmada; problem durumunun tespiti sonrasında literatür taraması, hipotez kurma, deney ve gözlem yapma, elde edilen sonuçlar neticesinde tartışma ve önerilerde bulunma aşamaları izlenmiştir. Araştırmada kullanılan ana materyal olan propolis, ağaçların kabukları, yaprakları ve bitki salgılarından bal arıları (*Apis mellifera*) tarafından toplanan yapışkan bir maddedir. Bal arıları propolisi kovan girişini davetsiz misafirlerden korumak ve kovanda istenmeyen mikroorganizmaların gelişmesini önlemek amacıyla kullanır. Propolis fenolik asitler, esterler ve flavonoidler gibi çok sayıda aktif bileşik içermektedir. Bu sayede anti bakteriyel, antifungal, antiviral, antiprotozoa, antitumor, anti ülser ve anti inflamatuvar gibi çok farklı biyolojik ve farmakolojik özellikler göstermektedir. Hazırlanan hamurlarda doğal antibiyotik deposu olan arı ürünü propolis ve her yönüyle sağlıklı olan Kırmızı lahana (*Brassica oleracea*, capitata f. rubra), Ceviz (*Juglans regia*), Nar çiçeği (*Punica granatum*), Kırmızı biber (*Capsicum*), İsoot (Kırmızı Acı Pul Biber'in ısı altında tutularak karartılmasıdır), Zerdeçal (*Curcuma longa*), Ispanak (*Spinacia oleracea*), Şalgam (*Brassica napobrassica*) ve Ada çayı (*Salvia*), bitkilerinin konsantre boyaları kullanılmıştır. Elde edilen oyun hamurları çocuklara verilerek sınıf ortamında oyun oynanması sağlanmış ve bu hamurlardan bir parça alınarak steril tüpler içinde laboratuvara götürülmüştür. Daha sonra bu hamurların üstüne steril 10 ar ml. saf su dökülerek iyice çalkalanmıştır. Elde edilen çözümden steril swaplarla alınarak Muller Hinton Agar üzerine yayma ekim yapıldıktan sonra bakteri suşları 37°C de 24 saat süreyle, aynı şekilde hazırlanan fungus suşları ise 25°C de 48 saat süreyle etüvde (Nüve EN 500) inkübe edilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Hamur yapımında kullanılan bitkisel boya ve propolis karışımının uygulandığı antimikrobiyal deney sonucunda bu karışımın bazı patojen *E. Coli*, *P. Vulgaris*, *A. Niger*, *Y. Enterocoli*, *K. Preumonte*, *M. Luteus*, *B.Subtilis*, *S.Murinus*, *S. Aureus*, *P. Aeroginosa* bakterilerinde büyük çaplı zon oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bu karışımla elde edilen hamurların ilköğretim ve anasınıfındaki çocuklara oynatılması sonucunda oyun hamurlarından alınan numunelerinde yapılan ekimlerinde bulunan petri kabına konulan sekiz farklı renkteki propolis katkılı oyun hamurlarında üreme gözlemlenmediği, bakteri ve mantar numunelerine rastlanmadığı görülmüştür.

Bu çalışma, 2015 yılında "Bu Benim Eserim Proje Yarışması"nda proje olarak sunulmuştur

Anahtar Kelimeler : okul öncesi dönem, oyun materyalleri, oyun hamuru, propolis

(18056) SANAT EĞİTİMİNİN ÇOCUK GELİŞİMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

MELEK MERYEM CERRAHOĞLU¹, EMİNE BULUT²

¹ ÇANAkkALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² ÖZEL KURUM

melekmeryemcerrahoglu@comu.edu.tr

Çocuk resmi ifade ve benlik etkinliğidir. Sanat ve Çocuk birbirini tamamlayan, sürekli kendini yenileyen, gelişen ve değişen yenilikçi ve dinamik bir olgudur. Boyama, karalama, çizme, kesme ve yırtma gibi süreçlerde çocuk, kendi benliği kapsamında bu etkinlikleri gerçekleştirerek karakter oluşumunda deneyim kazanmakta ve gelişmektedir. Bu evrede sanat ihtiyacını karşılayabilen çocuk, daha özgüvenli ve karakter eğitiminin ilk basamağına güçlü basan çocuk haline gelmektedir. Bu tür etkinlikler sonucunda çocuk, yalnızca sanat ürünü ortaya çıkarmakla kalmaz. Çocuğun bütün ruh halini, isteklerini, eğitim düzeyini, algı seviyesini, yaratıcılık düzeyini, onu tanımaya dair en önemli ipuçlarını vermektedir. Bütün bunları farkında olarak yapmadığı için, iyi bir gözlemci olan eğitimciye büyük kolaylık sağlamakta ve çocuğu doğru yönlendirebilmesinde ışık tutmaktadır. Sanat Eğitimi, bir çocuğun alması gereken en önemli eğitimler arasındadır. Çocuğun ihtiyaçlarının hangi alanda olduğunu, şefkate daha fazla gereksinim duyup duymadığını, mutlu bir çocuk olup olmadığını, korkularını, isteklerini böylelikle anlamak mümkündür. Çocuğun yaptığı resimler bizler için bir rehber olmalı ve bu bilgileri çocuğun yararına kullanılmalı, her çocuğun potansiyelini kendine özgü çözümlenebilmeliyiz. Sanat Eğitimi araştırma sonuçlarının, Çocuk Gelişiminde çok önemli ve özel bir yere sahip olduğu literatürler tarafından da

ortaya koyulmuştur. Bu araştırmada, birebir etkileşimle elde edilen sonuçların tartımayaya açılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sanat Eğitimi, Çocuk, Resim, Eğitim

(15844) ÖĞRETMEN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM ALGILARI ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

YAHYA HAN ERBAŞ¹

¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

yahyahan@gmail.com

Banks ve Banks (2005) 'e göre, çokkültürlü eğitim, 1960'lı yılların Sivil Haklar Hareketi sonucunda doğmuştur. Birçok bilim insanı çok kültürlü eğitimin önemini vurgulamış ve o bilim insanların çalışmalarını başkalarının çokkültürlü eğitimin gereksinimlerini daha net bir şekilde anlamalarına imkan tanımıştır. Bununla birlikte, şimdiye kadar çokkültürlü eğitimin amaçları ve işlevleri ile ilgili önemli miktarda çalışmalar yayımlanmıştır. Örneğin, Banks (1993), çokkültürlü eğitimin iki ana hedefini belirlemiştir; etnik kökenleri, ırk grupları ve sosyal sınıfları ne olursa olsun tüm öğrenciler için daha nitelikli eğitim deneyimleri ve daha destekleyici bir eğitim ortamı sağlaması için okullara gerekli düzeltmeleri yapmayı ve her iki cinsiyete de benzer eğitim olanakları vermeyi içerir. Buna ek olarak, Biegar (1995) benzer bir çizgide, çok kültürlü eğitimin, öğrencilerin sosyal sınıf ve cinsiyet farklılıklarına bakılmaksızın eğitim sistemi içinde çeşitli kültürel deneyimler yaşamasına fırsat tanıdığı görüşündedir.

Çokkültürlü eğitimin işlevlerini ve hedeflerini anlamanın yanı sıra, bu eğitim türü ile ilgili yanlış anlamalarında bilinip, bunların giderilmesi önemlidir. Birincisi, çokkültürlü eğitim ile etnik yapılarla ilgili çalışmalarını birbirine karıştırmamak gerekmektedir. Çokkültürlü eğitim, belirli bir etnisitenin korunması ya da yok edilmesi anlamına gelmez; ulusal uyuma karşı etnik sadakati vurgulayarak halkı ayrı gruplara bölme amaçlı herhangi bir yaklaşımdan faydalanmaz. Daha ziyade, ulusal ya da küresel bir toplum inşa etmek için kültürel gruplarla ilişkili tüm bileşenlerin öğretilmesini savunur (Birkel, 2000).

Bu nitel araştırmada, bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde yüksek lisans eğitimi alan öğretmen ve öğretmen adaylarının çokkültürlülük ve çokkültürlü eğitim kavramlarına, almış oldukları “Çokkültürlü Eğitim” dersinin başında, ders boyunca ve dersin sonunda yükledikleri anlamlar incelenmiştir.

Çalışmanın sonuçlarına göre, tüm katılımcılar çokkültürlülüğün ve çokkültürlü eğitimin ders öncesinde ne olduğu hakkında bir fikirleri olduğu, ders boyunca bu kavramlara yükledikleri anlamları ve düşüncelerini geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, yine de bu kavramların ne anlama geldiğini daha iyi anlamaları için perspektiflerini genişletmeleri gerektiği sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çokkültürlü Eğitim, Öğretmen Eğitimi, Çokkültürlülük

(15975) ÖĞRETMENLERDE ÖZ DENETİM

OSMAN ÇEKİC¹, ŞEYMA DAĞ²

¹ *ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ* - ² *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

osmancekic@gmail.com

Günümüzde uygulanan çeşitli denetim yöntemlerinin yanında bireysel farklılıkları temele alan öz denetim, bireyin, kendini sürecin başında ve süreç içerisinde kontrol etmesiyle, ayrıca süreç sonunda değerlendirme yaparak kendini geliştirmesini kapsayan bir süreçtir. Öz denetim, bireylerin güçlü tepkilerini hükümsüz kılma ya da etkisiz hale getirmeye yönelik gerçekleştirdikleri davranışlar için kullanılan bir ifadedir. Her birey belirli düzeyde öz denetim becerisine sahiptir, fakat bireylerin öz denetim düzeyleri farklılık gösterebilir. Bu nedenle bireyin mevcut durumunun baskısı, önceki öğrenmeleri, alışkanlıkları ya da fizyolojik süreçleri sonucunda

oluşan tepkilerin önemi göz önüne çıkmaktadır. (Mc Cullough ve Willoughby, 2009). Öz denetim, bireyin kendisi ile dünya arasında daha iyi, daha ideal bir uyuma sahip olabilmesi için kendini değiştirme, uyarılma ve kendi davranışlarını kontrol etme kapasitesidir (Duyan, Güldal ve Gelbal, 2012). Bireyin kendisini değiştirmesi yolunda öncelikle içsel tepkilerinden kaçınma, bu tür tepkileri engelleyebilme ve bastırabilme becerisini göstermesi gerekmektedir (Tangney, Baumeister ve Boone, 2004). Öğretmenlik yoğun öz denetim gerektiren bir meslek olması nedeniyle bu konunun öğretmenler açısından irdelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı öz denetim unsurları ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerini değerlendirerek, öğretmenlerden beklenen öz denetim unsurlarını tespit etmektir.

Problem Durumu: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri'nde listelenen performans ölçütleri öz denetim unsurlarını ne derece içermektedir.

Alt Problemler:

Öz denetim ve unsurları nelerdir?

Öğretmenlik mesleği için özdenetimin önemi ve gerekliliği ne düzeydedir?

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinde öğretmen öz denetimine ne derece yer verilmiştir?

Yöntem: Bu araştırma, Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi şeklinde desenlenmiştir. Öz denetim unsurlarını belirlemek amacıyla, bu alanda geliştirilen on yedi farklı ölçek doküman olarak belirlenmiş ve analiz edilmiştir. Ek olarak; çeşitli makale, dergi ve internet sitesi incelenerek doküman çeşitlemesi yapılmıştır. Doküman analizi sonucunda belirlenen öz denetim unsurları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri* ile karşılaştırılarak öğretmenlerden beklenen özdenetim unsurları belirlenmeye çalışılmıştır.

Doküman analizi nitel araştırmalarda doğrudan gözlenemeyen ve görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda veya araştırmanın geçerliliğini artırmak amacıyla diğer yöntemlerin yanında araştırmaya dahil edilebilir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesini kapsamaktadır. Doküman analizi, kolay ulaşılamayacak kişi ve kurumlara erişebilme kolaylığı, geniş bir zaman dilimine dayalı analiz, geniş bir örneklem oluşturma, bireysellik ve özgünlük sağlama, daha düşük maliyette araştırma yapma olanağı sunmaktadır. Ayrıca, alanında uzman kişiler tarafından yazılan dokümanlar nitelikli veri kaynağı oluşturmakta ve katılımcı tepkiselliği sorunu olmamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Bulgular: Öz denetim unsurlarını belirlemek amacıyla, on yedi farklı ölçeğin incelenmesi sonucunda; *öz izleme, öz değerlendirme, öz pekiştirme, onarıcılık, yenileyicilik, yaşantısallık, öz disiplin, övünmekten kaçınma, öz eleştiri, risk alma, inhibisyon, aktarma, hedef izleme, bilinçli davranışlar, duyguları kontrol etme, düşünceleri kontrol etme, davranışları kontrol etme, dürtüleri kontrol etme, benmerkezcilikten uzaklaşma, öfke yönetimi, sağlıklı beslenme, güvenilir olmak, öz yeterlilik, öz güven, sosyalleşme, başarı potansiyeli ve entellektüelite olmak* üzere toplamda yirmi yedi adet öz denetim unsuru saptanmıştır. Öğretmenlerin öz denetim unsurlarını saptamak amacıyla, belirlenen öz denetim unsurları kullanılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” literatürde bulunan öz denetim unsurlarının hepsini içermekte ve hatta ek olarak literatürde rastlanmayan *zaman yönetimi* unsuru da öğretmenlerden beklenen öz denetim unsurlarından birisi olarak karşımıza çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Sonuç olarak, öz denetim unsurları ile Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri'nde belirtilen performans göstergeleri arasında nerdeyse birebir bir benzerlik görülmüş, hatta zaman yönetimi açısından bakıldığında MEB tarafından hazırlanan göstergelerin daha kapsayıcı olduğu gözlemlenmiştir. Günümüzde eğitim ve öğretimin kalitesini artırmak amacıyla kendi kendini geliştiren, kontrol edebilen, değerlendiren, kısacası öz denetim becerisi yüksek olan öğretmen adaylarının eğitim-öğretim ortamlarına dâhil edilmesi gerekmektedir. Bakanlığın uzun çalışmalar sonucu hazırlanmış olduğu Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinin öğretmen yetiştirme ve atamalarında göz önünde bulundurulması hem niteliği artıracak hem de MEB tarafından harcanan çabanın etkili kullanımını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öz denetim, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri, Doküman Analizi

(15989) ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ GELİŞİMİ İÇİN FAKÜLTE - OKUL İŞBİRLİĞİ

HULYA KILIC¹, OGUZHAN DOĞAN¹, NIL ARABACI², SENA SIMAY TUN²
¹ YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ - ² BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ
 kilichul@yahoo.com

Öğretmen adaylarının mesleklerine daha donanımlı başlayabilmeleri için üniversite eğitimi sırasında onlara mesleki bilgi ve becerilerini deneyimleyerek kazanmalarını sağlayacak fırsatlar vermek gerekir. Bu amaçla, öğretmen adaylarının zorunlu staj derslerine ek olarak, akademisyen ve branş öğretmeni gözetiminde ortaokullarda verilmekte olan seçmeli dersleri yürütmelerine olanak sağlayacak şekilde bir fakülte-okul işbirliği yapılmıştır. Bu işbirliği kapsamında, matematik öğretmen adayları için fakültede bir ders açılmış ve bu derste tartışılan ve geliştirilen etkinlikleri okuldaki 7. sınıfların birinin seçmeli matematik dersinde uygulamaları istenmiştir. Bu çalışma, 2016-2017 akademik yılında 7 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirilmiş olup yıl boyunca okulda toplam 25 etkinlik uygulanmıştır. Çalışmada öğretmen adaylarına ve öğrencilere ilişkin nicel ve nitel veriler toplanmıştır. Öğretmen adaylarına pedagojik alan bilgisi testi ile matematik öğretimine ilişkin inanışlar ölçeği, öğrencilere ise matematik başarı testleri ile matematik hakkında düşünceler ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca etkinlik uygulamaları öncesinde öğretmen adaylarıyla yapılan tartışmalar, sınıf içindeki uygulamalar ve etkinlik sonrası değerlendirme toplantıları video kaydına alınmıştır. Öğrencilerin etkinlik kâğıtları, öğretmen adaylarının uygulamalara ilişkin değerlendirme raporları ve ders kapsamında yapmaları istenen diğer ödevler de toplanmıştır. Öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgisi testine ilişkin sonuçlar, süreç içinde öğretmen adaylarının özellikle testte yer alan 7. sınıf düzeyine ilişkin maddelerde gelişim gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu sonuç, öğretmen adaylarının öğretmenler ve akademisyenler gözetiminde okul ortamında öğretmenlik deneyimi edinmesinin mesleki gelişimlerine katkısı olacağı görüşünü destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler : pedagojik alan bilgisi, fakülte-okul işbirliği, matematik, öğretmen aday

(16018) FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYOBİLİMSEL KONULARA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

H. GAMZE HASTÜRK¹, BUKET BALLIEL ÜNAL²
¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 gamzeyalvac@gmail.com

Bilim ve toplum bir birinden bağımsız kavramlar değil, aksine aralarında dinamik ilişkiler bulunan kavramlardır. Sosyo bilimsel konular (Socioscientific Issues) ise açık uçlu, tek bir doğru cevabı olmayan, bireyleri araştırmaya, düşünmeye, sorgulamaya yönlendiren konulardır. Bu bağlamda çalışmada sosyobilimsel konular arasında bulunan kök hücre, klonlama, genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO), nükleer enerji konularına ilişkin açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formu hazırlama sürecinde 2 alan uzmanı, 2 ölçme değerlendirme uzmanının görüşleri alınmıştır. Çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde fen bilgisi öğretmenliği ABD'da öğrenim gören 40 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler içerik analiziyle değerlendirilerek tema ve kodlar bulunmuştur. Araştırma sonucunda fen bilgisi öğretmen adaylarının sosyobilimsel konulara ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu, sosyo bilimsel konulara ilişkin yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının sosyobilimsel konulara ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin artırılmasına yönelik etkinliklerin planlanması ve bu bağlamda sosyobilimsel konuların öğretilmesine yönelik derslerin öğretmen yetiştirme programlarına dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyobilimsel Konular, Fen Bilimleri, Öğretmen Adayları

(16047) MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM ANINDA FARK EDEBİLME BECERİSİ

SENA SIMAY TUN¹, HULYA KILIC², OGUZHAN DOĞAN², NIL ARABACI¹
¹ BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ - ² YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
 senasimay@gmail.com

Son yıllarda öğrenci merkezli eğitimin önem kazanmasıyla birlikte matematik eğitiminde öğretmenlerin sınıf ortamında öğrenci düşüncesinin farkında olması ve öğrenci düşüncesine dayanarak rehberlik etmesi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda gerek hizmet öncesi gerekse hizmet içi öğretmenlerin sınıf ortamında öğrenci düşüncesinin farkında olma becerilerini geliştirmek gerekir. Bu çalışmada bir fakülte-okul işbirliği modeli kapsamında matematik öğretmen adaylarına 7. sınıf öğrencileri ile çalışma fırsatı verilerek öğretmen adaylarının öğretim anında fark etme becerisinin doğası ve bu becerinin gelişimi incelenmiştir. Çalışma 2016-2017 akademik yılında toplam 10 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bildiri, öğretmen adaylarının sayılar konusuyla ilgili etkinliklerin uygulanması sırasında ortaya çıkan matematiksel öğrenme fırsatı özelliği taşıyan durumları fark edip etmedikleri ve fark ettiklerinde nasıl harekete geçtikleri tartışılmaktadır. Öğretmen adaylarının matematiksel öğrenme fırsatlarının çoğunu yakaladığı ancak öğrencilerle etkileşim sırasında öğrencilerin matematiksel düşüncesini ortaya çıkarıcı bir yaklaşımdan ziyade onları doğru yanıt yönlendirici bir yaklaşım sergiledikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : matematiksel öğrenme fırsatları, fark edebilme becerisi, öğretmen adayı, ortaokul

(16113) PRE-SERVICE SCIENCE TEACHERS' EXPECTATIONS AND EXPERIENCES GAINED FROM TEACHING PRACTICE COURSE

OKTAY BEKTAŞ¹, AHSEN TANŞU², OKTAY KIZKAPAN³
¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ³ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ
 ÜNİVERSİTESİ
 okizkapan@gmail.com

For effective science education, it is important to determine the expectations and experiences of pre-service science teachers in the practice schools. Hence, the purpose of this study is to reveal that what the pre-service science teachers expect before the teaching practice and what they have gained after teaching practice.

Phenomenology design of qualitative research was used in the study. Purposive sampling was used to select the eight participants who are taking teaching practice course in the department of science education at a university in Turkey and going to internship in different secondary schools. To determine the participants' expectations, interviews were conducted before the teaching practice begin using a semi-structured interview form consisting of ten (10) questions. Likewise, after teaching practice, interviews were conducted consisting of ten (10) questions to determine the participants' experiences. The analysis of the data was executed using descriptive analysis. The data of the study were examined under two separate themes; that is, expectations and experiences of the pre-service science teachers. Under these two themes, five categories (Pre-service teacher proficiency, Contribution provided by practice teacher, Contribution of school administration, Student achievement expectations and Physical conditions of the school) were analyzed and findings were presented.

According to findings, firstly, their confidence in their knowledge and skills increased at the end of the teaching practice. Secondly, one of the participant (Ece) stated that her expectations were not met by her mentor at the end of the practice teaching. Thirdly, the pre-service teachers stated that they could not get enough experience from the school administration. Also, as a fourth result, the pre-service science teachers claimed that the students' attitudes toward the science course should be positive and the socio-economic conditions of the students should be high in order for the students to be successful academically. Lastly, it was determined that there are still physical deficiencies in terms of the development of the pre-service science teachers.

As a result of this research, the teaching practice course should not be regarded as the last course of the education faculty and the pre-service science teachers should practice more at every grade level. It has been

concluded that it would be more beneficial to send the pre-service science teachers to the practice schools which would enable them to gain experience of pre-service science teachers in terms of variables such as physical facilities in the implementation schools, qualifications of the mentor in the secondary school, student profile. In the light of these results, it has been proposed that it would be more appropriate to work with the schools and teachers who will meet the expectations and experiences of the pre-service science teachers.

Anahtar Kelimeler : Teaching Practice, Science Education, Pre-service Teachers, Practice Teaching, Qualitative Research, Phenomenology

(16114) EĞİTİM FAKÜLTESİ VE PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİK ALANLARINDAN OLAN “ULUSAL VE EVRENSEL DEĞERLERE ÖNEM VERME” DURUMLARININ İNCELENMESİ

VEDAT AKTEPE¹, ABDÜLKADİR UZUNÖZ¹, MURAT TEMUR¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

vedataktepe@nevsehir.edu.tr

Çocukların kişisel gelişimi ve değerleri üzerinde ailesinden sonra en büyük etkiye sahip olan öğretmenler, ulusal ve evrensel değerler bağlamında birtakım değerleri benimsemeli ve mesleki uygulamalarında gerekli rol model davranışları sergilemelidir. Bu bağlamda öğretmen, sınıf içinde veya dışında çocuk haklarının korunması ve uygulanmasında insan haklarına uygun biçimde davranmalıdır. Öğrenciler arasında ayrımcılık yapmadan demokratik davranışlar sergilemelidir. Nitekim lisans programlarında öğrenim gören öğretmen adayları ile pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği yeterlik alanlarında yeterli olmaları önemsenmektedir. Bu kapsamda, Eğitim Fakültesi öğrencileri ile Pedagojik Formasyon öğrencilerinin “Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme” durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Yine her iki grup arasında cinsiyetler arasında fark olup olmadığı ve Pedagojik Formasyon eğitimine farklı fakültelerden gelen öğrenciler arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın yöntemi betimseldir. Bir durumu ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın evren ve örneklemini bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi sınıf eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, fen bilimleri eğitimi ve matematik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören toplam 255 öğretmen adayı ile toplam 335 Pedagojik Formasyon öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket, 2006 yılında Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri'nden, Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim ana yeterliliğinin 3. Alt yeterliliği olan “Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme” performans göstergelerinden oluşturulmuştur. Anketin güvenirlik katsayısı .841 olarak hesaplanmıştır. Anketten elde edilen veriler üzerinde yüzde, frekans, maksimum, minimum ve ortalama puanları hesaplanmış ayrıca Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testleri yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda; Eğitim Fakültesi öğrencilerinin en çok olumlu yanıt verdiği madde “İnsan haklarına uygun biçimde davranır.” seçeneğidir, en az olumlu yanıt verdiği madde ise “Bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili yasal ve ahlaki sorumlulukları bilir ve bunları öğrencilere kazandırır.” seçeneğidir. Pedagojik Formasyon öğrencilerinin en çok olumlu yanıt verdiği madde “İnsan haklarına uygun biçimde davranır.” seçeneğidir, en az olumlu yanıt verdiği madde ise “Sınıf içi ve dışı etkinliklerde demokratik davranır.” seçeneğidir. Ayrıca Pedagojik Formasyon öğrencileri ile Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ulusal ve evrensel değerlere önem verme durumlarının cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği ulaşılan bulgular arasındadır. Bununla birlikte Pedagojik Formasyon grubu öğrencileri ile Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ulusal ve evrensel değerlere önem verme durumları arasında Eğitim Fakültesi öğrencileri lehine anlamlı fark saptanmıştır. Pedagojik Formasyona farklı fakültelerden gelen öğrenciler arasında İlahiyat Fakültesi, Mimarlık Mühendislik Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu öğrencileri lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Ulusal ve evrensel değerler, öğretmenlik mesleği, öğretmen adayı, yeterlilik, eğitim fakültesi, pedagojik formasyon.

(16115) EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ İLE PEDAGOJİK FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİK ALANLARINDAN OLAN “KİŞİSEL GELİŞİMİ SAĞLAMA” DURUMLARININ İNCELENMESİ

ABDÜLKADİR UZUNÖZ¹, VEDAT AKTEPE¹, MURAT TEMUR¹
¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

vedataktepe@nevsehir.edu.tr

Değişim ve gelişimin baş döndüren hızla yaşandığı günümüzde bilgi, beceri ve değer bakımından yetişmiş insanlar talep görmektedir. Bu anlamda davranışlarında tutarlı-dürüst, kendine güvenen, zorluklarla mücadele edebilme özgüvenine sahip, kültür ve sanatla ilgili etkinliklere katılan, yeni fikirlere ve değişime uyum gösterebilen ve teknolojik gelişmeleri takip edebilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Kuşkusuz ki öğretmenlik mesleği yeterliklerinden olan kişisel gelişimi sağlama işi eğitim fakültelerinin görevidir. Bu anlamda öğretmen adaylarının kişisel gelişimlerini tamamlamaları ve nitelikli yetişmeleri son derece önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Eğitim Fakültesi öğrencileri ile Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrencilerin bu yeterliklerin farkında olmaları ve içselleştirmeleri önemsenmektedir.

Araştırmada, Eğitim Fakültesi öğrencileri ve Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrencilerin “Kişisel Gelişimi Sağlama” durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Yine Eğitim Fakültesi öğrencileri ile Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrenciler arasında cinsiyet açısından fark olup olmadığı; Pedagojik Formasyon eğitimine farklı fakültelerden gelen öğrenciler arasında fark olup olmadığı araştırmada belirlenmeye çalışılmıştır. Bir durumu ortaya koymak amaçlandığından araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi sınıf eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, Türkçe eğitimi, fen bilimleri eğitimi ve matematik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören toplam 255 öğretmen adayı ile toplam 335 Pedagojik Formasyon öğretmen adayı oluşturulmuştur. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket, 2006 yılında Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri’nden, Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim ana yeterliliğinin 5. Alt yeterliliği olan “Kişisel Gelişimi Sağlama” performans göstergelerinden oluşturulmuştur. Anketin güvenilirlik katsayısı .842 olarak hesaplanmıştır. Anketten elde edilen veriler üzerinde yüzde, frekans, maksimum, minimum ve ortalama puanları hesaplanmış ayrıca Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testleri yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda; Eğitim Fakültesi öğrencilerinin en çok olumlu yanıt verdiği madde “Davranışlarında tutarlı ve dürüsttür.” seçeneğidir, en az olumlu yanıt verdiği madde ise “Bilimsel araştırma yapmaya isteklidir.” seçeneğidir. Pedagojik Formasyon öğrencilerinin en çok olumlu yanıt verdiği madde “Davranışlarında tutarlı ve dürüsttür.” seçeneğidir, en az olumlu yanıt verdiği madde ise “Teknoloji okur-yazarıdır (teknoloji ile ilgili kavram ve uygulamaların bilgi ve becerisine sahiptir)” seçeneğidir. Ayrıca Pedagojik Formasyon öğrencileri ile Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kişisel gelişimi sağlama durumlarının cinsiyetlere göre farklılık göstermediği ulaşılan bulgular arasındadır. Bununla birlikte Pedagojik Formasyon öğrencileri ile Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kişisel gelişimi sağlama durumları arasında anlamlı bir fark çıkmasa da iki grup arasında Eğitim Fakültesi öğrencileri lehine bir fark olduğu görülmektedir. Yine Pedagojik Formasyon eğitimine farklı fakültelerden gelen öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler : Kişisel gelişim, mesleki yeterlilik, öğretmen adayı, pedagojik formasyon, eğitim fakültesi.

(16129) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SURİYELİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

SEVDA KUBİLAY¹, REMZİ KILIÇ¹
¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
sevda.kubilay@gmail.com

Suriye’de yaşanan kriz ortamı ile birlikte 2011 yılı itibarıyla ülkemize yoğun bir göç başlamıştır ve her geçen yıl sayısı artan Suriyeli birey sayısı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2017 yıl sonu verilerine göre 3.424.237’ye ulaşmıştır. Göçle birlikte barınma, sağlık, eğitim sorunları da gündeme gelmiştir. Suriyeli öğrencilerin

uluslararası bir hak olan eğitim hakkına erişimlerini mümkün kılmak için pek çok düzenlemeye imza atılmıştır. Başlangıçta Geçici Barınma Merkezlerinde yürütülen eğitim faaliyetleri daha sonra yaygınlaştırılmış ve Geçici Eğitim Merkezlerinin yanı sıra devlet okullarında da Suriyeli öğrencilere kayıt hakkı tanınmıştır. Sığınmacı ve mülteci öğrenciler üzerine yapılan çalışmaların ortaya koyduğu üzere en çok Suriyeli öğrenci temel eğitim basamağında yer almaktadır. Yine Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 2017 yıl sonu verilerine göre 5-9 yaş aralığındaki Suriyeli bireylerin sayısı 465 574'tür ve bu sayı 10-14 ve 15-18 yaş aralığındaki bireylerden çok daha fazladır. Verilerin de ortaya koyduğu üzere eğitim erişiminin mümkün kılınması gereken kitle daha çok ilkökul çağında yer almaktadır. Bu nedenle bu araştırmada sınıf öğretmeni adayları ele alınmıştır. Nitekim geçici koruma altındaki bu çocukların sağlıklı bir entegrasyon sürecinden geçmesi, buldukları çevreye toplumsal ve kültürel bağlamda uyum sağlamaları ve sağlıklı bir birey olarak yetişmeleri için eğitimin yeri ve önemi tartışılmazdır. Çok kısa sürede bu sıkıntılı duruma baş etmek durumunda kalan ülkemizde her geçen gün yeni yapılanmalar söz konusudur. Öğretmen yetiştirme sürecinde de mevcut durum göz önünde bulundurularak geleceğin eğitimcilerine bu konuda yeterliklerini artıracak uygulamalar sunulmalıdır. Bu araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının Suriyeli öğrencilere bakışı ortaya konmaya çalışılacaktır. Araştırmada bir devlet üniversitesi eğitim fakültesine devam eden son sınıf öğrencileri arasından seçkisiz olarak belirlenen 20 katılımcı yer alacaktır. Cinsiyet eşitliğinin sağlanması bağlamında eşit sayıda kadın ve erkek katılımcı araştırmaya dahil edilecektir. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile araştırma yürütülecektir. Öğretmen adaylarının Suriyeli öğrencilere karşı tutumları, farklı etnik ve kültürden gelen öğrencilere ders anlatma konusundaki öz-yeterlikleri belirlenmeye çalışılacaktır. Elde edilen veriler ışığında öğretmen yetiştirme süreci ve Suriyeli öğrenciler gerçeği birlikte ele alınacak ve süreci iyileştirebilecek öneriler ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmeni adayı, Suriyeli öğrenci, öğretmen adayı görüşleri

(16142) BİR ÖRNEK OLAY İNCELEMESİ: AKRAN DEĞERLENDİRME

GÖKHAN IZGAR ¹, AHMET OĞUZ AKTÜRK ¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

aoakturk@konya.edu.tr

Akran değerlendirme, öğrenenlerin kendi öğrenmeleri hakkında bilgi almasını ve bunu bir öğretici durumunda olan kişiden değil de kendisi gibi öğrenenden sağlamasını amaçlar. Çünkü bu yöntemde öğrenenler hem değerlendirilerek hem de değerlendirme yaparak öğrenme sürecine aktif olarak katılırlar. Kısacası öğrenenler yaptıkları çalışmalar hakkında dönüt almak ve vermek suretiyle birbirlerinden öğrenirler. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı akran ve öğretim elemanı değerlendirme arasındaki ilişkinin incelenmesi ve öğretmen adaylarının görüşleri ile karşılaştırılmasıdır. Bu araştırmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanıldığından karma yöntem yaklaşımı temel alınmıştır. Bir devlet üniversitesindeki eğitim fakültesinin Türkçe Öğretmenliği programında öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak araştırmaya katılan 27 öğretmen adayı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak "Dereceli Puanlama Anahtarı", nitel veri toplama aracı olarak "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan nicel verilerin analizinde betimsel istatistikler, öğretmen değerlendirme ile akran değerlendirme arasındaki ilişkinin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu ve ikili gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek için ilişkili örneklem t-testi analizi kullanılmıştır. Nitel veriler ise "Betimsel Analiz" tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizi sonucunda öğretim elemanı ve akran değerlendirme puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Şöyle ki; öğretim elemanı değerlendirme puanı arttıkça akran değerlendirme puanı da artmakta, öğretim elemanı değerlendirme puanı azaldıkça akran değerlendirme puanı da azalmaktadır. Bu durumu araştırmanın nitel bulguları da destekler niteliktedir. Şöyle ki; öğretmen adaylarının görüşleri incelendiğinde öğretmen adaylarının, değerlendirme yapmanın öğrenmeye katkı sağladığını ve adil değerlendirme yapmayı öğrendiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Araştırmanın diğer bir sonucu ise öğretim elemanı değerlendirme puanları ile akran değerlendirme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın akran değerlendirme puanı lehine olduğudur. Ancak öğretmen adaylarının akranları tarafından değerlendirilmeleri ile ilgili görüşleri incelendiğinde adil bir değerlendirme yapılmadığı arkadaşlık ilişkileri ve kişisel sorunların değerlendirmeyi olumsuz etkilediği ve bu yüzden akranların düşük not verdiği görüşleri dikkati çekmektedir. Bu durumda her ne kadar bazı öğretmen adaylarının görüşleri olumsuz olsa da aslında puan ortalamaları incelendiğinde akran puan ortalamalarının öğretim elemanı puan ortalamasından

yüksek olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre azımsanmayacak sayıda öğretmen adayının, bu yöntemin öğrenmeye katkısından daha çok akranları tarafından verilen notlarla ilgili görüş bildirmesidir. Bu durum, bazı öğretmen adaylarının değerlendirmeye dayalı ders işleme yönteminde öğrenmeye odaklanmadıkları, aksine verilen notlar üzerine odaklandıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu noktada öğretmen adaylarına, ders uygulamalarında seçilen akran değerlendirme yönteminin esas amacının öğrenmeye katkı sağlaması için yapıldığının özellikle vurgulanması önerilebilir. Ayrıca değerlendirmeye dayalı öğrenme becerisinin kazanımında özellikle hazırbulunuşluk düzeyi yetersiz olan öğretmen adayları için sadece birkaç ders uygulaması ile beklenen sonuçlara ulaşılmasının zor olacağı düşünülmektedir. İmkânlar ölçüsünde öğretmen adaylarının aldığı diğer derslerde de eğitim-öğretim durumlarının bu tür uygulamalara imkân verecek ölçüde yapılandırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Akran değerlendirme, öğretmen adayları, karma yöntem.

(16159) ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROBLEME DAYALI ÖĞRENME YÖNTEMİNE YÖNELİK TUTUMLARI VE YANSITICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

AHMET FARUK KAYMAK ¹, MUNİSE SEÇKİN KAPUCU ¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

mseckin82@gmail.com

Eğitimin temel amacı sorunlarını etkili bir şekilde çözen, sorgulayan, araştıran ve farkındalığı yüksek olan bireyler yetiştirmektir. Tüm yönleriyle iyi yetişen bir birey sorunları fark eder ve bu sorunları çözebilir. Probleme dayalı öğrenme öğrencileri işbirlikli gruplar içinde günlük hayat problemlerine çözüm aramaya teşvik eden eğitimsel metottur. Probleme dayalı öğrenme öğrencilerin bilgiyi nereden ve nasıl elde edeceklerini, nasıl değerlendireceklerini ve problemi çözmeye bu bilgiyi nasıl kullanacaklarını öğrenmelerini sağlar. Yansıtıcı düşünmenin amaçlarından biri de öğrencilere düşünmeyi öğretmek, onların karşılaştıkları problemleri çözmelerini, düşünerek hareket etmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumların kazandırılmasını sağlamaktır. Bundan dolayı geleceğin öğretmenleri olarak öğretmen adaylarının yargılama, yansıtıcı düşünme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin gelişmiş olması beklenir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının probleme dayalı öğrenme yöntemine yönelik tutum düzeyini belirlemek ve bu tutum düzeyinin yansıtıcı düşünme eğilimleri ile olan ilişkisini incelemektir. Araştırma 2017-2018 eğitim yılı bahar döneminde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilgisi, Sınıf, Matematik, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, İngilizce, Zihin Engelliler ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik programlarına devam eden 1. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilecektir. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılacaktır. Veri toplamı araçları olarak 'Probleme Dayalı Öğrenme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği' ve 'Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği' kullanılacaktır. Cronbach alpha katsayıları incelendiğinde, her iki ölçeğin de öğretmen adaylarına uygulanabilir, geçerli ve güvenilir ölçekler olduğu görülmektedir. Veriler, nicel analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilecek ve yorumlanacaktır. Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılacaktır. Verilerin analizinde, betimsel istatistiklerden (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma), bağımsız gruplar t-testinden, varyans ve korelasyon analizinden yararlanılacaktır. Veriler analiz edildikten sonra sonuçlar yazılacak ve tartışma yapılacaktır. Ayrıca önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Probleme dayalı öğrenme, yansıtıcı düşünme, öğretmen adayları

(16174) ÖĞRENCİLERE GÖRE "ÖĞRETMEN" KAVRAMI

BÜŞRA FAYETÖRBAY ¹

¹ *KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*

busra.f.orbay@gmail.com

Herkes ilkokul öğretmenini iyi ya da kötü hatırlar... Çünkü öğretmenler, bireylerin hayatlarında önemli izler bırakır ve onların davranışlarının oluşumunda etkin rol oynamaktadır. Öğretmen kimdir? Öğretmen ne demektir? Öğretmen kime denir? Öğretmenlik bir meslek midir? Öğretmen olmakla öğretmenlik yapmak aynı şey midir? "Öğretmen" kavramı üzerine farklı tanımlar, benzetmeler bulunmaktadır. Kimine göre öğretendir öğretmen , bir

idealiste göre bütün iyi ahlaki özellikleri şahsında barındıran bir rol modelidir ; bir realiste göre alanında uzman ve disiplini elden bırakmayan bir otorite figürken, bir varoluşçuya göre sorduğu sorunun cevabından kendisi bile emin olmayan salt bir rehberdir... Peki sınıf ikliminde öğretmenin çalışma alanını oluşturan öğrencilere göre "öğretmen" kavramı neyi ifade eder? Öğrencilerin,öğretmenlere ilişkin algılarını belirlemenin çeşitli alternatif yöntemleri vardır. Bu yöntemlerden her yaşa uygulanabilirliği olan yöntemlerden biri de metafordur. Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre bir kelimeyi veya bir kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek şekilde kullanma şekline metafor, bir kavramın bireyde oluşturduğu anlam ya da kavramsal ifadelerdir. Bu kavramsal ifadeler güçlü bir zihinsel üretimdir, ilgili kavrama yönelik derin bir anlam içermekte ve deneyimleri ifade etmektedir. Bu önemle araştırmanın amacı, 1."öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları hangi metaforlarla ifade etmektedir?, 2. "öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar yaş,cinsiyet ve sınıfa göre farklılık göstermekte midir?, 3."ideal öğretmen" kavramına ilişkin sahip oldukları algıları hangi metaforlarla ifade etmektedir?, 4."öğretmen" ve "ideal öğretmen" kavramlarına ilişkin ileri sürülen metaforlar ortak özellik bakımından hangi kategoriler altında toplanabilir? sorularına cevap aranmıştır. Araştırma betimsel tarama modelinde olup, çalışma evreni kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla seçilen çeşitli illerdeki ilkokullardan rastgele seçilen 100 öğrenciden oluşacaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla "Öğretmen..... gibidir / benzer. Çünkü ;..... " ve "İdeal öğretmen,.....gibidir/benzer. Çünkü;....." şeklindeki yönerge içeren ifadelerle veri toplama süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : öğrenci görüşü, metafor, öğretmen, ilkokul.

(16201) SCIENCE TRANSFERRED FROM TEXT TO DIGITAL: PRE-SERVICE TEACHER EXPERIENCES WHILE CONVERTING THEIR SCIENTIFIC SCENARIOS TO DIGITAL MEDIA

ZEYNEP YURTSEVEN AVCI ¹, MUNİSE SEÇKİN KAPUCU ¹

¹ *ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*

mseckin82@gmail.com

Along with the rapid developments in technology, new technological elements have been added to learning environments that already have many components. Media elements such as sound, image, written text are increasingly used in the field of education. Change in the teaching environments requires today's teachers to acquire some technological skills. Science education is one of the main areas where effective use of technology is crucial. For this reason, it is important for pre-service science teachers to gain experience in synthesizing their technology skills and field knowledge. When studies on the subjects such as the nature of science and the characteristics of scientific knowledge that form the basis of science education are examined, we rarely see studies on the use of visual and auditory media. In this area, there is a need for studies that examine pre-service teachers' experiences through which they combine their field knowledge with their technology skills.

Pre-service science teachers take courses on science, teaching practice, instructional technology and liberal arts. In this study, they will develop a product that can be used in science education by synthesizing their field knowledge and technology skills gained through the courses they took in previous years. In this process, pre-service teachers create scenarios about scientists and transfer the scientific content in these scenarios to digital media. Following variables were analyzed: which technological skills they employed during the process, what they have experienced throughout the process, and whether the process helped them to improve their content knowledge or not.

Study is designed as a qualitative case study. In determining the participants, criterion sampling from the purposeful sampling methods was employed. There were two main criteria: pre-service teachers should have taken the Computer II course in earlier semesters and they are taking the courses of Nature of Science and Teaching and Special Teaching Methods II during the study. The study was conducted with senior pre-service science teachers who were studying at a public university in central Anatolian region of Turkey during the fall semester of 2017-2018 academic years. In the course of Special Teaching Methods II, the teacher candidates were asked to research lives of scientists they chose and prepare videos on interesting parts of that life story. The scientists should be chosen from the ones who have studies on scientific topics that are in the curriculum of middle schools in Turkey. Digital materials that have been developed by the participants and the semi-structured reflection forms are used for the data collection. Reflection forms have been analyzed with the content analysis

technique and evaluation rubric has been used for the analysis of the student materials. Data analysis still continues. After analysis are finished, findings, conclusions and suggestions will be presented.

Anahtar Kelimeler : Pre-service science teachers, Scientists, Technology skills

(16397) ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE MESLEKİ GELİŞİMDE DERS ARAŞTIRMASI/İMECESİ MODELİ KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALARIN LİSANSÜSTÜ TEZLERE DAYALI İÇERİK ANALİZİ

KADRIYE BAYRAM ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

k.bayram.50@gmail.com

Japonya'da geliştirilen, Çin, Singapur, ABD, İngiltere gibi farklı ülkelerde yaygın bir şekilde uygulanmaya devam eden ders imecesi, diğer ifadeyle ders araştırması modeli; işbirliğine dayalı yenilikçi bir öğretmen eğitimi / mesleki gelişim yaklaşımıdır. Gelişen ihtiyaçlara karşılık, eğitim öğretim faaliyetlerinin revize edilerek iyileştirilmesi hedefini taşıması yönüyle bu modelin Türkiye'deki yansımaları önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, mesleki gelişim ve öğretmen eğitimi kapsamında gerçekleştirilen ders imecesi/ders araştırması modeline yönelik Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezlerin belli ölçütler çerçevesinde analiz edilerek incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın diğer bir amacı ise, ders imecesi/araştırması modeli bağlamında yapılan lisansüstü çalışmalarının hangi yönde eğilim gösterdiklerinin tespit edilerek mevcut durumun değerlendirilmesidir.

Araştırmanın verilerini, Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ulusal tez merkezi veri tabanından, "ders imecesi, ders araştırması" kelimeleri ile taranan, erişime açık yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Araştırmada, "tez konusu, türü, yayın yılı, örneklem büyüklüğü, örneklem düzeyi, amaç, araştırma yöntemi, incelenen değişken(ler), veri toplama aracı, veri analiz türü, güvenilirlik/geçerlik çalışması, bulgu, sonuç, öneri" ölçütleri üzerinden uzman görüşleri alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan "Tez Sınıflama Formu", veri toplama aracı kapsamında kullanılmıştır.

Formdan elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak çözümlenecek olup, betimsel istatistik (frekans, yüzde) kullanılarak yorumlanacaktır. Araştırma kapsamında belirlenen ölçütler için her bir tez, alanında uzman kişi ile bağımsız olarak analiz edilecektir. Veri analizinin güvenilirliği, yapılan analiz sonuçları arasındaki tutarlık katsayısı, Miles-Huberman (1994) formülü ile hesaplanarak karşılanacaktır. Ders imecesi/araştırması modeline ilişkin elde edilen bulgular ve sonuçlar ışığında, öğretmen eğitimi / mesleki gelişim yaklaşımına ve uygulamaya yönelik önerilerin öngörülmesi bakımından bu çalışmanın, literatüre katkı sağlayıcı nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ders Araştırması/İmecesi, İçerik Analizi, Öğretmen Eğitimi, Mesleki Gelişim, Model.

(16419) STEM ÖĞRETMEN EĞİTİMLERİ İÇİN ÖRNEK ÇALIŞMA MATERYALLERİNİN TASARLANMASI: SINIF ÖĞRETMENLERİ ÖRNEĞİ

SEYİDE EROĞLU¹, OKTAY BEKTAŞ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

seyideeroglu@gmail.com

Buhar makinelerinin icadından günümüz teknolojilerine gelinceye kadar üretme ve geliştirme (moda tabirle inovasyon) üzerine bilimde müthiş bir gelişmenin yaşandığı söylenebilir. Bu gelişmenin etkisi bilim dünyasında "Büyük Dönüşüm" olarak adlandırılmıştır. Bu dönüşüm ile insanların günlük hayat aktivitelerinden insan

ilişkilerine kadar birçok alanda değişim yaşanmıştır. Eğitim alanında da bu değişimlerin yaşandığı görülmektedir çünkü toplumlar fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında öğrencilerin 21. yy becerileri ile donatılmasını istemektedirler. Bu anlamda, bahsedilen alanlarda becerili nesillerin yetiştirilmesini hedefleyen STEM eğitimi yaklaşımı, okul öncesinden üniversite sonrasına kadar olan geniş bir süreci içermektedir. Bu süreçte öğrenci kendi hayatında karşılaşabileceği yaşam problemleriyle karşı karşıya getirilmekte ve bu problemlere mühendislik tasarım sürecini takip ederek yaratıcı çözümler üretmesi, ürün tasarlaması beklenmektedir. Dolayısıyla, bu sürecin doğru işletilebilmesi için öğretmenler çok önemli rollere sahiptirler. Bu konuda öğretmenlerin etkili bir eğitmenden geçirilmesi ve daha sonraki süreçte yukarıda bahsedilen becerili öğrencilerin yetiştirilebilmesi için öğretmenlerin desteklenmesi önem arz etmektedir. Bu sebeple bu araştırmanın amacı, STEM eğitiminin derslere entegrasyonunu sağlamak ve öğretmenler tarafından sürecin doğru anlaşılmasına yardımcı olmak için öğretmenlerle birlikte STEM eğitim yaklaşımına dayalı örnek ders materyalleri geliştirmektir. Bu amaçla sınıf öğretmenleri ile ilkökul kazanımlarına yönelik dört farklı STEM ders materyalleri geliştirilmiştir ve bu materyallerin derslerde nasıl kullanılacağı araştırmacılar tarafından açıklanmıştır. Araştırma nitel araştırma yönteminin bir deseni olan durum çalışması kullanılarak yürütülmüştür. Çalışma Kayseri ilinde bir ilkökulda görev yapan 15 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Uygulama sürecinde önce katılımcılar dört gruba ayrılmıştır. Gruplar oluşturulurken, gruplarda cinsiyet dağılımına ve gruplarda her kademedeki öğrenen bulunmasına dikkat edilmiştir. Daha sonra, katılımcılara gerçek bir problem durumu verilerek eldeki malzemelerle problemlere çözüm üretmeleri beklenmiştir. Örneğin, katılımcılara pet bardak, pet kaşık, ahşap çubuk gibi basit malzemeler verilerek bir su değirmeni tasarımları istenmiştir. Tasarımlar ortaya çıktıktan sonra öğretmenlerle birlikte çalışmalarda hangi disiplinlerden yararlandığı, uygulama ile birlikte öğrencilerde hangi becerilerin geliştirilebileceğine dair düşüncelerini ortaya koymaları beklenmiştir. Ayrıca öğretmenlerden her çalışma için hazırlanan çalışma yapıklarını uygun bir biçimde doldurmaları ve süreci önceden belirlenen ölçütlere göre tamamlamaları istenmiştir. Son olarak, rubrik kullanılarak öğretmenlerin hazırladıkları tasarımlar puanlanmıştır. Çalışmada, veri toplama aracı olarak birinci araştırmacı tarafından yapılandırılmamış gözlem notları tutulmuş ve katılımcılar tarafından doldurulan çalışma yapıkları ile çalışma süreci ile ilgili olarak video/ fotoğraf kayıtlarından yararlanılmıştır. Uygulamalar bir hafta toplam 30 saat olacak şekilde ders saatleri dışında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla basit veya atık malzemelerle "Güneş Fırını, Su Değirmeni, Kule, Led Devre" tasarımı olmak üzere dört farklı tasarım çalışması yürütülmüştür. Çalışma sonunda gözlem notlarından yola çıkılarak, katılımcıların süreçten keyif aldıkları, işbirliği ile çalışabildikleri, STEM alanında çalışma yapmak için motive oldukları gözlenmiştir. Ayrıca çalışma kağıtlarında ortaya koydukları ifadelerden de STEM eğitimi ile ilgili teorik çerçeveyi daha iyi anlamlandırabildikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre; farklı sınıf seviyelerinde ve branşlardaki öğretmenlerle konu kazanımlarına uyumlu örneklerin sayısının arttırılabileceği ve bu sayede sahadaki öğretmenlerin doğru bir eğitim sürecinden geçirilerek desteklenebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : STEM, STEM Ders Materyalleri, Öğretmen Eğitimi

(16502) ÖĞRENME ÇEVİKLİĞİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİNİN TÜRK DİLİ VE KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI

FAZİLET ÖZGE MAVİŞ-SEVİM ¹, MUHAMMET FATİH ALKAN ¹

¹ GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

mfatihalkan@hotmail.com

Günümüz dünyası bilgiyi alan ve ezberleyen bireyler yerine bu bilgileri özümseyen, içselleştiren ve gerektiği yer ve durumlarda kullanabilen bireylere ihtiyaç duymaktadır. Bireylerin yeni durumlara uyum sağlamak üzere geçmişten gelen bilgilerini farklı yer ve durumlarda kullanabilmeleri ve belirsiz durumlarla baş edebilmeleri, hem öğrencilik hem meslek hayatında diğerlerinden öne çıkmalarını ve başarılı olmalarını sağlamaktadır. Bu durum öğrenme çevikliği kavramını gündeme getirmektedir. Öğrenme çevikliği, 'genel anlamda belirsizliklerle yüzleşmeye istekli olmak' şeklinde tanımlanmakta ve 'bireyin karşılaştığı yeni durumlardaki potansiyel performansını öngörmeye çalışmaktadır' (Gravett ve Caldwell, 2016, s. 1). Öğrenme çevikliğine sahip olan bireyler; yeni ve farklı deneyimlere sahip edinme konusunda becerikli dirler. Yeni fikirlere ve değişime açıklık, hatalardan ders alma, diğer bireylerin düşünme ve deneyim sahibi olmalarına yardımcı olma gibi özelliklere sahip olan bu bireyler dış dünyanın; mantığa, yapılandırılmış fikirlere, iletişime ve görüşleri paylaşmaya dayalı olduğunu düşünmektedirler (Eichinger ve Lombardo, 2004). Özellikle öğretmenlik mesleği, her yeni gün okul

idaresinin, diğer öğretmenlerin, öğrencilerin ve hatta öğrenci velilerinin farklı tepki ve davranışlarıyla karşılaşılabilen ve bu durumlarla başa çıkılması gereken bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca öğretmenin yeni ve farklı fikirlere, değişime açık olması, hatalardan ders alabilmesi, yeni deneyimlerde yola çıkarak yeni beceriler geliştirebilmesi, karmaşık problemlerle başa çıkabilme yeteneğine sahip olması ve kendisine olduğu gibi öğrencilerine de bu becerilere sahip olma konusunda yardımcı olabilmesi mesleki yeterlikleri açısından önemlidir. Bu nedenle geleceğin öğretmeni olacak bireylerin öğrenme çevikliği düzeyi önem arz etmektedir. Ancak ulusal alanyazında bireylerin öğrenme çevikliğini ölçen bir araca rastlanılmamaktadır. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, Gravett ve Caldwell (2016) tarafından geliştirilen Öğrenme Çevikliği Öz Değerlendirme (*Learning Agility Self Assesment*) Ölçeği'nin öğretmen adayları üzerinde uygulanarak Türkçeye uyarlamasını yapmaktır. 25 maddeden oluşan bu ölçek, bireylerin öğrenmeleri hakkındaki düşünce ve davranışlarını anlamasını ve yorumlamasını sağlamayı hedeflemektedir. İlgili ölçek zihinsel çeviklik, kişilerarası çeviklik, değişim çevikliği ve sonuç çevikliği olmak üzere dört faktöre sahiptir. Ölçeğin uyarlama aşamasında yazarlardan izin alındıktan sonra 3 çevirmen tarafından ölçek maddeleri Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen çeviriler araştırmacılar tarafından incelenerek tek bir form oluşturulmuştur. Hazırlanan form dilbilgisi açısından 2 Türkçe dil uzmanına, kapsam geçerliği açısından ise 1 eğitim programları ve öğretim ile 1 rehberlik ve psikolojik danışmanlık uzmanına sunulmuştur. Bu uzmanlardan alınan döntüler üzerine düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra 5 öğretmen adayı ile pilot uygulama gerçekleştirilerek odak grup görüşmesi tekniği ile ölçek maddelerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu aşamada katılımcı görüşleri temelinde maddelerin ifade edilmesine ilişkin kısmi değişiklikler yapılmıştır. Ana uygulama için veri toplama süreci devam etmekte olan çalışmada yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilecektir. Güvenirlilik analizi için ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı incelenecektir. Elde edilen bulgular alanyazın ışığında tartışılacak ve çeşitli öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler : öğrenme çevikliği; ölçek uyarlama; öğretmen adayları; doğrulayıcı faktör analizi

(16575) EĞİTİM FAKÜLTESİ VE İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: KONYA ÖRNEĞİ

MAŞİTE ELÇİ BOĞAZ¹, FATMA GÖKŞİN CİHAN¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

masite_80@hotmail.com

Öğretmen eğitim sisteminin en önemli ve en olmazsa olmaz yapıtaşıdır. Öğretmenlik; bilgi ve becerilerin yanı sıra tutum ve düzenli alışkanlıkları da gerektiren bir meslektir. Bu nedenle okullarda öğrenim gören öğretmen adaylarının meslekle ilgili değer ve tutum kazanmaları da, en az bilgi kadar gereklidir. Öğretmenlerin özellikle mesleğe, öğrenciye ve okul çalışmalarına yönelik tutumları, öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde etki etmektedir. Din eğitim öğretiminde de başarılı olmanın ilk ve en önemli şartı özel olarak seçilip çok iyi yetiştirilmiş yetenekli öğretmenlere sahip olmaktır. İlahiyat fakültesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu mezun olunca kadar hangi görevi üstleneceğine (Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çeşitli kademelerinde din görevlisi veya öğretmen) karar verememekte; mezun olunca şartların gereğince birine talip olmaktadır. Daha sonra da bu görevler arasında gezinmeler, birinden ötekine geçişler devam etmektedir. İlahiyat fakültelerinin programına pedagojik formasyon kazandıran dersler açısından bakıldığında geçmişe kıyasla daha iyi bir manzarayla karşılaşmamıza rağmen ders cetveline bilhassa öğretmenlikle ilgili özel amaçlarını daha iyi gerçekleştirecek bir görünüm kazandırılabilir. Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının bilinmesi ve farklı değişkenler açısından değerlendirilmesi bunların olumlu yönde geliştirilebilmesi için önem taşımaktadır. Bu çalışmada, eğitim fakültesi ve ilahiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bir takım farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırmaya Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde 2016-2017 yıllarında öğrenim görmekte olan ve çalışmamıza katılmayı kabul edip anketleri eksiksiz dolduran 444 öğrenci alınmıştır. Katılımcılara sosyodemografik özelliklerin sorgulandığı anket ve "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmış, veriler ise uygun istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği 34 maddeden oluşmaktadır. Tek boyutlu Likert tipi bu ölçek "Hiç Katılmıyorum (1)", "Kısmen Katılıyorum (2)", "Orta Düzeyde Katılıyorum (3)", "Çoğunlukla Katılıyorum (4)" ve "Tamamen Katılıyorum (5)" şeklinde puanlanmaktadır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin %57,2'si (n=254) eğitim fakültesi ve %42,8'i (n=190) ilahiyat fakültesinde okumakta idi. Çalışmamıza eğitim fakültesinden sınıf

öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği olmak üzere dört bölüm alınmıştır. Çalışmamıza katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,69 \pm 2,34$ yıl olup, yaşları 18-41 arasında değişmekte idi. Katılımcıların %81,3'ü ($n=361$) kadın, %18,7'si ($n=83$) erkek; %97,1'i ($n=431$) bekâr, %2,5'i ($n=13$) evliydi. Çalışmamızda öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puanlarına bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı ($Z=-2,757$, $p=0,006$). Kız öğrencilerin tutum puan ortalaması ($142,55 \pm 23,93$), erkek öğrencilere göre anlamlı olarak yüksekti ($133,80 \pm 27,67$). Eğitim fakültesi öğrencilerinin tutum puan ortalamaları ($143,16 \pm 25,11$), ilahiyat fakültesi öğrencilerine ($137,93 \pm 24,29$) göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulunmuştur ($Z=-3,017$, $p=0,003$). Sonuç olarak her iki fakültenin öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olması sevindirici olmakla birlikte, eğitim fakültesi öğrencilerinin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu nedenle özellikle ilahiyat fakültesindeki öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin sayısının ve niteliğinin artırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler : Tutum, Öğretmenlik mesleği, Öğretmen adayı, Eğitim Fakültesi, İlahiyat Fakültesi

(16635) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ VE UYGULAMALARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

NEVZAT YİĞİT¹, EBRU MAZLUM GÜVEN²

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - ² BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
eumazlum@gmail.com

Öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen adaylarına mesleğin gerektirdiği yeterlilikleri kazandırması açısından önemli bir derstir. Öğretmen adaylarının lisans eğitimi boyunca kazandıkları davranışları sergileyerek tecrübe kazanmaları dersin amaçlarından biridir. Alanyazında öğretmenlik uygulamasına yönelik yapılan çalışmalarda öğretmen adaylarının görüşlerine ve yaşanan sorunlara yer veren birçok çalışmaya rastlanılmıştır. Bu çalışmalara göre; 'uygulama öğretim elemanına çok fazla öğretmen adayı verilmesi', 'yazılan raporlara açıklayıcı dönüt verilmemesi', 'yeterince uygulama yapılmaması' en çok karşılaşılan sorunlardandır. Bu araştırma, öğretmenlik uygulaması derslerinin fen bilgisi öğretmenliği programındaki yeni düzenlemesine bağlı olarak iki dönem boyunca yürütülmesi kapsamındaki süreci incelemeye yönelik olarak planlanmıştır. Çalışma bir eğitim fakültesinde öğretmenlik uygulaması dersi alan 12 fen bilgisi öğretmen adayı ile 2017/2018 Eğitim-Öğretim yılı güz yarıyılında yürütülmüştür. Bu bağlamda bir dönem boyunca her danışman için on iki öğretmen adayı atanmış, öğretmen adaylarının yazdıkları raporlara düzenli dönütler verilmiş, ilk beş haftadan sonra ise sınıf içi uygulamalara başlanmıştır. Bununla birlikte, uygulama öncesi ve sonrası öğretmen adayları ile görüşülmüş, ihtiyaç duydukları konularda danışmanlık desteği sağlanmıştır. Dönem sonunda öğretmen adaylarından süreci değerlendirmek amacıyla, yarı yapılandırılmış bir anketi yanıtlamaları istenmiştir. Hazırlanan anketin çalışmanın amacına uygunluğuna yönelik uzman görüşü alınmıştır. Öğretmen adaylarının düşüncelerini içeren veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve alanyazındaki çalışmalara benzer olarak öğretmenlik uygulamasının farklı açılardan deneyim kazandırması en çok tekrarlanan görüş olarak belirlenmiştir. Süreçte öğretmen adaylarından on biri hazırladıkları plana uyamadıklarını belirtmiş, yalnızca bir tanesi planı tamamen uyguladığını belirtmiştir. Bu öğretmen adayıyla daha sonra planı üzerinden yapılan bir görüşmede fakültede öğrendikleri teorik bilgilere dayalı olarak hazırlanan planların bazı yönlerinin gerçekçi olmaması sebebiyle uygulama esnasında plana tam uyulamadığı belirlenmiştir. Uygulama okulundaki orta okul öğrencilerin öğretmen adaylarını dikkate almamaları bir başka sorun olmakla birlikte, öğretmen adayları özellikle ders içi etkinlik yaparken öğrencilerin bu etkinlikleri 'oyun' şeklinde algılayıp dersle bağdaştırmadığı üzerinde durmuşlardır. Bu durum öğrencilerin sınıf içinde daha önce etkinlikler veya uygulamalar üzerinden yaşadıkları deneyimlerin olmadığına veya yetersiz olduğuna dikkat çekmektedir. Öğretmen adaylarının bir kısmı okuldaki öğretmenlerin kendilerine yeterince rehberlik edememeleri konusunda görüş belirtmişlerdir. Ortak olarak ise fakülte bazında öğretmen adaylarından istenen ödevler ve değerlendirme konusunda ortak bir değerlendirme sisteminin olmamasına değinmişlerdir. Öğretmen adaylarının yarısı, uygulama için gittikleri uygulama okullarında kız ve erkek öğrencilerin sınıflarının ayrı olmasının, erkek öğrencilerin çok hareketli olması ve kız öğrencilerin aksi yönde bir tutum sergilemelerinin dersi yönetme açısından sorun teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Yeni uygulama ile birlikte öğretmen adayları tarafından ilk dönem için gözlem yapmanın yanı sıra sınıf içi uygulamalarda doğrudan sorumluluk alınmasından memnun oldukları, gelecekte uygulama saatlerinin artırılmasının faydalı olacağı vurgulanmıştır. Bu anlamda fen bilgisi öğretmen adaylarının fakültedeki ders yoğunluklarının azaltılarak zorunlu uygulama saatlerinin artırılması ve uygulama sürecinde okullardaki öğretmen, öğretmen adayı ve uygulama öğretim elemanı arasındaki işbirliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir. Öğretmenlik uygulamasının daha nitelikli olması için yeni birçok çalışma yapılmış

olmasına rağmen bu dersin içeriği ve uygulanması sürecine yönelik iyileştirici düzenlemelere olan ihtiyaçlar halen varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen eğitimi, öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması

(16657) A LONGITUDINAL STUDY ON EVALUATION OF "UNIVERSITY WITHIN SCHOOL": A TEACHER EDUCATION MODEL

BENGİ BİRGİLİ¹, ŞULE GÖL¹, MUSTAFA ÖZCAN¹

¹ MEF ÜNİVERSİTESİ

birgilib@mef.edu.tr

The purpose of this research is to evaluate 'University within School,' a university-school partnership model for teacher education. The model is being evaluated according to its six main goals over three-year implementation. The model has been implemented in a foundation-based university in Istanbul since September 2014. The six main goals of the model are as follows: (1) To educate knowledgeable, skillful, and virtuous teachers able to teach all students, regardless of how diverse they are. (2) To provide professional development for K-12 teachers through graduate studies, in-service education, co-teaching and joint research projects. (3) To provide professional development for college faculty through teaching and co-teaching in K-12 classes, doing research on local educational problems and participation in other K-12 school activities. (4) To facilitate the collaboration of college faculty, school teachers, and teacher candidates to conduct research studies on local educational problems and develop solutions. (5) To improve K-12 student achievement in K-12 teaching practice-partner schools. (6) To create a signature model of teacher education, which can inspire teacher education programs in Turkey and around the world.

A descriptive study (Creswell & Poth, 2018) is designed to explore the views of 346 students in a K-8 level partner school; 10 college faculty teaching full-time in the college of education implementing the model and also teaching in the K-8 partner school as an adjunct teacher; 11 administrators in partner school and university; and 88 undergraduate students (tutors) mostly in the college of education who tutored elementary school students for 15 hours or more. Five-point and seven-point Likert-type scales developed by the researchers (Cronbach reliability coefficients ranged from .86 to .95.) were administered to 455 participants. Their responses to open-ended questions were analyzed by content analysis (Strauss & Corbin, 2008).

The results showed that 82.95% of the K-8 students reported that college faculty teaching them were very helpful, they were very knowledgeable about the content (82.28%) and their teaching method was very successful (82.28%). In addition, the K-8 students (tutees) informed that the tutors were very knowledgeable (70.19%) and their teaching method were very good (83.82%) by reflecting positive perception toward the model. Faculty members teaching in the partner school notified that six goals of the model were mostly realized. They indicated that the model was helpful for their personal and professional development. The partner school and university administrators, and tutors agreed that the goals were mostly realized and the model provided personal and professional contribution to participants. In this longitudinal study the survey with open-ended questions provides rich data regarding the dispositions of participants on the implementation of University within School. Finally, the results will be analyzed and discussed by providing examples of three-year implementation period.

Anahtar Kelimeler : evaluation, longitudinal study, survey, teacher education, university within school

(16667) OKULÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETİM PLANLARINDAKİ ETKİNLİKLERİN DİL GELİŞİMİNE KATKISI YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

SERİFE AKBÖĞÜR¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

akbuyur35@gmail.com

Okulöncesi eğitimin temel amaçlarından biri; 3-5 yaş aralığındaki çocukların ilköğretime geçişini kolaylaştıracak ve yaşlarına uygun becerileri geliştirmelerine destek olunmasıdır. Bu yaş çocuklarının gelişimi her alanda (bilişsel, sosyal, duyuşsal, psiko-motor ve dil) çok hızlı olmaktadır. Çocuklardaki hızlı gelişim dil alanında daha belirgindir. Yaşa uygun dil becerilerinin geliştirilmesi çocukların sadece çevresiyle etkileşimini ve sosyalleşmesini kolaylaştırmayacak aynı zamanda bilişsel (zihinsel) becerilerinin gelişimini sağlayacaktır. Piaget ve Vygotsky göre dilin gelişimi kavramların oluşturulmasına ve zihnin gelişimine destek sağlamaktadır. Çocukların yaşa uygun dil becerilerini edinmeleri ve bunları kullanarak kavramları oluşturmaları onları hem akademik başarıya hem de hayata hazırlamaktadır.

Okulöncesi eğitimin kalitesi birçok faktöre bağlı olmakla birlikte özellikle öğretmen ve öğretmenin sunduğu eğitim fırsatları dil gelişimi açısından önem kazanmaktadır. Okulöncesinde yapılan program değişikliğiyle önceden ayrı ayrı hazırlanan öğretim etkinlikleri bütünleştirilmiş öğretim etkinliklerine dönüştürüldü. Bütünleştirilmiş öğretim etkinliğinin özelliği verilmesi gereken kavramı farklı etkinliklerin içine yayarak verilmesidir. Bütünleştirilmiş etkinliğin amacı hedeflenen öğretim amaçlarına bir bütünlük içerisinde ve tekrarlayarak vermek olsa da uygulamada bu amaca ulaşamadığı görülmektedir. Uygulamada genellikle günün konusu olan kavram(lar) sadece bir iki etkinliğin içine yayılıyor ve tanım boyutunda ele alınarak kavramların açıklmaları sağlanmıyor. Öğretmenler yaptıkları bu uygulamayı bir olumsuzluk olarak algılamıyorlar çünkü sarmal program özelliğinden dolayı çocuklar aynı kavramı en az iki yıl sürecinde öğreneceklerinden, hedeflenen dil becerilerinin gelişeceğini düşünmektedirler. Öğretmenler öğretim planlarını bu beklentiler doğrultusunda geliştirmektedirler.

Okulöncesi öğretmenlik programının bir parçası olarak öğretmen adayları okullara staj yapmak için gitmektedirler. Yaptıkları stajın bir gereği olarak öğretmen adayları günlük öğretim planları yapmaktadır. Bu planların okulöncesi amaçları doğrultusunda çocukların gelişim alanlarını destekler nitelikte olması beklenmektedir. Öğretim planlarında özellikle çocukların dil gelişimini farklı yönlerden destekleyen etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir. Bundan dolayı bu araştırmanın amacı Okulöncesi öğretmen adaylarının öğretim planlarındaki etkinliklerin dil gelişimine katkısı yönünden değerlendirilmesidir.

Bu araştırma nitel modelde hazırlanan bir durum çalışmasıdır. Verilerin analizinde betimsel yöntem kullanılacaktır. Bu amaçla bir devlet üniversitesinde okulöncesi öğretmenliği bölümünü okuyan dördüncü sınıf öğrencilerin 2017-2018 güz döneminde staj dosyalarındaki günlük planlar incelenmiştir. Araştırmaya 50 öğretmen adayının staj dosyası dâhil edilmiştir. Her bir öğretmen adayı staj döneminde üç öğretim planı hazırlayarak staj yaptıkları okullarda uyguladığından, araştırmada 150 günlük plan analiz edilmiştir. Dosyalardaki planlar hem betimsel hem de içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve elde edilen veriler kategoriler altına toplanacak ve tablolarda kategoriler ve frekansları sunulmuştur. Sonuçlar okulöncesi öğretmenlerin yetiştirilmesine ve okulöncesi çocukların dil gelişimlerine nasıl katkı sağlayacağı yönünde tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Okulöncesi öğretmenliği, öğretim planı, dil gelişimi

(16674) ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİNE İLİŞKİN SORUNLARINA YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR İÇİN İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI: MİLLİ EĞİTİM DERGİSİ ÖRNEKLEMİ

TUNAHAN FİLİZ¹, NECMETTİN TOZLU¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

tunahanfiliz@bayburt.edu.tr

Öğretmenlerin yaşadığı sorunlara yönelik pek çok çalışma alan yazında mevcuttur. Bu nedenle öğretmenlerin yaşadığı sorunların dönemselsel olarak incelenmesi ne gibi farklılıklar olduğunun belirlenmesi gelecek araştırmacılar için yol gösterecektir. Çalışmada öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde karşılaştıkları sorunların yanında bu sorunların giderilmesi için getirilen çözüm önerilerine de yer verilmiştir. Çalışmada belirlenen sorun ve çözüm önerileri öğretmenler için bir öz değerlendirme (self-assessment) teşkil etmektedir. Çalışma bu yönüyle önemlidir. Öğretmen sorunlarını inceleyen araştırmaların analizinin yapılması, öğretmen sorunlarının belirlenmesi ve bu doğrultuda sorunların giderilmesi için çözüm önerileri getirecektir. Bu nedenle öğretmen sorunlarını inceleyen araştırmalara yönelik bir içerik analizi çalışması gerekli görülmüştür. Bu çalışma, öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sorunlarıyla ilgili Milli Eğitim Dergisi'nde yayınlanan araştırmalara yönelik içerik analizi yapmak amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Milli Eğitim Dergisi'nde 1990-2016 yılları arasında yayınlanmış olan makaleler ele alınmıştır. Çalışmada toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecine yönelik yaşadığı sorunlar, “öğretmen, öğrenci ve velilerden kaynaklanan sorunlar”, “öğretim programından kaynaklanan sorunlar” ve “istenmeyen davranışlardan kaynaklanan sorunlar” olarak üç kategoriye ulaşılmıştır. Bu kategoriler incelendiğinde en sık belirlenen kodun zaman yetersizliği olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların üzerinde en fazla durduğu çözüm önerisi ise hizmet içi eğitim eksikliğine yönelik önerilerdir. Bu çalışmanın, gelecekte öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sorunlarına yönelik yapılacak çalışmalar için bir kaynak olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Anahtar kelimeler: Öğretmen sorunları, öğrenme-öğretme, Milli Eğitim Dergisi

(16678) ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ GELİŞİMİLE İLGİLİ SORUNLARINA YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR İÇİN İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI: MİLLİ EĞİTİM DERGİSİ ÖRNEKLEMİ

TUNAHAN FİLİZ¹, NECMETTİN TOZLU¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

tunahanfiliz@bayburt.edu.tr

Öğretmenlerin yaşadığı sorunlara yönelik pek çok çalışma alan yazında mevcuttur. Bu nedenle öğretmenlerin yaşadığı sorunların dönemselsel olarak incelenmesi ne gibi farklılıklar olduğunun belirlenmesi gelecek araştırmacılar için yol gösterecektir. Çalışmada öğretmenlerin mesleki gelişim faaliyetlerinde karşılaştıkları sorunların yanında bu sorunların giderilmesi için getirilen çözüm önerilerine de yer verilmiştir. Çalışmada belirlenen sorun ve çözüm önerileri öğretmenler için bir öz değerlendirme (self-assessment) teşkil etmektedir. Çalışma bu yönüyle önemlidir. Öğretmen sorunlarını inceleyen araştırmaların analizinin yapılması öğretmen sorunlarının belirlenmesi ve bu doğrultuda sorunların giderilmesi için çözüm önerileri getirecektir. Bu nedenle öğretmen sorunlarını inceleyen araştırmalara yönelik bir içerik analizi çalışması gerekli görülmüştür. Bu çalışma, öğretmenlerin mesleki gelişim ile ilgili sorunları üzerine Milli Eğitim Dergisi'nde yayınlanan araştırmalara yönelik içerik analizi yapmak amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Milli Eğitim Dergisi'nde 1990-2016 yılları arasında yayınlanmış olan makaleler ele alınmıştır. Çalışmada toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin mesleki gelişimle ilgili yaşadığı sorunlar, “ilgili birimlerden kaynaklanan sorunlar”, “öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar”, “öğreticilerden kaynaklanan sorunlar” ve “zaman, mekân ve donanımdan kaynaklanan sorunlar” olarak dört kategoriye ulaşılmıştır. Bu kategoriler incelendiğinde en sık belirlenen kodun Milli Eğitim Bakanlığı'ndan [MEB] kaynaklanan sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaların üzerinde en fazla durduğu çözüm önerisi ise MEB'den Kaynaklanan Sorunlara Yönelik

Önerileridir. Bu çalışmanın gelecekte öğretmenlerin mesleki gelişimlerini incelemeye yönelik yapılacak çalışmalar için bir kaynak olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen sorunları, mesleki gelişim, Milli Eğitim Dergisi

(16704) ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KONUSUNDA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALGILARI

ZAFER ERTÜRK¹, GÜLAY EKİCİ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

zerturk35@gmail.com

Hizmet öncesi kurumlarının temel amacı; öğretmen adaylarının genel kültür ve yetenek, alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi bakımından yetiştirilmesini sağlayarak, mesleki yaşamlarında öğrencilere istendik davranışları oluşturabilmelerini sağlamaktır. Bu bakımdan ölçme ve değerlendirme; bir yandan öğretmenlik meslek bilgisi dersleri kapsamında yer alırken, diğer yandan öğrencilerde oluşturulması düşünülen istendik davranışların ölçülmesi ve değerlendirilmesine yönelik bilgilerin verilmesi sağlayan temel ders özelliği taşımaktadır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme konusunda gerekli yeterliklere sahip bir öğretmen veya öğretmen adayı, eğitim sisteminin amaçlarını yerine getirmede ve eğitim kalitesinin artırılmasında önemli bir faktör olarak yer almaktadır.

Ölçme ve değerlendirmede çeşitli yöntem ve tekniklerin bulunması ile öğrencilerin hazırbulunmuşluklarını saptamada, öğrenme güçlüklerinin belirlenmesinde, verilen eğitim programının istenilen başarıya ulaşım ulaşıldığını tespit etmede sıklıkla kullanılmaktadır. Ayrıca, eğitim sürecinin etkililiğini belirlemek, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara ilişkin gelişimlerini izlemek ve bu alanlarda öğrencilere dönüt sağlamak, öğretim programlarının güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak, eğitim programındaki aksaklıkları belirleyerek hangi öge ya da öğelerin bu eksikliklere sebep olduğunu tespit ederek gerekli düzenlemeleri yapmak bakımından ölçme ve değerlendirmenin önemini gittikçe arttırmaktadır. Geleneksel ve tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri olmak üzere ölçme ve değerlendirme alanında iki kısım yer almaktadır. Geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri daha çok sonucun ölçülüp değerlendirilmesinde kullanılırken, tamamlayıcı ölçme-değerlendirme tekniklerinden ise sürecin değerlendirilmesinde yararlanılmaktadır.

Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanının içeriğini oluşturan temel kavramlar, ölçme teknikleri ile istatistiksel çözümleme ve raporlaştırma konularına ilişkin algı ve görüşleri değişebilmektedir. Bu yönüyle bu araştırmanın, öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanının tüm boyutlarına ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Böylece, bu çalışma ile öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme alanına ilişkin sorunların tespit edilmesine ve sorunların çözümlerine yönelik önlemlerin alınmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma nitel çalışma modelinde hazırlanmış olup, durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Araştırma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi'nde 2017-2018 eğitim öğretim yılında eğitim gören ölçme ve değerlendirme dersini almış olan farklı öğretmenlik bölümlerindeki toplam 80 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmen adaylarının algılarını belirlemek amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan bir form kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel yöntem kullanılmış olup frekans değerlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın verilerinin analiz süreci devam etmekte olup, elde edilen bulgular ilgili literatürle tartışılarak sonuçlar paylaşılacaktır. Araştırma sonunda konuyla ilgili öğretmen eğitiminde önemli olabileceği düşünülen önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Adayları, Ölçme ve Değerlendirme,

(16734) HAFIZALARDAKİ İYİ ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ**DÜRDANE LAFICI-TOR¹, CENNET ENGİN-DEMİR²**¹ *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ -² ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**durdaneltor@gmail.com*

Eğitim-öğretim sürecini, belirlenen hedefler doğrultusunda gidilen bir tren yolu olarak düşünürsek, öğretmenler öğrencileri taşıyan trenin lokomotifidir. Peki, hangi öğretmenler öğrencileri onların istedikleri yere götürebilmiştir? Bu öğretmenler güçlerini hangi özelliklerinden almaktadır? Bu yolculuğu en az sorunla tamamlayanlar hangi özelliklere sahiptir? Bu soruları cevaplamak -iyi bir öğretmenin niteliklerini belirlemek- öğretmen eğitiminin başlıca konularından biri olmuştur. Bu sayede, öğretmen eğitimi programlarına yönelik geliştirme çalışmalarında ve öğretmen eğitiminde dikkate alınması gereken hususlar ortaya çıkabilecektir. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı iyi öğretmenin özellikleri belirlemektir. Öğretmenler örgün eğitim sürecinden geçmiş her bireyin iletişimde bulunduğu kişilerdir. Bu nedenle iyi öğretmen özelliklerini belirlemek için öğretmen adaylarının deneyimleri dikkate alınmıştır. Bu araştırma 2011-2012, 2012-2013, 2014-2015, 2016-2017 eğitim-öğretim yıllarında güz dönemlerinde “Eğitim Bilimlerine Giriş” adlı dersi alan toplamda 140 öğretmen adayıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma nitel bir çalışmadır ve veriler açık uçlu iki soru aracılığıyla toplanmıştır. Öğretmen adaylarından öğrenim hayatları boyunca karşılaştıkları öğretmenleri anımsayarak iyi ve kötü öğretmen özelliklerini belirtmeleri istenmiştir. Veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan analizler sonucunda üç ana tema ortaya çıkmıştır: öğrenme ve öğretme süreci, öğrenciyle iletişim ve kişisel özellikler. Alt temaları belirlemek üzere analiz çalışmaları devam etmektedir. Bu temalar öğretmenlik mesleğine adayların seçilmesi, öğretmen yeterlilikleri ve öğretmen eğitim programları kapsamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen eğitimi, Öğretmenlik mesleği**(16738) ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN ZİHİN HARİTALARIYLA ARAŞTIRILMASI****ESİN ŞAHİN¹, PERVİN ÜNLÜ YAVAŞ²**¹ *ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ -² GAZİ ÜNİVERSİTESİ**esahin@comu.edu.tr*

Ülkemizdeki formal eğitim süreçlerinin 2000’li yılların başlarından itibaren gözden geçirilmesi, değiştirilmesi ve geliştirilerek bugünkü anlayışa taşınmasının bir sonucu olarak, özellikle önemi çok sayıda araştırma tarafından ortaya koyulan fen konularının öğretiminden sorumlu olacak fen bilimleri öğretmen adaylarının da bu değişim ve gelişim çerçevesinde yetiştirilmesi son derece önemlidir. Fen bilimleri öğretmen adayları üniversite eğitim süreçlerinde, eğitim ve alan eğitimi derslerini almaya birinci yıldan itibaren başlamakta ve üçüncü yılın sonunda çoğunu almış duruma gelmektedirler. Dördüncü yıldan itibaren, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini de almaya başlamaktadırlar. Okullarda gözlem yapma ve deneyim kazanmaları temelinde olan bu iki dersi almadan önce, onların fen bilimleri öğretmenine yönelik algılarının nasıl olduğunun bilinmesi, onlara gözlem yapma ve uygulama deneyimlerine adım atacakları bu derslerde doğru rehberlik edilebilmesi açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, bir devlet üniversitesinin üçüncü sınıfında öğrenim görmekte olan fen bilimleri öğretmen adaylarının zihinlerinde fen bilimleri öğretmenini nasıl yapılandırdıklarının araştırılmasıdır. Bireylerin bir konu hakkındaki düşüncelerini en iyi ortaya koyan araçlardan biri zihin haritalarıdır. Zihin haritalarını ilk kez ortaya koyan kişi olan Tony Buzan, anahtar sözcükler ve anahtar görüntüler kullanarak bilgiyi saklama, düzenleme ve önem sırasına göre organize etme tekniği olarak ifade etmiştir. Bireyler zihin haritası oluştururken konular ve kavramlar arası ilişkileri ayrıntılı bir şekilde düşünerek zihnindeki mevcut oluşumu anahtar kelimeler, semboller, şekiller, çizimler gibi yaratıcılıklarını ön plana çıkaracakları öğeleri de kullanarak bir bütün şeklinde yansıtmaktadır. Bu nedenle araştırmada veri toplama aracı olarak zihin haritaları kullanılmıştır. Türkiye’deki bir devlet üniversitesinde 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 56 fen bilimleri öğretmen adayına, dönem içerisinde zihin haritalarına yönelik bir sunum yapılmış, ardından zihin haritaları oluşturmaları temelinde çeşitli uygulamalar yapmaları sağlanmıştır. Dönem sonunda ise, onlardan bireysel olarak fen bilimleri öğretmenine dair zihin haritası oluşturmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının oluşturdıkları zihin haritaları araştırmacılar tarafından incelenmiş ve içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sürecinde, frekansları da kapsayacak şekilde zihin haritalarındaki her bir cümle ve kavramın listesi hazırlanmıştır. Ardından liste tekrar gözden geçirilerek aynı anlama gelen ifade ve/veya kavramlar için tek bir

ifade veya kavram belirlenmiştir. Ardından benzer kavram ve ifadeler bir araya getirilerek kategoriler ve alt kategoriler oluşturulmuştur. Analizlerin sonuçlarına göre, genel olarak öğretmen adaylarının, fen bilimleri öğretmenin kişilik özellikleri, mesleki yeterlilikleri, mesleki süreçleri, öğrencilerine duyuşsal açıdan nasıl yaklaşmaları gerektiği, ölçme ve değerlendirme nasıl yapılması gerektiği, hangi materyalleri kullanmaları gerektiği, dış görünüşleri, ders dışındaki hayatları, çalıştıkları ortamlar ve öğretmekle sorumlu oldukları konuları vurguladıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının zihinlerindeki fen bilimleri öğretmenlerinin özelliklerinin, bazı noktalar haricinde yeni anlayışla örtüşmekte olduğunu söylemek mümkündür. Çeşitli değişkenlerin (KPSS'ye hazırlık süreci, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri vb.) etkilerini görebilmek için, benzer bir çalışmanın fen bilimleri öğretmen adaylarının dördüncü sınıfın sonuna geldiklerinde de yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilimleri öğretmen adayı, fen bilimleri öğretmeni, zihin haritası

(16743) 2017 ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ YETERLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZ-YETERLİK ALGILARI VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

MURAT TUNCER ¹, MELİH DİKMEN ¹, MANOLYA ŞİMŞEK ², FERDİ BAHADIR ³, EGEMEN AKMENÇE ²

¹ FIRAT ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ³ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
mdikmen@firat.edu.tr

Bu araştırmanın amacı Aralık 2017'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yayınlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri dikkate alınarak öğretmen adaylarının kendilerine ve staj yaptıkları okullardaki uygulama öğretmenine yönelik yeterlik algılarını belirlemektir. Bu kapsamda araştırma 2017-2018 yılında Fırat Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan 84 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu il MEB tarafından belirlenen öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri anketi 5'li likert tipte düzenlenerek kullanılmıştır. Anket "mesleki bilgi", "mesleki beceri", "tutum ve değerler" olmak üzere birbirleriyle ilişkili ve birbirlerini tamamlayan 3 yeterlik alanı ile bunlar altında yer alan 11 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 65 göstergeden oluşmaktadır. Anketin güvenilirliğini belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ,968 çıkması sonucunda araştırmada kullanılması uygun görülmüştür. Sonuç olarak araştırmaya katılan bireylerin öğretmenlik mesleğine ilişkin algılanan yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca uygulama öğretmenlerine yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde öğretmenlik yeterliklerini yüksek olarak gördükleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerinde, mesleğe ilişkin tutum ve değerlere ilişkin alt yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet ve yaş değişkeni açısından öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinde anlamlı düzeyde görüş farklılığı belirlenmezken, öğretmenlik mesleğine hazır olma durumuna göre anlamlı düzeyde görüş farklılığı elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen yeterlikleri, Uygulama öğretmenleri, Nicel araştırma

(16751) GÖREVE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL SOSYALLEŞME TAKTİKLERİNE YÖNELİK BİR İNCELEME

SEVDA KUBİLAY ¹, GÖNÜL ŞAYİR ², EBRU GÜLCEMAL ², HİLAL BÜYÜKGÖZE ³

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

³ HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
sevda.kubilay@gmail.com

Örgütsel sosyalleşme, örgütün çalışandan beklediği rolleri sergilemesi için gerekli olan tutumları, davranışları ve değerleri öğrenme ve bu doğrultudaki bilgi ve becerileri kazanma süreci olarak ifade edilmektedir (Schein, 2004). Başka bir ifadeyle, örgütsel sosyalleşme genel olarak çalışanın işine ve yer aldığı örgüte ilişkin rollerini öğrendiği ve uyum sağladığı önemli bir süreç olarak görülmektedir. Eğitim örgütlerini ele aldığımızda ise göreve

yeni başlayan öğretmenlerin, okul örgütünün kendilerinden beklediği rolleri üstlenebilmek için öğrenmeleri ve benimsemeleri gereken tutum, davranış, değer ve normları, bireysel yaklaşımı çerçevesinde değerlendirip örgüt kültürüne en üst düzeyde uyum sağlamaları beklenir. Okullardaki sosyalleşme sürecinin en temel amacı, öğretmeni okul örgütünün etkili bir üyesi haline getirmek olarak açıklanmaktadır. Bu kapsamda, bu araştırmada göreve yeni başlayan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme düzeylerine ilişkin algılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma, tarama modelinde desenlenmiştir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Araştırmaya, 299 kadın (%76,3) ve 93 erkek (%23,7) olmak üzere toplamda 392 öğretmen katılmıştır ($M_{yaş} = 26.08$). Katılımcı öğretmenlerin, mesleki deneyimi bir ile on yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerden 109'u (%27,8) ilköğretim kademesinde, 179'u (%45,7) ortaokullarda ve 104 katılımcı (%26,5) liselerde görev yapmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin 360'ı lisans mezunu ve 32'si lisansüstü eğitim mezunudur. Öğretmenlerin örgütsel sosyalleşmeye yönelik algılarını ölçmek üzere Erdoğan (2012) tarafından geliştirilen 'Örgütsel Sosyalleşme Ölçeği' uygulanmıştır. Ölçek, *kişilerarası ilişkiler* (6 madde), *örgüt tarihi ve dili* (4 madde), *mesleki yeterlik* (5 madde), *örgütsel amaç ve uyum* (5 madde) ile *örgüt politikası* (4 madde) olmak üzere beş boyutta toplanan 24 Likert tipi maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alfa katsayısı .898 olarak rapor edilmiştir. Araştırma verisinin analizinde, minimum ve maksimum değerler, ranj, aritmetik ortalama, yüzde, frekans ve standart sapma gibi betimsel istatistiklerden ve bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile çoklu karşılaştırma testlerinden en küçük anlamlı fark testinden (LSD) yararlanılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile içtutarlığı ise Cronbach alfa katsayısının hesaplanması ile incelenmiştir. DFA sonucunda toplanan veri ile kullanılan veri toplama aracının yapısının doğrulandığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ölçeğin tamamına ilişkin içtutarlık katsayısı .924 ve boyutlarına ilişkin değerler ise sırasıyla .797, .922, .824, .882 ve .845 olarak hesaplanmıştır. Araştırma bulguları; katılımcı öğretmenlerin orta düzeyde örgütsel sosyalleşme gösterdikleri yönünde algılarının olduğunu ($M = 4,05$); en yüksek sosyalleşmenin *örgüt politikası* boyutunda ($M = 4,21$) ve en düşük sosyalleşmenin ise *örgüt tarihi* boyutunda ($M = 3,57$) gerçekleştiğini; kadın öğretmenlerin hem genel örgütsel sosyalleşme olarak hem de *kişilerarası ilişkiler* ile *örgütsel amaç ve değerlere uyum* boyutlarında erkek meslektaşlarına göre daha yüksek sosyalleşme algıladıkları; öğretmenlerin örgütsel sosyalleşmeye yönelik algılarının eğitim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ve liselerde görev yapmakta olan katılımcıların *kişilerarası ilişkiler* ve *mesleki yeterlik* boyutlarında kendilerini diğer kademelerde görev yapmakta olan meslektaşlarına göre örgütsel açıdan daha sosyal olarak algıladıklarını göstermektedir. Araştırma sonuçlarının göreve yeni başlayan öğretmenlerin örgüt kültürüne uyum sağlama ve sosyalleşme sürecini anlamaya yönelik katkısının olacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler : örgütsel sosyalleşme, stajyer öğretmen, örgüt kültürü, örgütsel amaç, örgüt politikası

(16824) ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM VE ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

BERFU KIZILASLAN TUNÇER¹, ÇAVUŞ ŞAHİN¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

btuncer@comu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim ve öğretim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirleyerek, öğretmen adaylarının eğitim ve öğretim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma düzeylerini açıklamaktır. Eğitim öğretim sürecinin önemli bir parçası olan eğitim ve öğretim programlarına ilişkin öğretmen adaylarının bilgi düzeylerini belirlemek önem taşımaktadır. Araştırmada genel tarama modelleri içinde yer alan "ilişkisel tarama" modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılı bahar yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Eğitim Programı Başarı Testi" ve "Kişisel Bilgiler Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılarak bulgular belirlenmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının eğitim ve öğretim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin öğrenim görülmekte olan anabilim dalı ve genel not ortalaması değişkenleri ile ilişkisi belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Eğitim programı, Öğretim Programı, Öğretmen Adayı

(16849) İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİ TERCİH ETME NEDENLERİ

EMEL TOPBAŞ TAT¹

¹ *NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ*
etopbastat@konya.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini incelemektir. Araştırmaya 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir üniversitenin eğitim fakültesi ilköğretim matematik öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören 35 ilköğretim matematik öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcıların öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini belirleyebilmek için ilköğretim matematik öğretmenliği lisans programını seçme nedenlerini yazılı olarak açıklamaları istenmiştir. Yazılı cevaplar içerik analizi ile incelenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının öğretmeyi sevmeleri, matematiği sevmeleri, öğrencilere matematiği sevdirmek istemeleri, öğrencilik yıllarında kendi matematik öğretmenlerinden olumlu şekilde etkilenmeleri ve çalışma koşullarının uygunluğu öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri arasında gelmektedir. Bulgularla ilgili detaylı bilgiler sempozyum sırasında paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, öğretmenlik mesleği

(16873) DEVLET ÜNİVERSİTELERİNDE ÇALIŞAN İNGİLİZCE OKUTMANLARININ MESLEKİ GELİŞİM ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇALIŞMASI

FARUK SADIÇ¹

¹ *İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ*
faruk.sadic@inonu.edu.tr

Eğitim-öğretim faaliyetlerinde son dönemde meydana gelen değişim ve ilerleme arayışları doğrultusunda, üniversitelerin yabancı dil hazırlık programlarında ders veren İngilizce okutmanlarının mesleki gelişimi önem kazanmıştır. İngilizce öğretimi alanında son teknikleri ve gelişmeleri takip etmek üzere üniversitelerde çalışan İngilizce okutmanlarının ve birinci kademe öğretim kurumlarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin çeşitli çalıştaylara veya kongrelere katılımlarında bir artış gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, devlet üniversitelerinde görev yapan İngilizce okutmanlarının mesleki gelişim faaliyetlerine yönelik tutumları ve bu faaliyetlere katılımlarına ket vuran etkenlerin araştırılması amaçlanmıştır. İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görev yapan 40 İngilizce okutmanı devlet üniversitesi örneklemini oluşturmuşlardır. Okutmanların mesleki gelişim faaliyetlerine yönelik tutumlarını ve muhtemel ket vuran etkenleri tespit etmek üzere bir anket uygulanmış ve bu ankettten elde edilen veriler betimsel bir analizden geçirilmiştir.

Analiz edilen veriler, bu kurumda çalışan İngilizce okutmanlarının mesleki gelişim faaliyetlerine değişen oranlarda önem verdiklerini göstermiştir. Aynı kurumda çalışan okutmanların, mesleki gelişim faaliyetlerine katılım sıklıklarında da bir farklılık saptanmıştır. Okutmanların, mesleki gelişim etkinliklerine katılımlarına ket vuran etkenlerde de önemli oranda farklılık gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : İngilizce Okutmanları, Mesleki Gelişim Etkinlikleri, Mesleki Gelişimi Etkileyen Faktörler, Devlet Üniversiteleri

(16938) ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEPRESYON ANALİZİ

SERDAR ARCAGÖK ¹, ŞİRİN ÇETİN ², ÇAVUŞ ŞAHİN ¹, GÖKSEL BORAN ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

serdar_arcagok21@comu.edu.tr

Depresyon üzüntü sıkıntı umutsuzluk ve benzer yakınmalarla karakterize edilen duygusal bunalım halidir. Bu durum son yıllarda öğretmen adaylarında oldukça yaygındır. Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin ve depresyona sebep olabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla literatürde sıklıkla kullanılan depresyon tarama ölçeklerinden biri olan CES Depresyon Ölçeği (CES-DÖ) kullanılmıştır. Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenimlerini sürdüren 140 gönüllü öğretmen adayına CES-Depresyon Ölçeği (The Centre for Epidemiologic Studies Depression Scale) uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde depresyon risk faktörlerinin belirlenmesi için lojistik regresyon modelleme analizi kullanılmıştır. Modelin uyumunun incelenmesinde ki-kare ve uyum istatistikleri hesaplanmıştır. Bu modelin analizinde SPSS 21.0, STATA/MP 13.0 paket programları kullanılmıştır. Çalışmaya katılan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının depresyon toplam puanları hesaplanmış ve bu puanlara göre kişiler depresif olanlar ve olmayanlar biçiminde gruplandırılmıştır. Çalışmada en iyi modeli oluşturacak öğretmen adaylarının risk faktörlerini belirleyebilmek için lojistik modele dâhil edilecek bağımsız değişkenler belirlendikten sonra tek değişkenli lojistik analizler sonucunda p değeri 0.25 in altında bulunan değişkenler çok değişkenli lojistik regresyon modeline alınmadan analizler yapılmıştır. Öğretmen adaylarının depresyonun belirlenmesi gençlerdeki depresyonun önlenmesi ve tedavi edilmesi açısından önem taşımaktadır. Konuyla ilgili araştırmalar devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : CES-depresyon ölçeği, depresyon risk faktörleri, öğretmen adaylarında depresyon.

(16940) ÖĞRETMEN ADAYLARININ EMPATİK EĞİLİMLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

GÖKSEL BORAN ¹, SERDAR ARCAGÖK ¹, ÇAVUŞ ŞAHİN ¹, ŞİRİN ÇETİN ²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

serdar_arcagok21@comu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının empatik eğilimlerine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir. Başka bir ifadeyle tarama modellerindeki temel amaç mevcut durumun ortaya konulmasını sağlamaktır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2017-2018 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin farklı lisans programlarında öğrenimlerini sürdüren öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Empatik Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı beşli likert tipindedir. Ölçme aracı her bir maddeye verilecek yanıtlar “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Orta Derecede Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklindeki seçeneklerden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde frekans (f), yüzde (%), standart sapma (S) ve aritmetik ortalama (X) testleri kullanılmıştır. Ayrıca araştırma verileri parametrik dağıldığından bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü Anova testleri kullanılmıştır. Konuyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Empatik eğilim, öğretmen adayları, tarama modeli.

(17032) SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ AKADEMİK ÖZ-YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDA İNCELENMESİ

GÖZDE KURU ÇAVA ¹, SÜLEYMAN CAN ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

scan@mu.edu.tr

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde planlamasında, uygulamasında sınıf öğretmen adaylarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Bu görev ve sorumlulukları yerine getirebilmesi için sınıf öğretmeni adaylarının yüksek akademik öz-yeterlik inancına sahip olması gerekmektedir. Bundan dolayı öğretmen adaylarının akademik öz-yeterliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı Türkiye'deki Sınıf Öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlik durumlarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemi, akademik not ortalaması, cinsiyet ve lisans eğitimi alınan bölümden memnun olma durumu ile akademik öz-yeterlik arasında farklılaşma olup olmadığını belirlemektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Türkiye İstatistik Bölge Birimleri sınıflandırmasında tespit edilen bölgelerde yer alan ve bu bölgelerden belirlenecek olan devlet üniversitesi bünyesinde bulunan Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğretmen adayları oluştururken, örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile belirlenen 22 üniversiteden 1298 sınıf öğretmen adayını oluşturmaktadır. Araştırmada Owen ve Fromen (1988) tarafından geliştirilen İkinci (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan 33 maddelik 'Akademik Öz-Yeterlik Ölçeği' kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlik düzeylerinin akademik not ortalaması, cinsiyet, lisans eğitimi aldığı bölümden memnun olma durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılık taşıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sınıf öğretmeni adayı, Akademik öz-yeterlik, Cinsiyet, Not ortalaması, Memnuniyet

(17049) MATEMATİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİĞİ TERCİH ETME NEDENLERİ VE GELECEKTE BİR ÖĞRETMEN OLMANIN ADAYLARA HİSSETTİRDİKLERİ

YASEMİN KIYMAZ ¹, BÜŞRA KARTAL ¹, MÜRSEL SARI ¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

ykiymaz@ahievran.edu.tr

Nitelikli öğretmen yetiştirebilmesi ve öğretmen yetiştirme programlarının başarısının artırılması için öğretmen adaylarının mesleğe bakış açılarının belirlenmesi oldukça önemlidir. İçsel nedenlerden dolayı öğretmenlik mesleğini tercih eden öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin beklentilerinin yüksek ve yine öğrenmeye ilişkin kaygılarının düşük olduğu ve öğretmenlerin mesleğe ilişkin tutumlarının öğrenci öğrenmelerini etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. Duygular kişiler için bir yol gösterici olabilir, bu sayede karar verme süreçlerinde önemli bir role sahiptir. Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin duygularının bilinmesi onlara doğru bir şekilde rehberlik edilmesine fırsat verecektir. Bu nedenle öğretmen adaylarının gelecekte bir öğretmen olmanın onlara neler hissettirdiğinin belirlenmesi önemlidir. Bu çerçevede, bu çalışmada ilköğretim matematik öğretmen adaylarının bu mesleği tercih etme nedenleri ile gelecekte bir öğretmen olmanın öğretmen adaylarına hissettirdiği duygular belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri üç açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu aracılığıyla gönüllülük esasına dayalı olarak toplanmıştır. Ankette öğretmen adaylarına "Matematik öğretmenliğini tercih etme nedeniniz nedir?", "Öğretmenlik mesleğini seçmede matematiğin nasıl bir etkisi oldu?" ve "İlerde bir matematik öğretmeni olacağımızı düşünmek size neler hissettiriyor?" soruları yöneltilmiştir. Orta Anadolu'daki bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören ilköğretim matematik öğretmen adayları çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. 28'i birinci sınıf, 33'ü ikinci sınıf, 26'sı üçüncü sınıf ve 31'i dördüncü sınıf olmak üzere toplam 118 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Veriler içerik analizi yoluyla analiz edilecek ve sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Matematik Öğretmen Adayları, Öğretmen Eğitimi

(17095) REASONS TO LOVE THE PROFESSION FOR THE PROSPECTIVE TEACHERS WHO PREFER RELUCTANTLY THE TEACHING PROFESSION

AYSUN ERGİNER¹, ERGİN ERGİNER¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

erginerginer@nevsehir.edu.tr

The process of teaching profession preference is not based on an orientation program and is determined by the competition examinations in Turkey. In this process, it is observed that this profession can be selected willingly or unwillingly. This structure, which is based entirely on coincidence, evolves in the pre-service period in which vocational training is conducted, and the attitudes of the prospective teachers who unwillingly prefer their profession can sometimes be negative or positive.

The study is designed by inspiring this situation that researchers observed during their lessons. It has been observed that some of the prospective teachers who expressed their dislike of the teaching profession in the first grade and the ones that they unwillingly prefer this profession for various reasons, have started to indicate that they begin to love their professions at the later time (third and fourth grades). The aim of the study is to investigate the reasons why the prospective teachers who unwillingly prefer the teaching profession started to become closer and love this profession during pre-service training period. Study group will consist of six prospective teachers who begin to love teaching profession. The data will be gathered by interview and descriptive analysis will be conducted.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik mesleğini tercih etme, öğretmenliği sevdiren nedenler, öğretmen adayı / Preference of teaching profession, reasons to love teaching profession, prospective teacher

(17097) THE OBSTACLE IN FRONT OF THE PROFESSIONALISM OF TEACHING PROCESS: THE PROBLEM OF PREFERING AND CONTINUING THE PROFESSION RELUCTANTLY

ERGİN ERGİNER¹, AYSUN ERGİNER¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

erginerginer@nevsehir.edu.tr

Teacher training institutions has binded to universities in the 1980s. This development can not be regarded as a demonstration that the teaching profession was not scientific before or will be scientific in the future, namely, it is seen that the policies of selection, education and appointment processes of prospective teachers have been carried out in upward and downward process in the name of scientificness. In particular, it can not be said that exams conducted for the selection process of the prospective teacher are directed to the prospective teachers who are capable of being a teacher to the institutions. When it is considered that being successful in a profession primarily based on love of that profession, it is important to emphasize how the prospective teacher who do not like their profession can be qualified teachers when they graduate.

The aim of the study is to determine why the prospective teachers who are unwillingly select teaching profession department do not want to become a teacher. The basic criterion in the selection of the study group is that selection is made among the prospective teachers who still do not want to become a teacher. The data will be progressively collected from the 1, 2, 3 and 4 grade prospective teachers who have made mistakes in preference for the profession and still pursue this profession and data will be collected with the help of a questionnaire. For the reason that the interviews will be conducted with the specified group and the question 'why' tried to be answered, the data will be analyzed qualitatively with an interpretive approach.

Anahtar Kelimeler : Öğretmenlik mesleğini sevm/ seçme, öğretmen adayı / Love/selection of teaching profession, prospective teacher

(17363) EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK GÜDÜLENME ALGILARI: ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

TURGUT USLU¹, MEHMET ÖZBAŞ¹, SİNAN YALÇIN¹
¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
 usluturgut@gmail.com

Eğitim fakültesi öğrencileri her ne kadar tercih yaparak üniversite eğitimine başlasa da neden öğretmenlik mesleğini seçtikleri sorulduğunda büyük çoğunluğu; daha garanti meslek olmasını, ailesinin istemesini veya puanının bu bölüme yettiğini ifade etmektedir. Fakat öğretmenlik mesleği, diğer çoğu meslek gibi, içsel motivasyon ile gerçekleştirilebilecek ve bu sayede başarının yakalanabileceği bir meslek alanıdır. Bundan dolayı bu çalışmada eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algıları araştırılmış ve öğrencilerin sahip olduğu algılar; cinsiyet, bölüm, öğretmenin aylık kazancına bakış açısı ve eğitim fakültesini tercih etme nedeni değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırma soruları şu şekilde oluşturulmuştur:

- 1) Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik güdülenme algıları ne düzeydedir?
- 2) Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik güdülenme algıları
  - a) Cinsiyet
  - b) Bölüm
  - c) Öğretmenin aylık kazancına bakış açısı
  - d) Eğitim fakültesini tercih etme nedeni değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Bu çalışma 2016-2017 Bahar yarıyılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bulunan 8 farklı anabilim dalındaki 341 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Acat ve Yenilmez (2004) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Ölçeği” kullanılmış ve verilerin analizinde ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistikler ile bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algıları yüksek düzeydedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algıları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermezken; bölüm, öğretmenin aylık kazancına bakış açısı ve eğitim fakültesini tercih etme nedeni değişkenlerine göre farklılaşmaktadır. Bölüm değişkenine göre farkların hangi gruplar arasında olduğu incelendiğinde matematik öğretmenliği öğrencilerinin; Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Bilgisayar ve Teknoloji ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde eğitim alan öğrencilerden daha yüksek düzeyde öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algılarının olduğu söylenebilir. Öğretmen adayının aylık kazancına bakış açısı değişkenine göre incelendiğinde ise öğretmenlerin aylık kazancını yeterli bulanların öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algılarının, yetersiz bulanlara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Son olarak eğitim fakültesini tercih etme nedenleri değişkenine göre incelendiğinde, eğitim fakültesini istediği için eğitim fakültesinde eğitim almayı tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algılarının; mecburiyetten, ailesi istediğinden, puanı o bölüme yettiğinden ve rahat bir meslek olduğundan dolayı seçenlere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca rahat bir meslek olduğu için öğretmenlik mesleğini tercih eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon algıları; ailesi istediği için tercih edenlerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

Özetle, eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon algılarının yüksek düzeyde olduğu ve bu algıların bölüm, öğretmenin aylık kazancına bakış açısı ve eğitim fakültesini tercih etme nedeni değişkenlerine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Bu bulgulardan hareketle, öğretmenlik mesleğine öğrenci seçiminde şeffaf bir şekilde yapılacak sözlü mülakat sınavının getirilmesi ve bu sayede mesleği canı gönülden isteyen adayların öğretmen olmalarının sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Motivasyon, Öğretmen Adayı, Erzincan

(17428) ÖĞRETMEN ADAYLARININ EPİSTEMOLOJİK VE PEDAGOJİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ

TEZCAN KARTAL ¹, BÜŞRA KARTAL ¹, İBRAHİM SERDAR KIZILTEPE ¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

busra.kartal@ahievran.edu.tr

Epistemolojik inançlar, öğrenme ve öğretme inançlarımız açısından merkezi bir konumdadır. Öğretmen adaylarının sahip oldukları epistemolojik inançların öğrenme ve öğretme süreçlerinde nasıl bir yaklaşım içerisinde olacıklarına dair belirleyici olacağı düşünülmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak fen ve matematik öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik ve pedagojik inançlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, *betimsel araştırma* yöntemlerinden *tarama modeli* kapsamında yürütülmüştür. Betimsel araştırmalar, mevcut olan şartları ve ilişkileri; inançları, görüşleri veya tutumları; hissedilen etkileri ya da gelişmekte olan eğilimleri ifade etmeyi ve durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır. Öğretmen adaylarının epistemolojik ve pedagojik inançları birer olgu olarak düşünülmüş ve araştırma sürecinde bu olgular betimlenerek ilişkilendirilme yoluna gidilmiştir. Çalışma grubu basit seçkisiz örnekleme kapsamında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı sınıf düzeylerinde öğrenim görmekte olan toplam 446 fen (241) ve matematik (205) öğretmen adayından oluşmaktadır. Verilerin toplanması sürecinde kullanılan iki ölçekten ilki öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının belirlenmesi amacıyla Conley, Pintrich, Vekiri ve Harrison (2004) tarafından geliştirilen “*Epistemolojik İnanç Ölçeği*”dir. Bu ölçme aracı *Bilginin Kaynağı* (5 madde), *Bilginin Kesinliği* (6 madde), *Bilginin Gelişimi* (6 madde) ve *Bilginin Gereçlendirilmesi* (9 madde) olmak üzere 4 faktör ve 26 maddeden oluşmaktadır. İkinci ölçme aracı ise öğretmen adaylarının pedagojik inançlarını belirlemek amacıyla Woolley, Benjamin ve Woolley (2004) tarafından geliştirilen *Öğretmen İnanç Ölçeği*dir. Öğretmen inanç ölçeğinin orijinali 27 maddeden ve dört faktörden [Geleneksel Yönetim, Geleneksel Öğretim, Yapılandırmacı Öğretim ve Yapılandırmacı Aile] oluşmaktadır. Fakat bu çalışmada araştırmanın amacı göz önüne alınarak ölçeği oluşturan faktörlerden Yapılandırmacı Aile faktörü çıkarılarak kullanılmamıştır. Ölçme aracı Geleneksel Yönetim (4 madde), Geleneksel Öğretim (7 madde) ve Yapılandırmacı Öğretim (10 madde) faktörlerinden ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Katılımcıların bilişsel düzeyleri göz önüne alınarak ölçme araçları orijinalinden farklı olarak yedili Likert tipinde hazırlanmıştır. Verilerin analizinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) ve Linear Structural Relation Statistics Package (LİSREL) programları birlikte kullanılmıştır. Ölçme araçlarının yapı geçerliğinin sağlanmasında açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinden faydalanılmış ve ölçekleri oluşturan faktörlerin birbiri üzerindeki yordayıcı etkisi yapısal eşitlik modeli ile test edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının epistemolojik inançları sınıf içi pedagojik yaklaşımlarına dair inançlarını yordamaktadır. Bu çerçevede öğretmen adaylarının istedik yönde öğretim gerçekleştirebilmeleri için epistemolojik inançlarının desteklenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, epistemolojik inanç, pedagojik inanç

(17443) ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE KURAM VE UYGULAMA ARASINDAKİ KÖPRÜ: DERS VİDEOLARI

Canan KOÇ ¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

ccanankoc@gmail.com

Öğretmenlerin çağın gerekliliklerine uygun şekilde yetişmelerinde ve çeşitli nitelikleri kazanmalarında, hizmet öncesi eğitim programlarının ve hizmet içinde katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin niteliği önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının belli yeterlikleri istenilen düzeyde kazanabilmeleri kuram ile uygulamayı bütünleştirebilmelerine bağlıdır. Çoğu öğretmen adayı, içerik ve pedagojiyle ilgili farklı derslerde öğretilen temel bilgileri entegre etmeye ve bu bilgileri sınıf öğretiminde gerçek durumlara uygulamaya çalışırken zorlanmaktadır. Bunun nedeni kuramsal bilgiler ile uygulamayı bütünleştirebileceği koşulların yeterli düzeyde olmamasıdır. Son yıllarda öğretmen eğitiminde kuram ve uygulamanın bütünleştirilmesinde önemli bir araç olarak görülen ders videoları ile ilgili araştırmaların arttığı dikkat çekmektedir.

Öğretmen eğitiminde videoların kullanımı ilk kez 1960'larda mikro öğretimle başlamıştır. Mikro öğretim, öğretmen adaylarının gerçekleştirdikleri kısa bir öğretim sürecinin videoya kaydedilmesi ve öğretim ilkeleri doğrultusunda analiz edilmesidir. 1970'lerde ise videoların, mikro öğretimden farklı olarak öğretmen adaylarının videoları izleyerek belirli öğretmen ve öğrenci davranışlarını tanımladığı, etkileşim ya da ders analizi olarak adlandırılan kullanım biçimi ortaya çıkmıştır. 1980'lerin başında davranışçılığın yerini bilişselcilige bırakmasıyla birlikte, öğretmen eğitiminde de öğretmenlerin davranış yollarına değil, düşünme yollarına odaklanma artmıştır. Bu dönemde video kullanımında uzman öğretiminin model alınması yaklaşımı öne çıkmıştır. Bu yaklaşım iki farklı kullanım biçimini kapsamaktadır. Birinci kullanım biçimi, uzman öğretmenin gerçek öğretim durumlarının öğretmen adayı tarafından izlenmesi ve model alınmasıdır. Bazı durumlarda aynı dersin öğretiminin yapıldığı acemi ve uzman öğretmenlere ait videolar karşılaştırılmaktadır. Bu uygulama biçimindeki temel görüş, acemi öğretmenin uzman öğretmenin öğretimsel stratejileri ve yöntemleri uygulaması üzerinde çalışması yoluyla ustalık kazanabileceğidir. İkinci model, acemi öğretmenlere gösterilen dersler üzerine uzman öğretmenlerin videoya çekilmiş bir yorumunu içermektedir. 1980'lerin sonunda ise acemi öğretmenlere zengin pedagojik ikilem örneklerinin sunulduğu öğretim durumları tasarlanmıştır. Bu yaklaşımda bir yönetici rehberliğinde öğretmen gruplarının katıldığı bir dizi "örnek olay tartışmalarını" içeren hizmet öncesi ve hizmet içi programlar geliştirilmiştir. 1990'ların başında hiper medyanın gelişmesiyle birlikte, çeşitli programlarla öğretmenlere videolara ulaşmalarında farklı yollar sunulmuştur. Son yıllarda öğretmen eğitiminde videoların kullanımıyla ilgili yapılan çalışmalarda, videoların hangi koşullarda daha etkili olabileceği sorusunun tartışıldığı görülmektedir.

Öğretmen eğitiminde video kullanımı, zengin bir deneyim paylaşımı oluşturmak, analiz ve tartışma için belirli davranış dizilerine dikkat çekmek ve böylece öğretim uygulamalarını geliştirmek için pratik yolları belirlemek için çok sayıda bilgi kaynağı sağlamaktadır. Pek çok araştırma ders videolarının kullanımının öğrenme ve öğretmeye ilişkin yansıtmayı desteklediğini göstermektedir. Ders videoları önceki bilgi ve deneyimleri aktifleştirmekte ve öğretmenlerin kuram ve uygulamayı entegre etme yoluyla pratik bilgi birikimi oluşturmalarını sağlayan öğretim durumlarına analitik bir bakış açısı geliştirilmesini desteklemektedir.

Konuyla ilgili yurt içi alan yazın incelendiğinde, çok sınırlı sayıda araştırmanın bulunduğu dikkat çekmektedir. Öğretmen eğitiminde ders videolarının kullanımı konusunun ayrıntılı bir şekilde incelenerek farklı uygulama biçimlerinin araştırılması öğretmen eğitimimizde bazı sorunların çözümünde katkı sunması bakımından gereklidir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen eğitimi, ders videoları

(17847) SINIF EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMININ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ GELİŞİMLERİ AÇISINDAN YETERLİLİKLERİNE ETKİSİ

NİSA KARA ¹, MEHMET KAAN DEMİR ², SERDAR ARCAGÖK ², ÇAVUŞ ŞAHİN ²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

serdar_arcagok21@comu.edu.tr

Bu araştırmanın amacı sınıf eğitimi lisans programının farklı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimleri açısından yeterliliklerine etkisini incelemektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma da nitel araştırma çeşitlerinden olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Olgu bilim yöntemi, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular, yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Araştırmada amaçlı örnekleme çeşidi kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacı, katılımcılara ilişkin özel bilgilere dayanarak özellikle grubu temsil edeceğini düşündüğü kişileri araştırmaya katmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise 2017-2018 öğretim yılında Güneydoğu Anadolu'da görev yapan, en fazla 5 yıllık kıdeme sahip olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 30 sınıf öğretmeni (15 kız, 15 erkek öğretmen) oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme soruları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma verileri iki araştırmacı tarafından analize dahil edilmiştir. Veri analizi sonucunda kod ve temalar oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin modelleştirilmesinde Nvivo nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırma konusuyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Lisans programı, sınıf eğitimi, yeterlilik

(17849) ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ GENEL YETERLİKLERİNDE DEĞERLERMEHMET BAHAR ¹, ZEKERİYA NARTGÜN ¹, YUNUS ÖZYURT ¹¹ ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

ozyurtyunus@gmail.com

Eğitim sistemlerinin hiç kuşkusuz en temel bileşeni öğretmenlerdir. İyi öğretmenlerin yetiştirilebilmesi için en önemli görev öğretmen yetiştiren kurumlara düşmektedir. Yetiştirilecek öğretmenlerin, hem ulusal beklentileri karşılayacak hem de uluslararası bağlamda rekabet edebilecek bireyler yetiştirmesi günümüz dünyasında öğretmenden beklenenlerin başında yer almaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin bu beklentileri gerçekleştirebilecek yeterliklere uygun olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de MEB öğretmen yeterlikleri ile ilgili olarak gerçekleştirdiği ilk çalışmasını 2006 yılında tamamlamış ve öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini belirlemiştir. Son dönemde yaşanan değişimler ve eğitime yansımaları öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliklerde de değişimi beraberinde getirmektedir. MEB de öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini 2017 yılında güncellenmiştir. Eğitimde son yıllarda sıkça dile getirilen değerler ve değerler eğitimi de öğretmen yeterlikleri içerisinde ele alınması gereken önemli bir husustur. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı öğretmen yeterlikleri içerisinde yer alan değerlerin ve nasıl ele alındığının belirlenmesidir. Çalışmanın amacına yönelik olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. 2006 ve 2017 öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içinde ele alınan değerler nelerdir?

2. 2006 ve 2017 öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinde ele alınan değerler içinde benzerlik/farklılıklar nelerdir? Bu değerler nasıl ele alınmıştır?

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak için de nitel veri toplama yöntemlerinden döküman incelemesi kullanılmıştır. Bu kapsamda MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından 2006 ve 2017 yıllarında hazırlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri dökümanları incelenmiştir. 2006 öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içinde altı yeterlik alanından biri “Kişisel ve Mesleki Değerler – Mesleki Gelişim” iken, 2017 öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içinde üç yeterlik alanından biri olarak “Tutum ve Değerler” ele alınmıştır. Bu çalışmadan ortaya çıkacak sonuçların bir öğretmenin, öğretmen yeterlikleri bağlamında sahip olması gereken değerlere yönelik genel bir bakış açısı ortaya koyması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : değer, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, öğretmen yeterlikleri, öğretmen eğitiminde değerler

(17868) ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ VE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİÖMER FARUK DİVARCI ¹, ASLI SAYLAN ², HASAN KAYA ²¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

omerfarukdivarci@hotmail.com

Öğretmen adaylarının mesleki gelişime yönelik pratik bilgi, beceri ve deneyimlerini arttırmak, ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerin eğitim fakültelerinin de ana hedeflerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bunu sağlamak ve daha ileri düzeylere taşımak için YÖK/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi kapsamı içerisinde eğitim fakültelerine “Okul Deneyimi” ve “Öğretmenlik Uygulaması” dersi getirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, “Okul Deneyimi” ve “Öğretmenlik Uygulaması” derslerinin uygulanmasına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda danışman öğretmenler, uygulama okulları ve ilgili öğretim üyelerinden beklenen rolleri ortaya koymaktır. Araştırma, özellikle uygulamalı derslerin mevcut durumda nasıl yürütüldüğünü ve bu derslerin öğretmen adaylarının mezuniyet öncesindeki deneyimlerini arttırmak için nasıl kullanılmalara gerektiğini ortaya çıkarmak için de tasarlanmıştır. Öğretmen adaylarını hazırlamanın; danışman öğretmen, öğretim üyeleri, seçilmiş okullar ve gerçek yaşam deneyimleri yoluyla bir öğretmen hazırlama programı da olmak üzere birçok boyutları vardır. Bu boyutlar özellikle fen ve matematik alanlarındaki öğretmen adaylarının fen ve matematik öğretimindeki bilgi ve deneyimini arttırmak ve onları gerçek öğretim ortamlarına

hazırlamak için incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 80 Fen Bilgisi ve 80 İlköğretim Matematik öğretmen adayı olmak üzere toplam 160 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla daha önce geliştirilen ve geçerlik-güvenirlilik analizi yapılmış 45 maddeden oluşan “*İlköğretim Fen Öğretmen Adaylarına Danışmanlık Etme Veri Toplama Aracı*”, “*yarı yapılandırılmış görüşme formu*” ve okul kayıtları kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve ortalama istatistikleri, frekans, doğrudan çözümleme teknikleri ve bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Veri analizinden, öğretmen adaylarının gerçek eğitim sistemine ve okula daha iyi hazırlanmaları için, rehber öğretmen seçiminde ve uzman gelişim programında bir takım değişiklik ve yeniden düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular literatürdeki benzer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılarak öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen adayı, Uygulama okulu, Okul deneyimi, Öğretmenlik uygulaması

(17905) OKUL DENEYİMİ-1 DERSİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ TUTUMLARINA ETKİSİ

ALMİNA GÖNÜL¹, BENGÜ ÖZDEN GEDİZ¹, OSMAN ÇEKİÇ¹, İLKNUR PAÇALI¹
¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
 osmancekic@gmail.com

Okul Deneyimi 1 dersi, öğretmen yetiştirme sürecinde yer alan en temel derslerden biri olarak görülmektedir. Genel amacı, öğretmen adaylarının gözlem yapıp, deneyim kazanarak neye aday olduklarını anlamalarını sağlamaktır. öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleği ile ilgili alacakları dersleri daha rahat özümsemeleri ve gelecekte öğretmenlik mesleğini bilincinde olarak yapmalarına sağlayacağı katkıdan dolayı çok kıymetli bir derstir. Okul deneyimi dersi temelde; ders süresince sınıf ortamı, öğretmen ve öğrencilerin gözlemlenmesi, öğretmenlik becerilerinin, özellikle de sınıf yönetimi konularının gözlemlenmesi ve okul işleyişi ve yönetimi ilgili genel konuların gözlemlenmesi olarak üç amaca hizmet eder;

Araştırmanın Amacı: Bu çalışma, Okul Deneyimi 1 dersinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu nasıl etkilediğini öğrenmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma verileri, likert tipi bir öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği kullanılarak, 2017-2018 bahar döneminde, ÇOMÜ Eğitim Fakültesi’nde Okul Deneyimi 1 dersi almış olan 5 farklı öğretmenlik programında öğrenim gören 620 öğretmen adayından toplanacaktır.

Bulgular: Çalışma halen veri toplama aşamasında olup, elde edilen veriler tanımlayıcı ve yordayıcı istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilecek, bulgular üzerinden sonuçlar tartışılıp, araştırmacı ve uygulayıcılara öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Okul deneyimi, öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum.

(17952) 2017 ÖĞRETMEN PERFORMANS DEĞERLENDİRME SİSTEMİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN ALGILARININ İNCELENMESİ

SEMRA DEMİR BAŞARAN¹, MURAT ÇOKYAMAN²
¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
 m.cokyaman@hotmail.com

Günümüzde bilginin hızla paylaşılabilirliği ve kolay erişilebilir olması öğretmenlik mesleğinin niteliğinde değişimlere neden olmuştur. Bilginin kaynağı olmak yerine değişime uyum sağlamak, bilgiye giden yolları bilmek, bu konularda öğrencilere rehberlik etmek gibi klasik öğretmenlik anlayışının dışında beceriler ön plana çıkmıştır. Değişen ve dönüşen öğretmenlik rollerine uyum sağlayabilmeleri için öğretmenlerin desteklenmeleri son derece önemlidir dolayısıyla öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerinde sürekliliğin sağlanması

gerekmektedir. Öğretmenlerin gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve mesleki gelişim konusunda teşvik edilmelerinin sağlanabilmesi bir performans değerlendirme sisteminin oluşturulması oldukça önemlidir. Türkiye’de önceden öğretmen denetimi ve değerlendirmesi maarif müfettişleri aracılığıyla gerçekleştirilmekteyken, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında öğretmenler okul müdürleri tarafından değerlendirilmişlerdir. Mili Eğitim Bakanlığının 2017 yılında yayınladığı öğretmen yetiştirme ve geliştirme sürecinde bir yol haritası niteliğinde olduğu öne sürülen 2017-2023 yılları arasında gerçekleştirilecek eylemleri kapsayan Öğretmen Strateji Belgesinde ise yeni bir Öğretmen Performans Değerlendirme Sisteminden söz edilmektedir. Bu strateji belgesinde, öğretmenlerin, öz değerlendirmenin yanı sıra okul müdürü, meslektaş, öğrenci ve veli gibi öğretime geri bildirim sağlayabilecek kimselerin de değerlendirmeye katıldığı, çoklu veri kaynağına dayanan ve Öğretmen Yeterliklerinin temel alındığı bir uygulama ile değerlendirileceği bildirilmektedir. Söz konusu sistemin pilot uygulaması 23-31 Ekim 2017 tarihleri arasında 12 ilde 132 okulda gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, Türkiye’de 2017 yılında pilot uygulaması gerçekleştirilen Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesini amaçladığı için betimsel niteliktedir ve nitel araştırma modelindedir. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum çalışması, bir veya daha fazla olayın, ortamın, bireyin, grubun derinlemesine incelendiği yöntemdir. Her durum birbirinden farklı olduğu için amaç sonuçların genellenmesi değildir. Bir duruma yönelik olarak elde edilen sonuçların benzer durumların anlaşılması için örnek oluşturması beklenir. Bu çalışmada görüşülen öğretmenlerin, 2017 Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemine yönelik görüşleri durum olarak belirlenmiş, bu durumun incelenmesinde duruma ilişkili 11 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak söz konusu durum ayrıntılı olarak incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada görüşme yoluyla elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemi ile ilgili görüşleri alınan öğretmenlerin tamamına yakınının sistemi olumsuz olarak değerlendirdikleri, sistemle ilgili objektiflik, amacına uygun bir şekilde uygulanabilirlik, değerlendiricilerin nitelik ve yeterlikleri gibi hususlarda endişeli oldukları ve Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemi’nin öğretmenlerin moral ve motivasyonlarını düşürdüğü kişisel ve mesleki gelişime bir katkısı olmadığı ayrıca öğretmenliğin statüsünü olumsuz etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Öğretmen Strateji Belgesi, Öğretmen Performans Değerlendirme Sistemi, Öğretmen niteliği, Öğretmen Yeterliliği

(17954) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ARAŞTIRMA PROJE ÖNERİLERİNİN İNCELENMESİ

MEHMET KÜÇÜK¹, ARZU KÜÇÜK², SÜMEYYE ERENLER¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

mehmetkucuk@gmail.com

Bilgiyi üreten, ürettiği bilgiyi paylaşan, bilimsel tutum ve davranışlara sahip araştırmacı bireylerin yetiştirilmesi eğitimin başlıca hedefleri arasında yer alır. Bu hedefin başarılabilmesi için öğrencilerine araştırma-inceleme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerini kazandırmakla sorumlu öğretmenlerin her şeyden önce kendilerinin bu beceri ve yeterliklere sahip olmaları önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Hizmet öncesi öğretmen eğitimi programları bu yeterlikleri öğrencilere kazandırabilmek, bilimsel araştırma ve sorgulamayı başlatabilmek için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bilimsel sorgulama yapabilmek için bizzat bilimsel araştırma sürecinin tecrübe edilmesi ve bu yolla bilimsel düşünme ruhunun içselleştirilmesi zorunludur. Bu bağlamda hem iş başındaki öğretmenlerin, hem de hizmet öncesi dönemdeki öğretmen adaylarının proje yapma süreçlerini içeren kuramsal ve uygulamalı bir derse katılmaları büyük önem taşır. Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programına sunulmak üzere hazırladıkları proje önerilerini incelemektir. Çalışma, 2017-2018 akademik yılı güz yarıyılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi fen bilgisi öğretmenliği lisans programında okuyan ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alan toplam 54 öğrenciyle yürütülmüştür. 14 hafta süren uygulama sürecinde, öğretmen adaylarına dersin sorumlu öğretim üyesi ve aynı zamanda birinci araştırmacı tarafından aktif bir proje eğitimi verilerek, ders içerisinde ve ders dışında bilimsel araştırma süreci ve proje hazırlama süreçleri hakkında uzun süreli danışmanlık yapılmıştır. Bu süreç boyunca öğrenciler tarafından dönem ödevi olarak proje önerileri hazırlanmıştır. Bu araştırma kapsamında veriler, öğrencilerin fen bilgisi eğitimine yönelik hazırlanan projelerin betimsel analizi yoluyla toplanmıştır. Verilerin analizi henüz tamamlanmamıştır. Bu çalışmada üretilen sonuçların, öğretmen adayları tarafından ileride yapılacak proje çalışmalarının

niteliğinin arttırılabilmesi ve bu süreçte öğrencilere etkin danışmanlık yapılabilmesi için önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : proje eğitimi, öğretmen eğitimi, fen bilgisi öğretmenliği, Tübitak 2209

(17955) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROJE ÖNERİSİ HAZIRLAMA SÜRECİNDE KARŞILAŞTIĞI SORUNLARLA BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ

MEHMET KÜÇÜK¹, SÜMEYYE ERENLER¹, ARZU KÜÇÜK²

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

mehmetkucuk@gmail.com

Literatürde, öğretmen adaylarının araştırma becerileri, öğretmen ve öğretmen adaylarının proje hazırlama süreçleri ve üniversite öğrencilerinin proje hazırlama süreçleri ile ilgili birçok çalışma yer almaktadır. Bu çalışmalarda, hem liselerde hem de öğretmen yetiştiren kurumlarda proje çalışmaları üzerinde yeterince durulmadığı, öğrencilerin proje hazırlama becerilerinin beklenen düzeyde olmadığı ve öğretmenlerin de proje alanında kendilerini yeterli görmedikleri belirlenmiştir. Bu gerekçelerden hareketle hem hizmet içinde hem de hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarında öğrencilere projenin doğasını öğretmeye ve proje önerisi hazırlatmaya yönelik uygulamalı eğitimlere ihtiyaç vardır. Bu eğitimler özellikle hizmet öncesi dönemde başta bilimsel araştırma yöntemleri olmak üzere diğer birçok dersin de kapsamına girmektedir. Bu derslerde öğrencilerin proje yapma süreçlerini bizzat tecrübe edebilecekleri öğrenme fırsatların kendilerine sunulması, bu süreçte karşılaşılan sorunların neler olduğu ve bunlarla nasıl mücadele ettiklerinin de etraflıca araştırılması önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının proje yazma sürecinde karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlarla başa çıkma stratejilerini incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilen çalışma, 2017-2018 akademik güz yarıyılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi fen bilgisi öğretmenliği lisans programının üçüncü sınıfında okuyan 54 öğretmen adayıyla ve “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” dersi kapsamında yürütülmüştür. Öğretmen adayları 14 hafta süren ders kapsamında, ders içinde ve ders dışında birinci araştırmacı da olan sorumlu öğretim üyesinden proje danışmanlığı almıştır. Bu yolla, final ödevi olarak TÜBİTAK’ın üniversite öğrencilerini projeler yardımıyla araştırmaya teşvik ettiği 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programına bireysel olarak proje önerisi hazırlamışlardır. Bu bağlamda ilk kez proje önerisi hazırlama yaşantısına sahip olan öğrencilerin proje yazma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile bu sorunlarla mücadele etme stratejileri kendilerine uygulanan açık uçlu bir anket ve ayrıca tesadüfi olarak seçilen 8 öğrenciyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla belirlenmiştir. Bu yolla toplanan veriler yazıya döküldükten sonra içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu çalışmadan elde edilecek sonuçların öğretmen adayları tarafından ileride yapılacak proje çalışmalarının niteliğinin arttırılabilmesi ve bu süreçte kendilerine etkin danışmanlık yapılabilmesi için önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : proje eğitimi, öğretmen eğitimi, fen bilgisi öğretmenliği, Tübitak 2209

(15954) OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMLERİNDE DİJİTAL TEKNOLOJİLER: SMART-ASD PROJESİ

AHMET KURNAZ¹, TUĞBA PÜRSÜN¹, EMRAH KOÇAK², İBRAHİM ŞEN², İBRAHİM BAŞTUĞ²

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

tugbapursun@gmail.com

Otizm Spektrum Bozukluğu ve / veya Öğrenme Güçlüğü olan öğrencilerde Tabletler, Akıllı Telefonlar ve Smartwatch'larla İletişim ve Öğrenmeyi Geliştirme Projesi, otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirici ve öğrenmelerini kolaylaştırıcı akıllı yazılımlar öneren bir akıllı uygulama geliştirme projesidir. Projenin orijinal ismi “Enhancing Communication and Learning with Tablets, Smartphones and Smartwatches in Students with Autism Spectrum Disorders and/or Learning Difficulties-SMART-ASD” şeklindedir. Bu uygulama şu an İpad tabletlerde mevcuttur. Bu araştırma ile geliştirilen tavsiye akıllı

uygulamasının (SMART-ASD/ZEKİ-OTİSTİK) özel eğitim açısından gerekliliği, etkililiği, kullanışlılığı ve geliştirilmesi için nelerin gerektiği öğretmen görüşlerine göre belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma tarama modelinde nitel yaklaşımla yürütülmüştür. Araştırmanın katılımcılarını 46 otizmlili öğrenciye projeyi uygulayan özel eğitim öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler yüz yüze görüşmeler yolu ile sağlanmıştır. Betimsel analizlerle yorumlanan veriler yüzde ve frekanslar ile ifade edilmiştir. Araştırma sonunda araştırmanın özellikle ülkemizde özel eğitim ve otizmlili öğrencilerin eğitimi için dijital araçların geliştirilmesinin çok önemli olduğu, öğrencilerin eğitimlerinde etkili olduğu, uygulamanın kullanışlı olmakla birlikte biraz daha sadeleştirilmesinin kullanışlılığı artıracığı, önerdiği programların ülkemize uygunluğunun artırılması şeklinde geliştirilirse daha iyi olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır. Kullanışlılık açısından öğrencide dijital teknolojilere sahip olmanın ve internet imkanlarının kısıtlayıcı yönlerinin olduğu, akıllı uygulamanın ilk uygulamasının zaman ve emek gerektirdiği, bununla birlikte bu aşamada kullanılabilir olduğu sonuçları elde edilmiştir. Araştırmanın geliştirilmesinde akıllı uygulamanın daha kısa sürede ve kolay uygulanabilir hale getirilmesinin gerekli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : otizmlili öğrenciler, öğretmenler, dijital teknolojiler, özel eğitim

(15958) GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞSEL BECERİLERİ VE PSİKOLOJİK DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR DERLEME

AYDIN KIZILASLAN ¹

¹ AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
aydin.kizilaslan@outlook.com

Görme yetersizliği olan bireyler, temel kavramları öğrenirken pek çok duyu (dokunma, işitme, koklama ve tatma) yararlanarak bilgiye erişirler. Fakat görme yetersizliği olan çocukların davranışları, görsel girdilerinin sınırlamaları ile şekillenir. Bu durum çocukların çevre hakkındaki algılarını, sebep ve sonuçtaki kendi anlayışlarını ve insanlar ve/veya nesnelere arasındaki ilişkileri değiştirebilir. Bu davranışları, bir sapmadan ziyade aldıkları farklı bilgilere normal reaksiyonları olabilir. Bu bireylerde, yetersizlikle beraber bilişsel işleyişte farklılıklar meydana gelebilmektedir. Görme duyusunun yokluğuna bağlı olarak bilişsel düzeyde meydana gelen işleyiş farklılıkları, dış dünyadan bilgiyi alma noktasında diğer duyu (işitme) üst düzey performans sergilemeye zorlar. Bu durum beyinde ilgili duyuyu ilgili cross-modal plasticity olarak ifade edilen bilişsel farklılığın oluşmasına neden olur. Bu nedenle görme yetersizliği olan bireylerin bilişsel becerileri ve psikolojik deneyimleri üzerine yapılacak akademik çalışmalarla eğitim-öğretim süreçlerine aktif katılmaları sağlanabilir. Ayrıca görme yetersizliği olan bireylerin eğitime yönelik ihtiyaçlar ve analizler yapılırken bireylerin ve ebeveynlerinin duygu durumlarına ilişkin farklılığa sahip olunması, yapılacak düzenlemelere olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Bu derleme çalışmasında bu amaç doğrultusunda görme yetersizliği olan bireylerin bilişsel ve psikolojik deneyimleri üzerine geniş literatür taraması yapılarak yapılan çalışmaların analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Görme Yetersizliği olan Bireyler, Bilişsel Beceriler, Psikolojik Deneyimler

(16032) KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN BELİRLENMESİ: BİR SINIF ÖRNEĞİ

HAKAN SARI ¹, TUĞBA PÜRSÜN ¹, CANAN ŞENTÜRK BARIŞIK ²

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
tugbapursun@gmail.com

Kaynaştırma eğitimi özel gereksinimli öğrencilerin yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı ortamı ve materyalleri kullanarak özel yetiştirilmiş öğretmenlerin liderliğinde öğrenmeleri, öğrencilerin gereksinimleri ışığında yapılan değerlendirmelerden sonra program içeriğinde bazı uyarlamalar yapılması ve öğrencinin başarısının değerlendirilmesiyle ilgili durumların göz önüne alınarak eğitim verilmesi olarak tanımlanmaktadır. Ancak etkili kaynaştırma uygulamalarının gerçekleştirilmesinde ve olumlu sonuçlar elde edilmesinde öğretmenlerden, normal gelişim gösteren öğrencilerden, kaynaştırma öğrencilerinden ve ailelerinden kaynaklanan birçok güçlüklerle karşılaşıldığı bilinmektedir. Ülkemizde kaynaştırma uygulamalarında karşılaşılan güçlüklerin neler olduğunu

belirlemeye yönelik çalışmalar olmasına rağmen bir sınıf örneği ile karşılaşılan güçlükleri detaylı biçimde ortaya koyan sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, kaynaştırma uygulamalarında karşılaşılan güçlüklerin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda bir sınıf örneği ele alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu birinci sınıf öğretmeni, normal gelişim gösteren on dört öğrenci, bir kaynaştırma öğrencisi ve kaynaştırma öğrencisinin ailesi oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden ‘durum çalışması’ benimsenmiştir. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘yarı yapılandırılmış görüşme formu’ ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenin kaynaştırmaya ilişkin farkındalık oluşturma, öğrenciler arasında akran kabulü sağlama, okulun ve sınıfın fiziki koşullarının uygun olmaması, ders etkinliklerini planlama, materyal eksikliği, müfredat içeriğinin yoğunluğu, yöntem ve teknik seçiminde sınırlılık ve zaman yetersizliği ile ilgili güçlükler yaşadığı ortaya çıkmıştır. Öğrenciler açısından değerlendirildiğinde; normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencisinin dersin akışını yavaşlatması, etkinlikleri sınırlandırması yönünde; kaynaştırma öğrencisinin ise akran kabulü, oyunlara dahil olma, okulun ve sınıfın fiziki yapısının yetersizliği ve akademik olarak geri kalma kaygısı ile ilgili güçlükler yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin ailesinin kaynaştırmaya ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaması nedeniyle yüksek beklenti oluşturmaması, kaynaştırma uygulamasından beklenen ile ortaya çıkan sonucun farklı olması, öğretmenden kaynaklanan nedenler örneğin, ailelere göre öğretmenin kaynaştırma öğrencisine her zaman aynı etkinlikleri yaptırıyor olması, sınıfın kalabalık olması ve okulun fiziki yetersizliği nedeniyle güçlükler yaşadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler : kaynaştırma, kaynaştırma öğrencisi, normal gelişim gösteren öğrenciler, öğretmen, aile

(16051) GÖRME ENGELLİ BİREYLERİN MERKEZİ SINAV DÜZENLEMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

SALİH ÇAKMAK ¹, MUSTAFA DOĞUŞ ¹, CEM ASLAN ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

cemaslan@gazi.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, ÖSYM tarafından düzenlenen merkezi sınavlarda sağlanan sınav düzenlemelerine ilişkin görme engelli bireylerin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, tarama modelinde desenlenen araştırmada 74 görme engelli bireyin görüşüne başvurulmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve katılımcıların görüşlerinin belirlenmesinde online olarak hazırlanan Sınav Erişebilirlik Anketi kullanılmıştır. Anket, dört ayrı kategoride toplamda 48 maddeyi içermektedir. Bunlar; a)Zaman ve Plânlama, b)Yanıtların Verilmesi, c)Sınavın Sunumu ve Araç-Gereç Kullanımı ve d)Ortam ile ilgili düzenlemelere ilişkin maddelerdir. Ankette bu maddelere ek olarak, "merkezi sınavlara erişim ile ilgili belirtmek istediğimiz başka durumlar var mı?" şeklinde açık uçlu bir soruya da yer verilmiştir. Araştırma verileri, frekans ve yüzde tabloları oluşturularak betimsel olarak analiz edilmiştir. Açık uçlu soruya verilen yanıtlar ise içerik analiz ile incelenmiştir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde; katılımcılar sınav kılavuzuna erişimde zorluklar yaşamakta iken kılavuzun sınav hakkında yeterli bilgi sağladığı görüşündedirler. Ayrıca katılımcıların çoğu sınavlarda ek süre ve dinlenme/mola arası verilmediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu yanıtların verilmesi ile ilgili sınav düzenlemelerinin kendilerine uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, sınava herhangi bir teknolojik cihazla girmediklerini; ek olarak Braille daktilo ya da Braille tablet kullanmadıklarını ve yanıtlarını sesli olarak kaydedemediklerini vurgulamışlardır. Katılımcıların yarıdan fazlası sınavın sunumu ve araç-gereç kullanımına yönelik sınav düzenlemelerinin kendilerine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Yine katılımcıların büyük çoğunluğu, sınavın sessiz ve ayrı bir ortamda yapıldığını; ancak yeterli aydınlatmanın sağlanmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu ise elektronik ortamda sınava giremediklerini ve okuyucuların okuma özelliklerinden (örn., diksiyon, telâffuz) dolayı bazı problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Sınav düzenlemeleri, görme engelli, erişilebilirlik, merkezi sınav

(16063) İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK SOSYAL KABUL DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

OSMAN AKTAN¹, YUSUF BUDAK²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

karakteregitimi@gmail.com

Özel gereksinimli bireylerin genel eğitim ortamlarında akranlarıyla iletişime geçip etkileşim sağlamaları, bu iletişim ve etkileşimin olumlu sonucu olarak toplumda özel gereksinimli bireylere yönelik sosyal kabulün ve olumlu tutumların geliştirilmesi, kaynaştırma eğitiminin beklenen sonuçları arasında yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı Düzce ili Merkez ilçede bulunan ilkokullarda öğrenim gören öğrencilerin, sınıflarında yer alan kaynaştırma öğrencilerine yönelik sosyal kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesidir. Araştırma betimsel türde bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce ilinde bulunan ilkokullarda öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 275 ilkokul 4.sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak sosyal kabul ölçeği kullanılmıştır. Veriler istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle analizlerde, Mann Whitney U Test, Kruskal Wallis Test nonparametrik teknikler kullanılmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, katılımcıların özel gereksinimli bireylere yönelik sosyal kabul düzeylerinin cinsiyet, aile ve yakın çevrelerinde özel gereksinimli birey olup olmama, öğrencilerin sınıflarında özel gereksinimli kaynaştırma öğrencisi olup olmama durumlarına göre anlamlı farklılık olduğu; anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve aile gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına dayalı olarak, ilkokulda öğrencilerde özel gereksinimli bireylere yönelik sosyal kabulü artırmaya yönelik olarak özel gereksinimli bireylerin özellikleri hakkında normal gelişim gösteren öğrencilerin bilgilendirilmesi, normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli öğrencilerle daha fazla iletişim ve etkileşim sağlamasına yönelik olarak öğretimde daha fazla grup çalışmalarına yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Özel gereksinimli birey, kaynaştırma eğitimi, sosyal kabul, ilkokul

(16160) ERKEN YAZMA MÜDAHALE PROGRAMININ YAZMADA GÜÇLÜK YAŞAYAN BİR İLKOKUL 3. SINIF ÖĞRENCİSİNİN DOĞRU VE AKICI YAZMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR EYLEM ARAŞTIRMASI

SEVİL BÜYÜKALAN FİLİZ¹, AYFER ASLAN²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ayfr.aslan@gmail.com

Yazma becerileri akademik başarı ile mesleki başarı için kritik bir öneme sahiptir. Yazma, genel olarak öğrencilerin zorlandığı bir beceri alanıdır. Özellikle öğrenme güçlüğü olan pek çok öğrenci yazma becerileri açısından sınıf seviyesinin altında başarı göstermektedir. Öğrencilerin yazma güçlükleri çeşitli müdahale programları ile giderilebilir ve yazma becerileri geliştirilebilir. Bu çalışmanın amacı, yazmada güçlük yaşayan bir ilkokul 3. sınıf öğrencisinin yazma becerilerini geliştirmektir. Araştırma, Ankara ili Bala ilçesindeki bir ilkokula devam eden, görme, işitme ya da zihinsel yetersizlikle ilgili herhangi bir tanısı olmayan, ancak yazmada güçlük yaşayan bir öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma, öğrencinin sınıf öğretmeni tarafından gerçekleştirilmiştir ve öğrenci birinci sınıftan beri araştırmacının öğrencisidir. Çalışma bir eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Araştırmaya başlanmadan önce öğrencinin yazma güçlüğüne nedenlerinin tespit edilmesi için bir dizi çalışma yürütülmüştür. Öncelikle, öğrencinin yazma becerilerini geliştirmek için daha önceden yapılmış olan öğretim gözden geçirilmiş, öğrencinin yazma ürünleri tekrar incelenmiş; öğrenci ve veliyle görüşme yapılmış ve öğrencinin yazma hataları belirlenmiştir. Bu hataları gidermek için öğrenciye Erken Yazma Müdahale Programı'na (EYMP) dayalı olarak 30 saatlik bir bireysel çalışma programı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre EYMP, öğrencinin heceleme, bakarak yazma, dikte ve akıcı yazma becerilerini geliştirmiştir. Alan yazında EYMP'in öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini gösteren araştırmalar vardır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, bu yönüyle alan yazınla tutarlık göstermektedir. Sonuç

olarak EYMP'in öğrencilerin erken yazma yetersizliklerinin giderilmesinde ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir etkili bir müdahale programı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : Yazma güçlüğü, eylem araştırması, yazma güçlüğü müdahale programı

(16186) YETERSİZLİKTEN ETKİLENMİŞ VE NORMAL GELİŞİM GÖSTEREN ÇOCUKLARIN CİNSEL İSTİSMARDAN KORUNMALARI HAKKINDA EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

BEKİR SERHAT ZEREY¹, SALİH ÇAKMAK¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

serhatzerey@gmail.com

Cinsel gelişim yaşam boyu devam eden ve dinamik bir süreçtir. Bu sürecin problemsiz şekilde sürdürülmesi için bireyler cinsel eğitim alması önem arz etmektedir. Alınan bu eğitim sonucunda çocuklar ve yetişkinler ruhsal ve fiziksel sağlıklarını olumsuz etkileyebilecek olası durumlardan korunmaktadır (Çakmak, 2014). Bu olumsuz durumların başından cinsel istismar gelmektedir. Cinsel istismar kişinin henüz anlamlandıramadığı, gelişimsel açıdan henüz hazır olmadığı, cinsel etkileşime onay verecek düzeyde olgunlaşmadığı veya kişinin zorla cinsel bir eylem içine çekilmesi olarak tanımlanan toplum tarafından kabul görmeyen ve yasalar tarafından yasaklanan vakalar olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel istismarın sıklığı henüz net olarak saptanamasa da vaka sayısının her geçen gün arttığı bilinmektedir. Cinsel istismara karşı en savunmasız kesimlerden bir tanesi de şüphesiz yetersizlikten etkilenmiş bireylerdir. Yetersizlikten etkilenmiş bireylere yönelik yapılan çalışmada cinsel istismara uğrama oranları 1-5 yaş arası erkeklerde %43, kızlarda %57; 6-11 yaş aralığında erkeklerde %53, kızlarda %47; 12-17 yaş aralığında erkeklerde %20, kızlarda ise %80 olarak saptanmıştır (Sobsey, Randall & Parrila, 1997). Spencer ve arkadaşları zihinsel yetersizlikten etkilenmiş bireylerin istismara uğrama riski normal gelişim gösteren çocuklardan altı kat fazla olduğunu; Sullivan ve Knutsan ise dört kat daha fazla olduğunu ifade etmektedir (Spencer, Devereux, Wallace, Sundrum, Shenoy, Bacchus & Logan, 2005; Sullivan & Knutson, 2000).

Çocuk için son derece önemli bir role sahip olan ebeveynler, cinsel eğitim ve dolayısıyla cinsel istismardan korunma sürecinde de son derece kritik bir noktada yer almaktadır. Çocuğa cinsellikle ilgili ilk eğitimi veren ebeveynler, çocuklarını cinsel istismardan korumak için de birtakım önlemler almakta ve çocuklarına korunma becerilerini kazandırmaktadır.

Çocuklarının cinsel istismardan korunma sürecinde ebeveynlerin konu hakkındaki görüşleri önem taşımaktadır. Çalışmamız yetersizlikten etkilenmiş ve normal gelişim gösteren çocukların cinsel istismardan korunmaları hakkında ebeveyn görüşlerinin incelenmesini amaçlamaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bu çalışmada görüşme tekniği kullanılmış olup olgu bilim yaklaşımı ile derinlemesine bir bakış açısı yakalamak hedeflenmiştir.

Çalışma grubunu toplam otuz anne oluşturmaktadır. Bu annelerin onu görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuğa, onu zihinsel yetersizlikten etkilenmiş çocuğa, kalan onu da normal gelişim gösteren çocuğa sahiptir. Annelerden elde edilen bulgular alan yazın çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Özel Eğitim, Yetersizlikten etkilenmiş birey, engelli birey, cinsel istismar, cinsel istismardan korunma, ebeveyn görüşleri

(16194) GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERE ÇAPRAZ BASTON TEKNİĞİYLE YÜRÜME BECERİSİNİN KAZANDIRILMASINDA İPUCUNUN SİSTEMATİK OLARAK AZALTIKMASI İŞLEM SÜRECİYLE YAPILAN ÖĞRETİMİN ETKİLİLİĞİ

BANU ALTUNAY ARSLANTEKİN¹, DEMET TİRYAKİ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

demettiryaki@gazi.edu.tr

Amaç: Bu çalışmanın amacı, görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrencilere çapraz baston tekniğiyle yürüme becerilerinin kazandırılmasında, ipucunun sistematik olarak azaltılması işlem sürecinin etkili olup olmadığını belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın deneklerini, çapraz baston tekniğiyle yürüme becerisi için ön koşul kavram ve becerilere sahip olan üç görme yetersizliği olan (dokunsal) öğrenci oluşturmuştur. Araştırma deseni davranışlararası çoklu yoklama desendir. Öğrencilerin çapraz baston tekniğiyle yürüme becerisi performanslarını değerlendirmek için ölçüt bağımlı test geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Gözlemciler arası güvenilirlik ve uygulama güvenilirliği için bütün çalışma kameraya çekilmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma: Araştırma sonucunda, görme yetersizliği olan öğrencilerin üçü de çapraz baston tekniğiyle yürüme becerisini %100 düzeyde bağımsız olarak gerçekleştirmiştir. Öğrenciler, öğrendikleri beceriyi farklı kişi ve ortama da genellemişlerdir. İzleme aşamasında, 3.- 4. ve 5. haftalarda da öğrencilerin beceriyi akıcı ve bağımsız şekilde sürdürdükleri görülmüştür. Öğretmenlere ve öğrencilere sosyal geçerlik soruları sorulmuştur. Sosyal geçerlik sorularına verdikleri cevaplar da uygulamadan memnuniyetlerini ortaya çıkarmıştır. Baston becerileri, öğrencilerin bağımsız hareket edebilmesi için en temel becerilerdir. Yapılan çalışmalar, görme engelliler okullarında ve kaynaştırmada baston becerilerinin öğretiminin ihmal edildiğini göstermektedir. Baston becerilerinin bebeklik döneminden itibaren etkili yöntemler kullanılarak öğretilmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretim programlarının geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : görme yetersizliği, çapraz baston tekniği

(16207) GÖRME ENGELLİLER OKULLARINDA ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERİN KULLANDIĞI ÖLÇME DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ VE YETERLİK ALGILARI

SEVİL BÜYÜKALAN FİLİZ¹, PINAR ŞAFAK¹, DEMET TİRYAKİ¹, PINAR DEMİRYÜREK¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

ulger06@gmail.com

Eğitimin her tür ve kademesinde kullanılan ölçme ve değerlendirme, özel eğitim alanında öğrencilerin yetersizlik türü, özellikleri ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda genel eğitimden farklılaşmakta ve çeşitli değerlendirme yöntem ve araçlarından yararlanılmaktadır. Ancak görme engelliler ilk ve orta okullarında normal gelişim gösteren çocuklar için olan program uygulanmaktayken sadece kullanılan materyal ve sınıf ortamlarında düzenlemeye yer verilmektedir. Bu sebeple görme engelliler okullarında çalışan öğretmenler de müfredatta yer alan ölçme değerlendirme yöntemlerini ve tekniklerini uygulamadan sorumlu olmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde sınıf ve branş öğretmenlerinin ve adaylarının ölçme değerlendirme araçlarını ve kullanma yeterliliklerini baz alan çalışmalar göze çarpmaktadır. Ancak görme engelliler okullarında çalışan öğretmenler ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu sebeple bu çalışma da "Görme engelliler okullarında görev yapan öğretmenler hangi ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmaktadır? ve "Görme engelliler okullarında çalışan öğretmenlerin kullandığı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik yeterlik algıları nedir?" sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın yazarları tarafından üç bölümden oluşan anket geliştirilmiştir. Yeterlik Belirleme Anket Formu 3 bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek; İkinci bölümü, sınıf içinde daha çok hangi ölçme ve değerlendirme türünü tercih ettiklerini belirlemek; üçüncü bölümü ise ölçme ve değerlendirme

türlerindeki yeterlik algılarını belirlemek için kullanılmıştır. Ankette yer alan sorulara ilişkin öğretmen görüşlerini anketin ikinci bölümünde “hiç kullanmam”, “ara sıra kullanırım” ve “sık kullanırım” kategorilerinden birini işaretleyerek belirtmişlerdir. üçüncü bölümünde ise “yeterli değilim”, kısmen yeterliyim”, “çok yeterliyim” kategorileri ile görüşlerini belirtmişlerdir. Anketten elde edilen veriler SPSS programıyla analiz edilerek görme engelliler okullarında görev yapan öğretmenlerin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile bu yöntemlere yönelik yeterlik algıları belirlenecektir.

Anahtar Kelimeler : Görme engelliler, görme engellilerin eğitimi, ölçme ve değerlendirme.

(16332) ÖZEL EĞİTİMDE ÖĞRETİM LİDERLİĞİ İLE ÖĞRETMEN NİTELİĞİNİ İYİLEŞTİRME VE EĞİTİM SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

HATİCE CANSU BİLGİÇ¹, MERVE ÖZDEMİR KILIÇ¹, SÜMEYYE OKYAR¹, EYLEM DAYI¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

haticecansuyilmaz@gmail.com

Yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerin eğitimi okulun bütünlüğü için önemli ve zorlu bir boyuttur. Yetersizlikten etkilenmiş öğrenciler maalesef davranış gereksinimlerini belirleme, öğrenme ve onlara yardımcı olma konusunda nitelikli olmayan öğretmenlerin sınıflarında risk altındadırlar. Bu öğrencilerin çoğunluğu, günlerini genel eğitim sınıflarında öğretmenlerinin destek sağlama çabalarını izleyerek geçirmektedirler (McLeskey, Landers, Williamson, & Hoppey, 2010). Dahası, bu sınıflardaki öğretmenlerin de danışabilecekleri nitelikli bir özel eğitim öğretmenine erişimleri de kısıtlı olabilmektedir. (ABD Eğitim Bülteni, 2010; Boe & Cook, 2006; McLeskey, Tyler, & Flippin, 2004).

Özel eğitimde öğrencilerin önemli standartlar ve hesap verebilirlik bağlamında öğretim görmeleri için adil olanaklara sahip olmasını sağlamaktan sorumlu olan bir merkez olmalıdır. Bu merkez liderlik temelli olmalıdır. Liderlik, öğretmenlerin doğru yönlendirilmeleri açısından oldukça önemlidir. Özel eğitimde de uygulanacak olan öğretimsel liderlik çok kapsayıcı olmalıdır. Dolayısıyla özel eğitimde öğretimsel liderlik uygulamaları çok küçük çocukların eğitimine odaklanmakta ve kapsamını genişleterek eğitimin değerlendirilmesi, erken müdahale ve erken çocukluk özel eğitimi, özel eğitim ve özel eğitimde mesleki eğitime kadar gelmektedir (Klingner, 2004; Pugach, Blanton, Correa, McLeskey, & Langley, 2009).

Özel eğitim öğretmenlerinin niteliğini yükseltmeye yönelik geliştirilen herhangi bir liderlik modeli, öğretmenleri hesap verilebilirlik açısından değerlendirmek için etkili önlemler alınmadığında eksik olabilir. Hesap verilebilirliği belirlemek için geçerli değerlendirme sistemleri gereklidir (Kamman, 2009).

Yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerle çalışan öğretmenlerin kalitesini yükseltmek, yeterli öğretmen sayısını ve öğretmen kalitesini artırmaya yönelik stratejilere odaklanılmasını gerektirir (Cook, Smith, & Tankersley, 2011).

Bu çalışmada öğretim liderliği ile yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerle çalışan öğretmenlerin niteliğini yükseltmek için öğretmen iyileştirme stratejilerine ve eğitim sonuçlarının değerlendirilmesi için değerlendirme sistemlerine yönelik kapsamlı bilgilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : öğretimsel liderlik, öğretmen niteliği, özel eğitimde liderlik

(16343) ÖZEL EĞİTİMDE KANIT TEMELLİ LİDERLİK UYGULAMALARI VE ETKİLİ LİDERLİK

SÜMEYYE OKYAR ¹, MERVE ÖZDEMİR KILIÇ ¹, HATİCE CANSU BİLGİÇ ¹, EYLEM DAYI ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

sumeyye.kartal5@gmail.com

Çoğu özel eğitimci, öğretim süreci ile ilgili önemli kararları alırken öncelikle kişisel deneyim, anekdot bilgileri ve geleneksel kaynaklara başvurmuşlardır. Bu öğretmenler, öğretim süreciyle ilgili kararlar alırken kendi deneyimleri ve diğer öğretmenlerin (ya da uzman mı desek) tecrübelerini uygulamalarında kullanmayı yeğlemektedirler. Kendi deneyimlerinin güvenilir bir rehberlik sağlamasını ve etkili olmasını özümsemişlerdir. Yetersizlikten etkilenmiş öğrenciler için aslında bu deneyimler, temel deneysel araştırma ve bilimsel araştırma ile aynı temele dayandırıldığı zaman güvenilir bir alana ilişkilendirilebilmektedir (Hemsey-Brown & Sharp, 2003).

Özel eğitim öğretmenleri dersliklerinde öğrenmeyi iyileştirmek ve kanıt temelli uygulamaları kullanmak için yönlendirilmeye ihtiyaç duymaktadırlar (Cook, Smith, & Tankersley, 2011; Slavin, 2002). Bununla birlikte, öğretmenler kaynaklardan tek başlarına bilgi edinebilir ve bunları tek başına kullanabilirler, ancak öğretmenler kanıt dayalı uygulamaları kullanmak ve kendi etkinliğini incelemek için yeterli bilgi sahibi liderlerin desteğine ihtiyaç duyarlar. Uygun şekilde destek sağlanmadığında özel eğitimciler karar vermek için yüksek kalitede ve deneysel olmayan tek bir araştırmaya yönelip yanlış çıkarımlarda bulunup kolayca yanılabilirler (Leithwood, Louis, Anderson ve Wahlstrom, 2004; Leithwood ve Mascall, 2008).

Özel eğitimde kanıt temelli uygulamaların kullanımı ve anlaşılabilirliği ile ilgili sorunların çözümünde etkili liderlik bir çıkış yolu olabilir. Özel eğitimde etkili liderliğin mevcut literatür ve temel analiz çalışmaları incelendiğinde liderlik basamakları üç temel alanla ilişkilendirilmektedir. Bu alanlar literatür tabanı, kanıt temelli uygulama bilimi ve etkili okulların özellikleridir (Louis, Leithwood, Wahlsrom ve Anderson, 2010; McIntosh, Horner, & Sugai, 2009).

Bu çalışmada, kanıt dayalı uygulamalarla öğrenci çıktıları anlamlı bir şekilde artırabilmek için eğitimsel liderlik ile kanıt dayalı uygulamaların kolaylaştırılmasına, özel eğitimde kanıt dayalı uygulamalarla ilgili sorunlara, etkili liderlikte temel liderlik becerilerine yönelik kapsamlı bilgilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler : kanıt temelli uygulamalar, etkili liderlik, özel eğitimde liderlik

(16344) AĞIR VE ÇOKLU YETERSİZLİĞİ (AÇYE) OLAN ÇOCUKLARDA OLUMLU DAVRANIŞ DESTEĞİ

SÜMEYYE OKYAR ¹, PINAR ŞAFAK ¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

sumeyye.kartal5@gmail.com

Günümüzde problem davranışlar, gerek normal gelişim gösteren gerekse yetersizliği bulunan çocuklarda oldukça sık görülmektedir. Problem davranışlar çoğu zaman çocukların yaşamlarını farklı şekillerde olumsuz olarak etkilemektedir. Ayrıca, problem davranışları nedeniyle akranları ve toplumdaki diğer bireyler tarafından dışlanabilecekleri için bazı sosyal becerileri geliştiremeyebilir ya da sınırlı düzeyde geliştirebilirler (Erbaş, 2005; Sailor, Dunlap, Sugai, ve Horner, 2008). AÇYE olan öğrenciler iletişimsel yetersizlikleri ve tıbbi gereksinimleri nedeniyle uygun olmayan davranışlar sergileyebilir ve kendilerine ya da başkalarına karşı yıkıcı davranışlar gösterebilirler (Heller, 2006). AÇYE olan çocuklar başkalarıyla etkileşime geçmede de sınırlılık yaşamaktadırlar, bu durum da sıklıkla problem davranışlara neden olabilmektedir (Bambara ve Lohrmann, 2006; Kurth ve Enyart, 2016, Şafak, 2013) . Tüm bu nedenlerden ötürü çocukların yaşamlarını olumsuz etkileyen bu davranışları azaltılmalı, ortadan kaldırılmalı ya da problem davranışların yerine uygun istendik davranışlar kazandırılmalıdır (Erbaş, 2005). Problem davranış sergileyen çocukların sayısının artması bu davranışlarla baş edilmesi için kanıt dayalı programların geliştirilmesini de gerekli kılmıştır. Bu programlardan biri Olumlu Davranışsal Destek (ODD) programıdır. Bu programlardan biri olan ODD'nin genel eğitim

ortamlarında davranış problemlerini azaltma ve önlemede etkili bir yaklaşım olduğu yapılan araştırmalarla ispatlanmıştır. ODD 1980'lerin ortalarında ağır düzeyde özel gereksinimli öğrencilerin çok ciddi davranış sorunları için ceza dışında olumlu bir alternatif sunan öğretim yaklaşımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Zamanla ekolojik değişkenler de göz önüne alınarak ODD programı günümüzdeki halini almıştır. ODD, çocukların yaşamlarını olumsuz etkileyen engel problem davranışlarını azaltarak temel yaşam kalitesini artırmaya yönelik fiziksel, sosyal, eğitimsel, biyomedikal ve lojistik desteklerin tümünü kapsamaktadır. Program farklı yaş gruplarında, farklı kültürlerden gelen insanlarda ve farklı derecelerde yetersizlikten etkilenmiş olan kişilerde de oldukça etkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Erbaş, 2008; Dunlap ve Carr, 2007; Hawken & O'Neill, 2006; Freeman, Eber, Anderson, Irvin, Horner, Bounds, ve Dunlap, 2006; Kurth ve Enyart, 2016; Landers, Courtade ve Ryndak, 2012). Bambara ve Lohrmann (2016) tüm öğrencilerin öğrenmeleri için ODD ihtiyaç duyduklarını varsayıyor sadece bu ihtiyacın farklı düzeylerde ve yoğunluklarda olabileceği vurguluyor (Bambara ve Lohrmann, 2006). Amerikan Engelliler Eğitim Geliştirme Yasası (IDEA), özel eğitim gören tüm öğrencilere ihtiyaç duyduğu desteğin sağlanmasına vurgu yapmaktadır. Bu vurguda sadece normal yada tek yetersizliği olan bireylere değinmemiş aynı zamanda ciddi ağır problemleri ve birden fazla yetersizliği olan bireyler içinde desteğin önemine de değinmiştir. ODD böylece ağır engelli bireysel öğrencilerin daha geniş, evrensel uygulamalara yönelik ihtiyaçlarına odaklanan bir destek uygulaması halini de almıştır. Ağır ve çoklu yetersizliği olan öğrencilere olumlu davranışsal destek sağlanırken bazı ek uyarlamaların yapılması öğretimi kolaylaştıracak ve program etkililiğini artıracaktır (Macdonald ve McGill, 2013).

Bu çalışmada AÇYE bulunan çocuklarda ODD programının uygulanmasında uygulamayı kolaylaştıran bazı stratejilere ve desteklere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ağır ve Çoklu Yetersizlik (AÇYE), Olumlu Davranış Desteği

(16391) ÜSTÜN ZEKALİ VE ÜSTÜN YETENEKLİ BİREYLERİN EĞİTİMİNDE ÜNİVERSİTELERİN ROLÜ

İLYAS HAN ŞAHİN

sifre_promete@hotmail.com

Özel eğitim konusunda ülkemizde son yıllarda hızla ilerlemeler kaydedilmektedir. Öğrenme güçlüğü çeken, öğrenme problemleri olan öğrencilerimizin yanında özel eğitime ihtiyacı olan Üstün Zekalı olarak tanımlanmış bireylerle de ilgilenmesi hedeflenen özel eğitim alanının, bu alanda akademik olarak çalışmalara katkı sağlaması gerekmektedir. TÜBİTAK verilerine göre Türkiye'de 0-24 yaş aralığında 682 bin kişi (bu sayı ülke nüfusunun %2'lik bir kısmına takabül etmektedir) üstün zekalı ve üstün yetenekli bireylerden oluşmaktadır. Oysa ülkemizde yeni gündem olan bu konuda nüfusumuzun %2' lik dilimi olan bu bireylere henüz tam olarak ulaşılmış değildir. Bu bireylere ulaşmak konusunda BİLSEM çalışmalarıyla Milli Eğitim Bakanlığı faaliyet göstermektedir. Şehirlerden en ücra köylere kadar öğretmen istihdam eden Milli Eğitim, sahalardaki öğretmenleri üstün zekalıların farkedilmesi ve kazanılması ile ilgili eğitim fakülteleri ile işbirliği yapmalıdır. Eğiticilerin eğitimi çok önemlidir. Üniversiteler bu konuda aktif rol almalıdır. Akademik yönden desteklenmelidirler. Ülkemizde vakıf ve derneklerin kendi imkanları ve işbirliği prokolleri ile yönetilmeye çalışılan bu süreçte üniversitemizin katkısının artması gerekmektedir. Üniversitelerin üstün bireylerin özellikle müfredat, akran hazırlanışlığı, meteryal geliştirme, ölçme-değerlendirme, sosyal ve psikolojik destek, eğitici eğitimi, projelendirme, AR-GE gibi konularda acilen çalışmalar başlatması gerekmektedir. 21.yy da üstün zekalıların eğitimi, donanımı ve ülkemize kazandırılmasında üniversitelerin rolü çok önemlidir. Anasınıfından başlayıp üniversite sonun akadar devletin gözetiminde ve denetiminde olmaları gereken üstünlerin istahdamları konusunda da akademik çalışmaya ihtiyaç vardır. Üniversiteler sahip oldukları imkanlar göz önüne alındığında daha aktif daha etkili olmak zorundadırlar.

Anahtar Kelimeler : üstün zekâlılar, özel eğitim, üniversite, eğitim,

(16647) ORTAOKULA DEVAM EDEN GÖRME ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN YAZMA KAYGI DÜZEYLERİ

CEM ASLAN¹, MEHMET SALİH KÜÇÜKÖZYİĞİT¹, SALİH ÇAKMAK¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

cemaslan@gazi.edu.tr

Bu araştırmanın amacı, ortaokula devam eden görme engelli ve az gören öğrencilerin yazma kaygısı düzeylerinin belirlenmesidir. Ayrıca öğrencilerin yazma kaygıları, çeşitli değişkenler (örn., sınıf düzeyi, cinsiyet, kullandığı yazma aracı, görme düzeyi vb. gibi) açısından değerlendirilmiştir. Araştırma betimsel model (tarama) olarak desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara il merkezinde bulunan iki görme engelliler ortaokuluna devam eden görme engelli ve az gören öğrenciler oluşturmuştur. Veri toplama sürecinde okullardaki 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyinde bulunan bütün öğrencilerden veri toplanmıştır. Ancak görme engeline ek bir engeli (örn., zihinsel engel) ya da herhangi bir gelişimsel yetersizliği/bozukluğu bulunan öğrenciler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ile birlikte öğrencilerin yazma kaygı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yazma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formunda sınıf düzeyi, görme düzeyi, yazma kullanılan araç, yazma aktiviteleri gibi değişkenlere yer verilmiştir. Yazma Kaygısı Ölçeği ise toplam 19 maddeden oluşmakta ve 5'li Likert tipi dereceleme sahiptir. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 95 iken minimum puan ise 19'dur. Ölçek öğrencilere birebir olacak şekilde uygulanmış ve her bir öğrenci ile ortalama 10 dakika (ranj 5-16 dk) sürmüştür. Ölçekten elde edilen puanlar neticesinde görme engelli ve az gören öğrencilerin yazma kaygı düzeyleri belirlenmiştir. Ek olarak, kişisel bilgi formundan elde edilen değişkenler açısından görme engelli ve az gören öğrencilerin yazma kaygı düzeylerine ilişkin veriler analiz edilmiştir. Bu analizlerde ise t-Testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) istatistiksel işlemlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yazma kaygısı, görme engelli, yazma, az gören

(16648) BEKLENMEDİK BAŞARISIZLIK GÖSTEREN ÜSTÜN ZEKALİ BİREYLER

HATİCE KÜBRA SÖZEL¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

hksozel@anadolu.edu.tr

Başarı üstün zeka ile birlikte anılan bir kelimedir. Ancak üstün zekalı bireylerin beklenmedik başarısızlıklar gösterdiği de literatürde yapılan çalışmalar sonucunda ortaya konulmuştur. Beklenmedik başarısızlık gösteren üstün zekalı bireylerde; (1) Öğrencilerin sergiledikleri okul performansı ile başarı test puanları, öğretmen/arkadaş gözlemleri arasında görülen çelişki, (2) okul performansı ile potansiyel arasındaki çelişki, (3) öğrencilerin kendi performansları ile potansiyelleri arasında görülen çelişki durumları ortaya çıkmaktadır (Reis ve McCoach, 2000). Yapılan literatür taraması, beklenmedik başarısızlık gösteren üstün zekalı bireylerin belirlenmesi ve tanılanmaları, başarısızlığın nedenleri ve yapılması gerekenler ile bilgi sunmaktadır. Bu bireylerin tanılama sürecinde kullanılan standardize edilmiş ölçekler, öğretmenlerin aday göstermeleri ve farklı kültüre sahip olan çocuklara odaklanma oldukça önemli bir yere sahiptir (Başlantı, 2002). Tanı alan bireylerde başarısızlığın nedenlerinin belirlenmesi ve uygun müdahale yöntemleri ile başarılarının teşvik edilmeleri de bu bireylerin eğitimlerinde oldukça önemlidir (Karaduman, 2009).

Anahtar Kelimeler : üstün zeka, beklenmedik başarısızlık

(16697) ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN BİLİM VE SANAT MERKEZİNE DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

DERYA GİRGİN¹, İSMAİL SATMAZ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

derya.girgin@gmail.com

Öğrencinin okula devamsızlığının tam olarak anlaşılabilmesi için onun her yönüyle bir bütün olarak tanınması gerekir. Öğrencilerin özelliklerine uygun olarak eğitim olanaklarından olabilecek en üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak, okulların en önemli işlevlerinden biridir. Bu işlevin gerçekleştirilmesinin koşullarından biri devamın sağlanmasıdır. Öğrencilerin öğrenmeye hazır bir biçimde okullarına devam edebilmeleri için onların öncelikle önkoşul niteliğindeki gereksinimlerinin karşılanması gerekir. Öğrenme için ayrılan süre içerisinde öğrencinin bulunmadığı bir öğretim etkinliği, onun gerçekleştireceği öğrenme yaşantılarının eksik olmasına neden olmaktadır. Bu duruma etki eden en önemli neden ise “devamsızlıktır”. Okul yönetiminin boyutlarından “öğrenci hizmetleri” kapsamında yönetimi en çok uğraştıran işlerden biri öğrenci devamsızlıklarını konu alan çok az sayıda araştırmaya ulaşılabilmektedir. Alanyazında öğrenci devamsızlıkları, istenmeyen davranışlar içerisinde ele alınmaktadır. Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi için öncelikle devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bilim Sanat Merkezine kayıtlı öğrencilerin hangi nedenlerle devamsızlık yaptığını belirlemek amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada devamsızlık nedenleri öğrenciyi etkileyebilecek çeşitli değişkenler açısından çok yönlü bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacının çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Güney Marmara Bölgesindeki Bilim ve Sanat Merkezlerindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmacının örneklemini, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen 42 üstün yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmacının verileri yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmaya Araştırma verilerinin modelleştirilmesinde ise NVivo 8. nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmaya yönelik çalışmalar sürmektedir.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Kelimeler: BİLSEM, üstün yetenekli, devamsızlık

(16698) ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÖRGÜN EĞİTİM KURUMLARINDA KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

DERYA GİRGİN¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

derya.girgin@gmail.com

Üstün yetenekli öğrenciler sahip oldukları karakteristik bazı özelliklerden dolayı örgün eğitim kurumlarında farklı sorunlarla karşılaşmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin akranlarına göre üst düzey bilişsel becerilerde daha yüksek performans sergileyebilirler. Üstün yetenekli çocuklar bilişsel yeterlilikleri açısından akranlarına göre olağanüstü olarak tanımlanırlar ve bu durum çocuklar için farklı eğitim deneyimleri gerektirir (Kleine & Webb, 1992). Üstün yetenekli çocukların eğitim ve gelişimi üzerinde örgün eğitim kurumlarının önemli bir işlevi vardır. Özellikle yaşlılarından farklı özellikler sergileyen üstün yetenekli çocukların örgün eğitim yaşantısı içinde çeşitli güçlüklerle karşılaştığı gözlenmektedir. Bu araştırmacının amacı üstün yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarında karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmacının çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Çanakkale Bilim ve Sanat Merkezindeki destek eğitim programına devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmacının örneklemini, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen 24 üstün yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmacının verileri yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmaya Araştırma verilerinin modelleştirilmesinde ise NVivo 8. nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmaya yönelik çalışmalar sürmektedir.

Anahtar Kelimeler : BİLSEM, üstün yetenekli, örgün eğitim, güçlük

(16707) FARKLI ÖZEL EĞİTİM GRUBUNDA YER ALAN BİREYLERİN ZEKA ÖLÇEKLERİNDEN ALDIKLARI PUANLARIN İNCELENMESİ

HATİCE KÜBRA SÖZEL¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

hksozel@anadolu.edu.tr

Psikometrik açıdan bakılacak olursa zekâ, bireyin test bataryasında aldığı başarının norm grubunda yer alan yaşlılarının başarısı ile karşılaştırarak elde edilen ve IQ olarak adlandırılan tekil bir puandır (Brody, 1999). Zeka ölçeklerinin pek çok kullanım alanı vardır. bunlardan birisi de farklı zihinsel özelliklere sahip bireyleri ayırt etmektir. Zihinsel engel ve üstün zeka tanıları doğrudan zeka ölçekleri ile belirlense de otizm spektrum bozukluğu (OSB), özgül öğrenme güçlüğü (ÖÖG), dikkat eksikliği ve hiperaktivite (DEHB) gibi klinik tanılarda zeka ölçekleri yordayıcı bir rol üstlenmiş ve bu bireylerin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede kullanılan yardımcı bir araç olmuştur. Yapılan bu çalışmada zihinsel engel, üstün zeka, OSB, ÖÖG ve DEHB olan bireylerin farklı zeka ölçeklerinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Bu çalışma özel eğitim grubunda yer alan bireylerin aldıkları tanıya göre hangi alanlarda zorlandıklarını hangi alanlarda desteğe ihtiyaç duyduklarını belirlemek açısından önemlidir. Özellikle bu bireylere yönelik hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programlarında bu verilerin göz ardı edilmemesi verilecek olan eğitimin kalitesini de arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler : zeka ölçeği, özel eğitim

(16752) İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERE KAYNAŞTIRMA ORTAMLARINDA UYGULANAN AKICI OKUMA ÇALIŞMALARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

TÜNCA Y TUTUK¹, MACİD AYHAN MELEKOĞLU¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

tncytutuk@gmail.com

Bu araştırmada, işitme yetersizliği olan öğrencilerin devam ettikleri kaynaştırma ortamlarında, bu öğrencilerin akıcı okuma becerilerini geliştirmeye yönelik gerçekleştirilen uygulamaların öğretmen görüşleri çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel yaklaşıma dayalı fenomenolojik bir araştırma olarak desenlenmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde ise tümevarımsal yöntem kullanılmıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin sınıflarında çeşitli akıcı okuma etkinlikleri yaptıkları yönündedir. Öğretmenler sınıflarında kullandıkları okuma etkinliklerine yönelik yoğun olarak sıralı okuma etkinlikleri yaptıklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra, öğretmenler kaynaştırma ortamlarındaki işitme yetersizliği olan öğrencilerin genel okuma başarılarının ve akıcı okuma seviyelerinin sınıflarının düzeyinde ya da gerisinde olduğunu belirtmektedir. Ayrıca katılımcılar, akıcı okuma becerisine yönelik, müfredatta yer alan içeriğin ve öğretmen yetiştirme programlarındaki derslerin yetersiz olduğunu vurgulamaktadır. Sınıflarda kullanılan akıcı okuma etkinliklerinin alanyazında yer alan okuma müdahaleleriyle benzerlikleri olmasına rağmen, müdahaleleri sistematik ve planlı şekilde uygulama, düzenli olarak sürdürme ve müdahalenin uygulanışındaki ilkelere uymada farklılıklar olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ulusal ve uluslararası alanyazındaki ilgili araştırma bulgularıyla ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : akıcı okuma, işitme yetersizliği olan öğrenciler, kaynaştırma

(16754) İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN EĞİTİMİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

TÜNCAY TUTUK¹, NEVİN GÜNER YILDIZ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

tncytutuk@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimi alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin analizi yoluyla Türkiye'de işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimi alanına ışık tutmaktır. Ulusal Tez Merkezi'nde yapılan tarama sonucunda yüksek lisans ve doktora tezi olmak üzere, erişime açık olan toplam 91 teze ulaşılmıştır. Ulaşılan tezler, yıllara göre dağılımları, konu alanları, araştırma yöntemleri, veri toplama araçları, çalışma grubunun özellikleri, örneklem belirleme yöntemleri ve üniversitelere göre dağılımlarına göre içerik analizi yöntemiyle incelenerek, işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimi alanındaki araştırma eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgulara göre 1985 ve 2017 tarihleri arasında tamamlanan tezlerin %80,22'sini (73 adet) yüksek lisans, %19,78'ini (18 adet) ise doktora tezleri oluşturmaktadır. Tezlerin tarihlerine göre dağılımlarına bakıldığında en yüksek oranın %13,18 ile 2016 yılına ait olduğu, üniversiteye göre dağılımına bakıldığında ise %41,75 ile Anadolu Üniversitesi'nin en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular, Türkiye'de özel eğitim ve işitme yetersizliği olan bireylerin eğitimi bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : işitme yetersizliği olan bireyler, yüksek lisans tezi, doktora tezi, içerik analizi

(16817) ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP VELİLERİN YAŞAM DOYUMLARI VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

BERİA TOPTAŞ¹, FAZİLET EDA YILMAZ OLCAY¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

beriatoptas@gmail.com

Normal bir çocuğa göre engeli olan bir çocuğa sahip olmak ebeveyn için daha fazla aşılması gereken zorluk anlamına gelmektedir. Normal bireye göre birçok alanda daha fazla özel çaba gerektiriyor olması, engelli bireyin ailesini pek çok yönden zorlayan faktörlerdir. Tüm bu faktörlerden dolayı engelli olma halinin ebeveynin zaman içerisinde tükenmişlik hissetmesine ve yaşamdan yeterli doyumunu alamamasına sebep olacağı düşünülmektedir. Tükenmişlik hissi yaşayan ve yaşamda istediklerini elde edemediği için doyum hissi düşen anne babaların kendilerine, çocuklarına ve çevrelerine karşı tahammüllerinin azalması, yaşam kalitelerini hem çocukları hem kendileri açısından düşürmektedir. Bu çalışma da engelli bir çocuğa sahip olan anne babaların tükenmişlik düzeyleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Bu araştırma, İstanbul İli Kadıköy İlçesinde bulunan, Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) 2015-2016 eğitim-öğretim yılında başvuran, engelli çocuğa sahip ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan veliler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, çalışmaya gönüllü olarak katılan 85 kadın ve 35 erkekten oluşmaktadır. Bu araştırmada veriler, engelli çocuğa sahip velilere uygulanan “Kişisel Bilgi Formu”, “Yaşam Doyum Ölçeği” ve “Maslach Tükenmişlik Ölçeği” ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 20.0 sürümünden yararlanılmıştır. Araştırmada velilerin tükenmişlik ölçeği puanları ve yaşam doyum ölçeği puanlarının, cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere *Bağımsız Grup t Testi* kullanılmıştır. Çalışma grubunun yaşam doyum ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ise, *Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği* kullanılmıştır. Tüm analizler için istatistiksel anlamlılık düzeyi .05 kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda, engelli çocuğa sahip velilerin yaşam doyumları ile tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Engelli çocuk ailelerine yönelik aile eğitimi, bireysel danışmanlık, psikolojik destek hizmetlerinin verilmesinin ailelerin tükenmişlik duygularını azaltacağı ve yaşam doyumlarını yükselteceği düşünülmektedir. Ayrıca tükenmişliği azaltmada etkili olan, sosyal destek mekanizmalarının, aileyaşanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Son olarak literatürde engelli çocuğa sahip ebeveynlerin yaşam kalitesini arttıran kavramlardan olan, yaşam doyumunu ve tükenmişlik düzeylerini konu alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu tür çalışmaların artırılmasının engelli çocuk ailelerinin ihtiyaçların tespit edilmesinde önemli bir araç olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Yaşam Doyumu, Tükenmişlik, Engelli Bireyler

(16838) ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK GEÇİŞ HİZMETLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRKİYE'DEKİ GEÇİŞ HİZMETLERİNE İLİŞKİN İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELERİN İNCELENMESİ

AHMET SERHAT UÇAR¹, YASEMİN ERGENEKON¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

asucar@anadolu.edu.tr

Ortaöğretime ve liseye devam eden yetersizliği olan bireylerin sayısındaki artış, öğrencilerin lise sonrası iş ve meslek hayatına geçişlerine ilişkin sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu durum yetersizliği olan bireylerin okul sonrası hayatlarından meslek hayatlarına başarılı geçişlerin sağlanabilmesi için özel eğitim, mesleki rehabilitasyon ve kariyer eğitimi gibi alanlarda, geçiş hizmetlerine yönelik yasaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitimde geçiş hizmetleri 1920'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) kabul edilen Smith Fess Yasası'nın kabulü ile başlamıştır. Yetişkinliğe geçiş bağlamında ise çalışmalarının başlangıç noktası, 1960'lı yıllarda işbirliğine dayalı iş programları ve 1970'lerde okul öncesi geçişler ve mesleki eğitim çalışmalarına yönelik okuldan işe geçiş hareketidir. Geçiş hizmetlerine yönelik ilk geniş çaplı çalışma 1980'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) gerçekleştirilmiştir ve "geçiş" terimine yönelik tanımlamalar yapılmıştır.

Geçiş hizmetlerine yönelik ilk geniş çaplı çalışma 1980'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) gerçekleştirilmiştir ve "geçiş" terimine yönelik tanımlamalar yapılmıştır. 1983 yılında geçiş teriminin ilk tanımı Madeleine Will tarafından yapılmıştır. Geçişin okulun sunduğu yapı ve güvenlik ile yaşamın riskleri arasında bir köprü olduğunu belirtmiş ve Will Köprü Modeli'ni (Will Bridge Model) ortaya koymuştur. Bu modelde okuldan iş yaşamına geçişi kolaylaştırmak için üç tür hizmet (köprü) tanımlanmaktadır.

Ülkemizdeki özel gereksinimli bireylere sunulan geçiş hizmetlerine ilişkin yasal düzenlemeler incelediğinde ilk olarak 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 72 nci maddesine beşinci fıkrasında "İlgili mevzuatı uyarınca verilecek rapora göre kendisi, eşi veya birinci derece kan hısımlığı bulunan bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri engelli olan memurların engellilik durumundan kaynaklanan yer değiştirme taleplerinin karşılanması için düzenlemeler yapılır." maddesi yer almaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un ikinci maddesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görevleri arasında "Engellilerin mesleki rehabilitasyonunu sağlayacak tedbirler almak." ifadesine yer verilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun beşinci maddesinde; "İş ilişkisinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz." ifadesi yer almaktadır. Türkiye İş Kurumu İşgücü Uyum Hizmetleri Yönetmeliği'nin 14. maddesinde "Kursların, istihdamında güçlük çekilen özürülere, hükümlü/eski hükümlülere, kadınlara, uzun süreli işsizlere ve gençlere yönelik olması durumunda veya işverenin işgücü ihtiyacı doğrultusunda istihdam taahhüdüne bağlı olarak on kişiden az kursiyer için de kurs düzenlenebilir." ifadesine yer verilmiştir.

Sonuç olarak ülkenizde doğrudan zihin yetersizliği olan bireylerin geçiş süreçlerini düzenleyen ve planlayan herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Ancak dolaylı olarak geçiş süreçleri ile ilişkilendirilebilecek yasa ve yönetmelik maddeleri bulunmaktadır. İlişkilendirilebilen bu maddelerin de büyük bir çoğunluğunun uygulanmadığını ya da eksik uygulandığını söylemek mümkündür. Bu nedenle yetersizliği olan bireylerin fırsat eşitliği çerçevesinde toplumdaki diğer bireyler gibi eşit şartlarda yaşamın tüm alanlarından yararlanması ve toplumda bağımsız bireyler olabilmesi için politikalar geliştirilmeli, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Özel eğitim, zihin yetersizliği, geçiş hizmetleri, geçiş hizmetlerine ilişkin yasalar

(16926) SCIENTIFIC GIFTEDNESS AND STEM: A THEMATIC REVIEW**BESTAMİ BUĞRA ÜLGER¹, SALİH ÇEPNİ¹**¹ *ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ**b.bugra84@gmail.com*

In recent years, researchers have been interested in science, technology, engineering, and mathematics (STEM), and educational studies of scientific giftedness have increased. In this study, we thematically reviewed studies in the context of both scientific giftedness and STEM education. We aimed to shed light on the academic outcomes of STEM and scientific giftedness studies. In total 35 articles were examined. Articles available in the literature were analyzed using a matrix that consisted of content features (aims, research methods, samples or participants, results, and suggestions) and general features (the type of journal, year and demographic properties) in thematic review. The findings are presented under the themes shown in the matrix. In general, the researchers focused on the following content features: STEM schools, STEM career choices, STEM talent development, and scientifically gifted student attributes. Within this context, it is evident that there is a need for empirical data concerning how STEM talent develops in scientifically gifted students and for studies regarding the effects of STEM education materials on students' skills. We also discussed the results and implications for future research in the field of STEM education and impacts on scientifically gifted students.

Anahtar Kelimeler : Scientifically gifted, STEM education, Thematic review, talent development

(17014) ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÜSTÜN ZEKÂLI BİREYLER: İKİ KEZ FARKLI BİREYLER**ÖMER FARUK TAMUL¹**¹ *ANADOLU ÜNİVERSİTESİ**omerfaruktamul@anadolu.edu.tr*

Toplumlar genelde bireylerin genelde zayıf ya da güçlü yönleri üzerine düşünmektedir. Tek yönlü bu özellikleri üzerinde durulmakta ve yatırımlar yapılmaktadır. Bu bağlamda hem üstün zekâlı hem de öğrenme güçlüğü olan bireyler toplum içinde kendilerini kolay bir şekilde gösteremezler. Çünkü iki kez farklı bireylerin akademik başarılarını etkileyen belirli bir öğrenme geriliği varken aynı zaman entelektüel olarak gelişmiş becerilere sahiptirler. Sahip oldukları özellikler birbirlerini maskeler ve herhangi bir özel eğitim grubuna dâhil edilmezler. Oysa özel eğitimin her alanında olduğu gibi öğrenme güçlüğü olan üstün zekâlı bireylerin ihtiyacı olan eğitime yönlendirilebilmesi için fark edilebilmesi ve sınıflandırılabilmesi gerekmektedir. Bu bireylere yönelik gerekli yatırımlar yapılmadığı zaman bireylerin gelecekleri ve eğitim hayatlarının yok olabileceği unutulmamalıdır (Gilman ve diğerleri, 2013; Nicpon, Allmon, Sieck, & Stinson, 2011).

Yapılan bu çalışmada da öğrenme güçlüğü olan üstün zekâlı bireylerin özellikleri ve bu bireylerin tanınmasına ve eğitimlerine yönelik literatürde bahsedilen yöntemlere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler : üstün zeka, yetenek, öğrenme güçlüğü

(17018) ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLERDE CİNSİYETİN AKADEMİK BAŞARI/BECERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**BÜŞRA SERTEL¹**¹ *ANADOLU ÜNİVERSİTESİ**busrasertel@anadolu.edu.tr*

Geçmişten günümüze gerek günlük yaşamda gerekse de akademik çalışmalarda kadın - erkek arasındaki benzerlik ve farklılıklar sosyoloji, psikoloji, eğitim gibi bilim dalları tarafından sürekli araştırılmaktadır. Eğitim alanındaki araştırmalar incelendiğinde, cinsiyet, normal gelişim gösteren ve üstün yetenekli öğrencilerin zeka gelişimi, akademik başarı/beceri, mesleki yönelimleri, motivasyon düzeyleri, benlik algıları vb. üzerindeki etkisi

incelenen bir değişken olmuştur. Örneğin; üniversitede farklı bölümlerden mezun olan kız ve erkek öğrencilerin branşlarının ve eğitim seviyelerinin cinsiyet bağlamında araştırıldığı Ceci, Ginther, Kahn ve Williams'ın (2014) çalışmasında yerbilimleri, mühendislik, ekonomi, matematik/bilgisayar ve fizik gibi alanlarda kadınların lisans, yüksek lisans ve daha üstü eğitimlerde temsil oranının çok düşük olduğu haliyle erkeklerinde bu alanlarda çok fazla olduğunu, psikoloji, sosyal ve beşeri bilimlerde ise kadınların çok fazla olduğu bulunmuştur. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün (2017) raporuna göre ise kadınların, eğitim bilimlerindeki oranı (%68,6), sağlık (%63) ve el sanatları (%63,3) gibi alanlarda yoğunken; mühendislik (%21,8), mimarlık ve inşaat (%32,9), veterinerlik (%30,6) gibi çalışma alanlarda kadınların az temsil edildiği görülmektedir. Her iki çalışmada da kadınların matematik ve fen ağırlıklı alanlarda az temsil edildikleri görülmekte olup, okul yıllarından iş hayatına kadar olan bu az temsil oranı Clark (2005) tarafından sıklıkla kullanılan bir metafor olan "boru hattı sızıntısı" na benzetilmektedir. Aynı dünya da yaşayan ve benzer sorumlulukları paylaşan kadın ve erkeğin okul ve mesleki yaşamda sayıca farklılık göstermesinin nedeni ne olabilir? Bu çalışma, üstün yetenekli öğrencilerde cinsiyetin akademik başarı/beceri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla literatür taraması şeklinde yapılmıştır. İncelenen araştırmalar ışığında fen bilimleri, matematik ve okuma alanına dair üstün yetenekli kız ve erkek öğrenciler arasında başarı farklılıklarına rastlandığı gibi kız ve erkek öğrencilerin başarıları arasında benzerliklerin bulunduğu çalışmalara da rastlanmıştır. Sonuç olarak ise öğrencilerin akademik başarıları üzerinde sadece sahip oldukları cinsiyetin değil, cinsiyete bağlı olarak içinde yaşadıkları çevrenin/toplumun, öğrencilerin sahip oldukları motivasyon, benlik algısı, öz-güven gibi kişisel faktörlerin yanı sıra okullarda birlikte oldukları öğretmen ve akran davranışlarının da etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Üstün yetenekli öğrenciler, cinsiyet, akademik başarı/beceri

(17029) GÖRME YETERSİZLİĞİNDEN ETKİLENMİŞ ÇOCUKLARA KARDEŞLERİ ARACILIĞIYLA SUNULAN YÜKSEK KOL KORUNMA TEKNİĞİ ÖĞRETİMİNİN ETKİLİLİĞİ

HALE ÇOTUK¹, BANU ALTUNAY ARSLANTEKİN²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

halecotuk@gmail.com

Görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklara, buldukları ortamlarda güvenli bir şekilde hareket edebilmeleri konusunda bağımsız hareket becerilerinin öğretimine önem verilmektedir. Bu çalışmada görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklara kardeşleri tarafından eş zamanlı ipucu yöntemi kullanılarak yüksek kol korunma tekniği öğretiminin etkililiği incelenmiştir. Araştırmada yer alan görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar "öğrenen" ve bu çocukların normal gelişim gösteren kardeşleri ise "öğreten" olarak ifade edilmiştir. Katılımcı grupta görme yetersizliğinden etkilenmiş 4 çocuk ile 4 normal gelişim gösteren kardeşleri yer almıştır. Bu grupta yer alan görme yetersizliğinden etkilenmiş çocukları Ankara ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nda birinci kademe eğitimine devam eden 3. sınıf iki öğrenci ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim Okulları'nda ikinci kademe eğitimine devam eden 5. sınıf iki öğrenci oluşturmuştur. Katılımcı çocuklar 9-11 yaş aralığında olan, ikisi az gören ikisi ağır görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar olarak belirlenmiştir. Çalışmada normal gelişim gösteren kardeşler 11-20 yaş aralığında olan kişilerdir. Araştırmanın öğretim, yoklama, genelleme ve izleme oturumları her çocuğun kendi evinde yürütülmüştür. Çalışmada günlük ve toplu yoklama oturumları gerçekleştirilmiştir. Süreçte öğrenen kardeşler için araç gereç kullanılmamıştır. Ancak öğreten kardeşlerin eş zamanlı ipucu yöntemini edinimleri sırasında sunular ve örnek videolar kullanılmıştır. Araştırmada tek denekli araştırma modellerinden denekler arası çoklu yoklama deseni kullanılmıştır. Süreçte ilk olarak öğreten kardeşlere eş zamanlı ipucu yöntemi konusunda ön test-son test uygulanmıştır. Öğreten kardeşlerin ön test verilerinde eş zamanlı ipucunu kullanma düzeylerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. Ardından uygulamacı tarafından öğreten kardeşlere eş zamanlı ipucu yönteminin öğretimi gerçekleştirilmiştir. Bu öğretimler; öğretim yöntemini tanıtmaya, olumlu-olumsuz örneklerle model olma, araştırmacının öğreten rolünü üstlenerek öğreten kardeşe uygulama sürecini sergilemesi, öğreten kardeşlerin öğreten rolünü üstlendiği öğretim oturumları olarak basamaklandırılmıştır. Uygulama sürecinde öğreten kardeşlerin öğrenen kardeşlerine eş zamanlı ipucu yöntemini kullanarak yüksek kol korunma tekniğinin öğretimini gerçekleştirilmesi istenmiştir. Bu süreçte öğrenen kardeşlerden yüksek kol korunma tekniğinin edinimine yönelik veriler elde edilmiştir. Öğretimin ardından her bir kardeş çiftinden 15,25 ve 35. günlerde izleme verileri toplanmıştır. Ayrıca uygulama öncesi ve sonrasında öğrenen kardeşlerin yüksek kol korunma

tekniklerini farklı ortamlara genellemeleri konusunda ön test-son test verileri düzenlenmiştir. Çalışmada gözlemciler arası güvenilirlik ve uygulama güvenilirliği verileri düzenlenerek analiz edilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik verileri görme engellilerin eğitimi alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamış bir uzman tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda öğretmen kardeşlerin eş zamanlı ipucu yöntemini kullanarak öğretimini gerçekleştirdiği yüksek kol korunma tekniklerini görme yetersizliğinden etkilenmiş çocukların etkili bir biçimde edindikleri farklı ortamlara genelledebildikleri ve beceriyi sürdürebildikleri gözlenmiştir. Araştırmanın sonuçları tartışılarak ileriye yönelik araştırmalar için önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar, Yüksek kol korunma tekniği, Kardeş öğretimi, Eş zamanlı ipucu yöntemi.

(17034) TÜRKİYE'DE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERİN EĞİTİMİNİN DAYANDIĞI EĞİTİM FELSEFESİ

ESRANUR DÜLGER¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

esranurozkan@gmail.com

Türkiye'de eğitim sisteminin dayandığı felsefe tarihten bu yana, yaşayış şekli ve toplumun benimsediği değerler doğrultusunda farklılık göstermiştir. İslamiyetin kabulünün öncesinden bu zamana Natüralizm (Doğacılık), Daimicilik, Esasicilik, Pragmatizm, Pozitivizm ve Yapılandırmacılık felsefelerinin uygulandığı görülmektedir. Toplumun azınlık kısmını oluşturan özel yetenekli öğrencilerin eğitimi ülkemizde gerektiği kadar önemsenen ve ciddiye alınan bir konu değildir. Türk eğitim tarihine bakıldığında Enderun Mektepleri'nin özel yetenekli bireylerin eğitiminin temelleri olarak görüldüğü kabul edilmektedir. Lakin sonrasında sistemli ve amaca yönelik bir eğitim programı uygulanmamıştır. Bilim ve Sanat Merkezleri özel yetenekli bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak adına öğretim veren kurumlardır. Ancak literatürde, uygulanan eğitimin dayandığı felsefeye rastlanmamıştır. Bu araştırma alanyazındaki eksikliği gidermesi ve Enderun Mekteplerinde özel yetenekli bireylerin eğitiminin dayandığı felsefenin incelenmesi yoluyla yapılandırılacak eğitim modeline ışık tutacağından önem arz etmektedir. Araştırma kapsamında Türkiye'de özel yetenekli öğrencilerin eğitiminin dayandığı felsefenin incelenmesi amaçlanmaktadır. Enderun Mekteplerinde uygulanan eğitimin dayandığı felsefe ve Türkiye'de Bilim ve Sanat Merkezlerinde verilen eğitimin dayandığı felsefe, uygulanan eğitim programları incelenerek ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Özel yeteneklilerin eğitimi, Eğitim felsefesi

(17036) ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERDE FELSEFE EĞİTİMİ

ESRANUR DÜLGER¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

esranurozkan@gmail.com

Özel yetenekli bireylerin sahip olduğu özelliklerden biri de sorgulayıcı olmalarıdır. Geniş ilgi alanına sahip olmaları ve bu doğrultuda giderilmesi zor olan merakları, özel yetenekli bireyleri yaşama dair soru sormaya itmektir. Bazen sorulara yanıt bulamamaları onların sosyal ve duygusal sorunlar yaşamalarına sebep olabilmektedir. Geçmişten günümüze değin hayatı sorgulama ve anlamlandırma çabasının, felsefe aracılığı ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Kelime anlamı bilgelik sevgisi olan felsefeyi bilimden ayıran en önemli noktalardan biri de; sorulara verilen tek bir cevabın olmayışıdır. Özel yetenekli bireylerde mevcut olan merak ve sorgulama özelliğinin, felsefe eğitimi verilerek sistematik hale getirilmesi mümkündür. Yapılan araştırmalar felsefe eğitiminin öğrencilerin düşünme becerilerinde ve akademik başarısında olumlu değişimler meydana getirdiğini göstermektedir. Özel yetenekli bireyler, sahip oldukları potansiyel dolayısıyla farklılaştırılmış eğitim uygulanması gereken bireylerdir. Normal düzeyde bulunan öğrencilerin eğitimlerinde dahi olumlu yansımaları gözlemlenen felsefe eğitiminin, özel yetenekli bireyler için de önemi göz ardı edilmemelidir. Bu araştırmanın

amacı felsefe eğitiminin, özel yetenekli bireylerin eğitiminde meydana getirdiği değişimi alan yazında incelemektir.

Anahtar Kelimeler : Özel yetenekli bireyler, felsefe

(17792) GÖRME YETERSİZLİĞİNDEN ETKİLENEN ÖĞRENCİLERE KESİR ÖĞRETİMİNDE DOĞRUDAN ÖĞRETİM MODELİNİN ETKİLİLİĞİ

DEMET TİRYAKI¹, BANU ALTUNAY ARSLANTEKİN¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ

demettiryaki@gazi.edu.tr

Amaç: Kesirler matematik öğretiminde ilk öğrenilen soyut kavramlardandır. Kesirler bir bütünün kaç eş parçaya bölündüğünü göstermektedir. Ancak öğrenciler kesri bir bütün olarak görmek yerine pay ve paydadaki sayıların farklı sayıları ifade ettiğini düşünmektedir. Bu sebeple kesir kavramı tam olarak öğrenciler tarafından kavranmamaktadır. Özellikle de soyut kavramları öğrenme noktasında çok daha fazla somutlaştırmaya ihtiyaç duyan görme yetersizliğinden etkilenen öğrenciler için parça bütün ilişkisi ve pay payda öğretimi yapılmadan kesirler ile çalışmalar yapıldığında okuduklarının ne anlam ifade ettiğini bilmeyen ve konular ilerledikçe ve karmaşıklıkça kafası karışan birçok öğrenci ile karşılaşmaktadır. Bu sebeple bu çalışmada görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilere parça bütün ilişkisi ve pay-payda öğretimi ile kesir öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın bağımlı değişkeni görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin kesri öğrenme düzeyi; bağımsız değişkeni ise Doğrudan Öğretim Modeli ile öğretimin etkililiğidir. Araştırmaya 8-9 yaşlarında görme engelliler ilkokuluna devam eden görme yetersizliğinden etkilenen üç 3. sınıf öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar daha önce kesirler ile ilgili eğitim almamıştır. Öğrencilerin yoklama (probe), öğretim (intervention ...), izleme (maintenance) ve genelleme verilerini toplayabilmek için ölçüt bağımlı testler (Criterion-referenced tests) hazırlanmıştır. Yöntem olarak tek denekli araştırma yöntemlerinden denekler arası çoklu yoklama modeli (a multiple probe-across-participants design) kullanılmıştır.

Sonuçlar ve Tartışma: Çalışmanın sonuçları grafik ile gösterilerek yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda Doğrudan Öğretim Modelinin kesir öğretiminde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İzleme oturumlarında öğrencilerin edimlerini aradan geçen zamanda korudukları ve edimlerini farklı sorulara genellebildikleri görülmüştür. Ülkemizde görme engelli öğrencilere kesir öğretiminin Doğrudan Öğretim Modeli ile yapıldığı herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Araştırma sonuçlarının başka araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : GÖRME YETERSİZLİĞİ, KESİR ÖĞRETİMİ, DOĞRUDAN ÖĞRETİM MODELİ

(17918) ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE GÖRME YETERSİZLİĞİNDEN ETKİLENMİŞ VE NORMAL GELİŞİM GÖSTEREN ÇOCUKLARIN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

HALE ÇOTUK¹, SELDA ÖZDEMİR²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

halecotuk@gmail.com

Sosyal etkileşim sırasında çocukların karşılaşabilecekleri durumlarda problem çözme becerileri akran etkileşimi açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, ağır görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar, az gören çocuklar ve normal gelişim gösteren çocukların problem çözme becerilerinin karşılaştırılmasıdır. Katılımcılar Ankara ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İlköğretim Okulu ve Özel Özel Eğitim Kurumları ile Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nda ana sınıflarına devam eden çocuklardan oluşturulmuştur. Çalışmaya 4-6 yaş aralığında 10

az gören, 10 ağır görme yetersizliği olan ve 10 normal gelişim gösteren çocuk katılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından her çocuktan bireysel olarak toplanmıştır. Çalışmada kullanılan materyaller; “mutfak araç gereçleri (2 adet kaşık, 2 adet çatal, 2 adet tabak, 2 adet fincan, plastik tencere, ocak, tava), bebek, beşik, araba, oyuncak meyve ve sebzeler (üzüm, mısır, havuç) ve telefon”dur. Çalışmada katılımcı çocukların problem çözme becerilerini sergilemeleri amacıyla önceden belirlenen iki farklı sosyal problem durumu sergilenmiştir. Sosyal problem durumları oyun kurgusundan bağımsız olarak belirlenerek çocukla araştırmacı tarafından oynanan oyunun içerisine dahil edilmiştir. Araştırmacı oyun başlamadan önce ağır görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklara ve az gören çocuklara görme girdilerindeki sınırlıktan dolayı oyuncakları dokunarak tanımlarını sağlamıştır. Oyun gözlem sürecinde katılımcı çocukların oyuncak seçimlerine ve oyunu kurgulamalarına herhangi bir müdahalede bulunulmadan oynamalarına fırsat verilmiştir. Ancak uygulamacı oyun sırasında çocukların verdiği rol ve görevleri yerine getirmiştir. Uygulamacı tarafından oyunun devamında sırasıyla belirlenmiş olan sosyal problem durumları sergilenmiştir. Uygulamacı katılımcı çocuğun dikkatini jest, mimik ve sözel ifadeler kullanarak iki farklı problem durum üzerine çekmiştir. Oyun sürecinde iki farklı sosyal problem durumu arasında 5 dakika geçmesine dikkat edilmiştir. Katılımcı çocukların sosyal problem durumlarına yönelik kendiliğinden geliştirdikleri problem çözme önerileri araştırma kapsamında kodlanarak gruplar arasında karşılaştırılmıştır. Çalışmada çocukların öğretmeninden yardım isteme, tepkisiz kalma, yardım etme, kendi oyuncakını paylaşma gibi çözümler ürettikleri gözlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda ağır görme yetersizliği olan, az gören ve normal gelişim gösteren çocukların sosyal problem durumlarına yönelik sergiledikleri problem çözme becerileri arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar tartışılarak ileri araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar, Problem çözme becerileri, Oyun.

(16839) TÜRKİYE VE DÜNYA'DA DUYGU VE DAVRANIŞ BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK UYGULAMA ÖRNEKLERİ

AHMET SERHAT UÇAR¹, KADRIYE UÇAR¹, YUNUS YILMAZ¹

¹ ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

asucar@anadolu.edu.tr

Alanyazın incelendiğinde kültürel farklılıklar ve görüş ayrılıkları nedeniyle duygu ve davranış bozukluğuna ilişkin genel kabul gören bir tanım oluşturulamadığı görülmektedir.

Çin’de araştırmacılar ve doktorların IDEA’da yapılan duygu ve davranış bozukluğunun tanımında yer alan tanı kriterlerine ilişkin tartışmaları sürmektedir. Duygu ve davranış bozukluğu tanısı alan Çinli ve Çinli Amerikalı çocuklarda uygulanmak üzere üç müdahale programı geliştirilmiştir. İlk müdahale bir doktor-ebeveyn-öğretmen ekibinin yaklaşımı, ikinci müdahale filial terapi, üçüncü program ise sanat terapisi (Li ve Froeschle, 2013).

Kanada’da duygu ve davranış bozukluğu olan bireylerin hizmet alması için tanılama zorunlu değildir. Bireylerin hizmetlere (eğitim, sağlık) uygunluğu eyaletlerde yerel ekipler tarafından değerlendirilmektedir. Öğrencilerin kaynaştırma eğitimi alması öngörülmektedir. Öğrencilere sınıfta yardımcı öğretmenler eşlik etmektedir. 4 eyalette evde eğitim imkânı bulunmaktadır (Dworet ve Maich, 2007). Kaynaştırma eğitimine uygun olmayan öğrenciler farklı ortamlarda aldıkları eğitimlerle kaynaştırmaya uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Güney Kore’de duygu ve davranış bozukluğu olan bireylerin eğitsel tanılması sürecinde IDEA’da yer alan tanım kullanılmaktadır. Tanılamanın ardından öğrencinin düzeyi ve gereksinimleri göz önünde bulundurularak kaynaştırma ortamlarına ya da özel okullara yönlendirme yapılmaktadır. 279 (%10,13) öğrenci özel okullarda 1760 öğrenci (63.9) genel eğitim okullarındaki özel sınıflarda, 715 öğrenci (%25.9) genel eğitim sınıflarında eğitim almaktadır. Eğitim sürecinde öğrencilere bireyselleştirilmiş eğitim programları uygulanmaktadır.

Kenya’da halkın inançları, kültürü ve gelenekleri, yetersizliği olan bireylere yönelik hizmetlerin sağlanmasını büyük ölçüde engellemektedir (Ihunnah, 1984). Abosi (2003), Akademisyenler, öğretmenler ve sosyal çalışmacılar Kenya eğitim müfredatının duygu ve davranış bozukluğu olan bireylere yönelik gerekli düzenlemeleri içermediğini ifade etmektedir. Rehabilitasyon merkezlerinde suçlu çocuklara verilen eğitimle aynı içerik sunulmaktadır (Mukuria ve Korrir, 2006).

Malta'da yasal mevzuatta duygu ve davranış bozuklukları, sosyal, duygusal ve davranışsal bozukluk olarak ele alınmaktadır. Öğrencilerin uygun ortamlara yerleştirilmesinde kaynaştırma koordinatörleri görev almaktadır. Sosyal, duygusal ve davranışsal bozukluğu olan öğrencilerin %90'ı kaynaştırma ortamlarında %10'u ise özel okullarda eğitim almaktadır (Cooper ve Cefai, 2013). Küçük yaşta duygusal ve davranışsal bozukluğu olan öğrencilerin erken müdahale uygulamaları ile kaynaştırma ortamlarında eğitim alabilmelerine çalışılmaktadır (Cooper ve Cefai, 2013).

Jamaika'nın oturmuş bir eğitim sistemi bulunmamakta, yeni yapılanmaktadır. Duygu ve davranış bozukluğu olan bireylerin kaynaştırma eğitimi alması öngörülmektedir. Jamaika'da bu bireylerin üçte biri eğitimlerinin %60'ını genel eğitim sınıflarında sürdürebilmektedir. Sınıf öğretmenleri bu öğrencilerle başa çıkmakta zorlandıklarını ifade etmektedir. (Lambert, Weisz ve Knight, 1989).

Türkiye'de duygu ve davranış bozukluğu olan bireylere yönelik ayrı bir düzenleme gerçekleştirilmemekte, diğer yetersizlik grupları ile birlikte ele alındığı görülmektedir. Ülkemizde duygu ve davranış bozukluğu olan bireylerin eğitim alabilecekleri ortamlar Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde diğer yetersizlik gruplarında olan bireylerin de eğitim ortamları olan kaynaştırma ortamları ve özel alt sınıflar ve ayrı okullar olarak ifade edilmektedir (ÖEHY, 2006).

Sonuç olarak ülkemizdeki politikanın, eğitim hizmetlerinin sunulmasında eğitsel ve tıbbi tanılamamanın bir önkoşul olmadığı Kanada'nın bazı eyaletleri ile farklılaştığını söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra eğitim hizmetlerinde tanılamamanın önkoşul olarak değerlendirildiği Güney Kore ve Malta ile benzerlik görülmektedir.

Anahtar Kelimeler : özel eğitim, duygu ve davranış bozuklukları, uygulama örnekleri, yasal düzenlemeler

(16455) PES PLANUS OLAN ÖĞRENCİLERİN FİZİKSEL UYGUNLUK DÜZEYİ VE BENLİK SAYGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

MAHMUT AÇAK¹, RAMAZAN BAYER²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ
rmznbayer@gmail.com

Bu çalışma; Pes planus olan öğrencilerinin fiziksel uygunluk düzeyi ve benlik saygılarının değerlendirilmesi ve bu durumun birbiri ile olan ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma kesitsel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmaya pes planus olan 134 erkek ve 134 kadın öğrenci katılmıştır. Araştırmada Uluslararası Fiziksel Aktivite Düzeyi Belirleme Ölçeği (UFAA) ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde SPSS 24.0 istatistik programı kullanılmıştır. Compute variable ile ölçeklerin alt boyutları hesaplanmış ve Bağımsız Örneklem T Testi kullanılarak cinsiyetler arası karşılaştırma yapılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için İki Değişkenli Korelasyon analizi kullanılmıştır. Katılımcıların UFAA'ya göre hesaplanan haftalık enerji tüketiminin erkekler (1357,30±244,85) ve kadınlarda (1298,20±243,14) en fazla hafif (met-dk/hafta) düzeyde ve anlamlı (p<0.05= ,048) fark olduğu belirlenmiştir. Benlik saygısı ölçeğinden alınan puan ortalamasına göre bayan ve erkeklerin orta düzey benlik saygısına sahip olduğu ve iki grup arasındaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin fiziksel uygunluk düzeyi ve benlik saygıları karşılaştırıldığında fiziksel uygunluk düzeyi düşük olan öğrencilerin yaşam kalitesi ve benlik saygısının etkilediği belirlenmiş, bu duruma etki eden en önemli etmenin pes planus olan bireylerin bacak, diz ve bel bölgesinde ağrıların olması olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler : Pes Planus, Fiziksel Uygunluk, Benlik Saygısı.

(16470) SPORDA KULLANILAN AYAKKABILARIN DÜZTABANLIĞA ETKİSİNİNİN İNCELENMESİ

MEHMET FATİH KORKMAZ¹, MAHMUT AÇAK¹, SERKAN DÜZ¹
¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
 m.acak@hotmail.com

Bu çalışmanın genel amacı; sporda kullanılan ayakkabıların sporcuların ayak yapısını nasıl etkilediğini incelemektir. Çalışma 2016 Ağustos-2017 Nisan ayları arasında yapılmıştır. Bu çalışma iki aşamada yapılmıştır. Sporda kullanılan ayakkabıların düztabanlığa etkisini araştırmak, çalışmaya 1390 sporcu katılmıştır. Bu sporcuların branş ve cinsiyet dağılımları; Güreş branşı yapan 225'i serbest stil güreşçisi ve 220'i grekoromen stil güreşçi toplamda 445 sporcu, futbol branşı için toplan 383 erkek futbolcu, 69 judocu, 131 erkek ve 74 bayan 204 hentbolcu, 93 erkek 41 bayan toplam 157 tekvandocu, 27 milli takım yürüyüşçüsü, 34 erkek 12 bayan yürücü, 37 erkek boksör ve 22 çim hokeyi sporcusu katılmıştır. Ayak taban görüntülenmesi güvenilir, basit ve kolay uygulanabilir olması nedeniyle podoskop sistem yöntemi kullanılmıştır. Ayağın genel yapısının tespiti ve değerlendirilmesi için Photographic görüntüleme cihazı ayak izi parametreleri kullanılmıştır. Bu çalışmada geçerliliği yüksek olan Staheli indeksi kullanılmıştır. Serbest güreş branşı yapan ayak izi ortalaması 0.8, judo yapanların ayak izi ortalaması 0.75, hentbol oynayan sporcuların ayak izi ortalaması 0.6, basketbol oynayan sporcuların ayak izi ortalaması 0.56, voleybol sporu yapan ayak izi ortalaması 0.55, futbol oynayan sporcuların ayak izi ortalaması 0.63, tekvando sporu yapan ayak izi ortalaması 0.66, yürüyüşçülerin 0.45, yürücülerin 0.56, boks sporu yapan ayak izi ortalaması 0.68, grekoromen stil güreşçi yapan ayak izi ortalaması 0.65 ve çim hokeyi sporu yapan ayak izi ortalaması 0.55 dir. Yapılan çalışmada, farklı spor yapan sporcuların kullandıkları ayakkabılar ve sporlar sporcuların ayak şeklini değiştirdiği görülmektedir. Bu durum sporcuların yaptıkları sporların zemininden ve kullanılan ayakkabılardan ve antrenman şekillerinden etkilenmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Düztaban, Spor Branşı, Spor Ayakkabısı.

(16547) TÜRKİYE'DE TIP FAKÜLTESİ UZMANLIK ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK FAALİYETLERE KATILIMI: DURUM TESPİTİ VE ÖNERİLER

NAZAN KARAOĞLU¹
¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
 drnkaraoglu@gmail.com

Tıp eğitiminde uzmanlaşma anatomi, fizyoloji, genetik, halk sağlığı gibi bazı anabilim dallarında hem yüksek lisans/doktora hem de tıpta uzmanlık sınavı (TUS) ile olurken hemen hemen diğer tüm tıp disiplinlerinde ise sadece TUS ile olmaktadır. Disiplinin özelliğine ve gerekliliklerine göre süreç teorik ve pratik eğitimlerin yanı sıra bir uzmanlık tezi hazırlama, tez jürisine sunup onay alma ve sonrasında uzmanlık sınavı ile tamamlanmaktadır. Ancak tez süreci genelde sadece zorunlu geçilmesi gereken bir adım gibi algılanmakta ve literatüre katkısı, araştırmanın önemi anlaşılmadan genelde üstün körü yapılan çalışmaların sadece çok azı yayına dönüşmektedir. Uzmanlık öğrencileri için çoğu disiplinde oluşturulmuş temel yeterlikler belirlenmiş olduğu halde pratikte tez projesi hazırlama, tez sürecinde gereken makale tarama, eleştirel makale okuma, araştırma etiği, tez yazım kuralları, temel istatistik, poster, sunum, tez raporu hazırlama gibi teorik ve pratik bilgiler uzmanlık öğrencilerinin eğitim müfredatı içinde yer almamaktadır. Tez projesi için harcanan insan emeği, zaman ve ayrılan bütçe o alan için öneriler oluşturabilecek, alanda çalışanlara yardımcı olacak raporlara dönmeden heba olmaktadır. Tez sürecinde yapılandırılmış, alınması gereken dersler olmadığı gibi uzmanlık öğrencilerinin akademik faaliyetlere katılımı da genelde kurum içinde anabilim dalı seminer, toplantı, makale saatlerine katılımı sınırlı kalmakta kongrelere katılma, poster ve sözlü bildiri sunma gönüllüğe göre şekillenmektedir. Uzmanlık öğrencilerinin çoğu istek ve motivasyonu da yoksa tek bir kongrede bildiri sunmadan uzman olabilmektedir. Zaman yokluğu, bütçe-destek bulamama ve mentor olmaması akademik faaliyetlere katılmama için en çok öne sürülen sebeplerdir. Oysa üniversitelerin ve onlara bağlı tıp fakültelerinin temel görevi içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarına göre yani topluma yönelik olmalarıdır. Ayrıca verilen eğitimin kanıta dayalı olması, uygulamalarda kanıta dayalılığa göre davranılabilmesi için de en önemli araç araştırmadır. Araştırma olmadan kanıt olmaz. Bilimsel yöntemin temel mantığını oluşturmaya yönelik tez çalışmalarını işte bu nedenle önemlidir ve bu halleri ile hak ettikleri ilgiyi görmemekte, yaratmaları gereken etkiyi

yaratamamaktadırlar. Oysa Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi Akreditasyon Konseyi uzmanlık eğitimi sürecinde uzmanlık öğrencilerinin akademik faaliyetlerin içinde yer almasını önermekte ve bunun nasıl yapılacağını belirtmektedir.

Bu sunumun temel amacı da literatür ışığında ülkemizde ve dünyada uzmanlık öğrencilerinin akademik faaliyetlere katılımının önemi, bilime ve disipline katkısı, yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koyabilmektir. Böylelikle uzmanlık eğitiminin, araştırmaların ve tezlerin önemini, kalitesini nasıl yükseltebileceğimiz sorularına yanıt bulunabileceğini varsaymaktayız.

Anahtar Kelimeler : Uzmanlık eğitimi, tıp eğitimi, akademik çalışma, araştırma, tez

(16603) TÜRKİYE'DE AİLE HEKİMLİĞİ DERGİLERİNDE YAYINLANAN AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMALARINDA MALİ DESTEK PROFİLİ

ALİYE AYRANCI¹, NAZAN KARAOĞLU¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

aliyedereli84@hotmail.com

Araştırma yapmak zor olduğu kadar maliyetli bir süreçtir. Özellikle sosyal alanlarda, nitel çalışmalarda araştırma için destek bulunabilmesi daha zor olmaktadır. Aile hekimliği disiplini dahili tıp bilimleri içinde yer alan klinik bir dal olmasına rağmen üniversitelerin Bilimsel Araştırma Projelerini Destekleme Birimleri (BAP), ulusal düzeyde Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK), Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ya da hem de uluslar arası düzeyde *Avrupa Birliği Çerçeve Programları (Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları, Jean Monnet Burs ve Hibe Programı)* gibi araştırmalara fon sağlayan kuruluşlardan destek almış projeler oluşturamamakta ya da proje başvurularına yanıt alamamaktadır. Aile hekimliği çalışmaları genelde başka klinik disiplinlerle birlikte deneysel çalışmalar, çoğunda anketler, ölçeklerle yapılan tanımlayıcı veya analitik çalışma tasarımıdadır. Tıp disiplini içinde deneysel çalışmalar dışındaki araştırma türleri genellikle mali destek bulamamaktadır. Bu araştırmanın amacı aile hekimliği camiası içindeki tartışmalar, kişisel deneyimlerimiz ve sınırlı sayıda yayımla birlikte bu durumu ortaya koyabilmektir.

Türkiye'de yayınlanmakta olan ve araştırma makaleleri yayınlayan rastgele seçilmiş dört aile hekimliği dergisinin internet sayfalarından ulaşılan arşivlerine girilerek taranmıştır. Yayımlanmış tüm araştırma makalelerinde herhangi bir kurumdan destek alındığını belirten yazı olup olmadığı araştırılmıştır. Dergiler; Türkiye Aile Hekimliği Dergisi, Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, The Journal of Turkish Family Physician ve Smyrna Tıp Dergisidir. Bu dergilerden en eskisi 1997, en yenisi 2011 yılında yayınlanmaya başlamıştır. Hepsi yılda dört sayı çıkardığını belirtmekle birlikte kendilerine ait sebeplerle bu sayıya ulaşamamış yıllar ya da ek sayı çıkarılan zamanlar olmuştur. Dört dergide toplam 468 makale incelenmiştir. Bu makalelerden sadece 12 tanesinde destek alındığı belirtilmişken, 6 tanesinde ise destek alamadıkları özellikle belirtilmiştir.

Sonuç olarak; araştırmaların mali destek bulabilmesi araştırmacının elini güçlendiren, çalışmalara uyulması gereken destek koşulları nedeniyle düzen getiren ve yeni araştırmacıları bilimsel alana çeken önemli bir konudur. Birinci basamağa yönelik, ilk elden toplumun ihtiyaçlarına kanıt oluşturacak olan aile hekimliği araştırmalarının ne yazık ki destek bulamadığını, makalelerden bu araştırma bütçe olmadan yapılamaz diye düşündüren bazı makalelerde bile varsa da desteğin belirtilmediği görülmektedir. Çalışmalara destek sağlanmaması kadar sağlanan desteğin belirtilmemesi de önemli bir etik sorundur.

Anahtar Kelimeler : Aile hekimliği, araştırma, destek, fon, yayın

(17039) RİZE'DE ÖĞRENİM GÖREN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYİ

LEYLA KARAOĞLU¹, ASUMAN OKUR¹, BÜŞRA NUR SUALP¹

¹ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ

leyla.karaoglu@erdogan.edu.tr

Sağlık okuryazarlığı, kişilerin sağlıklı kalmak, hastalandıklarında iyileşmek, uzun ve kaliteli bir yaşam sürmek için sağlık bilgisine, sağlık hizmetine ulaşabilmesi ve edindiği bilgiyi ve hizmeti anlayıp uygulayabilmesini ifade eden bir kavramdır. Düşük sağlık okuryazarlığı sağlık iletişimini güçleştirmektedir.

Bu kesitsel araştırma, Rize il merkezindeki 9. ve 11. sınıf lise öğrencilerinin fonksiyonel ve görsel sağlık okuryazarlığı düzeyini saptamak ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü sınıf başına yirmi öğrenci olmak üzere 600 olarak belirlenmiştir. Lise ve sınıf listesi Milli Eğitim Müdürlüğünden edinilerek nüfusa orantılı sistematik küme örnekleme yöntemi ile otuz sınıf seçilmiş, sınıf mevcuduna gözetim altında anket uygulanarak veriler toplanmıştır. 652 öğrenci anketi yanıtlamış, analize uygun nitelikteki 641 öğrencinin verileri değerlendirilmiştir. Fonksiyonel sağlık okuryazarlığı düzeyini belirlemek için beşli likert şeklinde üç soru kullanılmıştır. “Yazılı metinleri okumada ne sıklıkla sorun yaşarsınız” ve “Tıbbi durumunuzla ilgili doktorun söylediklerini anlamada ne sıklıkla sorun yaşarsınız” sorusuna her zaman ve çoğunlukla diyenler, “Tıbbi formları tek başınıza doldurabileceğinizden ne kadar eminsiniz” sorusuna hiç emin değilim ve çok az eminim diyenler sorunlu fonksiyonel sağlık okuryazarlığı düzeyine sahip olarak tanımlanmıştır. İnteraktif sağlık okuryazarlığı düzeyi için “Sağlık Bakanlığı logosu” ve Sağlık Bakanlığının besin gruplarını tanımlayan “dört yapraklı yonca şekli” sorulmuştur. Bu soruların cevap şıkları; hiç görmedim, gördüm ama ne olduğunu bilmiyorum, biliyorum, anlamı şudur şeklindedir. Araştırma için etik onay ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü izni alınmıştır. Veri analizinde PASW 18.0 programı kullanılmış, istatistiksel analizlerde ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir.

Öğrencilerin % 56.0'ı kız, %44.0'ı erkektir, yaş ortalaması 15.9±0.04 yıldır (min= 13.8, max= 19.2). Öğrencilerin sağlıkla ilgili bilgi almak için en sık başvurdukları üç kaynak sırayla; İnternet (%44.0), sağlık personeli (%28.4) ve aile bireyleridir (%16.3). Sağlık bilgisine herhangi bir yöntemle günde en az bir kez ulaşma sıklığı toplamda %10.7'dir, bu oran kızlarda (%13.7) ve kronik hastalığı olanlarda (%18.6) daha yüksek düzeydedir (p<0.05). Öğrencilerin %16.4'ü günde en az bir kez internetle sağlık bilgisine ulaşmaktadır, bu oran kız öğrencilerde (%18.7), gelir düzeyini yüksek olarak tanımlayanlarda (%27.0) ve 11. sınıflarda (%19.1) daha yüksektir (p<0.05). Öğrencilerin %50.3'ü sağlıkla ilgili dökümanları okuyup anlama, %40.2'si sağlıkla ilgili formları doğru doldurabileceğinden emin olma ve %42.6'sı tıbbi durumuyla ilgili açıklamaları dinleyip anlama yönünden “sorunlu” düzeyde saptanmıştır. Anneleri ortaokul ve üzerinde eğitim almış olanların sağlıkla ilgili metinleri okuyup anlama düzeyinin daha iyi olduğu görülmüştür (p<.0.05). İnteraktif okuryazarlıkla ilgili olarak dört yapraklı yonca şeklini öğrencilerin %42.4'ü bilmiştir. Sağlık Bakanlığı logosunu öğrencilerin sadece %0.5'i doğru olarak bilmiştir.

Sonuç olarak Rize'deki lise öğrencilerinin fonksiyonel ve interaktif sağlık okuryazarlığı düzeyinin sorunlu ya da düşük olduğu belirlenmiştir. Konuyla ilgili ileri araştırmalar yapılması uygun olacaktır. Öğrencilerin sağlık okuryazarlığı düzeyini artırmaya yönelik olarak ülkedeki eğitim ve sağlık hizmet sunucularının işbirliği içinde müfredat çalışmaları yapması, okul sağlığı programları içine sağlık okuryazarlığı çalışmalarının da alınması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler : sağlık okuryazarlığı, fonksiyonel, interaktif, lise

(16710) TÜRKİYE’DE TIP FAKÜLTESİ VE ÖĞRENCİ SAYILARINDAKİ ARTIŞLARIN TIP EĞİTİMİNİN KALİTESİNE ETKİSİ

HAVVA DEMİRCİOĞLU ¹, MAŞİTE ELÇİ BOĞAZ ¹, NAZAN KARAOĞLU ¹

¹ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

masite_80@hotmail.com

Bilindiği gibi tıp eğitimi dünyanın hemen her yerinde en uzun, en pahalı eğitimlerin başında gelmektedir. Ülkemizde bu uzun ve zorlu eğitimin maliyeti devlet tarafından karşılanmaktadır. Dünya Tıp Eğitimi federasyonuna göre “tıp eğitiminin amacı, tüm insanların sağlıklı yaşamalarını sağlamak için hekim yetiştirmektir”. Tıp eğitiminin niteliği bir ülkenin en önemli önceliğidir çünkü sağlık sorunlarının çözümü, hasta memnuniyeti ve sağlık hizmetlerinin giderleri gibi en önemli sağlık çıktılarından hepsi bu eğitimden etkilenmektedir.

Nitekim 1988 Edinburgh Bildirgesi tıp fakültelerinin; 1- Uygun eğitim ortamı oluşturmasını ve eğitim programlarını hastane dışı değişik yerlere yaygınlaştırılmasını, 2- Ulusal sağlık gereksinimlerine uygun müfredat hazırlanmasını, 3- Hastalıkları önleyici ve sağlıklı geliştirmeye yönelik eğitim programı yapmasını, 4- Eğitimin yaşam boyu sürmesini, 5- Yeterliğe dayalı eğitim (competency-based training) programı uygulamasını, 6- Eğitim veren eğitimcilerle eğitim vermesini, 7- Temel tıp ve klinik uygulamaları entegre etmesi gerektiğini ve 8- Tıp öğrencilerinin seçiminde entellektüel özelliklerin yanı sıra diğer faktörleri de göz önüne alması gerektiğini belirtir.

Son yıllarda ülkemizde hem tıp fakültesi sayısı hem de tıp fakültesi kontenjanları giderek artmaktadır. Boulet ve ark.’nın Dünya Tıp Fakültelerini değerlendiren yazılarında Türkiye’nin sahip olduğu tıp fakültesi sayısı bakımından Dünya 12. olduğu belirtilmektedir. Ulusal bir sınavla öğrenci alan ülkemizdeki tıp fakültesi sayısı 2017 yılı itibarı ile 93’tür. Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tercih kılavuzunda 2017-2018 eğitim öğretim yılı için kamu ve vakıf üniversiteleri tıp fakültelerine toplam 13 bin 683 kontenjan ayrılmıştır. Kontenjanların 11 bin 708’ini kamu, 1975’ini de vakıf üniversiteleri oluşturmaktadır.

Tıp eğitiminin varoluş amacı hekim yetiştirmek ve bunu yaparken güncel, kanıta dayalı, bilgi beceri, tutum sahibi profesyoneller yetiştirmeye yönelik güncel, kanıta dayalı, öğrenen merkezli bir eğitim programı oluşturmaktır. Ancak ne yazık ki altyapı ve akademik yeterlik düşünülmeden kontenjanların artırılması yetişen hekimlerin “Niteliği”nin sorgulanır hale gelmesine sebep olmuştur. İşte bu bildirinin amacı ülkemizde tıp eğitimindeki güncel durumu literatür yardımıyla tartışabilmektir.

Ülkemizde ve Dünya’daki tıp öğrencisi seçme kriterleri, tıp eğitiminin nitelik kriterleri, nitelikli hekim yetiştirmek için uygulanan yöntemler, niteliksiz hekimin topluma maliyeti gibi temel sorulara yanıt aranarak ülkemiz ve dünya örneklerinden öneriler sunmayı planlamaktayız. Böylelikle her daim ülkemiz gündeminde olan “sağlık sorunlarını” “nitelikli tıp eğitimi” perspektifinden gösterebilmeyi ummaktayız.

Anahtar Kelimeler : Nitelikli Tıp Eğitimi, Öğrenci sayısı, Tıp Fakültesi

(16152) MERHABA! BENİM ADIM YASSI STANLEY

ARZU ŞAHAN ¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

arzusahan51@gmail.com

Sosyal bilgiler öğretmenleri ve eğitim araştırmacıları Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kazanımların ve kavramların öğrenciler tarafından anlamlandırılarak kalıcı bir şekilde öğrenilmesi için sınıf-içi etkinliklerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine inanmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sahada karşılaştıkları birçok sorun olmasına rağmen bunların başında öğrencilerin motivasyon eksikliği ve sosyal bilgiler dersini sıkıcı bulmaları gelmektedir. Öğrencilere sosyal bilgiler dersini sevdirmek, onların derse ilişkin ilgilerini arttırmak ve doğal olarak da onların akademik başarılarını arttırmak için yeni ve farklı yaklaşımların sosyal bilgiler alanına da uygulanması ve bu yaklaşımların etkililiğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu

bağlamda, araştırmada 1990larda ilk kez Kanada'da İngilizce okuma-yazma becerilerini geliştirmek amacıyla uygulanan Yassı Stanley Projesi tanıtılacak ve bu yeni yaklaşımın Türkiye'de sosyal bilgiler derslerinde nasıl uygulanabileceği tartışılacaktır. 1994 yılında Kanada'da sınıf öğretmenliği yapmakta olan Dale Hubert tarafından kullanılan ve proje olarak hayata geçirilen Yassı Stanley Projesi'ne günümüzde dünya genelinde 6000 sınıf katılmaktadır. Bu kadar popüler olmasına rağmen, Yassı Stanley Projesi Türkiye'de neredeyse hiç tanınmamakta ve uygulanmamaktadır. Bu yüzden, araştırmada öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarını arttıracığına ve onların akademik başarılarını olumlu etkileyeceğine inanılan Yassı Stanley Projesi'ni tanıtmak, nasıl uygulanabileceği hakkında bilgi vermek ve öğretmenler ve araştırmacılar için yeni bir perspektif oluşturmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Yassı Stanley Projesi, Sosyal Bilgiler, Öğretim

(16155) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ YASSI STANLEY PROJESİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

ARZU ŞAHAN¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

arzusahan51@gmail.com

Geleceğin bireylerinin yetiştirilmesinde, derslerde kullanılan yaklaşım (strateji), yöntem, teknik ve etkinliklerin önemi büyüktür. Öğrenme ve öğretmede her durum için geçerli sihirli bir yol maalesef yoktur. Bu yüzden, öğrencileri belirlenen amaçlara en etkili ve en kolay ulaştıran yollar tercih edilmelidir. Bu yollardan bir tanesi de Yassı Stanley Projesidir. Dünya genelinde 1990lardan beri çok popüler olmasına rağmen, Yassı Stanley Projesi Türkiye'de tanınmamakta ve uygulanmamaktadır. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Yassı Stanley Projesi ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 14 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılar kasıtlı örneklem yöntemi ile seçilmişlerdir. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılının bahar döneminde yapılmıştır. Araştırmacı öğretmen adaylarına Türkiye'de bilinmeyen Yassı Stanley Projesini tanıtmış ve onlardan meslekler ve Türkiye'nin tarihi ve kültürel mirasları üzerine bir Yassı Stanley Projesi gerçekleştirmelerini istemiştir. İki ay süren bu projenin sonunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Yassı Stanley Projesi ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak dört açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda öğretmen adaylarının Yassı Stanley Projesi hakkındaki genel görüşlerini, proje esnasında karşılaştıkları zorlukları, projenin olumlu yanlarını ve ileride öğretmen olduklarında projeyi kendi öğrencileri ile uygulayıp uygulamayacaklarını içeren sorular sorulmuştur. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bulgular nitel veri analizi tekniklerinden olan içerik analiz ile yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Yassı Stanley Projesi, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayları

(16389) 4. VE 5. SINIF SOSYAL BİLGİLER KİTAPLARINDA YER ALAN ÜNİTE SONU DEĞERLENDİRME SORULARININ ANALİZİ

TEKİN ÇELİKKAYA¹, MUTLU KÜRÜMLÜOĞLU²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

t.celikkaya@gmail.com

Eğitimin gerçekleştirilmesi için öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve materyallerinin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreciyle ölçme ve değerlendirme uygulamalarının eş güdümlü ve birbirini destekler nitelikte olması gerekir (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2017:10).

Öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek isteyen bir öğretmen öncelikli olarak öğrencilerinin dersteki başarı düzeylerinin göstergesi sayılabilecek birtakım işaretçiler belirler. Öğrencilerin bilişsel alandaki başarılarını ölçmek amacıyla sorulan soruların bilişsel düzeylerini belirlemek için geliştirilen birçok sınıflandırma sistemi bulunmaktadır (Filiz, 2004). Ancak yapılan sınıflandırmalardan en çok kabul gören Bloom tarafından geliştirilen ve literatürde Bloom Taksonomisi olarak bilinen bilişsel gelişim düzeyi sınıflandırmasıdır.

2017 sosyal bilgiler programı daha önceki programlarla karşılaştırıldığında yapısal olarak bir değişime uğramıştır. Bu durum ders kitaplarının hazırlanmasındaki anlayışları da etkilemiş, dolayısıyla ders kitaplarının ünite sonu değerlendirmelerinde de değişimler olmuştur. Bu değişimleri belirlemek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, 2017 yılı içinde Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 28/10/2016 tarihli ve 43769797-101.01 - E.12117451 sayılı yazısı üzerine Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının, 2017 -2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren 4. ve 5. Sınıflarda uygulanmaya başlamış olması, 2018 - 2019 eğitim ve öğretim yılından itibaren tüm sınıf düzeylerinde uygulanmaya başlayacak olması dolayısıyla 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan ünite sonu değerlendirme sorularında hangi tip ölçme değerlendirme araçlarının kullanıldığı ve bu tür sorularda ne gibi hataların olduğu belirlenerek belirlenecek yanlışlıklara çözüm öneri getirilecek ayrıca bu sorular Bloom taksonomisinin bilişsel düzeylerine göre incelenecektir. Bunların yanı sıra bu araştırmada, eski (2005) ve yeni (2017) programa göre hazırlanmış 4. ve 5 sınıf ders kitaplarının ünite sonu değerlendirme soruları arasında nitelik ve nicelik yönünden bir farklılık olup olmadığı, yapılan değişikliğin olumlu ve olumsuz yönlerine bakılarak önerilerde bulunulacaktır.

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ile gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2016:189). Verilerin analizinde geleneksel ve alternatif ölçme değerlendirme yöntemleri listesi oluşturulup kitapta bunlardan hangilerine ne kadar yer verildiği belirlenecek. Ayrıca belirlenen ölçme değerlendirme yöntemlerinin özelliklerinden oluşan tablo hazırlanarak sorulardaki hatalar belirlenecek. Bloom taksonomisi basamakları özellikleri dikkate alınarak soruların taksonomiye göre dağılımı yapılacak.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz kullanılacak. Kitaplar üzerinde araştırmacılar ayrı ayrı kodlamalar yapacak ve kodlamalar karşılaştırılarak tutarlık oranı hesaplanacaktır. Güvenirlilik için her iki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar üzerinde bütün karşılaştırmalarda *görüş birliği* ve *görüş ayrılığı* sayıları tespit edilerek, araştırmanın (iç) güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994:64) formülü (yani, Güvenirlilik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılacak.

Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: EGT.A4.18.008

Anahtar Kelimeler : 2017 sosyal bilgiler programı, bloom taksonomisi, değerlendirme soruları

(16472) HUKUK VE ADALET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE DERS KİTABINDA HUKUK OKURYAZARLIĞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

FATMA ÜNAL¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

drfatmaunal@gmail.com

Sosyal bir bilim olarak hukukun amacı, toplum içerisinde devlet ile birey ve birey ile birey arasındaki ilişkiyi düzenlemektir. Ayrıca toplumda hukukun belli başlı fonksiyonlarını tanımlama, kanunlar ve yasal sisteme ilişkin problemlere eleştirel yaklaşabilme ve hukuki sorunlar için çözüm önerileri sağlayabilme, yasal süreçlerin gelişimine yönelik toplumsal değerlerin ortaya çıkarılması da hukukun amaçları arasındadır. Hukuk okuryazarlığının amacı ise hukuk alanında uzmanlaşmaktan ziyade bireylerin etkin bir vatandaş olarak hukuk kapsamındaki hak ve sorumluluklarının farkına varmalarını sağlamak, hukuk bilgilerini yaşamlarında davranış hâline dönüştürebilmelerini olanaklı hâle getirmektir. Türkiye'de hukuk ve adalet bilinci gelişmiş hukuk okuryazarı bireyler yetiştirmek amacıyla ortaokul 6, 7 ve 8.sınıf düzeyinde seçmeli ders olarak okutulmak üzere Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı geliştirilmiş ve ders kitabı hazırlanmıştır. Bu araştırmanın amacı, hukuk ve adalet dersi öğretim programı ve ders kitabında hukuk okuryazarlığı üzerine bir inceleme yapmaktır. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada doküman incelemesi yapılarak betimsel analiz yöntemiyle veriler

çözümlemiş ve sunulmuştur. Araştırma sonucunda, dersin öğretim programında ve ders kitabında hukuk okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Hukuk, Adalet, Hukuk okuryazarlığı, Öğretim Programı, Ders Kitabı.

(16473) SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA FİNANSAL OKURYAZARLIĞIN SUNUMU

FATMA ÜNAL¹

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ

drfatmaunal@gmail.com

Finansal okuryazarlık, bireylerin paranın kullanımı ve yönetimi konusunda temel bilgi ve beceri sağlayan yeterlilik düzeyini ifade etmektedir. Finansal açıdan yeterlilik önemli bir kavramdır. Zira bireyin vereceği kararları doğrudan ya da dolaylı etkileyebilmektedir. Finansal okuryazarlık basit tanımıyla finansal bilgi düzeyinin bir göstergesidir. Bugüne kadar yapılmış temel tanımlar incelendiğinde ise finansal okuryazarlık geniş olarak bireylerin gelirlerini, birikimlerini, harcamalarını, borçlarını, yatırımları ve bütçelerini yönetebilmek için kararlar alma yeteneği şeklinde tanımlanmıştır. Finansal okuryazarlık belirli bir döneme ait bilgi birikimi değil, çocukluktan emekliliğe kadar bireylerin finansal bilgi düzeyini ifade eden bir süreçtir. Finansal okuryazar olmama yalnızca bireylerin kendi sorunu değil ulusal/uluslararası finansal bir sorundur. Öyle ki, birikim, tasarruf yapma alışkanlığının topluma kazandırılmamış olması, iflas ve haciz gibi finans sektörünü sekteye uğratabilecek olayların artması, bir sorundur. Bu nedenle finansal okuryazarlığın, sosyo-ekonomik statü, yaş ve cinsiyet gibi ayrımlar olmadan tüm toplumu kapsaması ve bunun geleceği de düşünülerek eğitim kurumlarına yayılması gerekmektedir. Türkiye’de bu amaçla 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda finansal okuryazarlık bir beceri olarak yer almıştır. 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’na göre yeni hazırlanan 4 ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında finansal okuryazarlığın sunumunun incelenmesi bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Tarama modelinde gerçekleştirilecek bu çalışmada doküman incelemesi yapılmış olup elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle sunulmuştur. Finansal okuryazarlık becerisine, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda açıkça sadece 4. Sınıf Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanında yer verildiği ve beceriye yönelik ders kitabının ilgili bölümünde işleniş gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre finansal okuryazarlık becerisinin geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, Finansal okuryazarlık, ekonomi okuryazarlığı, ders kitabı.

(16624) ORTAÖĞRETİM FELSEFE DERS KİTAPLARINDA “SOSYAL BİLİM”

FARUK MANAV¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

faruk-manav@hotmail.com

Bilim söz konusu olduğunda, bilim sınıflandırmalarında yer alan hangi bilim alanının kastedildiği, hangi bilimin özelliklerine vurgu yapıldığı ve hangi bilimin ön plana çıktığı meselesi son derece önemli ve hassas bir konudur. Çünkü bilim, bilim olmak bakımından hangi bilim olursa olsun, aynı entelektüel değere sahip olması bir yana, bilim konusunda yapılacak olan bilgilendirmelerin, bireylerin zihinlerinde oluşacak olan bilim imajına doğrudan doğruya etki etme niteliğine sahip olmaları da düşünüldüğünde, bilimler arasında herhangi bir ayrım yapmamak adına, meselenin ne denli önemli olduğu görülecektir. Bu nedenle, özellikle okullarda, eğitim-öğretim ortamlarında bilime dair nelerin bahis konusu yapıldığı ve derslerin nasıl bir bilim imajı oluşturduğu son derece önemlidir.

Bu çalışmada ise ortaöğretim felsefe dersine ait olan ve yürürlükte olan öğretim programına göre hazırlanan ders kitaplarında, özelinde ise bilim felsefesi ünitelerinde, hangi bilimin felsefesinin yapıldığının, bilimin nasıl tanıtıldığının/tanımlandığının, bilim ile ilgili kavramların nasıl tanımlandıklarının belirlenmesine dayalı olarak, özellikle hermeneutik literatüründen hareketle “sosyal bilim” kategorisinin mevcudiyetini sorgulamak

amaçlanmaktadır. Çünkü bilimlerin hangi kategorilerde, neye göre sınıflandırıldıklarını en iyi şekilde anlamaya ve zihinlerde ideal bir bilim imajı oluşturmaya yardımcı olma potansiyeline sahip olan derslerin başında felsefe derslerinin geldiği düşünülmektedir. Doküman inceleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilecek olan bu çalışma, henüz tamamlanmadığından dolayı, bulgular, sonuçlar ve öneriler sunum esnasında verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Bilim felsefesi, sosyal bilim, felsefe ders kitabı.

(16672) HUZUREVİ YAŞANTISININ SOSYALLİĞE ETKİSİNE YÖNELİK HUZUREVİ SAKİNLERİNİN GÖRÜŞLERİ

AHMET ALİ ÇELİK¹, MUSTAFA ÖZGÖL¹

¹ BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

ahmetalicelik@bayburt.edu.tr

Huzurevleri ülkemizde yaşamın son dönemlerinde ortaya çıkan beşeri ve sosyal ihtiyaçların giderilmesi konusunda sıklıkla başvurulan bir yaşlı hizmet modeli konumundadır. Geleneksel aile yapısına uygun olmamakla ilgili önyargılara maruz kalsa da kimi zaman, modern yaşamın bir sonucu olarak ve buna bağlı olarak da sosyal politikalarda yaşanan gelişmeler ile birlikte her geçen gün sayısı artan bir bakım kurumudur huzurevleri. Ülkemizde her geçen gün daha fazla sayıda insanın yararlandığı huzurevi yaşantısının yaşlıların sosyalliğini hangi yönde etkilediği konusu, bu hizmet modelinde yapılması planlanan revizyonlarda sosyalliği artırıcı çalışmalara ağırlık verilebilmesi açısından önemli bir konuya ışık tutacaktır. Bu doğrultuda çalışmanın ana amacı huzurevi yaşlılarının temel sosyallik algısının çeşitli değişkenler doğrultusunda huzurevi yaşantısından nasıl etkilendiğinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Aksaray ve Bayburt Huzurevlerinde yaşamakta olan yaşlılar oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, yaşlıların sosyallik algılarını sorgulayan görüşme sorularından oluşan yarı yapılandırılmış test kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analiz süreci devam ettiğinden bulgulara burada yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler : huzurevi, sosyallik, huzurevi yaşlısı

(16764) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ AFETLERİ KONUMLANDIRMA DURUMLARI

ÇAĞRI ÖZTÜRK DEMİRBAŞ¹, FATOŞ BOYRAZ²

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

cagri-79@hotmail.com

Zararlara yol açan; doğal, teknolojik veya insan kökenli; meydana geldiğinde birden fazla kurum ve kuruluşun koordineli olarak bir arada çalışmasını gerektiren olaylara afet denir. Kimi doğal tehlikeler (deprem, sel, çığ, kuraklık vb.) kayıplara, özellikle insan kaybına, neden olduğunda afet olarak nitelendirilir. Maddi ve manevi kayıplara neden olan afetler, doğal ve beşeri olmak üzere sınıflandırılırlar. Bir afetin şiddeti, o afetten etkilenme düzeyini bize iletir. Dünyadaki birçok ülke benzer büyüklükteki doğal afetlerden aynı şiddette etkilenmez. Örneğin Türkiye ve Japonya'da aynı şiddette meydana gelen deprem, aynı düzeyde hasara yol açmaz. Bunun temel sebebi, toplumsal olarak afet ile karşılaşma olasılığı olan bireylerin bilinçlendirilme ve farkındalık düzeyleridir. Yapılan çalışmalarda da afetin zararlarını en aza indirmenin yolunun halkı bilinçlendirmek olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmada afet eğitimi üzerine kazanımları öğretmekle yükümlü olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afetleri haritada konumlandırma durumları incelenmiştir. Farklı sınıf düzeylerinde (1, 2, 3 ve 4) eğitim görmekte olan 127 sosyal bilgiler öğretmen adayına araştırmacılar tarafından geliştirilen *Afetleri Konumlandırma Testi* uygulanmıştır. Testin içeriğinde Türkiye veya Dünya haritası üzerinde bir doğal afetin dağılışı gösterilmiş ve öğretmen adaylarının bunun hangi doğal afet olduğunu tespit etmesi istenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afetleri konumlandırma durumlarının cinsiyet, herhangi bir afetle karşılaşma durumları, harita ve atlas kullanma düzeyleri, coğrafya konularına ilgi düzeyleri gibi değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı kontrol edilecektir. Ek olarak öğretmen adaylarına Türkiye ve Dünyadaki afetleri risk

düzeylerine göre sıralamaları ve afetlerden korunmak için yapmamız gereken en önemli 3 şeyi önem sırasına göre belirtmeleri istenmiştir. Veriler istatistik programına girilmiş olup analiz sonuçları tablolar ve grafikler aracılığıyla sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Afet, Harita Becerileri, Konumlandırma Becerisi, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları.

(16934) SOSYAL BİLGİLERİ YEREL COĞRAFYAYA İNDİRGEMEK: “ŞEHİRİMİZ ...” DERSİ

GALİP ÖNER¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

galiponer@erciyes.edu.tr

Sosyal bilgiler, ilkokul ve ortaokul düzeylerindeki bireylerin toplumsal varoluşunu gerçekleştirmek amacıyla ihtiyaç duydukları çeşitli sosyal ve beşeri bilim içeriklerinin harmanlanarak verildiği bir derstir. Sosyal bilgilerin doğası gereği konuları yaşamla iç içedir. Bu nedenle konuların öğretiminde yerel coğrafyada yer alan unsurlara öncelik verilerek bireyin bulunduğu çevreyi anlamasına ve küreseli anlamlandırmasına yardımcı olmaktadır. 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tüm ortaokullarda 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine seçmeli olarak verilmek üzere “Şehrimiz ... Dersi Öğretim Programı” yayınlamıştır. “Şehrimiz ...” adlı bu dersin, tıpkı sosyal bilgilerde olduğu gibi, tarih, coğrafya, ekonomi, felsefe, psikoloji, sosyoloji, antropoloji, etnografya, sanat ve estetik gibi farklı sosyal bilim alanlarının birbirleriyle ilişkilendirilerek yani disiplinler arası bir yaklaşımla verileceği ifade edilmiştir. “Şehrimiz ...” dersinin gerek felsefi ve eğitimsel temelleri, gerek ise de içeriği sosyal bilgiler ile çeşitli benzerlikler göstermektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, “Şehrimiz ...” ve “Sosyal Bilgiler” Dersi Öğretim Programlarını hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme öğeleri açısından karşılaştırarak incelemek ve alanyazından hareketle her iki dersin benzerlik ve farklılıklarını saptamaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmıştır. Çalışma sonucunda ele alınan öğretim programları ve alanyazından hareketle yorum ve önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Şehrimiz Dersi, Sosyal Bilgiler, Yerel Coğrafya

(17015) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ MEKANSAL KAVRAMLARI ANLAMA DÜZEYLERİ

YAVUZ AKBAŞ¹, SALİHA CEVHER¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

saliha.toros@gmail.com

Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan düşünme becerilerinden biri de mekânı algılama becerisidir. Bu becerinin bileşenlerinden olan mekânsal kavramları bilme, mekânsal düşünme için temel oluşturmaktadır. Mekânsal düşünme mekâna ait; konuları, duruşları (pozisyonları) uzaklıkları, yönleri, ilişkileri, hareketleri, değişimleri görme ve yorumlama becerisi olmasından dolayı bu görme ve yorumlama işlemini gerçekleştirebilmek için mekânsal kavramlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kavramlar mekânsal düşünmeye özgü mekânı yapılandırma, problem çözüme ve anlamak için mekânı bir yapı olarak kullanarak bir düşünme biçimi oluştururlar. Bu araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının mekânsal kavramları anlama düzeylerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın yöntemi tarama modeli olarak belirlenmiştir. Tarama araştırmaları; bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği araştırmalardır. Araştırmanın örneklemini 2016-2017 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 82 3. ve 4. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının mekânsal kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışlarını tespit etmek amacıyla iki aşamalı kavram testi kullanılmıştır. İki aşamalı testlerin çoktan seçmeli testlerden farkı bu testlerin ikinci kısmıdır. İki aşamalı testlerin ikinci kısmında öğrencinin ilk aşamada işaretlediği seçeneği, işaretleme gerekçesini belirtmesi istenmektedir. Kullanılan test 12 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada elde

edilen verilerin analizinde bağımsız t testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Verilerin analizi tamamlandığında araştırma sonuçlarına ilişkin bulgular, tablolar hâlinde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Mekânsal Kavramlar, Kavram Anlama Düzeyi

(17817) SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ

ABDÜLKADİR UZUNÖZ¹, ALİ MEYDAN¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

a.uzunoz@nevsehir.edu.tr

Türkiye Cumhuriyetinin son 60 yılı darbelerin etkisiyle geçmiştir denilebilir. Bu süreçte iki askeri darbe, iki kez muhtıra ile hükümetin zorlanması ve iki kez de başarısız darbe girişimiyle karşı karşıya kalınmış, 15 Temmuz 2016'da da yeri bir darbe girişi bastırılmıştır. Bastırılan bu darbe girişiminin etkisi yediden yetmişe toplumun her kesimini derinden etkilemiş, etkisinin de çok uzun müddet devam edeceğini ön görülmektedir. Darbe girişiminden en çok etkilenen gruplardan birisinin de öğrenciler, öğretmen adayları ve öğretmenler olduğu düşünülmektedir. Bu bakımdan bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 15 Temmuz darbe girişimi ile ilgili düşüncelerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2. Sınıf öğrencileri ile görüşme yapılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler öğretmenliği 2. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Veri toplama tekniği olarak görüşme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmanın ilk aşamasında, konu ile ilgili literatür taranarak kuramsal temel oluşturulmuş ve literatür bilgilerinden yararlanılarak yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan sorular amaç doğrultusunda cevaba ulaşmaya yönelik olup uzman görüşü alınarak tamamlanmıştır. İki bölümden oluşan formun birinci bölümünde kişisel bilgilerin elde edilmesi amaçlanırken ikinci bölümde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 15 Temmuz darbe girişiminin önemli nedenleri, en önemli sonuçları, böyle bir darbe girişimini doğru bulup bulmadıkları, darbenin başarılı olması durumunda ülkemizde nelerin değişeceği, darbe girişiminin öğrencileri üzerindeki etkileri ve böyle bir girişimin tekrar yaşanmaması için alınacak önlemlerin ortaya konulması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir.

Sonuç olarak öğrenciler, darbe girişimin en önemli nedeninin sorgulanmadan bir dini lidere bağlanılmasının ve dinin istismar edilmesini, darbenin en önemli sonucunun milli iradenin ön plana çıkması ve halkın birbirine kenetlenmesi, darbenin tamamen yanlış bulunduğu, darbenin başarılı olması durumunda ülkemizin milli birlik ve beraberliğinin ve bağımsızlığının çok büyük yaralar alacağını, darbenin her insanın üzerinde olduğu gibi öğrenciler üzerinde de olumsuz etkilerinin olduğunu, böyle bir darbenin tekrar yaşanmaması için eğitim sisteminin yeniden gözden geçirilmesinin ve din istismarının önlenmesinin yararlı olacağını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler : 15 Temmuz, Darbe Girişimi, Sosyal Bilgiler Öğretmen adayları

(17818) OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE MÜZELERİN ÖNEMİ: KAPADOKYA SANAT VE TARİH MÜZESİ'NDE YARATICI DRAMA ETKİNLİĞİ ÖRNEĞİ

ALİ MEYDAN¹, ASLI ÖZYÜREK¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

mevdan@nevsehir.edu.tr

Günümüz dünyasında değişimin hızı yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerçeğin doğurmuş olduğu sonuçlar ise; eğitimden teknolojiye, öğretim yöntemlerinden derslerde kullanılan materyallere kadar birçok alanı etkilemektedir. Bu değişim rüzgârı geçtiği alanları etkilerken, eğitimcilerin de bu rüzgârdan etkilenmemesi mümkün değildir.

Değişen dünyanın ve farklılaşan eğitim-öğretim ortamlarının öğrenci merkezli olması gerektiğini, öğrencilerin derste kendi yaşamlarından izler bulup, kendi izlerini bırakabilmeleri için düzenlenmesi asıl amaç olmalıdır. Bu doğrultuda yaratıcı drama öğretim tekniği; öğrenciyi başrole alan, öğrencinin hayatının ekseninde şekillenen öğretim-yöntem tekniklerinden birisi olarak görülmektedir.

Müzeler bu değişim dalgasından etkilenmiş ve eski tanımının yerini yenisine bırakmıştır. Müzenin tanımı ilk defa ICOM (International Council of Museums) tarafından yapılmıştır. ICOM 1946 yılında müzeyi “Müzeler, halka açık tüm sanatsal, teknik, bilimsel, tarihi ya da arkeolojik materyallerin, hayvanat bahçeleri ile botanik bahçeler dâhil koleksiyonlarını kapsar. Ancak sürekli sergi salonları bulunmayan kütüphaneler dâhil değildir.” şeklinde tanımlamıştır. 2007 yılına gelindiği zaman bu tanımı değiştirmiş ve müzeyi yeniden tanımlamıştır. Bu yeni tanım “müze, toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemeler üzerinde araştırma yapan, bu malzemeleri toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan bir kurum” şeklindedir. Aradaki fark bariz olarak görülmektedir. Yaratıcı drama kullanılarak planlanan bir etkinliğin sonunda; katılımcıların bilgiyi paylaşan, müzedeki materyallerle iletişime geçen, süreçten zevk alan, farkındalık düzeyi ve bilgiyi içselleştirme düzeyi artmış bireyler olarak müzeden ayrılmalrı beklenmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı; sosyal bilgiler yüksek lisans eğitimi kapsamında verilen okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde, müzeler konusu bağlamında; yapılan yaratıcı drama çalışmasının sonunda, öğrenci görüşlerini ortaya koymaktır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Öğretimi bölümü tezli yüksek lisans öğrencileriyle 2017-2018 eğitim-öğretim güz döneminde okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde müzelerin sosyal bilgiler eğitiminde değerlendirilmesi konusu bağlamında Kapadokya Sanat ve Tarih Müzesi'nde (Bebek Müzesi'nde) yaratıcı drama tekniği kullanılarak planlanan ziyaret gerçekleştirilmiştir. Bebek Müzesi Türkiye'den ve dünyadan çeşitli bebeklerin, tematik bir çerçeve çizilerek oluşturulmuş yüzlerce folklorik bebeğin yer aldığı bir müzedir. Hem yaratıcılık, hem farkındalık, hem de bilgiyi içselleştirme olanağı sağlayacak bir mekân görünümündedir. Müzeye girmeden önce; katılımcılara bildikleri farklı müzeler sorulmuş, içeride bulmayı umdukları bebekler ve buraya bir bebek hediye etmek isteseler nasıl bir bebek hediye ederler soruları yönlendirilmiş ve yaratıcı drama süreci ısınma çalışmalarına başlanmıştır. Süreçten sonra ilk olarak sözlü geri dönütler alınmıştır. Neler hissettikleri, hayal edilen bebekle içeride karşılaşılıp karşılaşılmadığı gibi soruların cevapları alınmıştır. Daha sonra katılımcılara; açık uçlu soruların yer aldığı formlar verilmiş ve yazılı olarak görüşleri alınmıştır.

Sosyal bilgiler eğitimi kapsamında süreç değerlendirildiğinde farkındalık sağladığınız konular nelerdir?

Sosyal bilgiler eğitimine göre bu müzede bir etkinlik planlayınız?

Yapılmış olan bu çalışmanın bilgileri içselleştirme sürecinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

Araştırmada okul dışı sosyal bilgiler eğitiminde müzelerin önemli bir yerinin olduğu, farkındalık kazandırdığı, öğrencilerin etkinlik planlaması açısından yaratıcılığı arttırdığıveöğrenilenbilgileriniçselleştirilmesindeetkili olduğusonucunavarılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yaratıcı Drama, Müze Eğitimi, Okul Dışı Sosyal Bilimler Öğretimi, Farkındalık

**(17935) İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ DEĞİŞİM VE SÜREKLİLİĞİ ALGILAMA
BECERİLERİNİ NASIL GELİŞTİREBİLİR? / HOW PRIMARY SCHOOL
STUDENTS CAN IMPROVE THEIR SKILL OF PERCEPTION OF CHANGE AND
CONTINUITY?**

EYÜP ARTVINLİ ¹, ZÜLFİYE MELİS DEMİR ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

zmelisdemir@gmail.com

Sosyal olayların, insanların, nesnelerin ve mekânların geçmişten günümüze nasıl bir değişme ve gelişme gösterdiğinin anlaşılabilmesi için, sosyal bilgiler derslerinde kazandırılması gereken temel becerilerden birisi de değişim ve sürekliliktir. Bu beceri ile çocukların etkili bir şekilde farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algılamaları sağlanmaya çalışılır. Öğrencilerin, değişimin bir süreklilik olduğunu bilmeleri ve evrendeki her şeyin önlenemeyen sürekli bir değişim yaşadığını kavramaları önem arz etmektedir. Bu anlamda öğrencilerin toplumu, yaşadıkları kültürü ve kendilerini tanıyabilmeleri için, geçmiş-bugün-gelecek ilişkisini kurabilmeleri gerekir.

Bu araştırmada da ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin daha iyi nasıl geliştirilebileceği araştırılmıştır. Yapılan etkinlikler ile öğrencilerin değişim ve sürekliliği algılama becerilerinin yanı sıra gözlem ve iletişim becerilerinin de geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması deseni benimsenmiştir. Araştırmanın verileri öğrenci günlükleri, görüşmeler ve gözlem formları ile toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Eskişehir Odunpazarı ilçesindeki bir ilkökulda eğitim öğretime devam eden 16 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Verilerin analizine göre değişim ve sürekliliği algılama becerisinin daha iyi geliştirilebilmesi için gerekli öneriler sunulmaktadır.

It is necessary for primary students to develop the skill of perception of change and continuity in social sciences courses in order to understand how do social events, people, objects and places changes and developments from past to today. With this skill, it is tried to determine the similarities and differences between people, objects, events and phenomena by questioning the historical evidence of different periods and places in an effective way. It is important to know for students knowing the continuity of changes and understanding that everything in the world is experiencing a constant change that can not be avoided. In this context, for knowing the society, the culture they live in, and students need to understand the relationship between past, present and future.

In this research, it is researched how to develop the skill of perception of change and continuity of the fourth grade students in a better way. It is also aimed to develop observation and communication skills as well as the skill of perception of change and continuity of the students with the activities. According to aim of the study the research was designed as an action research which is one of the qualitative research methods. The research data were collected with student diaries, interviews and observation forms. Participants of the research were 16 fourth grade students in a primary school in Eskişehir. According to the analysis of the data, the suggestions are provided for improving the skill of perception of change and continuity.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, beceri geliştirme, aktif öğrenme, Değişim ve sürekliliği algılama becerisi / Social studies, skill development, active learning, Skill of Perception of Change and Continuity

(17938) COĞRAFYA DERS KİTAPLARI VE HARİTALAR: HARİTA BİLGİSİ Mİ BECERİSİ Mİ?

EYÜP ARTVINLİ¹

¹ ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
eartvinli@gmail.com

Haritalar, coğrafya eğitiminin temel araçlarından biri olarak görülse de, Türkiye’de ortaöğretimi bitirmiş olup, eğitim hayatında coğrafya dersi ile bir daha karşılaşmayacak olan bireylerin harita becerilerinin yeterli düzeyde gelişmiş olduğunu söylemek zordur. Diğer bir ifadeyle ortaöğretimi bitirmiş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının günlük hayatlarındaki harita kullanım alışkanlıkları ve oranları yeterince yüksek değildir. Buradan hareketle bu çalışmada, ortaöğretimde harita yorumlama becerisinin coğrafya ders kitaplarında ne düzeyde ve nitelikte ele alındığı incelenmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kapsamında doküman incelemesi yapılmıştır. Coğrafya dersi alan öğrencilerin harita yorumlama becerilerinin geliştirilmesi amaçlandığından, bu çalışma coğrafya ders kitaplarında harita yorumlama becerisini destekleyen metin ve görsellerin ders kitaplarındaki durumunu araştırmaktadır. Bu amaçla, 2016-2017 öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanarak okutulmasına izin verilen 9-12. sınıflar için iki adet MEB Ders kitabı, dört adet de özel sektör lise coğrafya ders kitabı incelenmiştir. Kitaplar incelenirken şu kriterler dikkate alınmıştır: Pedagojik açıdan ders kitaplarında harita yorumlama becerisini geliştirmeye ayrılmış metinler, harita yorumlama ile ilgili içerikte yer alan kavramlar, ders kitabında yer verilen etkinliklerin harita yorumlama becerisine ayrılan oranı ve ilave olarak ders kitabındaki farklı bölümlerde öğrencilerin harita yorumlama becerisini geliştirmeye yönelik kaynaklar. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin harita yorumlama becerisini geliştirmeye yönelik en az kaynak metinlerde, en çok kaynak ise konu bazlı verilen haritalara ilişkin öğrenci etkinlikleri içerisinde yer almaktadır. Ancak bu etkinliklerde de mevcut bilgilerden hareket edilmektedir. Bu nedenle lise coğrafya ders kitaplarındaki en önemli temel hedeflerden birinin, liseyi bitiren bireylerin harita yorumlama becerisini yeterince geliştirmek şeklinde yeniden tasarlanması ve içeriğin buna uygun geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Harita yorumlama becerisi, harita yorumlama pedagojisi, coğrafya ders kitapları

(18078) MEKANSAL DÜŞÜNME ÖĞRETİMİ EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

YAVUZ AKBAŞ¹, SALİHA CEVHER¹, FİDAYE CİNCİL¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
saliha.toros@gmail.com

Mekân, insanların her türlü faaliyetini gerçekleştirdiği ortamdır. Mekânsal düşünme ise insanların faaliyetlerini gerçekleştirdikleri ortamlarla olan etkileşiminden doğan bir düşünme becerisidir. Tanım olarak mekânsal düşünme, mekânsal kavramları bilme, sembolleştirme ya da sunum araçlarını kullanma ve muhakeme etme sürecinden oluşan bilişsel beceriler topluluğudur. Mekânsal düşünme becerisi, mekânı algılama becerisi olarak ilk olarak 2005 Sosyal Bilgiler öğretim programında karşımıza çıkmış olup 2018’de yenilenmiş olan Sosyal Bilgiler öğretim programında yine yerini almıştır. Öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen düşünme becerilerinden olan mekânı algılama becerisi, daha geniş kapsamıyla “mekânsal düşünme” öğretimine yönelik öğretmenler ve öğretmen adaylarının eğilimlerinin ne düzeyde olduğu bu araştırmanın planlanmasında etkili olmuştur. Bu araştırmanın amacı öğretmen ve öğretmen adaylarının mekânsal düşünme öğretimi eğilimlerinin belirlenmesinde kullanılacak “mekânsal düşünme öğretimi eğilimi ölçeği” geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda mekânsal düşünme öğretimi eğilimlerini belirlemeye yönelik maddeler hazırlanmış ve kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. 5’li likert tipi olarak hazırlanan ölçek geçerlik güvenirlik çalışması için 2017–2018 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere uygulanacaktır. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 22 paket programı kullanılarak açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi uygulanacaktır. Verilerin analizi tamamlandığında araştırma sonuçlarına ilişkin bulgular, tablolar hâlinde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Mekânsal Düşünme, Sosyal Bilgiler, Mekânı Algılama Becerisi

(16357) BİREYSEL VE TAKIM SPORU İLE UĞRAŞAN SPORCULARDA HAYAL ETME BİÇİMLERİNİN İNCELENMESİ

TAMER KARADEMİR¹, ÜNAL TÜRKÇAPAR¹, MAHMUT AÇAK², HÜSEYİN EROĞLU¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

tamer.karademir@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Sporda hayal etmenin sportif performansa yararları hakkında antrenör, beden eğitimi öğretmenleri ve sporcuların aydınlatılması önemli bir konudur. Sporun içerisinde olan bireyler imgelemeyi (hayal etme) antrenman programlarının bir parçası halinde görmeleri başarı için önemli katkılar sağlayabilir. Bu çalışma da, bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan sporcuların hayal etme biçimlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem; Bu Araştırmada bireysel ve takım sporcularının hayal etme biçimlerini incelemek için veriler, Hall ve arkadaşlarının (1998) geliştirdiği, Kızıldağ (2007) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Sporda Hayal Etme Envanteri" ve kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya 108 bayan 152 erkek olmak üzere toplam 260 sporcu dahil edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılanların %10,5'inin ortaokul, %40'ının lise ve %49,5'inin üniversite öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları sporda hayal etme biçimlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermezken, yaş, eğitim durumu, kaç yıldır spor yaptığı ve spor türü değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklar oluşturduğu tespit edilmiştir (p<0.05).

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre ortaokul öğrencilerinin ve 13-15 yaş grubunda olanların motivasyon özel imgeleme düzeylerinin daha yüksek olduğu, bilişsel imgelemeyi futbol ve atletizm branşında olanların daha fazla kullandığı, hentbol, atletizm ve badminton sporcularının motivasyon özel imgeleme düzeylerinin daha yüksek olduğu, atletizm ve futbol branşında olanların motivasyon genel ustalık imgeleme düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre sporda imgeleme düzeylerinde farklılık bulunmazken, daha uzun süre spor geçmişi olanların bilişsel imgeleme ve motivasyon genel ustalık imgelemeyi daha yüksek düzeyde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Spor, İmgeleme, Takım Sporları, Bireysel Sporlar, Eğitim

(16358) BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZİHİNSEL ENGELLİLERE YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

TAMER KARADEMİR¹, MAHMUT AÇAK², ÜNAL TÜRKÇAPAR¹, HÜSEYİN EROĞLU¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ - ² İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

tamer.karademir@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Zihinsel engelli bireylerde spor uygulamalarının bireylerin hem günlük yaşam aktivitelerinde hem de yaşam kaliteleri üzerinde büyük önemi vardır. Bu çalışma da beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının zihinsel engelli çocuklara yönelik tutumlarını belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 Eğitim ve öğretim yılında okuyan KSÜ beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden 80 kadın 120 erkek olmak üzere toplam 200 öğrenci çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmanın verilerini toplamak amacı ile araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunun yanı sıra Süngü (2012) tarafından Beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel engelli çocuklara (ZEC) yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş beşli likert tipi "Zihinsel Engelli Çocuklara Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Beden eğitimi öğretmen adaylarının zihinsel engellilere yönelik tutumlarının belirlenmeye çalışıldığı araştırmada elde edilen verilere göre, zihinsel engelli çocuklara yönelik tutumların cinsiyet değişkenine göre

istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Araştırma grubunun Zihinsel engelli yakınınız veya tanıdığınız varmı ve sınıf değişkenine göre ise istatistiksel olarak fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuçlar: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, bayan öğrencilerin zihinsel engelli öğrencilere yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları görülmüştür. Araştırma grubu kendilerine yöneltilen ifadeler katılma puan ortalaması en yüksek “zihinsel engelli öğrenciyle çalışabilmem için özel eğitim alanında eğitim almam gerekir”, “zihinsel engelli öğrenciye zarar vermektan korkarım”, “zihinsel engelli bir öğrenciye başarılı bir şekilde eğitim verememektan korkarım” ve “sınıflarında zihinsel engelli arkadaşı olan öğrenciler kendi sağlıklarının değerini daha iyi anlarlar” ifadeleri olmuştur. En düşük puan ortalaması ise “beden eğitimi dersinde zihinsel engelli çocukların olması, beni endişelendirir”, “beden eğitimi dersi, zihinsel engelli çocukların başarılı olma duygusunu yaşamaları açısından önemlidir” ve “Okul yönetiminin sınıfta zihinsel engelli bir öğrencinin eğitim almasını destekleyeceğini düşünüyorum” ifadeleri olmuştur.

Anahtar Kelimeler : Zihinsel Engelli, Beden Eğitimi Öğretmeni, Spor, Eğitim

(16453) TÜRKİYE'DEKİ PROFESYONEL FUTBOL FAALİYETLERİNDE DİSİPLİN İHLALİ OLUŞTURAN FİLLER VE BUNLARIN KULÜPLERE MALİYETİ

MAHMUT AÇAK¹, ERDOĞAN ÇİÇEK¹, RAMAZAN BAYER²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

rmznbayer@gmail.com

Bu çalışmamızın amacı; disiplin ihlalleri oluşturan fiiller ve bu fiiller sonrasında maruz kalınacak olan cezaların kulüplere olan maliyetlerini tespit etmektir. Araştırma kesitsel tarama modelinde bir çalışmadır. 2016-2017 ve 2017-2018 futbol sezonlarında profesyonel futbol kulüpleri klasmanında Tahkim Kurulu tarafından verilmiş olan PFDK kararları tek tek incelenerek verilmiş olan cezaların sebepleri ve bu cezaların kulüplere olan maliyetleri incelenmiştir. Araştırmanın evrenini, Türkiye Futbol Federasyonu bünyesindeki TFF Süper Lig, TFF 1.Lig, TFF 2. Lig ve TFF 3. Lig profesyonel futbol kulüpleri oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan veriler, Türkiye Futbol Federasyonunun yayınlamış olduğu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu yönetmeliği ve kararlarıdır. Çalışmada excel ve spss 21.0 programı kullanılarak, verilerin frekansları, yüzdeleri, dağılımları, aritmetik ortalamaları vs belirlenmiştir. Amatör olsun profesyonel olsun bütün futbol kulüpleri için sürekli gelir ve giderlerin en az seviyede olması yeni yapılacak olan yatırımlara finansal kaynak sağlaması adına çok önemli bir unsurdur. Futbol kulüpleri gelirlerini artırıcı çalışmalar yaparken, elde edilmiş maddi kaynakları en etkin bir şekilde harcamak amacındadırlar. Kulüplerin harcamalarını yaparken gösterdikleri bu özen, gelirlerini sağlamalarındaki zorluk ve bu gelirlerin sınırlı olmasındandır. Disiplinsiz fiiller neticesinde kulübün alacağı maddi cezalar, kulüplerin kısıtlı olan maddi kaynaklarını etkin olmayan bir şekilde kaybetmeleri sonucunu doğurmaktadır. Disiplin cezalarının kulüplere vereceği maddi kayıpların ve bu kayıpların yakın ve uzak maliyetlerinin belirlenmesi ve bu konuda çözüm önerilerinin sunulması, futbol kulüplerinin disiplin kuralları konusunda daha hassas davranmalarını ve gelir kayıplarına maruz kalmamalarını engelleyecektir. Bu çalışma bulgularının değerlendirilmesi devam etmektedir. Bu çalışma ile futbol kulüplerinin yönetici, antrenör, sporcu, taraftar ve diğer organlarının disiplin ihlali oluşturan fiiller ve bunların kulüplere maliyeti hesaplamaları devam etmektedir. Hala devam edilen olgusal veriler içerik analizine tabi tutulmaktadır. Araştırmada varılacak olan sonuçlar, yaşanan problemlerin kaynağını ortaya çıkaracak nitelikte değerlendirilecektir. Araştırmanın tamamlanmasıyla birlikte disiplin ihlali oluşturan fiillerin maliyeti kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Futbol, Spor Kulübü, Disiplin PFDK Kararları, TFF

(16454) 2016 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASINDA GALLER FUTBOL MİLLİ TAKIMININ HÜCUMDA OYNADIĞI SİSTEMLERİN İNCELENMESİ

MAHMUT AÇAK¹, KEMAL KURAK¹, RAMAZAN BAYER²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

rmznbayer@gmail.com

Bu çalışma; 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Galler Futbol Milli Takımının hücumda oynadığı sistemlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Müsabakalarda, takımların oyun sistemleri ve oyun içerisindeki diziliş versiyonları, bu dizilişte hücum varyasyonları tespit edilmiştir. Maçlar canlı yayında ve sonradan video kayıt sistemiyle seyredilerek oluşturulan maç izleme kriter cetveli yöntemi ve el notasyon sistemi ile analiz edilmiştir. Analizde 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında Galler Futbol Milli Takımının 5-3-2 ve 3-5-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonlarının 1.- 15., 16.- 30., 31.- 45., 46.- 60., 61.- 75., 76.- 90. ve 91.- 120. dakikalardaki takım dizilişleri araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Video görüntülerinden kriterlerin doğru şekilde kodlanması için 3 araştırmacının farklı zamanlardaki kayıtları karşılaştırılmıştır. Gözlemciler arası uyuma % 96'dır. Uyumsuzluğun % 4 olması, hücum varyasyonlarının bilinçli şekilde yapılanların grafiğe dönüştürülmesidir. Galler Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücumda genellikle 5-3-2, 3-5-2, 3-4-3, 3-4-1-2 sistemlerinde oynamışlardır. Merkez orta saha oyuncularını genellikle oyun açılışlarında ve sonuçlandırmada üçgen pozisyonunu aldılar. Kompakt savunma yapan rakiplere karşı rakibin savunma dengesini bozmak için oyun yönü merkez orta saha oyuncularını ile değiştirildi. Genellikle tehlikeli alandan uzun toplar ile çıkıldı ve dripling gücü iyi olan oyuncularla 1'e 1 sonuca gidilmek istendi.

Anahtar Kelimeler : 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası, Galler Futbol Milli Takımı, 3-5-2 Takım Dizilişi, Hücum Organizasyonları.

(16456) 2016 AVRUPA FUTBOL ŞAMPİYONASINDA BİRİNCİ OLAN PORTEKİZ FUTBOL MİLLİ TAKIMININ 4-1-3-2 TAKIM DİZİLİŞİNDEKİ HÜCUM ORGANİZASYONLARININ İNCELENMESİ

MAHMUT AÇAK¹, KEMAL KURAK¹, RAMAZAN BAYER²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

rmznbayer@gmail.com

Bu çalışmanın amacı; 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında birinci olan Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Portekiz Futbol Milli Takımının oyun sistemleri ve oyun içerisindeki diziliş versiyonları, bu dizilişte hücum varyasyonları tespit edilmiştir. Maçlar video kayıt sistemiyle seyredilerek oluşturulan maç izleme kriter cetveli yöntemiyle ve el notasyon sistemiyle analiz edilmiştir. Analizde kullanılan parametreler şunlardır: 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında birinci olan Portekiz Futbol Milli Takımının 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonları incelenmesi takımın 1.-15., 16.-30., 31.-45., 46.-60., 61.-75., 76.-90. ve 91.-120. dakikalardaki takım dizilişleri ve hücum organizasyonlarının araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Video görüntülerinden kriterlerin doğru şekilde kodlanması için 3 araştırmacının farklı zamanlardaki kayıtları karşılaştırılmıştır. Gözlemciler arası uyuma % 96'dır. Uyumsuzluğun % 4 olması, hücum varyasyonlarının bilinçli şekilde yapılanların grafiğe dönüştürülmesidir. Portekiz Futbol Milli Takımının 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında hücumda oynadığı sistemler: 4-1-3-2, 4-1-4-1, 4-1-2-3, 4-4-2 dir. Bu sistemlerden en çok 4-1-3-2 takım dizilişindeki hücum organizasyonlarının başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Çift forvet oyununda; hava hâkimiyeti iyi olan forvet oyuncularına uzun toplar atıldı. Forvet arkası ve dönen topları almak için kanat oyuncuları alanı daraltarak sonuca gitmeye çalışıldı, forvet oyuncularının bir tanesine uzun toplar atıldığı topla buluşan forvet oyuncusu diğer forvet oyuncusuna servis yapması istenmiştir. Forvet arkası ile kanat oyuncularının alanı daraltması ile sonuca gidilmek istendiği ve merkezden oyunda kanat oyuncuları içeri doğru koşu yaparken bek oyuncuları bindirme yaparak orta yapmaları sağlanmıştır. Oyun disiplini takım boyu açılmadan 90 dakika boyunca korunmak istenmiştir. Rakip takım duran topları kullanırken genellikle bütün oyuncular takım savunmasına yardımcı olarak kazanılan toplarda genellikle tek kontakla hızlı dikine çıkılarak dripling gücü iyi olan oyuncularla sonuca gidilmek istenmiştir. Topa karşı baskıyı alanında iyi yapan rakiplere karşı bazen kanat oyuncuları içeri koşu yaparak pası alıyor ve bek oyuncuları bindirme yapıyor bazen de forvet oyuncusu baskıdan

çıkıp pası alarak bek oyuncularının bindirdiği alana yönlendirmektedir. Pas ile kullanılan duran toplarda öncelikle rakip savunmasının dengesi bozulmak istendiği ve oluşan boş alana pasların atılması ile bu alana koşu yapan oyuncular buluşturularak sonuca gidilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler : 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası, Portekiz Futbol Milli Takımı, 4-1-3-2 Takım Dizilişi, Hücum Organizasyonları

(16509) 2016 -2017 TFF 1. FUTBOL LİGİNDE BAŞARILI OLAN İLK DÖRT TAKIMIN ANALİZİ

MAHMUT AÇAK¹, KEMAL KURAK¹, AHMET ÖZDEMİR¹, RAMAZAN BAYER²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² GENÇLİK HİZMETLERİ VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

rmznbayer@gmail.com

Bu çalışma; 2016 -2017 18 takımın yer aldığı TFF 1. futbol liginde ilk dört takımın nasıl başarılı olduklarını analizi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla İnstat analiz programı tarafından yapılan Türkiye 1. Lig 2016-2017 özet analizinden faydalanılmıştır. Bu ligde ilk dört takım sırasıyla Sivas Spor, Yeni Malatya Spor, Göztepe Spor ve Eskişehir Spordur. Bu takımların diğer takımlardan ayıran özelliklerini şöyle sıralayabiliriz. Atılan gollerin zaman dağılımı en iyi takımlardır. Özellikle Sivas Spor ve Malatya Spor son 30 dakikada daha çok gol attıkları bu nedenle bu takımlarının kondisyonu iyi olduğunu göstermektedir. Yenen gollerin zaman dağılımı bakıldığında son 30 dakikada en az gol yiyen takımların olduğu görülmektedir. Bu ligde duran toplardan en fazla gol atma oranının en yüksek olduğu ilk dört takımdır. Kaleyi bulan şutların oranı en yüksek bu takımlardır. Bu takımların topa sahip olma oranı en yüksek olup ayrıca öne doğru oynayan en iyiler takımlardır. Hücumla çıkan en iyi takımlar, (Sivas Spor ve Malatya Spor) takım boyu kısa ve pas boyu kısa oynayan takımlar, mücadele göstergesi en iyi takımlar, seken topları kazanan ve olumlu kullanan takımlar ve takım oyunu oynadığı görülmüştür. Bireysel oyuncu bazında analiz edildiğinde ligin en iyi kalecileri, defans ve ön libero ligin en başarılı oyuncular bu takımlarda bulunmaktadır. Bu ligde (TFF 1. Lig) başarılı olmak için, kalecilerin elleri kadar ayakları ile de topu oyuna sokmalıdır. Bek oyuncularını çok yönlü olup, dönen topları alan ve kanatta topu ileri taşıyan oyunculardan seçilmelidir. Orta saha ve ileride oynayan oyuncular birebirde adam geçen ve tek top vuruşu düzgün olan oyunculardan seçilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Futbol, TFF 1. Futbol Ligi, Futbol Analizi

(16643) VALIDTY AND RELIABILITY OF HIGH SCHOOL STUDENTS PHYSICAL ACTIVITY SELF-EFFICACY CONSTRUCTS

CEVDET CENGİZ¹, KÜBRA TILMAÇ²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

cevdetcengiz@gmail.com

Physical Activity Self-Efficacy (PASE) to overcome barriers related to the physical activity questionnaire was developed by Dwyer, Allison and Making (1998) and was validated by the researchers. Purpose of the research is to validate PASE questionnaire in Turkish high school students. First, Principal Component Analysis (PCA) with varimax rotation results (n=629) indicated that there were three factors with Eigen-values of 1.0 or greater (Hair et al., 1995). Three factors explained 51.78% of the total variance after removing items 8 and 9. The internal barriers factor accounted for 21.99% of the variance in the set of nine items. Factor 2 external barriers accounted for 17.45% of the variance in the set of five items, and the last factor (time-related efficacy) explained 12.34% of the variance in the set of four items. Factor loadings related to the 18 items of PASE were calculated as strong. The internal consistency of the factor-derived subscales was also calculated. The nine-item internal barriers subscale had an alpha coefficient level of 0.85, and the five-item external barriers subscale had an alpha coefficient level of 0.81 and time-related efficacy had an alpha coefficient of 0.69. Secondly, a series of Confirmatory Factor Analyses (CFA) models were undertaken to evaluate the structure of the PASE to overcome barriers related to the PA questionnaire in the current dataset (n=261). The CFA included three subscales

(internal barriers related to PASE, external barriers, and time-related barriers), and this structure was tested using the Analysis of Moment Structures (AMOS) (Muthén & Muthén, 1998–2010). This model demonstrated a good fit based on four of the five absolute fit statistics examined ($\chi^2=279,657$ $df=129$; $\chi^2/df=2,168$, RMSEA=0.063, NFI=0.866, CFI=0.922, IFI=0.923, GFI=0.903, RMR=0.063). The covariance among internal barriers and external barriers was calculated to be 0.80, the covariance among external barriers and time-related barriers was 0.78, and the covariance among internal barriers and time-related barriers was 0.66. Lastly, the Turkish version was administered to 23 high school students at a 2-week interval to monitor test-retest reliability. Intraclass Correlation Coefficient (ICC) analyses showed a high correlation. In conclusion, PASE questionnaire is a valid and reliable instrument for evaluating PASE to overcome barriers in Turkish high school students among 9 to 12 graders.

Anahtar Kelimeler : High School, Validity, Reliability, Physical Activity, Self-Efficacy

(16725) BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

SÜLEYMAN CAN¹, HALİL ÇOKÇALIŞKAN¹, ALPER YORULMAZ¹, ERDİL DURUKAN², OSMAN DALAMAN³

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ - ² BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

³ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

hcokcaliskan@mu.edu.tr

Her öğrenci karşılaştığı yeni bir kavramı ya da durumu öğrenmede farklı yollar izler. Bu her öğrencinin farklı bir öğrenme stili olduğunun kanıtı olarak gösterilebilir. Gerçekleştirilen araştırmalar öğrenme stilleri hakkında öğrencilere bilgi sunmanın, hem öğrencilerin öğrenme becerilerinin gelişimini destekleyeceğini hem de öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Ayrıca sınıf içerisinde gerçekleştirilecek etkinliklerin öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olması akademik başarının artmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle tarama modelinde yürütülen bu betimsel çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenliği formasyon öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemek; bu öğrenme stilleri ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, bölüm ve lisans genel not ortalaması arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Verilerin elde edilmesinde Kolb Öğrenme Stili Envanteri (The Kolb Learning Style Inventory) kullanılmıştır. Bu araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesinde formasyon eğitimi alan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencileri arasından seçkisiz olarak belirlenen öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde; t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Kolb öğrenme stili envanteri; öğrenme stilleri, beden eğitimi ve spor öğretmeni adayı

(16742) TÜRK FUTBOLUNDA TAŞLAR YERİNDEN OYNUYOR: ELEKTRONİK BİLET UYGULAMASI

BİLGETEKİN BURAK GÜNAR¹, NECATİ CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

burakgunar@comu.edu.tr

Spor, özellikle futbol tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kitleleri peşinden sürükleyen bir oyundur. Futbolun ana unsurlarından biri olan rekabet ortamının kulüpler arasında giderek artması bir süre sonra taraftarları da içine alan bir şiddet ortamına dönüşmüştür. Özellikle son yıllarda futbolda şiddetin giderek artması sonucu devlet birtakım yeni önlemler almaya başlamıştır. Avrupa Konseyi'nin Tavsiye Kararları ve daha sonra çıkarılan 5149 Sayılı Kanun'un ardından 6222 Sayılı Sporda Şiddeti ve Düzensizliği Önleme Kanunu çıkarılmıştır. Kanunla

birlikte Türk Futbolunda devrim niteliğinde olan bir uygulama hayata geçerek spor müsabakalarına girişlerde kâğıt bilet yerine elektronik bilet dönemi başlamıştır.

Yeni uygulama tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Özellikle taraftarlar tarafından yoğun bir şekilde eleştirilmiş, stadyumların boş kalmasının nedeni olarak gösterilmiş ve konu taraftar dernekleri tarafından yargıya taşınmıştır. Bu çalışmanın amacı, uygulanmaya başlanan elektronik bilet uygulamasının futbol branşında yaşanan gelişmelerini, uygulamadaki artıları ve eksilerini tüm yönleriyle incelenmektir.

Nitel araştırma yöntemlerine uygun hazırlanan bu çalışmanın verilerini elektronik bilet uygulaması ile ilgili çıkan haberler ve bu haberlere yapılan yorumlar, düzenlenen panellerden elde edilen yayınlar ve uzmanlarla mülakatlardan elde edilen bilgiler oluşturmaktadır. Veriler, doküman incelemesi, içerik analizi ve söylem analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Çalışma sonunda elektronik bilet uygulamasının şiddete karışanların tespiti ve bu olayların önlenmesi konusunda etkili olduğu ancak uygulama ile ilgili ön hazırlıkların sadece teknik konularla sınırlı olduğu, taraftarların uygulamaya uyum sağlamasına yönelik tanıtıcı çalışmaların eksik kaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Elektronik bilet, Şiddet, Passolig, Futbol

(16765) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLA İLİŞKİLİ FİZİKSEL UYGUNLUK BİLGİ TESTİNİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

CEVDET CENGİZ¹, ŞAKİR SERBES¹, NEVİN ÖZDEŞ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

cevdetcengiz@gmail.com

Lise Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programında yer alan Aktif ve Sağlıklı Hayat öğrenme alanıyla ilişkili özel amaçlarda fiziksel etkinliklere katılım yoluyla hareket, bilgi ve becerilerini geliştirmesi ile düzenli etkin katılımı sağlığı güçlendirici bilgi ve becerileri hayatında kullanabilmesi yer almaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin sağlıkla ilişkili fiziksel uygunluk bilgi düzeyinin geçerli ve güvenilir araçlarla değerlendirilmesi önemlidir. Araştırmanın amacı lise öğrencilerinin sağlıkla ilişkili bilgi düzeyini ölçmek için Türkçeye uyarlanan ölçme aracının geçerlik ve güvenilirliğini (n=683) test etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak McConnell, Corbin, ve Dale, (2005) tarafından lise öğrencilerin sağlıkla ilişkili Fiziksel Uygunluk Bilgi Düzeyine (FUBD) yönelik geliştirilen sorular kullanılmıştır. Anket formunda çoktan seçmeli toplam 45 soruya yer verilmiştir. Sorular kardiyovaskular dayanıklılık, kassal zindelik, beden kompozisyonu ve esneklik kavramlarını kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Anket sorularının geçerliğine ilişkin yapılan Rasch analizi (Rasch, 1980) ile standardize dağılım (ZSTD) değerleri uygun aralıklarda değişmektedir. Ayrıca bilgi testi maddeleri iyi düzeyde zorluk derecesi ve kesinlik sağlanmıştır. Rasch analizinde, maddelerin temsil edilebilirliği ayrışma değeri ile test edilebilir. Ayrışma değeri 2.34 olarak hesaplanmış ve iyi düzeyde uyum olduğunu göstermektedir (Bond and Fox, 2007). Ayrıca, testteki maddelerin güvenilirlik değerinin de kabul edilebilir değerin üzerinde olduğu hesaplanmıştır. Bu değerler testin iç tutarlılık düzeyinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak sağlıkla ilişkili FUBD yönelik kullanılan test maddelerinin, öğrenciler ve araştırmacılar tarafından bilişsel öğrenme alanını değerlendirmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir araç olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Fiziksel Uygunluk Bilgi Testi, Lise, Geçerlik, Güvenirlik

(16790) VOLEYBOL VE TENİS BRANŞLARINDAKİ BAYAN SPORCULARIN SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

SEVİLAY TOZYILMAZ GİRGİN¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

sevilay.tzylmz@hotmail.com

Amaç: Bu çalışmanın amacı voleybol ve tenis sporlarla uğraşan sporcularının saldırganlık düzeylerini karşılaştırmaktır.

Yöntem: Çalışmaya yaş ortalaması 22,5±1,79 yıl, toplam kilo ortalaması 61,55±6,70 kg, toplam boy ortalaması 171,75±8,54 cm olan 20 bayan sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmadaki veriler Kiper (1984) tarafından yapılan "Saldırganlık Envanteri" kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Voleybol sporuyla uğraşan sporcuların yıkıcı saldırganlık puanları 7,8±7,34, atılğan saldırganlık puanları 8,2±8,13, edilgen saldırganlık puanları 4,6±8,22 olarak tespit edilmiştir.

Tenis sporuyla uğraşan sporcuların yıkıcı saldırganlık puanları 9,2±13,20, atılğan saldırganlık puanları 20±7,61, edilgen saldırganlık puanları 3,8±9,81 olarak tespit edilmiştir.

Toplam yıkıcı saldırganlık puanı 8,5±10,42, toplam atılğan saldırganlık puanı 14,1±9,77, toplam edilgen saldırganlık puanı 4,2±8,82 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Çalışma sonucunda tenis ile uğraşan sporcuların yıkıcı saldırganlık ve atılğan saldırganlık düzeylerinin voleybol sporuyla uğraşan sporculardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Voleybol sporuyla uğraşan sporcuların edilgen saldırganlık düzeylerinin tenis sporuyla uğraşan sporculardan yüksek olduğu görülmüştür.

Her iki branştaki sporcuların saldırganlık düzeylerinin arasındaki farkın yüksek olmadığı görülmüştür. Çalışma bulgularına dayanarak sporcuların yüksek saldırganlığa sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : saldırganlık, voleybol, tenis.

(16812) ÇANAKKALE'DE PERFORMANS TENİSİ YAPAN SPORCULARIN TENİSE BAŞLAMA NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİ

SEVİLAY TOZYILMAZ GİRGİN¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

sevilay.tzylmz@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı; Çanakkale'de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentilerinin incelenmesidir. Çalışmaya toplam 30 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmadaki veriler Türkiye'de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentilerini belirleme adlı çalışmanın anketi uygulanarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 15.0 istatistik programında değerlendirilmiş ve bulgular yüzde ve frekans dağılımı şeklinde tablolştırılmıştır. Çalışma sonucunda; anne ve babanın spora teşviki ve cinsiyete etkisi incelendiğinde, anne ve babanın spora teşviki sorusuna bayan sporcularda fazla çıkarken erkek sporcularda az olarak saptanmıştır. Erkek ve bayan sporcuların spora başlamada arkadaş ve akranları tarafından teşvikin fazla olduğu saptanmıştır. Erkek ve bayan sporcuların tenis sporuyla uğraşma nedenlerine bakıldığında maddi gelirin ön planda olduğu ve iki tarafında fazla yanıtını verdiği saptanmıştır. Tenisle uğraşma sebebi popüler olma isteğine bakıldığında bayan sporcuların erkek sporculara oranla tenis sporuyla uğraşma nedeninin popüler olma isteğinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Tenise başlama etkisi ise çevrenin teşvikinden çok maddi gelir sağlamak amaçlı olduğu saptanmış, tenis sporunu yapmada ünlü sporcu olma ve yeni ülkeler görme oranının ise orta olduğu tenise teşviki az etkilediği saptanmış olup bu çalışmanın bulguları oluşturmuştur. Elde edilen bu bulgulara göre tenis sporunun maddi kazançtan çok,

performans ve iyi bir sporcu olarak gelişme göstermesi için, sporcuların maddi ve manevi açıdan giderlerinin karşılanması ve tenis sporunun tanıtımının iyi yapılması, tenis sporcularının başarısını arttıracığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : tenis, performans,

(16923) BOŞ ZAMANLARINI FİTNESS MERKEZLERİNDE GEÇİREN ERKEK VE KADIN BİREYLERİN EGZERSİZ BAĞIMLILIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

ABDULMENAF KORKUTATA¹, RAMAZAN ÖZAVCI²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

ramazanozavcii@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, boş zamanlarında spor salonlarına giden erkek ve kadınların egzersiz bağımlılıklarının karşılaştırılmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik özelliklerin yer aldığı anket formu ile Hausenblas ve Downs (2002) tarafından geliştirilen Yeltepe ve İkizler (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan ve 21 maddeden oluşan Egzersiz Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır.

Katılımcıların egzersiz bağımlılık durumları “(1) Asla” ile “(6) Daima” şeklinde 6’lı likert tipi ölçek kullanılarak analize tabi tutulmuştur. Ölçekte yer alan 21 ifadenin Cronbach's Alpha değeri ,854 çıkmıştır. Bu değer ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Egzersiz Bağımlılığı Ölçeği-21’de, 7 bağımlılık kriteri (tolerans, egzersizin kesilmesi semptomları, niyet etkisi, kontrol kaybı, zaman, diğer aktiviteleri azaltma ve devamlılık) temel alınmış ve bu kriterlerden üç ya da daha fazlasını gösteren katılımcılar egzersiz bağımlısı olarak sınıflandırılmıştır. 6’lı likert tipi ölçek üzerinden 5-6 puan alan katılımcılar bağımlı, 3-4 puan alan katılımcılar semptomatik ve 1-2 puan alan katılımcılar asemptomatik olarak sınıflandırılır. Çalışma sonuçları: 1. Egzersiz bağımlısı, 2. Semptomatik (bağımlılık belirtisi olan), 3. Asemptomatik (bağımlılık belirtisi olmayan) olarak 3 kategoride incelenmiştir.

Araştırmanın evreni Sakarya ilinde bulunan 17 özel fitness merkezi oluşturmaktadır. Örneklemi ise yine bu fitness merkezlerine giden katılımcılar oluşturmaktadır. Çalışmaya düzenli olarak fitness merkezlerine giden 37 kadın (%35,2), 68 erkek (%64,2) toplam 105 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma sonunda egzersiz bağımlılığı 11 kişide (%10,5) asemptomatik, 69 kişide (%65,7) semptomatik ve 25 kişide (%23,8) bağımlı olarak tespit edilmiştir.

Amaç doğrultusunda veriler istatistikî analizlere tabi tutulmuştur. Toplanan verilerin dağılımlarının tespiti için normallik testi uygulanmıştır. Veriler normal ve homojen dağılım gösterdiğinden parametrik testlerden Independent Sample T-testi kullanılmıştır. T-testi sonucunda kadın (M=64,22, ss=21,55) ve erkek (M=71,28, ss=19,82) katılımcıların ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş, cinsiyetler arasındaki fark ortaya koyulmuştur (t103=-1,692, p<.094). Güven aralığı %95 olarak alınmıştır. Sonuç olarak istatistiksel anlamda kadın ve erkek katılımcıların egzersiz bağımlılıklarının karşılaştırılmasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Boş Zaman, Egzersiz bağımlılığı, Sağlık, Fitness

(16995) HALK OYUNLARI OYNAYAN VE OYNAMAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÖZGÜVEN DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ALİ KEMAL TAŞKIN¹, SİNAN AYAN²

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ - ² KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

kemal.taskin@bozok.edu.tr

Bu araştırma; halk oyunu oynayan ve oynamayan üniversite öğrencilerinin özgüven düzeylerini karşılaştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Bozok Üniversitesinde öğrenim gören ve halk oyunu oynayan 85 öğrenci ile halk oyunu oynamayan 85 öğrenci olmak üzere toplam 170 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada; kişisel bilgi formu ve Akın (2007) tarafından geliştirilen özgüven ölçeği

kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 18 istatistik paket programına aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde t testi ve Anova analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, cinsiyet ve halk oyunları oynama durumlarına göre içsel özgüven ve dışsal özgüven boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler : Halk Oyunları, Özgüven, Cinsiyet

(16996) BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSLERİNDE AKILLI TAHTA KULLANIM ETKİSİNİN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM-ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE İNCELENMESİ

SİNAN AYAN ¹, KAMİL ŞAHİN ¹, MUHAMMET FURKAN İŞCAN ¹

¹ KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

furkaniscann@gmail.com

Geleneksel eğitim öğrencileri tahtaya kaldırmak ve onlara kavramları öğretmek görevleri yerine getirmeyi içerir. Gelişen teknolojiyle birlikte akıllı tahtalar ortaya çıkmış ve geleneksel eğitimden kaynaklı bazı güçlükler böylece aşılmıştır. Artık eğitim ve öğretimde akıllı tahta kullanımı ile öğretmenler sınıfta bir rehber konumuna gelirken dersin kavratılmasında sınırsız kaynaklara erişim imkânına da sahip olmuşlardır. Eğitim öğretimde öncelikle efektif gösterileri geliştirme, sunum çeşitliliğini artırma ve daha genel gösterimler bakımından akıllı tahtalar, öğrencinin ihtiyaçlarını karşılama potansiyelini ortaya koyar. Akıllı tahtalar, derslerde kullanılan bütün multimedya kaynaklarının kullanımını içermesi bakımından kolaylık sağlar. Akıllı tahtaların en önemli avantajlarından biri öğrencileri dikkat ve davranış geliştirmeye yönelterek motive etmesidir. İnteraktif yazılımlar, öğretmenlerin soyut kavram ve fikirleri öğrencilerin aktivitelere tepki vermek ve anlamlarını derinleştirmeleri açısından yeniden modellemesine imkân verir. Hazır materyallerin kullanımı ile derslerin temposu düşmez ve ders geçişleri daha yumuşak hale gelir. Materyallerin saklanması ve tekrar kullanılması dersler ilerledikçe öğrenimin gelişmesine sebep olmaktadır.

Akıllı tahta kullanımı milli eğitim müfredatındaki her ders için önemlidir. Bu hususta araştırmamızda Beden Eğitimi ve Spor derslerinde akıllı tahta kullanımının eğitim-öğretim kademelerine göre etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yapmış olduğumuz araştırmada olasılığa dayalı örneklem yöntemlerinden küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim-öğretim döneminde Kırıkkale Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre 31632 Orta okul ve Lise öğrencisinden oluşmaktadır. Bu evren Kırıkkale merkeze daraltıldığında 24749 öğrenciye tekabül etmektedir. İki aşamalı olarak yapılan araştırmada 1500 öğrenci örneklem olarak seçilmiş ve bu örnekleme akıllı tahta kullanımı öncesi ve sonrasında Beden Eğitimi dersiyle ilgili tutumlar tespit edilmiştir. %95 güven aralığı ve %5 hata payında evren 281 öğrenci ile temsil edilebilirken örneklem 1500'e genişletilerek hata payı 2,45 oranına düşürülmüş bu da verilerden elde edilecek bilgilerin güvenilirliğini yükseltmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans tabloları, t testi ve f testleri ile yapılmıştır. Belirtilen yöntemle yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre öncelikli olarak örneklem grupta akıllı tahta uygulamasından sonra beden eğitimi ve spor dersinin akıllı tahta ile işlenmesi konusundaki istek artmıştır. Bunun yanında dersteki başarı ya da başarı algısının da arttığı hatta öğrenciler tarafından dersin daha verimli olduğu düşüncesinin artmaya başladığı ve dersle ilgili motivasyon artışı gözlemlenmiştir. Özellikle lise öğrencilerinde bu durumun ortaokul öğrencilerine göre daha belirgin olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak Beden Eğitimi ve Spor derslerinde akıllı tahta kullanımının derse ilişkin olarak öğrencilerin tutumlarında pozitif anlamda farklılıklar ortaya çıkarttığı görülmektedir. Eğitim kademeleri çerçevesinde durum değerlendirildiğinde ise akıllı tahtaların beden eğitimi ve spor dersinde kullanımı ortaokul öğrencilerine nazaran lise öğrencilerinde derse karşı pozitif tutumların oluşması bakımından daha etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler : Beden Eğitimi ve Spor, Akıllı Tahta, Başarı, Tutum

(17001) GÜLHANE ASKERİ TIP AKADEMİSİ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ İLE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILIMA ENGEL OLAN UNSURLARIN İNCELENMESİ

SİNAN AYAN¹, ABDULLAH YILMAZ¹, FİGEN ERKAYA², MUHAMMET FURKAN İŞCAN¹

¹ KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

furkaniscann@gmail.com

Bu çalışmamızda Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile çalışan hemşirelerde fiziksel aktiviteye katılıma engel olan unsurları tespit etmeyi amaçladık. Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli biçiminde saha çalışması yapılmıştır. Çalışmanın evreni GATA Hemşirelik Yüksekokulunda okuyan öğrenciler ile GATA'DA çalışan hemşireler olarak tanımlanmıştır.

Örneklem seçiminde basit rastgele örnekleme kullanılmıştır. Örneklem sayılarının belirlenmesi için Hemşirelik Yüksekokulu'nda okuyan öğrenci ve çalışan hemşire sayıları Personel Şube ve GATA Hemşirelik Yüksekokulundan alınmıştır. Buna göre evren büyüklükleri hemşire adayı öğrenciler için 355, çalışanlar için 748 olarak tespit edilmiştir. Anket uygulaması neticesinde elde edilen kullanılabilir anket sayılarına göre, öğrenci kitlesi 282 kişilik örnek hacmi ile %3.48 hata payı ve %99 güven düzeyinde; hemşire kitlesi 204 kişilik örnek hacmi ile %5.86 hata payı ve %95 güven düzeyinde temsil edilebilmektedir.

Çalışmada gerek çalışan gerekse öğrenci grubunda katılımcıların büyük çoğunluğu kadındır. Erkek katılımcı sayıları çalışan grupta 16 (%7.8), öğrenci grubunda ise yalnızca 2 (%0.7) dir. Öğrenci kitlesinden alınan örnekleme katılımcıların tamamı 15-25 yaş aralığında iken, çalışan grubunda katılımcılar çoğunlukla 36-40 yaş (%24) ve 31-35 yaş arasında (%22.5) olduğu gözlenmiştir. Ayrıca öğrenci grubundaki katılımcıların tamamı bekarken, çalışan grubunda evliler %59.3, bekarlar %40.7 olarak gözlenmiştir. Ankette yer alan "Spor yapmaya engel bir durumunuz (rahatsızlığınız) var mı?" çalışan örneklem grubunun %9.3'ü, öğrenci örneklem grubunun ise %1.6'sı 'Evet' yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların spor yapmaya engel bir durumu olup olmaması açısından sportif aktivite puanlarına göre sportif aktiviteye engel durumu olmayan katılımcıların bu faktörden aldıkları skor anlamlı derecede sportif aktiviteye engel durumu olan katılımcılardan yüksektir. Aynı şekilde son bir yıl içerisinde herhangi bir sportif aktivitede bulunmuş olan katılımcıların, istatistiksel açıdan önemli bir farkla sportif aktivitede bulunmamış katılımcılardan daha fazla sportif aktif oldukları görülmüştür. FAKE unsurlarından "Çalışma hayatımın çok yoğun olmasından dolayı fiziksel aktivite yapamıyorum" maddesine verilen cevaplarda yanıt ortalamaları sırasıyla 4.26 ve 3.92 düzeyindedir. Ortalamalar arasındaki fark istatistiksel açıdan önemli olup ($p<0.10$), çalışan grubunun katılım ortalamasının öğrenci grubundan anlamlı derecede yüksek olduğu söylenebilir

"Fiziksel aktivite yapmak için uygun yerim/alanım yok" maddesine verilen cevaplarda ortalamalar çalışan grubunda 3.12 düzeyinde, öğrenci grubunda ise 2.42 düzeyindedir. Ortalamalar arasında gözlenen bu farklılık istatistiksel açıdan önemli olup ($p<0.10$), çalışan grubunun katılım ortalamasının öğrenci grubundan anlamlı derecede yüksektir.

Sonuç olarak katılımcıların çalışma hayatının yoğunluklarından dolayı spor yapamadıkları ve fiziksel aktivite yapmak için uygun alanlarının olmadığı tespit edilmiştir. Artan teknolojik imkanlar ve sanayileşmenin getirdiği hareketsiz yaşam artarken spor yapmaya ayrılan vakit azalmaktadır. Bununla birlikte spor alanları ve rekreatif alanların azalması spor yapmayı engellemektedir. Örneklem grubumuzdan da anlaşılacağı üzere ülkemizde bayanların spor yapabileceği imkanların kurumlar tarafından verilmesi sorunların çözülmesinde önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fiziksel Aktivite , Çalışma Hayatı, Zaman , İmkan

(17009) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN EGZERSİZ DAVRANIŞI DEĞİŞİMBASAMAĞI, FİZİKSEL UYGUNLUK VE AKADEMİK BAŞARILARININ İNCELENMESİ

ŞAKİR SERBES¹, CEVDET CENGİZ¹, NEVİN ÖZDEŞ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

serbezov@yahoo.com

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin egzersiz yapma niyetini, fiziksel uygunluk ve akademik başarılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın araştırma grubu, Çanakkale merkezde öğrenim gören 115 kız, 142 erkek toplam 257 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin egzersiz yapma niyetini belirlemek için Fiziksel Aktivite Egzersiz Davranışı Değişim Basamağı (FAEDDB) soru formu kullanılmıştır (Cengiz, Hünük ve İnce 2014). Öğrencilerin akademik başarılarını değerlendirmek için Genel Not Ortalamaları (GNO) ilgili Okul Müdürlüklerinden temin edilmiştir. Fiziksel Uygunluk (FU) Parametrelerin tespitinde FITNESSEGRAM test bataryası ve normlarından (Meredith ve Welk, 2010) yararlanılmış, öğrencilerin boy, ağırlık, BKİ, mekik, sınav ve esneklik ölçümleri test protokollerine uygun olarak yapılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi IBM-SPSS-20.0 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmış, cinsiyet ve FAEDDB Pearson Chi-Square, cinsiyet ve akademik başarı, FAEDDB ve akademik başarı, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile araştırılmıştır. Araştırma bulgularına göre ortaokul öğrencilerinin Akademik başarı düzeyi kızlarda Pek iyi, erkeklerde iyi olarak belirlenmiştir. Kız öğrencilerin (FAEDDB) %56 (28) eğilim öncesi, %45 (18) Eğilim, %25.7 (9) Hazırlık, %46.2 (24) Hareket, ve %46.2 (36) Devamlılık basamağında olduğu görülmüştür. Erkeklerinde %44 (22) ü eğilim öncesi, %55 (22) Eğilim, %74.3 (26) hazırlık, %53.8 (42) hareket ve %53.8 (42) devamlılık basamağında olduğu görülmüştür. Fitnessgram Normlarına göre öğrenciler 5 sınıf erkekler hariç BKİ açısından SZB buldukları saptanmıştır. Kız öğrencilerin %42,6 (49) , erkek öğrencilerin ise %40,8 (58) mekik te SZB' de yer aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sınav değişkeninde ise kızların %20,9 (24) ve erkeklerin % 27,5 (39) SZB yer aldıkları belirlenmiş olup, esneklik (sol, sağ) açısından ise kız öğrencilerin % 27,6 (34); %27,8 (32) erkeklerin ise %60,6 (86); %57,0 (81) SZB' de yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin cinsiyete göre FAEDDB düzeyleri farklılık göstermediği $c2(4, N=257) = 7.75, p=.101$, Akademik başarı ve FAEDDB arasında farklılık olduğu $[F(1,255) = 18.85, p=.000]$, ayrıca FAEDDB ile akademik başarı arasında farklılıklar olduğu $[F(4,252) = 3.41, p=.010]$ bu farklılıkların ise Eğilim ($M = 87,42; SD = 9,32$) ve Hareket ($M = 78,59; SD = 14,07$) FAEDDB da olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Fiziksel Aktivite egzersiz davranışı değişim basamağı, fiziksel uygunluk, akademik Başarı, ortaokul

(17023) SEKİZ HAFTALIK HALK OYUNLARI ÇALIŞMASININ RİTİM YETENEĞİ VE ÇABUKLUK ÜZERİNE ETKİSİ

ALİ KEMAL TAŞKIN¹, SİNAN AYAN²

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ - ² KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

kemal.taskin@bozok.edu.tr

Bu çalışmanın amacı, sekiz haftalık halk oyunları çalışmasının ritim yeteneği ve çabukluk üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmaya, daha önce herhangi bir spor geçmişi olmayan ve halk oyunları oynamamış 38 birey denek grubu, 38 bireyde kontrol grubu olarak toplam 76 kişi gönüllü katılmışlardır. Denek grubuna sekiz haftalık antrenman programı boyunca haftada 2 gün (Cumartesi ve Pazar) 4 er saat halk oyunları antrenmanı uygulanmış olup kontrol grubuna ise sekiz hafta boyunca halk oyunları çalışması yapılmamıştır. Ölçümler sekiz haftalık antrenman programına başlamadan önce (ön test) ve sekiz haftalık antrenman programı sonrası (son test) olarak alınmıştır. Elde edilen verilerin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS IBM 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin normallik sınaması One Sample Kolmogorov Smirnov testi ile test edilmiş olup normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Normallik sınamasına göre gruplar arasındaki farklılık bağımsız gruplarda T testi ile test edilmiştir. Grup içi karşılaştırmalarda ise, eşleştirilmiş T testi kullanılmıştır. Verilerin varyans homojenlik testi Levene testi ile test edilmiştir. Bu çalışmada hata düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Yapılan çalışma sonucu; sekiz haftalık halk oyunları çalışmasının ritim yeteneği ve çabukluk üzerinde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çabukluk, Çeviklik, Halk Oyunları, Ritim Yeteneği.

(17031) BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ATILGANLIK VE SOSYAL ZEKÂ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

SÜLEYMAN CAN¹, OSMAN DALAMAN², ERDİL DURUKAN³, UĞUR ÖZDEMİR¹

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ - ² NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

³ BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

scan@mu.edu.tr

Çalışmada beden eğitimi öğretmenliği alanında pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğrencilerin atılganlık ve sosyal zeka becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma bir devlet üniversitesinde 56 kadın 82 erkek olmak üzere toplam 138 pedagojik formasyon öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Rathus (1973) tarafından geliştirilmiş, uyarlaması Voltan (1980) tarafından yapılmış 30 maddelik Rathus atılganlık ölçeği kullanılmıştır. Sosyal zeka becerilerini belirlemek için ise Silvera, Martinussen ve Dahl (2001) tarafından geliştirilen, Doğan ve Çetin'in (2009) Türkçe'ye uyarladığı Tromso sosyal zeka ölçeği kullanılmıştır. Sosyal beceri alt boyutu ve toplam ölçek puanı normal dağılım göstermediği için non-parametrik testlere tabi tutulmuştur. Sosyal zekâ ölçeğinin sosyal bilgi süreci ve sosyal farkındalık alt boyutları normal dağılım gösterdiği için parametrik testlere tabi tutulmuştur. Yapılan analizler için anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların atılganlık durumunun pasif olduğu, erkek katılımcıların atılganlık düzeyinin kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte erkek katılımcıların kadınlara göre daha yüksek sosyal bilgi süreci, sosyal beceri ve toplam sosyal zekâ düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören katılımcıların antrenörlük bölümünde öğrenim gören katılımcılara göre daha yüksek atılganlık düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada atılganlık düzeyi ile sosyal bilgi süreci ve sosyal farkındalık düzeyi arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki, atılganlık düzeyi ile sosyal beceri ve toplam sosyal zekâ düzeyi arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Atılganlık, Sosyal zeka, Formasyon, Beden Eğitimi

(17056) FUTBOL TARAFTAR DAVRANIŞLARINA UEFA ÖLÇEĞİNDE İYİ ÖRNEKLER ENVANTERİ

NECATİ CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

necerrahoglu@comu.edu.tr

Futbol, sahip olduğu popüleritesi sayesinde dünya genelinde en büyük sosyal hareket olarak tanımlanmaktadır. Futbol taraftarları da futbolun vazgeçilmez fon gurubu, asıl hedef kitesidir. Futbol taraftar yapılanmaları futbol kulüp yönetimleri üzerinde oldukça etkili bir baskı gurubu oluşturmaktadır. Bu etki güçleri yanı sıra kamu yönetimi açısından da dikkate alınması gereken sosyal hareket gurupları oldukları hakkında tereddüt yoktur.

"Futbolda Irkçılığa karşı kararlılıkla mücadele" etmek amacı ile UEFA ve FARE Londra'da FC Chelsea kulübünde 2003 yılında gerçekleştirilen "Irkçılığa Karşı Birleştik" Konferansı sonrasında Ulusal federasyonları içine alan dünyaya mal olmuş başarılı sporcuların katılımıyla şekillenen etkinlik serileri başlatıldı. 2006 yılında bu kez Barselona'da (Camp Nou) 2006 yılında ikincisi düzenlenen "Irkçılığa Karşı Birleştik" Konferansı sonrasında Kulüpler için kullanılacak Bir El Kitabı hazırlandı.

"Futbolda Irkçılığa karşı kararlılıkla mücadele" kapsamında hazırlanan el kitabında; farklı sosyo-kültürel birçok futbol kulübünün ihtiyaçlarına ve çevreleriyle etkileşimde kolayca uygulanabilecek ve adapte edilebilecek esneklikte ürün test edildi ve yayımlandı. Ortak hedefin çok kültürlü Avrupa'da ayrımcılıktan uzak bir spor kültürü oluşturmak hedef olarak konulmuştur.

Bu araştırmada, iyi örneklerin yaygınlık kazanması amacıyla tartışmaya açılması ve Türkiye'de uygulanabilecek uyarlılığı test edilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler : UEFA, Futbol, Futbol Taraftarları, Irkçılık, İyi Örnekler

(17057) AVRUPA BİRLİĞİ VE STK'LARIN IRKÇILIKLA MÜCADELE KONSEPTİNDE FUTBOL TARAFTAR DAVRANIŞLARI

NECATİ CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

necerrahoglu@comu.edu.tr

Avrupa Birliği spor komisyonu Roma bildirgesinde; toplumsal yaşam, entegrasyon, ortak yaşamı teşvik edici boyutu, sağlık, eğitim ve çevre alanında üstlendiği rol itibarıyla etkin bir değer olarak tanımlanmıştır (De Keper, 2001). Avrupa'da sosyal yaşamda risk unsurlarını tespit ederek (özellikle de Irkçılık boyutunda) Futbol aracılığıyla tedbirler alma gereği hisseden AB karar organları, Avrupalı STK'lar yanı sıra UEFA ile de yakın işbirliği ile çalışmalar yürütmektedir.

Spor, ülke sınırlarını aşan popülaritesi sayesinde ve birçok Sivil Toplum Kuruluşunun ilgi alanına girmesi ve uluslararası ilişkilere ve barışa olan katkılarından dolayı Avrupa Birliği tarafından politik yönden desteklenmektedir (Tokarski, 2001). Avrupa Birliği Konseyi de BEYAZ KİTAP isimli milat değerindeki raporunu 2007 yılında yayınlarak Avrupa'da Sporun yol haritasını çıkartmıştır.

AB Beyaz Kitapta Futbolda Irkçılıkla Mücadelede FARE etkinliklerine destek sunulması tavsiye edilmiş, FARE – FSE isimli STK'ların başlattığı organizasyonların ulaştığı sonuçlar tartışmaya açılacaktır. FSE'nin FARE ile geliştirdiği yeni konseptin AB Beyaz Kitapta tanımlanan tavsiyelere öncelik verdiği ve kendi organizasyonları olan TARAFTARLAR Kongrelerine taşıdığı ilkeleri söz konudur. FB, GS, BJK Kulüp Taraftar Örgütleri olmak üzere UEFA -TFF – TFTF – FATAB gibi STK'larının destekleri ile yapılandırılan **İstanbul 2012 Taraftar Kongresinde** Futbol Taraftar Örgütleri sunulan yeni konsepti nasıl karşıladıkları yanı sıra gelişim sonuçlarının analizi yapılmıştır.

FB, GS, BJK Kulüplerinin Üniversite birimlerinin etkin görevler üstlendiği İstanbul 2012 FAN Kongresinde; üniversiteli gençlerin bağımsız karar alamadıkları, kulüplerin diğer taraftar yapılanmalarının baskısı altında kaldıkları tespit edilmiştir. FSE çatı yapılanmasının üst konu başlıkları Türkiye Futbol STK'ları tarafından gündeme alınmadığı henüz tartışma seviyesinde dahi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna mukabil TFTF isimli STK ise daha bağımsız olmasına karşın örgütsel yapılanmasını tamamlayamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : AB, UEFA, UEFA, FARE, FSE, Futbol Taraftarları, Irkçılık

(17059) TÜRK SPOR GAZETECİLİĞİNDE ERTUĞRUL ÖZKÖK ETKİSİ

NECATİ CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

necerrahoglu@comu.edu.tr

Türkiye'de Spor Gazeteciliği en popüler alanlar arasında olmasına rağmen hak ettiği saygılıktan uzaktır. Gazetecilik temel alanı kriterlerinden objektiflik ve nesnellik anlamında ağır eleştirilere ve sitemlere muhatap olmaktadır (Irvan, 2003 ve Cerrahoğlu, 2004 ve 2006). Türkiye'nin Medya alanında amiral gemisi kabul edilen Hürriyet Gazetesinde 20 yıl genel yayın yönetmenliği yapan ve halen köşe yazarlığı yapan ERTUĞRUL ÖZKÖK'ün Spor Gazeteciliği hakkında öngörülerini, beyanları ve yazıları bu araştırmanın konusudur. Ertuğrul ÖZKÖK'ün üç farklı zamanda yaptığı çıkışlar medyaya büyük tesir etmiş, uzun süreli tartışmaları tetiklemiştir. Bu iki farklı yaklaşım (vaka analizi) bu araştırmanın konusudur.

Ertuğrul ÖZKÖK, 2007 yılında TSYD Eğitim Seminerinde Spor Medyasının geleceği konulu panele davetli konuşmacı sıfatıyla katılır. *"Schevchenko'nun Fenerbahçe'ye geleceğiyle ilgili haberi yalan olduğunu bile bile büyük bir keyifle okudum, bir gün sonra tekzip edileceğini de biliyordum, bir Fenerbahçeli olarak bu haberden mutlu olduğumu, tıpkı diğer haberler gibi basın bu şekilde haberler yapması normaldir ve bir mahsuru yoktur"* açıklaması Türk Medyasında uzun bir süre tartışıldı. Gazete okuyucularını mutlu etmek gibi bir misyonları olduğunu bunun da bir pazarlama yöntemi olduğuna da vurgu yaptığı anlaşılmıştır.

Ertuğrul ÖZKÖK 2017 yılında Hürriyet Gazetesindeki köşe yazısında: "Spor tribününde kaç Boğaziçi ve ODTÜ üniversite mezunu spor gazetecisi var" başlıklı yazısı ile Medyada çok ciddi bir tartışmanın da fitilini ateşledi. Bu fikre katılanlar olduğu kadar da karşı çıkanlar ve Ertuğrul ÖZKÖK'ü eleştirenler oldu.

Sosyoloji alanında doktora mezunu olan ve Türkiye'de tüm boyutları ile halen karar vericiler üzerinde önemli etki gücüne sahip olan eski genel yayın yönetmeni ERTUĞRUL ÖZKÖK'ün yaklaşımları, etkileri ve vaka analizi kapsamındaki çıkışlarının doğurduğu sonuçlar bu araştırmaya konu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ertuğrul ÖZKÖK, Hürriyet Gazetesi, TSYP, Spor Gazeteciliği

(17060) TÜRKİYE'DE SPOR GAZETECİLİĞİNİN PERFORMANSI VE ETKİ GÜCÜ

NECATİ CERRAHOĞLU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

necerrahglu@comu.edu.tr

Spor Gazeteciliği, Gazetecilik temel alanı kapsamında olup, onun bir alt botudur. Gazetecilikte var olan temel teknikleri (5N -1K) spor gazeteciliğinde de aynen geçerlidir. Ancak Türkiye'de sahada olan gerçeklik, literatürdeki veriler ile kıyaslandığında örtüşmeyen gelişmeler söz konusudur. Spor gazetecilerinin eğitimleri çok farklılık arz etmekte, alan yetkinliği olarak iletişim fakülte mezunları ile spor üniversite eğitimi alanların oranı bütünü içinde çok düşük seviyededir.

Spor gazetecilerinin inandırıcılıkları toplum üzerinde düşük seviyede olduğu, objektifliklerinin tartışma konusu olduğu (Cerrahoğlu, 2004), Türkiye'de Gazetecilik temel literatürüne de spor gazeteciliği negatif bir olgu olarak (tarafı ve nesnellikten uzak) tasnif edilmektedir (Irvan, 2003). Spor Gazetecilerinin yazı ve yorum gibi üretimlerine meslek kuruluşu TSYP'de çoğu zaman sahip çıkmayarak eleştirmektedir. Spor Gazeteciliği eski itibarlı günlerinden uzak olduğu, bununla birlikte birçok yapısal sorunlar yaşadığı ifade edilmektedir. Spor Gazeteciliğinde bilimsel normlar oluşturma anlamındaki gayretler de karşılık bulmadığı ve atıl kaldığı (Cerrahoğlu, 2004) ifade edilmiştir. Spor Gazetecilerinin çalışma şartları, özgürlüğü, bağımsızlığı, patronaj baskısı ve sendikal hakları konularında gerilemeler yaşandığı ve özellikle de kazançlarının düştüğü sebebiyle de mesleğe teveccüh azalmış, böylelikle de kalitede ciddi kayıpla söz konusudur.

Araştırmada; Spor Gazetecilerinin kaybettikleri imaj ve inandırıcılıklarının arka plandaki sebeplerine odaklanılmış, eğitim seviyeleri ile tespit edilmiş kategorilerdeki durumlarının genel performansları üzerindeki etkileri analiz edilmiştir. Beş farklı toplum kesiminden spor gazeteciliğine geçiş yapan spor gazetecilerinden en etkin ve en çok tanınanlarının Eski futbolcu kökenli ve eski hakem kökenli olanlarıdır. Özellikle de Özel TV'lerde yorumculuk yapanların futbol görüntüsü olmadan program yapmak mecburiyetinde olunması spor gazeteciliğinde imaj kaybına neden olan radikal ve marjinal söylemler ile gündem oldukları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : TSYP, Spor Gazeteciliği, Özel TV

(17062) TÜRKİYE'DE SPOR GAZETECİLİĞİNİNDE ÖRGÜTLENME SORUNLARI

SADETTİN EKİNCİ¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

ekinci16@hotmail.com

Türkiye'de Spor Gazeteciliği en popüler alanlardan birisi olduğu kadar en sorunlu alanlardan da birisidir. Gazeteciliğin temel tekniği olan 5N -1K kriterine uyumlu davranılmasında sorunlar olduğu gözlemlenmektedir. Spor gazetecilerinin objektifliklerinde sorunlar yaşandığı (Cerrahoğlu, 2004), Türkiye'de Gazetecilik literatüründe spor gazeteciliği tarafı davrandığı şeklinde yerleşik bir inanış olduğu (Irvan, 2003) belirtilmektedir.

Yaşanılan olumsuzlukta Spor Gazetecilerinin mesleki örgütlenmelerinde de görüldüğü, TSYD ve ASGED isimli yapılanmaların çatışma halinde oldukları tespit edilmiştir. Bu çatışma mahkemelerde hak arama boyutuna kadar gittiği, Meslek örgütlerinin bu yapısı ile spor gazetecileri üzerinde de etkisi ve otoritesinin zayıfladığı, toplamda spor gazeteciler üzerindeki olumsuz imajın (Cerrahoğlu, 2004) giderilmesi bağlamında meslek örgütlerinin bu yapısının etkili olamayacağı görülmektedir.

Farklı STK'lar da olduğu üzere çoğu zaman mensuplardan kaynaklanabilecek aşırılık ve taşkınlıklar meslek odaları – örgütleri – odaları aracılığı gidermek ya da kontrol etmek mümkündür. Ayrıca meslek örgütlerinin disiplin soruşturması yanı sıra resen veya etik kurullar aracılığı ile denetlenmesi ve disipline edilmesi söz konusudur. Spor gazeteciliği meslek örgütlerinin yapısından ve bir birleriyle olan çatışmaları sebebiyle böyle bir etki gücüne sahip olmadıkları, var olan spor gazetecileri hakkındaki olumsuz imajın bu şekilde giderilmesinde zorluklar olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmada Spor Gazeteciliği Meslek Örgütleri Türkiye Spor Gazetecileri Derneği (TSYD) ve Anadolu Spor Gazetecileri Derneği (ASGD) arasında sorunları ve mahkemelere intikal eden tartışmaları yanı sıra meslek örgütlerinin üyelerine sundukları imkanları ile eğitim faaliyetleri yanı sıra olumsuz durumlarda yaptırım ve etki güçleri analiz edilerek tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler : TSYD, ASGD, Spor Gazeteciliği

(17063) TÜRKİYE'DE FİNANSAL FAİR PLAY (FFP) UYGULAMA SONUÇLARI

HAMZA ÖNER¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

hamzaoner@comu.edu.tr

Spor 90'lı yıllara kadar amatörlük ideali içerisinde ve gönüllülük üzerine yönetildi. Ancak BOSMAN Kararı (1996) sonrasında Spor bir meslek olarak tescil edildi ve sporun yapısında radikal değişikliklere gidildi. Daha sonra da Avrupa Birliğinin 2007 yılında yayınladığı BEYAZ KİTAP Avrupa'da sporun yeni yol haritasını belirledi. Bunla birlikte UEFA'da 2009 yılında oluşturduğu Finansal Fair Play Komitesi ile yeni yapılanmaları zorunlu kıldı.

Bosman Kararı, AB Beyaz Kitap ve UEFA FFP Kararları bir zorunluluktan kaynaklanmakta, spor kulüpleri ekonomik yapıları gittikçe açık verdiği, bu gidişatin iflas ile sonuçlanma temayülü göstermesinden dolayı tedbir kararları alınmıştır.

UEFA'nın 2009 yılında kurduğu ve geliştirdiği FFP Kararları üye federasyonlara bildirilmiş, kendilerine uyum çalışmalarına başlamalarını, 2014 -2015 sezonundan itibaren yaptırımların başlatılacağı bilgisi verilmiştir.

UEFA'nın geliştirdiği ve uygulamaya koyduğu FFP Kararları için Türk Futbol Kulüplerine 3 yıldan fazla uyum ve düzenleme için süre verilmiş olunmasına rağmen sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Bu sorunlar sadece geçiş dönemi sorunları olmayıp, 2017 yılı sonu itibarıyla Türk Süper Lig yanı sıra 1. Lig futbol kulüplerinde de halen sorunların aşılamadığı, yaptırım kararları uygulanmasına rağmen sorunların aşılamadığı gözlemlenmiştir. Problem durumun sadece ekonomik bütçenin yönetme becerisindeki eksikliklerden kaynaklanmadığı, yönetim anlayışı ve davranışlarında da eksiklikler bulunduğu, bunun da mevzuattaki eksikliklerin tetiklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : UEFA, Bosman Kararı, AB Beyaz Kitap, FFP, Futbol Kulübü, Ekonomi

(17177) UEFA AVRUPA LİĞİ FİNAL MAÇLARINDA TOPA SAHİP OLMA VE PAS ORANLARININ KAZANMAYA ETKİSİ

OKTAY ÇOBAN¹, İRFAN MARANGOZ²

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ - ² KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ

oktay.coban@bozok.edu.tr

Bu çalışmanın amacı son beş yılın Avrupa Ligi Final Maçlarında Topa Sahip Olma ve Pas Oranlarının kazanmaya etkisinin analiz edilmesidir. Avrupa Ligi'nde oynanan, (2012-2013,2013-2014,2014-2015,2015-2016, 2016-2017) son beş yılın final maçları incelenecektir. Pas oranlarında toplam yapılan pas ve başarılı pas kriterleri ele alınacak, 1.yarı ve 2. yarılarda yapılan pas oranları da karşılaştırılacaktır. Topa sahip olma oranı da ilk yarı ve ikinci yarı olarak değerlendirilecektir.

Maçlar internet ortamında kayıtlı bulunmaktadır. Maçlar için milli takımlar maç ve performans analiz departmanından alınan duran top analiz çizelgesindeki uygun yerler izlenerek işaretlenecektir. Veriler ilk olarak el notasyon yöntemi ile çizelgelere aktarılacak daha sonra Araştırmada elde edilen veriler, Windows SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Değişkenlerin galip takımlar ile mağlup takımlar arasındaki anlamlılık düzeylerine bakılacaktır. Sonuç olarak; Galip gelen takımlarla mağlup olan takımların topa sahip olma ve pas oranlarında rakamsal olarak fark bulunmakta mı, fark varsa kazanmaya etkisi ortaya konulacaktır. Bu sonuçlar antrenörlerin taktik anlayışları açısından değerli olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Futbol, Avrupa Ligi, pas oranı, Başarı.

(17179) ŞAMPİYONLAR LİĞİ FİNAL MAÇLARINDA KALEYE ATILAN ŞUTLARIN KAZANMAYA ETKİSİ

İRFAN MARANGOZ¹, OKTAY ÇOBAN²

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ - ² BOZOK ÜNİVERSİTESİ

oktay.coban@bozok.edu.tr

Bu çalışmanın amacı son beş yılın şampiyonlar ligi final maçlarında kaleye atılan şutların kazanmaya etkisinin analiz edilmesidir. Futbol; hücum ve müdafaa arasında oynanan gol atıp yememe esasına dayanan ve sonucun kalelere atılan gollerle belirlendiği, el harici vücudun her yeri ile oynanabilen bir oyundur. Şampiyonlar ligi üst düzey futbolun oynandığı turnuva olarak bilinmekte ve izlenmektedir. UEFA Şampiyonlar Ligi'nde oynanan, (2012-2013,2013-2014,2014-2015,2015-2016, 2016-2017), son beş yılın final maçları incelenecektir. Kaleyi bulan isabetli şutlar, isabetsiz şutlar ve engellenen şutlar ele alınacaktır. Maçlar internet ortamında kayıtlı bulunmaktadır. Maçlar için milli takımlar maç ve performans analiz departmanından alınan şut analiz çizelgesindeki uygun yerler izlenerek işaretlenecektir. Veriler ilk olarak el notasyon yöntemi ile çizelgelere aktarılacak daha sonra araştırmada elde edilen veriler, Windows SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Değişkenlerin galip takımlar ile mağlup takımlar arasındaki anlamlılık düzeylerine bakılacaktır. Sonuç olarak; Galip gelen takımlarla mağlup olan takımların kaleyi bulan isabetli şutlar, isabetsiz şutlar ve engellenen şutlar değişkenlerine göre rakamsal olarak fark bulunmakta mı, fark varsa kazanmaya etkisi ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Futbol, Şampiyonlar Ligi, isabetli şut, Başarı

(17264) BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

MEHMET YILDIRIM¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

mehmet2682@hotmail.com

Gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ve spor yüksekokulunda farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin saldırganlık düzeylerini belirlemek ve ele alınan bazı demografik özelliklerine göre saldırganlık düzeylerini karşılaştırmaktır. Araştırmanın evrenini; 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Bozok Üniversitesi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini; 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenciler içerisinde kolayda örnekleme tekniği kullanılarak belirlenen toplam 300 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler “kişisel bilgi formu” ile elde edilmiştir. Öğrencilerin saldırganlık düzeylerini belirlemeye ilişkin bilgiler ise “Buss Perry Saldırganlık Ölçeği” ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler istatistiksel işlemler için SPSS 18 yazılım programına aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans analizi, yüzde analizi, aritmetik ortalama, t testi, Anova analizi ve post hoc testleri kullanılmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda; ele alınan bazı demografik özelliklere göre öğrencilerin saldırganlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p < 0.05$).

Anahtar Kelimeler : Saldırganlık, Spor, Öğrenci

(17334) OKUL YÖNETİCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN ETKİNLİĞİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

EBRU ARAÇ ILGAR ¹, BEKİR BARIŞ CİHAN ¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

bekirbaris_cihan@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı; okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerini incelemektir. Araştırmanın evreni, 2016–2017 Eğitim-Öğretim yılında Kırşehir ili merkez ve ilçe okullarında görev yapan yöneticilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Kırşehir ili merkez ve ilçe okullarında görevini sürdüren yöneticilerden raslantısal örnekleme tekniği ile belirlenen 153 (69 kadın ve 84 erkek) kişi ile oluşturulmuştur. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri “kişisel bilgi formu” ile, beden eğitimi ve spor dersinin etkinliğine yönelik görüşleri ise Tokat (2009) tarafından geliştirilen “BES Yönetici Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. Likert tipi derecelendirme yöntemi ile hazırlanan “BES Yönetici Tutum Ölçeği” 17 maddeden oluşmuş toplam güvenilirlik katsayısı .86 olarak belirtilmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise ölçeğin güvenilirliği, .76 tespit edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS istatistik programında frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizlere göre katılımcıların; %54,9 unun erkek, %41,8 inin 44-54 yaş aralığında, %66,7 sinin görevinin müdür yardımcılığı olduğu ve %57,5 inin merkez okullarda görev yaptığı bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre okul yöneticilerinin genel olarak beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine olumlu görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul Yöneticisi 1, Beden Eğitimi Dersi 2, Tutum 3

(17344) 16-18 YAŞ ARALIĞINDAKİ YÜZME VE VOLEYBOL BRANŞIYLA İLGİLENEN SPORCULARIN MOTORİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ALİ COŞKUN ¹, MEHMET CAN KASAP ²

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

alicoskun@comu.edu.tr

Araştırmada, Çanakkale ilindeki yaşları 16-18 aralığında yüzme ve voleybol branşıyla ilgilenen 12 erkek, 12 kadın voleybolcu ve 12 erkek, 12 kadın yüzücüyle toplam 48 gönüllü sporcu katılmıştır.

Çalışmada antropometrik ölçümler (boy uzunluğu, vücut ağırlığı) ve motorik özelliklerini belirleyebilmek için kuvvet, dayanıklılık, sürat, esneklik ve denge testleri uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan sporculardan voleybolcuların esneklik ortalaması $8,83\pm 6,59$ cm, yüzücülerin esneklik ortalamaları $9,29\pm 5,93$ cm, voleybolcuların dikey sıçrama ortalaması $5,84\pm 1,18$ cm, yüzücülerin dikey sıçrama ortalaması $5,93\pm 0,99$ cm, voleybolcuların durarak uzun atlama ortalaması $2,62\pm 0,28$ cm, yüzücülerin durarak uzun atlama ortalaması $2,54\pm 0,28$ cm, voleybolcuların denge ortalaması $2,27\pm 0,18$ sn, yüzücülerin denge ortalaması $2,33\pm 0,17$ sn, voleybolcuların koordinasyon ortalaması $11\pm 1,94$ sn, yüzücülerin koordinasyon ortalaması $12,36\pm 1,74$ sn, voleybolcuların sürat ortalaması $6,51\pm 3,65$ sn, yüzücülerin sürat ortalaması $6,62\pm 3,99$ sn, voleybolcuların dayanıklılık ortalaması $56,16\pm 15,74$ tekrar, yüzücülerin dayanıklılık ortalaması $57,70\pm 15,74$ tekrar olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan erkek ve kadın voleybolcuların ve yüzücülerin esneklik, sürat, dikey sıçrama, durarak uzun atlama, denge ve dayanıklılık özellikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmaya katılan erkek ve kadın voleybolcuların ve yüzücülerin koordinasyon özellikleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. ($p<0,05$)

Anahtar Kelimeler : Yüzme, Voleybol, Motorik Özellikler

(17346) ORTA OKUL VE LİSE ÖĞRENCİLERİNİN FİZİKSEL ALTİVİTE DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ALİ COŞKUN¹, MUSTAFA KAMİL ÖZER²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

alicoskun@comu.edu.tr

Bu çalışmanın amacı Çanakkale İlindeki orta okul öğrencilerinin ve lise öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin karşılaştırmaktır.

Çalışmaya 10-17 yaş aralığında 426 kız 417 erkek gönüllü öğrenci katılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek için Kowalski ve arkadaşları tarafından geliştirilen PAQ anketi uygulanmıştır. Öğrencilerin anketlere verdiği cevaplar excel programında toplanıp SPSS programında veri girişi yapılmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplar ortalama ve standart sapmaları alınıp T testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Orta okuldaki kız öğrencilerinin yaş ortalaması $12,16\pm 1,23$, erkek öğrencilerin yaş ortalaması $12,23\pm 1,24$, lisedeki kız öğrencilerin yaş ortalaması $16,31\pm 1,17$, erkek öğrencilerin yaş ortalaması $16,32\pm 1,29$ bulunmuştur. Orta okuldaki kız öğrencilerin BKİ $18,95\pm 3,13$, erkek öğrencilerin $19,18\pm 3,78$, lisedeki kız öğrencilerin BKİ $20,92\pm 3,31$ erkek öğrencilerin $22,21\pm 5,36$ bulunmuştur. Ortaokullu kız ve erkeklerin fiziksel aktivite puanları sırasıyla $2,71\pm 0,79$; $2,93\pm 0,77$ bulunmuştur. Liseli kız ve erkek öğrencilerin fiziksel aktivite puanları sırasıyla $1,88\pm 0,61$; $2,36\pm 0,73$ bulunmuştur.

Ortaokullu öğrencilerin liseli öğrencilere göre fiziksel aktivite puanları her iki cinste de yüksek bulunmuştur. Kızların fiziksel aktivite puanları erkeklerden her iki okulda da düşük bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler : Fiziksel Aktivite, Hareket,

(17437) FUTBOL HAKEMLERİNE UYGULANAN SPESİFİK ANTRENMANLARIN AEROBİK KAPASİTE, SPRINT YETENEĞİ VE YÜKSEK ŞİDDETLİ İNTERVAL KOŞU KAPASİTESİNE ETKİSİ

BARIŞ BAYDEMİR¹, HÜSEYİN ÖZDEN YURDAKUL¹, SERKAN AKSOY¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

barisbaydemir@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Futbolun fizyolojik özellikleri üzerine yapılan çalışmalar, çoğunlukla oyuncularla ilgilidir. Futbol hakemleri de müsabakada en az oyuncular kadar mesafe katetmektedir. Yönettikleri liglerdeki futbolcular gibi kombine antrenmanlara tabi tutulmalarına rağmen yönettikleri maçlarda üst düzey performans beklenmektedir. Araştırmacılar, elit bir futbol hakeminin maksimum kalp hızı yaklaşık %85-90 ile 9-13km

mesafe katettiğini, bu mesafenin yaklaşık %4-18'i yüksek yoğunlukta ve kan laktat konsantrasyonunun 4-5 mmol/L aralığında olduğu bildirilmişlerdir (Ardigo ve ark. 2015). Ancak, zorlu karşılaşmalar sırasında, bu değerlerin 14 mmol/L'e kadar yükseldiğini gözlemlemişlerdir. Bu değer futbolcular ile benzerdir, özellikle orta saha oyuncularında gözlemlenen değer ile paralellik göstermektedir (Johnston 1994; Castagna ve ark. 2007; Weston ve ark. 2007; Ardigo ve ark. 2015). Literatürde, futbol hakemlerinin fiziksel ve fizyolojik özellikleri üzerine yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Bu sebeple futbol hakemlerine uygulanan spesifik antrenmanların aerobik kapasite, tekrarlı sprint yeteneği ve yüksek şiddetli interval koşu kapasitesine etkisi araştırılmıştır.

Metod: Araştırmaya Çanakkale' de faal olarak görev yapan 25 erkek 6 kadın (yaş 23.61±1.87, boy 180.88±2.96, kg 73.33±4.99, BKI 22.409±1.43) olmak üzere toplam 31 futbol hakemi gönüllü katıldı. Futbol hakemlerine 2016-2017 futbol sezonunda 16 hafta, haftada 3 gün (Salı- Çarşamba-Perşembe) spesifik antrenmanlar uygulandı. 2016-2017 futbol sezonunun 5. haftası (hazırlık dönemi sonu) ve sezon sonunda futbol hakemlerine "FİFA Atletik Testi"(**Kategori 1;** Sürat Yeteneği 6x40m: erkek hakemler maksimum 6.00 saniye, kadın hakemler 6.40, **Kategori 2;** Yüksek Şiddetli İnterval Koşu 40x75m: erkek hakemler 75m 15 saniye koşu 25m 20 saniye jog veya yürüme, kadın hakemler 75m 17 saniye koşu 25m 22 saniye jog veya yürüme) ve "Cooper Testi" ön-son test uygulandı (http://footballwest.com.au/wp-content/uploads/2016/12/FIFA-Fitness-Tests-for-Referees-version-2016.pdf, 07.09.2017). Analiz için istatistiksel paket programları kullanıldı. Ölçümlerde farklar olup olmadığını belirlemek için "Bağımlı Örneklem t-Testi uygulandı. Sonuçlar anlamlılık düzeyi "0.05"e göre değerlendirildi.

Bulgular: Hakemlerin FİFA Atletik Testi, Cooper Testi, kilo ve vücut kütle indeksine ilişkin ön test ve son test değerleri karşılaştırıldığında sonuçlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) bulunmuştur.

Sonuç: Araştırma sonucunda, futbol hakemlerine 16 hafta boyunca uygulanan spesifik antrenmanların aerobik kapasite, sprint yeteneği ve yüksek şiddetli interval koşu kapasitesine olumlu yönde etki ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : futbol, aerobik kapasite, futbol hakemi, sürat

(17455) AMATÖR FUTBOLCULARDA BACAK KUVVETİNİN DENGE, SÜRAT VE ÇEVİKLİK PERFORMANSINA ETKİSİ

BARIŞ BAYDEMİR¹, HÜSEYİN ÖZDEN YURDAKUL¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

barisbaydemir@hotmail.com

Giriş ve Amaç: Takım sporlarındaki performans, oyuncuların rekabetin karmaşık gereksinimlerine hazırlamak için tasarlanmış uzun vadeli bir eğitim sürecinin sonucudur (Duclos ve ark. 2008; Sampaio ve ark. 2012). Maç sırasında, hızlı bir şekilde hücum ve savunma becerileri yürütülür. Bunlar; hızlı ivmelenme ve yavaşlama, yön değiştirme ve alışılmadık hareket kalıplarıdır. Rakibe ve topa göre değişen bu hareketlerin maksimum hızda yapılması için futbolcuların fiziksel açıdan güçlü olması gerektiği düşüncesinden yola çıkılarak amatör futbolcularda bacak kuvvetinin denge, sürat ve çabukluk performansına etkisi araştırılmıştır.

Metod: Araştırmaya Manisa'da amatör futbol oynayan 19 Yaş 45 futbolcu (boy 175±4.47, kilo 67±3.23, BKI 21.85±1.87) gönüllü katıldı. Futbolcuların bacak kuvveti Isomed-2000, denge performansı Y denge testi, sürat performansı 20 m sürat Newtest fotosel kronometre ve çabukluk performansı ise Illinois test protokolü ile ölçüldü. Analiz için istatistiksel paket programları kullanıldı. Sonuçlar anlamlılık düzeyi "0.05"e göre değerlendirildi.

Bulgular: Futbolcuların bacak kuvveti ile denge, sürat ve çeviklik performansları karşılaştırıldığında sonuçlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($p<0.05$) bulunmuştur.

Sonuç: Araştırma sonucunda, futbolcularda üst bacak kuvvet değerleri ile sürat ve denge performansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : futbol, kuvvet, çeviklik

(17687) ÖĞRENCİLERİN REKREATİF TERCİHLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

ABDULMENAF KORKUTATA ¹, OZLEM KESKİN ², HASAN ABANOZ ¹, RAMAZAN ÖZAVCI ³

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

³ DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

ramazanozavcii@gmail.com

Bu çalışmanın amacı Sakarya Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümünde okuyan öğrencilerin rekreatif tercihleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Veri toplama aracı olarak Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Dağlı ve Baysal (2016: 1250) 'ın Türkçeye uyarladığı Yaşam Doyumu ölçeği (YDO) kullanılmıştır. Ölçek tek faktörlü bir yapı altında toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Chronbach alpha iç tutarlık kat sayısı, 785 olarak ortaya çıkmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçları, orijinal ölçek ile Türkçeye uyarlanmış ölçekte olduğu gibi tek faktörlü bir yapı ortaya çıkmış ve orijinal ölçekteki gibi 5 madde den oluştuğu saptanmıştır. Rekreatif tercihler ölçeği ise literatürdeki benzer çalışmalarda kullanılan ölçeklerin yeniden gözden geçirilmesiyle oluşturulmuştur (Mansuroğlu, 2002; Müderrisoğlu ve Uzun, 2004; Çolakoğlu, 2005; Balcı ve İlhan, 2006; Güngörmüş ve diğ., 2009). Ankette yer alan ifadeler için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı 0,777 çıkmıştır.

Araştırmanın evren ve örnekleme, Sakarya Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Bölümünde okuyan 100 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla öğrencilere 300 anket dağıtılmış ancak sadece 121 tanesi geri dönüş yapmıştır. Bu 121 anketin 100 tanesi analize tabi tutulmuş geri kalan anketler veri eksikliği nedeniyle analize tabi tutulmamıştır.

Sonuç olarak Rekreatif Tercihler ve Yaşam Doyum anketinde yer alan 27 ifadenin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine bakıldığında katılımcıların çoğunlukla "Bazen ve sıklıkla" arasında, 8 farklı ifade tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre Yaşam doyumlarına yönelik T testi sonucunda ise anlamlı bir fark bulunmamıştır (t98=1,945 0,55>p). Veriler normal dağılım göstermediğinden (p<,05), değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Spearman korelasyonu kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda rekreatif tercihlerde yer alan ifadelerin (Gezerim, alışveriş yaparım, Raket sporları, Basketbol, Kayak, Vücut geliştirme, Bowling) her birinin farklı yaşam doyum ifadeleriyle pozitif yönde, anlamlı fakat zayıf bir ilişkide olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Rekreatif Tercihler, Yaşam Doyumu, Üniversite Öğrencileri

(17770) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM GÜDÜLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ZEKİHAN HAZAR ¹, GÖNÜL TEKKURŞUN DEMİR ², BERNA CAN ¹

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

zekihanhazar84@gmail.com

Giriş: Spor; bireylerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal açılardan sağlıklı olmalarını sağlayan önemli bir araçtır. Her yönden sağlıklı bireylerin yetişmesi açısından değerlendirildiğinde spor, çocukluk döneminden başlayarak yaşam boyu sürdürülmesi gereken önemli bir alışkanlık haline getirilmelidir. Ancak bireyleri spor yapmaya iten veya aksine spordan uzaklaştıran nedenlerin bilinmesi bu noktada yaşanacak sorunların çözümü açısından oldukça önem taşımaktadır.

Gelişme: Bu araştırma; 14-17 yaşları arasında lisede okuyan öğrencilerin spora katılım güdülerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Niğde İl Mİli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı liselerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Seçkisiz örnekleme yöntemlerinden Tabakalı örnekleme yöntemine göre belirlenmiş olan 297 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Gill ve ark. (1983) tarafından geliştirilen, Çelebi (1991) tarafından Türkçe' ye uyarlanan ve Oyar ve ark. (2001) tarafından 11-17 yaş grubu öğrencileri üzerinde

geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Spora Katılım Güdüsü Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma için elde edilen veriler SPSS 24 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Sonuç olarak; araştırma bulgularına göre katılımcıların Cinsiyet, Anne Mesleği, Baba Mesleği, Yaş, Anne Eğitim Düzeyi değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak; Aktif olarak spor yapma, Okul Türü ve Baba Eğitim Düzeyi değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları dikkate alındığına, özellikle aktif olarak spor yapan öğrencilerin güdülenme düzeylerinin daha yüksek olduğu dolayısıyla spor yapma ile güdülenme düzeyi arasında doğrusal bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Güdü, Spor, Katılım, Lise, Öğrenci

(17778) FİTNES SALONU KULLANICILARINDA DUYGUSAL ZEKA DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

HAMZA ÖNER ¹, BİLGETEKİN BURAK GÜNAR ¹, HAŞİM KATRA ¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

burakgunar@comu.edu.tr

Kendi ve karşısındaki kişinin hislerini anlayabilme yeteneği olan duygusal zekâ günlük hayatta kişilerin birbiri ile iletişimini etkileyen önemli etkenlerden biridir. Bu nedenle toplum iletişimini geliştirmek için bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin gelişmiş olması önem arz etmektedir. Bu çalışma fitness salonlarını kullanan bireyler ile kullanmayan bireylerin duygusal zekâ düzeylerini karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya Çanakkale ilinde ikamet eden toplam 185 katılımcı gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların %40'ı (75) fitness salonu kullanıcısı iken %60'ı (110) bu salonları kullanmamaktadır. Çalışmada katılımcılara iki bölümden oluşan anket formu uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik bilgi formu yer almaktadır. İkinci bölümde ise Schutte ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen Austin ve diğerleri (2004) tarafından modifiye edilen ve Göçet ve Abacı (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Duygusal Zekâ Ölçeği yer almaktadır. Ölçek 41 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçektir. Ölçek maddeleri 1 “kesinlikle katılmıyorum” dan 5 “kesinlikle katılıyorum” a doğru sıralanmıştır. Elde edilen veriler istatistik programıyla analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda fitness salon kullanıcılarının kullanmayanlara göre daha yüksek duygusal zeka düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Fitness, Duygusal zeka, Spor

(17813) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ VE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK METAFORİK ALGILARININ İNCELENMESİ

GÖNÜL TEKKURŞUN DEMİR ¹, ZEKİHAN HAZAR ²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

zekihanhazar84@gmail.com

Giriş: Eğitim-öğretim sürecinin temel öğelerinden olan öğretmenlerin ve derslerin öğrenciler tarafından nasıl algılandıkları, nasıl yorumladıkları ve bunun sonucunda dersi ve öğretmeni sevip sevmemeleri öğrencilerin eğitim-öğretim sürecindeki motivasyon ve başarı durumlarını önemli derecede etkileyen bir durumdur. Özellikle farklı gelişim alanlarına doğrudan hitap eden beden eğitimi ve spor dersi oyun döneminde bulunan öğrencilerin oldukça isteyerek ve severek katıldıkları bir derstir. Ancak zaman zaman öğrencilerin derse katılma noktasında birtakım sorunların yaşandığı bilinmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin bu konudaki algılarının incelenmesi eğitim-öğretim sürecinde yaşanan sorunların çözümüne ışık tutması açısından önemlidir.

Gelişme: Bu çalışmada araştırma modellerinden nitel araştırma modeli benimsenmiştir. Araştırma deseni olarak metafor (mecazlar yoluyla veri toplama) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olan Nihat Dülgeroğlu Ortaokulunda 2016-2017 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören 90 erkek, 70 kız öğrenci olmak üzere toplam 160 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan form kullanılmıştır. Buna göre veri toplama formu “*Beden eğitimi öğretmenini .....’ya benzetiyorum çünkü...../Beden eğitimi ve spor dersini.....’ya benzetiyorum çünkü.....*” şeklinde hazırlanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Verilerin analizinde “kodlama” yoluna gidilerek, kodlardan anlamlı temalara ulaşılmıştır. Yapılan içerik analizi sonuçlarına göre elde edilen kodlar benzer metaforlar ve farklılaşan metaforlar olarak tablolaştırılmıştır.

Sonuç olarak; araştırmada yer alan katılımcıların hem beden eğitimi öğretmeni hem de beden eğitimi ve spor dersine yönelik algılarının özellikle duyuşsal imgelerle ve sosyal yaşamla pozitif yönde ilişkilendirilmiş olması önemli bir durumdur. Ancak bununla birlikte olumsuz bazı metaforların da kullanılmış olması beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim sürecini daha verimli hale getirmeleri açısından dikkat edilmesi gereken önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : beden eğitimi, beden eğitimi öğretmeni, metafor, algı

(17953) ÖN OKUL ÇOCUKLARININ OYUN EĞİTİMİNİN MOTOR GELİŞİM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI

HAYRETTİN GÜMÜŞDAĞ¹, BEKİR BARIŞ CİHAN¹

¹ BOZOK ÜNİVERSİTESİ

bekirbaris_cihan@hotmail.com

Bu araştırmada, 4-6 yaş grubu kız ve erkek ön okul çocukların 10 haftalık oyun eğitiminin çocuklarda motor gelişim üzerine etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmamızda nicel araştırma yöntemlerinden deneysel yöntem ön test-son test kontrol grup deseni kullanılmıştır. Araştırmada Yozgat Bozok Üniversitesi Erdoğan Akdağ Kampüsünde ön okulunda öğrenim gören 4-6 yaş grubu kız ve erkek çocuklardan deney grubu (n=20), kontrol grubu (n=20) toplam 40 kız ve erkek çocuklar ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla; Çocuklara 10 hafta oyun eğitimi uygulanmıştır. 10 haftalık oyun eğitimi öncesinde ve sonrasında hem kontrol hem deney grubuna çocuk motor performanslarını ölçmek için çocuklara motor performanslarını ölçmek amacıyla Morris, Atwater, Williams ve Wilmore’un 1980 yılında 3-10 yaşlarındaki çocukların kaba motor yeteneklerini ölçmek üzere geliştirdikleri motor performans testi uygulanmış olup, çocukların atma, tutma, sıçrama, koşma, durma, becerileri ölçülmüştür. Araştırmada elde edilen verilerin ortalama ve standart sapmaları alınmıştır. Araştırmaya katılan deney ve kontrol gurubu arasında son-test bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada deney gurubu ön-test ve son-test karşılaştırmasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu karşılaştırmalarda son-test değerlerinin ön-test değerlerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, Okul öncesi 4-6 yaş grubu çocuklarda 10 haftalık temel oyun eğitimi öğrencilerin motor gelişim düzeylerinde olumlu yönde etkisinin artması için uzun süreli uygulama sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Ön Okul, Oyun Eğitimi, Motor Test, Motor Gelişim, Çocuk

(18058) YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINDA “ENGELLİLERDE EGZERSİZ VE SPOR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ” LİSANS PROGRAMI (İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

NURETTİN KONAR¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

nk@nurettinkonar.com

Spor kavramının kapsam alanı, farklı cinsiyet, yaş ve performans grupları, hastalık ve engel tür ve düzeyleri, yaşama ve çalışma şartlarıyla sosyal ve psikolojik beklentilere göre tanımlanarak geniş bir yelpazeye yayılmıştır.

Engelli bireyler hareketlilik-oyun ve sportif aktiviteler içinde yer alarak, kazanma ve kaybetmeyi yaşayarak hayatın içindeki rekabet gücünü geliştirmektedirler.

Engelli birey yarışma ortamında “*sporcu*” olarak katılımcı algısı ve bu duygunun verdiği öz- güvenle yaşamında engelleri ile başa çıkmayı öğrenirken, toplumla da bütünleşmektedir.

Engellileri toplum içinde sosyal ve sportif aktivitelere yönlendirecek, eğitecek, tedavilerine yardımcı olacak, egzersizler yaparak beden sağlıklarını ve güçlerini koruyacak uygulamaları yaptıracak özel eğitilmiş egzersiz ve spor öğretmenlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Geçen yüzyıldan itibaren Avrupa ve Amerika’ da birçok Üniversitede bu alanda öğretmen yetiştirme programları ile engellilerde spor eğitmeni yetiştirilmektedir.

Ülkemizde ihtiyacı hissedilen bu lisans eğitimi programı, dönemin İnönü Üniversitesi yönetimi tarafından benimsenerek Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) bünyesinde “*Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi Bölümü*” olarak açıldı. 2011-2012 eğitim –öğretim yılından itibaren 20 Bayan, 20 erkek öğrenci ile eğitim-öğretime başlamıştır.

Sekiz yarıyıldan oluşan eğitim programı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği müfredatının paralelinde; alan dersleri, genel kültür dersleri ve meslek bilgisi derslerinden oluşturulmuştur.

Bu üç alandan oluşan program; özel eğitim, engellilik ile engelliler sporunu ilgilendiren alan ve genel kültür dersleri, öğretmenlik meslek bilgisi, özel eğitim okullarındaki okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarıyla özel eğitim okullarına beden eğitimi öğretmeni, engelliler spor kulüplerine antrenör, özel sektör, belediyeler ve rehabilitasyon merkezlerine alan uzmanı personeller yetiştirmektedir.

Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümü, 2016 mezuniyet döneminde ilk, 2017 mezuniyet döneminde ise ikinci mezunlarını verdi. Mezun olan 10 öğretmen adayı, Kamu Personeli Seçme Sınavı ve Öğretmenlik Mülakat sınavını başarıyla Öğretmen olarak çalışmaktalar. Diğer mezunlar, belediyelerin engellilerle ilgili birimlerinde, özel kurum ve kuruluşlarda, engelliler spor kulüplerinde ve engelli yaşam koçu olarak çalışmakta.

Sonuç olarak,Yükseköğretim kurumları toplum ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikli insan gücünü yetiştirmekle yükümlüdür. Bu nedenle, üniversite eğitiminin genel eğitimden daha çok uzmanlık eğitimi karakteri kazanması, toplumun alanında ayrıntılı hizmet verebilecek düzeyde engelliler sporu alanında elemanlar yetiştirmeli.

Anahtar Kelimeler : Engelli, Lisans Programı, Egzersiz ve Spor.

(18059) İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ENGELLİLERDE EGZERSİZ VE SPOR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN UMUTSUZLUK VE KAYGI DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

NURETTİN KONAR¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

nk@nurettinkonar.com

Bu çalışma, İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi öğrencilerinin kaygı ve umutsuzluk düzeylerini belirlemek, yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre göreceli olarak, kaygı ve umutsuzluk düzeylerinde fark olup olmadığını tespit etmektir. Çalışmaya 79’u (%51.3) bayan, 75’i (%48.7) erkek olmak üzere 154 Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi bölümü öğrencisi katılmıştır. Veriler, Beck Kaygı ve Umutsuzluk Ölçeği kullanılarak toplanmış ve SPSS 21.0 paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde Betimsel istatistik (ortalama, standart sapma) yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda kız ve erkek üniversite öğrencilerinin 23-25 yaş aralığında kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin diğer yaş gruplarına göre göreceli olarak yüksek olduğu görülmüştür. Kız ve erkek öğrenciler arasında farklı yaş gruplarında, kaygı ve umutsuzluk düzeylerine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuç, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi öğrencilerinin, kaygı ve umutsuzluk düzeyleri açısından sınıf bazında farklılaştığı ve her iki cinsiyette de 25 yaş üzerinde, kaygı ve umutsuzluk düzeyleri ortalamanın üzerinde göreceli olarak yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Umutsuzluk, Kaygı, Engellilerde Egzersiz ve Spor Eğitimi.

(17871) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMU

GÖNÜL TEKKURSUN DEMİR¹, ZEKİHAN HAZAR², HALİL İBRAHİM CİCİOĞLU¹

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

gonultekkursun@hotmail.com

Tutum; bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, inanç ve bilgilere dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal tepki ön eğilimidir. Tutumlar genellikle çocukluk ve ergenlik döneminde yoğun olarak şekillenir. Sağlıklı bir gelişim için beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların olumlu yönde olması önemlidir.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında, Ankara İl Mili Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bir ortaokulda öğrenim gören 141 (71 kız, 70 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve "Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Normal dağılım gösterdiği tespit edilen verilerin analizinde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, ANOVA, Post-Hoc test istatistikleri (Tukey HSD), Pearson Correlation testi kullanılmıştır.

Bulgular ışığında, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri incelendiğinde, cinsiyet, yaş, sınıf, geçmişte okul takımında oynama durumuna göre anlamlı farklılık görülmediği ve bu derse yönelik tutum düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu saptanmıştır. Beden eğitimi dersinin kız ve erkek öğrenciler üzerinde, sınıf düzeyi gözetmeksizin benzer etki yarattığı söylenebilir. Daha önce okul takımında oynayan ve oynamayan katılımcıların tutumları arasında benzerlik olması, onların beden eğitimi dersine düzenli katılıyor olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırma sonucuna göre, gelişim sürecinde olan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersinin, fiziksel aktiviteler aracılığıyla, psikomotor, bilişsel ve toplumsal alanda gelişimine katkıda bulunan bir süreç olduğu düşünülürse, onların tutumlarını olumlu yönde yönlendirebilmek adına, beden eğitimi ve spor derslerinin niteliğinin ve ders saatlerinin artırılması ile ilgili çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler : Ortaokul, Beden Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Tutum

(15896) PLANLI YAZMA MODELİ (ALAN TARAMASI)

MUAMBER YILMAZ¹, ZEHRA YAŞAR²

¹ BARTIN ÜNİVERSİTESİ - ² GAZİ ÜNİVERSİTESİ

muammeryilmaz66@gmail.com

Yazma, duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılmasıdır. Yazma bir süreçtir, okul öncesinden başlamaktadır. Çocuğun okula gitmeden kalem tutması, karalaması, okula giden kardeşlerini gözlemlemesi, çizimler yapması onun yazmaya başlamadan önce bir hazırlık aşamasından geçtiğini göstermektedir. Yazma becerisi ilkökul kademelerinden başlayıp bütün kademelerde olduğu gibi hayatın her yerinde varlığını göstermektedir. Yazma becerilerinin gelişmesi ile birlikte bireylerin yapılandırdıkları bilgileri transfer etme, aktarabilme, kendi fikirleri ile bilgiler arasında ilişki kurma, oluşturulacak olan metnin yapısında tutarlılık sağlama imkânları artmaktadır. Öğrencilerin etkili yazabilmeleri için iyi bir yazma eğitimi almaları gerekir. Özellikle ilkökul yıllarından başlanarak yazma çalışmalarına gereken önem verilmelidir. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede Planlı Yazma Modeli kullanılabilir. Planlı Yazma Modeli, yazma işlemi konuşma ve yazmanın düşünsel boyutundan değerlendirmeye kadar ele alarak sürecin her bölümünde öğretmene ve öğrenciye yol gösterici bir modeldir. Bu modelde en fazla hazırlık çalışmalarına yer verilmektedir. Öğrencilerin yazmaya başlamadan önce yazacağı konuyla ilgili zihinsel aktiviteler geniş yer tutmaktadır. Ayrına yazma eğitiminde hataların düzeltilmesi amacıyla verilen düzeltmeler öğrencilerin motivasyonlarını yükselterek yazmaya karşı ilgilerini artırmaktadır. Planlı Yazma Modeli, öğrencilerin bir konuyu planlayarak belli aşamalarda değerlendirerek yazma eylemini sürdürmelerini, onların

yazma sürecinin ve ortaya koydukları ürünün farkında olmalarını amaçlamaktadır. Böylelikle öğrencilerin yazma becerileri gelişecek, zamanla öğretmenlerinin güdümünden kurtulacak, kendi kendilerine yazma isteği ve cesareti kazanacaklardır. Üst düzey zihinsel becerilerin kullanılması açısından planlı yazma önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı Planlı Yazma Modelinin önemini ve faydalarını ortaya koymaktır. Araştırmada Planlı Yazma Modeliyle ilgili yapılmış olan araştırmalara yönelik alan taraması yapılmıştır. Araştırma yöntem olarak derleme türündedir.

Anahtar Kelimeler : Yazma, Yazma Becerisi, Planlı Yazma Modeli

(15934) TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN NİTEL ARAŞTIRMALARA YÖNELİK TEMATİK İÇERİK ANALİZİ

ABDULLAH KALDIRIM¹, ÖMER FARUK TAVŞANLI²
¹ DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ - ² ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
 abduhalkaldirim@gmail.com

Sosyal bilimlerin ortaya çıkmaya başladığı yirminci yüzyıl başlarında bu alanda çalışmakta olan araştırmacılar kendilerini fen biliminin pozitivist paradigması içinde bulmuşlardır. Çünkü sosyal bilimlere şekil veren birçok bilim insanı fen bilimine özgü pozitivist paradigma içerisinde yetişmiş ve bu paradigmanın bilimsel çalışma yöntemlerine göre araştırmalar yürütmüşlerdir. Bu doğrultuda insan ve toplum davranışlarını pozitivist paradigmanın özüne uygun olarak açıklamaya çalışmışlar ve gerçek bilginin fen bilimlerinde olduğu gibi gözlem ve deney yoluyla elde edilebileceğini belirtmişlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ancak 1960'lı yıllardan itibaren bilim felsefecileri bilimin ne olduğu ve nasıl işlediği hakkındaki varsayımları sorgulamışlardır. Bu sorgulamanın bir ürünü olarak bilim insanları arasında “Bilim, gözlem ve deneye dayanan keşfe dayalı bir süreçtir.” anlayışından uzaklaşma eğilimi baş göstermeye başlamıştır (Köseoğlu, Tümay ve Budak, 2008). Bilimle ilgili bu yeni paradigmaya göre gerçek bilgi sosyal olarak inşa edilmektedir. Başka bir deyişle gözlenebilir tek bir gerçek yoktur. Bunun yerine çok sayıda gerçek ya da bir olayın farklı şekillerde yorumlanması vardır (Merriam, 2013). Yorumlamacı paradigma adı verilen bu bilimsel anlayış nitel araştırma yöntemlerinin temellerini de atmıştır. Psikoloji, sosyoloji, hukuk ve eğitim bilimleri gibi özellikle insanların günlük yaşamlarıyla ilgilenen bilim dallarındaki araştırmacılar, bir konu hakkında derinlemesine bilgi elde edebilmek ve o konu hakkındaki farklı yorumlamalara ulaşabilmek amacıyla nitel (yorumlayıcı) araştırma yöntemini kullanmaya başlamışlardır. Ülkemizde de eğitim bilimleri alanında gerçekleştirilen nitel araştırma sayısının özellikle son yıllarda arttığı söylenebilir. Türkçe eğitimi alanı da gerçekleştirilen nitel araştırma sayısının artışının dikkat çektiği alanlardan birisidir. Ancak alanda çok sayıda nitel araştırma gerçekleştirilmiş olmasına rağmen nitel araştırma sürecini daha detaylı bir şekilde irdeleyen ve durumu sentezleyen bir araştırmanın bulunmadığı göze çarpmaktadır. Bu çerçevede yapılacak olan bir tematik içerik analizi araştırmasının nitel araştırma yöntemini kullanarak araştırma gerçekleştirmeyi planlayan araştırmacılara var olan çalışmalardan haberdar olmaları ve mevcut durumu değerlendirebilmeleri açısından rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu kapsamda, bu araştırmada eğitim bilimleri alanında yayın yapan, internet üzerinden ulaşılabilen, Türkiye adresli ve SSCI-ISI Database-ERIC-Australian Education Index-British Education Index-HW Wilson Education Index dizinlerinin herhangi birinde taranan dergilerde 2000-2017 yılları arasında yayımlanmış olan makaleler tespit edilerek önceden belirlenmiş ölçütler açısından incelenecek ve mevcut durum sentezlenerek raporlaştırılacaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır;

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalar hangi konulara odaklanmaktadır?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda araştırma sorularının ifade edilme durumu nedir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda hangi örnekleme türü tercih edilmiştir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda araştırmacının rolü nedir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda hangi tür veri toplama yöntemi/yöntemleri tercih edilmiştir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda hangi tür veri analizi yöntemi/yöntemleri tercih edilmiştir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda hangi tür veri toplama yöntemi/yöntemleri

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda araştırma etiğinin bilinçli onay ve özel hayatın gizliliği ilkelerine uyulma durumu nedir?

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nitel araştırmalarda inandırıcılık ölçütlerinin (inanırlık, güvenilebilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik) uygulanma durumu nedir?

Anahtar Kelimeler : Nitel araştırma, Tematik İçerik Analizi, Türkçe Eğitimi

(16052) TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN NİCEL ARAŞTIRMALARA YÖNELİK TEMATİK İÇERİK ANALİZİ

ABDULLAH KALDIRIM¹, ÖMER FARUK TAVŞANLI²
¹ DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ - ² ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
 abdullahkaldirim@gmail.com

Sosyal bilimlerin ortaya çıkmaya başladığı yirminci yüzyıl başlarında bu alanda çalışmakta olan araştırmacılar insan ve toplum davranışlarını pozitivist paradigmanın özüne uygun olarak açıklamaya çalışmışlar ve gerçek bilginin fen bilimlerinde olduğu gibi gözlem ve deney yoluyla elde edilebileceğini belirtmişlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Pozitivist paradigmanın sosyal bilimlere olan etkisi nicel araştırma yöntemlerinin bu alanda kullanılmasıyla birlikte görülmüştür (Yüce, Eryaman, Şahin, Koçer, 2014). Nicel araştırma yönteminin temel çalışma ilkesine göre gerçekleştirilmesi planlanan araştırmalarda ortaya konan hipotezler test edilmelidir. Bu süreçte ölçek, anket gibi çeşitli araçlar kullanılarak veriler toplanmakta daha sonra bu veriler sayısallaştırılarak analiz edilmekte ve en başta ortaya konmuş olan hipotez test edilmektedir (Ekiz, 2009). Tüm bu bilgiler pozitivist paradigmanın güvenilirlik, geçerlik ve genellenebilirlik kavramlarıyla bilimselleştirilmeye çalışılmaktadır (Yüce, Eryaman, Şahin, Koçer, 2014). Psikoloji, sosyoloji ve eğitim bilimleri gibi özellikle insanların günlük yaşamlarıyla ilgilenen bilim dalları ortaya çıktıkları andan itibaren nicel araştırma yöntemlerini temel alarak yukarıda ifade edilen biçimde araştırmalarını gerçekleştirmişlerdir.

Ülkemizde de eğitim bilimleri alanında gerçekleştirilen nicel araştırma sayısının oldukça fazla olduğunu söylemek mümkündür. Türkçe eğitimi alanı da gerçekleştirilen nicel araştırma sayısı ile dikkat çeken alanlardan birisidir. Ancak alanda çok sayıda nicel araştırma gerçekleştirilmiş olmasına rağmen nicel araştırma sürecini daha detaylı bir şekilde irdeleyen ve durumu sentezleyen bir araştırmanın bulunmadığı göze çarpmaktadır. Bu çerçevede yapılacak olan bir tematik içerik analizi araştırmasının nicel araştırma yöntemini kullanarak araştırma gerçekleştirmeyi planlayan araştırmacılara var olan çalışmalardan haberdar olmaları ve mevcut durumu değerlendirebilmeleri açısından rehberlik edeceği düşünülmektedir. Bu kapsamda, bu araştırmada eğitim bilimleri alanında yayın yapan, internet üzerinden ulaşılabilen, Türkiye adresli ve SSCI-ISI Database-ERIC-Australian Education Index-British Education Index-HW Wilson Education Index dizinlerinin herhangi birinde taranan dergilerde 2000-2017 yılları arasında yayımlanmış olan makaleler tespit edilerek önceden belirlenmiş ölçütler açısından incelenecek ve mevcut durum sentezlenerek raporlaştırılacaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır;

Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalar hangi konulara odaklanmaktadır?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmaların yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda hangi araştırma deseni tercih edilmiştir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda hangi örnekleme türü tercih edilmiştir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda verilerin toplandığı çalışma grubu/evren-örneklem özellikleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda araştırma sorusu/problem cümlesi/hipotez yazılma durumu nedir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda hangi tür veri toplama aracı/araçları kullanılmıştır?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda hangi tür veri analizi yöntemi/yöntemleri tercih edilmiştir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda araştırma etiğinin bilinçli onay ve özel hayatın gizliliği ilkelerine uyulma durumu nedir?
 Türkçe eğitimi alanında gerçekleştirilen nicel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik bilgilerinin paylaşılma durumu nedir?

Anahtar Kelimeler : Nicel araştırma, Tematik İçerik Analizi, Türkçe Eğitimi

(16585) SINIF ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKÇE DERSİ KAPSAMINDA VERDİKLERİ OKUMA ÖDEVLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMINDA YER ALAN OKUMA BECERİSİ KAZANIMLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

SUNA ÇÖĞMEN¹, YASEMİN ASLAN¹

¹ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

sunadem@pau.edu.tr

Okuma, hayatın her alanında karşılaşılan bir etkinliktir. Görsel ve yazılı kaynaklardan yararlanabilmek için diğer temel becerilerin (yazma, konuşma, dinleme) olduğu gibi, okuma becerisinin de tam olarak gerçekleşmesi oldukça önemlidir. Gündelik hayatta sayısız olarak gerçekleşen okuma etkinliğinin anlamlı bir süreci takip edebilmesi, aile ve okulda alınan okuma eğitimi ile daha seri ve anlamlı hale getirilebilir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Kasım 2017’de yayınlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı Ocak 2018 yılında güncellenmiştir ancak 2015 programı uygulanmaktadır. Dört temel beceriden biri olan okuma becerisinin geliştirilmesi, önemle üzerinde durulan bir noktadır. Bu çerçevede Türkçe öğretmenlerinin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesine yönelik yaptıkları etkinlikler önem arz etmektedir. Öğretmenler tarafından okul dışı akademik bir etkinlik olarak öğrencilere verilen bir görev şeklinde tanımlanan ev ödevlerinin öğrencilerin akademik gelişimine katkısı tartışılrsa da ülkemizde halen hemen hemen tüm öğretmenler tarafından oldukça sık kullanılan bir yöntem olduğu görülmektedir. Özellikle uzun tatillerde (yarıyıl ve yaz tatili) verilen okuma ödevleri, öğrencilerin akıcı okuma becerilerinin sürekliliğini sağlamak kadar okuduğunu anlama ve anladığını yorumlama gibi becerilerin kazandırılması açısından da etkilidir. Ayrıca okumaya ilişkin bu ödevlerin öğrencilere okuma ilgi ve sevgisi kazandırmak ve okumayı alışkanlık haline getirmek gibi kazanımları da içermesi ödevlerin bu anlamdaki kalitesini daha da önemli kılmaktadır. Bu çerçevede Türkçe öğretmenlerinin okumaya ilişkin öğrencilere verdikleri ödevlerin incelenmesi önem arz etmektedir. Eldeki çalışma Sınıf öğretmenlerinin ilkökul 2-3-4 düzeyinde verdikleri okuma ödevlerinin, 2015 Türkçe Öğretim Programında yer alan okuma becerisi kazanımları açısından değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılacaktır. Çalışma bu yönüyle temel nitel araştırma yaklaşımını benimsemektedir. Çalışmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Denizli il merkezindeki devlet okullarında görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Öğretmenlerden toplanacak olan okuma ile ilgili ödevler ve 2015 Türkçe Öğretim Programı çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Çalışmaya 2017-2018 güz dönemi sonunda Türkçe öğretmenlerinin yarıyıl tatili için öğrencilere vermiş oldukları okuma ödevlerine ulaşılarak başlanmıştır. Bahar yarıyılında da benzer bir şekilde ödevlerin toplanılmasına devam edilecektir. Bu çerçevede veri toplama ve veri analizi süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler : okuma, okuduğunu anlama, ev ödevi, Türkçe öğretim programı

(16587) 2015, 2017 VE 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ DERS KİTAPLARINDA YER ALACAK OKUMA VE DİNLEME METİN SEÇİM ÖLÇÜTLERİNİN İNCELENMESİ

YASEMİN ASLAN¹

¹ PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

ybakiraslan@gmail.com

Programlar, eğitim ve öğretimin temelini oluştururlar ve bu faaliyetlerin hangi çerçevede yürütüleceğini gösterirler. Türkçe öğretimi programı, aynı zamanda anadil öğretimi programıdır. Türkçe dersleri anadil öğretiminin yürütüldüğü dersler olduğu için son derece önemlidir. Türkçe dersi bir anadili dersi olmasının yanında, diğer derslerin de öğrenilmesinde kaynaklık edeceği için, ilköğretimde ana ders olarak düşünülebilir. Türkçe ders kitaplarındaki metinlerden dolayı, Türkçe dersi öğrencilere temel dil becerilerini kazandırmak için önemli bir işleve sahiptir. Ders kitaplarındaki metinler birer edebî ürün olmanın yanında diğer derslere katkı sağlayacak, bilgi edinmelerini sağlayacak okuma parçalarıdır. Ders kitapları, en çok kullanılan ders materyallerinden biridir. Ders kitaplarında yer alacak metinler Türkçe Öğretim Programının belirlediği esaslara göre seçilir. Bu çalışmada 2015, 2017 ve 2018 yıllarında hazırlanan Türkçe öğretim programında ders kitaplarında kullanılacak metinlerin, metin seçim ölçütleri incelenecektir. Çalışmanın amacı, 2015, 2017 ve 2018 yıllarında hazırlanan Türkçe öğretim programlarını, ders kitaplarında bulunması gereken metinlerin tür,

tema, yazar seçimi bakımından değerlendirmektir. Türkçe öğretim programlarının metinlerin seçimi, metin türlerinin sınıflandırılması ve dağılımı konusunda birbirlerinden farklı ve benzer yönleri tespit edilmiştir. 2017 ve 2018 programında daha önceki programlarda olmayan Blog türüne, Bilgilendirici Metinler başlığı altında 6, 7 ve 8. sınıfta yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler : metin seçimi, ders kitapları, öğretim programı, anadil öğretimi

(16655) ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNE İLİŞKİN METAFORLARI

MUSTAFA ARMUT¹, MUSTAFA TÜRKYILMAZ¹

¹ *AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ*

mustafa.rmt@gmail.com

Tarım toplumu içerisinde bireyler belirli ve sınırlı ihtiyaçlara sahiptirler. Belirli sayıda hayvan sahibi olabilmek, yiyecek ihtiyacını karşılayabilmek için toprağa sahip olmak... Bu ihtiyaçlarını karşılamak için insanlar atadan kalma yöntemlerle çalışırlardı. Tarım toplumu içerisine gönderilen öğretmenden de tarıma, tarımsal üretime, köye yönelik rol davranışları göstermesi bekleniyordu. Tarım toplumu yerini sanayi toplumuna bıraktıkça tarımla uğraşan insan sayısı azaldı ve tarım sektöründe çalışanlar, şehirlere göç ettiler. Bu sefer de sanayi toplumundaki beklentiye yönelik rol davranışlarını gerçekleştirecek öğretmenler gerekmektedir.

Sanayi toplumu yerini üretimin her alanında robotların kullanıldığı bilgi toplumuna ve hatta günümüzde biyoteknoloji toplumu denilen bir topluma bıraktı. Bu toplumda, öğretmen yerine kim daha fazla ayakta duracak, kim öğrenci bilemediğinde ona ipucu verecek, kim öğrenme düzeyini kontrol edecek, kim sınıf yönetimini sağlayacak, kim öğrenci kayıtlarını tutacak, kim öğrencilerin yeteneklerine göre onlara ödev verecek (Akt. Wright, 1987, s.49)? Eğitimin klasik tanımı herkes tarafından bilinir. Bu tanımda ifade edilen istendik davranış değişikliğini, program dâhilinde kim gerçekleştirecektir? Eğer bu davranış değişikliğini meydana getiren kişi öğretmen ise, öğretmen hangi rollerle öğrencinin karşısına çıkacaktır?

Bu bağlamda yürütülecek olan çalışma ile ortaokul düzeyindeki öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin benzetmelerinin neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim araştırması ile yürütülecektir. Araştırmada Kırşehir ili evrenindeki ortaokul öğrencileri ile çalışılacaktır.

Araştırma sonucunda yapılandırmacı felsefe kapsamında öğretmenin taşınması beklenen kılavuzluk, öğrenci olma, kolaylaştırıcı, araştırmacı ve tasarımcı olma rolleri ile ortaokul öğrencilerinin öğretmenlerine ilişkin benzetmeleri arasındaki uygunluk ve farklılıklar da ortaya konacaktır.

"Bu çalışma Ahi Evran Üniversitesi BAP biriminin EGT.A4.18.017 numaralı projesi ile desteklenmektedir."

Anahtar Kelimeler : Türkçe öğretmeni, Türkçe eğitimi, metafor, öğretmen rolleri

(16903) OKUMA ALIŞKANLIĞI ÜZERİNE GENEL BİR İNCELEME

HALİL ÖZKAN¹

¹ *MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI*

ozkanhalil42@gmail.com

Temel dil becerileri içinde okumanın yeri ve önemi çok büyüktür. Sonradan öğrenilen bir beceri olmasına rağmen insanların bilgi edinmede ve kendini geliştirmede en çok kullandığı beceri, okumadır. Bu çalışmada, okumanın genel çerçevede tanımı yapılmış, okumanın eğitime olan katkısı göz önünde tutularak okuma alışkanlığı ve önemi araştırılmıştır. Bu konuda yurt içinde yapılan çalışmalar taranmış ve incelenmiştir.

İncelenen çalışmalarda, okuma alışkanlığının geliştirilmesinde önem arz eden hususlar belirtilmiş ve bu konuda, ülkemizin durumu açıklanmaya çalışılmıştır. İncelenen araştırmaların sonuçları, bu konuda Türkiye olarak istenen düzeyde olmadığımızı göstermektedir. Ülkemizde istenilen okuma hedeflerine ulaşmak için bazı durumların göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunların akademik eğitim ve okuma alışkanlığının birbirini doğru orantılı etkilediği, alışkanlıkları kazanmak için kritik bir evre olduğu, öğretmenlerin rol model olarak öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmalarının daha kolay olduğu, okuma alışkanlığının büyük oranda sosyokültürel çevre ve aileyle ilişkili olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Millî Eğitim Bakanlığı'nın daha çok proje üretmesi, öğretmenlerin öncelikli olarak okuma alışkanlığı kazanmaları, okullarda, okuma saatlerinin aktif ve verimli kullanılacak şekilde takibinin yapılması, ailelerin, okuma alışkanlığı hususunda bilinçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okuma, Okuma Alışkanlığı, Okumanın eğitim üzerine etkisi

(16932) ÖĞRETMEN ADAYLARININ TOPLUMA HİZMET UYGULAMALARI DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

TAHA YASİR CEVHER¹, NAZMİ ARSLAN¹, EMİNE DAMLA TURAN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

tahayasircevher@gmail.com

2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren YÖK tarafından eğitim fakülteleri müfredatına dâhil edilen Topluma Hizmet Uygulamaları dersi öğretmen adaylarına toplumsal sorumluluk bilincini kazandırma amacını taşımaktadır. Ayrıca bu dersin, öğretmen adaylarının toplumun yerel ya da evrensel sorunlarına karşı duyarlı olmasını ve bu sorunlara çözüm üretmesini sağlamak gibi bir işlevi de vardır.

Öğretmen adaylarının iş birliği ve dayanışma içerisinde topluma faydası olacak bir projede aktif olarak yer alması hem sosyal becerilerini geliştirmelerinde hem de kendilerini gerçekleştirmelerinde önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarının gelecekte öğrencilerine daha yararlı olabilmesi ve onlarda sosyal sorumluluk bilinci oluşturabilmesi açısından Topluma Hizmet Uygulamaları dersi önemlidir.

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültelerinde genellikle sosyal sorumluluk projesi geliştirme şeklinde işlenen *Topluma Hizmet Uygulamaları* dersinin öğretmen adaylarına neler kazandırdığını ve öğretmen adaylarının bu ders hakkında ne düşündüklerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan özel durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan 10 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış mülakat formuyla toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle incelenecek, araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları dersi hakkındaki görüşleri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Topluma Hizmet Uygulamaları, Öğretmen Adayları, Türkçe Eğitimi

(16951) RESİMLİ GAZETENİN TEMA VE İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

TAHA YASİR CEVHER¹, EMİNE DAMLA TURAN¹, NAZMİ ARSLAN¹

¹ KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

tahayasircevher@gmail.com

İletişimin en önemli araçlarından biri gazetedir. Gazete politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayındır. Matbaada olduğu gibi basında da Avrupa'dan çok sonra Osmanlıya gelen gazete kısa sürede gelişme gösterememiştir. Osmanlı'da resmi bir gazete olan Takvîm-i Vekaayi ile başlayan basın hayatı, Tanzimat'ın

ilanından sonra yarı resmi Cerîde-i Havâdis ile devam eder. Serbest Türk gazeteciliği ise 1860'ta Âgâh Efendi'nin çıkardığı ve yazılarını Şinasi'nin yazdığı Tercümân-ı Ahval ile başlar.

Batılı anlamda ilk gazete ve gazetecilik 1860'ta Tercümân-ı Ahval'le başlamış, Şinasi'nin yönetim ve yazılarıyla gazetecilik içerik açısından zenginleşirken şekil bakımından da büyük gelişme göstermiştir. 1860'lı yıllardaki gazete ve gazetecilik dünyada benzeri olmayan bir fonksiyon üstlenerek eğitimden eğlenceye, kamuoyunun oluşumundan kitaba, haberden eleştiriye kadar birçok fonksiyonu yerine getirmiştir. Bu devirden itibaren zaman zaman hükümet kontrolüne girse de Türk basını sayıları git gide artan gazete ve dergilerle siyasi, ilmi, fikri, edebi birçok alanda faaliyet göstermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında da gazete ve dergiler ilmi, fikri, siyasi, edebi birçok alanda önemli roller üstlenmişlerdir. Bu devirde çıkarılan "Resimli Gazete" de bu hususlar göz önüne alındığında edebiyat, dil, kültür, sanat vb. alanlarda birçok konunun ele alındığı kendi deyimiyle her şeyden bahsedilen önemli bir gazetedir. Resimli Gazete her hafta cumartesi günleri neşrolunan, her şeyden bahsedilen, müstakil, terakkiperver, siyasi, resimli Türk gazetesidir. Gazete 1923-1929 yılları arasında 285 sayı olarak İstanbul'da neşrolunmuştur. Toplumunu her konuda haberdar etmek, bilgilendirmek, geniş bir kesime hitap etmek, onları gazete ve dergi okumaya sevk etmek gayesi ile çıkarılmıştır.

Resimli Gazete'nin üç sayısının inceleneceği bu çalışmada veri toplamak için doküman incelemesi yöntemi kullanılacaktır. Gazetede bulunan metinlerin değerlendirilip yorumlanmasında; Türkçenin özellikleri, metnin önemi ve özellikleri, metnin üslup özellikleri gibi unsurlar göz önünde bulundurularak veriler toplanacak ve içerik analizi yapılacaktır. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşarak bunları değerlendirebilmektir. Çalışma ile elde edilen sonuçların ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Türkçe Öğretimi, Resimli Gazete

(16972) YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS UNSURLARININ İNCELENMESİ

GÜRKAN MORALI¹, GALİP ÖNER¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

galiponer@erciyes.edu.tr

Türkçenin tarihinin çok eski dönemlere dayandığı bilinmektedir. Tarihsel süreç Türkçenin kültür bakımından da zenginleşmesine olanak sağlamıştır. Bu zenginlik hem sözlü hem de yazılı geleneğe yansımıştır. Bu birikim ana dili öğretiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini de etkilemektedir. Çünkü dil öğretimi sürecinde kültür aktarımı da gerçekleştirilmektedir. Kültür aktarımının bir boyutunu ise somut olmayan kültürel miras unsurları oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında yer alan somut olmayan kültürel miras unsurlarını incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi çerçevesinde doküman incelemesine başvurulmuştur. Çalışma dokümanlarını Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından yayımlanan Yabancılar için Türkçe A1-C1 ders kitapları oluşturmaktadır. Dokümanlar betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Oğuz (2013) tarafından önerilen "sözlü gelenekler ve anlatımlar", "gösteri sanatları", "toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler", "doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar", "el sanatları geleneği" ana temalar olarak belirlenmiş ve betimsel analiz bu temalar altında gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, ders kitaplarında çeşitli somut olmayan kültürel miras unsurlarına yer verildiği ancak bunların yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Somut Olmayan Kültürel Miras, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Ders Kitabı

(16997) YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE FİİLİMSİLERİN İNCELENMESİ

FATİH KANA¹, GÜLSÜM KOŞCU²

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
fatihkana@hotmail.com

Yabancı dil bilmenin zorunluluk haline geldiği günümüzde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sayısında hızla artış gözlenmektedir. Bu çerçevede yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla açılan kurumlar ve hazırlanan ders kitaplarının sayısı da artmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği bu kurumlarda gerek öğretmenlerin gerek yeni bir dil öğrenen yabancı öğrencilerin güçlüklerle karşılaştıkları dil bilgisi konularından birisi de fiilimsilerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkı sağlamak amacıyla hazırlanan bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında fiilimsilerin (sıfat-fiil, zarf-fiil, isim-fiil) öğretimi incelenmiştir. Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada betimsel veri analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER)'nde yabancılara Türkçe öğretilirken kullanılan "Yabancılar İçin Türkçe (B2 Orta Düzey)" ve "Yabancılar İçin Türkçe Dil Bilgisi (B2-C1 Düzeyi)" ders kitapları oluşturmaktadır. Fiilimsilerin öğretiminde kullanılan dil bilgisi kitabındaki örneklerin, uygulamaların ve ders kitabındaki metinlerin dil öğretme amacına yönelik uygunlukları değerlendirilmiştir. Sonuç olarak incelenen bu kitapların, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere fiilimsiler konusunu öğretmekte -birkaç eksiklik dışında- başarılı oldukları kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Dil bilgisi, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Fiilimsi

(16998) TÜRKÇEDE BULUNAN TERİM ÇEŞİTLİLİĞİNİN 12.SINIF ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

FATİH KANA¹, MERVE KALYONCUOĞLU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
fatihkana@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı, 12.sınıf öğrencilerinin Türkçedeki terim çeşitliliğine yönelik düşüncelerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale ilinde bazı özel kurumlarda öğrenim görmekte olan 48 tane 12.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Görüşme formu her bir katılımcıya gönüllülük esasına dayanarak uygulanmıştır. Çalışmaya 29 kadın, 19 erkek öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla temalara ayrılarak kodlanmıştır. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Veriler kategorilere ayrılırken iki uzman görüşüne başvurulmuştur. Her bir katılımcı K1, K2, K3, K4.... şeklinde kodlanmıştır. Bu çalışmada Türkçede var olan terim çeşitliliğinin öğrenciler üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Türkçede var olan bu terim çeşitliliğinden olumsuz yönde etkilendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Terim, Terim Çeşitliliği, Terim Sorunu, Türkçe

(16999) ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN DİL BİLGİSİ KONULARINI ÖĞRENMEME NEDENLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

FATİH KANA¹, İPEK YAZGILI¹

¹ ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

fatihkana@hotmail.com

Bu çalışmanın amacı 12.sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konularını öğrenememe ve anlayamama nedenlerini ile ilgili görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma türlerinden durum çalışması desenidir. Araştırmanın örneklemini Çanakkale ilinin Merkez ilçesinde 12.sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci oluşturmaktadır. Görüşme formu soruları sayesinde elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır(Yıldırım ve Şimsek, 2011, s.230). Görüşme formu sorularına verilen cevaplar araştırmacı tarafından kategorileştirilmiştir. Kategoriler, tablo haline getirilmeden önce tekrar gözden geçirilerek kategori birleştirme işlemi yapılmıştır. En aza indirgenen kategoriler, frekanslarla birlikte tablolaştırılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 12.sınıf öğrencileri ise Ö1, Ö2, Ö3, ... , Ö45 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan 10 öğrencinin kağıdı sorulara istenilen bağlamda cevap vermedikleri için dikkat alınmamıştır. Görüşme formunu dolduran 12.sınıf öğrencilerinin bazı görüşleri doğrudan aktarma şekilde uygun kategorilerde örneklendirilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar araştırmacı tarafından yorumlanmıştır Bulgular kısmında elde edilen veriler tablolar halinde yorumlanmıştır. Bu çalışmada 12.sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konuları hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilerden hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğunun dil bilgisi konularına hakim olmadığı ve öğrenme konusunda sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Öğrencilerin sorulara verdiği cevaplar öğrencilerin dil bilgisi öğretiminde öğretmenlerinden daha fazla şey beklediklerini göstermektedir. Öğrenciler gerek yöntem ve teknik, gerekse anlatım tarzı olarak öğretmenin daha verimli olmasını talep etmektedirler. Doğuştan itibaren Türkçeyi bilen biri olarak kurallarını bilmediklerini ifade eden öğrenciler kuralların çokluğu, ezberci sistemle dersin anlatılması, ders ortamının uygun olmaması, öğretmenin sıkıcı ve monoton bir şekilde dersi anlatması, konuların ilgilerini çekmemesi, günlük hayatları ile okulda öğrendiklerinin birbirini tutmaması, sınavlar ve resmi işler dışında kuralların kullanılmaması, seviyeye uygun olmayan anlatım, konuların parçalara bölünmeden bir bütün şeklinde verilmesi vb. birçok durumdan şikayet etmektedirler.

Anahtar Kelimeler : Dil bilgisi, 12.sınıf öğrencileri, Türkçe öğretimi, durum çalışması, ortaöğretim.

(17002) ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÇİT 1 ÖRNEĞİ

GÜRKAN MORALI¹

¹ ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

gurkantabak@gmail.com

Bu çalışmanın amacı, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme etkinliklerini dinleme süreci, etkinlik türü ve benimsenen yaklaşım bakımından değerlendirmektir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma dokümanı olarak Çocuklar için Türkçe 1 (ÇİT 1) ders kitabı belirlenmiştir. Dinleme etkinlikleri hem betimsel hem de içerik analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Etkinliklerin dinleme süreçleri bakımından incelenmesinde betimsel, tür açısından incelenmesinde ise içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Dinleme başlığı altında müstakil 45 etkinliğin yer aldığı görülmektedir. Bu etkinliklerin neredeyse tamamına yakınının dinleme sırasına yönelik olduğu tespit edilmiştir. Dinleme sırası etkinliklerinin ise genellikle tekrar etme üstüne yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak öğrenci aktivasyonunu sağlayan gösterme, bulma, işaretleme, eşleştirme, boyama gibi etkinlik türlerine de yer verildiği görülmektedir. Farklı türdeki etkinlikler yoluyla dinlemenin ilgi çekici hale getirilmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Etkinlikler değerlendirildiğinde dinleme-seslendirme-konuşma döngüsünün takip edildiği görülmektedir. Bir beceri olarak dinlemeye ağırlık verildiği, kulak yoluyla dil öğreniminin öncelendiği görülmektedir. Bu yönüyle dinleme etkinliklerinin hedef dilde sözlü girdiyi ön plana çıkardığı ve ana dili edinim sürecini model aldığı söylenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dinleme, dinleme etkinlikleri

(17145) ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ KİTAPLARINDA ÇEKİM EKLERİNİN İNCELENMESİ VE DİL EDİNİMİNDE ÖNCELİKLİ EKLERİN BELİRLENMESİ

ELİF SÜTÇÜ¹

¹ BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
ebasibuyuk@baskent.edu.tr

Bu çalışmada erken çocukluk dönemi için yazılmış farklı yazın örneklerinin biçimbilimsel özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çekim ekleri ve altulamaları ele alınmıştır. Çalışmada farklı yayınevlerinden rastlantısal olarak seçilmiş çocuk kitaplarında yer alan tüm çekim ekleri tespit edilmiş ve sıklık analizi yöntemi ile incelenmiştir. Bu çalışmanın sonunda erken çocukluk dönemindeki çocuklar için yazılmış kitaplarda en sık kullanılan çekim ekleri belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre isme eklenen çekim eklerinin, fiile eklenen çekim eklerinden önemli ölçüde fazla olduğu görülmüştür. Çalışmada ayrıca, eylem tümcelerinin isim tümcelerinden daha fazla kullanıldığı da tespit edilmiştir. Erken çocukluk dönemi yazınından elde edilen veri bütün olarak incelendiğinde çekim ekleri arasında en sıklıkla kullanılan ve en üretken biçimbirimlerin durum ekleri olduğu ve bunu haber kiplerinin, iyelik eklerinin ve şahıs eklerinin takip ettiği ortaya çıkmıştır. Ekler arasındaki bu farklılaşmanın nedeni daha sık kullanılan eklerin, dili edinen çocuklara daha sık girdi oluşturması ve daha erken edinimi olabilir. Bu araştırma, çocuk yazınından yola çıkarak çocukların dil edinim sürecinde öncelikli söz varlığının, öncelikli edindiği ve daha sık kullandığı çekim eklerinin belirlenmesine yönelik ipucu sağlaması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler : Dil Edinimi, Çocuk Yazını, Çekim Ekleri

(17284) ÇİNLİ ÖĞRENCİLERİN TÜRKOLOJİ BÖLÜMÜNÜ TERCİH ETMELERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ

ALİ UZUN¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
uzunali46@gmail.com

Milletler arası ilişkilerin gelişmesiyle birlikte çoğu millet kendi dillerini iyi öğrenip sahip çıkmanın yanında en az bir iki yabancı dil öğrenimini de son derece önemsemektedir. Günümüzde yabancı bir dil öğrenme ihtiyacı daha çok ekonomik nedenlere veya ihtiyaçlara bağlanmaktadır. Ekonomisi ve teknolojisi gelişmiş olan ülkelere dışarıdan ilgi arttığı için beraberinde ülkenin dilini de öğrenme ihtiyacı doğmaktadır. Geçmişte yabancı birinin çok da öğrenme eğiliminde olmadığı dillerin bugün ülkenin gelişmişliği doğrultusunda rağbet gördüğünü söyleyebiliriz. Bugün dünya coğrafyasına bakıldığında ülkelerin ekonomik gelişmişliğine göre dillerinin de geliştiği görülmektedir. Çünkü ekonomi ve bilim olarak hâkim durumunda olan devletlerin bu alandaki ihraçlarıyla beraber dillerini de ihraç etmişlerdir. Bu araştırma, bir devlet üniversitesi olan Çin - Şanghay Uluslararası Araştırmalar Üniversitesi Türkoloji Bölümünde öğrenim gören gönüllü 9 Çinli öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmada, araştırmacı tarafından -yabancılar Türkçe öğretimi konusunda deneyimli iki uzman görüşü doğrultusunda- hazırlanan nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak değerlendirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formundaki sorularla öğrencilerin Türkoloji Bölümünü tercih sebepleri ve Türkiye hakkındaki görüşlerini ölçme hedeflenmiştir. Araştırma ile öğrencilerin genellikle iyi bir iş bulmak ve Türk kültürünü merak ettikleri için bu bölümü tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Çinli öğrenciler, Türkçe öğretimi, Türk kültürü

(17285) YABANCI ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE YAZMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ALİ UZUN¹

¹ KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
uzunali46@gmail.com

Son yıllarda çeşitli nedenlerle ülkemize mülteci olarak veya daha iyi bir eğitim için gelen yabancı öğrencilerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Bu nedenle Türkiye'deki hemen hemen her üniversitede yabancı öğrenci bulunmakta ve bu öğrencilere lisans ve lisansüstü eğitimler verilmektedir. Bu çalışmada, ülkemize bir lisans veya lisansüstü eğitim alma amacıyla gelen uluslararası öğrencilerin yazma becerilerindeki yanlışlıklar, çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmiştir. Çalışma, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinde lisans ve lisansüstü eğitim öncesi Türkçe Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezinde Türkçe öğrenen Yemen, Irak, Afganistan, Kazakistan, Çin ve Suriye vatandaşı olan A2 seviyesindeki 20 yabancı öğrencinin yazma dersinde yürütülmüştür. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış açık uçlu sorudan oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Uygulamada, yabancı öğrencilerden ölçekte bulunan "Yabancı bir ülkede tatil yapıyorsanız, arkadaşınıza bir mektup yazınız ve tatil hakkında bilgi veriniz." sorusuna cevap vermeleri istenmiştir. Elde edilen veriler, yazma becerisinin çözümlenmesi yaklaşımıyla analiz edilerek; sözdizimi, dilbilgisi, yazım ve noktalama bakımından değerlendirilmiştir. Değerlendirme neticesinde öğrencilerin en çok yazım ve noktalamada hata yaptıkları, sonrasında dilbilgisi yanlışlıkları yaptıkları görülürken sözdizimi yanlışlarının az sayıda yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yabancı öğrenciler, Türkçe öğretimi, yazma

(17911) ÖĞRETMEN ADAYLARININ KONUŞMA KAYGILARININ İNCELENMESİ (EGE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

GÖKSU ÇİÇEK Lİ KOÇ¹

¹ EGE ÜNİVERSİTESİ
goksuciceklikoc@hotmail.com

Çalışma 2016-2017 yılında öğretim üyesinin sorumlu olduğu Sözlü Anlatım dersine kayıtlı olan ve dönem boyunca derse devam eden Ege Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği (n=55) ve Sınıf Öğretmenliği (n=56) lisans programında öğrenim gören 111 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma betimsel bir çalışma olup öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada veriler Sevim (2012) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Ölçek verileri üzerinde betimsel istatistikler ve bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Bölüm değişkenine göre öğretmen adaylarının yaşadığı kaygı düzeylerinde ölçeğin hiçbir alt faktöründe ve ölçek toplam puanında anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir ($p>0.05$). Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının konuşma kaygısı düzeylerinde ölçek toplam puanına göre kız öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Kız öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin erkeklerden toplam puan açısından yüksek olduğu söylenebilir. Okunan kitap sayısı değişkenine göre ise gruplar arası anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen adayı, konuşma, kaygı

(17919) YABANCI LARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİL İHTİYAÇ ANALİZİ: KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ

KÜBRA KARADAĞ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

kubrakara11@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı Kırgızistan Bışkek TÖMER Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kursiyerlerin dil öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek ve bu ihtiyaçların yaş, cinsiyet, eğitim gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Iwai ve diğerlerinin (1998) Japanese Language Needs Analysis isimli çalışmalarında kullandıkları ölçeğin, Çangal (2013) tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılarak Türkçeye uyarlanan formu Dil İhtiyaç Analizi anketi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2017 yılında Kırgızistan Bışkek TÖMER Merkezinde Türkçe öğrenen 780 kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini farklı kurlarda öğrenim gören 134 kursiyer oluşturmaktadır. Anket kursiyerlerin ana dillerinde uygulanmıştır. Çalışmada toplanan veriler SPSS 18 programı ile analiz edilmiş ve yüzde, aritmetik ortalama, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerden hareketle Kırgızistan Bışkek TÖMER Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenme ihtiyaçları sırasıyla sınıf içi iletişim kurma, bireysel ilgi ve ihtiyaçlar, eğitim ve iş imkanı ile ticaret yapma olmak üzere 4 alt boyutta kendini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler : Yabancılar Türkçe Öğretimi, Dil İhtiyaç Analizi, Kırgızistan, TÖMER, Bışkek TÖMER Merkezi.

(17939) DİNLEME STRATEJİLERİ VE BU STRATEJİLERİN KULLANIMINA YÖNELİK ETKİNLİKLER

AHMET DEMİREL¹, MEHMET KURUDAYIOĞLU²

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ - ² ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

ahmetdemirel38@hotmail.com

İnsanoğlunun öğrenme etkinliği hayat boyunca sürüp gitmektedir. Öğrenme etkinliği çok farklı biçimlerde gerçekleşebilmektedir ancak öğrenme sürecinde kullandığımız araçların en başında duyu organlarımız gelmektedir. Hayatımız boyunca öğrenme sürecinde kullandığımız beş duyu organımızdan biri ise işitme yetimizin sağlayıcısı kulaklarımızdır. Dinleme pek fark edilme de gündelik insan hayatının önemli bir bölümünü kapsamaktadır. Günümüz dünyasında çıkan anlaşmazlıkların çoğunu incelediğimizde birbirini dinleyip anlamayan bireylerden kaynaklandığını, aile içindeki anlaşmazlıkların çoğunun iletişim eksikliklerinden kaynaklandığını, akademik başarısı düşük bireylerin en büyük sorunun dinlememek, ilgi göstermemek olduğu görmekteyiz. Böylesine hayatımızda etkili bir unsur olan dinleme becerisinin kazanılması amacıyla; ihmal edilemeyecek ciddi, planlı ve aşamalı bir eğitim verilmelidir. Bu eğitim sürecinin önemli bir parçasını ise strateji kullanımı oluşturmaktadır.

Stratejiler etkin bir eğitim öğretim sürecinin gerçekleşmesinde hem zaman kazanma açısından hem de en az çabayla en iyi sonucu alınması açısından önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada hayatımıza önemli bir yer tutan dinleme becerisine yönelik stratejiler hakkında bilgi verilmekte ve bunların kullanımına ilişkin uygulanabilecek etkinlikler yer almaktadır. Dinleme stratejilerine vurgu yapılmasının nedeni öğrencilerin dil öğrenme ve dili kullanma yönünden daha başarılı olmalarına yardımcı olmaktır. Öğrenme stratejilerini kullanmak öğrenciler için yararlıdır çünkü bu sayede zorluklarla daha rahat başa çıkabilirler. Dinleme stratejilerinin kullanılması dil öğrenmeyi daha basit hale getirirken anlamlandırmayı sağlama açısından da önemlidir.

Dinleme becerisini kazandırabilmek amacıyla öncelikle amaç belirlenmeli, öğrencilere kazandırılacak davranışlar belirlenmeli, yöntem, strateji, teknik bilgisi verilerek bunların uygulamaları yapılmalıdır. Bu çalışmada dinleme yetisini geliştirmek ve etkili dinleme/anlama sürecini geliştirmek amacıyla Oxford (1990)'un

hazırladığı dinlemede yararlanılabilecek stratejilerinden yararlanılarak, dinleme stratejilerinin öğrencilere kazandırılabilmesi amacıyla ne gibi etkinlikler yapılabileceğinden bahsedilecek ve etkinlik örnekleri verilecektir.

Anahtar Kelimeler : Dinleme Eğitimi, Dinleme Stratejileri, Dinleme Stratejilerine Yönelik Etkinlikler.

(15762) AZERBAJYAN'IN ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA UYGULADIĞI KANITLAMALI MATEMATİK ÖĞRETİMİ VE TÜRKİYE İLE KARŞILAŞTIRILMASI

GÖKBAY ULUÇ¹

¹ *BİLİM VE TEKNİK DERNEĞİ*
ulucname@gmail.com

Kabul üzerine sistemleştirilmiş bir disiplin olan matematikte, bir örüntü biçiminde birbiriyle bağlantılı olan konulara kanıtlama yöntemiyle ulaşılabilmektedir. Kanıtlama yöntemi aynı zamanda bir öğretim yöntem ve tekniğidir. Ülkemizde üniversite düzeyinde verilen bu öğretim, yurt dışında ortaöğretim kurumlarında da verilmektedir.

Bu bildiriye; ilk olarak, Azerbaycan'daki ortaöğretim kurumlarında verilen matematik dersinin içeriği ve kapsamından söz edilecek, kanıtlama yöntemiyle öğrencilerin formüllere kendilerinin ulaşmasının sağlandığı tekniklerden örnekler sunulacak ve kalıcı öğrenme üzerindeki etkilerinden söz edilecektir. İkinci olarak Türkiye'deki ortaöğretim matematik dersinin işlenişine giriş yapılarak MEB programındaki beklentilerin teorikteki ve pratikteki sonuçları açıklanacaktır. Üçüncü olarak, Türkiye ve Azerbaycan'dan 100'er öğrenciye sorulmuş açık uçlu 3 sorunun verileri çizelgede sunulacaktır. Son olarak da elde edilen veriler ve bilgiler doğrultusunda iki ülkenin matematik öğretimindeki yöntem ve yordamları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Azerbaycan, Eğitim Yöntem ve Teknikleri, Kanıtlamalı Matematik

(16221) “KURBAĞA PRENS” ADLI ESERİN TÜRKÇE ÇEVİRİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME”

LOKMAN TANRIKULU¹

¹ *NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ*
ltanrikulu@nevsehir.edu.tr

Çeviri işlemi günümüzde toplumları ve bireyleri birbirine yaklaştıran ve onlar arasında her türlü diyalogun ya da iletişimin kurulmasını sağlayan vazgeçilmez bir etkinliktir. Hangi dilde yazılmış olursa olsun, insanoğlunun derin bilgi ve becerisinin, üstün zekâsının bir ürünü olan roman, öykü, masal ve tiyatro eserleri çeviri işlemi sayesinde insanlığın ortak mirası olabiliyor. Eğitimimizin, kültürümüzün, bilgi ve becerilerimizin gelişmesi çağın düşüncesini yakalamamız ve ona ayak uydurmamız yahut onun gelişmesine katkıda bulunmamız gibi etkenler hep çeviri işleminin yapılmasını zorunlu hale getirmektedir.

Alman Kardeşler Jakob ve Wilhelm Grimm tarafından 1812 yılında yayımlanan Kinder – und Hausmärchen içerisinde bulunan “Kurbağa Prens/Froschkönig” adlı eser değişik çevirmenler tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Bu çalışmada eserin üç ayrı çevirisi seçilmiş ve kaynak metin ile çeviri metinler arasındaki benzerlikler ve farklılıkları ortaya koymak amacıyla çeviri eleştirisi niteliğinde bir inceleme yapılmıştır. Amaç, kaynak dilden hedef dile aktarım yaparken çevirmenlerin ortaya koydukları çeviri stratejilerini betimlemek ve sonuçlarını ortaya koymaktır.

Bu çalışmadaki çeviriler Gideon Toury'nin hedef odaklı çeviri kuramı çerçevesinde değerlendirilecektir. Bu yaklaşıma göre kaynak metne en yakın çeviri yeterli, en uzak çeviri ise kabul edilebilir olarak

değerlendirilecektir. Öncelikle süreç öncesi normlar olarak çeviri eserlerin kapak sayfaları, önsözleri, bölüm sayıları ve sayfa sayıları incelenmiştir. Daha sonra kaynak metinden çeşitli cümleler rastlantısal olarak seçilip, üç farklı çevirideki karşılıkları Gideon Toury'nin hedef odaklı çeviri kuramı ve çeviri stratejileri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Çeviri, yeterli, kabul edilebilir, hedef odaklı çeviri, çeviri stratejileri

(16651) YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KAPSAMLI OKUMA YÖNTEMİNİN UYGULANMASI

MEHMET EMİN USLU¹

¹ *MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ*

eminusluu@gmail.com

Yabancı dil eğitiminde okumanın, dil ediniminde ve öğrencilerin daha yüksek yeterlilik seviyesine ulaşmasında çok önemli bir role sahip olduğu birçok araştırma sonucu ortaya koyulmuştur. Özellikle öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak, okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek ve okumada hız ve akıcılık sağlamak amacıyla kullanılan kapsamlı okuma yöntemi, öğrencilerin kendi seçtikleri kitapları öğretmen baskısı hissetmeden kendi başlarını okudukları bir yöntemdir. Yöntemin temel amacı okuma miktarını artırarak öğrenciye okuma zevkini kazandırmaktır.

Bu araştırmanın amacı kapsamlı okuma yönteminin öğrencilerin İngilizce okuma alışkanlıkları ve okuduğunu anlama becerileri üzerindeki etkisi ile öğretmen ve öğrencilerin yöntemle ilgili görüşlerini incelemektir. Araştırmada nicel ve nitel yöntemler bir arada kullanılmıştır. Çalışmada yarı deneysel tasarımlardan ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak İngilizce okuma alışkanlıkları ölçeği, okuduğunu anlama testi ve yarı yapılandırılmış öğretmen-öğrenci görüşme formları kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu ön lisans seviyesinde İngilizce eğitimi alan 204 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma grubundan 102 öğrenci deney grubunu oluştururken; 102 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Deneysel işlem süreci 12 hafta boyunca deney grubundaki öğrenciler seviyelerine uygun kendi seçtikleri haftada 1 kitap olmak üzere toplam 12 İngilizce hikaye kitabı okumuşlardır. Kontrol grubundaki öğrenciler ise verilen süre içerisinde normal İngilizce programını takip etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen verilere göre, kapsamlı okuma yönteminin öğrencilerin İngilizce kitap okuma alışkanlıklarını ve okuduğunu anlama becerilerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından uygulanan yöntemin okuma alışkanlığı kazandırma konusunda faydalı olduğu ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : İngilizce okuma alışkanlığı, okuduğunu anlama becerileri, kapsamlı okuma yöntemi

(16671) THE RELATIONSHIP AMONG TURKISH EFL LEARNERS' COMMUNICATION ANXIETY, WILLINGNESS TO COMMUNICATE AND SPEAKING PROFICIENCY

SELİM SONER SÜTÇÜ¹, LEYLA KARAKURT¹

¹ *BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ*

ssoner@baskent.edu.tr

This study aims to explore the relationship among Turkish EFL Learners' communication anxiety, willingness to communicate (WTC), and their speaking proficiency in a Turkish EFL context. 212 students who are majoring in the School of Foreign Languages, English Language Department at a foundation university in Ankara during the academic year of 2015 - 2016 Spring Semester participated in the study . The students are monolingual and their ages range from 17 to 24. The participants completed 5 point likert type questionnaires on Turkish language version of the Communication Anxiety Test by Yashima (2002) and WTC Test by McCroskey (1992). These

tests were used for measuring students' communication anxiety and willingness to communicate in Turkish EFL context, which will later be compared with their speaking proficiency. The data obtained from the study will be analyzed and interpreted and relying on these findings some recommendations will be made for foreign language teachers.

Anahtar Kelimeler : Willingness to communicate, communication anxiety, speaking proficiency, Turkish EFL context

(16702) YABANCI DİL ÖĞRENME SÜRECİNE ANA DİLİNİN DÂHİL EDİLMESİNİN DİDAKTİK VE BİLİŞ- DUYUŞSAL BOYUTU

BAHAR İŞİGÜZEL¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

bahar.isiguzel@gmail.com

Öğrenenlerin ana dilinin yabancı dil öğrenme ortamlarına dâhil edilmesi ve ya edilmemesi yabancı dil öğretim alanında hep tartışıla gelmiş bir konu olarak yerini almıştır. Günümüzde yapılan araştırmalarda artık öğrenenlerin ana dilinin yabancı dil ders ortamlarında yer almasına daha olumlu bakılmaktadır. Böylece uzun yıllar süren o katı ana dili yasağı da eritmeye başlamıştır. Ana dili özellikle temel yabancı dil öğretim seviyelerinde -ana dili açısından homojen sınıf ortamlarında- belli açıklamalar ve yönergeler için problem çözücü ve yardımcı bir faktör olabilmektedir. Ana dilinin yabancı dil derslerine faydasını belirleyebilmek için ana dili ve yabancı dil bütünleşmesinin belli boyutlarda incelenmesi bu çalışmanın amacıdır. Didaktik boyutta yabancı dili öğreten kişi, öğretim- öğrenme süreci ve öğrenen boyutları ele alınmıştır. Biliş- duyuşsal boyutta ise, öğrenenin öğrenme ortamındaki duygu durumu, ana dilinin birey için önemi, beyin araştırmalarında limbik sistemin öğrenmeye etkisi ve bilişsel ve duyuşsal faktörlerin öğrenme sürecinde birlikte hareket ederek öğrenme başarısına önemli katkılar sağlaması gibi konular irdelenmiştir. Söz konusu boyutların incelenmesi sonucunda, ana dilinin yabancı dil ders süreçlerine dâhil edilmesinin iki boyut açısından da faydalı olduğu, ancak bu dâhil edilmenin gelişigüzel bir ana dili kullanımı olarak değil, daha sistemli ve karşılaştırmalı bir tutum ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Ana dili, yabancı dil, didaktik, bilişsel, duyuşsal.

(16703) YABANCI DİL ÖĞRENİMİNDE MOTİVASYON YÖNELİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

BAHAR İŞİGÜZEL¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

bahar.isiguzel@gmail.com

Yabancı dil öğretiminde motivasyon faktörü öğrenme başarısını önemli düzeyde etkileyen bir koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak yeni bir yabancı dili öğrenme sürecine giren farklı eğitim düzeylerindeki öğrenenler yabancı dil öğrenimine özgü belli motivasyon yönelimlerinden diğer yönelimlere oranla daha fazla etkilenebilmektedirler. Bu durumda hangi yönelimlerin ağırlıkta olduğu yabancı dili öğretim süreci için oldukça önemlidir. Bu motivasyon yönelimleri üç temel kategoride; bütünleşme ve arşsal yönelim (seyahat-arkadaşlık-bilgi), içsel ve dışsal güdülenme yönelimi ve güncel motivasyon yönelimlerden (grup bağlılığı- öz yeterlik- başarı ihtiyacı- ilgi- önem-bağlılık ihtiyacı) oluşmaktadır. Bu çalışma farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin yabancı dil öğrenme süreçlerinde hangi motivasyon yönelimlerinden etkilendiklerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim- öğretim yılı öğrenimlerine devam eden ortaokul düzeyi, lise düzeyi ve üniversite düzeyi öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklemin tüm eğitim düzeylerinde seçilmesinin temel amacı yabancı dile karşı motivasyon yönelimlerinin farklılıklarını değerlendirebilmektir. Motivasyon yönelimlerini tespit etmek için söz konusu üç kategoriye içerisinde barındıran bir ölçekten faydalanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre içsel motivasyon yönelimi ortaokul öğrencilerinde oldukça yüksektir. Dışsal motivasyon yönelimi ise lise ve üniversite öğrencilerinde daha yüksektir. Bütünleşme ve

araşsal yöneliminde (seyahat- arkadaşlık-bilgi) ise üniversite öğrencilerinde diğer eğitim düzeylerine göre daha yüksek yönelim sonuçlarına ulaşılmıştır. Güncel motivasyon yönelimlerine bakıldığında, ortaokul öğrencilerinin özellikle grup bağlılığı, öz yeterlik, başarı ihtiyacı ve bağlılık ihtiyacı yönelimlerinin diğer eğitim düzeyindeki öğrenenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yabancı dil öğrenme süreçlerinde öğrenenlerin yönelimlerinin tespiti dersin planlanması ve öğrenme hedeflerinin ortaya konulması açısından önemli bir boyuttur. Her öğrenme süreci öncesinde öğrencilerle birlikte bu yönelimlerin değerlendirilmesi ve tartışılması, öğrenenlerinde paydaşı olacağı öğrenme süreçlerini beraberinde getirecek ve istenen motivasyon düzeylerine ulaşılmasında önemli bir adım atılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler : Motivasyon, yönelim, yabancı dil, güdülenme, öğrenme süreci.

(16724) THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHER TRAINEES' ACADEMIC SELF-EFFICACY AND ACADEMIC ACHIEVEMENT

SABRİYE ŞENER ¹, AYTEN ÇOKÇALIŞKAN ²

¹ MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

aytencokcaliskan@hotmail.com

Self-efficacy is a vital construct in foreign language learning since it was thought that academic achievement is highly affected by self-efficacy. It was also believed that academic self-efficacy is a strong predictor of academic achievement. For this reason, the aim of this study is to determine the teacher trainees' academic self-efficacy beliefs and the relationship between their self-efficacy beliefs and academic achievement in foreign language. The data were collected from the students in English Language Teaching Department of Muğla Sıtkı Koçman University in 2017 – 2018 Academic Year. All ELT department trainees were included by employing simple random sampling method. Quantitative research design was employed during the data collection and analysis phases. The data were gathered by means of College Academic Self-Efficacy Scale developed by Owen and Froman to identify the students' academic self-efficacy beliefs. The scale had 33 items on a 5 point-likert scale ranging from 'very little' (1) to 'quite a lot' (5). Besides, the students' academic achievement based on their GPA in the previous semester was obtained to investigate the relationship between self-efficacy and academic achievement. The quantitative data gathered from the participants were analyzed by using the Statistical Package for the Social Sciences 20 (SPSS 20).

Anahtar Kelimeler : Self-efficacy, achievement, College Academic Self-Efficacy Scale, teacher trainees

(16805) İNGİLİZCE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ VE AKADEMİK ÖZ YETERLİK İNANÇLARI

ESMİRA MEHDİYEV ¹, Canan KOÇ ¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

ccanankoc@gmail.com

Son yıllarda diğer alanların öğretiminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminin temelini de yapılandırmacı ve bilişsel yaklaşım oluşturmaktadır. Bu yaklaşımlara göre öğrenen kendi öğrenme sürecini yapılandırarak, düzenleyerek ve değerlendirerek öğrenme sürecine etkin olarak katılmakta ve bu sürecin sorumluluğunu taşımaktadır. Bu alanda yapılan araştırmalar öğrencilerin öğrenmeyi etkili bir şekilde gerçekleştirebilmelerinin en önemli koşullarından birinin, zengin bir strateji repertuarına sahip olmaları ve bu stratejileri uygun durumlarda kullanabilmeleri olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenme stratejileri, öğrencilerin neyi, nasıl ve ne zaman öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri ile kendi öğrenmelerini yapılandırmaları ve yönlendirmeleri anlamına gelmektedir. Yabancı dil öğrenme stratejileri ise dil öğrenme sürecinde karşılaşılan problemleri çözmeye yardımcı olan davranışlar, alışkanlıklar, becerilerdir. Etkili yabancı dil öğrencileri kullandıkları stratejilere ilişkin farkındalığa sahiptirler.

Bir eğitim sisteminin niteliğinin göstergesi ve eğitim uygulamalarındaki değişimlere neden olması açısından, öğrencilerin okuldaki başarılarını ve akademik performanslarını etkileyen etmenlerin incelenmesi oldukça önemlidir. Öğrencilerin etkili öğrenmelerinde sadece bazı becerilere sahip olmaları yeterli olmamakta, bu becerilerin etkili kullanımı için güdüsel yapılara gereksinim duyulmaktadır. İnsanların belirlenen düzeyde performans gösterme yeteneklerine ilişkin inançları olarak tanımlanan öz yeterlik, bütün alanlardaki güdü için kritik öneme sahiptir.

Bu araştırmada, İngilizce öğretmen adaylarının dil öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin ve akademik öz yeterlik inançlarının sınıf düzeyine ve cinsiyete göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada şu sorulara yanıt aranmaktadır:

İngilizce öğretmen adaylarının kullandıkları dil öğrenme stratejileri sınıf ve cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

İngilizce öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları sınıf ve cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

İngilizce öğretmen adaylarının kullandıkları dil öğrenme stratejileri ile akademik öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

Bu araştırmada var olan durumun belirlenmesi amaçlandığı için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2015-2016 güz döneminde Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde öğrenim gören toplam 134 (100'ü kadın, 34'ü erkek) öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Dil Öğrenme Stratejileri Envanteri ve Akademik Öz Yeterlik Ölçeği ile toplanmıştır.

Araştırma verilerinin analizinde, aritmetik ortalama, standart sapma, Kruskal Wallis Testi, Mann Whitney U Testi ve Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Araştırma verilerinin analizi sonucu ulaşılan bulgulara göre:

İngilizce öğretmen adaylarının kullandıkları dil öğrenme stratejileri sınıf düzeyine (bellek stratejileri: =3.493, $p>.05$; bilişsel stratejiler: =.855, $p>.05$; telafi stratejileri: =5.605, $p>.05$; üstbilgi stratejiler: =1.809, $p>.05$; duyuşsal stratejiler: =4.284, $p>.05$; sosyal stratejiler: =1.245, $p>.05$) ve cinsiyete göre anlamlı farklılık ($p>.05$) göstermemektedir.

İngilizce öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları sınıf düzeyine (=1.096, $p>.05$) ve cinsiyete ($Z=-1.281$, $p>.05$) göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

İngilizce öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik inançları ile kullandıkları bellek stratejileri ($r=.317$, $p<.01$), bilişsel stratejiler ($r=.532$, $p<.01$), üstbilgi stratejileri ($r=.518$, $p<.01$), duyuşsal stratejiler ($r=.432$, $p<.01$), sosyal stratejiler ($r=.461$, $p<.01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde, telafi stratejileri ($r=.273$, $p<.01$) arasında pozitif yönde düşük düzeyde ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : dil öğrenme stratejileri, akademik öz yeterlik

(16876) İNGİLİZCE HAZIRLIK PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN KONUŞMA ETKİNLERİNE KATILIMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

FARUK SADIC¹

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

faruk.sadic@inonu.edu.tr

Yabancı dilde eğitim veren bölümleri tercih eden öğrencilerin İngilizce yeterlik düzeylerinin bölümlerindeki derslerini anlayıp-yordayamak için gerekli seviyede olmadığı tespit edilenlerin bir yıllık İngilizce Hazırlık programlarına devam etmeleri yönetmelikle düzenlenmiştir. İngilizce Hazırlık programlarında öğrencilere; okuma, yazma, dinleme ve konuşma dersleri verilmektedir. İngilizce konuşma becerilerini geliştirmek üzere verilen derslerde öğrencilerin konuşma faaliyetlerine farklı sıklıklarla katıldıkları gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, Hazırlık Programında kayıtlı 50 öğrenciye yazılı bir

anket uygulanmıştır. Yapılan ankette, öğrencilere konuşma etkinliklerine katılım sıklıkları ve katılımlarına olumsuz etki eden sebepler tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler betimsel bir analizden geçirilmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgularda, konuşma faaliyetlerine katılmalarına ket vuran en önemli etkenin bu faaliyetlere katıldıklarında dil bilgisi kurallarına aykırı olan veya sesletim hatalı sözcükler yahut cümleler kullanmaktan çekindikleri ve öğretim elemanın muhtemel olumsuz dönütünden çekindikleri tespit edilmiştir. Çalışmada tespit edilen çekinme sebeplerinin giderilmesine yönelik çeşitli çözümler önerilerek, öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : İngilizce, Hazırlık Programı, Konuşma Etkinlikleri, Risk Alma

(16929) DİL ÖĞRENİMİNDE OTONOM ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

ESMİRA MEHDİYEV¹

¹ CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

esmiramehdiyev@hotmail.com

Bu araştırmanın amacı Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü ve Yabancı Diller Yüksek Okulu Hazırlık öğrencilerinin İngilizce konuşma yeterliliğini kazanmalarında otonom öğrenmeye ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Öğrencilerin İngilizce dil öğrenmede otonom öğrenme etkinlikleri ve konuşma becerilerini etkileyen kaynakları ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışmasıdır. Sınıf ortamında arkadaşlarına göre konuşma becerilerini belirgin bir şekilde geliştirmiş öğrencilerin çalışma grubuna dahil edilmesi durum yaklaşımının tercih edilmesinde etkili olmuştur. Sözlü iletişim becerileri dersinde öğrencilerin başarı puanının (100-85) yüksek olması bir ölçüt olarak alındığı için çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğrenciler katılımcı sayılarına göre Ö1 – Ö16 olarak kodlanmıştır. Katılımcılar 9’u erkek, 7’si kız öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, literatür taranarak ve konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelenerek öğrencilerin İngilizce konuşma yeterliliği kazanmasında dil öğrenme sürecine ilişkin görüşlerini, İngilizce konuşma yeterliliğini artırmak için bireysel olarak yaptıkları etkinlikleri ve konuşma becerilerini etkileyen kaynakları ve konuşma becerilerini geliştirmek isteyen öğrencilere tavsiyelerini ortaya çıkarmak üzere hazırlanmış sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. “Görüşme formuna ilişkin İngilizce öğretmenliği alanında uzman iki kişi ve Eğitim bilimleri alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca çalışma grubunda yer almayan üç öğrenciye ön uygulama yapılarak yarı yapılandırılmış görüşme formundaki soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Uzman ve öğretim üyelerinin görüşleri ile ön uygulama sonucunda ulaşılan görüşler doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir. Araştırmanın verileri Wolcott (1994) tarafından önerilen dört aşama izlenerek betimsel olarak analiz edilmiştir. İlk olarak görüşmede yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuş, daha sonra ise oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenerek yorumlanmıştır. Bu çalışmada da geçerlik ve güvenilirlik kavramları yerine Roberts ve Priest’in (2006) nitel çalışmalarda önerdiği inandırıcılık, aktarılabilirlik ve tutarlılık kavramları tercih edilmiştir. Araştırmacılar konu kapsamı içerisinde kayıt edilen ifadeleri metne dönüştürerek ve katılımcılardan görüşlerine ilişkin teyit olarak objektifliği sağlamaya çalışmıştır. Aktarılabilirliği sağlamak için çalışmanın betimlenmesinde araştırma sürecinde yapılan her aşama kapsamlı ve anlaşılır bir şekilde açıklanmıştır. Tutarlılığı sağlamak için araştırmacılar tarafından oluşturulan çerçevenin eşleştirilmesinde uyum birliği sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin görüşlerine göre İngilizce dil öğrenimi sürecinde konuşma becerileri kazanımı bireylere göre farklı kaynaklara dayandırılmış ve bu kaynaklar *teknolojiyi kullanma, sosyalleşme aracı, müzik ve ya kitap okuma ilgisi, film veya dizi izleme, öğretmenleri rol model olarak görme, arkadaşlıklar kurma ve geliştirme* olarak ifade edilmiştir. Öğrenciler, dil öğreniminde otonom öğrenme faaliyetleri, *yabancı arkadaş edinme, yabancı film izleme ve İngilizce müzikler dinleme, PC oyunları oynama etkinlikleri, drama kursu yanında bireysel ve çevresel özelliklerin yarattığı durumlar* olarak belirtilmiştir. Dil öğrenmede otonom etkinlik olarak öncelikle *İngilizce konuşmaya cesareti göstermek/ pratik yapmak, severek, eğlenerek yapılacak hobiler altında film izleme, müzik dinleme, günlük tutma* vb. etkinliklerinin yapılması öğrenciler tarafından tavsiye edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Dil öğrenimi, otonom etkinlikler

(17387) YABANCI DİL (İNGİLİZCE) DERSLERİNDE HEDEF DİL KULLANIMININ YABANCI DİL ÖĞRETİMİNE ETKİSİ

MURAT ÇOKYAMAN¹, HASAN BOZGEYİKLİ², MUSTAFA DURMUŞÇELEBİ²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

m.cokyaman@hotmail.com

Ülkemizde yabancı dil derslerinde hedef dil kullanımı şaşırtıcı bir şekilde eğitim paydaşları tarafından (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, veliler) yadırganmaktadır. Hedef dil kullanımına karşı gösterilen bu tavrın bir çok nedeni bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi öğrencilerin hedef dili anlamada zorluk çektiği ve dolayısıyla dersi anlamada zorlandıkları ve başarısız oldukları görüşüdür. Ayrıca yabancı dil derslerinde sadece hedef dil mi kullanılmalı ya da ana dil kullanılmalı mıdır? Bu soruların cevabı yabancı dil öğrenme yöntem ve tekniklerine, yapılan araştırmalara bakıldığında bu konuda bir fikir birliğinin olmadığı da görülmektedir. Bu çalışmayla yabancı dil derslerinde hedef dil kullanımının yabancı dil (İngilizce) öğretiminde başarıya etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Yabancı dil sınıflarında hedef dil kullanılan grup ile ana dil kullanılan gruplar arasında akademik başarı yönünden hangisinin daha etkili olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden deneysel araştırma modeli kullanılmış olup araştırma deseni olarak ön test son test gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkeni hedef dil kullanımı bağımlı değişkeni ise öğrencilerin başarı durumudur. Çalışma 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Kayseri ili Kocasinan ilçesinde bir devlet okulunda öğrenilen hedef dil İngilizce olmak üzere 6. sınıf kademesinde rasgele seçilen 2 ayrı şubede eğitim gören 82 öğrenci üzerinde birer kontrol ve deney grubu oluşturularak yapılmıştır. Öğretimi yapılan ünitenin kazanımlarını içeren bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Bu ölçme aracı uzman görüşleri de alınarak hazırlanmış daha sonra 3 İngilizce öğretmenin de görüşleri alınarak eklemeler ve düzeltmeler yapılarak son hali veri verilmiştir. Çalışma gruplarına öğretilecek olan 6. sınıf 4. Ünite konusu olan “Weather and Emotions” ünitesinde başlamadan önce çalışma gruplarına geliştirilen ölçme aracı ile ön test uygulanmıştır. Daha sonra hazırlanan 20 derslik ders planı 4 hafta boyunca uygulanmış; deney grubu öğrencilerinin bulunduğu gruba sadece hedef dil kullanılarak öğretim yapılmış, kontrol grubunda ise ana dil kullanılarak öğretim yapılmıştır. Her iki grupta da başka yöntem ve teknik kullanılmamıştır. 4 haftalık uygulama sürecinden sonra her iki gruba da son test uygulanmıştır. Ön test ve son test sonuçları SPSS 22 programında analiz edilmiştir.

Ön test analiz sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Son test analiz sonuçlarına göre anlamlı bir fark tespit edilmiş olup deney grubu kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur. Benzer şekilde gruplara ait ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı bir fark görülmüştür.

Yabancı dil sınıflarında hedef dil kullanımının öğrenme üzerine etkisinin incelendiği bu araştırmada ana dil ile öğretim yapılan sınıfa göre hedef dil ile öğretim yapılan sınıfları başarı düzeyinin daha yüksek olduğu ve aralarında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu araştırma yukarıda belirtilen çalışma gurubundan elde edilen verilerle sınırlıdır. Diğer eğitim kademelerinde benzer araştırmalar yapılabilir. Ayrıca araştırmanın etkinliği bir ünite üzerinde kısa dönemde görülmüştür. Ancak uzun dönemde etkisinin nasıl değişeceği bilinmemektedir. Bu nedenle yöntemin uzun dönemdeki etkisi araştırılarak, İngilizce dersinin farklı üniteleri için de benzer çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler : Anahtar Sözcükler: Hedef dil, ana dil, yabancı dil (İngilizce) öğretimi, yabancı dil (İngilizce) öğrenimi

(17940) GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

AHMET DÖNGER¹, ZEKİ ÖZKARTAL²

¹ HAKKARİ ÜNİVERSİTESİ - ² AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

ahmetdonger@gmail.com

Sanat eğitimi birçok ülkede ilköğretimden üniversiteye hatta yüksek lisans ve doktora eğitimine kadar devam eden bir süreyi kapsamaktadır. Bu süre içerisinde bireyler sanat eğitimi almakta ve uygulamalı olarak da sanatçılıklarını icra etmektedirler. Ancak bazen ülkelerin diğer ülkeler ile beraber hareket etmesinden dolayı sanatçıların da en az bir yabancı dil bilmesi artık günümüz dünyasında zorunlu hale gelmiştir. Köy enstitülerinin kurucusu olarak kabul edilen İbrahim Hakkı Tonguç, öğretmenleri tanımlarken resim, müzik veya geleneksel sanatlardan yabancı dil öğretimine kadar yaşam alanlarının estetik bir düzene sokulmasından çeşitli yerlere yapılacak gezi ve gözlemlere kadar öğretmenler her şeyi bilmelidirler demektedir. Dolayısıyla çeşitli ülkelere sanatsal programlara, çeşitli galerilere, sergilere, seminerlere, kongrelere veya çeşitli etkinliklere katılabilmeleri için de gerek sanatla uğraşan gerekse de diğer alanlarda çalışmaları olan tüm eğitimcilerin ve sanatçıların en az bir yabancı dil bilmeleri gereklidir. Bu araştırmanın amacı, yabancı dil bilmenin sanat eğitimi bakımından önemini belirleyebilmektir. Güzel Sanatlar Fakültesinde okuyan öğrenciler üzerine yapılan araştırmada, genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada, sanat eğitimcilerinin başka bir ülkeye gittiğinde kendini daha iyi ifade edebilmesi, alanları ile ilgili olarak dünya çapında araştırma yapabilmesi, çeşitli ülkelerdeki sanatçılar ile bilgi veya fikir alışverişinde bulunabilmesi ve rahatlıkla konferans ve seminer gibi etkinliklere katılabilmeleri için evrensel dillerden en az birisini bilmesi gerektiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Yabancı Dil, Dilin önemi, Sanatta dil, Dil ve Sanat

(16088) STRATEJİ TABANLI ÖĞRETİM VE İNGİLİZCE DİNLEDİĞİNİ ANLAMA DÜZEYİ

MEHMET EMİN USLU¹

¹ MİLLİ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ

eminusluu@gmail.com

Dinlediğini anlama süreci, dinleyicinin duyduğu sesler arasında ayırım yapmak, kelime ve dilbilgisi yapılarını anlamak, tonlama ve vurguları yorumlamak ve duyduklarını konuşma ortamının sosyo kültürel bağlamı içerisinde anlamlandırmak zorunda olduğu aktif ve karmaşık bir süreçtir. Dinleyicinin yetkin olmaması, konuşmacının aksanı, konuşma hızı ve konuşulan konuya yabancı olunması gibi dış faktörler de dinlediğini anlama düzeyini etkiler. Özellikle yabancı dil eğitiminde yukarıda ifade edilen zorluklarla başa çıkma strateji ve yöntemlerini bilmeyen öğrencilerin motivasyon düşüklüğü ve pasiflik duygusu yaşaması nedeniyle daha az etkili dinleyiciler olma olasılığı artmaktadır. Derslerde dinleme becerisi üzerinde durulması ve dinleme stratejilerinin öğretilmesi öğrencilerin anlamalı dil girdisinden daha fazla faydalanmalarına yardımcı olacaktır.

Bu araştırmanın amacı strateji tabanlı öğretimin öğrencilerin İngilizce dinlediğini anlama düzeylerini ve strateji kullanma durumlarını nasıl etkilediğini ve bu etkinin devamlılığını incelemektir. Çalışma deneysel tasarımlardan Solomon dört grup modeline göre gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, öğrencilere dinleme stratejilerinin öğretimi bağımsız değişken, İngilizce dinlediğini anlama düzeyleri ile strateji kullanma durumları ise bağımlı değişkenlerdir. Veri toplama aracı olarak dinleme stratejileri ölçeği ve İngilizce dinlediğini anlama testi kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu İngilizce eğitimi alan 111 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma grubundan 57 öğrenci deney grubunu oluştururken; 54 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturmuştur. Deneysel işlem süreci 12 hafta boyunca haftada 2 ders saati dinleme stratejilerinin öğretimi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre, strateji tabanlı dinleme programı öğrencilerin İngilizce dinleme stratejilerini kullanma durumlarını ve dinlediğini anlama düzeylerini arttırmıştır.

Anahtar Kelimeler : Strateji tabanlı öğretim, Solomon dört gruplu deneysel desen, İngilizce dinleme stratejileri

(16712) KİŞOKE ALİM'İN ROMANLARINDAKİ SÖZ VARLIĞININ ÇERKESCE (ADIGECE) ÖĞRETİMİNE KATKI AÇISINDAN İNCELENMESİ

TÜLAY KUZU ¹, HAMİT YÜKSEL ²

¹ BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ - ² ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

nezeriko@gmail.com

Atasözleri; ait olduğu ulusun değer yargılarını, yüzyıllar içerisinde edinilen tecrübeyi aynı zamanda milletin düşünce, özlem ve gözlemlerini içerisinde barındıran özlü sözlerdir. Zira, o toplumda yaşamın nasıl algılandığı, insana neden ve nasıl değer biçildiği ve insanlar arası iletişim daha çok atasözlerinde belirgindir. Diğer yandan roman, modern zamanların hafızasıdır ve hayattan aldığı, kendi mantığıyla kurar ve kurgular, inşa edilen bir yapı oluşturur. Roman hayatı anlatmaz, onu yeniden yorumlar. Bu yorumda dilin de önemli rolü vardır. Atasözlerinin romanlarda kullanılması çoğunlukla montaj tekniği ile mümkün olmaktadır. Montaj tekniği; romancının toplumsal bir değer içeren anonim, bireysel veya ilahi nitelikli bir söz ya da yazıyı romanında “kalıp halinde” yani olduğu gibi, belirli bir amaçla işlemesi ya da kullanmasıdır. Bu bildiride Kişoke Alim'in romanlarındaki söz varlığı öğelerinin belirlenmesi ve bu öğelerin yazınsal metne sağladığı anlamsal katkılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma, betimsel analiz yöntemine dayalıdır. Yazarın romanlarındaki sözvarlığı tarama yöntemi ile incelenmiştir. Var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bu yaklaşımla Kişoke Alim'in romanları üzerinde ilişkisel türden bir tarama yapılarak, söz varlığı öğelerinden olan atasözü ve deyimler saptanıp sözlüksel alan çalışmasıyla bölümlendirilmiş ve yazınsal metne anlamsal katkıları yönünden değerlendirilmiştir. Çalışmanın evrenini Kişoke Alim'in yedi romanı oluşturmuştur. Araştırma sonunda Kişoke Alim'in romanlarının Çerkesce'nin (Adigece) söz varlığı ve anlatım imkanlarını yansıttığı, atasözü ve deyimlerle anlatıma bir çok yönden katkı sağladığı; romanların Çerkesce (Adigece) öğrenenlerin söz evrenine katkı sağlayacak nitelikte olduğu belirlenmiş ve Çerkesce (Adigece) öğretiminde kullanılabileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : atasözü, roman, söz varlığı, Kişoke Alim, Çerkesce (Adigece)

(17923) ÇEVİRİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ROLÜ

LOKMAN TANRIKULU ¹

¹ NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

ltanrikulu@nevsehir.edu.tr

Ülkeler arasındaki ilişkilerin her geçen gün arttığı günümüzde, yabancı dil öğrenimine de ilgi her geçen gün artmaktadır. Yabancı dil, sadece dilbilgisi ve kelime ile öğretilmez. Yabancı dili öğrenebilmek için, o dilin kültürünü, sosyo-ekonomik yapısını ve bilmeyi gerektirir. Ayrıca yabancı dil öğretiminde de çeviri önemli bir rol almaktadır.

Günümüzde birçok dilbilimci çevirinin öğrencilerin seviye düzeyine göre yapılmasını önermektedirler. Çeviri iki dil arasında yalnızca yapısal eşdeğerliğin bulunması değil, aynı zamanda dilde anlam ve kullanım ifade etme süreci ve iki toplumun kültürel değerlerinin de önem arz ettiği bir faaliyettir.

Bu hususta Snell-Hornby (1985:21-27) çeviri öğretiminin ileri düzey bir dil öğretimi ile kullanıldığında, dil betimlemeleri ve karşıtsal dilbilimin bazı yönlerinin tanınmasında ve bazı metinsel sorunların açıklanmasında faydalı olacağını belirtir. Ayrıca dilbilimi, dil öğretimi ve çevirinin birbiriyle bir bütün halinde öğretilmesi yönteminden bahseder.

Yabancı dil ve çeviri öğretimi, öğretim yöntemi açısından farklılıklar gösterse de, birçok yönden birbirini tamamlayan özelliklere sahiptirler. Çeviri ister amaç, isterse yabancı dil öğretiminde amaç olarak kullanılsın, öğrencilerin dil kullanımına ve onların çözümleme becerilerinin gelişmesine ve yabancı dil eğitimine büyük katkılar sağlayacaktır. Onun okuma, yazma ve konuşma gibi becerilerini de geliştirecektir. Bu çalışmada, yabancı dil öğretiminde çevirinin neden önemli olduğu örneklerle ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Yabancı dil öğretimi, çeviri, dilbilim, kültür, eşdeğerlik.

(16185) TEMEL TASAR VE PLASTİK SANATLAR DERSİ KAPSAMINDA ÇALIŞTAY UYGULAMASI

ELİF MERVE YILMAZ¹, GONCA ÖZER², AYŞE YILDIRIM³

¹ SELÇUK ÜNİVERSİTESİ - ² BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ - ³ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
elifmerveyilmaz91@hotmail.com

Mimarlık eğitimine ilk adım olarak Temel Tasar ve Plastik Sanatlar dersi ayrı bir önem taşımaktadır. Dünya’da birçok mimarlık ve planlama okullarında temel tasar dersi verilmektedir. Temel Tasarım, tasarımıyla uğraşan bütün disiplinler için önemli bir derstir. Bu ders mimarlık, endüstriyel tasarım, iç mimarlık, şehir bölge ve planlama, grafik tasarımı gibi Mimarlık veya Güzel Sanatlar fakültelerinin birçok bölümünü ilgilendirir. Bu derste öğrencilerin, meslek eğitiminin daha ileri aşamalarına temel olacak değerleri, bilgileri ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır. Temel tasar dersi öğrencilerine 2 ve 3 boyutlu soyut temsil yöntemlerinin öğretilmektedir. Selçuk Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü 2016-2017 Güz Yarıyılı 1. Sınıflar Temel Tasar ve Plastik Sanatlar dersi almaktadırlar. Ders içeriğindeki konular; tasarım öğeleri, tasarım yöntemleri ve temel tasarım kurallarıdır. Ders konuları anlatıldıktan sonra öğrencilerin bu bilgileri daha iyi kavrayabilmeleri için öğretim elemanları tarafından ders dönemi sonunda çalıştay yapılmasına karar verilmiştir. Bu çalıştayda 4 farklı konu belirlenerek atölyeler oluşturulmuştur. Bu atölyeler; Fabrika Tasarım Atölyesi, ADA (Architectural Design Atolye) Tasarım Atölyesi, Hayal-et Tasarım Atölyesi ve Vitruvius Tasarım Atölyesidir. Vitruvius atölyesinin tasarım yöntemi “altın oranla tasarlamak” olmuştur. Bu çalışmada, Vitruvius Tasarım Atölyesi’nde altın oran kurallarına göre tasarlanan Fakülte binası öğrenci tuvalet kapıları ve altın oranla özdeşleşmiş mimarlardan olan Le Corbusier’in Modüler Men pano çalışmaları incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler : temel tasar ve plastik sanatlar dersi, çalıştay, altın oran

(16189) MİMARLIK EĞİTİMİNDE İNSAN FİGÜRÜNÜN ÖNEMİ

AYŞE YILDIRIM¹, GONCA ÖZER², ELİF MERVE YILMAZ³

¹ AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ - ² BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ - ³ SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
elifmerveyilmaz91@hotmail.com

Mimarlık, mekan tasarlama sanatıdır. Mekanların kim için tasarlandığı mekan boyutlarını ve mekanın fiziksel yapısını belirlemektedir. Bir ilkokul tasarımında çocukların ölçüleri ve hareketleri önemliyken bir rehabilitasyon merkezinde engelli bireylerin ölçüleri önem kazanmaktadır. Örneğin bir insanın ortalama omuz genişliği literatürde de kabul görmüştür ve bu değere göre geçişlerin ölçüleri belirlenmektedir. Bu nedenle mimar, insan boyutlarını iyi bilmelidir. Mimarlık eğitiminde de uygulamalı eğitimin rolü büyüktür. Mimarlık öğrencileri mekan tasarlamaya başlamadan önce insan boyutlarını uygulamalı olarak öğrenmelidir. Bu çalışmada, Selçuk Üniversitesi Mimarlık Bölümü’nde birinci sınıf öğrencilerinin aldığı Stüdyo 1 dersi kapsamında, insan ve insan boyutlarının anlatılmasından sonra yapılan insan figürü uygulamasında öğrencilerin ortalama bir insanın hareketlerini yansıtmaları istenmiştir. Yapılan bu çalışma ile öğrencilerin insan boyutlarını ve hareketlerini kavrayarak tasarlanacak olan mekanlar için ihtiyaç duyulan alanları hesaplamaları amaçlanmıştır. Çeşitli pozisyonlarda ölçekli maketler yapan öğrenciler, bu ölçülerin mekana etkilerini de analiz etmişlerdir. Birbirlerinin maketlerini de incelemeleri istenmiş, ders kapsamında sonraki haftalarda işlenecek olan konulara altlık oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler : insan ölçüleri, mimaride insan figürü, tasarımda insan figürü

(16302) TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DERSLE İLGİLİ BEKLENTİ VE ÖNERİLERİ

EMİNE GÜL ÖZENÇ¹, HARUN DURSUN²

¹ NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ - ² MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
egmortas@hotmail.com

Her dersin içinde yer alan temel bir ders olan Türkçe dersi başlangıçta, öğretmen adaylarının birinci sınıfta Türkçe I ve Türkçe II olarak karşılaştığı, bütün eğitim fakültesi öğrencilerinin programında olan bir derstir. Bu ders daha sonra üçüncü sınıfta, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik dersine yönelik öğretimsel düzeydeki “Türkçe Öğretimi” dersi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Yapılan bu araştırma da sınıf öğretmeni adaylarının 3. Sınıf lisans programında yer alan “Türkçe Öğretimi” dersine yöneliktir. Buna göre, bu dersi alan ve almayan öğrencilerin derse ilişkin beklenti ve önerileri sorulmuştur.

Yapılan bu araştırmanın çalışma grubu, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı Sınıf Öğretmenliğinde okuyan 106 öğretmen adayından oluşmuştur. Buna göre çalışmanın 56 (42 kız, 14 erkek) öğrencisi Türkçe öğretimi dersini almayan grubu, 50 (45 kız, 5 erkek) öğrencisi ise bu dersi alan grubu oluşturmaktadır.

Araştırmada veriler; kişisel bilgiler de içeren yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Bunun için öğretmen adaylarına beklenti ve önerilerle ilgili iki soru sorulmuş ve başlangıçta 130 olan öğrenci sayısı eksik bilgilerin olması, soruların yarım yazılması ya da boş bırakılması ile 106’ya düşmüştür. Araştırma deseni nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) ile yapılmıştır. Daha sonra veriler de içerik analizine tabi tutulmuştur. Buna göre kod, kategori ve tema oluşturulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre; dersi almayan öğrenciler grubunda beklentiler temasında 5 kategori ve bunlara bağlı olarak da 5-7 arasında da kodlar oluşmuştur. Dersin işleniş temasında ise 4 kategori ve bunlara bağlı 7-9 arası kodlar oluşmuştur. En fazla tema dilsel beklentiler temasında görselliğe yönelik kategoride 19; beklentide ise mesleki-Öz yeterlilik kategorisinde 25 dir.

Dersi alan öğrenciler düzeyinde beklentiler temasında 4 kategori ve bunlara bağlı olarak da 5-11 arasında da kodlar oluşmuştur. Dersin işleniş temasında ise 4 kategori ve bunlara bağlı 6-10 arası kodlar oluşmuştur. En fazla tema işleniş temasında görselliğe yönelik kategoride 30; beklentide ise mesleki-Öz yeterlilik kategorisinde 28 dir. Araştırma sonucunda benzer ve farklı temalar ve kodlar olduğu da görülmüştür. Buna göre araştırmada dikkat çeken sonuçların özeti:

Türkçe öğretimi dersini alan ve Türkçe öğretimi dersini almayan öğrenciler ortak olarak; Türkçeyi doğru kullanma becerisine sahip olmak istemektedirler. Ayrıca bu dersi alan öğrencilerin genel olarak beklentisi öğretmenliğe hazır hale gelmektir. Sınıf öğretmeni adayları Türkçe dersini öğrencilerine nasıl aktaracakları konusunda bilgi sahibi olmak istemektedir. Dersi almayan öğrencilerin çoğu bu dersle birlikte donanımlı hale gelmek istemektedir. Bu beklenti dersi alan öğrencilerde de görülmektedir.

Dersi almayan öğrenciler dersin tam manasıyla kavranabilmesi için teorik bilginin verilmesini ve uygulamanın yapılmasını istemektedirler. Bu doğrultuda dersi alan öğrencilerde aynı şekilde teorik ve uygulamalı anlatımın yapılmasını istemektedirler.

Dersi alan öğrenciler bireysel niteliği artırmak için önerileri; okuma faaliyetine ağırlık verilmesi gerektiği yönünde iken, bu dersi almayan öğrenciler dersin kavranması için yazı yazma faaliyetinin kaldırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler : Türkçe öğretimi, sınıf öğretmeni adayları, beklenti ve öneri

(16448) AKADEMİSYENLERİN ARAŞTIRMA ETİĞİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ

OZAN CEYLAN¹, SALİH ZEKİ GENÇ²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI - ² ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ozanceylan@gmail.com

Dünyada ve Türkiye’de akademik hayatta birçok bilimsel çalışma yapılmakta ve yayınlanmaktadır. Bu kapsamda yazarlar ve bilimsel yayın yapan kuruluşlar APA (American Psychological Association)’nın belirlediği kuralları takip etmektedir. APA sistemi intihal olaylarını mümkün olduğunca azaltabilecek ya da en kolay şekilde ortaya çıkarabilecek bir sistemdir.

Ülkemizde ise bilimsel etiğe aykırı davranışlara yönelik temel düzenlemelerden birisi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’dur. YÖK Kanunu, bilimsel etiğe aykırı davranışların yönetmelikle düzenlenmesini 53’üncü ve 65’inci maddeleriyle hükme bağlamıştır. Yükseköğretim kurumlarında ve bilimsel araştırma-geliştirme etkinliklerinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Üniversitelerarası Kurul (ÜAK), TÜBİTAK ve TÜBA başlıca düzenleyici ve denetleyici kurumlar olarak dikkat çekmektedir (Ünal, Toprak ve Başpınar, 2012). Türkiye Bilimler Akademisi Bilim Etiği Komitesi (Uçak ve Birinci, 2008) bilimsel yayınların güvenilirliği ve bilimsel sürecin işleyişi konusunda son 20 yılda sıkıntı ve kaygıların arttığını belirtmektedir.

Akademisyenlerin ve araştırmacıların aynı konularda önceden yapılmış olan çalışmaları göz ardı etmelerinin yanında birçok etik ihlalde bulunmaları da söz konusudur. Bilimsel etik ile ilgili yapılan bu ihlaller ve intihaller akademik ortamlarda dile getirilmekte ve bunun önlenmesi hususunda adımlar atılmaktadır.

Buradan hareketle bilimsel araştırmaların yapılması ve yayımlanması sürecinde etik konulara dair akademisyenlerin ve akademik araştırmacıların düşüncelerine merak duyulmaya başlanmıştır. Bu merak nicel araştırma yaklaşımıyla doğru ölçütlerle giderilemeye de akademisyenlerin konu ile ilgili düşüncelerinde samimi oldukları varsayılarak etik davranışlar hakkındaki görüş ve düşüncelerinin belirlenebileceği ve dolaylı olarak bir fikir edinilebileceği düşünülebilir. Bu çalışmada, bahsedilen meraktan yola çıkarak akademisyenlerin araştırma sürecinde etik olmayan davranışlara dair görüşlerinin belirlenmesi ve var olan durumun ortaya konması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, Araştırma Etiği Anketi aracılığı ile akademisyenlerin araştırma etiği ile ilgili davranışları gösterip göstermedikleri belirlenmiş ve bu davranışlar ile cinsiyet ve unvan değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu yüzden araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi oluşturmaktadır. Örneklem ise eğitim fakültesinde, ziraat fakültesinde ve iktisadi ve idari bilimler fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarından şans (random) yoluyla seçilen akademisyenlerden oluşturulmuştur.

Çalışmada Köklü (2003) tarafından geliştirilen Araştırma Etiği anketi kullanılmıştır. Anket, araştırma etiğine yönelik 26 davranış ifadesi içermekte ve üç bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde akademisyenlere bu davranışların etik olup olmadığı, ikinci bölümünde bu davranışları gösterip göstermedikleri, üçüncü bölümünde ise meslektaşlarının bu davranışları gösterip göstermediği sorulmuştur.

Verilerin analizinde akademisyenlerin araştırma etiği ile ilgili her bir davranış etik bulma yüzdeleri, davranış gösterme yüzdeleri ve davranışın meslektaşları tarafından gösterilme yüzdeleri hesaplanmış; ayrıca davranışlar ile unvan ve cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ki kare testi ile incelenmiştir.

Anketlerin dönüş süreci devam ettiği için bulgular daha sonra paylaşılacaktır.

Bulgular çerçevesinde ulaşılan sonuçlar paylaşılarak tartışılacak ve öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler : Araştırma, akademik araştırmacıların araştırma etiği, bilim, etik olmayan araştırma davranışı.

(16462) ÖĞRETMEN YETİŞTİRME LİSANS PROGRAMLARININ KÜRESEL FARKINDALIK AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

UFUK KARAKUŞ¹, HAMZA YAKAR²

¹ GAZİ ÜNİVERSİTESİ - ² AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

hmzyakar@gmail.com

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından 2006 yılında eğitim fakültelerinin, ilk ve ortaöğretime öğretmen yetiştiren bölümlerinde yürütülen programlar güncellenmiştir. 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme lisans programlarında ders içerikleri, ders saatleri ve oranlarının öğretmenlik dallarında farklılık gösterdiği alan bilgisi ve becerileri (%50), öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri (%30) ve genel kültür dersleri (%20) olmak üzere belirlenmiştir. Öğretmen yetiştirme programları, geleceğin öğretmenlerinin farklı ölçeklerde bilgi ve becerileri kazandıkları programlardır. Bu kapsamda öğretmen yetiştirme programlarının öğretmen adaylarına nasıl bir küresel bakış açısı kazandırdığı ve bu kazanımları hangi dersler aracılığıyla verdiğinin belirlenmesi önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2006 yılından beri uygulanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının küresel farkındalık açısından incelenmesidir. Bu kapsamda Yükseköğretim kurumu internet sayfasında (<http://www.yok.gov.tr>) yayımlanan 22 farklı lisans programı, küresel farkındalık temalarına göre belirlenen ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Çalışmada, nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Programlar incelenirken bir ölçüt tablosu oluşturulmuştur. Doküman incelemesinden elde edilen veriler, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Genel olarak, lisans programlarındaki alan ve alan eğitimi derslerinin küresel konu ve becerileri, diğer derslere göre daha fazla yansıttığı ve sözel ağırlıklı lisans programlarının sayısal ağırlıklı ve özel eğitime yönelik programlara göre daha fazla küresel farkındalığa yönelik ders ve ders içeriklerine sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yükseköğretim, küresel farkındalık, küresel bakış, lisans programı, alan eğitimi.

(16628) HASSAS BİR ARAŞTIRMA KONUSU OLARAK TÜRKİYE’DEKİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTELERİNDE CİNSİYETÇİLİK ALGILARI

FATMA FULYA TEPE¹

¹ İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

fulyatepe@aydin.edu.tr

Üniversitelerde mühendislik eğitimi alanında cinsiyetçilik bilinen bir problemdir; ama buna rağmen üzerinde araştırma yapması zor bir konudur. Bu bildiri, devlet üniversitelerindeki farklı mühendislik dallarında çalışan elli iki akademisyenle yapılan görüşmelere dayanarak çeşitli nedenlerle Türkiye’de mühendislik fakültelerinde cinsiyetçiliği olası bir hassas araştırma konusu olarak sunmaktadır. Bu nedenlerden biri, görüşmeler sırasında, araştırma katılımcılarının üniversitelerindeki cinsiyetçi ortam nedeniyle kurban konumuyla olası özdeşlemeleri ve bundan kaynaklanan bir özsaygı kaybı yaşamalarıdır. Devlet üniversitelerinde cinsiyetçiliğin olası bir hassas araştırma konusu olmasında başka bir sebep, akademisyenlerin, cinsiyetçilik algıları hakkındaki bir araştırma için görüşme vermesinin üniversite yönetimi tarafından öğrenilmesi halinde görüşme verenlere yönelik ortaya çıkması beklenebilecek potansiyel onaylamama durumudur. Cinsiyetçiliğin hassas bir araştırma konusu olmasının üçüncü nedeni, araştırma katılımcılarının, verdikleri bilgilerin araştırmada nasıl işleneceği ve kullanılacağı konusunda araştırmacıya kısıtlar koyması, araştırma katılımcılarının anonimliklerini koruma isteği ve aynı zamanda kendilerine cinsiyetçilik

yapanların isimlerini açığa çıkarma isteğidir. Bu çalışmadan çıkarılabilecek bir sonuç, üniversitede cinsiyetçilik konusunda yapılacak araştırmaların, araştırmada anahtar kişi fonksiyonu görebilecek güçlü akademisyenlerin desteğinin gerektirmesidir.

Anahtar Kelimeler : Yükseköğretim, mühendislik fakülteleri, cinsiyetçilik, hassas araştırma

(16763) AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KIRŞEHİR'E İLİŞKİN NİTELEME VE GÖRÜŞLERİ

MUSTAFA TÜRKYILMAZ ¹, ÇAĞRI ÖZTÜRK DEMİRBAŞ ¹, MUSTAFA ARMUT ¹

¹ AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ

cagri-79@hotmail.com

Her kent yaslandığı tarihe ve coğrafyasına göre kendine has özellikler taşır. Bu özellikler sosyal yapıyla yoğrularak kültürel bir nüve oluşturur. Bu oluşum ve özellikler şehirde yaşayanlarda ve onun varlığından haberdar olan zihinlerde bir görüntü, imgelem bırakır. Şehre ait bu imaj olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilir. Şehrin bireylerin zihninde yarattığı, bıraktığı bu görüntü o şehrin hem ticari, hem kültürel, hem yaşamsal, hem eğitimsel olarak tercih edilirliliğini etkiler. Ürünler, kurumlar gibi şehirler de sahip oldukları ve koruyabildikleri olumlu imajları sayesinde aranır, beğenilir, ziyaret edilir, tercih edilir veya özenilir. Kuşkusuz insan yaşamında üniversite eğitimi süreci en kalıcı izli etkilerin olduğu dönemdir. Bireyler bu süreçlerini geçirecekleri şehri seçerken şehrin başka bireylerde bıraktığı izlenim ve imajlardan etkilenirler. Aynı zamanda üniversite gençliği gelecekte okuduğu şehrin fahri turizm elçileri olmaya aday bir kitledir. Hatta şehir onu cezbedtiği ölçüde o şehrin yerleştiği haline de gelebilirler. Bu bağlamda yürütülen bu araştırma ile üniversite öğrencilerinin Kırşehir'in sembollerine, vasıflarına ilişkin görüşlerinin; Kırşehir denildiğinde akıllarına gelen şeylerin neler olduğunun belirlenmesi; Kırşehir'de ikamet etmek istedikleri yerlerin ve neden bu muhitlerde kalmak istediklerinin ortaya konulması; ayrıca Kırşehir için ne gibi isteklerinin olduğunun saptanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tabakalı örnekleme kuramı dikkate alınarak Ahi Evran Üniversitesinin fakülte, yüksek okul ve meslek yüksek okullarında eğitim-öğretime devam eden 1840 öğrenci, örnekleme dâhil edilmiştir. 2017-2018 güz yarıyılında, belirlenen örneklemeden veriler toplanmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplar esas alındığında Kırşehir'in öne çıkan sembollerinin sırasıyla Neşet Ertaş, Ahilik ve Ahi Evran olduğu; Kırşehir için sırasıyla Ahiler Şehri, Ozanlar Şehri ve Şirin Kırşehir nitelendirmelerinin öne çıktığı; Kırşehir denildiğinde öğrencilerin akıllarına daha ziyade Neşet Ertaş, Ahilik ve Ahi Evran'ın geldiği; ulaşım ve ihtiyaçların daha kolay karşılanabildiği gerekçesiyle öğrencilerin büyük oranda şehir merkezinde ve Kentpark mevkinde kalmayı tercih ettikleri; kent için daha çok yol-kaldırım ve alt yapı çalışmalarının tamamlanmasını, alışveriş merkezlerinin yapılmasını ve toplu ulaşımın iyileştirilmesini istedikleri anlaşılmaktadır.

*Bu araştırma, Ahi Evran Üniversitesi BAP biriminin EGT. A4. 17.002 numaralı projesi kapsamında desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler : Kırşehir, Kırşehir sembolleri, şehir, üniversite öğrencisi.

(17240) TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRETİMİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI BAĞLAMINDA BOLOGNA SÜRECİNİN ETKİLERİ

ERAY DEMİRCELİK ¹, METE SİPAHİOĞLU ¹

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

eraydemircelik@gmail.com

Bir asra yakın geçmişi bulunan yükseköğretim kurumları geçirdikleri çok büyük değişimlerle beraber günümüze kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir. Son dönemlerde yaşanan yoğun değişimlere bağlı olarak yükseköğretimin önemi daha fazla artmış, bilgiye erişim ve bilgi toplumu olma yolunda uğraşlar hız kazanmıştır. Türk yükseköğretim sistemi de bu değişim ve gelişime ayak uydurma gayreti ve çabası içerisinde. Bu araştırmanın

amacı, Türkiye’de yükseköğretimin yeniden yapılandırılması çalışmaları kapsamında Bologna sürecinin etkilerini tartışmak, yükseköğretim sistemimizde karşılaşılan sorunlara ve yükseköğretimimizin dünya ölçeğinde büyümesine yönelik çözüm önerileri getirebilmektir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bologna süreci raporları, ODTÜ Enformatik Enstitüsü URAP Araştırma Laboratuvarı, HEEACT ve US News & World Report’ un yayınlamış olduğu üniversitelere ilişkin raporlar incelenmiş ve çeşitli karşılaştırmalar yapılmıştır.

Avrupa, dünyanın en eski yükseköğretim kurumlarına sahip olması, sunduğu kültürel, sosyal ve teknolojik imkânlarıyla eğitim alanında önemli bir yer teşkil etmesine rağmen, yirminci yüzyılın sonlarına yaklaşırken yükseköğretim alanında sahip olduğu merkezi rolü yitirmeye başlamıştır. Yükseköğretim kurumları arasındaki uluslararası rekabette gerek ABD’deki, gerekse Asya’daki üniversitelerin son dönemlerde yaptıkları atılımlarla Avrupa yükseköğretim kurumlarına karşı öne geçtiği görülmektedir. Bu durum ile mücadele etmek zorunda kalan Avrupa yükseköğretim kurumları değişim hamleleri başlatmışlardır. 1999 yılında 29 üye ülke ile başlanılan yeni katılımlarla birlikte bugün 47 Avrupa ülkesini kapsayan ve adını dünyanın ilk üniversitesinin bulunduğu kentten alan Bologna Süreci, kendi içinde uyumlu, birbirini tamamlayan ve rekabet gücü yüksek bir “Avrupa Yükseköğretim Alanı”nın kurulmasını, yükseköğretimin zaman içerisinde giderek büyüyen problemlerine çözüm olacak yükseköğretim stratejisi bu hamlelerin bir sonucu olarak şekillenmeye başlamıştır. Türkiye Bologna Süreci’ne 2001 yılında katılmıştır. 2004 yılından itibaren Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen Bologna Süreci Ulusal Uzmanları Takımı Projelerinin başlaması, AB Eğitim ve Gençlik programlarından (Sokrates, Erasmus) faydalanılmaya başlanması ve “kısa dönem öğrenci değişimlerinin” gerçekleşmesi faaliyetlerine bağlı olarak Bologna Süreci’nin araçlarının uygulanması Türk yükseköğretiminde somut olarak karşılığını bulmuş ve ivme kazanmıştır. Türk üniversitelerinin 2017’de yer aldığı 10 sıralama kurumu; Webometrics, SCIMago, US News and World Report, QS, THE, Leiden (CWTS), CWUR, RUR, ARWU ve ODTÜ Enformatik Enstitüsü URAP Laboratuvarının yaptığı 10 sıralamanın 10’unda da yer alan üniversitelerimiz: Orta Doğu Teknik, İstanbul, Hacettepe, Ankara ve Gazi Üniversiteleri olmuştur.

Türkiye’nin Bologna Sürecinden maksimum fayda alabilmesi, YÖK’ün yapısal sorunlarının giderilmesi; esnek, özerk, şeffaf, karşılaştırılabilir ve kaliteyi garanti altına alan bir yasal çerçeve çizilmesi ile mümkün görülmektedir. Türk yükseköğretiminin önümüzdeki dönemlerde büyüyeceği ve dünya yükseköğretimi içerisindeki önemini artırması gerekliliği açıktır. Bu büyümede lokomotif görevini üstlenecek üniversitelerin bulunması gereklidir. Bu durumda yükseköğretimin genel stratejisinin, ihtiyaç alanlarının, hedeflerin ve standartların, iç ve dış dinamikler dikkate alınarak belirlenmesi ve bunun dinamik bir süreç olması son derece önemlidir. Bu durumun sağlanabilmesi için üniversitelerimizin, toplumun ihtiyaçlarına ve dünyadaki değişimlere yönelik güçlü bir paradigma değişimine ihtiyacı olduğu söylenilebilir.

Anahtar Kelimeler : Bologna süreci, yükseköğretim, yükseköğretim raporları, yeniden yapılanma.

(17449) YAŞANAN DEĞİŞİMLER KARŞISINDA ÖYP ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

AHMET FARUK LEVENT¹, ESRA YAZICI²

¹ MARMARA ÜNİVERSİTESİ - ² ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ

esssyazici@gmail.com

Ülkenin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak, yeni açılan üniversitelerdeki kadro açığını kapatmak amacıyla ÖYP (Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı) uygulamaya konmuştur. Günümüze dek programda birtakım değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerin en köklüsü ise 01.09.2016 tarihindeki 674 sayılı KHK sonrası ÖYP’li araştırma görevlilerinin statülerinin 33/a’dan 50/d’ye dönüştürülmesidir. Sonrasında yayınlanan genelge ile 01.01.2018’ e kadar 50/d den 33/a’ya geçiş üniversitelerin inisiyatifine bırakılmıştır. Üniversitelerin uygulamaları 33/a’ya geçirme; 50/d’yi devam ettirme ve kararı araştırma görevlilerinin isteğine bırakma şeklinde değişiklik göstermiştir. Bu karar, bazı araştırma görevlileri için doktora sonrası işsizlik anlamına gelirken bazıları için ise senet yükümlülüğünden kurtulma anlamına gelmektedir. Bu da değişim karşısında bireylerin yaşantılarından, kişiliklerinden dolayı farklı tepkiler verdiklerini, farklı duygular deneyimlediklerini göstermektedir. Bu araştırmanın amacı değişimlerin nesnesi ve aynı zamanda aydınlık geleceğin aktörleri olan araştırma görevlilerinin değişim çerçevesinde mesleğe ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Nitel araştırma desenlerinden

fenomenolojik desen ile kurgulanan mevcut çalışmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla toplanmaktadır. İçerik analizi kullanılarak veriler çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler : araştırma görevlisi, öğretim üyesi yetiştirme, yükseköğretim

(17907) SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ'NDE YAPILMIŞ DOKTORA TEZLERİNİN EĞİLİMLERİ

YAVUZ TOPKAYA ¹, MEHMET ŞENTÜRK ¹, SALMAN ÖZÜPEKÇE ¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

mehmetsenturk61@gmail.com

Sosyal bilgiler eğitimi, yapısı gereği çeşitli disiplinlerin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. İçeriği birçok araştırma alanını bünyesinde barındırır. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında son yıllarda yüzlerce lisansüstü tez hazırlanmıştır. Gelecek yıllarda da ilgili alanda tezler hazırlanmaya devam edilecektir. İyi bir araştırmanın, alanda eksikliği hissedilen bir konuya çözüm önerisi ortaya koyması beklenmektedir. Bu bağlamda alandaki mevcut eksikliklerin tespiti için lisansüstü tezlerin hangi problemlere yönelik olarak yapılmış olduğunun belirlenmesi önem arz etmektedir. Böylece üzerine daha az çalışılmış ya da hiç çalışılmamış olan alanların tespit edilmesi ve bu konulara yönelik araştırmaların yapılması daha olanaklı hale gelecektir. Bu çalışmanın amacı, son 5 yıl içerisinde Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış olan doktora tez çalışmalarını bazı değişkenlere göre (türü, yayın yılı, yürütüldüğü üniversite, konusu, araştırma deseni, örneklem/çalışma grubu, katılımcı sayısı, veri toplama yöntemi ve veri analiz yöntemi) sınıflandırmaktır. Son 5 yıl içerisinde yapılmış olan doktora tezlerine YÖK Ulusal Tez Veri Tabanından ulaşılmıştır. Veri tabanını üzerinde son 5 yılda yayınlanmış 31 adet doktora tezi bulunmaktadır. Bu tezlerin belirlenen değişkenler açısından betimsel analize tabi tutularak değerlendirilmesi, alanda çalışmakta olan araştırmacılara, eğitimcilere, eğitim yöneticilerine ve öğrencilere alanda yapılan araştırmalarla ilgili eğilimleri sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, tez, eğilim

(17908) SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA TÜRKİYE'DE YAPILMIŞ OLAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN EĞİLİMLERİ

MEHMET ŞENTÜRK ¹, YAVUZ TOPKAYA ¹, SALMAN ÖZÜPEKÇE ¹

¹ KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

mehmetsenturk61@gmail.com

Bir alanda yapılan bilimsel çalışmalar, o alandaki eğilimleri göz önüne sermek için önemli veriler sağlar. Bu bağlamda, amaçlarından biri vatandaşlık eğitimi olan sosyal bilgiler eğitiminin Türkiye’deki çizgisini belirlemek, eksiklerini tespit etmek ve ihtiyaçlarını ortaya koymak adına alanda yapılan lisansüstü tezler bize ışık tutmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de son 5 yılda (2013 - 2017) sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılmış olan yüksek lisans tez çalışmalarını çeşitli değişkenlere göre (tür, konu, araştırma deseni, örneklem/çalışma grubu, katılımcı sayısı, veri toplama yöntemi ve veri analiz yöntemi) sınıflandırarak Türkiye’deki sosyal bilgiler eğitimi açısından öncelikli tercih edilen araştırma eğilimlerini belirlemektir. Söz konusu tezlere YÖK Ulusal Tez Veri Tabanından ulaşılmıştır. Yapılan taramalar sonucunda, veri tabanında 2013 – 2017 yılları arasında 130 adet yüksek lisans tezinin yayınlanmış olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, bu tezlerin çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesinin eğitimcilere, araştırmacılara ve öğrencilere, alanda son yılların eğilimlerini tespit edebilmek adına fikir sunacağı düşünülmektedir. Ayrıca alanda hangi konuların yoğunlukla araştırıldığı, hangi konuların ise nispeten daha az araştırıldığı tespit edilecektir. Bu şekilde araştırmacılara araştırma konusu seçiminde fikir sunulacak ve daha az çalışılmış ya da hiç çalışılmamış konular hakkında araştırma yapılmasını teşvik edecektir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal bilgiler, tez, eğilim

(17099) SİNEMA FİLMLERİNDE GÜNDEM KURMA MODELİ VE FİLMLERİN EĞİTİM AMAÇLI KULLANIMI: “BAŞKANIN ADAMLARI” FİLMİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

EBRU GÜLBUĞ EROL¹, NECATİ CERRAHOĞLU²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

egerol@hotmail.com

Günümüzde, gündem kurma modelini benimseyen kitle iletişim araçlarının etkileri üzerine yapılan araştırmalar, gündem kurma modelinin bir çok kitle iletişim aracı tarafından benimsendiğini ve ele alınan olayların toplumun geniş kesimince benimsendiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Özellikle sinema ve televizyonun etkileme gücü göz önüne alındığında kitle iletişim araçları içeriğinin eğitim sürecine dahil edilmesi sık raslanır bir hal almıştır.

Bu araştırmada gündem belirleme modelinden yola çıkarak Başkanın Adamları filmini incelemeyi amaçlıyoruz. Sinema alanında eleştirel düşünceye sahip olan yönetmen Barry Levinson medyanın manipülasyon gücüne odaklanarak ve medya ile siyaset arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Yönetmen, ayrıca politik iletişim sürecine de katkıda bulunur. Gazetecilerin ve editörlerin çalışma yöntemleri ve gündemin nasıl ayarlanabileceği, kısa sürede medyanın üretim süreci ve siyasal iletişim süreci ile kriz iletişimi film aracılığıyla anlatılmış; bu anlatım biçimiyle de çalışmamıza temel oluşturmuştur.

Filmler aynı zamanda eğitim amaçlı olarak da derslerde işlenebilmektedir. İçeriği gereği hem gündem kurma, hem siyasal hem de kriz iletişim süreçlerine örnek oluşturabilecek olan film aynı zamanda sinema filmlerinin eğitim alanında kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler : Gündem Kurma, siyasal iletişim, medya üretimleri, Başkanın Adamları

(17100) TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE DİSİPLİN ARAYIŞLARI VE SAKINCALI DÜŞÜNCELER FİLMİ ÜZERİNE GÖSTERGEBİLİMSEL BİR OKUMA

EBRU GÜLBUĞ EROL¹, NECATİ CERRAHOĞLU²

¹ İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ - ² ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

egerol@hotmail.com

Günümüzde sıradışı öğretmenlerin ele alındığı dizi ve filmler öğretmenlik mesleğinin tanıtımı ve benimsenmesi aşamasında önemli bir yere sahiptir. Öğretmen adaylarına yol gösteren ve çoğu zaman gerçek hayattan örnekler sunan yapımlar gerek genç öğretmen adayları gerekse öğrenciler tarafından takdirle karşılanmaktadır. Öte yanda disiplin sınıf ortamının olmazsa olmaz bir koşulu iken zorlu öğrencileri disiplin altına alan başarılı öğretmenlere olan ilgi de artmaktadır.

Son yıllar bu konu pek çok çevre eleştiri odağına uğramıştır. 2000'li yıllardaki Türk Eğitim Sistemi'nin son evrimi Okul (2003), Ayakta Kal (2008) gibi pek çok Türk filminin yanında, Lise Defteri (2003), Arka Sıradakiler (2007) gibi Türk dizilerinin de konusuna girmiş, yer yer kuralcı ve ezberci eğitim anlayışı eleştirilere maruz kalmıştır. Bu süreçte, Türkiye'de 2000'li yıllarda yayınlanan Hayat Bilgisi Dizisi'nde de Türk Eğitim Sistemi'nde uygulanan disiplin mekanizması ağır eleştirilere uğradığı görülmüştür.

Sakıncalı Düşünceler filmi ülkemizde de gösterime girmiş, televizyonlarda yayınlanmış ve oldukça fazla ilgi çekmiştir. Hatta film dizi formatına uyarlanarak da Türk televizyonlarında gösterilmiştir. Gerçek bir hikayeden uyarlanan filmde eski bir denizci yeni bir öğretmen olan Bayan Johnson ötekileştirilmiş kesimlerin, ezilmişlerin devam ettiği bir okula öğretmen olarak işbaşı yapar. Adeta bir Hababam Sınıfı hüviyetindeki bu lise, öğretmenlerini yıldırılmaktadır. Eski bir bahriyeli olan Johnson, hepsi toplumun dışlanmış kesimlerinden gelen öğrencilerin bulunduğu bu lisede daha fazla görevine odaklanır ve çocuklara yardım eder.

Bu amaçla bu çalışmada Sakıncalı Düşünceler filmi, Türk Eğitim Sistemi içinde Bayan Johnson karakteriyle Türk Eğitim Sistemi'ndeki disiplin modelinin nasıl eleştirildiği ortaya konmaya çalışılacaktır. Çalışmada dizide yer alan gizli ve açık mesajları anlatabilmek amacıyla Ferdinand de Saussure'ün ve Roland Barthes'in göstergebilimsel analiz metotları kullanılmıştır. Elde edilen veriler ışığında Sakıncalı Düşünceler filminin disiplin anlayışının nasıl sunulduğu ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Türk Eğitim Sistemi, Eğitimde Disiplin, Göstergebilimsel Analiz

(17374) LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYAYA YÖNELİK TUTUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: ERZİNCAN İLİ ÖRNEĞİ

TURGUT USLU¹, ADEM KENAN¹

¹ ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ

usluturgut@gmail.com

Sosyal medya, günümüzde her yaştan bireyin sıklıkla kullandığı bir kitle iletişim aracı haline gelmiştir. Çeşitli çalışmalarda, sosyal medyanın bilinçsiz kullanımının bireyi olumsuz yönden etkilediği belirtilmektedir. Bu olumsuz etkilerin en fazla görüldüğü dönemlerden birisi de ergenlik ya da diğer bir ifadeyle ortaöğretim dönemidir. Bundan dolayı bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik algı düzeylerini ve bunun bazı değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesidir. Araştırma soruları şu şekildedir:

- 1) Lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
- 2) Lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik tutumları
  - a) Cinsiyet
  - b) Sınıf düzeyi
  - c) Lise türü
  - d) Anne baba tutumu
  - e) Ailenin aylık geliri
  - f) İnternette harcanan ortalama süre
  - g) En sık kullanılan sosyal ağ
  - h) Ortalama beğeni sayısı değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Bu çalışma betimsel tarama modelinde tasarlanmış ve Erzincan il merkezinde bulunan dört farklı lise türünde uygulanmıştır. Çalışmada Argın (2013) tarafından geliştirilen “Sosyal Medyaya Yönelik tutum Ölçeği” kullanılmış ve dört farklı lisede öğrenim gören 199 lise öğrencisinden veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı yardımıyla t-testi ve tek yönlü varyans analizleri yapılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, lise türü, anne baba tutumu, ailenin aylık geliri, internete harcanan ortalama süre ve en sık kullanılan sosyal ağ değişkenlerine göre farklılık göstermezken; ortalama beğeni sayısına göre farklılaşmaktadır. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; gönderilerine 151 ve üzeri beğeni alan lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik tutumları, gönderilerine 20'den az beğeni alan öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazladır.

Bu bulgulardan hareketle, lise öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik tutumlarının nadiren değişiklik gösterdiği ve gönderileri beğenildikçe sosyal medya kullanma eğiliminin arttığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler : lise öğrencileri, sosyal medya, facebook, twitter, Erzincan

(18769) IN-SERVICE TRAINING OF FISH FEED MANUFACTURERS WITH INNOVATIVE AQUA-FEED PRODUCTION AND PROTEIN SOURCES ALTERNATIVE TO FISH MEAL

HALİT KUŞKU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

halit@comu.edu.tr

In aquaculture industry, fish meal is considered to be the most important raw material in aquatic feeds, due to high quality and quantity of its protein. The necessity of fish meal has been increasing with the growth of the aquaculture industry. However, as the rapid growth of the aquaculture sector has created a pressure on fish meal sources, a decrease in relevant fish populations have been encountered and fish meal prices have been increased. Researchers are recently trying to find out protein sources alternative to fish meal in aqua-diets. Numerous studies have been carried out on aquatic species in order to determine whether plant or animal based alternative protein sources may partially or completely replace fish meal in aqua-feeds. Researchers have been lately focusing on the high availability and digestibility besides low-cost protein sources for fish meal substitutes. In this particular; 40% fish meal could be replaced by feather meal, 20% by meat & bone meal, 60% by meat meal, 50% poultry by-product meal, 20 to 50% by defatted soybean meal, 20% by hazelnut meal, 40% by corn gluten meal, and 46% by defatted soybean meal in combination with blood meal, corn gluten meal and blue mussel meat in diets for different finfish species. A proper diet is required to provide all essential nutrients in adequate proportions. However, the nutritional contents may vary among raw materials, and dietary requirements of different finfish are species specific. Hence tailor-made diets are necessary for different aquaculture species, and when feeds are formulated, the specific needs of each organism considering their developmental stages needs to be considered for the success and sustainable growth of the aquaculture industry. Hence, fish feed manufactures need to be provided with scientific knowledge and innovative skills to improve their production for a sustainable growth of the aquaculture industry by offering more environment-friendly aqua-diets to the international market.

Anahtar Kelimeler : In-service training, educating fish feed manufacturers, environment-friendly feed, sustainable fish production

(18770) EDUCATION AND TRAINING OF FISH FARMERS WITH NEW TECHNOLOGY OF FISH CULTURE SYSTEMS: AQUAPONICS

HALİT KUŞKU¹

¹ ÇANAĞKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

halit@comu.edu.tr

The world population is expected to increase from its present 7.6 billion people (Worldometer, 2018) to around 9.6 billion in 2050 according to FAO (2012) estimations. Considering the average annual increase of 43 million human population the last year (Worldometer, 2018), there is a serious challenge for food supply, which is limited due to limited soil and water resources. Further, poverty in various regions of the World still remains an important matter to consider for humanity reasons and the future of the human beings on Earth. The aquaculture industry has a significant capacity to meet an important portion of the food required for human consumption. Even though the aquaculture industry is in a rapid growth period recently, the use of marine and inland water resources is an important issue for the sustainability of fish production activities and use of water resources which are limited and need serious management. Considering that spring waters are vital resources for drink water, the re-use of freshwater after use in fish production can be managed through recirculating aquaculture systems (RAS). Besides, these systems could be incorporated with plant production, the so called aquaponics system. This way the use of vital water as well as soil resources could be controlled through new technology or

production approach with innovative systems, minimizing the use of water for fish and plant culture. The term “aquaponics” is a new production system for the integrated culture of fish and plant in one system. In this innovative production system, the water outflow from the fish culture tanks can be used in a hydroponic system where plants are produced. This type of an integration of fish and plant production in a RAS environment is named as “aquaponics”, where basically the nutrients in the waste water from fish production tanks are linked to -and absorbed by the vegetables in the same culture environment. This way, no soil is being used and the water is re-used for plant production. Further, the nutrients excreted into the water environment through fish production is no longer accumulated in the water, but used as a nutrient for growth of plants. Therefore, traditional fish farms need upgrading towards modern technologies with scientific knowledge and fish farmers need to be supported with in-service training. It might be advisable to launch bilateral educational projects with support of government institutes and related departments at universities.

Anahtar Kelimeler : aquaculture education, fish farmer’s training, aquaculture industry, aquaponics

(18772) EDUCATION OF SCHOOL CHILDREN FROM ELEMENTARY TO HIGH SCHOOL GRADE ON SUSTAINABLE MARINE ENVIRONMENT: HOW DOES ANTHROPOGENIC NOISE AND UNDERWATER SOUND POLLUTION AFFECT MARINE LIVE?

HALİT KUŞKU¹

¹ *ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ*

halit@comu.edu.tr

Although extensive research has been done on various stressors in fish like aquaculture, fishery, tourism, and social factors, there has been little focus on the effects of noise, especially from human-made sources. The latter is particularly important because anthropogenic activities such as commercial shipping, recreational activities, drilling, seismic exploration or energy production (hydroelectric power plants) cause underwater noise pollution, which is increasing with urbanization and industrial development. Anthropogenic noise can alter the behavior of whales, birds and fish and thus have long term direct or indirect consequences on behaviors and ecological distribution of marine animals. Certain whale species react to approaching vessels by changing their vocalizing, resting and migration behavior. Recreational activities, like touristic boats or local fishing vessels have been found to be one of the significant disturbances on several species of migrating water birds resulting in increased alertness, escape activities and energy expenditure. The effects of boat noise on fishes have mainly been investigated in the marine environment within the framework of population assessment and better management of catch rates for the fishing industry. Up to date, the impacts of navigation have mainly been linked to hydraulic forces challenging swimming performance in juvenile freshwater fish, or indirect effects imposed by the development of suitable waterways such as migration barriers, pollution, habitat loss, and biotope simplification. Active avoidance of vessels in dependence of the amount of noise emitted has been found in several marine fish species such as cod or herring, and also in some freshwater species such as the rudd or roach. Consequently, earlier few reports show that ship noise can elicit stress response in different species regardless of their hearing sensitivities. This is relevant because underwater noise pollution is a growing environmental problem and some evidence exists that noise disrupts developmental processes and growth in aquatic organisms including fish. Therefore, for the sustainable use of marine environment and the future of our nations, school children from Elementary to High School level need to be supported with information and knowledge on how to protect our nature and seek solutions towards reducing underwater sound pollution and anthropogenic noises for the sustainability of marine environments worldwide.

Anahtar Kelimeler : school children's training, marine environmental education, anthropogenic noise, sustainable marine live, fish behavior, fishing industry

(16612) İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENMENİN DİL BECERİLERİNE ETKİSİ

ÖZLEM YAVUZ¹, ALİ ARSLAN²

¹ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI² BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
yavuzkuukoazlem@gmail.com

Toplumların bilişsel farkındalığı yüksek bireyler yetiştirmesi, uluslararası iletişimin arttığı günümüz dünyasında büyük önem taşımaktadır. Fakat bu durum aynı zamanda yabancı dil öğrenmenin gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Çünkü, dil insanlar arasındaki iletişimi sağlayan temel araçtır ve küreselleşen dünyada mekan ve zaman kısıtlaması olmadan küreselleşmiş bilgiye ulaşmak ancak uluslararası yaygın olarak kullanılan yabancı diller ile mümkün olmaktadır. Bireyler anadillerini öğrenirken içine doğdukları toplumun dil kurallarını içselleştirirler. Fakat, yeni bir dil ediniminde sadece hedef dile ait kuralları içselleştirmek yeterli değildir. Dil öğrenimi ancak karşılıklı etkileşimle mümkündür. Dolayısıyla, sosyal etkileşim ve diğer insanlardan alınan yardım öğrenmenin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Sosyal çevre içinde öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini paylaşıp, bilgilerini yeniden yapılandırdıkları, öğrenmenin yaşantısal olarak var olduğu öğrenme modelleri, çağdaş eğitim sisteminin vazgeçilmez ilkesi olmuştur.

Dil öğrenimi, dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel becerinin kazanılması ile gerçekleşmektedir. Birey duyduklarını anlamlandırır, okudukları üzerine yorum yapar veya yazarak kendini ifade eder. Dolayısıyla yabancı dil öğretim programları bu dört becerinin birbiri ile sürekli iç içe geçtiği etkinlikleri kapsamak zorundadır. Sınıf içinde oluşturulan gruplarla öğrencilerin hedef dilde bilgiyi paylaşmasına fırsat yaratmalı ve anadili öğrenme sürecinde olduğu gibi daha doğal bir ortam yaratılmalıdır. Öğrencilerin aktif rol alarak hem kendi hem de diğer bireylerin öğrenmelerini en üst düzeye ulaştırdıkları öğretim yöntemlerinden biri de işbirliğine dayalı öğrenme modelidir. Ayrıca, kalabalık sınıflarda ve sınırlı ders saatleriyle tüm öğrencileri tüm etkinliklere dahil etmek mümkün değildir (Gaonac'h, 1991'den aktaran Bozavlı, 2012). Bu nedenle oluşturulan küçük gruplar bireylerin birlikte öğrenmesini sağlayarak dil öğrenimini daha etkili kılmaktadır.

İşbirliğine dayalı öğrenme üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, İngilizce öğretimi üzerine yapılan çalışmaların tek bir becerinin değerlendirilmesine yönelik olduğu görülmektedir. Oysa yabancı dil öğretiminde okuma, dilbilgisi, sözcük bilgisi, dinleme, yazma ve konuşma yetilerinin bir bütün olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, işbirliğine dayalı öğrenme ve İngilizce dil öğretiminde önemli olan sözcük bilgisi, okuma, dinleme ve dilbilgisine dönük beceriler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır ve işbirliğine dayalı öğrenme metodu bu çalışmanın metodu olarak belirlenmiştir. Çalışma 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde, Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinde bulunan bir Anadolu Lisesi'nin 10. sınıfında öğrenim gören toplam 66 öğrenci üzerinde, İngilizce dersi kapsamında, 5 haftayı kapsayacak şekilde yürütülmüştür. Araştırmada deney (N:33) ve kontrol grubu (N:33) olmak üzere iki farklı grup üzerinde çalışılmıştır. Dersler, deney grubundaki öğrencilerle işbirliğine dayalı öğrenme uygulanırken, kontrol grubuna müdahale edilmemiştir. Araştırmada denk olmayan kontrol gruplu ön-test- son-test modeli kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak başarı testi kullanılmıştır. Başarı testi deney ve kontrol gruplarına ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Hem kontrol hem de deney grubu son-testlerinden elde edilen veriler kovaryans analizi ile karşılaştırılmış ve aradaki farkın etki büyüklüğünü belirlemek adına eta kare değerleri incelenmiştir. Araştırmanın sonunda, işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin gramer, sözcük bilgisi, yazma ve dinleme becerilerini arttırmada geleneksel yöntemle göre büyük etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : İşbirliğine Dayalı Öğrenme, Birlikte Öğrenme, Akademik Başarı, İngilizce Öğretimi

(16613) İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENMENİN YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİNE VE TUTUMA ETKİSİ

ÖZLEM YAVUZ¹, ALİ ARSLAN²

¹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ² BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
yavuzkuukozlem@gmail.com

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı değişim, hızlı bir küreselleşme sürecini de beraberinde getirmiş ve Endüstri 4.0 olarak adlandırılan bu yeni çağda dijital toplumların oluşmasına yol açmıştır. Küresel yarış ile birlikte aynı anda işbirliğinin de önemli olduğu günümüz dünyasında toplumların teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmaması için dijital okuryazarlık becerileri gelişmiş, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, organizasyon yeteneğine sahip, işbirliği içinde çalışabilen, liderlik vasıfları ön planda olan, özgün ürünler yaratabilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bir başka deyişle, bilgiyi pasif alarak kullanan değil, farklı ortamlara aktaran, oluşan problemlere eleştirel bakıp, çözümler bulabilen bireyler çağımızda ihtiyaç duyulan bireyler olarak nitelendirilmektedir.

21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan bu becerilere sahip bireyleri yetiştirebilmek için geleneksel öğretim metotlarından ziyade bireyleri işbirliği içinde çalışmaya yönlendirecek, farklı çözümlerin ortaya konulabileceği ve öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olarak merkezde olduğu öğretim yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda işbirliğine dayalı öğrenme modeli, öğrencilerin aktif olarak kendi öğrenme sorumluluklarını alabileceği bir öğrenme metodu olarak son yıllarda oldukça yaygın biçimde kullanılmaktadır. İşbirliğine dayalı öğrenme modeli uygulanırken öğrenciler hem kendi başarılarından hem de grup başarısından sorumludur. Aktiviteler sonrasında yapılan bireysel ve grup değerlendirmeleri sonucunda, öğrencilerin özdüzenleme ve üstbilişsel becerilerinin geliştiği varsayılmaktadır. Bu beceriler aslında bireyin yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı dinleme, empati, uzlaşma, liderlik, yapıcı çatışma, yeteneklerini, bilgisini transfer edebilme gibi becerilerdir. Bireyler aktif öğrenme süreci içindeyken bilişsel süreçlerini ve yansıtıcı düşünme becerilerini geliştirmektedirler. Yansıtıcı düşünme anlayışına göre şekillendirilen öğrenme etkinlikleri, öğrencinin kendi düşüncelerini yansıtan bir uygulama süreci oluşturabilmesi için kişisel sorumluluk alabileceği bir ortam sunmaktadır.

Günümüz dünyasında küresel iletişimi gerçekleştirebilmek için yabancı dil öğrenimi büyük önem taşımaktadır. Bireyin dil becerilerini bütünsel olarak geliştirebilmesi için de düşünme, bağ kurma, eleştirel düşünme, değerlendirme yapıp, yorumlayabilme gibi üst düzey zihinsel süreçleri de kullanması gerekmektedir. Öğrencileri, kendi öz değerlendirmelerini yapabilecek şekilde geliştirebilmek için yansıtıcı öğrenme deneyimlerine maruz bırakmak ve eleştirel düşünme kapasitelerini arttırmak gerekmektedir. Bu amaçla bu çalışma İngilizce dersinde yansıtıcı düşünme becerilerinin ve öğrenci tutumlarının etkisini araştırmayı hedeflemektedir. Çalışmanın metodu olarak işbirliğine dayalı öğrenme metodu belirlenmiştir. Çalışma 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde, Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinde bulunan bir Anadolu Lisesi'nin 10. sınıfında öğrenim gören toplam 66 öğrenci üzerinde, İngilizce dersi kapsamında, 5 haftayı kapsayacak şekilde yürütülmüştür. Araştırmada deney (N:33) ve kontrol grubu (N:33) olmak üzere iki farklı grup üzerinde çalışılmıştır. Araştırmada denk olmayan kontrol gruplu ön-test- son-test modeli kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak İngilizce dersine yönelik tutum ölçeği ve yansıtıcı düşünme ölçeği kullanılmıştır. İngilizce dersine yönelik tutum ölçeği ve yansıtıcı düşünme ölçeği deney ve kontrol gruplarına ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Hem kontrol hem de deney grubu son-testlerinden elde edilen veriler kovaryans analizi ile karşılaştırılmış ve aradaki farkın etki büyüklüğünü belirlemek adına eta kare değerleri incelenmiştir. Araştırmanın sonunda, işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin İngilizce dersi yansıtıcı düşünme becerilerini ve derse yönelik tutumlarını arttırmada geleneksel öğretime göre büyük etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : İşbirliğine Dayalı Öğrenme, İngilizce Öğretimi, Yansıtıcı Düşünme, Tutum

(16893) FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÜSTÜN ZEKÂLI VE YETENEKLİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN ALGILARININ TAMAMLAYICI BİR ÖLÇME ARACI İLE İNCELENMESİ: KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ

NAGİHAN TANIK ÖNAL¹, UĞUR BÜYÜK¹
¹ *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
nagihanta@gmail.com

Son yıllarda ülkeler, kendileri için bir cevher olan üstün zekâli ve yetenekli öğrencilerin (ÜZYÖ) eğitimine çok önem vermeye başlamışlardır. ÜZYÖ'lerin zihinsel potansiyelleri, yetenekleri, sorgulama becerileri ve yaratıcılıkları dikkate alındığında bu öğrencilere üst düzey düşünme becerilerini geliştirme odaklı, bilgiye ulaşma ve bilgi üretme yeterliğinde, sahip oldukları kabiliyetleri kullanmalarına imkân tanıyan bir öğrenme ortamı oluşturmak önemlidir. ÜZYÖ eğitiminde bu tür öğrenme ortamlarının oluşturulabileceği en etkili derslerden biri fen bilimleri dersidir (Camcı Erdoğan, 2014). Bu nedenle ÜZYÖ'ler için fen eğitimi büyük bir titizlikle ve dikkatle gerçekleştirilerek üstünler için nitelikli bir fen öğretimi programı uygulanmalıdır. Bunun için önemli öğelerden biri elbette dersin öğretmenleridir. Bu nedenle ÜZYÖ'lerin fen bilgisi öğretmenlerinin üstünler ile ilgili algıları çok önemlidir. Çünkü öğretmenlerin üstünlere ilişkin algıları onların sınıflarında bulunan ÜZYÖ'lerden beklentilerini, onlara davranışlarını, derslerinde ÜZYÖ'lere yönelik gerçekleştirecekleri etkinlikleri etkileyebilecektir.

Buradan hareketle gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı, fen bilgisi öğretmen adaylarının ÜZYÖ'lere ilişkin algılarını tamamlayıcı bir ölçme aracı olan Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) aracılığıyla belirlemektir. KİT, bireylerin bilişsel yapılarındaki kavramlar arası ilişkileri, bireylerin algılarını ve bireylerin uzun süreli belleklerdeki kavramlar arası ilişkilerin yeterli ya da anlamlı olup olmadığını belirlemeye yönelik bir testtir (Bahar, Johnstone ve Sutcliffe, 1999). Gerçekleştirilen araştırmanın verileri 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde İç Anadolu Bölgesi'nde bir üniversitenin fen bilgisi öğretmenliği bölümü dördüncü sınıfında öğrenim gören 47 [29 Kadın (%62.0), 18 Erkek (%38.00)] öğretmen adayından toplanmıştır. Katılımcılardan "Üstün Zekâ ve Yetenek" ve "Üstün Zekâli ve Yetenekli Öğrenci" anahtar kavramlarından oluşan KİT formunu doldurmaları istenmiştir. Veriler toplanırken katılımcılara her bir anahtar kavramın kendilerine çağrıştırdıkları kelimeleri boş bırakılan yerlere yazmaları için bir dakika süre tanınmıştır. Bu şekilde toplanan veriler, kesme noktası (KN) tekniği ve katılımcıların "Üstün Zekâ ve Yetenek" ve "Üstün Zekâli ve Yetenekli Öğrenci" anahtar kavramlarına ilişkin algılarını betimleyen kavram ağları oluşturularak analiz edilmiştir. Bunun için her bir anahtar kavram için frekans tabloları oluşturulmuş ve frekansı en yüksek olan kelimenin 3 aşağısı kesme noktası olarak belirlenmiştir. KN'nin üstünde bulunan cevaplar kavram ağının ilk kısmına çizilmiştir. Sonrasında KN belirli periyotlarla aşağıya çekilerek bütün kelimeler kavram ağında çıkıncaya kadar işlem yinelenmiştir (Ercan, Taşdere & Ercan, 2010). En nihayetinde oluşturulan ağlar öğretmen adaylarının üstün zekâ ve yeteneği bireylerin öğrenme kapasitelerinin yüksek olması şeklinde algıladıkları görülmüştür. Katılımcıların üstün zekâ ve yeteneğin bileşenlerinden olan liderlik ve yaratıcılık öğelerine hiç değinmedikleri gözlenmiştir. Öğretmen adayları ÜZYÖ'leri ilk olarak dahi şeklinde algılamaktadırlar. Katılımcılar dâhiliği ise öğrenme kapasitesi kolaylığı ile ilişkilendirmiştir. Bununla birlikte katılımcılar; ÜZYÖ'lere yönelik başarılı bireyler, sorunlu tipler, her soruyu cevaplayanlar, çok çalışkanlar ve okulun gözdeleleri şeklinde bir algıya sahiptirler. Bulgular katılımcıların üstün zekâ ve yetenek ile üstün zekâli ve yetenekli öğrenciler ile ilgili algılarının eksiklik taşıdığını göstermektedir. Dahası bulgular göstermiştir ki katılımcılar ÜZYÖ'ler ile parlak çocukları karıştırmaktadır. Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik eğitimleri sürecinde üstün zekâli ve yetenekli bireylerle ilgili bilgilerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler : Fen bilgisi öğretmen adayları, Üstün zekâli ve yetenekli öğrenciler, Öğretmen eğitimi, Özel eğitim

